

تصویر ابو عبد الرحمن الكردی

www.ahlamontada.com

للكتب (كوردی، عربی، فارسی)

دانشنامه تصویری

دانشنامه تصویری

بۆدابه زاندنى جۆره ها كتيب: سهردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل أنواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پدای دانیود كتایهای مختلف مراجعه: (منتدى اقراء الثقافى)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی , عربی , فارسی)

یک میلیون نکته

ناشر	:	انتشارات پیام عدالت
مؤلفان	:	کیم برایان، لرا بولر، پیتز کریس، مایک گودمن، آندرامیل، کارول استات، ریچارد والکر، کلایروات، جون وودکوک، جان وود وارد
مترجم	:	فائزه عزیزی
ویراستار	:	علی عزیزی
چاپ	:	اول بهار ۱۳۹۱
شمارگان	:	۵۰۵۰ جلد
حروف چین	:	آرزو سیاح
اصلاح تصاویر و صفحه آرایی	:	مهدی فیروزخانی - روح الله جاسبی
طرح جلد	:	سعید مقدم
لیتوگرافی	:	کیمیا اثر
چاپ	:	طرح نفیس
صحافی:	:	راد
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۱۵۲-۲۴۱-۶
قیمت	:	۳۵۰۰۰ تومان

دفتر نشر:

خیابان ولی عصر، میدان متیریه، خیابان معیری پلاک ۱۴۵

تلفن: ۶۶۴۱۰۸۴۹ - ۶۶۴۹۸۳۲۶ دورنگار: ۶۶۹۶۳۵۶۷

عنوان و نام پدیدآور	:	یک میلیون نکته / مولفان کیم برایان... و دیگران مترجم فائزه عزیزی.
مشخصات نشر	:	تهران: پیام عدالت، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۲۷۲ص: مصور (رنگی): ۲۹×۲۲سم.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۱۵۲-۲۴۱-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	عنوان اصلی: One million things: a visual encyclopedia, c2008.
یادداشت	:	مولفان: کیم برایان، لرا بولر، پیتز کریس، مایک گودمن، آندرامیل، کارول استات، ریچارد والکر، کلایروات، جون وودکوک، جان وود وارد.
موضوع	:	کودکان — دایرةالمعارفها
موضوع	:	فضا — دایرةالمعارفهای کودکان و نوجوانان
موضوع	:	تکنولوژی — دایرةالمعارفهای کودکان و نوجوانان
موضوع	:	علوم — دایرةالمعارفهای کودکان و نوجوانان
موضوع	:	هنر — دایرةالمعارفهای کودکان و نوجوانان
موضوع	:	دایرةالمعارفها و واژهنامهها
شناسه افزوده	:	برایان، کیم
شناسه افزوده	:	Bryan, Kim
شناسه افزوده	:	عزیزی، فائزه، ۱۳۶۹ - مترجم
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ ی۸ / AG۶
رده بندی دیویی	:	۰۳۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۷۳۲۷۵۶

نگارخانه مشاور نگار

دانشنامه تصویری

بنام خدا

- دانستنی‌های شما چقدر است؟
- تا چه اندازه با دنیای پیرامون خود آشنا هستید؟
- در زندگی در مورد مطالب و نکته‌های گوناگون چه پرسش‌هایی برای شما پیش آمده است؟
- آیا تا به حال برای شما پیش آمده که ذهنتان توانایی پاسخگویی به پرسش‌هایتان را نداشته باشد؟
- تاکنون چگونه و از چه راهی پرسش‌های متداول پیرامون خود را پاسخ می‌داده‌اید؟
- پرسش از دیگران؟ حدث‌ها، نظر‌ها و ذهنتان؟ استادها و آن‌هایی که قبولشان دارید؟ کتاب‌های مختلف و گوناگون؟ اینترنت؟ نشریه‌ها؟
- با افزایش دانش بشری، بر دانسته‌های نوع بشر هر روز افزوده می‌شود و ما نیز باید با مطالعه، دانستنی‌های خود را بیافزاییم.
- می‌پرسید چرا؟ اصلاً چه نیازی است؟ مگر کجا ممکن است این دانستنی‌ها به درد من بخورد؟ مگر اینکه در جمع دوستان یا خانواده و اقوام در مورد هر موضوعی خود را صاحب نظر بدانید.
- خیر، بلکه همین دانستنی‌ها گاه دلیل ایجاد و آفرینش یک ایده یا یک نوآوری (اختراع) و یا توسعه و پیشبرد کار یا زندگیتان خواهد بود و ممکن است نکته‌ای باشد که بشریت به آن نیازمند است و شما، بلکه خود خود شما، بتوانید در این جهان تاثیر گذار باشید.
- اگر بخواهیم به تاریخ علم، در طول تاریخ و حیات بشری بپردازیم، باید به بررسی چگونگی تغییر درک انسان، از دانش و فناوری در هزاره‌های دور پرداخت و چگونگی دستیابی به فناوری‌های نوین تر را مطالعه نمود.
- پدیدار شدن درک انسان از دانش، به میزان تاثیرات فرهنگی، اقتصادی و سیاسی بستگی مستقیم داشته و دارد. نوآوری‌های دانش و فناوری در بسیاری از نقاط جهان پیشینه دارند و هند، ایران، یونان، چین و مصر در این زمینه سهم بسزایی داشته‌اند.
- در اینکه علم و دانش به علت آمیخته بودن با نطق بشری عمری تقریباً به اندازه‌ی خود بشر دارد شکی نیست. خواستگاه علم همزمان با حضور نوع بشر در هر نقطه از کره زمین بوده است.
- در میان علوم مختلف و دانش‌های فراوان علوم کاربردی بیشترین استفاده را در میان جوامع جهان داشته است. علم در زبان فارسی، در معنای متفاوت و عام‌تر از معادل انگلیسی‌اش (science) به کار می‌رود. در این مفهوم، علم معادل هر نوعی از دانش (knowledge) است.
- واژه علم در این مفهوم کلی شامل هر نوع آگاهی نسبت به اشیا، پدیده‌ها، روابط و غیره است. اعم از اینکه مربوط به حوزه مادی و طبیعی و یا مربوط به علوم متافیزیک (ماوراء الطبیعه) باشد.
- در مقابل، مفهوم علم به طور خاص نیز وجود دارد، که معادل واژه انگلیسی science است که از ریشه لاتینی (ساینس) به معنای دانستن گرفته شده است و برابر با آن بخشی از دانش بشری است که از راه و روش‌های تجربی بدست آمده است و قانون و چارچوب‌های علوم تجربی بر آن حاکم است.
- و از همه این‌ها که بگذریم، همین جا، خود را در حال خواندن مقدمه‌ی، این کتاب بزرگ و ارزشمند ببینیم و

در اکنونمان حضور پیدا کنیم. چه چیزی بهتر از اینکه این کتاب زیبا و دانشنامه‌ی جذاب و تصویری، که در هر لحظه شما را مجذوب دانستنی‌هایی دسته‌بندی شده، خلاصه و دارای کمال و کیفیت می‌کند را با دقت و توجه مطالعه کنیم تا در آینده‌ای که شاید هم نه‌چندان دور باشد، در جایگاه‌های مختلف، خود را در خانواده، دوستان، محیط کار، شهر یا کشور موثر ببینیم.

• این دانش‌نامه برگرفته از دانستنی‌های گوناگونی است، که در دوران زندگی با آن روبرو می‌شویم، و دانستن این نکته‌ها و فرا گرفتن تمام آنها ما را برای داشتن زندگی‌ای رو به رشد و پیشرفته، برای آینده‌ای که با سرعتی باور نکردنی، در جهت گسترش و پیشرفت دانش‌های مختلف بشری است، آماده می‌سازد.

• از آنجایی که بیشتر خوانندگان این دانشنامه را نوجوانان، جوانان و دانشجویان عزیز در بر می‌گیرند باید بگوییم که ما هم از شما ایم و در همین سال‌ها به سر می‌بریم و تمام تلاش ما برای نشان دادن هرچه بهتر این دانشنامه به شما بوده است.

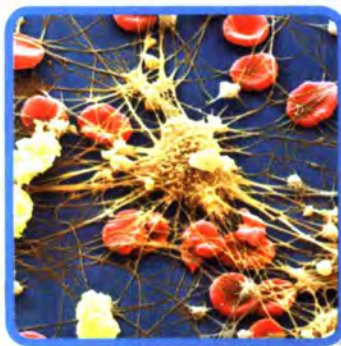
• و در آخر این دست‌آورد را به شما که گنجینه‌های این خاک عزیز هستید و به پدر و مادر عزیزمان تقدیم می‌کنیم و قدردان زحمات آقای مجید هادی مدیریت انتشارات پیام عدالت و آقای مهدی فیروزخانی مدیر اجرایی و تمام عزیزانی هستیم که ما را در این مهم یاری نموده‌اند.

• (ثروت و فقر، گونه‌ای از تفکر است، که در تو می‌نشیند و با تو هم‌نشینی می‌کند، تو را پیش می‌برد و به تو جامه عمل می‌پوشاند و در تو به سرانجام می‌رسد و نتیجه می‌دهد، حال یا تو ثروتمندی و یا فقیر، و ریشه‌ی همه‌ی فقرها، نادانی و ندانستن و همه‌ی ثروت‌ها دانایی و دانش و فهم است) انتخاب با توست.

فائزه عزیزی علی عزیزی

مقدمه‌ی مترجم و ویراستار

۲

۱

۶۳ ..... بدن انسان

- ۶۴ ..... سلول ها
- ۶۶ ..... اسکلت
- ۶۸ ..... ماهیچه ها
- ۷۰ ..... نظام بدن
- ۷۲ ..... تنفس
- ۷۴ ..... خون
- ۷۶ ..... پوست، مو و ناخن
- ۷۸ ..... مغز
- ۸۰ ..... احساسات
- ۸۲ ..... تولیدمثل
- ۸۴ ..... ژنتیک
- ۸۶ ..... تغذیه
- ۸۸ ..... سلامتی

۱۱ ..... طبیعت

- ۱۲ ..... گیاهان
- ۱۴ ..... درختان
- ۱۶ ..... گل ها
- ۱۸ ..... میوه ها
- ۲۰ ..... قارچ ها
- ۲۲ ..... قلمرو حیوانات
- ۲۴ ..... پلانکتون ها
- ۲۶ ..... حشرات
- ۲۸ ..... آناتومی حشرات
- ۳۰ ..... ماهی ها
- ۳۲ ..... تغذیه
- ۳۴ ..... سخت پوستان
- ۳۶ ..... دوزیستان
- ۳۸ ..... چرخه زندگی
- ۴۰ ..... حمله و دفاع
- ۴۳ ..... خزندگان
- ۴۴ ..... نرم تنان
- ۴۶ ..... صدف ها
- ۴۸ ..... پرندگان
- ۵۰ ..... نخم گذاری
- ۵۲ ..... حرکت
- ۵۴ ..... هم زیستی
- ۵۶ ..... بستن داران
- ۵۸ ..... خواب
- ۶۰ ..... جمجمه ها

۴۴

۳۳

۱۲۹..... فضا

۱۳..... جهان

۱۳۳..... کهکشان‌ها

۱۳۴..... ستاره‌ها

۱۳۷..... صورت‌های فلکی

۱۳۸..... خورشید

۱۴۰..... سیاره‌ها

۱۴۲..... قمرها

۱۴۴..... دنباله‌دارها

۱۴۶..... شهاب‌سنگ‌ها

۱۴۸..... تلسکوپ‌ها

۱۵۰..... اکتشاف فضا

۱۵۲..... سفرهای فضایی و فضا نوردان

۹۱..... علم و تکنولوژی

۹۲..... عناصر

۹۴..... مولکول‌ها

۹۶..... اسیدها و بازها

۹۸..... واکنش‌های شیمیایی

۱۰۰..... حالات مواد

۱۰۲..... آب

۱۰۴..... مواد اولیه

۱۰۶..... نیروی گرانش

۱۰۸..... نیروی محرک (دینامیک)

۱۱۰..... نیروی مغناطیسی

۱۱۳..... نیروی الکتریسته

۱۱۴..... طیف الکترومغناطیسی

۱۱۶..... رنگ‌ها

۱۱۸..... ماشین‌ها

۱۲۰..... تکنولوژی

۱۲۲..... ربات‌ها

۱۲۴..... جابه‌جایی (حمل و نقل)

۱۲۶..... دانشمندان

فهرست مطالب

۶

۵

انسان و جغرافیا (مردم و محله‌ها) ۱۹۳

۱۹۵	آفریقا
۱۹۶	آسیا
۱۹۸	آمریکای شمالی
۲۰۰	آمریکای جنوبی
۲۰۲	اروپا
۲۰۴	استرالیا
۲۰۷	قطب جنوب (آنتاریکا)
۲۰۹	پرچم‌ها
۲۱۱	نقشه‌ها
۲۱۳	اتحادیه‌ها
۲۱۴	اقتصاد
۲۱۶	ایالت (استان)
۲۱۹	آدیلان
۲۲۰	جشن‌ها و مهمانی‌ها
۲۲۲	شهرها
۲۲۴	مناطق دور افتاده (زندگی بی‌کران)

زمین ۱۵۵

۱۵۶	سیاره‌ی زمین
۱۵۹	لایه‌های زمین
۱۶۰	آتش فشان‌ها
۱۶۲	زمین لرزه (زلزله)
۱۶۴	کوه‌ها
۱۶۶	اقیانوس‌ها
۱۶۸	فلزات (سنگ و کانی)
۱۷۱	سنگ‌های گران بها
۱۷۲	فلزها
۱۷۴	فسیل‌ها
۱۷۷	دایناسورها
۱۷۹	آب و هوا
۱۸۱	فرسایش
۱۸۲	رودخانه‌ها
۱۸۴	غارها
۱۸۷	اقلیم منطقه‌ای
۱۸۸	محصولات کشاورزی
۱۹۰	محیط زیست

۲۵۳ ..... هنر و فرهنگ

۲۵۴ ..... هنر

۲۵۶ ..... معماری

۲۵۸ ..... نمادها

۲۶۱ ..... زبان

۲۶۳ ..... ادبیات

۲۶۴ ..... رسانه

۲۶۶ ..... عکاسی

۲۶۸ ..... تئاتر

۲۷۰ ..... ورزش

۲۲۷ ..... تاریخ

۲۲۸ ..... ماقبل تاریخ

۲۳۰ ..... اولین تمدن‌ها

۲۳۲ ..... دنیای باستان (کلاسیک)

۲۳۵ ..... زندگی در قرون وسطی

۲۳۶ ..... تمدن آمریکایی

۲۳۸ ..... دریانوردان

۲۴۰ ..... جنگ

۲۴۳ ..... انقلاب‌ها

۲۴۴ ..... انقلاب صنعتی

۲۴۶ ..... بیماری‌ها

۲۴۸ ..... پول

۲۵۲ ..... قرن بیستم

کلن آلباتروس (نوعی مرغ دریایی)
هر ساله آلباتروس‌های سیاه ابرو به ساحل
اقیانوس اطلس، زادگاه اصلی خود برای
ادامه‌ی حیات بازمی‌گردند. بزرگ‌ترین
کلنی دنیا متعلق به همین مرغان دریایی
است که جمعیتی بالغ بر پانصد هزار دارند.
توانایی تولید مثل آن‌ها معادل هر جفت
یک تخم‌گذاری و یک جوجه است.

طبيعت

گیاهان

تمام گیاهان سبز از دو عنصر آب و CO_2 ی جو به اضافی انرژی از نور خورشید برای غذاسازی به صورت مواد قندی کربوهیدراتی استفاده می کنند. به همین خاطر فقط در اماکن مرطوب و روشن قادر به رشدند. این غذای ساخته شده برای رشد، سلول سازی و هم چنین ساختن رشته های فیبری محکم که به نگهداری بخش های گوناگون گیاه (از ساقه گرفته تا گل) کمک می کند، استفاده می شود.

۴ برگ ها

برگ ها کارخانه ی غذاسازی گیاهان اند. آن ها مثل ورقه های خورشیدی کار می کنند یعنی توسط کلروفیل های سبز رنگ خود می توانند انرژی خورشید را جذب کنند و از آن برای عمل فتوسنتز استفاده کنند. (فرآیندی که در آن مواد قندی توسط آب CO_2 و انرژی خورشید ساخته می شود). البته در این فرآیند اکسیژن نیز تولید شده و در جو آزاد می شود.

۵ تعرق

نور خورشید با گرم کردن گیاه موجب تعرق آن می شود یعنی آب از گیاه، از منافذ های کوچکی در سطح برگ به نام روزنه بیرون می آید به دنبال این عمل، برگ ها آب را از ساقه یا در واقع از ریشه جذب می کنند. این آب دوباره جذب شده حاوی عناصر مغذی است که توسط ریشه ها از خاک جذب شده است.

رگ های از تستای می روید و به شکل ریشه درمی آید یا دو برگچه در رأسش که لپه نام دارند.

دانه توسط پوشش محکم به نام تستای از حمله های قارچی یا باکتری ها محافظت می شود.

۱ رویش

شروع زندگی گیاهان دانه دار با ظاهری دو قسمتی است که لپه نام دارند. در هوای معتدل و ملایم بهاری، دانه ها شروع به جذب آب از طریق منفذ کوچکی که پوشش خود (تستای) نام دارند، می کنند. دانه آماس می کند (جذب آب به میزان حداکثر ظرفیت گیاه) و بعد از ۳ روز ریشه اش را در خاک می تواند تا در همان مکان باقی بماند و سپس یک شاخه در بالای زمین میروپاند. این فرآیند رویش نامیده می شود.

۲ ریشه ها

ریشه ی گیاهان آب را از خاک جذب می کند. آب توسط برگ ها به غذا تبدیل می شود. املاحی چون نیترات و فسفات هم که برای رشد گیاه ضروری است در آب حل شده و از این طریق به گیاه می رسد.

۳ ساقه

ساقه ی محکم گیاه برگ ها را در معرض تابش خورشید نگاه می دارد. ساقه دارای لوله ها و آوندهایی است که محل عبور آب و مواد معدنی حل شده در آن به سوی برگ ها است. و همچنین برگشت مواد قندی ساخته شده در برگ ها به سوی اقسام نقاط گیاه است.

رگ های نازک و ظریف محکم نگه می دارد فشار آب درون برگ، انرژی تابش و ظرفیت محکم نگه می دارد.

با رشد گیاه برگ های بیشتری می رویند.

لپه ها اولین برگ های گیاه اند که به بالای خاک رفته و می رویند.

برگ‌های جدید و تازه در
رأس شاخه‌ها که به صورت
غنچه قرار دارند جوانه
می‌زنند.

کرومیل‌های سبز برگ انرژی
خورشید را جذب می‌کنند و
در فتوسنتز به کار می‌گیرند.

رأس رشدی گیاه در بالایی‌ترین
نقطه ساقه‌ی اصلی بین پایه‌های
برگ و ساقه قرار می‌گیرد.

برگ‌ها مواد غذایی قندی را
می‌سازند.

لپه‌ها غذا را درون خود نگه‌داری
می‌کنند اما سرانجام آنها برای رشد
اولیه و تبدیل شدن به برگ‌هایی
وسیع‌تر و بزرگ‌تر به مصرف
می‌رسانند.

خاک تکیه‌گاه و منبع اصلی
آب و مواد مغذی برای گیاهان
محسوب می‌شود.

ریشه‌ها در خاک شبکه‌ای
جاذب برای آب و مواد
مغذی ایجاد می‌کنند.

اصلی‌ترین عاملی که موجب ایستادن
ساقه است فشار آبی است که در
آن جریان دارد اما سلول‌های محکم
یافتنش نیز در این امر مؤثرند.

درختان

درختان بلندترین، قدیمی ترین و سنگین ترین جانداران زمین اند. سکویای کالیفرنیا که با عنوان General sherman شناخته شده است وزنی معادل شش هزار تن و به عبارتی سی بار سنگین تر از بزرگترین موجود دنیا، وال دارد. قدیمی ترین درخت کاجی است که در کالیفرنیا رشد می کند و نزدیک به پنج هزار سال عمر دارد. با این حال، باز هم جوانه می زند و تولید مثل می کند و بزرگ تر می شود.

برگ ها

مثل تمام گیاهان سبز دیگر، درختان هم توسط برگ هایشان نور خورشید را جذب می کنند و با آن CO_2 و آب را به قندهایی مفید تبدیل می کنند، برگ های درختان کارخانه ی غذاسازی آن ها هستند.

برگ درخت افرازی ژاپنی

برگ درخت روبینا که مثل پر روی ساقه روئیده است

شکل برگ ها

اغلب درختان برگ های ساده ای از نظر اندازه و شکل ظاهری دارند اما برخی هم برگ هایی منشعب و مخلوط دارند. این برگ ها از ساقه ها مثل پر پرندگان، یا از یک نقطه ی راسی یا مشخصی، مثل شاخ گوزن یا پنجه می رویند.

برگ درخت راج

برگ درخت بلوط انگلیسی

برگ های سوزنی شکل و فلسی شکل

این نوع برگ ها بیشترین میزان غذاسازی را دارند اما به راحتی در هوای سرد یا داغ آفتابی از بین می روند. بنابراین اغلب درختانی که در مناطق خیلی سرد یا خیلی گرم می رویند فلس ها یا برگ های سوزنی شکل ضخیم تر و محکم تری دارند.

برگ های شاه بلوط هندی که به حالت پنجه روئیده است

برگ های سوزنی شکل کاج آرولا

برگ های بلوط

میوه درختان بلوط در واقع همان دانه های درخت بلوط است

گل های درخت کوبیج

برگ های سوزنی شکل کاج اطلس آبی (مشترک رنگ آبی)

درخت معمای میمونی، برگ هایی فلس مانند و چرب و نوک تیز دارد

میوه
گل‌های برخی درختان به میوه‌های لذیذی تبدیل می‌شوند که حاوی دانه‌های درخت است. اگر پرندگان این میوه‌ها را بخورند هسته‌ی آن‌ها را کاملاً سالم بیرون می‌اندازند و موجب پراکندگی دانه‌ها در زمین و رویش مجدد آن‌ها می‌شود.

توت‌های درخت یو (Yew)

سیب‌ها میوه‌هایی بزرگ و گوشه‌ای‌اند

حلقه‌های درختان

هر ساله درختان یک لایه‌ی چوبی جدید به تنه‌ی اصلی خود می‌فزایند. اگر درختی را قطع کنیم رشد سالانه‌ی آن را می‌توان در حلقه‌های تنه‌اش دید. پس تعداد حلقه‌ها معادل سن درخت است.

درخت ماگنولیا برخی از بزرگ‌ترین گل‌ها را می‌رویاند

گل‌ها

همه‌ی درختان گل می‌دهند اما برخی از گل‌ها چون گلبرگ‌های رنگی ندارند کاملاً مشخص و مورد توجه نیستند. در حالیکه برخی درختان مثل درخت سیب گل‌های نمایان و قابل توجهی برای جذب حشرات دارند.

مخروط‌ها

درختان جوزدار مثل کاج مخروط‌های چوبی دارند که حاوی دانه‌های کاغذی است. وقتی مخروط‌ها در برابر نور خورشید باز شوند باد یا هر عامل مکانیکی دیگری می‌تواند دانه‌های آن‌ها را بیرون آورد و در محیط اطراف پراکنده سازد.

غذای ساخته شده درخت جوز. دانه است

دانه‌ها و مهره‌ها

برخی درختان دانه‌های کوچکی دارند اما برخی هم دانه‌های بزرگی می‌رویاند که جوز نام دارند حیوانات برخی از آن‌ها را می‌خورند اما برخی را هم دفن می‌کنند و فراموش می‌کنند که بعدها به درختی تبدیل می‌شود.

درختان برگ ریز

خیلی از درختان برگ‌هایشان در زمستان و پاییز می‌ریزد و در بهار رویشی مجدد دارند قبل از اینکه برگ‌ها از درختان بیفتند رنگ سبزشان به زرد، قهوه‌ای یا حتی قرمز تبدیل می‌شود.

برگ‌های قرمز رنگ افرا

گل‌ها

خیلی از گیاهان گل‌های زیبایی می‌رویانند که اغلب رنگ روشن دارند و خوشبو هستند. این ساختارهای پیچیده طرح اندام تولید مثل گیاه را می‌دهند و آن‌ها را جذاب و مطابق با مورفولوژیک حشرات و پرندگان جهت نوشیدن نکتار مرکزی گل می‌سازند. در حالیکه این جانداران تغذیه می‌کنند کرده‌افشانی هم می‌کنند. این کرده‌ها توسط دستگاه تولید مثلی نر در گیاه که استامین نام دارد تولید می‌شوند و حاوی سلول‌های جنسی نر هستند. دانه‌ها روی کلاله‌ی چسبناک گل دیگری قرار می‌گیرند. به این عمل کرده‌افشانی می‌گویند. پس یک لوله‌ی زیبا به سمت پایین به طرف تخمدان رشد می‌کند و توسط دانه یا کرده تخمک را بارور می‌سازد. این عمل باروری نام دارد. برخی گیاهان مثل چمن‌ها و خیلی از گونه‌های درختان کرده‌ها یا دانه‌های خود را توسط باد جا به جا می‌کنند و گل‌هایشان نیاز به ظاهری زیبا و نکتاری خوشبو برای جانوران ندارد. این نظام کم کارآمدتر، مجبور به تولید دانه‌های زیاده‌تر سبک‌تر و خشک است تا بتوانند توسط باد جا به جا شوند.

۱ ساختار گل

در انتهای یک ساقه غنچه‌ای می‌روید، پرورش می‌یابد و سر انجام می‌شکند یا شکفتن حلقه‌ای از گلبرگ‌ها را رها می‌کند که هر گلبرگ از قاعده‌اش نکتار ترشح می‌کند در مرکز گل دستگاه تناسلی نر قرار گرفته که کرده‌ها را تولید می‌کند دستگاه تناسلی ماده تخمک‌ها را دربردارد و توسط دستگاه تولید مثل نر احاطه می‌شود، ممکن است قبل از شکفته شدن غنچه حلقه‌ای از کاسبرگ‌های سبز رنگ آنرا احاطه کند و به صورت پوششی از غنچه‌ها محافظت کند.

گلبرگ‌ها هنگام باز شدن گل افزاشته می‌شوند اما هنگام باروری و لقاح پژمرده شده و می‌ریزند.

رنگ قرمز روشن و صورتی گلبرگ‌ها بیشتر برای پرندگان جذاب است تا حشرات، چرا که همه‌ی حشرات قادر به دیدن رنگ قرمز نیستند.

برچم شامل یک بساک و یک میله است.

۳ برچم

کرده‌های کوچک یا سلول‌های جنسی نر توسط برچم‌ها به وجود می‌آیند. طرح غالب و متداول برچم‌ها به صورت حلقه‌ای اطراف گلبرگ‌های مرکزی است. هر برچم یک میله‌ی بلند دارد که یک بساک را در بالای میله نگاه می‌دارد و دانه‌ها را تولید می‌کند.

۲ برچه

بخش‌های اصلی یک برچه تخمدان، خامه و کلاله است. در قلب گل، تخمک‌ها در جایی به نام تخمدان ضمیمه شدند. نوک هر تخمدان به خامه خائمه یافته است که در انتهای خامه نیز یک لایه‌ی نرم چسبناک به نام کلاله گسترش یافته است گل‌های برخی درختان چندین برچه دارند که هر کدام کلاله‌ای جدا از دیگری دارد اما این زنبق فقط یک برچه دارد.

بسیاک که منتوی علیہ آن
دانه‌های گرده، حاوی
سلول‌های جنسی نر هستند.

کلاله‌ی چسبناک، دانه‌های
گرده‌ای که توسط پرندگان
یا حشرات آورده می‌شوند
را به دام می‌اندازد.

خامه

میله‌ی پرچم

خط روشن در قاعده‌ی
گلبرگ‌ها حشره یا پرنده
را به سوی نکتار هدایت
می‌کند.

تخم‌دان در قاعده‌ی گلبرگ‌ها
شامل تخمک‌هاست که اگر
باروری صورت بگیرد به دانه
تبدیل خواهند شد.

۴ گرده‌بری

حشراتی مثل پروانه‌ها اغلب از
یک نوع گل، نکتار می‌نوشند. مرغ‌ان
مگس‌خوار هم همینطورند چون دقیقا
حالت نوک آن‌ها با ساختار کلی که از آن
تغذیه می‌کنند تطابق دارد. پرندگان و حشرات
گرده‌افشانی را با برداشتن گرده‌ها از یک گل
و انتقال آن‌ها به جفت خاص همان گل انجام
می‌دهند.

۵ باروری

وقتی یک مرغ مگس‌خوار از شهد گل زنبقی می‌نوشد نوک بال‌هایش به
گرده‌ی گل آغشته می‌شود گل بعدی که توسط همین مرغ مگس‌خوار
ملاقات می‌شود، کلاله‌های مرکزی و چسبناک آن به گرده‌ها آغشته
می‌شوند سپس هر دانه‌ی گرده یک لوله‌ی زایا به سمت پایین، از بین
برچه‌ها به طرف تخمدان می‌روانند پس از آن سلول‌های جنسی نر از این
لوله‌ها به سمت تخمک‌ها برای باروری آن‌ها و تولید دانه حرکت می‌کند.

میوه‌ها

همه‌ی گیاهان میوه‌هایی می‌رویانند که حاوی دانه‌هایشان است. برخی میوه‌ها گل‌های خشک شده هستند اما برخی هم لذیذ و آبدارند. این خصوصیات حیوانات را جذب می‌کند تا آنها میوه‌ها را بخورند بلکه هسته‌ی برخی از آنها را هم بلعند. پوسته‌ی دانه‌ها قابل هضم نیست اما ریختن مدفوع جانوران در محیط زیست موجب رویش درختی جدید می‌شود. میوه‌هایی که اینجا ملاحظه می‌کنید انواع خاصی از نظر اندازه و طعم و ظاهرند که در شرایط خاصی نیز پرورش یافته‌اند.

۱ پرتقال

پرتقال میوه‌ای آبدار و گواراست که به صورت چند ریف در کنار هم توسط پوسته‌ای تقریباً محکم قرار گرفته‌اند. هر ریف معمولاً دارای یک دانه است. در واقع پرتقال حبه‌ای است که در طول زمستان از یک تخمدان منفرد از یک گل به وجود می‌آید. در ابتدا سبز رنگ است اما به تدریج بزرگ شده و به نارنجی می‌گراید.

۲ موز

در مناطق گرمسیر نوع بدون دانه آن پرورش داده می‌شود اما در آسیای جنوبی موزهای وحشی دانه‌های بزرگ و سخت و زیادی دارند. موز میوه‌ای خوشه‌ای است که بر درختانی بزرگ، عمود و با برگ‌هایی پهن می‌روید.

۳ جوز

همه‌ی جوزها دانه‌های بزرگی دارند که در واقع گیاه را به میوه‌ای غلیظ و پرانرژی مجهز کرده است. بنابراین نهالی که از این دانه‌ها یا میوه‌ها می‌روید زندگی سرشار از انرژی را شروع می‌کند. برخلاف میوه‌ی جوز که نرم و خوش مزه است پوششی سخت و فیبری آن را احاطه کرده است.

۴ قهوه سودانی

یکی از راه‌های جذب پستانداران میوه‌خوار، بوی خوب میوه است. میوه‌های درخت قهوه سودانی در آسیای جنوبی به خاطر بوی قوی و غلیظش معروف است و خیلی از مردم آن را دوست دارند و خیلی‌ها هم از آن متفردند برخی حیوانات مثل گرازها و خوک‌های جنگلی و اورانگوتان‌ها به نظر عاشق بو و مزه‌ی آن هستند.

۸ گوجه

همه‌ی انواع گوجه‌ها خوراکی نیستند. برخی از آن‌ها به شدت سمی‌اند. در حالیکه برخی حیوانات از همان گوجه‌های سمی بدون هیچ ناراحتی تغذیه می‌کنند. از گوجه‌ی له شده برای تهیه و تولید انواع سس‌ها به خصوص سس تند و فلفلی استفاده می‌کنند.

۷ باقلا

قسمت خوراکی گیاهان تیره‌ی باقلا دانه‌های آن‌هاست که میوه‌ی این گیاه محسوب می‌شوند. اجداد این گیاه که در جنگل‌ها به صورت وحشی و خودرو می‌رویدند برای حیوانات و پرندگان جذابی نبودند. غلاف رسیده‌ی آن پس از چند هفته در زیر نور آفتاب خشک می‌شد و با نیرویی خارجی پاره شده و دانه‌هایش روی زمین می‌ریخت بدین ترتیب رویش مجدد آن نسل به نسل ادامه می‌یافت.

۶ هلو

میوه‌ای خوشمزه، آبدار و گوشتی است. در وسط آن حفره‌ای وجود دارد که تک هسته‌ی آنرا در بردارد. به این نوع میوه شفت می‌گویند. قسمت گوشتی هلو خوراکی است. برخی حیوانات دانه‌ی آنرا جدا می‌کند اما برخی هم مثل طوطی دانه را می‌شکنند و مغزش را می‌خورند.

۵ انگور

بعضی از میوه‌ها مثل انگور به صورت جبه یا دانه هستند. پوست نازکی دارند و روی خوشه می‌رویند. هر دانه‌ی انگور چندین تخم را دربردارد. امروزه انواع و اقسام گوناگون انگور بی‌دانه و با دانه پرورش داده می‌شود. انگور میوه‌ای خوش آب و رنگ است و به همین دلیل حیوانات گوناگون و انسان را جذب می‌کند.

قارچ

جاندارانی که در رطوبت و تاریکی از خاک می‌رویند گیاه به حساب نمی‌آیند. این جانداران به صورت انگل زندگی می‌کنند. از جانوران و گیاهان مرده و حتی زنده تغذیه می‌کنند. انواعی از قارچ‌ها که میکروسکوپی‌اند دارای شبکه‌ای شامل ساقه‌های نازک و درهم‌اند که مجموعاً میسلیم نام دارند. به هر ساقه هیف می‌گویند. بخش تولید مثل کننده‌ی این قارچ‌های میکروسکوپی همین هیف‌ها هستند. نوع دیگر قارچ‌ها، قارچ‌های ماکروسکوپی‌اند. شامل بخشی محدب یا چتر گونه‌اند که زیر این بخش تیغه‌های تولید کننده‌ی اسپور برای تولید مثل وجود دارد.

❶ قارچ سمی بلوط

یک نوع قارچ چتری است در زیر کلاهک خود تیغه‌هایی دارد که مثل تشعشعات خورشید قرار گرفته‌اند و میلیون‌ها اسپور تولید می‌کنند. قارچ‌های چتری مختلف ارگان‌های متفاوتی در زیر چتر خود دارند که عامل تولید کننده‌ی اسپورشان هست. مثلاً برخی ارگانی اسفنجی دارند که از هر حفره‌ی آن هزاران اسپور خارج می‌شود. ممکن است اسپورها حالتی منگوله‌ای داشته باشند اما وقتی خارج شدند در هوا از هم جدا شده و پخش می‌شوند.

❷ Saffron milk cup یا کلاه شیر زعفرانی

خیلی از قارچ‌ها به صورت همزیست با ریشه‌های درختان زندگی می‌کنند. قارچ‌ها مواد مورد نیاز گیاه را تأمین کرده و آماده‌ی جذب ریشه‌ها می‌سازد و گیاه هم مواد قندی را که ساخته به قارچ می‌رساند. به عنوان مثال قارچ کلاه شیر زعفرانی به صورت همزیست با ریشه‌ی درخت کاج زندگی می‌کند.

❸ Death cap یا کلاه مرگ

برخی قارچ‌ها سمی یا حتی کشنده‌اند. نام این قارچ به طور قطع کشنده بودن آنرا فاش می‌سازد.

❹ دنباله‌دارهای ترکی یا Turkey tail

قارچ‌ها موجوداتی ضروری برای ادامه حیات‌اند. آن‌ها موجودات مرده و فاسد را تجزیه کرده و دوباره قابل استفاده در طبیعت می‌سازند. دنباله‌دارهای ترکی روی تنه‌ی مرده‌ی درختان و چوب‌ها می‌رویند. چوب‌ها و تنه‌ها را تجزیه می‌کنند و تبدیل به گیاهخاک می‌کنند. گیاهخاک ماده‌ی غذایی اصلی همه‌ی گیاهان است و در جنگل و کشاورزی اهمیت ویژه‌ای دارد.

۵ قارچ چتری

برخی قارچ‌ها مثل قارچ چتری و پنی‌بان خوراکی‌اند. اما اگر کارشناس قارچ نباشید احتمالاً قارچ‌های خوراکی را با قارچ سمی دیگری مثل کلاه مرگ اشتباه می‌گیرید و مسموم می‌شوید.

Bloodred Webcap

Rosso Coral

Persistent Waxcap

Penny Bun

Hari's ear

Collared Earthstar

۶ Fly Agaric یا قارچ افراشته

یکی از قارچ‌های غیرخوراکی سمی است. لکه‌های سفید روی کلاهک این قارچ سمی بودن آن را نشان می‌دهد.

قارچ افراشته

قارچ کوچک ترد سبز

Chanterelle

Pholiota Adiposa

Stump Puffball

کلاه شیر زعفرانی

این حلقه‌ی باقی مانده، بخشی از پوشش جوانه‌ی قارچ بوده است.

در ساختار ساقه و کلاهک قارچ، کتین وجود دارد. کتین همچنین ماده‌ی اصلی ساختار بال حشرات است.

کلاه شیاری

۷ پنی‌بان

فیبرهای ریشه مانند که به ساقه‌ی قارچ وصل‌اند میسلیم‌های پنی‌بان هستند. این قسمت می‌تواند مساحت زیادی داشته باشد. میسلیم‌های این قارچ می‌تواند مساحتی معادل ۱۵۰ هزار متر مربع را اشغال کنند.

۸ پوف بال یا Stump Puff Ball

علت نامگذاری آن‌ها ظاهر گرد و کپه‌ای و توپ مانندشان است که در زیر این کپه اسپوره‌های ظاهراً کثیف وجود دارد. اگر به آن‌ها فشار مکانیکی وارد شود مثلاً لگد مال شوند یا تحت ریزش شدید باران قرار بگیرند اسپوره‌هایشان در محیط پخش می‌شود. یک نوع پوف بال بزرگ می‌تواند معادل ۷ تریلیون اسپور تولید کند.

قلمرو حیوانات

همه‌ی جانداران در یکی از پنج سلسله موجودات قرار می‌گیرند: قارچ‌ها - باکتری‌ها - گیاهان و حیوانات. قلمرو حیوانات نیز خود شامل شاخه‌های مهره‌داران و بی‌مهرگان (جانوران بدون استخوان مثل حشرات است). همه‌ی آن‌ها از جهات مختلف مثل قدرت‌های حسی گوناگون، نوع حرکت و جابه‌جایی یا توانایی کسب غذا و رژیم غذایی مختلف در گروه‌های مختلف جای می‌گیرند.

۴ پرندگان

این جانوران مهره‌دار و خون گرم‌اند. ساختار و ظاهر پیکرشان مناسب و در خور پرواز است. به طوری که اغلب آن‌ها بیشتر عمر خود را در حال پروازند. تنها موجوداتی که بدنشان پوشیده از پر است، پری که از آن‌ها در برابر صدمات مختلف محافظت می‌کند و قادر به پرواز می‌سازد.

۵ پستانداران

پستانداران همانند پرندگان مهره‌دارانی خون گرم‌اند. یعنی می‌توانند دمای بدن خود را کنترل کنند. نوع موئش پستانداران، نوزادان خود را شیر می‌دهند. بیشتر آن‌ها گیاه‌خوارند اما برخی هم مثل شیرها یا انواع درندگان گوشت‌خوارند. انسان متعلق به راسته‌ی پستانداران است.

۶ بندپایان

عنکبوت‌ها، عقرب‌ها، کنه‌ها و دیگر متعلقات به این راسته ۸ پا دارند. بی‌مهره‌اند، اسکلت خارجی دارند و بال ندارند. نیش دارند، مثلاً عنکبوت‌ها با دندان‌های زهردار خود طعمه را می‌گزیند و می‌خورند. یا اینکه عقرب‌ها با دم خود نیش می‌زنند و دشمن یا طعمه را از پای درمی‌آورند. زهر برخی عقرب‌ها برای انسان کشنده است.

۴ رتیل زانو قریب ۸ پا برای راه رفتن و ۲ شلیک برای ننگ داشتن طعمه‌اش دارد.

۱ حشرات

جانوران تقریباً کوچکی که اسکلت خارجی دارند. همه‌ی آن‌ها در زمان بلوغ ۶ پا دارند و عده‌ای هم بر حسب نیاز ۲ جفت بال دارند این موجودات شامل: پروانه‌ها، زنبورها، مگس‌ها و سوسک‌ها هستند. خیلی از آن‌ها زیبا و جذاب‌اند اما برخی هم نیش سمی و مهلکی دارند و می‌توانند دیگر حشرات یا حتی حیوانات و انسان را با نیش خود از پای درآورند.

پروانه‌ی لالای واژگین بال‌های روشنی دارد.

۲ کرم‌ها

کرم‌ها متنوع‌اند. مثل کرم پهن، کرم گرد یا کرم کدو که داخل بدن جانوران زندگی می‌کند. این شاخه شامل زیر شاخه‌های گوناگونی چون کرم‌های خاکی که در خاکی زندگی می‌کنند کرم‌های دریایی که در سبزه‌دريا یا مناطق جزر و مدی زندگی می‌کنند و زالوها و ... است.

۳ دوزیستان

بوست نرم دوزیستانی چون قورباغه و وزغ به آسانی رطوبت خود را از دست می‌دهند. برای اینکه بوست خود را همواره مرطوب نگه دارند در کنار مرادب‌ها و استخرها زندگی می‌کنند. اغلب آن‌ها در آب تخم‌ریزی می‌کنند و پس از چندی این تخم‌ها تبدیل به موجوداتی که شباهت بیشتری به ماهی دارند تا قورباغه می‌شوند.

جسناکی نوک پنجه‌های قورباغه به ثابت بودن او روی مکانی که قرار می‌گیرد کمک می‌کند.

۲ تنبلی و زندگی زانو به مکیدن خن از طعمه‌شان بسگی دارد.

اگرچه پنجه‌های شیر برای
دویدن باید نرم باشند اما
دارای چنگال‌های تیز برای
چنگ زدن و گیر انداختن
طعمه هم هستند.

۷ نرم تنان

اغلب نرم تنان بدنی نرم دارند. در آب زندگی می کنند و اکثرشان پوششی محافظتی به نام صدف دارند. بدن آن‌ها ماهیچه‌ای و گوشتی است، تنها نرم تنانی که می توانن در خشکی زندگی کنند حلزون‌های خشکی‌اند. حلزون‌های تپل، اختاپوس و سرپایان هم جز نرم تنان‌اند اما بدنی پیشرفته‌تر با دستگاه‌های پیشتر دارند. مثلاً چشم‌هایی دارند که قادر به تصویرسازی است یا حتی مغزی بزرگ‌تر و جداگانه دارند.

۱۲ خزندگان

اگرچه خزندگان هم مثل دوزیستان خون سرداند اما پوششی صمد آب و پولکی دارند که آن‌ها را قادر ساخته در هوای داغ بیابان هم زندگی کنند. خزندگان مثل مار یا مارمولک معروف تریل و فراگیرترین خزندگان‌اند. اغلب آن‌ها شکارچی اند و زهر دارند. برخی مارها با زهر کشنده‌ی خود، طعمه‌شان را از پای درآورده و می خورند، آن‌ها از نیش و زهر خود برای دفاع هم استفاده می کنند.

۱۰ ماهی‌ها

اولین جانداران مهردار کره‌ی زمین‌اند و اجساد دوزیستان، خزندگان، پرندگان و پستانداران‌اند. بیکر آن‌ها به گونه‌ای خارق‌العاده با زندگی در آب تطابق دارد می توانند اکسیژن را از آب برای سلول‌های خود بگیرند. به دو گروه استخوانی و غضروفی تقسیم می شوند. استخوانی‌ها اسکلت درونی دارند اما غضروفی‌ها اسکلت ندارند و تنها غضروف‌های نرم و انعطاف‌پذیر به بیکر آن‌ها شکل می دهد.

مکنده‌های روی بازوی اختاپوس به او برای حرکت و پوشش دادن طعمه کمک می کند.

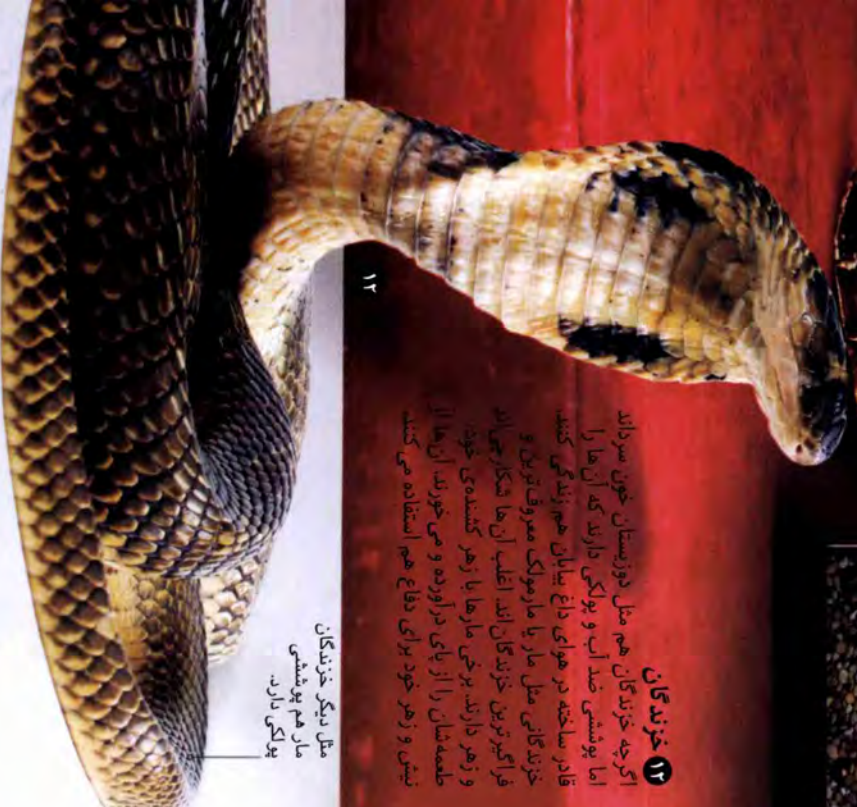
۸ سخت پوستان

سخت پوستان هم مثل حشرات اسکلت خارجی سختی دارند با بخش‌ها و پاها و مفصل‌های گوناگون‌تر و محکم‌تر. همه‌ی آن‌ها به جز وودلایین‌ها انوری‌اند. جانوران دارای صدف سخت مثل کپ‌ها یا خرچنگ‌های گچ رو و لا استرها به مواتب از میگو یا کک ایی لاییدترند.

۹ هزارپاها

نامگذاری این جانوران براساس تعداد پاهاى آن‌ها نیست بلکه مراد از بیشتر بودن پاهاشان از دیگر جانوران است. بدن هزارپاها دراز، باریک و بخش‌بخش و به هم متصل است. صدپاها در هر بخش از بدن یک جفت پا دارند در حالی‌که هزارپاها در هر بخش دو جفت پا دارند. بخش‌های بدن هزارپا می توانند به بیش از ۹۰ قسمت هم برسند که در این صورت بیشتر از ۱۸۰ جفت پا دارند هزارپایان اغلب از مواد و جانوران مرده تغذیه می کنند اما صدپایان شکارچیان سریعی هستند.

مثل دیگر خزندگان
مار هم پوششی
پولکی دارد.

۱۱ خارپوستان

جوجه تیغی دریایی یا همان توتیا، ستاره‌های دریایی، ستاره‌های دریایی، یعنی پوستشان دارای خار فراوان است. حالت و شکل سه بعدی بدنشان تقریباً چرخ مانند است و دهانشان اغلب در مرکز پیکرشان قرار گرفته است. ستاره‌های پردار اغلب غذای خود را به دام می اندازند. اما دیگر خارپوستان برای تهیه غذا مجبور به حرکت و جابه‌جایی در بستر دریاند.

با انقباض و انبساط ماهیچه‌های بدن هزارپا پشت سر هم پاها هم یکی بعد از دیگری حرکت کرده و موجب جلو رفتن جانور می شوند.

پلانکتون

سطح روشن خیلی از اقیانوس‌ها پر از موجودات میکروسکوپی زنده است. آن‌ها معلق‌اند و با جریان آب جا به جا می‌شوند. به آن‌ها پلانکتون می‌گویند و به دو دسته‌ی فیتوپلانکتون و زئوپلانکتون تقسیم می‌شوند. فیتوپلانکتون‌ها هم مثل گیاهان از CO_2 و آب برای غذاسازی استفاده می‌کنند. اما زئوپلانکتون‌ها از دیگر پلانکتون‌ها و جانوران ریز آحری دیگر تغذیه می‌کنند. این تصویر پلانکتون‌ها را در قطره‌ای از دریا که ۲۵ بار درشت شده است نشان می‌دهد.

سیانوباکترها رشته‌های مارپیچی‌اند که از سلول‌های زیادی در کنار هم ساخته شده‌اند. از آب و گاز حل شده در آن برای غذاسازی استفاده می‌کنند.

سیانوباکترها

نام دیگرشان جلبک‌های سبز آبی است این میکروارگانیسم‌های ساده اولین اشکال جانداران روی کره‌ی زمین بودند که در حدود ۳۵۰۰ میلیون سال قبل می‌زیستند. این موجودات هم در آب‌ها و اقیانوس‌ها زندگی می‌کنند و مثل آغازیان از CO_2 و آب برای غذاسازی استفاده می‌کنند.

صدف شیشه‌ای، این جانور آغازی، رنگدانه‌های سبزی را آزاد می‌کند تا بتواند از انرژی خورشید برای غذاسازی استفاده کند.

آغازیان

فیتوپلانکتون‌ها، میکروارگانیسم‌هایی مثل آغازیان و سیانوباکترها را شامل می‌شوند. آغازیان ظاهری بی‌رنگ و شیشه‌ای دارند و صدفی، سیلیکاتی آن‌ها را دربرگرفته است. از نظر پوششی سیلیکاتی خود ظاهرهای گوناگونی دارند. آب‌های سرد برای زندگی آن‌ها محل‌های مناسب‌تری است. در آب‌های سرد رنگ آب را سبز مایل به روشن می‌کنند و از دور به صورت ابری بزرگ و وسیع قابل مشاهده‌اند.

لار و خرچنگ کچرو

در میان شاخه‌های مختلف زئوپلانکتون‌ها، تخم‌ها انواع جوان گوناگونی از آن‌ها وجود دارند که سبک‌های زندگی متفاوتی دارند. تخم‌هایی که بین شکاف صخره‌های مرجانی هستند، ماهیان خیلی کوچک، نرم‌تنان و سخت‌پوستانی چون لارو خرچنگ کچرو مثال‌هایی از زئوپلانکتون‌ها هستند. قابلیت خاص آن‌ها شناور بودنشان است که در تهیه غذا و پیدا کردن مکان‌های جدیدتر و مناسب‌تر برای زندگی مؤثر و مفید است.

لارو خرچنگ کچرو به اندازه‌ی یک دانه‌ی برنج سبک است تا بتواند در سطح آب در کنار سایر پلانکتون‌ها زندگی کند.

کوپه پادها

جانورانی اند که تمام عمر خود را مثل زئوپلانکتون ها زندگی می کنند ظاهری شبیه به میگو دارند اما خیلی از آن کوچک ترند. در دریاها دسته های فراوانی از آن ها را می توان دید. غذای اصلی وال ها و سایر ماهی های دیگری که در قسمت کم عمق اقیانوس ها زندگی می کنند را تشکیل می دهند.

آب دریا پر از تخم های پلانکتون هاست که از این تخم ها به زودی لارو ماهیان ریژی خارج می شود.

این ارگانسیم ظریف و کوچک یک لارواسیان است. جاندار شناوری که درون حباب موکوزی زندگی می کند.

کرم های پیکانی، نوکی بسیار تیز و شتابانی دارند که با آن کوپه پادها را می ربایند و می خورند.

کوپه پادهای پلانکتونیک در بالای سر دو آنتن دارند که از این آنتن ها مثل چتر نجات برای جلوگیری از فرو رفتن در اعماق آب دریا استفاده می کنند.

کرم های پیکانی

جانورانی دراز و شفاف و بی رنگ اند. دیگر جانوران و زئوپلانکتون ها مثل کوپه پادها را شکار می کنند. به این خاطر به آن ها کرم های پیکانی می گویند که سری شبیه به پیکان دارند و به سمت طعمه ی خود شلیک می شوند و آنرا زخمی کرده و می بلعند.

این جانور مودار، لارو یک کرم دریایی است. وقتی بزرگ شود به ته دریا رفته و در آنجا زندگی می کند.

حشرات

موفق ترین موجودات روی زمین اند. سوسک ها به تنهایی یک سوم از کل جانوران شناخته شده روی زمین را شامل می شوند. خیلی از حشرات کوچک اند اما برخی هم به اندازه ی کافی بزرگ اند تا ما به پیچیدگی ساختار آن ها پی ببریم. بعضی از آن ها ممکن است نیش بزنند یا بگزند و تعداد اندکی از آن ها هم آفت های بلاسازی اند، اما اغلب آن ها زیبا و جذاب و بی ضررند.

شیره ی پروانه ی بزرگ

پروانه ی دم چلچله ای

ابر پروانه قدرین

تخم های پروانه

پروانه ها

در آغاز زندگی به صورت کرم اند که از برگ درختان تغذیه می کنند. سپس در پیله ای که خودشان می سازند برای مدتی به خواب فرو رفته و تبدیل به پروانه ای زیبا با دو بال و شاخک می شوند.

کرم های کلم سفید

بید صورتی که غذا را می بلعد

مگس خانگی

لارو مگس گوشت

سنجاقک

مگس معلق

پشه پا بلند

کرم تورنس شل

بید خالدار یا پالی فیئیس

بید سبز خالدار

بید خر زهره

بید

بیدها در واقع از خانواده ی پروانه ها هستند. با این تفاوت که در شب پرواز می کنند و در حین پرواز بال هایشان صدای وزوز تولید می کند. اکثر آن ها رنگ قهوه ای تیره برای استتار خود دارند اما برخی هم روشن اند.

بید زرد گوگردی

مگس

مگس ها برای پرواز یک جفت بال دارند. برخلاف دیگر حشرات که هنگام بلوغ دو جفت بال دارند. برخی از آن ها گزنده اند و تعداد اندکی از این گزنده ها نیز موجب بیماری می شوند اما دیگر مگس ها مثل مگس های معلق بی ضررند.

پیله ی بید آبریشی درخت لارو

مورچه‌های چوب

زنبورهای نروژی

زنبور
وزوزکن

زنبورها

زنبورهای معمولی و زنبورهای عسل برخلاف بدن‌امیشان به خاطر نیش زدن، اغلب بی‌آزار و بی‌ضررند و برعکس مفیداند. زنبورهای معمولی دیگر حشرات را برای تغذیه نوزادانشان شکار می‌کنند ولی زنبورهای عسل شهد گل‌ها را می‌مکن.

مورچه‌ها

مورچه‌ها به صورت کلنی با رهبری یک ملکه که مسئول تخم‌گذاری است زندگی می‌کنند. مورچه‌های کارگر وظیفه‌هایی چون: لانه‌سازی، حفاظت لانه و جمع‌آوری غذا و ... دارند.

تخم‌های حشره‌ی چسبناک هندی گول‌پیکر

زنبور
زینتی

سوسک حمام آمریکایی

شیش گردن
دراز

سوسک هیس هیس حمام

سوسک سیاه

سوسک
طلایی پردار

سوسک پشگل

حشره‌ی پیاده‌روی چسبناک گول‌پیکر

کفش‌دوزک که بال‌هایش را از زیر پوسته‌ی محافظش بیرون آورده است.

سوسک بزرگ

لارو سوسک آردی

کرم غذا

سوسک‌ها

ظاهر خاص سوسک‌ها شامل پوست سخت براق یک جفت بال که توسط پوششی خاص پوشیده شدند و پاهای مو و خاردار است. برخی از آن‌ها شاخک‌های بلندی دارند بعضی از انواع نر آن‌ها هم چنگک‌هایی دارند که در مبارزه و دفاع مورد استفاده قرار می‌دهند.

حشره‌ی برگ

مگس گوشت

سوسک جالوت

سوسک شاخ بلند
خال خالی قرمز

سوسک قوریانه

کالبدشناسی حشرات

خیلی از حشرات زندگی خود را به صورت کرم حشره یا لارو با بدنی نرم آغاز می‌کنند اما سرانجام به حشره‌ای بالغ و با بدنی سخت و محکم و شش پای بند تبدیل می‌شوند. پوست محکم حشرات از جنس کیتین هست که مثل یک پلاستیک سخت است. بنابراین به عنوان اسکلت خارجی حشرات عمل می‌کند. اغلب این اسکلت خارجی براق و به رنگ‌های روشن است اما ممکن است خردار و مودار و حتی گاهی هم فلس فلس باشد، اغلب حشرات بالغ مثل این زنبور عسل دو جفت بال صفحه‌ای از جنس کیتین دارند که توسط ماهیچه‌های قدرتمند درون بدن زنبور به حرکت درمی‌آیند.

۲ چشم‌ها

مثل سایر حشرات بالغ دیگر زنبور عسل هم دارای دو چشم مرکب است. هر چشم شامل هزاران عدسی کوچک است. که تصویری موزاییکی از نقاط رنگی به وجود می‌آورد. زنبور عسل به جز این دو چشم، سه چشم ساده هم دارد که اوسلی نام دارد و در بالای سرش قرار گرفته است.

چشم‌های مرکب تصویری موزاییکی آهسته و بسیار حساس نسبت به حرکات به وجود می‌آورند.

هر چشم ساده شامل یک عدسی کوچک است که تنها قادر به تشخیص نور است و نمی‌تواند تصویری ایجاد کند.

۱ شاخک‌ها

شاخک‌های حشرات در پیدا کردن راه آن‌ها مؤثرند. اما اساساً از آن‌ها برای پیدا کردن رایحه و بوی موردنظر حشره استفاده می‌شود. شاخک‌ها پوشش خیلی حساسی دارند که سیگنال‌های شیمیایی را جذب می‌کنند شاخک‌های برخی از بیدها رایحه و عطر موردنظر خود را از مسافتی معادل بیش از یک کیلومتر تشخیص می‌دهد.

موها و پرزهای روی بدن حشره وظیفه‌ی تشخیص حرکات، جابه‌جایی و لرزش‌های محیط اطراف را دارد.

شاخک‌های بلند متصل به سر زنبور بسیار حساس و از ارگان‌های ضروری‌اند.

شاخک‌های زنبور عسل ماده دوازده قسمتی است، درحالی‌که در زنبور عسل نر سیزده قسمتی است.

گیرنده‌های روی شاخک قادر به تشخیص غذا و دیگر اعضای گلنی هستند.

سینه

سر

۴ سینه

پاها و جفت بال‌های حشرات به قسمت بالایی بدن او متصل‌اند که سینه نام دارد. این قسمت توسط ماهیچه‌های متصل به بال‌ها پوشیده شده است. ماهیچه‌ها مثل یک قایقران که به پاروها نیرو وارد می‌کند و به حرکت درمی‌آورد، به بال‌ها نیرو وارد می‌کنند و آن‌ها را تکان می‌دهند. همچنین درون سینه چینه‌دان وجود دارد که برای کمک به هضم غذا است.

آرواره‌ها یا بخش‌های دهان برای بریدن سبزیجات و طعمه به کار می‌روند.

۲ سر

سر یک حشره دربردارنده‌ی مغز و ارگان‌های حسی اوست هم چنین مجهز به دهان است که با نوع رژیم غذایی حشره کاملاً مطابقت دارد. مثلاً پشه دهانش شبیه به سوزنی تیز است و برای مکیدن خون است. درحالی‌که این زنبور آرواره‌های محکمی برای جویدن دیگر حشرات دارد.

۶ بال‌ها

بال‌های حشره‌ای مثل زنبور عسل، صفحاتی شفاف از جنس کیتین هستند. بال‌های بید و پروانه هم همین شکل را دارند. با این تفاوت که توسط مواد رنگی مختلف پوشیده شدند. اغلب حشرات دو جفت بال دارند اما فقط مگس‌ها یک جفت بال دارند.

ظاهر بال‌ها به وسیله‌ی میله‌های صافی که رگ نام دارند صاف و ثابت‌اند.

این بال‌های ظریف قدرت حمل و بالا کشیدن زنبور را دارند.

کمربند ظریف و سستی شکم و سینه را به هم وصل می‌کند و به زنبور توانایی جمع کردن خود را می‌دهد.

۷ نیش

اغلب حشرات بی‌آزارند اما برخی هم نیش دارند و می‌گزند. این زنبور عسل در انتهای دم خود نیش دارد که حاوی زهر است و با تزریق آن یا از خود و لانه دفاع می‌کند یا طعمه را از پای درمی‌آورد.

خط‌های جانبی سیاه روی بدن زرد زنبور اعلان خطری است برای شکارچیان او

در گذشته‌ها ارگان نیش زدن زنبور یک ارگان تخم‌گذار یا یک تخم‌دان بوده که اکنون به صورت نیش درآمده و زهر دارد.

۸

۸ پاها

همه‌ی حشرات بالغ ۶ پا دارند. در هنگام راه رفتن وقتی ۳ پای خود را به جلو می‌برند، ۳ پای دیگر به صورت همزمان به عقب می‌روند و به این ترتیب تعادل خود را حفظ کرده و دچار مشکل نمی‌شوند هر پا از چند سری لوله‌های صاف که در مفصل‌ها به هم متصل‌اند تشکیل شده و حرکت پاها با نیرویی که از ماهیچه‌های داخل به این لوله‌ها وارد می‌شود میسر است.

۵ شکم

شکم منعطف حشرات دربردارنده‌ی ارگان‌های درونی جانور است مثل دستگاه گوارش او. لوله‌های تنفسی در بدن حشرات حاوی سوراخ‌هایی بوده که به طور مستقیم به ارگان‌ها و ماهیچه‌ها می‌رسد. خط‌های سیاه روی بدن این حشره علامت هشدار به سایرین جهت جلوگیری از حمله و نیش زدن است.

هر پا پنجه‌های تیزی دارد و بعضی حشرات مثل مگس‌ها لایه‌ای نرم و چسبناک هم دارند.

شکم

ماهی

ماهی‌ها اولین جانداران مهره‌داری بودند که روی کره‌ی زمین حدود ۵۰۰ میلیون سال قبل ظاهر شدند. تاکنون انواع و اقسام متنوع‌تر و پیشرفته‌تری از آن‌ها به وجود آمده است. از کوسه‌ماهی‌ها گرفته تا اسب‌ماهی‌های لذیذ، ماهی‌ها بیش از نیمی از گونه‌های مهره‌داران را به خود اختصاص داده‌اند. اغلب ماهی‌ها در آب‌های شور اقیانوس‌ها یا دریاها زندگی می‌کنند. مثل این‌هایی که در پایین نشان داده شده‌اند. اما برخی از آن‌ها هم در آب‌های تازه یا شیرین مثل دریاچه‌ها و رودخانه‌ها زندگی می‌کنند مثل آن‌های که در صفحه‌ی مقابل (بعدی) نشان داده شده‌اند. تعداد اندکی هم هستند که قابلیت زندگی در هر دو نوع زیستگاه را دارند.

۱ رای

شباهت زیادی به کوسه‌ماهی‌ها دارد. غضروفی‌اند. پیکری پهن دارند. در انتهای بدن باله‌هایی شبیه به بال پرندگان دارند که با آن‌ها شنا می‌کنند. در کف دریاها زندگی می‌کنند و از ماهی‌های کوچک‌تر یا صدف‌ها تغذیه می‌کنند.

۲ جعبه ماهی‌ها

ماهیانی نادراند، زرهی جعبه مانند دارند که نامشان از آن گرفته شده است که شبیه ستون‌های فیوژی شکل ضخیم‌اند. این زره باعث می‌شود ماهی نتواند کل پیکر خود را حرکت دهد بنابراین به وسیله باله‌های کوچکش که شبیه پارو عمل می‌کنند شنا می‌کند.

۳ اسب ماهی‌ها

نام این ماهی عجیب و غریب به خاطر شکل سرش است که به اسب شبیه است. در آب‌های کم عمق زندگی می‌کند و در آنجا با دم خود به گیاهان دریایی می‌چسبد. بعد از تخم‌ریزی توسط نوع ماده‌ی این ماهی در یک کیسه، ماهی نر روی آن می‌خوابد.

۵ ماهی بادی

ماهی بادی هم از نامش عملکرد دفاعی‌اش مشخص است. او خود را با آب یا حتی هوا باد می‌کند و مانع از شکار شدن یا بلعیده شدن توسط شکارچیان می‌شود. هم چنین خیلی از انواع ماهی‌های بادی تیغ‌های تیز و زهرداری دارند. زهر این تیغ‌ها از داخل بدن ماهی به بیرون ترشح می‌شود.

سوراخ‌های بینی و دهان رای‌ها در سطح زیرین بدن آن‌هاست و چشم‌هایشان در بالای سر قرار گرفته است.

پیکر پهنی دارند که قادرشان ساخته در بستر دریا به راحتی مستقر شوند.

تیغ دار بودن سطح بدن ماهی بادی باعث شده تا آنرا ماهی خاردار نیز بنامند.

با دم خودش به چوب می‌پیچد و به کمک آن در جریان آب ثابت می‌ماند.

لکه‌های سیاه چشمی در باله‌های کوچک انتهایی او دشمنان را در تشخیص ناحیه سر دچار گمراهی و اشتباه می‌کند.

جعبه ماهی‌ها ماهی‌های کوچک‌تر را می‌خورند.

۶ قزل‌آلا

قزل‌آلا ماهی نسبتاً بزرگ و قوی است که بیشتر عمر خود را در دریا می‌گذراند. اما می‌تواند در رودخانه‌ها هم زندگی کند یعنی توانایی زندگی در آب‌های شور و شیرین را دارد. نکته‌ی جالب و منحصر به فردش این است که برخلاف جریان آب شنا می‌کند. در رودخانه‌های کم‌عمق که کفشان پوشیده از سنگ‌های ریز و درشت است تخم‌ریزی و تولیدمثل می‌کند.

۷ کپور

قابلیت زندگی در آب‌های گرم و با میزان اندک اکسیژن را دارند. فک کششی‌ای دارند که به راحتی برخی گیاهان آبی و ماهی‌های کوچک را می‌بلعد.

۸ سیکلیدهای مخملی

در آب‌های نواحی گرمسیری که جریان آرام دارند زندگی می‌کنند. مثلاً در رودخانه‌های آرام آمریکای جنوبی چیزی حدود ۶۵۰ نوع از آن‌ها را می‌توان یافت. غذای خود را از موجودات بستر دریا یا رودخانه‌ها به دست می‌آورند. اما اغلب غذایشان کرم‌ها یا میگوهای آب شیرین است.

۹ ماهی آبنوس

در قسمت پشتی بدنش تیغ‌های تیزی وجود دارد. محل زندگی‌اش رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، تالاب‌ها و گاهی اوقات قسمت‌های کم‌عمق دریاهاست. نرها در فصل بهار لانه‌ای از چوب گیاهان دریایی و رشته‌های فیبری می‌سازند و اطراف آن می‌رقصند. با این عمل می‌خواهند نظر ماده‌ها را به سوی خود جلب کنند و فرآیند تولیدمثل آغاز گردد.

۱۰ اردک ماهی

ماهی‌های قوی و شکارچی‌اند. در بین گیاهان آبی یا حتی زیر سطح آب دریا مستقر شده و ناگهان با حرکتی پرشی و جهشی ماهی‌های دیگر و حتی پرندehای دریایی در حال پرواز در بالای سطح آب را می‌ربایند. در دریاچه‌ها و رودخانه‌های کم‌تلاطم در سراسر اروپا، آسیای شمالی و آمریکای شمالی یافت می‌شود.

۱۱ پیرانا

شکارچی‌های مخوف، بی‌رحم و بدنامی‌اند. در رودخانه‌های آمریکای جنوبی زندگی می‌کنند. دندان‌های تیزی دارند و به پرندehایی که در آب شیرجه می‌زنند و ماهی‌های دیگر، حمله می‌کنند و طعمه‌ی خود را می‌بلعند.

ماهی کپور فلس‌ها و پولک‌های ضخیم و درخشان و براقی دارد که در برابر حمله‌ی انگل‌ها و زخم‌های حامل از عفونت‌های باکتریایی محافظت می‌کند.

اردک ماهی آرواره‌هایی بزرگ و محکم، مجهز به دندان‌های تیزی دارد که با آن می‌تواند شکار لغزنده و لیز خود را در حال حرکت به راحتی بگیرد.

رنگ ماهی سیکلید با افزایش سن تغییر می‌کند.

پیراناها گیرنده‌های خیلی حساس و قوی بویایی دارند به طوری که نازک‌ترین و سبک‌ترین رد خون را در آب تشخیص می‌دهند.

سه تیغ بزرگ و تیز پشت پیکر ماهی آبنوس برای دفاع در برابر شکارچیان است.

تغذیه

همه‌ی موجودات مواد مغذی و موردنیاز خود را با خوردن و جذب مواد به خصوصی به دست می‌آورند. مثلاً حیوانات از گیاهان میکروارگانیسم‌هایی مثل باکتری‌ها یا قارچ‌ها و حتی حیوانات دیگر تغذیه می‌کنند. برخی مواد غذایی به راحتی به دست می‌آیند مثل میوه‌ی درختان یا برگ آن‌ها علف‌ها و غیره که البته هضم این دسته مواد غذایی کمی سخت و زمان‌بر است. مواد دیگری چون طعمه‌های گوشتی شکارها یا لاشه‌ها و اجساد دیگر حیوانات هم انرژی‌زا هستند و البته بیشتر از مواد گیاهی انرژی‌زا می‌باشند، اما هضمشان آسان‌تر از آن‌هاست. به عنوان مثال انرژی که برای شکار یک آهو صرف می‌شود باید در ازای دریافت انرژی بیشتری باشد این در حالی است که انرژی که کوالا برای کندن وجویدن برگ‌های درخت اوکالیپتوس صرف می‌کند در ازای دریافت انرژی کمتری از آن‌هاست. برای هضم هر نوع غذا و نوع رژیم غذایی دستگاه گوارش خاصی هم وجود دارد. رژیم غذایی خاص منجر به دستگاه گوارش خاص و رفتارها و حتی ظاهری خاص هم در طبیعت می‌شود.

۱ کوسه ماهی

کوسه ماهی‌ها دندان‌های ریزی دارند. روش تغذیه‌ای خاصی دارند، بدین ترتیب که با دهانی باز به سوی خیل میکروارگانیسم‌ها شنا می‌کنند و میزان زیادی از آن‌ها را به همراه حجم عظیمی آب می‌بلعند. میکروارگانیسم‌ها در گلو و شیارهای آرواره‌های او به دام افتاده و آب هم از آب‌شش‌هایش خارج می‌شود. به این سبک تغذیه سبک غربالی می‌گویند. در وال‌ها و برخی پرندگان مثل فلامینگو و مرغ آتشی هم این سبک تغذیه کاربرد دارد.

ماهی‌ها از شکاف‌های عمیق آرواره‌ها و دهان کوسه ماهی غذاهای شناور را می‌قاچند و می‌خورند.

مکنده‌ها در اطراف دهان و آرواره‌ها قرار دارند.

۲ زرافه

گردن فوق‌العاده بلندی دارد که به او اجازه داده تا برگ‌هایی را که در ارتفاعی از درخت هستند و برای سایر موجودات و به خصوص چهارپایان علفخوار غیرقابل دسترس هستند، بخورد. زرافه هم مثل سایر علفخوارها دستگاه گوارشی مجهز به باکتری‌های تجزیه‌کننده‌ی فیبرهای گیاهی است.

۳ زالو

زندگی انگل‌گونه‌ای دارند. بدین ترتیب که به یک جانور زنده که جریان خون در بدنش در حال گردش است می‌چسبند پوستش را می‌خراشد و خودش را به مدت ۲ ساعت می‌مکند. در طی این دو ساعت می‌توانند گاهی ۵ برابر وزن اولیه خود خون بخورند. اما اغلب این زالوها سالی دو بار بیشتر تغذیه نمی‌کنند.

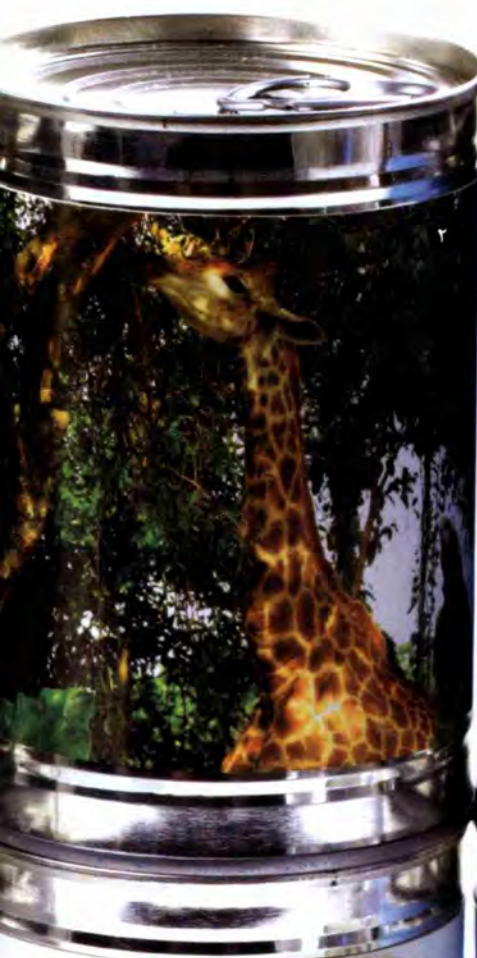
۴ طوطی

پرنده‌ها باید غذایی غلیظ و باصرفه بخورند یعنی غذایی که وزن آن‌ها را زیاد نکند و معده‌شان را سنگین نکند تا برای پرواز دچار مشکل نشوند پس غذاهایی مثل دانه‌ی میوه‌ها یا برخی گیاهان خاص، برخی حشرات و حتی گوشت حیوانات دیگر می‌تواند این انرژی کم وزن لازم را برایشان تهیه کند. مثلاً طوطی با نوک قلاب مانند خود دانه‌های جوز سخت را می‌شکند و از مغز آن‌ها تغذیه می‌کند برخی دیگر هم با زبان نوک تیز خود شهد گل‌ها را لیس می‌زنند.

۵ شیر

شکار حیوانات بزرگ و سریع سخت است حتی گاهی اوقات خطرناک و مرگ‌بار است. اما یک شیر با اعتماد و اتکا به قدرت و سرعتش و تیزی چنگال‌ها و دندان‌هایش طعمه‌ی سریع و بزرگ خود را شکار می‌کند. گوشت طعمه را با دندان‌های تیزش به اندازه‌ی لقمه‌ای دهان پر کن می‌کند اما نجویده می‌بلعد چرا که هضم گوشت برایش راحت و سریع است.

طوطی‌ها دانه‌های خود را با پاهای خود نگاه می‌دارند و با نوک بدان ضربه می‌زنند تا بشکنند.

۶ مورچه خوار غول پیکر
 خیلی از حیوانات حشره خوارند اما تعداد اندکی از آن‌ها مورچه خوارند. مورچه خوار زبان بلند و سوسمارمانندی دارد که حدود ۱۵۰ بار در دقیقه حرکت می‌کند با ضربات زبان به درون لانه میزان زیادی مورچه شکار شده و خورده می‌شوند.

۷ کرم کدو
 این جانور در دستگاه گوارش خیلی حیوانات و حتی گاهی اوقات انسان به صورت انگلی زندگی می‌کند. لذا در محل زندگی اش غذای آماده‌ی زیادی وجود دارد که کافی است آنرا از طریق پوستش جذب کند. پس دستگاه گوارش و حتی دهان هم ندارد.

۸ کرکس مصری
 خیلی از حیوانات مرده خوار و لاشه خوارند مثل کرکس مصری که از اجساد حیوانات یا باقی مانده‌ی شکارها تغذیه می‌کنند. بدون حضور حیوانات لاشه خواری مثل کرکس‌ها طبیعت خیلی بیشتر از این‌ها کثیف و آلوده می‌بود.

۹ مگس خانگی
 خیلی از حشرات مثل مگس‌های خانگی فقط می‌توانند غذاهای مایع بخورند. برخی خونخوارند برخی هم شهد گل‌ها را می‌نوشند، برخی دیگر هم شیر گیاهان را می‌خورند. مگس‌های خانگی می‌توانند غذاهای جامد را مایع کرده و مورد استفاده قرار دهند. مثلاً شکر را با ماده‌ای به نام سلوی خیسانده و خیس خورده‌ی آنرا با زبانی که شبیه دسته جارو است می‌خورند.

مگس خانگی به راحتی فقط با راه رفتن روی غذاها، موجب بیماری‌های گوناگون و آلودگی‌های مختلف می‌شود.

۱۰ خرس قهوه‌ای
 یکی از حیوانات گوشت خوار قدیمی که می‌شناسیم خرس قهوه‌ای است اما همین حیوان گوشت خوار به طور شگفت‌آوری از گوشتخواری و ماهی‌خواری به علف‌خواری و میوه‌خواری روی می‌آورد. این جانور طبق فصل و شرایط محیطش می‌تواند به راحتی رژیم غذایی‌اش را عوض کند چرا که سیستم بدنی و گوارشی خاصی برای یک نوع رژیم غذایی خاص ندارد و بلکه مانند انسان رژیم غذایی همه چیز خوار دارد.

سخت پوستان

این رده‌ی بی‌مهره‌گان شامل ۴۰ گونه‌ی مختلف است. نام این جانوران به خاطر صدف خارجی و سختی است که کل پیکرشان را دربرگرفته است. برخی آن‌ها را اسکلت خارجی نیز می‌نامند. همین اسکلت سخت و محکم آن‌ها را در برابر فشار و ضربه محافظت می‌کند. خیلی از آن‌ها در آب‌های شور زندگی می‌کنند اما تعدادی هم در آب‌های شیرین مثل دریاچه‌ها یا رودخانه‌ها زندگی می‌کنند به عنوان مثال نوع وود لاس در خشکی زندگی می‌کند. خرچنگ‌ها حداقل ۴ جفت پای بند بند دارند. یک آبشش دارند و شاخک‌های حساسی هم برای حس کردن و بوئیدن اطراف خود دارند.

۱ خرچنگ کج‌رو

ساختار ظاهری این خرچنگ به گونه‌ای است که دو جنبه‌ی حمله و دفاع را شامل می‌شود. یعنی دو چنگال قدرتمند در جلوی سر دارد و پوشش سخت و محکمی هم تمام بدنش را محافظت می‌کند. این نوع خرچنگ می‌تواند به آرامی به سمت جلو حرکت کند اما حرکت او به سمت پهلوهایش خیلی سریع‌تر است.

۲ خرچنگ نعل اسبی

نوع جوان این خرچنگ در آب شناور است اما با بالغ شدن توانایی چسبیدن به صخره‌ها، اسکله‌ها یا حتی دیگر خرچنگ‌ها را نیز پیدا می‌کند. پا‌های پشمالو و پرزداری دارد. آن‌ها را در آب، راست نگه می‌دارد تا جانوران ریز و کوچک آب به آن‌ها گیر کنند و بدین ترتیب غذای خود را به دست آورد.

۳ لانگوستن (باستر نروژی)

در اقیانوس اطلس و دریای شمال می‌توان آن‌ها را یافت. البته به نام لابستر نروژی هم مشهورند. درته دریا سوراخی ایجاد می‌کنند و در آن زندگی می‌کنند، فقط هنگام شب از آن بیرون می‌آیند و از کرم‌ها و دیگر سخت‌پوستان کوچک تغذیه می‌کنند. از دنباله‌ی پشتی این خرچنگ غذای لذیذی به نام scampi تهیه می‌کنند.

انبرهای سنگین و قوی‌ای دارد که با آن صدف حلزون‌ها را خرد می‌کند.

خرچنگ نعل اسبی پوششی زرد مانندی دارد که پیکر آن‌ها را محافظت می‌کند.

همانطور که در آب شناور است یا پاهایش شکار می‌کند و غذا می‌خورد.

خرچنگ‌های نعل اسبی ابتدا سر خود را به یک سطح ثابت می‌چسبانند.

بخش دهانی خرچنگ بسیار ظریف و ماهرانه برای خرد کردن و تغذیه می‌باشد.

در لبه‌ی بالایی سر خرچنگ زائده‌های ساقه مانند بسیار کوچک و کی‌تانی وجود دارد که روی آنها چشم‌های قرار گرفته است.

پوششی سخت و کلسه‌مانند پیکرش را محافظت می‌کند.

با پا‌های غشایی می‌تواند راه برود.

شکم در قسمت تحتانی واقع شده است.

پهنای لانگوستن‌ها به ۱۰ تا ۱۵ سانتی‌متر هم می‌رسد.

دم که در شنا کارایی دارد

۴ لایستر

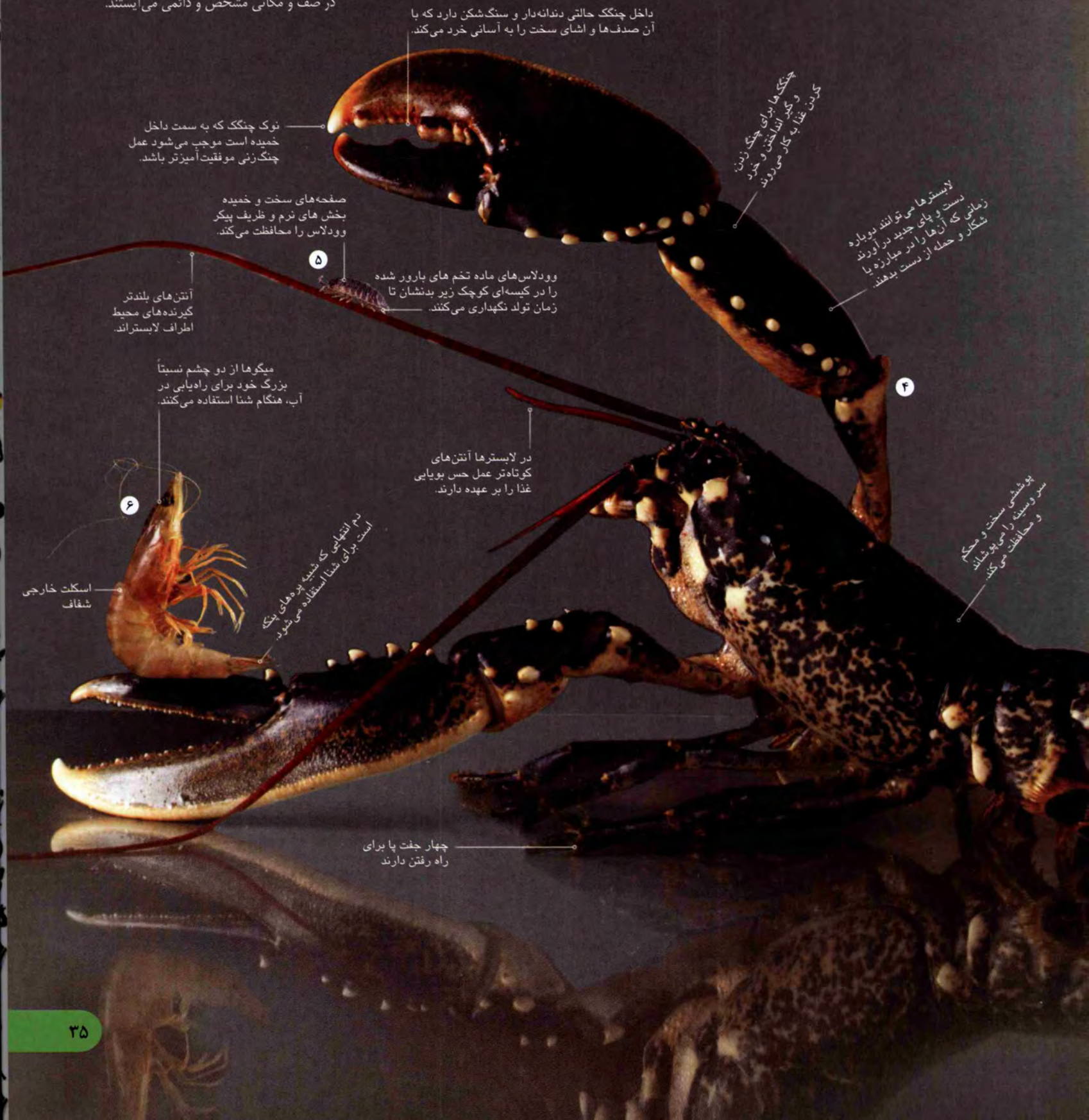
لایسترها وزن سنگینی دارند که به خاطر صدف سخت و محکم‌شان است. معمولاً در بستر دریا قدم می‌زنند اما در هنگام خطر با سرعت به سمت عقب با حرکت و ضربه‌ی دم شنا می‌کنند. مثل دیگر سخت‌پوستان تا سن بلوغ چندین بار پوست می‌اندازند.

۵ وودلاس

این خرچنگ، تنها خرچنگی است که خانه‌اش در خشکی است اما به هر حال باید در مکان‌های مرطوب زندگی کند. هفت جفت پا دارد و برخی از گونه‌های آن‌ها در هنگام ترس دست و پای خود را جمع کرده و مثل یک توپ می‌توانند بغلتند. برخلاف نامش آسیبی به چوب نمی‌رساند.

۶ میگو

خیلی از میگوها در آب دریا شنا می‌کنند و یا در آن معلق‌اند ولی برخی هم در ته دریا در جستجوی غذا هستند. برخی از آن‌ها متخصص در پاک کردن و تمیز کردن نقاط زخمی روی بدن ماهی‌هایی‌اند که در صخره‌های مرجانی زندگی می‌کنند. این زخم‌ها توسط انگل‌ها در سطح بدن ماهی‌ها ایجاد می‌شود. برای تمیز شدن، ماهی‌ها در نزدیکی محل زندگی میگوها در صف و مکانی مشخص و دائمی می‌ایستند.

داخل چنگک حالتی دندانه‌دار و سنگ‌شکن دارد که با آن صدف‌ها و اشیای سخت را به آسانی خرد می‌کند.

چنگک‌ها برای چنگ زدن و گیر آوردن و خرد کردن غذا به کار می‌روند.

لایسترها می‌توانند دوباره دست و پای جدید درآورند زمانی که آن‌ها را در مبارزه یا شکار و حمله از دست بدهند.

نوک چنگک که به سمت داخل خمیده است موجب می‌شود عمل چنگ زنی موفقیت‌آمیزتر باشد.

صفحه‌های سخت و خمیده بخش‌های نرم و ظریف پیکر وودلاس را محافظت می‌کند.

وودلاس‌های ماده تخم‌های بارور شده را در کیسه‌ای کوچک زیر بدنشان تا زمان تولد نگهداری می‌کنند.

آنتن‌های بلندتر گیرنده‌های محیط اطراف لایستراند.

میگوها از دو چشم نسبتاً بزرگ خود برای راه‌یابی در آب، هنگام شنا استفاده می‌کنند.

در لایسترها آنتن‌های کوتاه‌تر عمل حس بویایی غذا را بر عهده دارند.

پوششی سخت و محکم سر و سینه را می‌پوشاند و محافظت می‌کند.

اسکلت خارجی شفاف

دم انتهایی که شبیه پودمانی بزرگ است برای شنا استفاده می‌شود.

چهار جفت پا برای راه رفتن دارند

دوزیستان

ظاهر دوزیستان شباهت‌های زیادی به خزندگان دارند اما برخلاف آن‌ها نمی‌توانند آب بدن خود را حفظ کنند و یا دره‌های خشک و داغ بیابان زندگی کنند. اغلب دوزیستان در روز خود را پنهان کرده و شب‌ها در محیط زیست ظاهر می‌شوند. در مرداب و مکان‌های مرطوب زندگی می‌کنند و شروع زندگی خود را تا بلوغ، در آب می‌گذرانند.

۱ قورباغه

تمام دوزیستان زنده‌خوارند. شکار خود را با چشم ردیابی کرده و بدان حمله می‌کنند. قورباغه‌ی سمت راستی به سوی کفش دوزک پریده و آنرا به سرعت در حین پرواز گرفته و زنده می‌بلعد.

قورباغه‌های معمولی می‌توانند رنگ پوست خود را تغییر دهند و با محیط اطراف هماهنگ سازند.

قورباغه‌های معمولی اروپایی

۷ سمندر آسیایی

برآمدگی‌های پشت سمندر مایع سمی‌ای را برای حفاظت در برابر شکارچیان ترشح می‌کند.

۴ وزغ‌های قابله

اغلب قورباغه‌ها و وزغ‌ها تخم‌های خود را در آب می‌گذارند اما وزغ قابله تخم‌های خود را در لقای پشت پاهایش جاسازی کرده و از آن‌ها تا زمان تولد مراقبت می‌کند.

وزغ قابله

سیسیلیان

قورباغه مو بند زن

پوست نازک و مرطوب قورباغه می‌تواند اکسیژن هوا را به طور مستقیم جذب کند

قورباغه درختی استرالیایی

قورباغه‌ی گوجه‌ای ماراگاسکاری

چشم‌های درشت قورباغه‌ی نیزه زهری به او کمک می‌کند تا در شب تاریک جنگل، به خوبی همه جا را ببیند.

قورباغه نیزه زهری

۶ قورباغه‌های نیزه زهری

قورباغه‌های کوچک درختی که در جنگل‌های گرمسیری آمریکا زندگی می‌کنند و با سم مهلک کشنده‌ی پوست خود، دفاع می‌کنند.

۷ سمندر

سمندرها و سوسمارها تا حدودی قسمت عقب و پشتی بدنشان شبیه به قورباغه‌هاست. برخی گونه‌های آسیایی لکه‌های روشنی روی بدن خود دارند که نشانه‌ی سمی بودنشان است و هشدار برای شکارچیان آن‌ها محسوب می‌شود.

۸ قورباغه درختی استرالیایی

قورباغه‌های درختی قسمت مکنده‌ای در نوک انگشتان پای خود دارند که باعث می‌شود به سطح شاخ و برگ درختان بچسبند. اغلب قورباغه‌های درختی فقط برای تولیدمثل و تخم‌ریزی به استخر یا برکه‌ها می‌روند.

۹ قورباغه‌ی گوجه‌ای

خیلی از قورباغه‌ها و وزغ‌ها مثل این قورباغه‌ی گوجه‌ای برای دفاع جسم خود را باد کرده تا برای خورده شدن سخت و غیرممکن به نظر برسند.

۲ بچه وزغ‌ها

تقریباً تمام قورباغه‌ها مرحله‌ی اولیه زندگی خود را در آب هستند. با پیکری دم‌دار و بدون پا مثل بچه وزغ‌ها. اما به تدریج که بزرگ می‌شوند پاهایشان رشد می‌کند و می‌توانند به بیرون از آب بجهند و دم‌شان هم کم کم از بین می‌رود.

بچه قورباغه‌ی دم‌دار

بچه قورباغه‌ای که به تدریج دم خود را از دست می‌دهد.

قورباغه‌های معمولی اروپایی

قورباغه‌ها نمی‌توانند بجوند اما دهان بزرگ و کشادی دارند که با آن غذای خود را می‌بلعند.

وزغ غول پیکر آفریقایی

۳ وزغ‌های غول پیکر آفریقایی

موش‌های همه چیز خوار می‌توانند غذای لذیذی برای این وزغ‌های خوش‌اشتها باشند.

قورباغه درختی چشم قرمز

قورباغه لانه کفی

۵ قورباغه‌ی لانه کفی آشیانه‌ای

برخی قورباغه‌های درختی برای محافظت از تخم‌های خود، آن‌ها را در مکانی مناسب و مرطوب در بالای شاخ و برگ درختان می‌گذارند.

سمندر آتشین

قورباغه نقش‌دار آسیایی

پوست تقریباً محکمی دارند، چشم آن‌ها قادر به تصویرسازی نیست، تنها می‌تواند نور را ردیابی کند.

قورباغه چهار چشم شیلیایی

لکه‌های زرد هشدار برای شکارچیان است که حتی در شب هم کاملاً مشخص‌اند.

۱۱ قورباغه‌ی چهار چشم

قورباغه‌های چهار چشم یک جفت لکه‌ی چشمی در قسمت پشتی بدن خود دارند. اگر به آن‌ها حمله شود سمت پشتی خود را مقابل دشمن قرار می‌دهند و آن ناحیه را متورم و باد می‌کنند. در نتیجه لکه‌های چشمی هم بزرگ‌تر به نظر می‌رسند. نهایتاً پیکری ترسناک به وجود می‌آید و دشمن را فراری می‌دهد.

۱۲ سمندرهای آتشین

لکه‌های روشن روی بدن جانور هشدار برای شکارچیان است. از این لکه‌ها می‌توانند سمی کور کننده را تا ۴ متر به بیرون پاشند.

۱۰ سیسیلیان

سیسیلیان‌های کرمی شکل خاک جنگل‌های مرطوب گرمسیری را با فشار سر سوراخ کرده و حرکت می‌کنند. پا ندارند و کورند.

چرخه‌ی زندگی

همه‌ی حیوانات تا زمان بلوغ و بزرگسالی، مراحل گوناگونی را در ظاهر و باطن طی می‌کنند. مرحله‌ی اول یعنی مرحله‌ای که در آن موجودی جدید به روشی جدید و متفاوت زندگی خود را آغاز می‌کند و مرحله‌ی آخر هم همان مرحله‌ی پرورش خود و تولیدمثل و جفت‌یابی و... است. زندگی برخی حیوانات از جمله پستانداران مرحله‌ی شبیه به هم دارند اما برای برخی دیگر مثل دوزیستان مراحل زندگی کاملاً متفاوت است و شامل تغییر و تحولات زیاد و دگرپس‌های جالبی است. سگ‌ها: چرخه‌ی زندگی سگ نمونه‌ای از چرخه‌ی زندگی پستانداران است. سگ در واقع در ابتدای زندگی خود نمونه‌ی کوچکی از والدینش محسوب می‌شود. به تدریج که بزرگ می‌شود ارگان‌های داخلی بدن هم توانایی‌های تازه‌ای کسب می‌کنند و بر رژیم غذایی و حتی در توانایی‌های خارجی مثل حس بویایی، بینایی و

قدرت پنجه‌ها و دویدن

هم اثر می‌گذارد. نهایتاً او را تبدیل به سگی بالغ و قابل می‌کند.

قورباغه‌ها

اغلب دوزیستان مثل قورباغه‌ها چرخه‌ی زندگی پیچیده‌تری دارند. به عنوان نمونه یک قورباغه در آب تخم‌ریزی می‌کند. پس از چندی نوزادان قورباغه که بیشتر به ماهی شبیه‌اند سر از تخم بیرون می‌آورند و تنها می‌توانند در آب زندگی کنند این بچه قورباغه‌ها نیز به تدریج بزرگ می‌شوند دست و پا درمی‌آورند و به بیرون از آب می‌جهند چرا که شش‌هایشان کاملاً رشد کرده است و سرانجام هم تبدیل به قورباغه‌ای بالغ و آماده‌ی تولیدمثل می‌شوند.

بچه قورباغه‌های جوان سه جفت آبشش پر مانند دارند که اکسیژن را از آب جذب می‌کند.

در تخم‌ها رویان‌ها زندگی خود را آغاز می‌کنند و از انرژی مغز تخم استفاده کرده و بزرگ می‌شوند.

پس از مدتی جانداران ریزی از پوست زله‌ای بیرون می‌آیند از مایع چسبناک اطراف خود برای چسبیدن به گیاهان آبی استفاده می‌کنند.

بچه قورباغه‌ها به تدریج بزرگ می‌شوند، اول پاهای عقبی درمی‌آیند شبیه به یک قورباغه می‌شوند.

در حالیکه بچه قورباغه می‌آموزد از پاهای خود برای شنا و جهیدن استفاده کند دم آن تبدیل به بخش انتهایی بدنش می‌شود و ظاهراً از بین می‌رود.

شش‌ها بزرگ می‌شوند، دم از بین می‌رود و قورباغه‌ی جدید به بیرون از آب می‌جهد و به سراغ شکار می‌رود.

قورباغه‌ی بالغ در آب تخم‌ریزی می‌کند این تخم‌ها پوششی لزجی دارند که در آب متورم می‌شود و از تخم‌ها محافظت می‌کند.

قورباغه‌های بالغ اساساً در خشکی زندگی می‌کنند و فقط در هنگام نیاز برای جفت‌یابی یا تخم‌ریزی به آب می‌روند.

توله سگ که حالا کمی بزرگ شده می‌تواند غذاهای دیگری که مادرش تهیه می‌کند را نیز بخورد و برخی مهارت‌های ضروری زندگی را هم در بازی با مادر و دیگر توله‌ها بیاموزد.

بعد از دو هفته بالاخره بینایی خود را به دست آورده و می‌تواند مستقلانه گوارش ضعیفی دارد که تنها قابلیت هضم شیر مادر را دارد.

اگرچه در سنین جوانی نمی‌تواند تولیدمثل کند اما می‌تواند غذایش را خودش تهیه کند.

حالا این سگ بالغ به دنبال حقتی برای خود، تولیدمثل و توله دار شدن است.

قورباغه‌ها

اغلب دوزیستان مثل قورباغه‌ها چرخه‌ی زندگی پیچیده‌تری دارند. به عنوان نمونه یک قورباغه در آب تخم‌ریزی می‌کند بعد از مدتی نوزادان قورباغه که بیشتر به ماهی شبیه‌اند سر از تخم بیرون می‌آورند و تنها می‌توانند در آب زندگی کنند. این بچه قورباغه‌ها نیز به تدریج بزرگ می‌شوند و دست و پا در می‌آورند، به بیرون از آب می‌جهند چرا که شش‌هایشان کاملاً رشد کرده است و سرانجام هم تبدیل به قورباغه‌ای بالغ و آماده‌ی تولید مثل می‌شوند.

۳ حالا کرمی چاق و بزرگ داریم که انرژی زیادی از برگ‌ها به دست آورده است. انرژی که قرار است صرف دگرپیشی شود.

کرم برگ‌خوار پوششی بیرنگ یا تقریباً سفید به دور خود می‌تند و وارد مرحله‌ی شفیرگی می‌شود.

۴ کرم چاق و بالغ دیگر دست از خوردن می‌کشد و تبدیل به شفیره می‌شود. مرحله‌ای از زندگی پروانه که در طی آن دگرپیشی رخ می‌دهد و تبدیل به حشره‌ای با قدرت پرواز می‌گردد.

شفیره شکاف می‌خورد و باز می‌شود و بالاخره پروانه‌ای چروکیده اما زیبا از آن بیرون می‌خزد.

پروانه

پروانه‌ها هم مثل برخی حشرات دیگر دو مرحله‌ای کاملاً متفاوت در چرخه‌ی زندگی خود دارند. مرحله‌ای که به عنوان لارو یا کرم برگ‌خوار تمام وقت که انرژی خود را صرف خوردن و رشد کردن می‌کنند و مرحله‌ی بلوغ که به جانداران هوا زیست تبدیل شدند که برعکس وقت اندکی را صرف خوردن می‌کنند.

۵ مرحله‌ی شفیرگی، مرحله‌ای بدون حرکت و ساکن است که در این چندین هفته طول می‌کشد. در این مدت کرم درون شفیره در حال تبدیل به پروانه است.

باله‌های شنی بچه لاک‌پشت‌ها کاملاً رشد کرده‌اند و قادر به شنا هستند.

۶ رژیم غذایی بچه لاک‌پشت‌ها یا والدینشان فرقی ندارد تنها در مقداری کوچک‌تر است.

۵ همانطور که غذا می‌خورند بزرگ می‌شوند اما مثل حشرات یا دوزیستان دچار دگرپیشی نمی‌شوند.

باله‌های لاک‌پشت‌های بالغ به اندازه‌ی بزرگ و بلند است که به راحتی با آن‌ها می‌توانند مسافت‌های طولانی را شنا کنند.

۶ نهایتاً لاک‌پشت بعد از بلوغ می‌تواند تولیدمثل کند. نوع ماده به ساحل می‌آید و اکثراً ساحل نواحی گرمسیری را انتخاب می‌کند.

۱ تخم‌ها پوست صاف اما چربی دارند چرب‌اند تا از خشک شدن تخم جلوگیری کند.

۲ این تخم‌ها توسط لاک‌پشت مادر در حفره‌ای نزدیک ساحل گذاشته می‌شوند و سپس دفن می‌شوند. نور خورشید در طول روز ماسه‌ها را گرم می‌کند و بدین ترتیب تخم‌ها هم گرم نگه داشته می‌شوند. رویان در تخم‌ها شروع به رشد می‌کند.

لاک‌پشت

اغلب خزندگان مثل لاک‌پشت، مار و مارمولک تخم‌گذارند. بچه‌های لاک‌پشت که از تخم بیرون می‌آیند دقیقاً نسخه‌ی کوچک والدین‌اند و حتی روش زندگی و رژیم غذایی‌شان هم شبیه هم است.

حمله و دفاع

خیلی از حیوانات، شکارچی خیلی از حیوانات دیگراند. گیر انداختن و کشتن طعمه‌های سریع؛ تندرو و چابک دشوار است. بنابراین شکارچیان باید به مراتب سریع‌تر از طعمه‌ها بوده و تاکتیک‌ها و ویژگی‌های مناسب شکار طعمه‌ی خاص خود را داشته باشند. با این حساب بقای گونه‌های طعمه به خطر می‌افتد. طبیعت برای این مسأله هم تدبیری اندیشیده است. طعمه‌ها هم روش‌های دفاعی خاصی دارند. ویژگی‌ها و ساختار خاص بدنشان آن‌ها را در دفاع از خود موفق می‌کند. حتی گاهی اوقات دفاع طعمه منجر به مرگ شکارچی می‌شود.

شکارچی شب

خفاش‌های حشره‌خوار برای شناسایی طعمه‌ی خود امواجی با طول موج کوتاه و صدایی بلند به اطراف می‌فرستند. وقتی موج اولیه به طعمه برخورد کرد موج ثانویه یا برگشتی را ایجاد می‌کند که به سمت خفاش برمی‌گردد و او را از محل دقیق طعمه آگاه می‌کند. این عملیات در تاریکی مطلق هم موفق است چرا که نیازی به نور ندارد و تنها با صدا اجرا می‌شود.

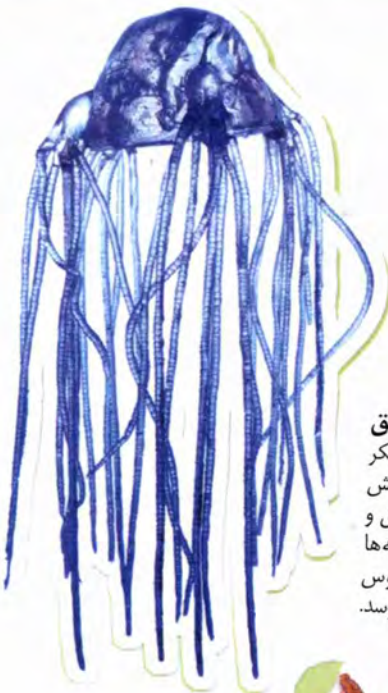
کمین‌گاه

آخوندک مدت‌های مدیدی بدون حرکت، برای اینکه حشره‌ی دیگری را به دام اندازد، روی شاخ و برگ طبیعت کمین می‌کند. دستان سوهان مانند و زبری دارد که با آن‌ها شکار را با تندی و چابکی به دام انداخته و زنده می‌خورد.

دفاع گروهی

شیر با پنجه‌های خنجر مانند و دندان‌های تیزش و قدرت و سرعتش در برابر دفاع گروهی شکست می‌خورد. آن‌ها اطراف طعمه را حلقه می‌بندند و شکارچی را عاجز از دسترسی بدان می‌کنند.

دام‌های معلق

رشته‌های دراز و آویزان از پیکر اصلی جانور حاوی هزاران نیش زنده است. جانورانی که در آب معلق و شناورند با جریان آب به سمت این رشته‌ها آمده و گزیده می‌شوند. بدین ترتیب عروس دریایی به غذای خود می‌رسد.

سم و چنگال

خیلی از حیوانات گزش و نیش‌های زهرآلود و مهلکی دارند. که برای کشتن طعمه یا دفاع از خود استفاده می‌کنند. عقرب کژدم از چنگال‌هایش برای شکار و از نیش دمش برای دفاع استفاده می‌کند.

مار بوأ

روش کشتن مار بوأ مثل خودش موزیانه و مرموز است. اطراف طعمه حلقه ایجاد می‌کند و آرام آرام او را فشار می‌دهد آنقدر فشار را ادامه می‌دهد تا طعمه خفه شود و دیگر نتواند نفس بکشد اما باز هم فشار می‌دهد تا طعمه کاملاً بمیرد بعد به آرامی، خوردن و بلعیدن او را آغاز می‌کند که چندین ساعت طول می‌کشد.

غده‌های زهرآلود

اگر شکارچی به وزغ حمله کند، ابتدا خود را باد می‌کند و سپس از غدد روی پوستش زهر ترشح می‌کند. بدین ترتیب خوردن وزغ سخت و ناممکن و حتی ناخوشایند می‌شود و شکارچی هم منصرف می‌شود.

جوجه تیغی

برخی حیوانات پوشش دفاعی دارند. مثل این خارپشت که با تیغ‌های دراز و تیزش از خود دفاع می‌کند. همین پوشش باعث جلوگیری از حمله خیلی از شکارچیان به او شده و این امر را برای شکارچیان خطر و حتی مرگبار ساخته است.

بو دادن

هنگامی که راسوها مورد حمله قرار می‌گیرند از غدد بویایی زیر دم خود مایع بدبویی را ترشح می‌کنند و به خاطر همین روش دفاعی حیوانی بدنام است، اغلب در حین انجام این کار به طرف دشمن خود پشت می‌کنند. این بوی مشمئزکننده تا ۲ متر هم قابل حس است.

استتار کردن

بهترین روش دفاع عدم جلب توجه است. مستتر شدن باعث می‌شود حیوان در محیط به نظر نیاید. مثلاً این خرگوش کوهستان رنگش در زمستان کاملاً سفید می‌شود تا با برف هم‌رنگ شود و بتواند از خود به اینگونه دفاع کند.

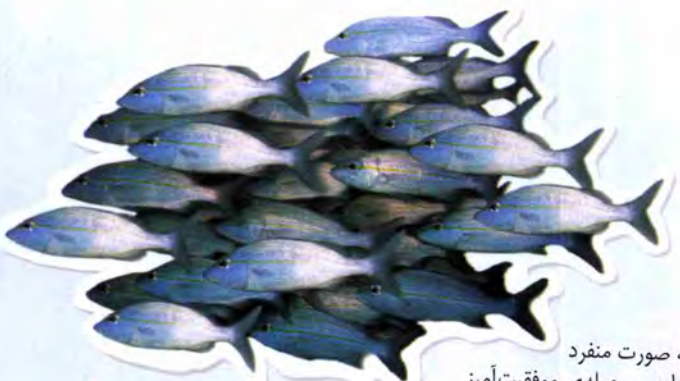
مرگ ظاهری

خیلی از شکارچیان زمانی طعمه را می‌خورند که خودشان او را کشته باشند برخی از حیوانات مثل این صاریغ اگر احساس خطر کنند خود را به مردن می‌زنند. او می‌تواند حتی ۶ ساعت بدون حرکت این تاکتیک دفاعی را انجام دهد.

امنیت در جمعیت

خیلی از حیواناتی که به صورت منفرد زندگی می‌کنند مورد تهاجم و حمله‌ی موفقیت‌آمیز شکارچیان و دشمنان خود قرار می‌گیرند. برخی دیگر هم برای جلوگیری از این امر به صورت گروهی یا گله‌ای زندگی می‌کنند. این ماهی‌های کوچک به گونه‌ای در کنار هم قرار گرفته‌اند که شبیه ماهی بزرگی شده‌اند.

مارمولک زهر دار

مارمولک بزرگ یا سوسمار اندازه‌ای معادل دو مارمولک معمولی دارد. دندان‌های زهر آلودی دارد که با آن طعمه‌اش را می‌گردد و از خود دفاع می‌کند. مارمولک‌های بزرگ و سوسمارها اغلب در بیابان‌های مکزیک و آمریکا زندگی می‌کنند.

سوسمار

سوسمار درختی

نوعی مارمولک بزرگ است که چهار پا، دمی بلند و پوستی پولکی دارد. اغلب مارمولک‌ها دیگر حیوانات کوچکتر را می‌خورند اما این یکی رژیم غذایی گیاهی دارد.

Ball python

افعی

بزرگ‌ترین و قوی‌ترین مار بدون زهر است که شکار خود را با حلقه زدن به دورش و فشار دادن و خفه کردن می‌کشد.

تمام مار که شبیه به سوسمار است و برای حمل زدن دشمن است

به مراتب از افعی‌ها کوچکترند. در آفریقا زندگی می‌کنند. لانه‌شان سوراخی در دیوار زمین است و از چوندگان تنهایی می‌کنند.

افعی کالابار

کالوبرید

سه پنجم انواع گونه‌های مار متعلق به خانواده‌ی کالوبرید هستند. اغلب آن‌ها بی‌خطرند اما نوعی از آن‌ها به نام منگروو نیش‌هایی زهر آلود در انتهای دهان دارند.

افعی تپویی

Jackson's chameleon

Green Iguana

افعیاب پرست سبز

افعیاب پرست: به خاطر تواناییشان در تعویض رنگ مشهورند. برخلاف حرکت آرامی که به اطراف دارند هنگام شکار زبان خود را با سرعتی باورنکردنی به سوی طعمه شلیک می‌کنند.

مارمولک خانگی

زیر پنجه‌های پهن خود موهای منتهای دارند که او را قادر می‌سازد تا از سطوح صاف و عمودی به راحتی بالا برود و حتی روی سقف هم حرکت کند.

مارمولک خانگی ماداگاسکار

مارمولک شیشه‌ای اروپایی

مار غلات

مار علف

مارها حداقل سالی یک بار پوست می‌اندازند بعد از آن عمل پوست اندازی پولک‌هایشان براق و صاف و بزرگ است

تیو تار
فقط در نیموزیلند یافت می‌شوند. تنها دو گونه از آن‌ها باقی مانده است، همگی آن‌ها حدود صد میلیون سال قبل زمان دایناسورها منقرض شدند.

تیو تار

تساح آمریکایی

کروکودیل

قوی‌ترین خزندگان تساح‌ها و کروکودیل‌ها هستند که شکارچیان بی‌رحمی‌اند. قبل از شکار مدت‌هایی مدیدی کمین کرده و منتظر می‌مانند. طعمه‌هایی به بزرگی زرافه و گامیش را هم می‌توانند بخورند.

مارمولک بی‌پا
برخی مارمولک‌ها پا ندارند و به نظر شبیه ماراند. مارمولک‌های شیشه‌ای اروپایی تنها اثر کوچکی از این موذی‌نشان باقی مانده است. این موضوع نشان می‌دهد که اجنادشان مارمولک‌هایی معمولی بوده و پا داشتند.

مار تندر و دمی قرمز رنگ و پیکری نحیف و لاغر دارد تا بتواند به راحتی و با سرعت به سمت بالا حرکت کند.

مار غلغلی وقتی احساس ترس می‌کند خود را به مرن می‌زند

مار دم قرمز تندرو

مار رنگی

خزندگان

خزندگان پول‌لکار و خوشسپرد می‌توانند منجز کننده باشند، مخصوصاً مارهای سمی یا کروکودیل‌های غول‌پیکر اما هنوز هم خیلی از آن‌ها ظاهری جذاب، براق و رفتاری عجیب دارند. با اینکه اغلب آن‌ها شکارچی‌اند اما چون تحرک زیادی ندارند و انرژی زیادی مصرف نمی‌کنند مجبور نیستند زود غذا بخورند و مدام شکار کنند. کروکودیل‌ها اغلب چند ماه یکبار غذا می‌خورند و برخی مارها هم گاهی اوقات یک بار در سال غذا می‌خورند.

کبری
در میان سم‌ها و زهرها مرگ‌بارترین آن‌ها مشتق به کبری است. به سرعت طعمه را قلع می‌کند، عمل تنفس را مختل ساخته و طعمه خفه می‌شود.

افعی

مجهز به نیش‌های زهر آلود بلندی است که وقتی دهانش را باز می‌کند به صورت عمودی بیرون می‌آیند. افعی‌هایی مثل مار رنگی خیلی خطرناک‌اند اما خوشبختانه مجهز به زنگوله‌ای در ناحیه دم‌اند که حضورشان را اعلام می‌کند و برای همگان هشدار و علامت خطر است.

مار غلغلی یکی از بی‌هوش‌ترین صوری‌های دنیا و هیچ مانده‌ای را به می‌دهد و در آب شنا می‌کند و قورباغه‌ها به آب می‌پرند و قورباغه می‌خورد.

لایک این لایک‌بشت کاملأ صیقلی و صاف است تا در آب کشندین اصطکاک و نداشته باشد و به راحتی سر بخورد.

لایک‌بشت خوراکی شش‌انگ

Hermann's Tortoise

لایک‌بشت

با ظاهر و لایکی که دارند به راحتی قابل تشخیص‌اند. لایک‌بشت‌ها و سنگ‌بشت‌ها جانورانی باستانی‌اند چرا که از زمان دایناسورها وجود داشتند. لایک‌بشت‌ها برخلاف سنگ‌بشت‌ها هم در خشکی زندگی می‌کنند و هم نوع آبی‌ری دارند. شاید همین امر باعث شده که لایک‌بشت‌ها خیلی بیشتر از سنگ‌بشت‌ها مشهور باشند.

Albino Monocled cobra

چشم‌های حلزون که روی شاخک‌هایش قرار دارد.

نرم‌تنان

حلزون‌ها، انواع صدف‌ها و حتی اختاپوس هم جزء نرم‌تنان‌اند. نرم‌تنان بدنی اغلب نرم دارند که با صدفی سخت پوشیده شده است. مکان زندگی نرم‌تنان اکثراً دریاها و رودخانه‌ها و اقیانوس‌هاست اما برخی از آنان هم در خشکی زندگی می‌کنند. عده‌ای هم در مناطق جزر و مدی زندگی می‌کنند. برخی از نرم‌تنان مثل حلزون‌ها یا اختاپوس‌ها می‌توانند حرکت کنند و برخی دیگر هم مثل صدف‌ها تمام دوران بلوغ خود تا مرگ را بدون حرکت سپری می‌کنند. صدف‌ها اندام خاصی ندارند و تنها جسم‌شان توسط دو صدف بشقاب‌مانند که روی هم می‌افتند محافظت می‌شود. صدف‌ها اغلب در هنگام خطر بسته‌اند.

صدف جانوران نرم‌تن از جنس مواد معدنی است که در آب آن منطقه‌ی موردنظر که نرم‌تن زندگی می‌کند وجود دارد. با گذشت زمان صدف هم ضخیم‌تر و بزرگ‌تر می‌شود.

در انتهای سر اسکویید ۸ بازو و دو شاخک قرار دارد.

سه پایان یا همان اسکویید از هر جانور بی‌مهره‌ی آبی دیگری سریع‌تر شنا می‌کند.

۵ اسلاگ اساساً حلزون‌های بدون صدف‌اند اما برخی هم از مواد معدنی و گیمی که در محل زندگی‌شان وجود دارد در طی مدت‌های تقریباً طولانی برای خود صدف می‌سازند.

۶ لیمپت می‌توانند صدف خود را به صخره‌ها بچسباند البته صخره‌های ساحلی که مدام در معرض ضربات موج‌های پر قدرت است. پس صدفشان باید بسیار محکم و مقاوم باشد.

۳ صدف غول‌پیکر بزرگ‌ترین نرم‌تن است و می‌تواند بین ۱ تا ۴۰ متر رشد کند. نقطه‌ای را در صخره‌های مرجانی انتخاب می‌کند و آنجا را مکان زندگی خود قرار می‌دهد.

۴ سه پایان سریع‌ترین شناگران نرم‌تن‌اند. بازوهای قدرتمندی دارند که در شکار و شنا به کار می‌گیرند. قابلیت تعویض رنگ دارند. با موتور فشار فوق‌العاده ساده‌ای که دارند می‌توانند با سرعت بالایی به سمت عقب شنا کنند. که اغلب این حرت را در موقع خطر انجام می‌دهند.

۱ حلزون پاهای ماهیچه‌ای و بی‌شکلی دارند که با انقباض و انبساط حرکت می‌کند و حلزون را به پیش می‌راند. در هنگام خطر حلزون‌ها خود را به درون صدف مارپیچی شکل همراهشان می‌کشاند.

۲ حلزون بزرگ یک نمونه‌ی بومی آفریقایی است که طولی معادل ۱۲ تا ۳۰ سانتی‌متر می‌تواند داشته باشد. غده‌ای در جلو پاهایش دارد که ماده‌ای لزج ترشح می‌کند تا راحت‌تر روی زمین بلغزد.

از صدف مخروطی شکل خود برای محافظت در برابر امواج دریا استفاده می کنند

جلبک های تک سلولی خاصی در لبه ی گوشتی صدف های گول پیکر زندگی می کرده که از انرژی خورشید برای غذاسازی استفاده می کنند. صدف ها هم از این غذای تهیه شده استفاده می کنند.

بازوان خود را برای شکار بیرون می آورد.

ماهی های مرکب به راحتی رنگ خود را براساس شرایط بدنی و محیط اطراف شان عوض می کنند.

ماسل ها آب را به درون صدف و پیکر خود می کشند و غذاهای موردنیاز خود را غربال می کنند.

۷ اختاپوس اختاپوس هم مثل ماهی مرکب یا اسکویید، نرم تن باهوشی است. چرا که مغزی پیشرفته و چشم های تیربینی دارد. روی هر هشت پای خود مکنده هایی دارد که بسیار قوی هستند و در فرار و شکار به او کمک می کنند. طعمه ی دلخواه و لذیذ اختاپوس خرچنگ کج رو است.

۸ ولک یک نوع حلزون دریایی است که از گیرنده های بویایی فوق العاده ای برخوردار است. با این قابلیت بوی جانوران مرده ی دریا را حس کرده، ردیابی می کند و به عنوان غذا مورد استفاده قرار می دهد.

۹ اسکالوپ مثل صدف های معمولی است و دو صدف بشقابی دارد. در هنگام خطر فرار می کنند، مکانیسم فرار جالب و خنده دارشان تنها باز و بسته شدن دو بشقاب صدف است که موجب حرکت صدف به صورت جهشی است.

۱۰ ماسل رشته های محکمی دارند که با آن ها خود را به صخره ها متصل می کنند. با پمپ آب به پیکر خود و غربال کردن موجودات ریز شناور در آن تغذیه می کنند.

۱۱ جانور کندروی دریا حاشیه های چین دار شعله مانندی دارند، رنگ روشن این لبه های چین دار تنها هشدار برای شکارچیان است.

۱۲ ماهی مرکب برخلاف همه ی نرم تنان ماهی مرکب صدفی درونی دارد. برای شکار کردن خود را باد می کند و در آب دریا شناور می سازد تا زودتر غذا پیدا کند.

صدف‌ها

بیکر برخی جانوران با صدف‌های محکمی پوشیده و محافظت می‌شود. از خرچنگ‌های کج‌رو گرفته تا آمادیلوها همگی صدف دارند. اما شاخص‌ترین آن‌ها نرم‌تنان آبرزی هستند مثل حلزون‌ها، کاکل‌ها و صدف‌ها. صدف‌های این جانوران از روش‌ها و مواد تقریباً یکسانی به وجود می‌آیند. مواد معدنی محلول در آب یا میکروارگانیزم‌های ریزی که غذای نرم‌تنان هم هستند منشأ این صدف‌ها هستند. اکثر ا رنگ صدف‌ها روشن است و ظاهر صدف هر جانور با جانور دیگر متفاوت است. گاهی اوقات پوسته‌ی صاف و براق و صیقلی صدف‌ها بازتابی رنگین‌کمانی دارد و گاهی اوقات هم مثل مروارید درخشنده است.

۱ ناتیلس

از خانواده‌ی اکتانوس هاست. بیش از ۹۰ باروی قد رهند دارد چشم‌های بزرگی دارد و صدف مروارید کومای دارد که برای محافظت خود را به داخل اتاقک آن می‌برد. اتاقک داخل صدف مثل یک تانک شناور عمل می‌کند.

۲ صدف شانه‌ای ونوس

ظاهری شانه مانند دارد. بیش از صد تیغ پیکرش را دربر گرفته تا در برابر شکارچیان بتواند از خود محافظت کند. در نواحی گرمسیری اقیانوس هند و آرام یافت می‌شوند.

۳ تاج پایی

حدود ۵۰۰ نوع گوناگون از صدف‌های تاج مانند وجود دارد که تاج پایی یکی از آن‌هاست اما همگی این گونه‌های متنوع در تیز بودن انتهای صدف به صورت مخروطی شکل، مانند کلاه پاپ‌ها مشتری‌اند. ممکن است طول تاج پایی ۴ تا ۱۵ سانتی‌متر باشد.

۴ حلزون‌های خشکی کوبایی

رنگ بدن و صدف حلزون‌های خشکی بسیار مهم است. اغلب رنگ آن‌ها با محیطی که در آن زندگی می‌کنند هماهنگ است. تا برای شکارچی خود جلب توجه نکنند. اگر حلزونی دارای رنگ روشن در مناطق خشکی زندگی کند به سرعت توسط شکارچیان آن منطقه که اغلب انواع پرندگان‌اند، منقرض می‌شود.

صدف‌های خر موهه کاملاً براق و شفاف هستند. بخشی از این صدف‌ها توسط جانور در نرم‌تن پوشیده می‌شود.

وناتیلس پرن‌ناتیلس

نام این صدف صیقلی راه راه بیناگر ویژگی ظاهری اوست.

دبستور سبیل که در آب‌های نواحی گرمسیری رنگی می‌کند

Common Distorsio

تاج پایی

صدف شانه‌ای ونوس

تیغ‌ها به تیزی سرنگ است و به راحتی بدن جانوران مختلف را می‌خراشد.

۷) کاکل شنی خاردار

کاکل‌ها مثل صدف‌ها نرم‌ترین اند و دو صدف به‌شکلی دارند. در مناطق جزر و مدی زندگی می‌کنند، وقتی به خاطر جنب آب بیرون قرار می‌گیرند خود را به درون صدف برمی‌گردانند و صدف‌ها را محکم می‌بندند تا مد دوباره‌ی آب.

۸) حلزون جزیره‌ی مانوس

همه‌ی حلزون‌ها صدفی مارپیچی دارند. از یک طرف این مارپیچ به مرکز می‌رسد و کوچک و کوچک‌تر شده تا این که از بین می‌رود و از طرف دیگر هرچه حلزون بزرگ‌تر می‌شود مواد آلی و معدنی بدان اضافه شده و صدف هم از آن سمت بزرگ‌تر می‌شود.

۵) صدف خوراکی

اغلب صدف‌های خوراکی ظاهر و بیرونشان سخت و محکم است، درونشان مروارید به وجود می‌آید. در واقع مروارید از واکنش بین مواد خاصی که درون صدف وجود دارد و دانه‌های شنی که به درون آن می‌آیند به مرور زمان به وجود می‌آید.

۶) طوطیای دریایی

طوطیای صدف‌های سختی‌اند که توسط پوست خاصی پوشش داده شده‌اند. پس جزء رده‌ی نرم‌تنان نیستند. راه‌های دیگری تشخیص این جانوران از نرم‌تنان ویژگی‌های منحصر به فردشان است. در تمام پوشش بیرونی‌اش سوراخ‌ها و برآمدگی‌های زیادی وجود دارد که محل بیرون زدن تیغ‌هایش است.

حلزون خشکی کرمانی

صدف خوراکی خاردار اغلب در کالیفرنیا پیدا می‌شود. در جواهرات یومی و سنتی نیز برای تزئین استفاده می‌شود.

خرمهره

صدف خوراکی خاردار

طوطیای دریایی نواحی گرمسیری

طوطیای دریایی نواحی گرمسیری

حلزون جزیره‌ی مانوس

موقعیت دهان طوطیای دریایی

کاکل شنی خاردار

صدف خوراکی ایکه سیاه

پرنندگان

تنها جانوری که بدنش از پر پوشیده شده پرنده است. پرنده‌گانی که با مهارت و زیبایی پرواز می‌کنند. سینه‌ی پرنده‌گان ماهیچه‌های قوی و فعالی دارد تا بتواند بال‌های بزرگ آن‌ها را برای مدت‌های مدیدی حرکت دهد. تنوع‌گونه در این گروه بی‌نظیر است. از مرغ آبی که در ارتفاعات بلند پرواز می‌کند و طاووس پرزرق و برق گرفته تا شترمرغی که یکی از سریع‌ترین دوندگان است و مرغ مگس‌خوار کوچک همگی پرنده‌اند.

فنج‌های گورخری

مثل خیلی دیگر از پرنده‌گان برای امنیت بیشتر به صورت گروهی زندگی می‌کنند. در استرالیا یافت می‌شوند نوک آن‌ها به قدری قوی و محکم است که می‌تواند دانه‌های سخت گرس را بشکند و از مغز آن تغذیه کند.

عقاب گندمی

عقاب‌ها شکارچیان قدرتمندی‌اند. شکار خود را در اوج آسمان می‌بینند موقعیتش را تشخیص می‌دهند و دقیقاً در همان نقطه با سرعت زیادی فرود آمده و با چنگال‌های قدرتمند و بزرگش با سرعت طعمه را برداشته و دوباره به پرواز تا آشیانه ادامه می‌دهد.

حربه‌های قدرتمند و بی‌نظیر عقاب همان چنگال‌ها و پنجه‌های قوی و تیز هستند.

ساختار و ظاهر بال پنگوئن برای شنا و نه برای پرواز مناسب است.

شترمرغ

بزرگ‌ترین شترمرغ و پرنده‌ی علف‌خوار دنیا شترمرغی استرالیایی به نام ایمو است. مسافت‌های طولانی را در مدتی اندک می‌دود. و با همین قابلیت می‌تواند در بیابان‌های سوخته و لخت استرالیا به دنبال غذا بگردد.

پرنده‌گان باید هرچند روز یکبار با نوک خود پرهايشان را شانه بزنند و تمیز کنند تا هنگام پرواز دچار مشکل نشوند.

پنگوئن‌های امپراطوری

مرغابی مزرعه

طاووس

طاووس نر دم ممتد خود را برایش نمایش به ماده‌ها و جفت‌یابی باز می‌کند.

پرهای نرم و صاف به جغد ها اجازه می دهند که بسیار آرام و ساکت پرواز کنند.

طوطی

طوطی ها به راحتی جوزه ها و دانه های سخت را با نوک قدرتمند خود می شکنند.

بوف سفید

اغلب جغد ها شکارچیان شبانه اند اما بوف سفید قطبی در تابستان ها در طول روز شکار می کند شکار خود را با گوش هایی تیز موقعیت یابی می کند. اغلب از جوندگانی مثل موش قطبی تغذیه می کند.

سوئیت: برخی از سوئیت ها می توانند ماه ها بدون استراحت و وقفه پرواز کنند.

سوئیت

مرغ مکس خوار: مرغ مکس خوار هنگام پرواز صدای بال هایشان بلند و سریع است و به نظر در هوا شناور هستند. از نکتار گل ها تغذیه می کنند.

مرغ مکس خوار

مرغ عشق

دارکوب

نوک قدرتمندی دارد که به منظورهای مختلفی درختان را سوراخ می کند. انگیزه ی او از ایجاد سوراخ در تنه ی درختان می تواند لانه سازی، تعیین قلمرو یا پیدا کردن حشرات و کرم های درختان برای غذا باشد. این دارکوب سبز با زبان دراز خود از مورچه تغذیه می کند.

توکان

توکان ها نوک هایی بزرگ اما سبک وزن دارند سبک تر از چیزی که به نظر می رسد. مواد سازنده ی نوک توکان بسیار سبک اما محکم است. نوک به وسیله ی پایه ای مورب در مجموعه ی توکان ثابت شده است. چنین نوک خاصی حتما رژیم غذایی خاصی هم دارد.

بلوتیت

رنگ صورتی بال فلامینگو به خاطر رنگدانه های خاص پر هاست. این رنگدانه ها در اثر تغذیه خاص آن ها تولید می شوند.

فلامینگو

فلامینگوها هم گروهی زندگی می کنند، از جانوران کوچک و جلبک های دریاچه های آب گرم تغذیه می کنند. دارای نوکی خارق العاده و جالب که حالت برگشته و وارونه ای دارد، هستند نوک خود را در آب های کم عمق فرو می کند و با تکان دادن زبانش آب را به داخل نوک و نزدیکی حلق پمپ می کند و همین وارونه بودن نوک باعث می شوند مواد ریز و غذایی درون آب در دهان باقی بمانند و آب هم برگردد.

خودنمایی طاووس نر

پلیکان ها با استفاده از کیسه ی زیر نوک خود در هنگام شکار از ورود گل و لای و لجن ها بدخل معده خود جلوگیری می کنند.

پلیکان سفید بزرگ

پاهای پرده دار فلامینگو از فرو رفتن او در گل و لای و لجن زارها جلوگیری می کند.

قراوول

نوع ماده ی قراوول هم مثل نوع ماده ی طاووس در مقایسه با نوع نرش که رنگ آمیزی خیره کننده و جذابی دارد بسیار ساده بوده و به رنگ های طوسی و سیاه دیده می شود.

تخم‌گذاری

تمام پرندگان تخم‌گذارند. در تخم رویان رشد می‌کند. تخم‌ها باید در شرایط مستعدی باشند. یکی از این شرایط گرمای متعادل است که با نشستن مادر یا پدر روی تخم‌ها و جابه‌جایی تخم‌ها در حیطه‌ی لانه جهت گرم شدن متعادل مهیا می‌شود. جوجه‌ها وقتی می‌خواهند از تخم بیرون بیایند به پوسته‌ی تخم خود ترک می‌اندازند و کم‌کم پوسته را از هم می‌شکافند. این عمل برای جوجه شترمرغ‌ها به مراتب از دیگر جوجه‌ها آسان‌تر است چرا که جوجه‌های دیگر هنوز زمانی که پردر نیامورند توانایی دیدن ندارند و کاملاً ضعیف و ظریف‌اند از تخم بیرون می‌آیند.

۱ پنگون بزرگ

این تخم زیبا یکی از آخرین بازماندگان پرندگان دریایی است که از قدرت پرواز عاجز بودند. در شمال اقیانوس اطلس زندگی می‌کردند و مثل پنگون‌ها شکارچی ماهی بودند. هر جفت آن‌ها فقط صاحب یک تخم می‌شد. آخرین جفت در سال ۱۸۴۴ کشته شدند.

۲ عقاب طلایی

عقاب طلایی ماده دو تخم با فاصله‌ی چند روز می‌گذارد. تخم اول که زودتر گذاشته شده زودتر هم به دنیا می‌آید. اگر برای جوجه‌ی اول غذایی نباشد جوجه یا همان تخم دوم غذای اولی است.

۳ پنگون‌های امپراطوری

پنگون‌های امپراطوری به صورت کلنی در سرزمین‌های سرد و یخی قطب جنوب زندگی و تولیدمثل می‌کنند. هر پنگون ماده تنها یک تخم می‌گذارد و با جفت خود از آن مراقبت می‌کند. برای گرم نگهداشتن تخم آنرا بین پاها و زیر شکم خود جاسازی می‌کنند.

۴ شترمرغ

بزرگ‌ترین پرندۀ دنیاست که بزرگ‌ترین تخم دنیا را می‌گذارد. هر تخم شترمرغ معادل ۲۷ تخم مرغ وزن دارد و به عبارتی ۴۱ bs یا ۱,۹ kg است.

۵ بلدرچین

بلدرچین‌ها می‌توانند حتی ۱۸ تخم در لانه‌ی خود بگذارند. مثل خیلی تخم‌های دیگر پوشش نقش‌دار و تقریباً استتار کننده‌ای دارد. دقیقاً بعد از گذاشتن آخرین تخم بلدرچین ماده روی آن‌ها می‌خوابد پس رشد رویان‌ها هم از همان ابتدای تخم‌گذاری شروع می‌شود. همه‌ی جوجه‌ها با هم از تخم بیرون می‌آیند. جوجه بلدرچین هم مثل جوجه شترمرغ بعد از تولد سرحال و فعال است.

۶ شاهین

در آغاز دهه‌ی ۱۹۶۰ سم پاشی ضد آفتی که در مزارع انجام می‌شد تأثیرات سوئی برای شاهین‌ها به دنبال داشت. پوسته‌ی تخم شاهین‌ها بر اثر مواد شیمیایی که در آفت‌کش وجود داشت نازک شده بود. این امر موجب می‌شد وقتی والدین با نشستن ممتد روی تخم‌هایشان که به قصد گرم کردن آن‌ها بود بشکند و از بین بروند. اکنون استفاده از این نوع آفت‌کش‌ها ممنوع است.

۱۰ مرغ مگس خوار
کوچک‌ترین تخم متعلق به این گونه است. خود پرنده اندازه‌ای معادل یک پروانه دارد پس تخم آن می‌تواند اندازه‌ی یک نخودفرنگی باشد. تخم مرغ مگس خوار گلو قرمز بزرگتر از سایر مرغ‌های مگس خوار است اما با این حال در مقایسه با تخم شترمرغ بسیار کوچک است.

۱۱ مرغ
تنها تخمی که همه می‌توانند آنرا تشخیص دهند، تخم مرغ خانگی است. مصرف سالانه‌ی تخم مرغ در جهان ۵۰۲ میلیون است.

۹ کبوتر دریایی معمولی
در ساحل زندگی می‌کنند. در شکاف‌های کم عمق نزدیک ساحل که حاوی کمی آب هم هستند تخم گذاری می‌کنند. ظاهر این تخم‌ها نوک دار و تقریباً گوشه دار و تیز است. همین شکل و ظاهر باعث می‌شود حجم کمتری را اشغال کنند و بتوانند نزدیکتر به هم قرار گیرند. خال خالی تیره رنگ اند که به نوعی باعث استتارشان می‌شود. اگر شما هم تخمی را پیدا کردید به یاد داشته باشید که برداشتن یا آسیب رساندن به آن‌ها نادرست و غیرقانونی است.

۸ کیوی
اندازه‌ی تخم کیوی و تخم شترمرغ یکی است اما جوجه‌ی کیوی بیست بار کوچکتر از جوجه‌ی شترمرغ است. این یعنی تخمی که گذاشته می‌شود چهار برابر وزن کیوی را دارد. مثل اینکه یک مادر انسان بچه‌ای سه ساله به دنیا آورد.

۷ کوکو
پرنده‌ی کوکو در لانه‌ی پرندگان دیگر تخم می‌گذارد. رنگ و ظاهر این تخم با تخم‌های پرنده‌ی میزبان تفاوت دارد. جوجه‌ی کوکو از سایر جوجه‌ها زودتر به دنیا می‌آید. بعد از تولدش تمام تخم‌های دیگر درون لانه را بیرون می‌اندازد. پرنده‌های صاحب لانه از او مراقبت کرده و به او غذا می‌دهند.

۸ پیاده روی روی آب

مولکول‌های سطح آب به هم دیگر چسبیدند و غشایی الاستیک به وجود آوردند به طوری که تحمل فشار و وزن جانور کوچکی مثل آب‌سوار برای پیاده روی روی آب را دارند. نوک پاهای این جانور که مثل قلموی نقاشی است فقط سطح آب را گرد می‌کند و درونش فرو نمی‌رود بنابراین به راحتی می‌تواند روی سطح آب اسکی کند بدون اینکه غرق شود.

۹ چیتا

سریع‌ترین حیوان خشکی چیتاست. سرعت حیرت‌انگیزی دارد. ۹۵ کیلومتر بر ساعت. بدن منعطفی دارد. به طوری که در حین کشش پاهای عقب و قسمت پشت بدنش به سمت عقب و پاهای جلویی خود را به سمت جلو پرتاب می‌کند اما این سرعت و این شتاب شگفت‌انگیز فقط ۴۰ ثانیه ادامه دارد.

۱۰ جغد شب

ارباب آسمان‌ها پرندگان‌اند. اغلب پرندگان مثل جغد شب از بال‌های پر دار خود برای پیشروی در آسمان‌ها استفاده می‌کنند. خیلی از پرندگان هم بر فراز آسمان‌ها اوج می‌گیرند و بدون بال زدن به راحتی پرواز می‌کنند.

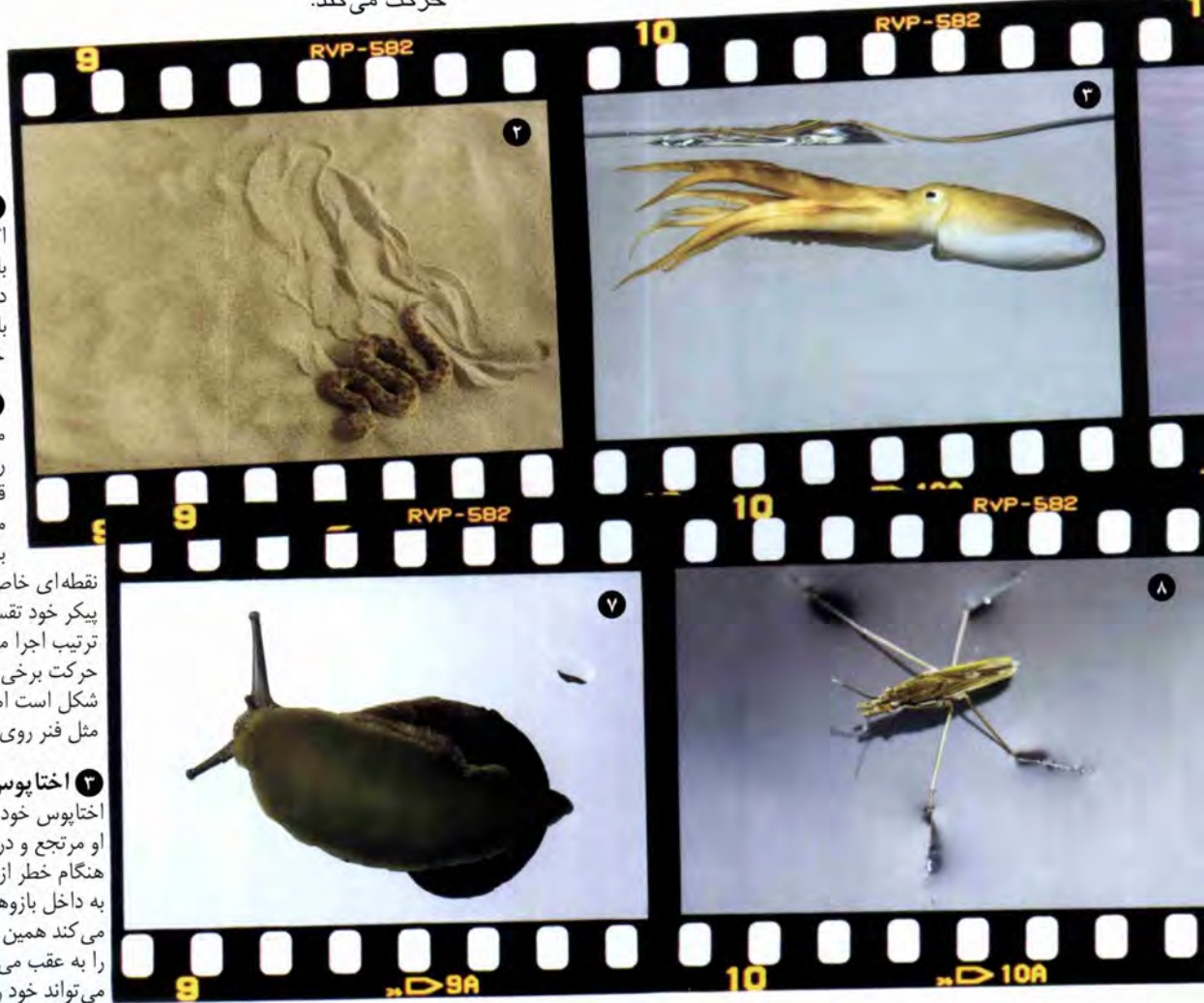
۱۱ کانگرو

زردپی پاهای کانگرو بسیار کشسان بوده و مثل فنر هواپیمای عمل می‌کند. بعد از هر پرش که به زمین فرود می‌آید زردپی‌ها مثل نوژلاستیکی کش می‌آیند و دوباره مثل فنر جمع می‌شوند و آماده‌ی پرش بعدی می‌شوند.

حرکت

ویژگی‌ای که حیوانات را از سایر موجودات زنده متمایز ساخته حرکت ارادی آن‌هاست. انگیزه‌ی حرکت حیوانات می‌تواند تغذیه کسب امنیت، دفاع، پیدا کردن جفت، آشیانه و ... باشد که گاهی اوقات آن‌ها را مجبور می‌کند کیلومترها و مدت‌های مدیدی در حرکت باشند. اما برخی از آن‌ها هم خیلی حرکت نمی‌کنند یا اصلاً حرکتشان به نظر نمی‌آید مثل شقایق دریایی که تقریباً ساکن است و فقط بازوانش برای شکار و تغذیه قادر به حرکت است. انواع گوناگون حیوانات منجر به انواع گوناگون رفتار، تغذیه و غیره و غیره و البته حرکت هم می‌شود. لغزیدن، خزیدن، راه رفتن، جهیدن، دویدن، شنا کردن، پرواز کردن و ... همگی حالت‌های گوناگون حرکت و جابه‌جایی حیوانات هستند. گاهی اوقات جانوری با سرعتی باورنکردنی یکی از حالات نام برده را انجام می‌دهد. انواع حرکت‌ها و جابه‌جایی‌های جالب هم وجود دارد مثلاً حشرات روی آب راه می‌روند یا مار زنگی از درختی به درخت دیگر می‌جهد یا میمون بین شاخ و برگ درختان پیچ و تاب خورده حرکت می‌کند.

۱ میمون دست دراز

اگرچه می‌تواند راه برود اما ترجیحاً با دستان و بازوان قدرتمند خود در بین شاخ و برگ درختان در حال پیچ و تاب خوردن و جهش و پرش است. با نیرویی که از دستانش به عقب وارد می‌کنند خود را به سمت شاخه‌ی جلویی پرتاب می‌کند.

۲ مارها

مارها پیکر منعطفی دارند. قسمتی از بدن خود را به سمت جلو کشیده و خمیده می‌کنند و قسمت‌های بعدی را هم به دنبال خمیده می‌کنند سپس همین قسمت خمیده را دوباره به سمت جلو کشیده و باز می‌کنند و دوباره در نقطه‌ای خاص به آن همش می‌دهند. همین کار را در کل پیکر خود تقسیم‌بندی کرده و به گونه‌ای هماهنگ و به ترتیب اجرا می‌کنند که موجب حرکتشان به جلو می‌شود. حرکت برخی مارها که در بیابان زندگی می‌کند هم به همین شکل است اما با توازن و پیچش بیشتر که به نظر می‌رسد مثل فنر روی شن‌ها در حال غلتیدن‌اند.

۳ اختاپوس

اختاپوس خود را با بازوهایش به سمت جلو می‌کشد، بازوان او مرتجع و دراز است و مکنده‌های زیادی دارند. اختاپوس در هنگام خطر از این مکنده‌ها استفاده می‌کند. آب را با فشار به داخل بازوهایش می‌کشد و با فشاری چندین برابر خارج می‌کند همین فشار ثانویه‌ای که به پیکرش وارد می‌شود او را به عقب می‌راند. بدین ترتیب با انجام سریع این فرایند می‌تواند خود را با سرعت به عقب براند و به گونه‌ای از خود دفاع کند.

۴ پنگوئن

انواع حرکت پنگوئن‌ها جالب است. راه رفتنی بامزه و شلخته‌وار دارند. در آب با بال‌هایشان پرواز می‌کنند و در سراسیمه‌های لیز به روی شکم می‌خوابند و با نوک پنجه‌ها و باله‌هایشان به عقب فشار آورده و به سمت جلو سر می‌خورند.

۵ ماهی

اغلب ماهی‌ها بدن منعطفی دارند که آن‌ها را قادر ساخته به راحتی در آب به هر سو که می‌خواهند شنا کنند. البته از باله‌هایشان برای تنظیم و تعدیل هم استفاده می‌کنند. برخی ماهی‌ها مثل ماهی تن تنها با حرکت دم خود با سرعت بالایی به سمت جلو می‌توانند حرکت کنند.

۶ ستاره دریایی

ستاره‌ی دریایی به آرامی در بستر دریا می‌خزد. سوراخ‌های ریز و متعددی در سطح زیرین بدن خود دارد. آب را از این سوراخ‌ها به داخل کشیده و با فشار به بیرون می‌فرستد با این کار خود را به آرامی جابه‌جا می‌کند.

۷ حلزون

ماهیچه‌های پای حلزون منبسط و منقبض می‌شوند و حرکتی موج گونه ایجاد می‌کنند که در نهایت منجر به جلو رفتن حلزون می‌شود. غددی در پاها وجود دارد که با ترشح موکوز، سطح پوست حلزون را لغزنده می‌سازد تا حرکت آسان و بی‌اصطکاک شود. همچنین لجن‌های سطوح متفاوتی که حلزون روی آنها می‌خزد، از صدمات وارده توسط سنگ خرده‌ها و شن‌ها، جلوگیری می‌کند.

هم‌زیستی

بقای حیوانات و گیاهان به جانداران دیگر بستگی دارد. غذا، پناهگاه و گرده‌افشانی واضح‌ترین مثال‌ها برای این امر است. اگرچه برخی حیوانات و گیاهان روابط خیلی نزدیک‌تری دارند. مثلاً برخی از آن‌ها برای هم غذا تهیه می‌کنند از هم دیگر محافظت می‌کنند و بالاخره به گونه‌ای همیار و هم‌کار همدیگرند. برخی هم بدون اینکه بهایی پرداخت کنند با جاندارانی دیگر به گونه‌ای مسالمت‌آمیز زندگی می‌کنند و نهایتاً عده‌ای هم به عنوان عاملی مخرب یا حتی کشنده با میزبان خود زندگی می‌کنند.

این جلبک تک سلولی با صخره‌های مرجانی هم‌زیستی دارند. جلبک شرایط روشن بودن رنگ مرجان را فراهم می‌کند.

۱

۴

چوچه‌ی کرکو در لانه‌ی پرندگی دیگر به دنیا می‌آید و در برابر میزبان فریاد گرسنگی می‌زند.

۳

مورچه‌ها در ازای شهد و شربت شیرین گیاه از رشته‌ها محافظت می‌کنند.

۲

ساختار گل شیپوری دقیقاً با نوک شمشیر مانند و دراز مرغ مگس‌خوار هماهنگ است.

۵

رشته‌های درخت مو برای محافظت از خود به دور درختی دیگر می‌پیچند اما سرانجام به خاطر رقابت تغذیه‌ای و غذاسازی او را از بین می‌برند.

۱ مرجان

شکارگاه مرجان ها شکافهایی هستند که شاخک ها و خارهای زهرآگین و آلوده ای دارند. در بافت مرجان ها می توان دسته ای از جلبک ها را هم مشاهده کرد. مرجان ها قسمتی از طعمه ها و شکارهای خود را به آن ها می دهند. و در عوض این جلبک ها هم از نور خورشید برای غذاسازی استفاده می کنند و انرژی حاصله را با همسایه خود یعنی مرجان ها تقسیم می کنند.

۲ مرغ مگس خوار

مرغ های مگس خوار در حین تغذیه ای که دارند گرده ی گل ها را نیز از گلی به گلی دیگر جابه جا می کنند. چرا که آن ها از نکتار گل ها تغذیه می کنند. ساختار برخی گل ها به سمت تطابق و هماهنگی پیشتر بالینی پرندگان گرده بر سوق پیدا کرده است. یعنی ساختمان گل دقیقاً مناسب حالت نوک پرنده و تغذیه ی آسان او شده است.

۳ مورچه ها و شته ها

شته ها حشرات ریزی هستند که از شیرهی شیرین گیاهان تغذیه می کنند. شته ها میدان زیادی از شیرهی گیاهان را می خورند تا به پرو (pro) کافی و مورد نیاز خود برسند. اضافی آن را به صورت قطره ای دفع می کنند. قطره ای که بسیار شیرین است. مورچه ها از این قطره ی شیرین تغذیه می کنند و در ازای آن از شته ها در برابر شکارچیان مختلف محافظت می کنند.

یک ایمپالا که به گرمی از پرنده ی منقار قرمز که برای خوردن شته های بدن او آمده است استقبال می کنند.

۴ کوکو

جوجه ی پرنده ی کوکو زندگی انگل گونه دارد. چرا که پرنده ی کوکو تخم خود را در لانه ی پرنده های دیگر می گذارد. جوجه کوکوها خیلی زود از تخم بیرون می آیند و تخم های دیگر را از لانه بیرون می اندازند. صاحبان لانه به او غذا می دهند و او را بزرگ می کنند. آن ها خیلی زودتر از سایر جوجه های دیگر بزرگ می شوند.

رمورهاها مکنده هایی را در بالای سر خود دارند که از آن ها برای چسبیدن به پوست کوسه ماهی ها استفاده می کنند.

۵ درخت موی پیچنده

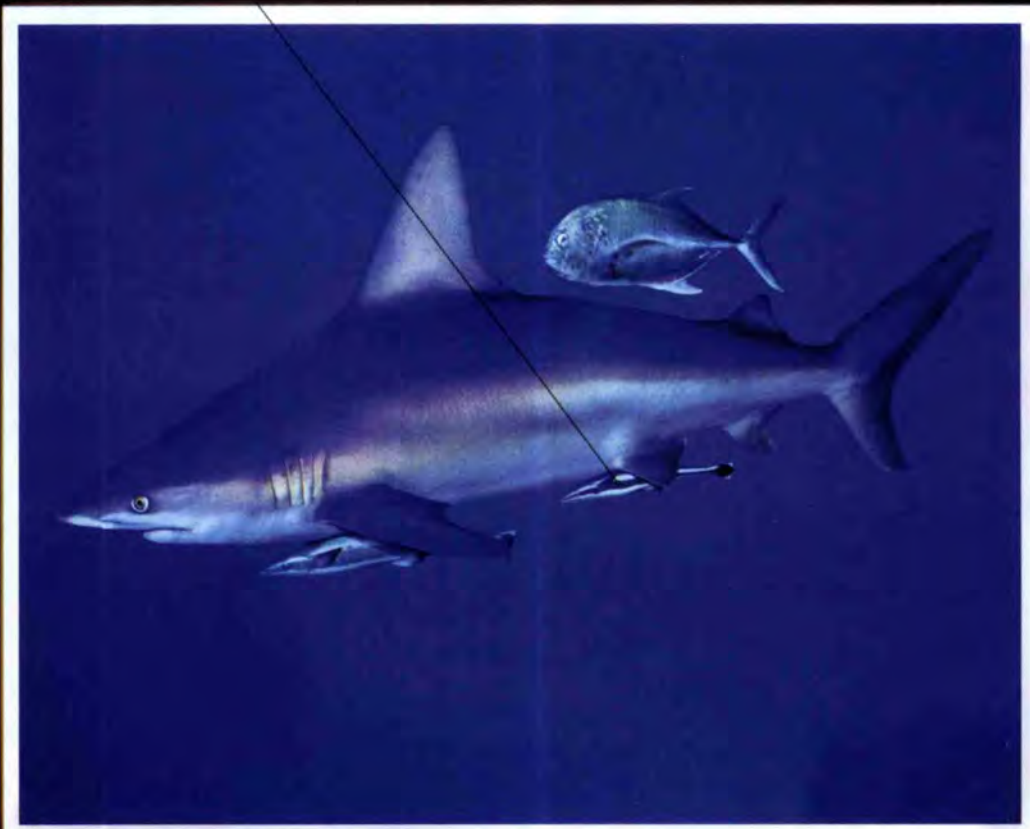
برخی از گیاهان ظریف و ضعیف جنگل های بارانی مثل انجیر، روی درخت دیگر به آرامی رشد می کنند و به تدریج موجب مرگ آن می شوند. ممکن است این امر حتی ۱۵۰ سال به طول بیانجامد. این نوع گیاهان در واقع مواد غذایی درختی را که انتخاب می کنند به مصرف می رسانند و موجب تضعیف آن شده و سرانجام بعد از مرگ درخت اولیه هم آنرا ترک می کنند و به سراغ درخت دیگری رفته و به دور آن می پیچند و رشد می کنند.

۶ اکسپیکر

برخی حیوانات علف خوار سم دار مثل ایمپالاها (نوعی بز کوهی)، توسط خونخوارانی مثل کنه ها زخمی می شوند. کنه هایی که به آسانی از بدنشان جدا نمی شوند. در آفریقا پرنده هایی زندگی می کنند که نوک قدی و بزرگ دارند. این پرنده ها با قابلیت های نوک خود کنه های روی بدن ایمپالاها را کنده و از آن ها تغذیه می کنند.

۷ رمورا (ماهی چسبنده)

کوسه ماهی های غارتگر دندان های تیز و برنده ای دارند که با آن ها طعمه ی خود را تکه تکه می کنند. رمورهاها ماهی های کوچکی اند که به پوست کوسه ماهی ها چسبیده اند و با آن ها همه جا می روند. تکه غذاهایی که از گازهای وحشتناک و حریصانه ی کوسه ماهی ها می افتند توسط رمورها خورده می شوند و رمورها به میزبان خود هیچ صدمه ای نمی رسانند و ظاهراً کوسه ماهی ها هم به آن ها توجهی ندارند.

پستانداران

به موجوداتی پستاندار گفته می‌شود که خونگرم‌اند و نوزادان خود را تا زمانی که بتوانند غذای جامد بخورند شیر می‌دهند. برخلاف دیگر مهره‌داران بدن آن‌ها اغلب از پشم یا مو پوشیده شده است. خیلی از آن‌ها گیاهخوارند و خیلی دیگر هم شکارچی‌اند و گوشتخوار برخی هم مثل انسان همه چیزخوارند.

موش‌ها

تقریباً بیش از نیمی از گونه‌های پستانداران را جوندگان شامل می‌شوند. جوندگانی مثل: موش‌ها، خرگوش‌ها، سگ‌های آبی، جوجه تیغی و سنجاب‌ها. بعد از انسان‌ها موش‌های خانگی دومین پستاندارانی‌اند که در همه نوع شرایطی می‌توانند زندگی کنند.

اکیدنا (جوجه تیغی استرالیایی)

پلاتی پوس و اکیدونا، تنها پستاندارانی هستند که تخم‌گذارند. یک نوزاد اکیدنا به مدت ۶ ماه از شیر مادرش تغذیه می‌کند. اکیدناها از کرم‌های خاکی تغذیه می‌کنند و با پوزه‌ی خود زمین را حفاری کرده و لانه‌ای برای خود می‌سازند.

فیل‌ها

فیل‌ها از خرطوم حساس خود برای غذا خوردن استفاده می‌کنند. با خرطوم علف‌های بزرگ را کنده و درون دهانشان قرار می‌دهند و با دندان‌های خود آن‌ها را می‌کوبند و خرد می‌کنند. آن‌ها بزرگ‌ترین حیوانات خشکی‌اند و خیلی هم باهوش‌اند.

خفاش‌ها

پستاندارانی که قدرت پرواز دارند خفاش‌ها هستند. اکثر آن‌ها میوه‌خوارند اما برخی هم مثل این یکی که خفاش گوش دراز نام دارد از حشرات تغذیه می‌کنند. خفاش‌ها پرندگان شب پروازاند. در سپاهی شب طعمه‌ی خود را موقعیت‌یابی می‌کنند. با دهان خود صدایی بلند به محیط اطراف ساطع کرده، سپس پژواک حاصل از آن که به طعمه برخورد داشته را می‌شنوند.

کانگوروها

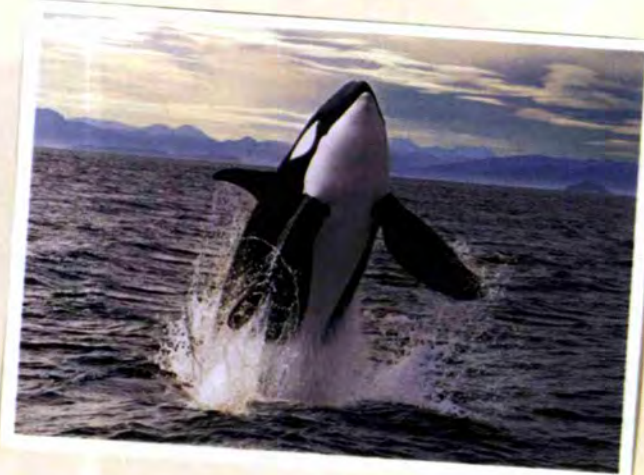
پستانداران کیسه‌داری مثل کانگورو در حالی نوزاد خود را به دنیا می‌آورند که هنوز به طور کامل رشد نکرده و به گونه‌ای هنوز جنین است. نوزاد نیمه کامل کانگورو از رحم مادر به کیسه‌ای کوچک زیر شکم مادرش می‌خزد و در آنجا بقیه مرحله‌ی نوزادی خود را طی می‌کند، شیر می‌خورد و با گرمای بدن مادر محافظت می‌شود.

ببر
 پستانداران شکارچی قدرتمندی چون ببر از دیگر پستانداران و پرندگان تغذیه می‌کنند. آن‌ها دندان‌های نیش بلند و تیزی دارند که از جد سگی خود به ارث بردند. با این دندان‌ها به راحتی پوست خام طعمه‌ی خود را پاره می‌کنند و آنرا لقمه لقمه می‌برند و می‌بلعند.

موش کور
 موش کورها ویژگی‌های خاصی برای زندگی در زیرزمین دارند. مثلاً پنجه‌های خیلی قوی دارند تا به کمک آن‌ها زمین را حفر کنند. یا اینکه موهای فوق‌العاده حساسی دارند که به گونه‌ای جبران نابینایی آن‌هاست.

وال‌های قاتل
 وال‌ها و دلفین‌ها مثل این وال قاتل در اقیانوس‌ها زندگی می‌کنند در آب‌های پهناور اقیانوس با دم منعطف خود بالا و پایین می‌جهد و شنا می‌کند. گاهی اوقات به سطح آب می‌آیند و از هوا تنفس می‌کنند.

گوریل‌ها
 نزدیک‌ترین گونه‌ی پستانداران به ما میمون‌ها هستند. گوریل هم گونه‌ای از میمون‌هاست که در جنگل‌های نواحی گرمسیری آفریقا زندگی می‌کند و از برگ درختان تغذیه می‌کند.

اسب آبی
 اسب آبی‌ها بیشتر وقت خود را در گل و لای‌های دریاچه‌ها یا رودخانه‌ها می‌غلتند. پیکر بزرگ و سنگینی دارند اما گیاهخوارند و بزرگ‌ترین دهان را در میان پستانداران به خود اختصاص دادند.

خواب

حیوانات برای ذخیره‌ی انرژی کسب شده، استراحت دادن به ماهیچه‌ها و آنالیز کردن و منظم کردن اطلاعات در مغزشان می‌خوابند. برخی از حیوانات که شکارچی‌اند بیشتر وقت خود را می‌خوابند. چون روزانه تنها چند ساعت به دنبال غذا می‌گردند. و برعکس جانورانی که اصولاً طعمه‌ی دیگر حیوانات‌اند بیشتر وقت خود را بیدارند و مراقب‌اند.

در حالیکه سر و ته آویزان‌اند و با پاهایشان به سقفی در سرداب‌ها، غارها، دالان‌ها و گاهی اوقات درختان متصل است می‌خوابند.

۱ خفاش‌ها خفاش‌ها معمولاً روزانه ۲۰ ساعت در کلونی‌های بزرگی به صورت دسته جمعی می‌خوابند.

۲ اسلایدها در شبانه‌روز تنها ۴ ساعت بیدارند مثل خفاش‌ها می‌توانند با پنجه‌های خود به درختان بچسبند و در همان حالت به سرعت به خواب بروند.

۳ گوریل‌ها ظاهراً ۱۲ ساعت در روز خوابند.

۴ اسب‌ها سه ساعت خواب در شبانه‌روز برای آن‌ها کافی است.

۵ فیل‌ها در طی یک روز ۲ تا ۴ ساعت می‌خوابند. البته گاهی اوقات هم روی زمین دراز می‌کشند و به ماهیچه‌های بدن به خصوص پاهایشان استراحت می‌دهند تا بقیه روز را بتوانند سرپا بچرخند. بزرگ‌ترین پستانداران علفخوارند. بیشتر وقت خود را بیدارند چرا که وقت خیلی بیشتری را صرف جستجو برای غذا و خوردن غذا می‌کنند.

۶ فوک‌ها اغلب در صخره‌های ساحلی می‌خوابند اما گاهی اوقات هم در سطح آب می‌توانند بخوابند یا حتی می‌توانند زمانی که زیر آب هستند بخوابند و برای نفس کشیدن به سطح آب بیایند بدون اینکه بیدار شوند.

۷ گرگ‌ها می‌توانند بیش از ۱۴ ساعت در روز بخوابند مخصوصاً اگر شکار موفقی داشته باشند و غذای زیادی بخورند.

۸ خوک‌ها مثل انسان‌های میانسال ۸ ساعت خواب در روز برای آن‌ها کافی است.

۹ خرس‌ها آن‌ها هم ۸ ساعت در روز می‌خوابند.

۱۰ ببرها بیش از ۱۶ ساعت در روز می‌توانند بخوابند. این زمان زیاد جبران صرف انرژی‌ای است که در مدت بیداری در حین شکار و دنبال تغذیه‌اند.

۱۱ گوسفندها کمتر از ۴ ساعت در روز می‌خوابند. چرا که علفخوارند و زمان زیادی را صرف تغذیه می‌کنند از طرفی برای محافظت از خود مجبورند بیدار باشند.

۱۲ کینکاجوها از راسته‌ی راکون‌ها هستند. علفخوارند و در شب تغذیه می‌کنند و تمام ۱۲ ساعت روز را می‌خوابند.

۱۳ آرمادیلوها ۱۸ ساعت در شبانه‌روز در لانه‌ی زیرزمینی خود می‌خوابند.

فوک‌ها حدود ۶ ساعت در روز می‌خوابند.

۱۶ روباه قرمز حدود ۱۰ ساعت در شبانه‌روز می‌خوابند که اغلب این زمان در روز است چرا که آن‌ها هم به نوعی شکارچیان شب‌اند. از حس بویایی و شنوایی قوی برای شکار خود برخوردارند.

۱۵ اکیدناها همان پستانداران تخم‌گذارند که تقریباً ۱۴ ساعت در شبانه‌روز می‌خوابند. دانشمندان بر این باورند که اکیدناها برخلاف تمام پستانداران که قیلوله دارند، این پستانداران فقط می‌خوابند.

۱۶ بچه‌های انسان بچه‌های انسان به ۱۵ ساعت خواب در شبانه‌روز نیاز دارند. همین‌طور که بزرگ‌تر می‌شوند خواب کمتری هم دارند. مثلاً انسان‌های میانسال به طول متوسط ۸ ساعت در شبانه‌روز می‌خوابند و افراد پیر هم کمتر از ۶ ساعت در شبانه‌روز می‌خوابند.

۲۱ چینیچایلاها در لانه‌های خود ۱۳ ساعت در شبانه‌روز می‌خوابند. لانه‌هایی که در ارتفاعات و کوه‌های آمریکای جنوبی است.

۲۲ خرگوش‌ها اغلب در روز می‌خوابند و چیزی حول و حوش ۸ ساعت خوابند. ترجیحاً در شب غذا می‌خورند چرا که در آن موقع مورد حمله شکارچیان قرار نمی‌گیرند.

۲۳ شامپانزه‌ها به طور معمول ۱۰ ساعت در شبانه‌روز می‌خوابند اما بچه‌های آن‌ها بیشتر می‌خوابند.

۲۴ بچه گوریل‌ها بیشتر از والدینشان به خواب نیاز دارند و چیزی بیشتر از ۱۵ ساعت می‌خوابند و به اضافه‌ی آن چرت هم می‌زنند.

۲۵ جوجه تیغی معمولاً در طول روز ۱۰ ساعت خوابند. در زمستان هم به خواب زمستانی می‌روند (حالتی غیر فعال دارند که مثل خواب است).

الکوی خواب سگ‌ها شباهت بیشتری به انسان دارد.

اسب‌ها بدون اینکه بنشینند یا دراز بکشند می‌خوابند چرا که پاهایشان در هنگام خواب به گونه‌ای روی زمین می‌خکوب شده و ثابت می‌ماند.

۲۰ گریه‌ها اغلب ۱۵ ساعت در روز می‌خوابند. گریه‌های وحشی اغلب در شب شکار می‌کنند و شب‌ها فعال‌ترند.

۲۱ شیرها حداقل ۱۳ ساعت در روز می‌خوابند. زمانی که خوابند حیوانات دیگر که می‌توانند طعمه‌های او باشند در اطراف او بدون هیچ ترس و ربی می‌چرخند.

۱۸ سگ‌ها ۱۰ ساعت در روز می‌خوابند.

۱۹ پاندهای قرمز مثل راکون‌هایی که از درخت خیزران تغذیه می‌کنند تقریباً یازده ساعت در روز می‌خوابند.

۱۷ کوالاها از برگ‌های نازک و سخت هضم اکالیپتوس تغذیه می‌کنند بنابراین می‌توانند ۱۵ ساعت در شبانه‌روز بخوابند و به علاوه حدود ۵ ساعت هم چرت بزنند.

مرغ ماهی خوار

دندان‌های کروکودیل همگی یکسان و یک شکل‌اند. و در صورت افتادن یا خراب شدن توانایی جبران آن را به مراتب دارند.

کروکودیل

نزدیک ترین جانوران به دایناسورها کروکودیل است. مثل آن‌ها پوزه‌ای دراز دارد که دندان‌هایی بلند، تیز و برنده در آن قرار دارند که شکار خود را با آن‌ها تکه تکه می‌کند. غاربال ماهی‌خوار رودخانه‌های هند، بیش از ۱۰۰ دندان تیز و برنده دارد.

قورباغه‌ها

حجمه‌ی قورباغه به گونه‌ای است که فضای وسیعی را برای چشمانش قائل شده است و همچنین دهانی گشاد را به او می‌دهد. همین دهان گشاد قابلیت بلعیدن کل طعمه را به او می‌دهد بنابراین نیازی به دندان برای جویدن غذا ندارد.

ثبیروها

مثل گربه‌ها شیرها هم اختصاصاً شکارچی‌اند. آرواره‌ای نه چندان بزرگ دارند با دندان‌های نیش تیز و برنده و حتی دندان‌های آسیابی که مثل دندان‌های نیش‌اند. با این دندان‌ها فقط گوشت را می‌برد و لقمه می‌گیرد اما جویدنی در کار نیست.

ادامه‌ی پستی استخوان
جمجمه متصل به
ماهیچه‌هایی است که
موجب حرکت فک و
آرواره‌ها هستند.

مورچه خوار

مورچه خوارها پوزه‌ای بلند و زبانی بلندتر دارند اما هیچ دندان‌هایی برای جویدن یا کندن ندارند.

باراکودا

آرواره‌های باراکودا دندان‌هایی تیز و بلند دارد که برای نگهداشتن شکار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

باراکودا (نوعی ماهی شکارچی)

جمجمه‌ی این ماهی کاملاً محکم و قوی است اما مثل جمجمه‌ی پستانداران بخش‌های مختلف آن با هم ترکیب نشده‌اند. آرواره‌ی اکثر ماهی‌ها از دیگر قسمت‌های اسکلت سر جداست اما با این حال با همین آرواره‌های مستقل می‌توانند به راحتی به طعمه‌ی خود حمله کرده و شکار کنند.

بز کوهی

برخی حیوانات مثل بز کوهی یا گاو بالغ روی سر خود شاخ‌های بزرگی دارند. اغلب در جنگ و رقابت برای دفاع از آن‌ها استفاده می‌کنند. یا مثلاً گوزن‌های نر شاخ‌هایی مثل شاخه‌های درختان دارند. برای انتخاب جفت با هم می‌جنگند و تنها وسیله‌ی حمله و دفاعیشان همان شاخ هاست. نهایتاً در پایان فصل جفت‌گیری گوزن‌ها شاخ‌های خود را از دست می‌دهند و دوباره شاخی جدید درمی‌آورند. بنابراین شاخ گوزن‌های نر سالانه عوض می‌شود.

استخوان محکم شاخ دارای لایه‌های بیرونی ضخیم و پرزدار و کنگره مانند است

بز کوهی

لایه‌ی مخملی روی شاخ‌های گوزن در واقع از آن محافظت کرده و او را تغذیه می‌کند اما همین پوست مخملین در فصل تابستان می‌افتد.

گوزن

عنتر

نزدیک‌ترین و شبیه‌ترین جمجمه به جمجمه‌ی انسان، جمجمه‌ی میمون هاست. ولی آرواره‌ای بلندتر و دندان‌های آسیایی درشت‌تری دارند علت این تفاوت هم تفاوت در رژیم غذایی ما با همدیگر است. چرا که عنترها رژیم علف‌خواری دارند. همچنین دندان‌های نیش بلندی دارند. که برای کشتن دیگر حیوانات یا نزاع و درگیری کاربرد دارد.

کاسه‌ی بزرگ چشم در جمجمه‌ی میمون‌ها برای حرکت کردن آزادانه‌ی چشم در جهات مختلف است تا بتوانند جهات متفاوت را به راحتی تماشا کنند. برای اندازه‌ی بزرگ تخم چشم نیست.

عنتر

در بالای حفره‌ی بینی که تقریباً کشیده است غشایی حساس به بو وجود دارد که توسط آن بوهای مختلف را تشخیص می‌دهد.

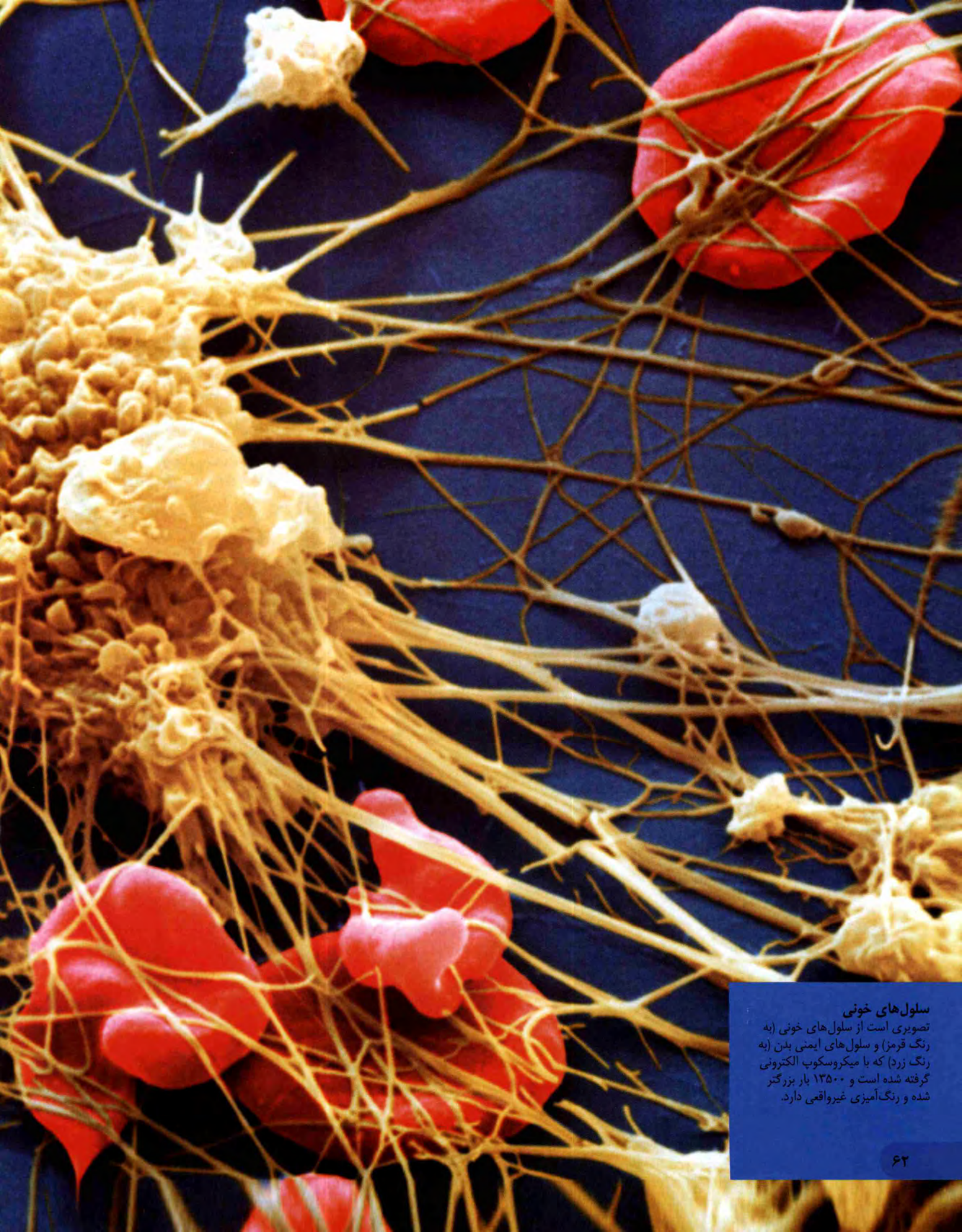
جمجمه‌ها

اغلب مهره‌داران جمجمه‌ی محکمی دارند. جمجمه‌ی آن‌ها شامل فضایی برای حفاظت مغز است و آرواره‌ها که ممکن است در آن دندان قرار داشته باشند یا نه و حتی آرواره‌ای به منقار ختم شود و همچنین استخوان صورت که کاسه‌ی چشم و حفره‌ی بینی را شامل می‌شود. تمام این قسمت‌ها روی هم وزن تقریباً سنگینی را ایجاد می‌کند که در بدن جانور توسط ماهیچه‌های گردن نگهداری و تحمل می‌شود.

پوزه‌ی دراز بز کوهی به گونه‌ای است که در حالیکه علف می‌چود می‌تواند مراقب محیط اطرافش و شکارچیان باشد.

در جلوی آرواره‌های گوزن دندان‌های پیش تیز و برنده‌ای وجود دارد تا به راحتی علف‌ها را بکنند یا ببرند.

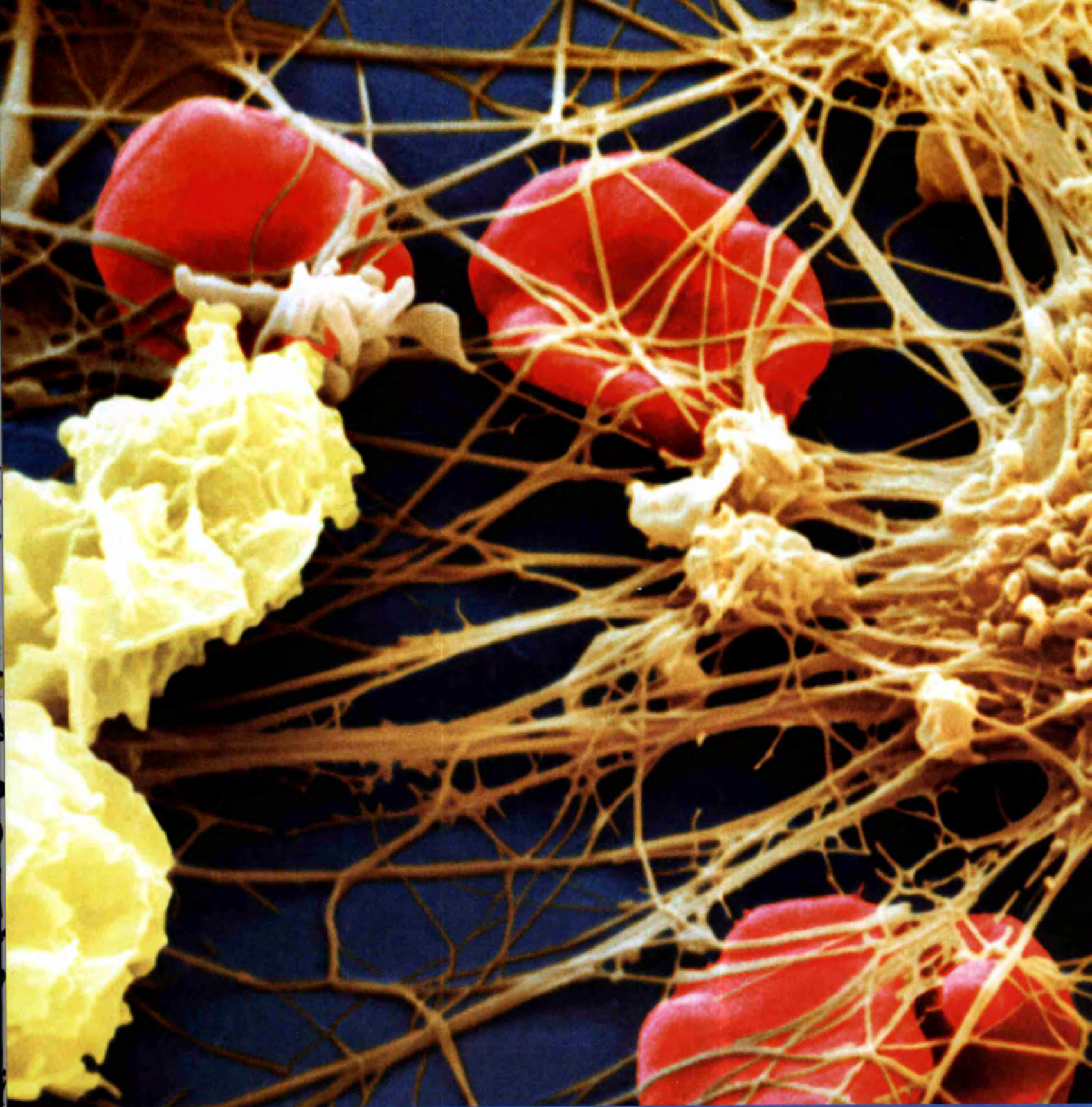

سلول های خونی

تصویری است از سلول های خونی (به رنگ قرمز) و سلول های ایمنی بدن (به رنگ زرد) که با میکروسکوپ الکترونی گرفته شده است و ۱۳۵۰۰ بار بزرگتر شده و رنگ آمیزی غیرواقعی دارد.

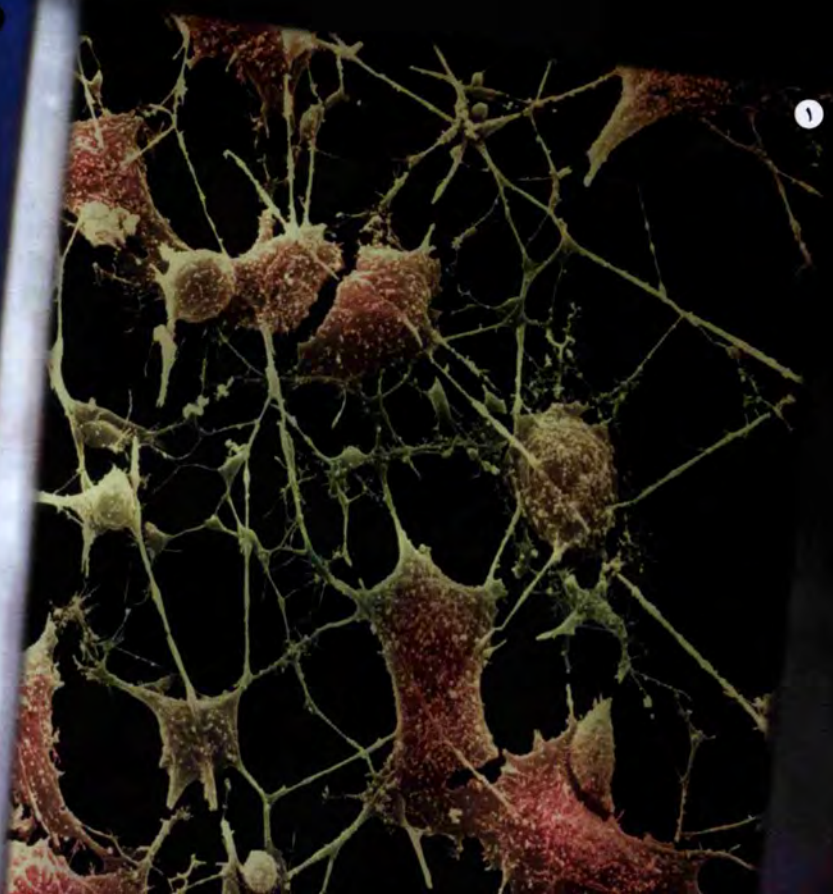
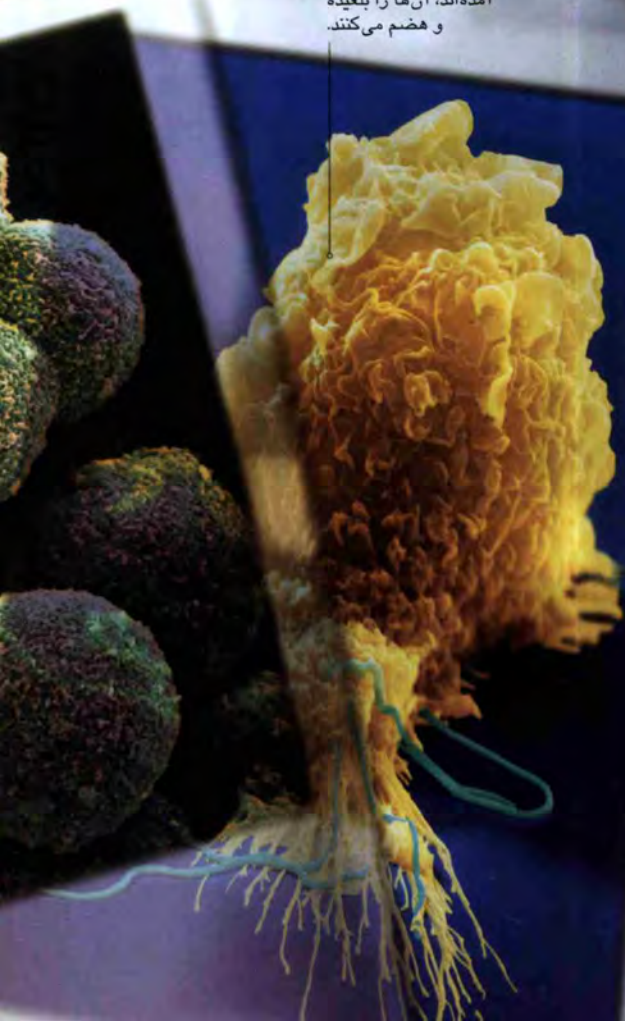
جسم انسان

سلول‌ها

بدن موجودات زنده از تریلیون‌ها واحد تقریباً یکسانی به نام سلول تشکیل شده‌اند. بیش از ۲۰۰ نوع سلول شناخته شده‌اند که هر کدام شکل اندازه و وظیفه‌ی خاص خود را دارند. به طور مثال یک دسته از سلول‌ها که در کنار هم یک شکل و یک اندازه‌اند و با هم کار می‌کنند را بافت می‌گویند. هر سلول غشای نازکی دارد که عبور مرور مواد به سلول را تنظیم می‌کند. برخی سلول‌ها دائماً در حال تقسیم‌اند. همین امر باعث رشد بافت‌ها و در نتیجه رشد بدن می‌شود یا اینکه جبران سلول‌های از دست رفته و صدمه دیده یا فرسوده را می‌کند.

ماکروفاه‌هایی که به ناحیه آلوده شده به باکتری‌ها (آبی رنگ‌ها) آمده‌اند، آن‌ها را بلعیده و هضم می‌کنند.

۱ سلول‌های عصبی

شامل سلول‌های نخاع، سلول‌های اعصاب و نورون‌هاست که پیام الکتریکی را با سرعت بالایی جابه‌جا می‌کند. آن‌ها برخی اعمال هم‌آهنگ بدن را برانگیخته می‌کنند مثل انواع احساسات، انواع فکر و حرکت.

۲ گلبول‌های سفید خونی

در خون گسترش یافته‌اند و اختصاصاً در مایعی استریل به نام لنف قرار دارند. گلبول‌های سفید برای دفاع از بدن در برابر بیماری‌ها هستند. برخی از انواع آنها مثل ماکروفاژها و نوتروفیل‌ها باکتری‌ها و دیگر عوامل بیماری را می‌بلعند و یا مثلاً لمفوسیت‌ها ماده‌ی پادزهری از خود ترشح می‌کنند.

۳ سلول‌های مخاطی

در کنار همدیگر لایه‌ای تقریباً نفوذناپذیر و سفت را به وجود می‌آورند و از بافت زیرین در برابر عوامل مضر شیمیایی و دیگر مواد محافظت می‌کنند. این نوع سلول‌ها لایه‌ی بیرونی پوست و حتی لایه‌های داخلی حفره‌هایی در بدن مثل معده، شش‌ها و مثانه را می‌پوشانند.

۴ سلول‌های استخوانی

استئوسیت‌ها سلول‌های استخوانی‌اند که در نگهداری استخوان‌ها به فرمی مناسب کمک می‌کنند. در ابتدا استخوان‌ها را می‌سازند اما بعداً داخل فضای همان استخوانی که ساختند گیر می‌افتند. این نوع سلول‌ها در دسترس خون‌اند و ملزومات رگ‌های خونی را فراهم می‌سازند.

۵ سلول‌های کبد

نام دیگر آنها هپاتوسیت است. سلول‌های کبدی، کبد را قادر به انجام فرایندهایی در جهت کنترل حالت طبیعی خون و بدن می‌سازند. این فرایندها شامل تبدیل و ذخیره‌ی مواد غذایی و دفع مواد سمی می‌باشد.

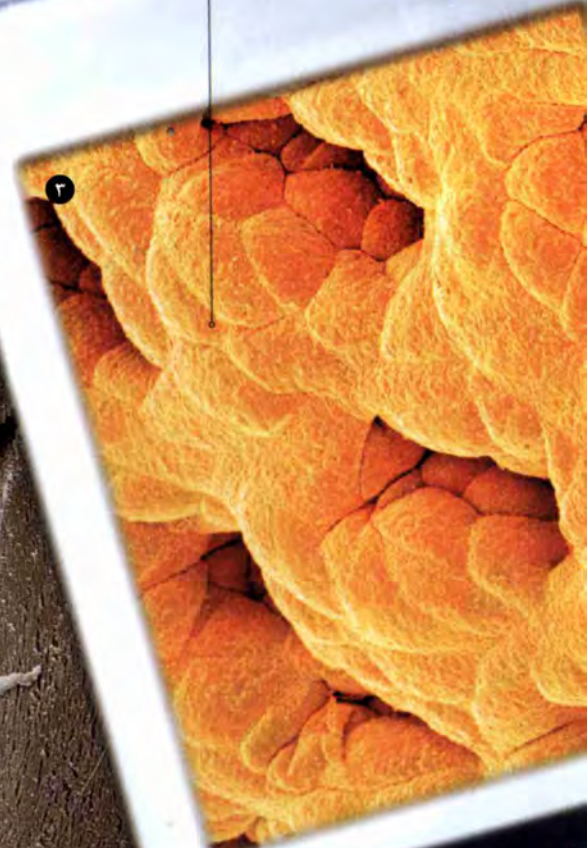
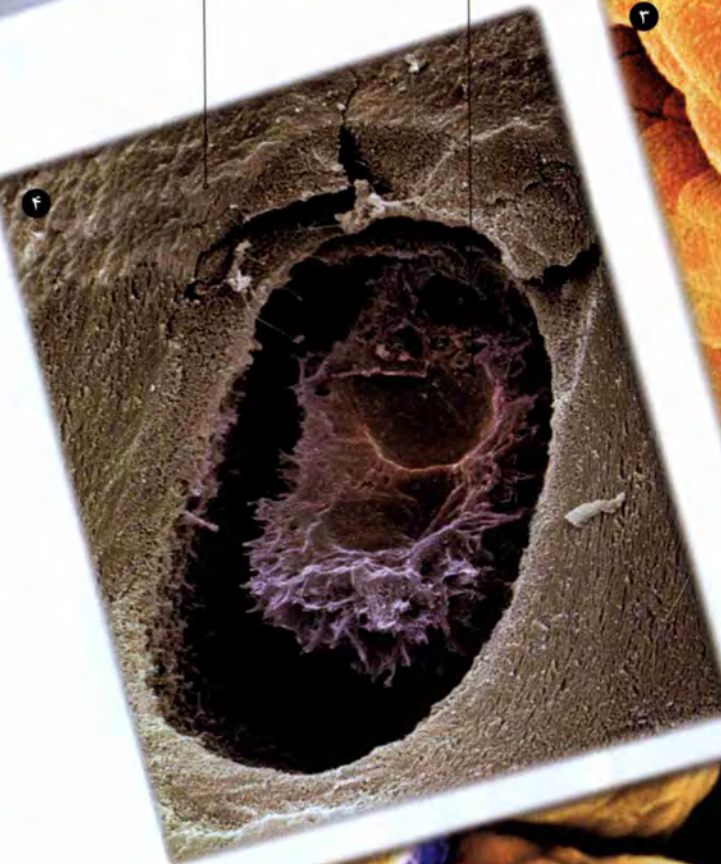
۶ سلول‌های چربی

همانطور که از نامشان پیداست سلول‌هایی‌اند که برای ذخیره‌ی چربی‌ها اختصاص یافته‌اند. وقتی در کنار هم قرار می‌گیرند بافت چربی را تشکیل می‌دهند و به عنوان منبع ذخیره‌ی انرژی محسوب می‌گردند مثلاً این منبع ذخیره‌ی انرژی را در ارگان‌های ضروری و حساس مثل کلیه‌ها و حتی زیر پوست بدن به عنوان عاملی ضربه‌گیر و عایق دما می‌توان دید.

سلول‌های مخاطی به گونه‌ای در کنار هم قرار گرفته‌اند و به هم قفل شده‌اند تا بتوانند سطح داخلی ارگانی چون معده را کاملاً بپوشانند.

سلول‌های میخ مانند استئوسیت‌ها داخل فضای خالی استخوان‌ها یا همان ماتریکس استخوان‌ها قرار دارند.

ماتریکس استخوان عمدتاً از نمک کلسیم و رشته‌های منعطف کلاژن تشکیل شده است.

یک سلول کروی چربی در واقع قطره‌ای غنی از انرژی چربی است.

۱ جمجمه

استخوان کاسه مانند جمجمه از مغز محافظت می کند هم چنین حالت و فرم صورت را با ماهیچه های آن کامل می کند. جمجمه شامل ۲۲ قطعه استخوانی است که به یکدیگر متصل اند و از همگی آن ها تنها یک قطعه که همان آرواره های پایینی است قابلیت حرکت را دارد مابقی ثابت اند.

آرواهی پایینی قابلیت حرکت دارد و بدین ترتیب موجب باز شدن دهان را برای خوردن جویدن و حرف زدن و غیره فراهم می آورد.

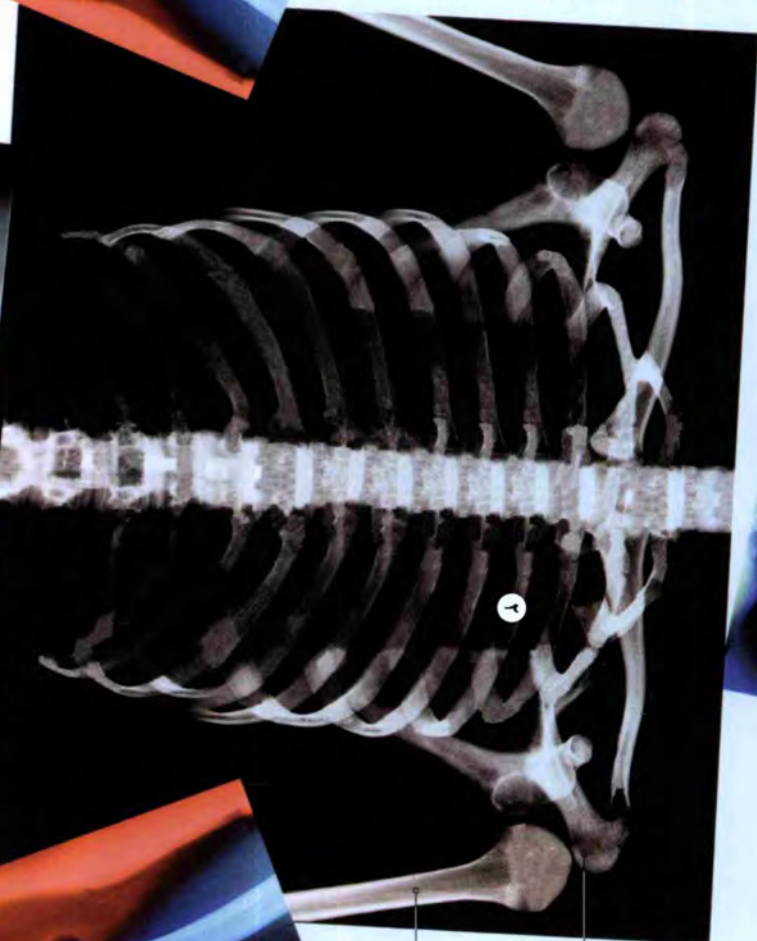

اسکلت

اسکلت بدن انسان ۲۰۶ قطعه دارد که محکم و قابل حرکت اند و به بدن انسان فرم می دهند. حرت استخوان ها در اثر نیرویی است که از ماهیچه ها بدان ها وارد می شود. هم چنین برخی از استخوان ها از برخی ارگان های بدن محافظت می کنند مثل شش یا مغز. استخوان ها ۲۰ درصد از وزن کل بدن انسان را تشکیل می دهند. و به یکدیگر با رابطی به نام لیگامنت وصل اند.

۴ آرنج

استخوان های بازو و ساعد با یکدیگر در نقطه ای به نام آرنج اتصال دارند. این بخش اتصالی مثل لولای در عمل می کند و قابلیت خم و راست شدن را به بازو می دهد. استخوان ساعد می تواند در ناحیه آرنج بچرخد و همچنین کف دست را قادر می سازد تا به سمت بالا یا پایین حرکت کند.

مفصل شانه
منطقه ترین مفصل
بدن است.

استخوان بازو

۲ قفسه سینه

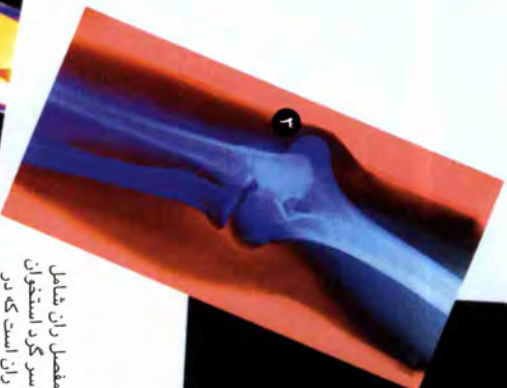
قفسه ی سینه شامل استخوان های جناق، دنده ها و بخشی از ستون فقرات است. همه ی این استخوان ها در کنار هم قفسه محافظتی برای شش ها و قلب به شمار می آیند.

۳ ساعد

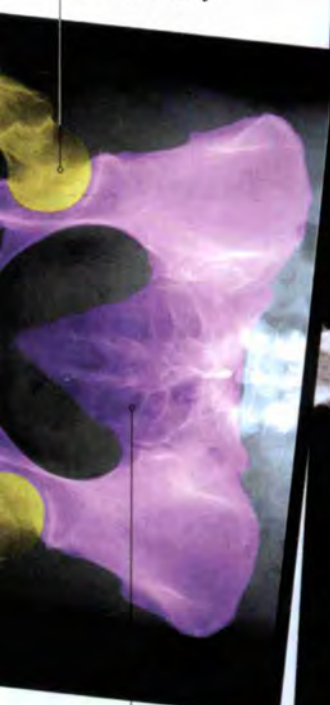
استخوان ساعد شامل دو بخش همسان است. زند زیرین و زند زیرین. زند زیرین در زیر استخوان بازو قرار می گیرد و شکل آرنج را پدید می آورد و زند زیرین هم به معج دست شکل می دهد.

زند زیرین استخوان
بالایی ساعد است.

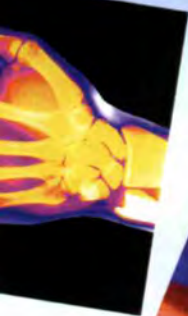
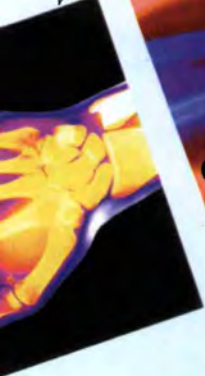
زند زیرین استخوان
پایینی ساعد است.

مفصل ران شامل
سر گرد استخوان
ران است که در
شکل استخوان
لگن قرار گرفته
است.

استخوان خاجی در
انتهای ستون فقرات
قرار گرفته و به لگن
خاصه می رسد و در
گردی آن قرار دارد.

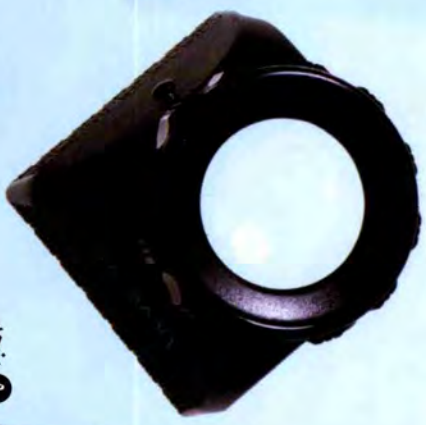

بند انگشتان دست
استخوان‌هایی ظریف و
کوتاه و باریک‌اند که روی
هم رفته ۱۲ قسمت‌اند و
شکل دست و شست را
پدید می‌آورند.

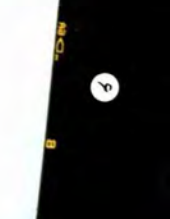
۷ دست

از مع دست به پایین است. شامل ۲۷ قطعه استخوانی است که مفصل‌های منطف و قابل حرکی دارد. انگشت شصت اگرچه با دیگر انگشتان به نظر در یک صفحه است اما پایهای متحرک دارد که آن را قادر ساخته تا نوک تمامی انگشتان دیگر را لمس کند. حرکی که دیگر انگشتان از آن عاجزند.

۹ پنجه

استخوان‌ها و بندهای انگشتان پا از انگشت دست کوتاه‌ترند و قابلیت انعطاف کمتری دارند. انگشتان پا حالتی دارند که انسان را می‌تواند مدت‌های مدیدی ایستاده نگه دارد و حتی او را قادر می‌سازد روی پنجه‌هایش بایستد. همچنین با حالتی که دارند حرکت انسان را به سمت جلو هدایت می‌کنند.

۶ لگن خاصره

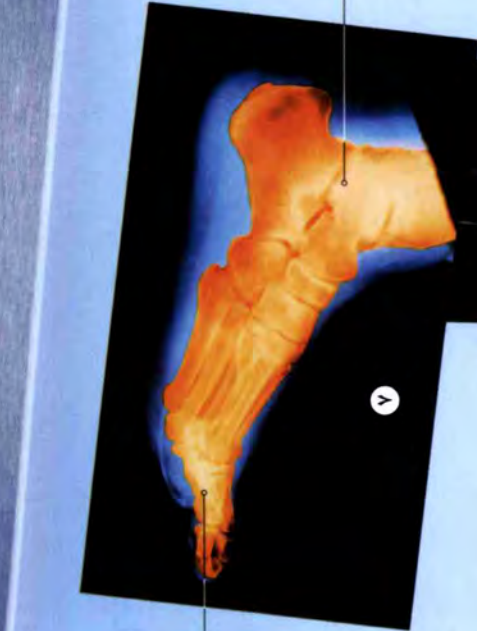
استخوان کاسه مانند محکم و بزرگی است که شامل دو قسمت مفصل ران و یک استخوان خاجی است. استخوان لگن از ارگان‌های شکمی بدن محافظت می‌کند و همچنین از فشار وزن وارد شده بر استخوان‌های ران از طرف قسمت بالایی بدن می‌کاهد.

استخوان تازک نش
استخوان کوچکتر ساق
پاست

ناحیه قوزک پا شامل
هفت استخوان است که
قوزک پا، پاشنه و قوس پا
را شکل می‌دهد.

مئاترسان‌ها، ۵ استخوان
بلندند که استخوان‌ها یا بندهای
انگشت پا را به ناحیه میانی پا
مفصل می‌کنند.

استخوان ران
بلندترین استخوان
بدن است.

۵ رانو

محکم‌ترین و پیچیده‌ترین مفصل بدن، مفصل رانو است که بین استخوان ران و ساق پا قرار گرفته است. این مفصل قابلیت خم و راست شدن را به پا می‌دهد و وزن بدن را در اعمالی مثل دویدن، پریدن و لگد زدن تحمل می‌کند.

۸ پا

هر پا شامل قوزک، کف پا و انگشتان است که وزن نهایی بدن را تحمل می‌کنند. این قسمت از بدن در واقع قسمتی است که در هر حالتی از بدن به زمین فشار وارد می‌کند و همچنین فشار اندک زمین را نیز می‌گیرد.

استخوان‌های انگشت
پا ۱۴ بند است که به
انگشتان پا فرم می‌دهد.

ماهیچه‌ها

تمام حرکات بدن مثل بلند کردن دست، پلک زدن، حرکات دودی معده و حتی تپش سریع قلب توسط ماهیچه‌ها ایجاد می‌شوند. ماهیچه‌های بدن به استخوان‌ها وصل‌اند و باعث حرکت استخوان‌ها و نتیجتاً حرکت و جابه‌جایی ما به سمت موردنظر می‌شوند. ماهیچه‌های صاف باعث حرکت غذا داخل روده می‌شوند. ماهیچه‌های قلب موجب پمپاژ آن می‌شوند. همه‌ی ماهیچه‌های بدن از سلول‌هایی به نام فیبر یا رشته تشکیل شده‌اند که با انقباضشان (کوتاه‌تر شدنشان) به استخوان‌ها نیرو وارد می‌کنند.

۱ ماهیچه‌های اسکلتی

فیبرهای بلند ماهیچه‌ای که به صورت استوانه‌ای و موازی در کنار هم قرار گرفته‌اند و طول آن‌ها به ۳۰ سانتی‌متر می‌رسد. این فیبرها در کنار هم به صورتی قرار گرفته‌اند که در انتها به استخوان‌ها به وسیله‌ی طنابی محکم به نام تاندون یا زردپی متصل می‌شوند. ماهیچه‌های اسکلتی تحت فرمان، SYS عصبی بدن را به حرکت درمی‌آورند.

۲ ماهیچه‌های صاف

به صورت ورقه‌هایی طبقه‌بندی شده، محکم در کنار هم قرار گرفته‌اند، فیبرهای ماهیچه‌های صاف در دیواره عضوهای کیسه مانند، (مثل روده‌ی کوچک که در طول خود غذا را به جلو می‌رانند و مثانه که ادرار را به خارج انتقال می‌دهد) دیده می‌شود. ماهیچه‌های صاف به آرامی منقبض می‌شوند و تحت کنترل خود آگاه ما نیستند.

۳ ماهیچه‌های قلبی

منحصراً در قلب وجود دارند. فیبرهای ماهیچه‌های قلبی از شبکه‌ای منشعب ایجاد شده که به صورت خودکار منقبض می‌شوند و بدون توقف یا فرسودن ادامه می‌دهند و خون را به سراسر بیکر می‌رسانند براساس نیاز بدن میزان تپش قلب توسط یک تحریک. SYS عصبی افزایش یا کاهش می‌یابد.

ماهیچه‌ی دلتا، بازو را از پهلوی بالا می‌برد و آنرا به سمت جلو یا عقب تاب می‌دهد.

ماهیچه‌ی دیافراگم قفسه‌ی سینه را از شکم جدا می‌کند و به تنفس کمک می‌کند.

ماهیچه‌ی پشتی ران، ران را به سمت داخل و عقب به حرکت درمی‌آورد.

ماهیچه‌ی راست شکم دیواره‌ی شکم را فشار می‌دهد و بدن را به سمت جلو خم می‌کند.

عضله‌ی خیاطه ران را خم می‌کند و از طرف یاسن آنرا به سمت داخل حرکت می‌دهد.

ماهیچه‌های چهار سر ران یک گروه ماهیچه‌های چهارتایی هستند که پاها را از سمت زانو‌ها راست یا خم می‌کنند.

ماهیچه‌ی درشت نی جلویی کف پاها را به سمت بالا حرکت می‌دهند.

ماهیچه‌های عمیق‌تر

ماهیچه‌های سطحی

نمای ماهیچه‌ها

ماهیچه‌های اسکلتی به صورت هم پوشانی در کنار و روی هم قرار گرفته‌اند به طوری که ماهیچه‌های سطحی ماهیچه‌های عمیق‌تر را می‌پوشانند. ماهیچه‌های سطحی تر بیانات عصبی را ایجاد می‌کنند و سر را به جلو یا عقب و چپ و راست حرکت می‌دهند. بازوها را از ناحیه‌ی آرنج خم و راست می‌کنند بدن و پاها را از ناحیه‌ی لگن جلو و عقب می‌برند و پاها را از ناحیه‌ی زانو خم و راست می‌کنند و کف پاها را به سمت بالا یا پایین حرکت می‌دهند.

ماهیچه‌های بین
دنده‌ها در طی
تنفس دنده‌ها
را جلو و عقب
می‌برند.

ماهیچه‌های عمیق‌تر

درشت نی عقب کف
پاها را به سمت
داخل خم می‌کند.

نمود ماهیچه‌ها

همه‌ی ماهیچه‌ها نام لاتینی دارند که اندازه، محل قرارگیری، شکل، عمل یا ویژگی‌های دیگر را بیان می‌کند. از بالا به پایین ماهیچه‌های اسکلتی در سر باعث ایستاده نگاه داشتن سر، نگه داشتن شانه‌ها، حفظ حالت پشت و باسن حرکت جمع و باز کردن بازوها، صاف کردن ران‌ها یا خم کردن زانوها و خم کردن انگشت‌ها.

ماهیچه‌ی سه سر بازو،
بازو را به سمت آرنج
صاف و کشیده می‌کند.

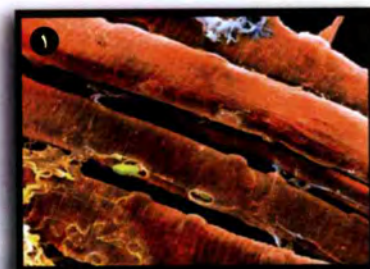
latissimusdorsi بازوها را
به سمت عقب و پیکر را به
سمت جلو حرکت می‌دهد.

ماهیچه‌های سرین (کفل)
کوچک ران‌ها را به
سمت بیرون و کنار به
حرکت درمی‌آورند.

ماهیچه‌های سرین (کفل)
بزرگ ران را به سمت
باسن کشیده می‌کنند
زمانی که به بالا حرکت
می‌کنید یا ایستاده‌اید.

وقتی با نوک
پنجه‌ها راه می‌روید
نازک‌نی پاها را
قوس می‌دهید.

ماهیچه‌های سطحی

ماهیچه‌های دو سر ران
(یکی از زردپی‌ها) قسمت
ران را به زانو متصل
می‌کند.

ماهیچه‌های دوقلوی ساق به
وترعقوب فشار وارد می‌کنند
تا کف پاها به سمت پایین
حرکت کنند.

این وترعقوب
ضخیم‌ترین و محکم‌ترین
تانلدون پیکر است.

سیستم‌های بدن

ترلیون‌ها سلول در بدن وجود دارند که در سطح خیلی بالا و پیچیده‌ای نظم‌دهی شدند. سلول‌های شبیه به هم در یک بافت قرار می‌گیرند. دو یا چند بافت مختلف در کنار هم قرار می‌گیرند و ارگان خاصی با نقش خاصی را ایجاد می‌کنند. ارگان‌های مختلف سیستم‌های مختلفی را به وجود می‌آورند که هر کدام وظیفه‌ی خاصی را انجام می‌دهند مثل گوارش غذا، دوازده سیستم در بدن وجود دارد که با همکاری و تکمیل اعمال هم بدن انسان را بقا می‌بخشند. ارگان‌های SVS بدن در اینجا نشان داده شده است. شش SVS دیگر جلدی (پوستی) اسکلتی (استخوان‌ها) ماهیچه‌ها، غدد (هورمون‌ها)، ایمنی (دفاع) و سیستم تولید مثلی می‌باشد.

مغز
مغز مرکز SVS عصبی است که پاسخگوی کنترل فعالیت‌های بدن است. از یک توده‌ی چین خورده در سر تشکیل شده که به ما توانایی فکر کردن، احساس کردن، به یاد آوردن و سایر اعمال بدن و کنترلی بدن را می‌دهد. دیگر اعضای مغز، منحنه است که زیر قسمت قلی است و ساقه‌ی مغز که به صورت خودکار فعالیت تنفس و ضربان قلب را کنترل می‌کند و مغز را به نخاع وصل می‌کند.

نخاع

یک بسط SVS عصبی است که در پشت بدن از مغز به پایین وجود دارد و سیگنال‌های عصبی را بین مغز و بدن و خودش (نخاع) و بدن رد و بدل می‌کند. همچنین واکنش‌های غیرارادی را دریافت و به صورت غیرارادی پاسخ می‌دهد. مثل عقب کشیدن دست وقتی چیز تیزی را لمس می‌کند. مغز و نخاع با هم SVS عصبی بدن را تشکیل می‌دهند.

طحال

طحال بخشی از SVS لنفاتیک است که مثل یک شبکه‌ی زهکشی است. شامل سلول‌های سفید خونی است که در مبارزه با عفونت‌های مختلف مثلاً باکتریایی و همچنین خارج کردن و تجزیه کردن گلبول‌های قرمز فرسوده خون نقش دارند.

مخچه قلب را با پمپ کردن خون در حرکت می‌شمارد.

قلب

SVS قلبی عروقی خون، غذا را به تمام سلول‌های بدن می‌رساند و مواد زائد آن‌ها را پس می‌گیرند. قلب مرکز این SVS است و بین کیسه‌های ششی قرار گرفته‌اند. یک ارگان کیسه مانند از ماهیچه‌های قلبی که خون را به سایر نقاط بدن پمپ می‌کند و بدون خستگی تا فرسودگی ۷۰ بار در دقیقه ضربه می‌زند و خون را وارد سرخرگ‌ها و شاهرگ‌ها می‌کند.

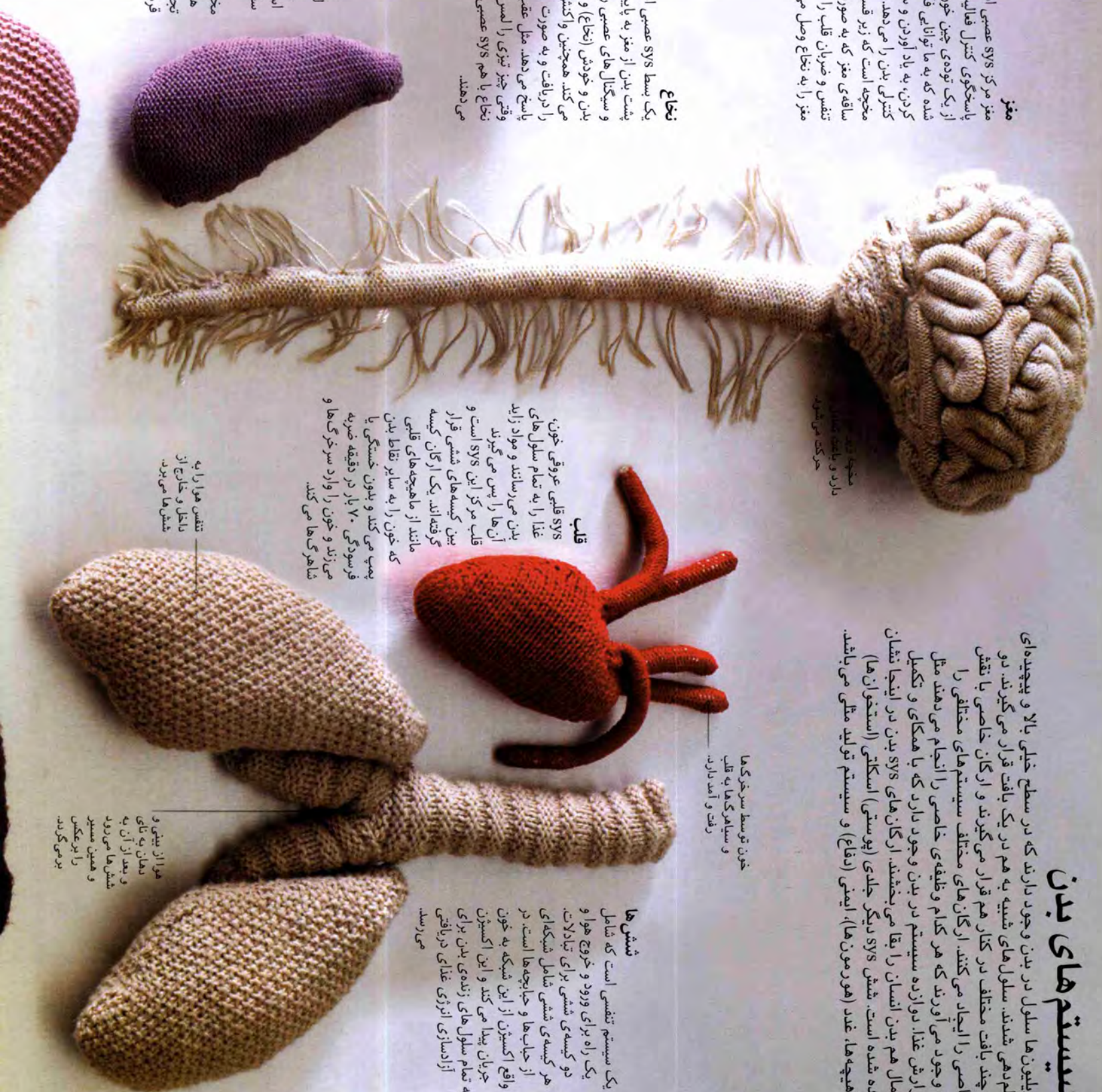
تنفس هوا را به داخل و خارج از شش‌ها می‌برد.

خون توسط سرخرگ‌ها و سیاهرگ‌ها به قلب رقت و آمد دارد.

شش‌ها

یک سیستم تنفسی است که شامل یک راه برای ورود و خروج هوا و دو کیسه‌ی ششی برای تبادل، هر کیسه‌ی ششی شامل شبکه‌ای از حباب‌ها و جابه‌جاءا است. در واقع اکسیژن از این شبکه به خون جریان پیدا می‌کند و این اکسیژن به تمام سلول‌های زنده‌ی بدن برای آزادسازی انرژی غذایی دریاقتی می‌رسد.

هوا از بینی و دهان به تابی و بعد از آن به شش‌ها می‌رود و همین مسیر را برعکس برمی‌گرداند.

معدله

کيسه‌ای ماهیچه‌ای است که غذای چوبیده شده و بلعیده شده را ذخیره و جذب می‌کند. غذا را برای مدتی که در خود دارد مدام تکان می‌دهد و هضم می‌کند و از طریق دیواره‌های خود جذب می‌کند و تئالای غذا را به داخل روده‌ی کوچک می‌فرستد.

روده‌ی بزرگ تئالای غذا را تبدیل به مدفوع می‌کند و آنرا از بدن خارج می‌سازد.

روده‌ی کوچک لوله‌ای ماهیچه‌ای و طولانی است که بیشترین میزان هضم و جذب غذا در آن اتفاق می‌افتد.

چکر
بزرگ‌ترین ارگان داخلی بدن است که موقعیت خون را با پرده‌ای مواد غذایی جنب شده توسط روده‌ی کوچک کنترل می‌کند.

کيسه‌ی صفرا زردآب غذا را ذخیره می‌کند که در واقع ماهیچه است که ذخیره شده و اضافی چربی‌هاست.

هر کلیه شامل میلیون‌ها واحد فیلترهای کوچکی است که خون را برای گرفتن ادرار پودارش می‌کند.

بیلیون‌ها باکتری می‌خطر در روده‌ی بزرگ به عنوان هضم کننده‌ی غذا وجود دارند.

میزنای لوله‌های باریک است که ادرار را به سمت پائین و مثانه یا فشار منتقل می‌کند.

مثانه کيسه‌ای است که ماهیچه‌ای است که وقتی پر می‌شود به مجرای پیشاب برای خروج فشار می‌آورد.

چکر کدکز اضافی را ذخیره می‌کند و هنگام نیاز بدن آزاد می‌کند.

پانکراس
پانکراس مواد شیمیایی را که ازیم نامیده می‌شوند به داخل روده‌ی کوچک ترشح می‌کند که به هضم غذا کمک می‌کند و هورمون‌های (پانکراس) شیمیایی به درون خون ترشح می‌کند که سلول‌های مختلف گلوکز - سوخت اصلی بدن - را کنترل می‌کند.

دستگاه ادراری
شامل کلیه‌ها، میزنای‌ها، یا حالب‌ها، مثانه و مجرای پیشاب است. دستگاه ادراری تولید کننده‌ی ادرار است و آنرا از بدن دفع می‌کند. کلیه‌ها ادرار را با گرفتن آب و املاح اضافی از خون درست می‌کنند بنابراین املاح خون را در میزان ثابتی نگه می‌دارد. ادرار در مثانه نگهداری می‌شود و از طریق مجرای پیشاب دفع می‌شود.

تریبون ها سلول بدن نیاز بی وقته به O_2 برای آزادسازی انرژی و زنده ماندن دارند. آن ها این نیاز خود را با فرایندی به نام تنفس برآورده می کنند هوای حاوی اکسیژن توسط حرکت تنفس وارد بدن می شود. اکسیژن از طریق شش ها وارد جریان خون و به تمام سلول های بدن حمل می شود. هم چنین کربن دی اکسید به عنوان گازی غیر مصرف برای سلول ها توسط جریان خون به شش ها و از آنجا از طریق بازدم تنفس بازگردانده می شود.

دستگاه تنفس

در سر ما، گردن و سینه واقع شده است دستگاه تنفس شامل شش هاست که بیشتر فضای قسمتی سینه را پر می کند و قسمت هایی که معبر هوا هستند شامل فضای بینی، حلق، جگره، تابی و نایچه هاست. این تصور توسط اشعه ی X از سینه گرفته شده که قسمت هایی از دستگاه تنفسی را به تصویر کشیده است.

نای به دو قسمت تقسیم می شود که نایچه دارد که نایچه ی هر قسمت به شاخه های کوچکتر زیادی تقسیم می شود و در فرآیند توزیع اکسیژن سهیم اند.

نای هوا را از حلق به شش ما و از شش ما به حلق منتقل می کند.

دوازده جفت رنده محافظت کننده ی قسمتی سینه و مشمولیات آن است که به فرآیند تنفس با ساختار خود کمک می کند.

ماهیچه های بین رنده ها به فرآیند تنفس و باز و بسته شدن قسمتی سینه حین فرآیند تنفس کمک می کنند.

کوچک‌ترین
انشعابات ناچیه‌ها
به پایین‌ترین
قسمت‌های شش
نیز می‌رسند.

دباواراگم صفحه‌های گنبدی شکل است
که فضای قسمتی سینه را از فضای
پایین شکم جدا می‌کند.

۱ دباواراگم

زیر شش‌ها قرار گرفته و نقش کلیدی در تنفس دارد. حین دم تنفس دباواراگم منقبض شده و پایین می‌آید و ماهیچه‌های بین دنده‌ها هم با منقبض شدن منجر به بالا آمدن دنده‌ها و قسمتی سینه می‌دهد و هوای مورد نیاز ما را به داخل شش‌ها را افزایش می‌دهد. این فرآیند فضای قسمتی سینه می‌کشد. حین بازدم تنفس، دباواراگم به حالت عادی برمی‌گردد و به طرف بالا می‌آید و ماهیچه‌های بین دنده‌ها نیز به حالت عادی برگشته و دنده‌ها را به سمت داخل و پایین سینه بر می‌گردانند و هوا را از داخل شش‌ها خارج می‌کنند.

۳ برونشول و الوئولا

باریک‌ترین ناحیه‌ی برونشول به ۳۰۰ کیسه‌ی هوایی خاتمه می‌یابد که الوئولا نامیده می‌شود که بیشتر فضای شش‌ها را پر کرده‌اند و توسط مویرگ‌های خونی احاطه شده‌اند. اکسیژن از الوئولا‌ها به جریان خون راه می‌یابد و جایگزین کربن دی‌اکسید می‌شود که دقیقاً مسیر عکس آنرا طی می‌کند. الوئولا سطح مجادله‌ی وسیعی را برای این تبادل گاز به صورت موثری ایجاد می‌کند.

۲ درخت برونش

در ابتدا دو شاخه دارد که به هر کیسه‌ی شش یک شاخه می‌رود و هر شاخه در هر کیسه به شاخه‌های کوچک‌تر و ریزتری تقسیم می‌شوند. این شاخه‌ها نیز باز تقسیم می‌شوند و شاخه‌های کوچکی را به وجود می‌آورند که به ترتیب از شاخه‌ی اولی تا اینجا که به این مجموعه شاخه‌ها که حامل اکسیژن‌اند درخت برونش می‌گویند. به خاطر ظاهر درخت مانندش که مثل ساقه مثل شاخه و مثل شاخک هستند درخت برونش نامیده می‌شود.

۱ نای

نام دیگر آن لوله‌ی هواست که لوله‌ای منعطف است و هوا را از حنجره (جعبه‌ی صدا) که پایه‌ی حلق است به دو ناچیه‌ها که در انتهای‌ترین مسیر هوا هستند می‌رساند. نای توسط بیش از ۲۰ حلقه‌ی C شکل از جنسی غضروف پوشیده شده، که در فرآیند تنفس از هم باز می‌شوند و فضای بیشتری را ایجاد می‌کنند. آستر موکوزی که سطح داخلی نای را فراگرفته هوا را با کساری می‌کند به ترتیبی که گرد و غبار و جرم‌های سبک هوا را به خود می‌چسباند و به دام می‌اندازد، فرآیندی که در فضای بینی نیز رخ می‌دهد.

خون

مایعی جاری در اقسانات بدن که غذا، اکسیژن و دیگر ضروریات را به تک تک سلول‌های بدن می‌رساند و مواد دفعی آن‌ها را پس می‌گیرد. همچنین باعث گرمای بدن و دفاع از آن در برابر سایر عوامل عفونی و بیگانه است. خون از بخش مایعی زردرنگ به نام پلاسما تشکیل شده که سلول‌های خونی در آن شناورند. سلول‌های قرمز خونی اکسیژن را از شش‌ها می‌گیرند و به سایر سلول‌های بدن می‌رسانند. سلول‌های سفید خون از بدن در برابر عوامل بیگانه و میکروبی و بیماری‌زا دفاع می‌کنند. خون همچنین شامل پلاکت‌هایی است که در زمان صدمه یا جراحت که خون جاری می‌شود، باعث لخته شدن و جلوگیری از ادامه‌ی خونریزی هستند. قلب توسط سه نوع رگ خون را به تمام نقاط بدن پمپ می‌کند. سرخرگ‌ها خون را از قلب دور می‌کنند و به اجزای دیگر بدن می‌برند درحالی‌که سیاهرگ‌ها خون را به قلب بازمی‌گردانند. مویرگ‌های میکروسکوپی خون سیاهرگ‌ها و سرخرگ‌ها را به سلول‌های مقصد می‌رسانند.

۵۵ درصد خون شامل پلاسماست و ۴۵ درصد آن شامل سلول‌های خونی است. یک قطره از خون شامل ۲۵۰ میلیون سلول قرمز، ۳۷۵ هزار سلول سفید و ۱۶ میلیون پلاکت است.

میزان خون گردش کرده در بدن به طور متوسط ۵ لیتر است. خون شفاف سرخرگ‌ها گواهِ بر وفور اکسیژن در خون است. خون سیاهرگ‌ها که اکسیژن ناچیزی دارد صورتی - قرمز تیره است.

پهنای بزرگ‌ترین سرخرگ یا سیاهرگ (آنورت و یا وریداچوف) به اندازه‌ی انگشت شصت دست هست، یعنی ۲۵۰۰ بار از یک مویرگ عریض‌تراند یعنی هر مویرگ یک دهم مو، قطر دارد.

اگر رگ‌های خونی انسانی را باز کنند و صاف قرار دهند معادل ۲ دور در کره زمین طول دارد که ۹۸ درصد از این مقدار مختص مویرگ‌هاست.

سلول‌های سفید خون شامل نئروفیل‌ها و ماکروفاژها هستند که میکروب‌ها را می‌خورند. لنفوسیت‌ها دسته‌ای دیگر از سلول‌های سفید خونی‌اند که میکروب‌ها را نمی‌توانند بخورند و با ترشح مواد شیمیایی که آنتی بادی نام دارند آن‌ها را از بین می‌برند.

۲۰ درصد از پلاسما آب است و شامل بیش از صد محلول مختلف مثل، غذا، مواد زائد، هورمون‌ها و مواد معدنی است.

عمر هر سلول قرمز خونی
۱۲۰ روز است که در هر
دقیقه‌ی آن ۱۷۰۰۰۰ بار در
بدن گردش می‌کند. بعد از
بی‌مصرف شدن توسط چکر
و طحال باز یافت می‌شوند.

سلول‌های حامل اکسیژن
۹۹ درصد خون را شامل
می‌شوند. هر ثانیه دو میلیون
سلول قرمز جدید خون از مغز
استخوان توسط ماده‌ای قرمز
و ژلاتینی به وجود می‌آید.

در هر سلول قرمز خونی
۲۵۰ میلیون مولکول قرمز
هموگلوبین قرار می‌گیرد. که
هر کدام ۴ مولکول اکسیژن
را حمل می‌کند بنابراین یک
سلول قرمز خونی می‌تواند
یک بیلیون مولکول اکسیژن را
حمل کند.

قلب از ماهیچه‌های قلبی
است که هرگز خسته
نمی‌شوند. بعد از ۷۰ سال
عمر یک قلب، ۲.۵ بیلیون
بار بدون هیچ وقفه‌ای تپش
داشته است.

به طور متوسط ضربان
قلب ۷۰ بار در دقیقه
است. هنگام جنب و
جوش یا ورزش ضربان
قلب ۲ یا ۳ برابر می‌شود
تا اکسیژن بیشتری به
سلول‌ها برسد.

هر فرد متعلق به یکی از
چهار گروه خونی A، B،
AB یا O است. گروه‌های
خونی نشانه‌هایی اند که
توسط سلول‌های قرمز
خون حمل می‌شوند و متعلق
بدان‌ها می‌باشند.

بیش از ۸۰ میلیون شعبه اهدای خون در سر تا سر دنیا وجود دارد. این
خون‌ها برای افرادی که طی فرآیندی مثل جراحی خون زیادی از دست دادند یا
موقعیت‌های خاص درمان‌های پزشکی تزریق و ... استفاده می‌شوند.

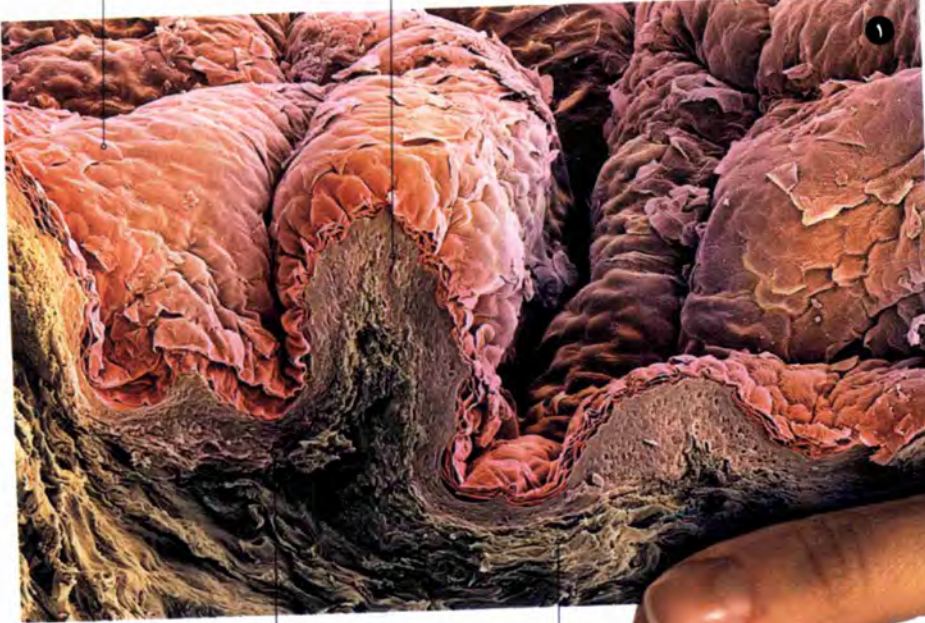

پوست، مو، ناخن

پوست لایه‌ای محافظتی است که بافت آسیب‌پذیر بدن را در برابر عوامل ناگوار و سخت خارجی حفظ می‌کند. این ارگان جلوگیری از هدر رفت آب بدن می‌کند، سدی در برابر عوامل بیگانه و میکروب‌هاست، اگر آسیب ببیند می‌تواند خود را اصلاح کند، به ما کمک می‌کند تا گرم بمانیم و ما را قادر به لمس دنیای اطرافمان می‌سازد. بیرونی‌ترین لایه‌ی پوست از سلول‌های مرده‌ای پوشیده شده که محکم و ضد آب است و کراتین نام دارد. مو و ناخن هم که از پوست می‌رویند از بافت مرده‌ی کراتینی ساخته شده‌اند.

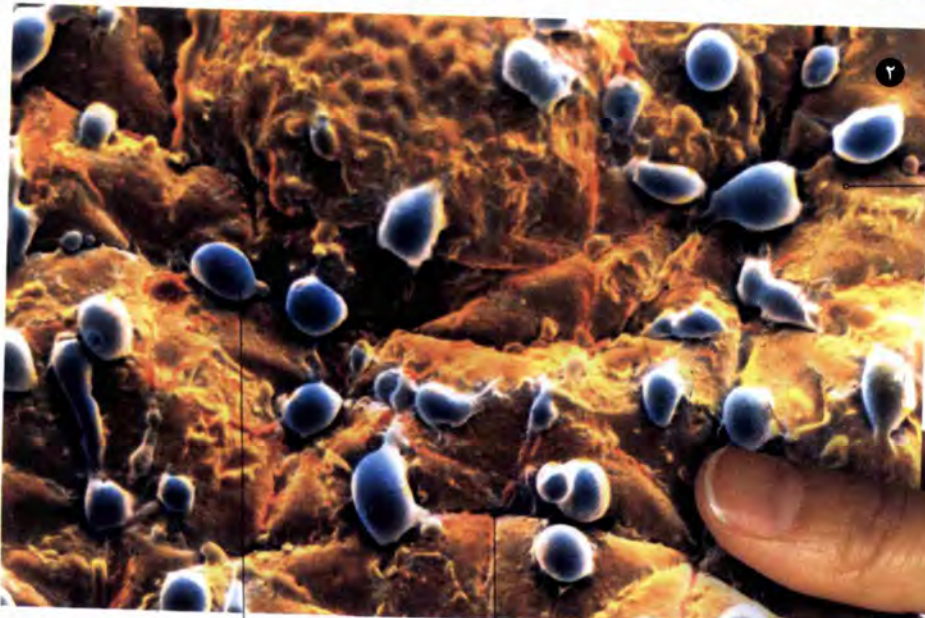
لایه‌ی اپیدرم از سلول‌هایی ساخته شده‌اند که به سمت بالا حرکت می‌کنند و می‌میرند، مسطح می‌شوند و سپس ساختار کراتین را به خود می‌گیرند که این فرآیند پیوسته در حال رخداد است.

فلس‌های سطح رویی اپیدرم همواره بعد از فرسودگی جایگزین می‌شوند.

سلول‌ها در پایین لایه‌ی اپیدرم همواره در حال تقسیم‌اند تا جایگزین سلول‌های مرده‌ی از بین رفته شوند.

درم شامل سلول‌های زنده و فیبرهای پوستی است که پوست را قادر به کشش و مرتجع بودن می‌سازد.

نمای میکروسکوپی از سطح اپیدرم در پشت دست.

ملانین رنگ پوست است که از طریق خون به بافت درم می‌رسد.

عرق مایعی آب مانند است که فیلتر شده‌ی خون می‌باشد و شامل نمک‌ها و مواد زائدی است که از قسمت‌های باز پوست که روزنه نام دارند به بیرون ترشح شده، است.

سطح پوست صاف نیست و شامل درزها و برآمدگی‌هایی است لذا می‌تواند عرق را از پوست خارج کند.

۱. برش عرضی پوست

برش عرضی پوست ما را متوجه دو قسمت می‌کند، اپیدرم که لایه‌ی ضد میکروبی، ضد آب و سدی محافظتی است در برابر اشعه‌های مضر نور خورشید. و لایه‌ی ضخیم‌تر درم که شامل سلول‌های خونی، حس گرهای مختلف و غدد عرقی می‌باشد.

۲. عرق

مایعی است که از غدد عرقی موجود در لایه‌ی درم به خارج ترشح می‌شود. در شرایط دمایی بالا عرق به خارج و سطح پوست ترشح می‌شود. پس این عرق ترشح شده با استفاده از گرمای بدن تبخیر می‌شود و باعث تعادل دمایی بدن در 37°C می‌شود.

۳. رنگ پوست

سلول‌های خاصی در اپیدرم ملانین با پیلگان قهوه‌ای رنگ ایجاد می‌کنند که اشعه‌ی خطرناک فرابنفش را قبل از اینکه به پوست آسیبی برساند به بیرون فیلتر می‌کند.

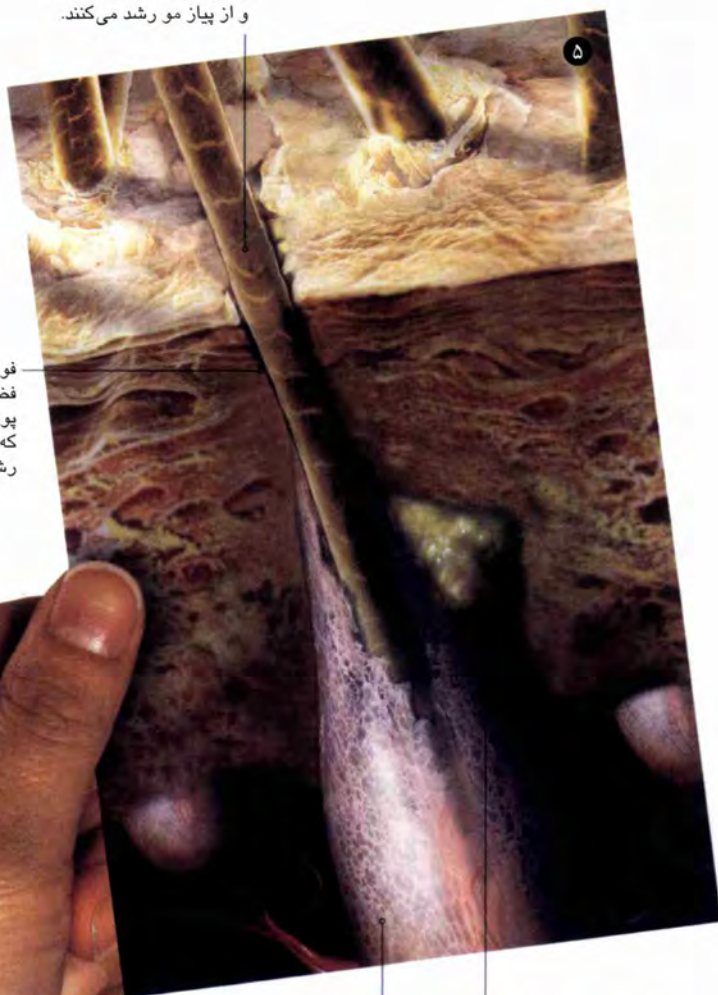

ناخن از سلول‌های مرده‌ی محکمی ساخته شده‌اند که از اپیدرم می‌رویند.

پوست نوک انگشتان بسیار حساس است چرا که خیلی از حسگرهای موجود در آنجا وجود دارد.

ساقه‌ی مو از سلول‌های مرده‌ای درست شده است که با کراتین بسته‌بندی شده‌اند و از پیاز مو رشد می‌کنند.

فولیکولهای مو فضایی توخالی را در پوست ایجاد می‌کنند که مو از آن ناحیه رشد می‌کند.

۴ ناخن

بافتی مناسب برای به چنگ گرفتن اشیاء و خاراندن است. ناخن‌ها بافتی مسطح هستند که نوک حساس انگشتان را محافظت می‌کنند. ناخن‌ها مجموعه سلول‌های مرده‌ای هستند که محکم‌اند و از جنس کراتین‌اند و از ریشه‌ی ناخن به سمت انتهای انگشتان رشد می‌کنند.

۵ مو

میلیون‌ها مو روی پوست رشد می‌کنند که اکثر نقاط بدن را پوشش می‌دهند. مثلاً موهای سر از سر در برابر اشعه‌های مضر محافظت می‌کنند و جلوگیری از هدر رفت گرمای سر می‌کنند. موهای ظریف‌تر و کوتاه‌تر در پیکره‌ی بدن حسگرهایی هستند که ما را از حضور مثلاً حشرات قبل از گزیده شدن توسط آن‌ها آگاه می‌کند.

۶ حسگرهای لمسی

درم شامل یکسری از حسگرهای متفاوت است. که مثلاً سطوح نرم و صاف، سفت و زبر و مرتعش را حس می‌کند و پیام‌هایی را به مغز می‌رساند و ما می‌توانیم بدین ترتیب دنیای اطرافمان را حس کنیم. حسگرهای دیگر درم قابلیت تشخیص درد، گرما و سرما را به ما می‌دهد.

پیاز مو در عمق لایه‌ی درم جای دارد و شامل سلول‌های زنده‌ی در حال تقسیم مو می‌شود.

غده‌های چربی، روغن مو (Sebum) را ترشح می‌کنند که باعث انعطاف‌پذیری مو و پوست می‌شود.

۱ کورتکس جلوی مغز

پنجده‌ویں قسمت مغز پیشین است. کورتکس جلوی مغز ما را آنچه که هستیم می‌سازد. این قسمت تعیین‌کننده‌ی شخصیت و هوش ماست و ما را قادر به استدلال کردن، برنامه‌ریزی کردن، خلاقیت داشتن و آموختن مسائل پیچیده می‌سازد و به تعبیری ضمیر خودآگاه ماست.

۲ ناحیه بروکا

در قرن نوزدهم به افتخار کاشف آن که دکتر پاول بروکا نام داشت نامگذاری شد. این ناحیه معمولاً در نیمکره‌ی چپ واقع شده است. برنامه‌ریزی گفتاری فرد را انجام می‌دهد به طوری که پیام‌هایی به ماهیچه‌های حلق، حنجره، زبان و لب‌ها برای حرکت می‌دهد.

باقی این در حجه، مغز نام دارد که به ما قدرت حس کردن، فکر کردن، آموختن، به یاد آوردن و حرکت کردن را می‌دهد. این بافت همچنین به صورت خودکار، خیلی از فرآیندهای بدن را پردازش می‌کند مثل تنفس، مغز پیشین اصلی‌ترین بخش مغز است که به دو قسمت یاد و نیم‌کره تقسیم می‌شود. نیم‌کره‌ی چپ سمت راست بدن را تحت کنترل دارد و مسائلی مثل زبان، ریاضی، حل مسائل را بر عهده دارد درحالی‌که نیم‌کره‌ی راست سمت چپ بدن را تحت کنترل دارد و مربوط به خلاقیت، موسیقی و هنر است. خیلی از وظایف مغز پیشین توسط لایه‌ی خارجی اش یعنی کورتکس انجام می‌شود. این قسمت از مغز پیشین نواحی مختلفی را شامل می‌شود که هر ناحیه نقش خاصی را ایفا می‌کند. هر ناحیه مثل ماشینی عمل می‌کند. مثلاً قسمتی حرکت، قسمتی حسگرها و قسمتی مربوط به احساسات است که در همه‌ی قسمت‌ها اطلاعات مربوط به دست را پردازش می‌کند.

۴ کورتکس حرکتی

قادر کننده‌ی ما به آموختن مهارت‌های حرکتی مثل بازی تنیس است به صورت قابل کنترل و قابل هماهنگی. این قسمت فرمان انتقال را به ماهیچه‌هایی مشخص می‌دهد که با از طریق موتور ابتدایی کورتکس یا به طور مستقیم این پیام را ارسال می‌کند.

۴ کورتکس موتور ابتدایی

بیشتر حرکت‌های ما توسط موتور ابتدایی کورتکس کنترل می‌شوند. با اطلاعاتی که از مخچه یا دیگر بخش‌های مغز می‌گیرد می‌تواند دستورالعمل‌هایی را برای ماهیچه‌ها جهت حرکت اسکلت بدن و انجام این حرکت به صورت محدود یا پیوسته بدهد.

۵ کورتکس حسگر ابتدایی

شامل حسگرهایی در پوست برای لمس، فشار، لرزش، گرما و سرما یا درد است که پیام‌هایی را به کورتکس حسگر اصلی می‌فرستد تا ما بتوانیم آن حالات را احساس کنیم. لب‌ها و نوک انگشتان نقطه‌ی تمرکز حسگرهای بدن است که شست ظرافت احساس‌ها را در آن نقاط افزایش می‌دهد.

۶ کورتکس قانون حسگرها

اطلاعات پایه از حس‌های چون لمس، فشار و سایر حس‌های دیگر توسط پوست از کورتکس حسگر ابتدایی به قانون کورتکس حسگرها می‌رود. در اینجا احساسات در بافتی تحلیل شده، ذخیره شده و با تجربه‌های قبلی مقایسه می‌شوند که نهایتاً باعث تشخیص انبساطی لمس شده توسط احساسات در بافتی می‌شود.

۱۰ ناحیه‌ی ورنیک

معمولاً در نیمکره‌ی چپ قرار گرفته است، معنای لغوی ناحیه‌ی ورنیک یعنی شنیده شده یا خوانده شده. به افتخار دکتر المانی به نام کارل ورنیک نامگذاری شده است. ارتباط مستقیم با ناحیه‌ی پروکا دارد که هر دو با هم ما را قادر به خواندن لغاتی که دیدیم یا شنیدیم می‌سازد.

۱۱ کورتکس شنیداری ابتدایی

زمانی که صدایی توسط گوش‌های خارجی دریافت می‌شود پیام‌هایی به کورتکس شنیداری ابتدایی می‌رسانند در اینجا بلندی صدا، زیر و بم بودن صدا (خواه بلند یا آهسته) و وزن صدا مشخص می‌شود این اطلاعات به قانون کورتکس شنیداری منتقل می‌شود.

۱۲ قانون کورتکس شنیداری

صداها در واقع در قانون کورتکس شنیداری قابل شنیدن هستند. از اطلاعات به دست آمده از کورتکس شنیداری ابتدایی استفاده می‌کنند و این اطلاعات در کنار هم صدای کامل را به وجود می‌آورند که قابل مقایسه با صداهای ذخیره شده در حافظه است لذا قابل تشخیص می‌شود که مثلاً این صدای رعد و برق موزیک یا صحبت کردن است.

۷ کورتکس دیداری ابتدایی

وقتی نوری با شکلیه‌ی چشم در پس سر برخورد می‌کند، پیام‌هایی به کورتکس دیداری ابتدایی می‌فرستند. در اینجا مسائل پایه مثل شکل رنگ و حرکت از هم تمیز داده می‌شوند قبل از اینکه به کورتکس قانون دیداری برسد.

۸ کورتکس قانون دیداری

در این جا اطلاعات دریافت شده از کورتکس دیداری ابتدایی ذخیره شده و تفسیر می‌شود و با تجربیات قبلی مقایسه می‌شود. کورتکس قانون دیداری مشخص کننده‌ی منظره‌ای است که ما آن را نگاه می‌کنیم و تعیین کننده‌ی فضای آن است و در واقع ما را قادر به دیدن می‌سازد.

۹ مخچه

مخچه مسئول ایجاد حرکات هماهنگ و ظریف و با دقت بدن است. اطلاعات دریافتی از موقعیت کنونی بدن را تحلیل کرده، سپس واکنش موردنظر بعدی را توسط کورتکس موتور ابتدایی به ماهیچه‌های موردنظر بعدی منتقل می‌کند.

احساسات

احساسات ما را از دنیای پیرامونمان آگاه می‌کنند و تغییرات و وقایع آن را برای ما ملموس می‌سازد. چشم‌ها نور را احساس می‌کنند و گوش‌ها صداها را، بدین ترتیب ما قادر به دیدن و شنیدن هستیم. زبان و بینی، ترکیبات شیمیایی را از هم تفکیک می‌دهند و ما را قادر به مزه کردن، بوئیدن و لذت بردن از گل‌ها می‌سازند. پوست قدرت احساس بافت‌ها و گرمای اشیاء را به ما می‌دهد.

عنبیه میزان نور ورودی به چشم را کنترل می‌کند.

اشکال، حرکت و رنگ‌ها همگی توسط توانایی دیدن برای ما قابل تشخیص‌اند.

کانال گوش امواج را به داخل که محل تشخیص آن‌هاست هدایت می‌کند.

لاله‌ی گوش امواج را جمع می‌کند و آن‌ها را باریک می‌کند و به داخل گوش می‌رساند.

به صدا درآوردن زنگوله صدایی را ایجاد می‌کند که توسط گوش ما قابل شنیدن است.

زنگوله

گوش

پاپیل‌های تیز، زبان را قادر به دریافت غذا می‌کنند ولی جوانه‌های چشایی نیستند.

حس چشایی، مزه‌ی شیرینی را می‌فهمد چون آن شکر دارد.

۱ دیدن

دیدن مهم‌ترین حس ماست. مغز با دریافت اطلاعات موجود از دنیای اطرافمان ما را ایمن می‌کند. نوری که ممکن است خود منبع باشد یا بازتاب باشد، از بیرون به چشم ما برخورد می‌کند که در انتهای چشم ما به گیرنده‌های موجود برخورد می‌کند. در نهایت این گیرنده‌ها پیام‌هایی را به ناحیه‌ای در پشت مغز ارسال می‌کنند. از آن جا می‌توانیم تشخیص دهیم شیئی که مشاهده می‌کنیم چه هست یا کجاست. بنابراین می‌توانیم تصاویری متحرک و سه بعدی مشاهده کنیم.

۲ شنیدن

گوش می‌تواند امواج فشار را که امواج صوتی نامیده می‌شوند و در هوا حرکت می‌کنند را تشخیص می‌دهند. صداها توسط اشیای متحرک به وجود می‌آیند مثل تلفن در حال زنگ خوردن یا رنغوله‌ی در حال تکان خوردن یا هر چیزی که در حال لرزش باشد. این امواج از داخل گوش بیرونی عبور می‌کنند و وارد گوش داخلی شده که درون مجسمه قرار گرفته است. در اینجا گیرنده‌ها امواج فشار را به سیگنال‌هایی تبدیل می‌کنند. سیگنال‌ها به مغز می‌روند که زیر و بمی صدا، بلندی صدا و جهت آن مشخص می‌شود.

چشایی که
ظاهری شبیه
به پاپیل‌های
قارچی دارد.

پرهای نرم و لطیف
احساس می‌شوند.

۲ چشایی

برآمدگی‌های کوچکی روی زبان هستند که پاپیل و یا جوانه‌ی چشایی هستند. مولکول‌های غذا در بزاق دهان حل می‌شوند و توسط جوانه‌های چشایی از هم تشخیص داده می‌شوند. آن‌ها می‌توانند ۵ مزه‌ی متفاوت را تشخیص دهند: ترشی، شیرینی، تلخی، شور و گوشتی. علاوه بر این ما را قادر به لذت بردن از غذا می‌کند و همچنین ممکن است باعث فهمیدن مزه‌ی زهر برای ما باشد.

برآمدگی‌های پوست موجود روی نوک انگشتان دست به حس لامسه‌ی ما کمک می‌کنند.

تیغ‌های کاکتوس که پوست را می‌خراشد گیرنده‌های درد را فعال می‌کند.

برخی پنیرها بوی قوی و نافذی را از خود ساطع می‌کنند.

گل تازه

ترش‌ان

۴ لمس

پوست مثل ارگانی حسی عمل می‌کند. چون شامل چندین گیرنده‌ی مختلف است تا ما از درک دنیای اطرافمان عاجز نباشیم. اغلب آن‌ها گیرنده‌های حسی‌اند که در اثر برخورد پوست با شیئی به مغز پیام می‌فرستند. برخی اشیاء خیلی نرم و کوچک و برخی اشیاء خیلی سنگین و سخت و برخی اشیای زیر را حس می‌کنند. دیگر گیرنده‌ها پیام‌های دمایی و تغییرات آن را جمع‌آوری می‌کند و برخی دیگر نیز درد را احساس می‌کنند.

لیموها و دیگر مرکبات مزه‌ی ترشی دارند.

۵ بوییدن

بینی می‌تواند بیش از هزار بوی متفاوت را تشخیص دهد. وقتی هوا با تنفس به داخل بینی کشیده می‌شود، مولکول‌های بو با موکوس مایع بینی مخلوط می‌شود. گیرنده‌های بو که در انتهای بینی که حالتی سقف مانند دارد، قرار دارند و این بوها را از هم تشخیص می‌دهند. کارایی دو حس بویایی و چشایی منجر به تشخیص مزه‌ها می‌شوند. در این بین حس بویایی مهم‌تر است به همین خاطر است که وقتی بینی گرفته باشد، فرد نمی‌تواند مزه‌ها را تشخیص دهد. برخی بوها مثل بوی سوختگی می‌تواند هشدار برای جهت رفع حادثه باشد.

تولیدمثل

انسان طول عمر کوتاهی دارد اما با قدرت تولید مثلی که دارد باز می‌تواند هم نوع خود را بقا ببخشد. سیستم‌های تولیدمثلی مرد و زن سلول‌های جنسی، به ترتیب اسپرم و تخمک را به وجود می‌آورد که بعد از لقاح با هم صفات ژنتیکی هر دو در کنار هم انسانی جدید را به وجود می‌آورد. بعد از لقاح به آن جنین می‌گویند که در رحم مادر خود به مدت بارداری یعنی ۹ ماه باقی مانده و به تدریج بزرگ می‌شود.

لقاح

داخل دستگاه تناسلی زن، اسپرم به سمت تخمک شنا می‌کند و در اطراف آن شروع به چرخش می‌کند تا بتواند از محلی مناسب از غشای خارجی آن نفوذ کند. از بین همه اسپرم‌ها فقط یکی می‌تواند به تخمک نفوذ کند سپس دم خود را از دست می‌دهد و سرش با هسته‌ی تخمک لقاح می‌یابد. در نتیجه هر دو گروه‌های ژنی در برابر هم قرار می‌گیرند. (DNA)

تقسیم سلولی

در حالیکه تخم لقاح می‌یابد و شروع به تقسیم می‌کند به سمت رحم حرکت می‌کند. ابتدا به دو سلول تقسیم می‌شود، سپس به چهار سلول، هشت سلول و به همین ترتیب ادامه می‌دهد. شش روز بعد از لقاح این توده‌ی سلولی خود را به لایه‌ی درونی رحم متصل می‌کند.

۷۲ ساعت بعد از لقاح، رویان اولیه فقط یک توپ ۱۶ سلولی است.

سر عمودتر شده است و گوش‌ها که ارگان ایجاد تعادل بدن هستند در حال تکمیل‌اند.

شبکه‌ی چشم که بخشی از چشم در حال تکمیل است در کناره‌های سر رویان وجود دارد.

چگر تا زمان ایجاد مغز استخوان کامل در رویان، سلول‌های خونی را می‌سازد.

هفته‌ی چهارم

رویان چهار هفته‌ای به اندازه‌ی نخودفرنگی است. سر آن در رحم مادر در سمت راست در حال رشد است. قلب کوچکش در حال زنبش است و سیستم عصبی و ارگان‌های حیاتی در حال شکل‌گیری است.

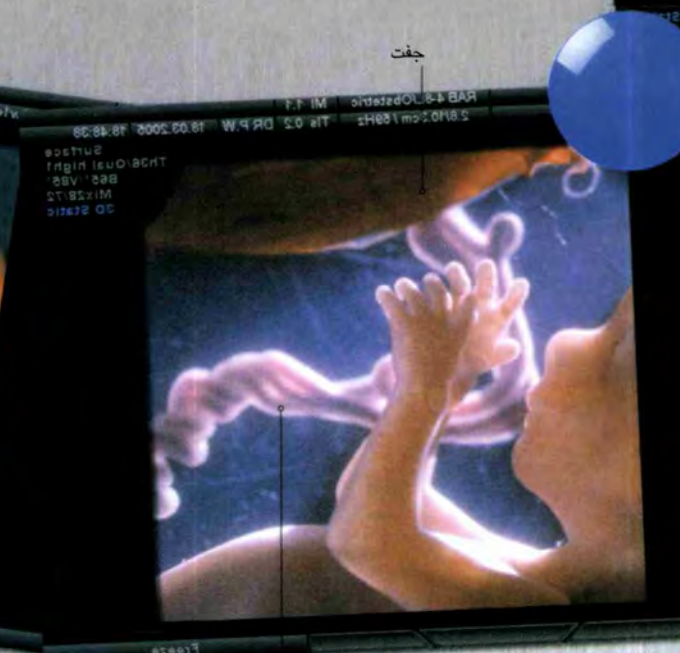
هفته‌ی پنجم یا ششم

مغز رویان در حال پیشرفت رشدی است؛ مثل سایر ارگان‌های دیگر نظیر روده‌ها. جمجمه و صورت در حال شکل‌گیری است و اعضای بدن در حال جوانه زدن و رشداند. رویان در کیسه‌ای پر از مایعی خاص شناور و محصور است.

هفته‌ی هفتم

استخوان‌ها که مثل اسکلت خوشه‌ی انگور هستند شروع به سخت شدن می‌کنند و ماهیچه‌ها نیز شروع به محکم شدن. مچ‌های دست‌ها و قوزک‌های پاها اکنون قابل مشاهده‌اند و انگشتان دست‌ها و پاها شروع به پدیدار شدن می‌کنند. به طور ذاتی کلیه‌ها شروع به دفع مواد زائد و تولید ادرار می‌کنند.

هفته‌ی دهم

اکنون ۵۰۰ برابر زمانی است که لقاح یافته بود و شامل بیلیون‌ها سلول مختلف است. اکنون به آن جنین می‌گویند چرا که تمامی ارگان‌های لازم و پایه را در جای خود دارد و به سرعت در حال رشد است. اکنون سر بزرگی دارد و مغزی که سریعاً در حال تقسیم و رشد است را در خود جای داده است. انگشتان شکل می‌گیرند و ناخن‌ها رشد می‌کنند.

هفته‌ی دوازدهم

از ابتدای لانه‌گزینی، سلول‌ها رشد می‌کنند. تقسیم و تخصصی می‌شوند و این اجزای اختصاصی کالبدی قابل تشخیص را به وجود می‌آورند. ویژگی‌هایی را در چهره‌ی او می‌توان تشخیص داد و انگشتان دست‌ها و پاهایش کاملاً مشخص‌اند. ارگان‌های داخلی همگی در جای خود مشغول به فعالیت‌اند و قلب در حال زنبی‌وقفه است.

هفته‌ی بیستم

انگشت‌ها و گوش جنین کاملاً مشخص است. حرکات او در رحم بزرگ شده‌ی مادرش به خوبی توسط مادرش احساس می‌شود. جنین چشمک می‌زند و می‌بلعد و تسلسل خواب و بیداری را به طور منظم دارد. برآمدگی‌هایی که اثر انگشت او را به وجود می‌آورند در نوک انگشتانش وجود دارد.

جنین غذا و اکسیژن را از طریق بند ناف از مادر دریافت می‌کند. به طوری که بند ناف به کیسه‌ای به نام جفت متصل شده است.

نوزاد

نزدیک به وضع حمل رحم شروع به زنبی‌وقفه و فشار می‌کند تا جنین کامل شده را به دنیای روشن و پر سر و صدای بیرون هدیه دهد. بچه‌ی تازه متولد شده اولین نفس خود را می‌کشد و بند ناف او بریده می‌شود، در مرحله‌ی بعدی رشد و تکامل، نوزاد برای ادامه‌ی زندگی، غذا، گرما و حفاظت کاملاً به والدین خود وابسته است.

هفته‌ی سی‌ام

اسکن‌های فراصوتی روشی ایمن برای نمایش جنین در حال رشد هست. به طوری که می‌تواند جنسیت بچه را نیز نشان دهد. در این مرحله هنوز مغز در حال رشد است. اکنون جنین می‌تواند صداها را بشنود و چشمانش هم به نور پاسخ می‌دهد. شش‌ها به طور بالقوه می‌توانند تنفس داشته باشند.

ژنتیک

درست است که همه‌ی انسان‌ها در صفات پایه مشترک‌اند اما هر کدام از ما (گذشته از دوقلوهای هم‌سان) سمفونی ویژگی‌های منحصر به فرد هستیم. این به خاطر دستورالعمل خاصی است که به آن ژن می‌گویند و از هر فرد به فرد دیگر تغییر می‌کند. ژنتیک علمی است که چگونگی به ارث رسیدن صفات از والدین و چگونگی بروز آن‌ها در نسل جدید را بررسی و مطالعه می‌کند.

رنگ چشم‌ها از طریق ژن‌های خاصی کنترل و بیان می‌شود و تفاوت در این ژن‌ها باعث تفاوت در رنگ چشم‌ها و ایجاد رنگ جدید است.

۲ کروموزوم

مولکول های DNA در ۲۳ جفت کروموزوم قرار گرفته اند، که در نکلئوس ها مشخص اند. نوکلئوس ها مرکز کنترل کل سلول هستند. به طور معمولی DNA بلند طویل و باریک است اما زمانی که سلول در حال تقسیم شدن است رشته های DNA به شدت به صورت کوتاه و فتری فشرده شده و تقسیم می شوند، طوری که در عکس نشان داده شده شبیه به حرف X هستند.

۳ توارث

ما نیمی از کروموزوم های والدینمان را به ارث می بریم. یک مجموعه ی ۲۳ کروموزومی شامل ۲۵ هزار ژن، کروموزوم های پدری و مادری جفت، بازهای مثل هم را در کنار هم قرار می دهند. مثل ژن کنترل رنگ چشم، اما نه حتماً با توالی های یکسان. اگر هر دو ژن ویژگی جدیدی داشته باشند ژنی که غالب است بیان می شود.

۴ شباهت های ژنتیکی

خواهرها و برادرها به خاطر داشتن والدین مشترک شباهت ژنی بیشتری به هم دارند تا والدین آن ها که با هم هیچ نسبت خونی ندارند. همین امر در مورد دوقلوهای غیرهمسان نیز صادق است. دوقلوهای هم سان دقیقاً همان ژن های اولیه از والدین را تقسیم می کنند به همین خاطر یک جور و یک جنس اند.

۱ DNA

مولکول طولی به نام DNA (دئوکسی ریبونوکلیک اسید) در تمام سلول های بدن وجود دارد. وقتی DNA را درشت کنیم، شبیه به نردبانی پیچ خورده است که پله های آن از مولکول های شیمیایی به نام باز ساخته شده است. (در رنگ ها نشان داده شده است). توالی از این بازها در قسمتی مشخص از DNA، ساختار یک ژن را به وجود می آورد که باعث ایجاد پروتئینی می شود که می تواند جزئی از ساختار سلول باشد یا در فعالیت های سلول نقش داشته باشد.

داشتن رژیم مناسب بخش مهمی از سلامتی است. غذایی که ما مصرف می‌کنیم مواد مورد نیاز ما جهت سوخت و ساز و اصلاح بدن و تأمین انرژی مورد نیازمان است. بیشترین مواد غذایی که ما مورد استفاده قرار می‌دهیم در سه نوع، کربوهیدرات، پروتئین‌ها و چربی‌هاست و البته ویتامین‌ها و مواد معدنی نیز به میزان اندک‌تری مورد نیازند. آب و فیبرهای غذایی دیگر اجزای مهم تغذیه‌ای ما هستند. یک شخص برای سالم نگهداشتن بدن خود باید انواع مختلف غذاها را مصرف کند. کربوهیدرات‌ها که منبع اصلی تأمین انرژی بدن انسان‌اند به دو فرم یکی کربوهیدرات‌های پیچیده و دیگری قندهای شیرین وجود دارند.

قندها

غذاهایی مثل شیرینی‌ها، کیک‌ها و شکلات‌ها باید به میزان خیلی کم مصرف شوند چرا که حاوی میزان زیادی شکر یا قنداند. دریافت زیاد شکر یا قند توسط بدن، انرژی فوق‌العاده و ناگهانی را نسبت به کربوهیدرات‌ها که به صورتی ثابت و اندک به بدن انرژی می‌دهند، انرژی می‌رساند. قند اضافه بر نیاز بدن به صورت چربی ذخیره می‌شود و منجر به اضافه‌وزن فرد می‌گردد.

چربی‌ها و روغن‌ها

اگرچه برخی از ویتامین‌ها در روغن‌ها هستند و چربی‌ها نیز نقش مهمی را در بدن ما بازی می‌کنند ولی مصرف این دو باید بر رویه‌ای معتدل و مناسب باشد. روغن‌های گیاهی (مثل روغن ماهی)، اسید چرب‌های اشباع نشده‌ای هستند که برای سلامتی بسیار مفیداند. اما اسیدهای چرب اشباع شده که در روغن‌های حیوانی وجود دارند و در برخی غذاها مورد استفاده قرار می‌گیرند مضر بوده و می‌توانند باعث گرفتگی عروق شوند.

شکلات با کیفیت بالا می‌توانند تقوای آن مناسب باشد اما حاوی میزان زیادی شکر و چربی است.

روغن زیتون هم مثل تمام چربی‌های اشباع نشده‌ی دیگر در دمای اتاق مایع است.

غذاهای پروتئینی و لبنیاتی

باید ۱۵ درصد از غذاهای مصرفی ما شامل پروتئین‌های مورد نیاز بدن باشد. غذاهای شامل پروتئین مثل جوزه‌ها، باقالا، تخم‌مرغ، ماهی و گوشت است. گوشت قرمز غنی از چربی‌های اشباع شده است لذا برای سلامتی بدن اگر به صورت زیاد مصرف شود، مضر خواهد بود. لبنیات هم کلسیم معدنی سازنده استخوان را تأمین می‌کند و همچنین شامل برخی پروتئین‌هاست اما می‌تواند دارای میزان زیادی از چربی‌ها باشند. لبنیاتی مثل شیر و پنیر.

گردو سرشار از اسیدهای چرب امگا ۳ است که برای سلامتی ما بسیار مفید است.

قالق‌های
تارنجی، قرمز و
سبز سرشار از
ویتامین‌های
C، A هستند.

برنج قهوه‌ای
سرشار از برخی
ویتامین‌های B
است.

نان بلغور تامین کننده‌ی
آهن پروتئین و برخی
فیبرهاست.

سبب‌زمینی هم می‌تواند
منبع خوبی برای
ویتامین‌های C و B باشد.

غلات سبوس‌دار غنی از
فیبراند که به هضم بهتر
غذا کمک می‌کنند.

ماکارونی از آرد گندم
درست شده و برای تامین
انرژی ثابت و پیای و
اندرک مناسب است.

میوه‌ها و سبزیجات
میوه‌ها منبع خوبی از آب، فیبرها، ویتامین‌ها
و شکر طبیعی‌اند که قند طبیعی را به
بدن می‌رسانند و انرژی ثابت و پیایی
را تامین می‌کنند. خیلی از آن‌ها شامل
آنتی‌اکسیدان‌ها نیز می‌شوند که خطر
بروز برخی بیماری‌ها را کاهش می‌دهند.
سبزیجات هم شامل ویتامین‌ها و مواد
معذنی‌اند که قند و فیبر مناسبی را در
اختیار ما قرار می‌دهند. کارشناسان
تغذیه پیشنهاد می‌کنند که روزانه
حداقل ۵ پروتئین را از سبزیجات و
میوه‌ها دریافت کنیم.

گروهیدرات‌های پیچیده

نشاسته اصلی‌ترین گروهیدرات پیچیده در رژیم غذایی
ماست. غذاهای شامل نشاسته مثل: ماکارونی، غلات،
سبب‌زمینی، نان و برنج است. در طول هضم نشاسته به دو
جزء کوچکتر از جنس قند، به نام گلوکز تبدیل می‌شود که
سوخت اصلی بدن است. گروهیدرات‌های پیچیده باید نیکی
از رژیم غذایی ما را شامل شوند.

سلامتی

جسم سالم جسمی است خوش اندام، قوی که در عین حال از سلامت کامل حرکات برخوردار باشد. بیماری‌ها و جراحات از کارکرد صحیح بدن جلوگیری می‌کنند. در حالیکه از مبتلا شدن به برخی بیماری‌ها و جراحات نمی‌توان جلوگیری کرد اما می‌توان میزان وقوع آن را با ورزش مرتب، غذای سالم و مخلوط و تازه کاهش داد. اگر شخصی بیمار شود دکتر در ابتدا سعی در کشف مشکل او دارد سپس شروع به تجویز شاخه‌ای مناسب از درمان و مراقبت برای او می‌کند. که این شاخه‌ی درمانی ممکن است شامل داروها، جراحی‌ها یا دیگر وسائل و روش‌های درمان شود تا فرد به سلامت کامل خود برسد.

داروها

مواد شیمیایی که برای درمان یا پیشگیری استفاده می‌شوند و در واقع برخی راه‌های کاربردی بدن را تغییر می‌دهند دارو نام دارند. آنتی بیوتیک‌ها که باکتری‌های مضر را می‌کشند و مسکن‌ها که درد بدن را تسکین می‌دهند مثال‌هایی از داروها هستند. داروها به طرق مختلف توسط بیماران استفاده می‌شوند مثلاً ممکن است تزریق شوند، ممکن است قرص باشند و بلعیده شوند، ممکن است شربت باشند و نوشیده شوند یا به صورت بخور استنشاق شوند.

برخی داروهای استنشاقی مثل اسپری آسم، برای رسیدن به شش‌ها و دستگاه تنفسی در دهان اسپری می‌شوند.

تزریق پوستی برای تزریق داروی موردنظر به پوست با جریان خون یا مایچه‌هاست.

قرص‌ها

آینه‌ی جئره درون دهان قرار می‌گیرد تا جئره دیده شود.

اوتوسکوپ برای دیدن داخل گوش بیمار است که لنز و نور دارد.

گوش طنبی برای گوش دادن به صداهاى سینه مثل صدای نفس کشیدن یا ضربان قلب است.

افتالموسکوپ دکتر را قادر به دیدن داخل و ته چشم بیمار می‌کند.

تشخیص

اگر شخصی بیماری باشد در ابتدا دکتر باید مشکل او را تشخیص دهد. دکتر در مورد علائم بیماری از بیمار سؤال می‌کند - به ویژگی‌های بیماری یا جراحی بیمار توجه می‌کند - و تاریخچه‌ی پزشکی بیمار را بررسی می‌کند. سپس از نشانه‌ها یا علائمی برای تشخیص بیماری یا مشکل استفاده می‌کند مثلاً با دماسنج دمای بدن بیمار را بررسی می‌کند. ممکن است حتی برای تشخیص، به آزمایشاتی نیاز باشد مثل آزمایش خون یا عکس برداری یا اشعه‌ی X.

کمک‌های اولیه

درمان اولیه برای شخص مجروح یا بیمار را کمک‌های اولیه گویند. اغلب این کمک‌ها توسط شخصی که نه به اندازه‌ی دکتر درمان می‌کند ولی راه‌های ساده‌ی کاهش خطر و ضرر به سلامتی فرد را بلد است، انجام می‌شود. مثلاً در مواردی جدی‌تر شخص می‌تواند با کمک‌های اولیه تنها فرد را تا زمان رسیدن پزشک متخصص زنده نگاه دارد. جعبه‌ی کمک‌های اولیه شامل دستکش‌های یکبار مصرف، قیچی، کرم‌های ضد عفونی کننده و پاک کننده‌ها، بانداژهای چسبنده، زخم بندهای استریل و نواز زخم‌بندی است.

چسب‌های زخم برای زخم‌های کوچک مناسب است.

کفش های دو، بهترین کفش برای هر نوع ورزش هستند.

دمبل

گوشت مرغ، گوشتی سرشار از پروتئین به همراه چربی اندک است.

پرتقال هم مثل همه میوه های دیگر شامل ویتامین هایی ضروری برای سلامتی بدن است.

ماهی به خصوص روغن ماهی شامل اسیدهای چربی است که خطر ابتلا به بیماری های قلبی را کاهش می دهد.

جلوگیری
ورزش مرتب مثل پیاده روی، دو یا هر ورزش دیگری به زیبایی اندام و تقویت قلب و ماهیچه های بدن کمک می کند. در اینجا داشتن رژیم غذایی مناسب نیز ضروری است. غذایی که شامل ماکارونی و برنج، میوه ها و سبزیجات، گوشت اندک و روغن ماهی که همگی شامل میزان اندکی نمک، قند و چربی موجود در گوشت قرمز هستند. رژیم غذایی سالم و مناسب نه تنها از ایجاد اضافه وزن جلوگیری می کند. بلکه انسان را از ابتلا به برخی بیماری ها نیز حفظ می کند.

باندازه های کشی که برای ثابت نگه داشتن مفاصل یا جلوگیری از ادامه ی خونریزی استفاده می شوند.

جراحی

جراحی توسط دکتری که جراح نامیده می شود انجام می گیرد و شامل بریدن بدن شخص بیمار یا مجروح جهت خارج کردن، پیوند زدن یا اصلاح بخش موردنظر فرد است. جهت کاهش خطر عفونت، پرسنل جراحی، لباس تمیز و استریل بلند می پوشند و ماسک می زنند و تمام لوازم را استریل می کنند (یعنی عاری از میکروب)، در طول عمل جراحی به فرد بیمار دارو یا گازی داده می شود که او را بی هوش می کند تا دردی را احساس نکند.

لوازم جراحی به صورت استریل برای جراحی مورد استفاده قرار می گیرند.

چاقوی کالبد شکافی، تیغ تیزی برای بریدن پوست و دیگر بافت های بدن دارد.

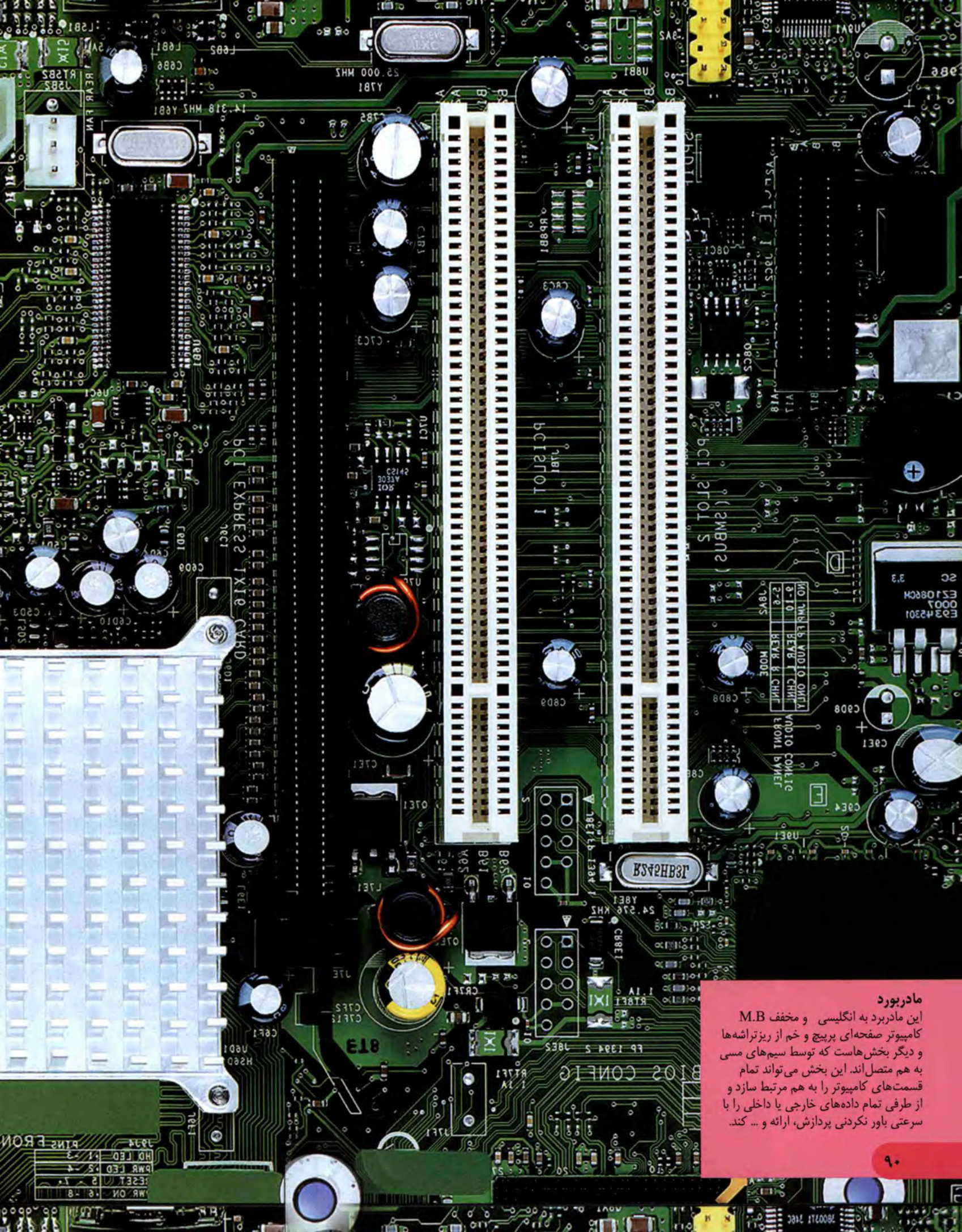
پنس می تواند در طول جراحی بافت ها را بگیرد و کنار بکشد یا بالا ببرد.

لباس استریل

کرم ضد عفونی کننده

دستکش یکبار مصرف

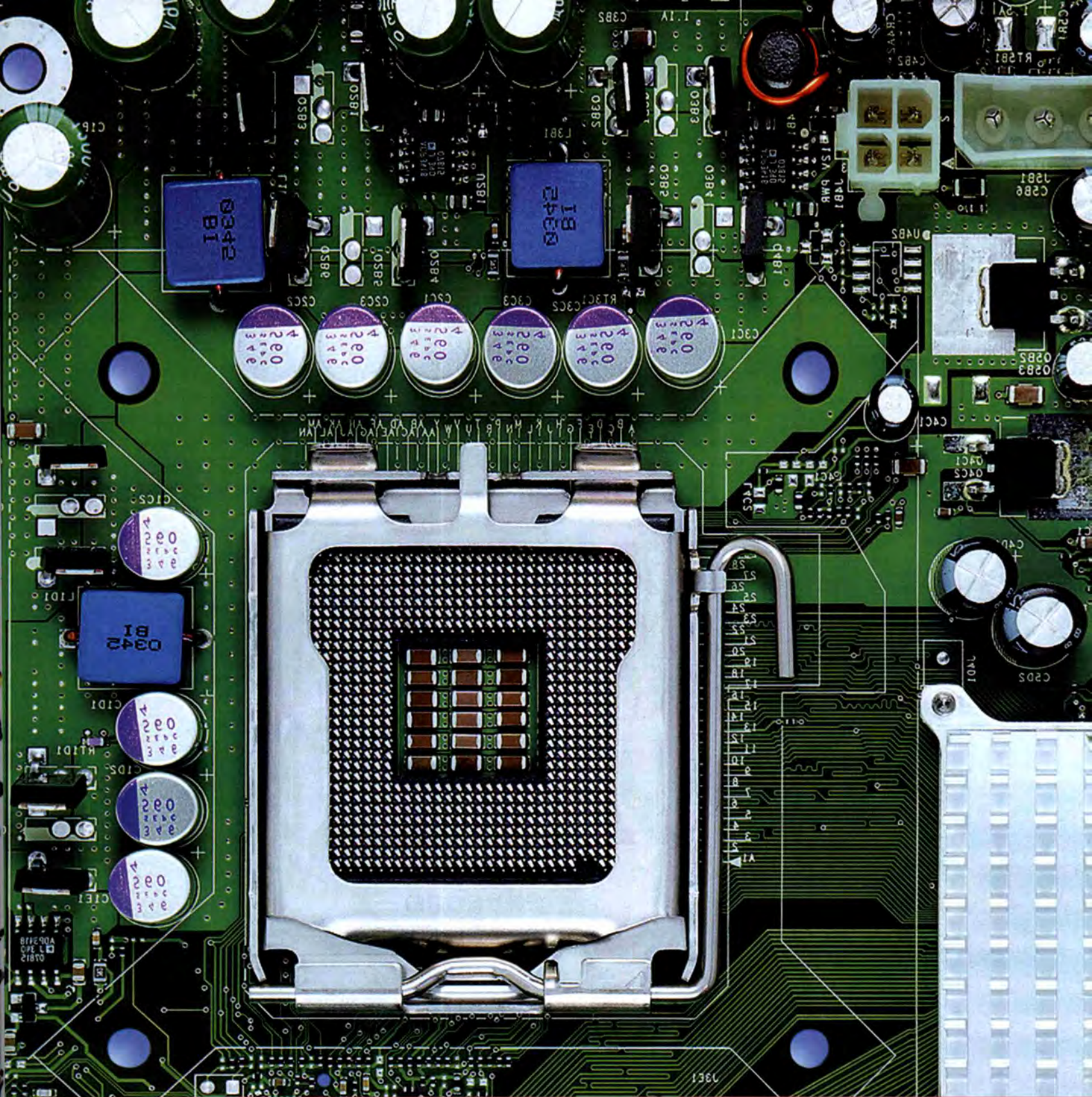

مادربرد

این مادربرد به انگلیسی و مخفف M.B کامپیوتر صفحه‌ای پرپیچ و خم از ریزترانه‌ها و دیگر بخش‌هاست که توسط سیم‌های مسی به هم متصل‌اند. این بخش می‌تواند تمام قسمت‌های کامپیوتر را به هم مرتبط سازد و از طرفی تمام داده‌های خارجی یا داخلی را با سرعتی باور نکردنی پردازش، ارائه و ... کند.

علم و تکنولوژی

عناصر

هر چیزی در دنیا از عناصر مختلف ساخته شده است - عنصر ماده‌ی خالصی است که نمی‌تواند به اجزای ساده‌تر دیگری تقسیم عناصر براساس ویژگی‌های مختلف تقسیم می‌شوند، مثل ظاهرشان، خاصیت الکتریسیته و نوع واکنش آن‌ها با مواد دیگر. ۹ گروه وجود دارد به همراه عنصر هیدروژن که عنصری خاص و جداست.

سحابی جبار، ابری وسیع از گاز و غبار در فضا که عمده‌ی آن از گاز هیدروژن است.

۱

مینیزیم فلزی نقره‌ای است که بصورت اشعه‌ی سفید خیره کننده‌ای می‌سوزد.

۲

مس رسانای خوب گرما و الکتریسیته است.

۴

فلز پتاسیم فلزی قلیایی است که در پوسته‌ی زمین در معادن قابل یافت است.

۳

علامت رادیواکتیو است که در مناطقی که عناصر رادیواکتیو هستند وجود دارد.

۵

۱ هیدروژن

۹۰ درصد از اتم‌های موجود در جهان هیدروژن هست. به هیچ گروهی از عناصر تعلق ندارد. قدرت هسته‌ای هیدروژن در ستاره‌هایی مثل خورشید ما قابل ذکر است و همچنین این عنصر در زمین به صورت ترکیب H_2O یا آب به وفور وجود دارد.

۲ الکالین - فلز زمین

در پوسته‌ی زمین در معادن یافت می‌شوند و با آب واکنش می‌دهند. به صورت خالص به رنگ نقره‌ای سفید وجود دارند. این گروه از عناصر مثل فلزهای قلیایی هستند ولی کمتر از آن‌ها فعال‌اند. کلسیم که در گچ، شیر یا استخوان وجود دارد جزئی از این گروه است.

۳ فلزهای قلیایی

سدیم نمک یک نوع فلز قلیایی است. با این گروه براساس میزان شدت واکنششان با آب دسته‌بندی می‌شوند. طبق ذات این عناصر از سطح خود شروع به واکنش با آب می‌کنند که حتی ممکن است محترق شوند. فلزهای قلیایی به صورت خالص در زمین یافت نمی‌شوند چرا که به سرعت و به شدت با آب واکنش می‌دهند.

۴ فلزات حد واسط

این گروه بزرگ‌ترین گروه عناصر است که به عنوان مثال شامل آهن، نقره، طلا، نیکل، پلاتین و تیتانیوم است. این گروه به عنوان فلزات معمول در نظر گرفته می‌شوند با خصوصیتی چون: سخت و درخشان، رسانای جریان الکتریسیته و به خوبی گرم می‌شوند و نقطه‌ی ذوب بالایی دارند.

۵ اکتینیدها

این عناصر در گروه فلزهای رادیواکتیو قرار می‌گیرند و عمدتاً براساس قواعد ترکیب در راکتورهای هسته‌ای یا انفجارهای هسته‌ای ایجاد می‌شوند. آن‌ها ناپایداراند و بعد از شکسته شدن تشعشعاتی را از خود ساطع می‌کنند. اورانیوم و پلوتونیوم مثال‌هایی از این گروه‌اند.

۸
بعد از هیدروژن،
هلیوم سبک‌ترین
عنصر است که برای
پر کردن بالون و
سفینه‌های هوایی از
آن استفاده می‌شود
چرا که از هوا سبک‌تر
است.

۶
گادولینیوم
که مثل سایر
لانتانیدها به
راحتی با هوا
واکنش می‌دهد.

۹
قلم اغلب به صورت مخلوط
با فلز دیگری است مثلاً
ترکیب آن با مس، برنز را
می‌سازد و ترکیب آن با
سرب، مفروغ را ایجاد می‌کند.

هالوژن برم در
دمای اتاق مایعی
قرمز - قهوه‌ای
است اما به سرعت
بخار می‌شود و
بخار آن سمی و
خفه‌کننده است.

۷

۱۰
سیلیکان اغلب برای
ساخت ریزتراشه‌ها در
لوازم الکترونیک استفاده
می‌شود.

۶ لانتانیدها

فلزات سبک، واکنشگر و کم‌یابی در زمین هستند ولی باور غلطی در مورد آن‌ها وجود دارد که هرگز این فلز در زمین وجود نداشته است. ظاهری سفید - نقره‌ای دارد. به راحتی و با اشتیاق زیادی با هوات واکنش می‌دهند. هولمیم عنصری با بیشترین نیروی مغناطیسی در این گروه جای دارد.

۷ غیرفلزها

نزدیک به یک ششم عناصر موجود غیرفلزاند. خاصیت رسانایی الکتریکی بسیار ضعیفی دارند و نقطه‌ی ذوب پایینی دارند. کربن، نیتروژن و اکسیژن مثال‌هایی از غیر فلزها هستند. مثل هالوژن‌ها در اثر ترکیب با عناصر دیگر نمک به وجود می‌آورند.

۸ گازهای نجیب

شش گاز نجیب وجود دارد که نام دیگرشان گازهای نادر یا بی‌اثر است و این نام به خاطر این ویژگی است که به سرعت با هر ماده‌ای واکنش نشان نمی‌دهند و به صورت ترکیب با عناصر دیگری نیز نمی‌توان آن‌ها را دید. آن‌ها به ترتیب: هلیوم، نئون، آرگون، کریپتون، زنون و رادون‌اند. از فرم اسیدی رادون برای نورافشانی و ایجاد نور استفاده می‌کنند.

۹ فلزات معدود

فلزاتی‌اند که نسبتاً نرم‌اند و خیلی سریع ذوب می‌شوند. در زمین به آسانی در سنگ‌های معدنی یافت می‌شوند و بسیار مفیداند به خصوص وقتی که با آن‌ها آلیاژی تهیه شود. (دو فلز با هم ترکیب می‌شوند تا فلز سخت‌تری را به وجود آورند). آلومینیوم و سرب هر دو مثال‌هایی از این گروه‌اند.

۱۰ نیمه فلزات

این عناصر برخی ویژگی‌های فلزات و برخی ویژگی‌های غیرفلزات را دارند. به عنوان مثال آرسنیک مثل یک فلز براق است اما رسانای خوبی نیست. برخی نیمه فلزات، نیمه رسانا هستند یعنی رسانایی‌اند که گاهی اوقات مثل عایق عمل می‌کنند، که رفتار آن‌ها در این زمینه بسته به ماده‌ی دیگری است که به آن‌ها اضافه می‌شود.

مولکول‌ها

یک اتم می‌تواند کوچک‌ترین جز یک عنصر باشد (عنصر ماده‌ای است که تمامی اتم‌های آن یکسان باشد) دو یا چند اتم مختلف به هم متصل می‌شوند و مولکول‌ها را به وجود می‌آورند. اتم‌ها به وسیله‌ی به اشتراک گذاشتن یا تعویض الکترون‌هایشان با هم پیوند برقرار می‌کنند. برخی مولکول‌ها از چندین اتم مختلف از عناصر متفاوت به وجود می‌آیند.

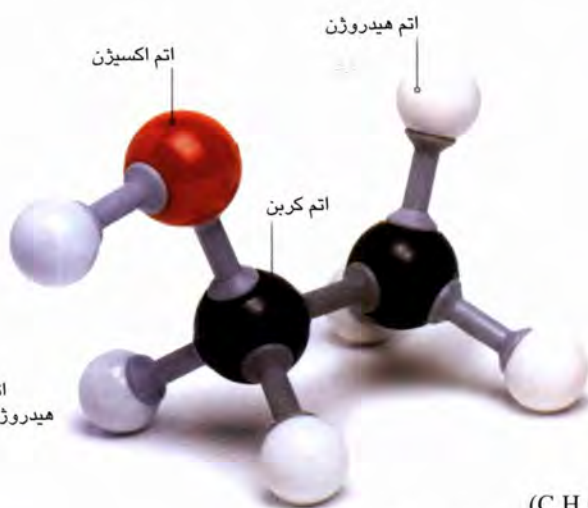
اکسیژن O_2

برخی عناصر می‌توانند به طرق مختلفی پیوند برقرار کنند تا مواد مختلفی را به وجود آورند. دو اتم اکسیژن (O) به هم متصل می‌شوند و مولکول اکسیژن را به وجود می‌آورند. این مولکول به صورت گاز به میزان زیادی در اتمسفر زمین وجود دارد و نوع سه تایی آن گاز ازن را به وجود می‌آورد.

ویتامین C
($C_6H_8O_6$)

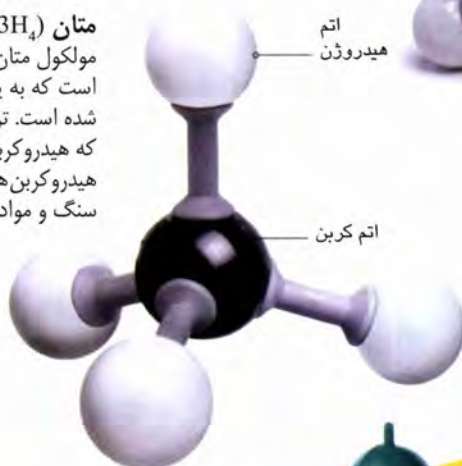
مثل اتانل، ویتامین C هم (آسکوربیک اسید) شامل اتم‌های کربن (C)، هیدروژن (H) و اکسیژن (O) است. البته چون عناصر سازنده‌ی مولکول‌ها به صورت‌های متفاوتی می‌توانند با هم ترکیب شوند لذا مواد متفاوتی را ایجاد می‌کنند. ویتامین C ترکیبی است که در دمای اتاق جامد است.

اتانل (C_2H_5OH)

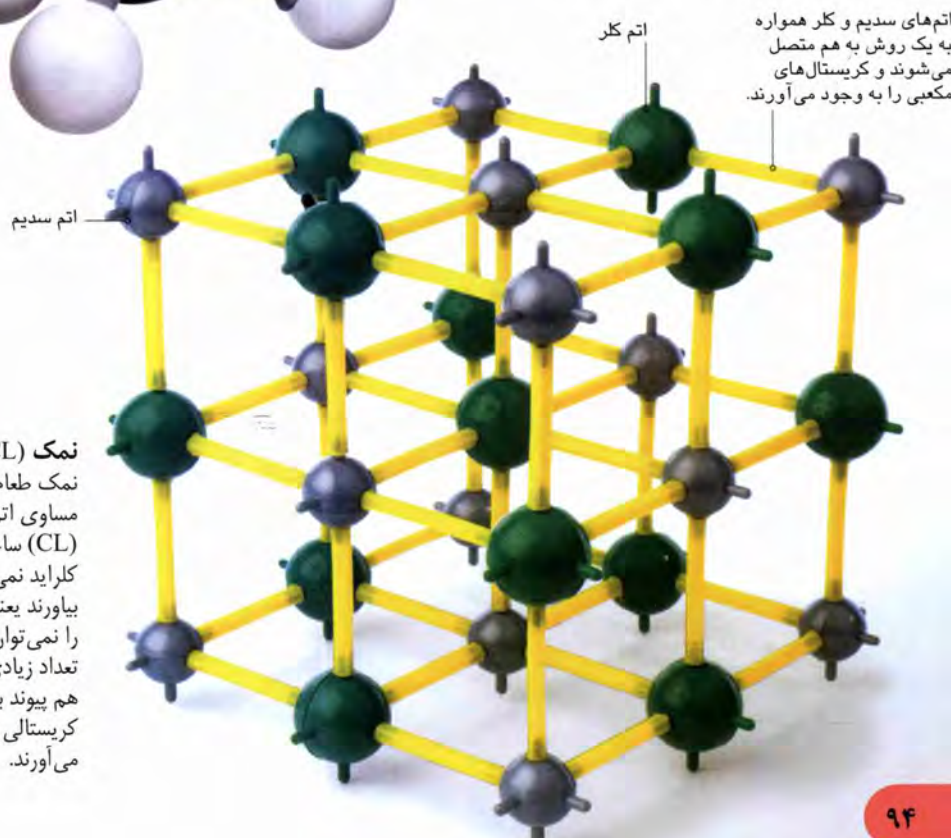
اتانل ترکیبی است از دو اتم کربن (C)، شش اتم هیدروژن (H) و یک اتم اکسیژن (O) است. در دمای اتاق مایعی بی‌رنگ است که به عنوان ضدعفونی کننده، نگهدارنده و الکل در مصارف خاص مورد استفاده قرار می‌گیرد.

متان (CH_4)
مولکول متان شامل چهار اتم هیدروژن (H) است که به یک کربن (C) مرکزی متصل شده است. ترکیبی از هیدروژن و کربن است که هیدروکربن نامیده می‌شود. مثال‌هایی از هیدروکربن‌ها عبارتند از: متان، روغن، زغال سنگ و مواد مصنوعی هم چون پلی استرها.

نمک (NaCl)

نمک طعام یا سدیم کلراید از تعداد مساوی اتم سدیم (Na) و کلر (Cl) ساخته شده است. سدیم کلراید نمی‌تواند مولکول به وجود بیاورد یعنی یک سدیم یا یک کلر را نمی‌توان تنها یافت. به جای آن تعداد زیادی سدیم و کلر در کنار هم پیوند برقرار می‌کنند و شبکه‌ی کریستالی محکمی را به وجود می‌آورند.

اتم‌های سدیم و کلر همواره به یک روش به هم متصل می‌شوند و کریستال‌های مکعبی را به وجود می‌آورند.

آب (H_2O)
وقتی که دو اتم از گاز کربن هیدروژن (H) به یک اتم از گاز اکسیژن (O) وصل شود مولکول آب را به وجود می آورد.

اتم هیدروژن

اتم اکسیژن

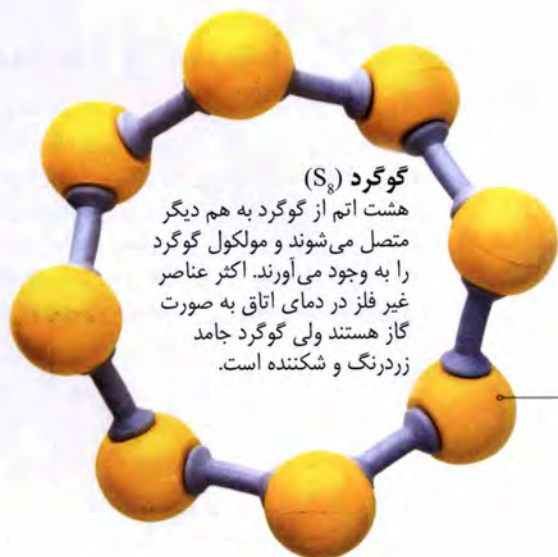
اتم نیتروژن

اتم هیدروژن

آمونیاک (NH_3)

گاز بی رنگ آمونیاک متشکل از یک اتم نیتروژن (N) است که به سه اتم هیدروژن (H) متصل است. گیاهان نیتروژن مورد نیاز خود را از آمونیاک و دیگر ترکیبات نیتروژن دار موجود در خاک به دست می آورند.

گوگرد (S_8)

هشت اتم از گوگرد به هم دیگر متصل می شوند و مولکول گوگرد را به وجود می آورند. اکثر عناصر غیر فلز در دمای اتاق به صورت گاز هستند ولی گوگرد جامد زرد رنگ و شکننده است.

اتم گوگرد

الماس (C)

می توان الماس را یک گول مولکول منفرد تصور کرد. چرا که از هزاران اتم کربن که به یکدیگر خیلی محکم در شبکه ای کریستالی متصل هستند، تشکیل شده است. اتم های کربن می توانند در صفحه های شش گوشه ای نیز قرار بگیرند و هزاران صفحه ای تشکیل شده هم روی هم قرار بگیرند و ماده ای تردی بسازند که مغز مداد از آن تشکیل شده است.

توسط اتصالات محکمی، هر اتم کربن به چهار اتم کربن کناری متصل شده است.

میله ها برای نمایش دادن پیوندهای بین اتم ها استفاده می شوند.

گوی ها نشان دهنده ی اتم ها در مدل های مولکولی است.

اسیدها و بازها

اسید ماده‌ای است که وقتی در آب حل می‌شود، هیدروژن‌هایی با بار (مثبت +)، که یون هیدروژن نامیده می‌شوند را تولید کند. هر قدر که یون هیدروژن بیشتری تولید کند، اسید قوی‌تری خواهد بود. بازها ماده‌ای شیمیایی و عکس اسید هستند. باز وقتی در آب حل می‌شود، هیدروژن با بار (منفی -)، که یون هیدروژن نامیده می‌شوند را تولید می‌کند. هر قدر یون هیدروژن بیشتری تولید کند، باز قوی‌تری خواهد بود. بازهایی که در آب حل می‌شوند، آلکالین نام دارند.

اسید سیتریک

مزه‌ی تند و تیزی که در مرکباتی مثل لیمو یا گریپ‌فروت وجود دارد به خاطر اسید سیتریک موجود در آن است. اسید سیتریک اغلب به صورت مصنوعی به غذاها و نوشیدنی‌ها اضافه می‌شود تا مزه‌ای متفاوت و تازه کنند به آن‌ها بدهد.

سرکه از تبدیل اتانول الکل به اسید سیتریک به وجود می‌آید.

سرکه

مزه‌ی ترش سرکه به خاطر اسید استیکی است که در ترکیب آن وجود دارد. در مقیاس PH، هر بازه‌ی اسید، ده برابر بازه‌ی قبلی است. بنابراین اسید سیتریک با ۴/PH، ۱۰۰۰ بار از هیدروکلریک اسید، اسیدیته‌ی کمتری دارد.

کاغذ شناگر

وقتی یک نوار از کاغذ شناساگر را به داخل یک محلول فرو ببریم، رنگ کاغذ عوض می‌شود، رنگ کاغذ را در مقیاس PH می‌توان ارزیابی کرد تا میزان اسیدیته‌ی محلول به دست آید. PH بیانگر میزان هیدروژن برای اسید و باز و شدت آن است، که میزان یون هیدروژن موجود در ترکیب موردنظر ما را می‌سنجد.

هیدروکلریک اسید

هرچه PH کمتر باشد، قدرت اسیدی بیشتر است. هیدروکلریک اسید وقتی در آب حل می‌شود، گاز هیدروژن کلرید را به وجود می‌آورد که PH ی حدود ۱ دارد. این یعنی یک اسید با قدرت نفوذ بالا در فلزات است که خوردگی بالایی را به وجود می‌آورد.

مخاطرات ترکیبات شیمیایی

مواد اسیدی یا بازی خیلی قوی را که اثر خوردگی دارند، با دیگر ترکیبات شیمیایی مخلوط می‌کنند تا میزان تخریب‌گری آن‌ها کاهش یابد. البته این مواد قوی با علامت‌های ترکیب شیمیایی خطرناک، نشان دار شده‌اند.

نیش حشرات

وقتی حشره‌ای نیش می‌زند، نیش اسیدی خود را وارد گوشت انسان می‌کند و به همین خاطر خنثی شدن اثر اسیدی نیش با باز موجود در صابون، از بین می‌رود.

اکثر بازها را اگر لمس کنید،
مثل صابون لیز به نظر
می‌رسند.

صابون مایع

صابون یک باز ضعیف است.
متشکل از اسید ضعیف و باز
قوی که آلکالینی ملایم با
PH حدود ۸ به وجود می‌آورد.
یک کاغذ شناساگر را اگر در
داخل صابون مایع فرو ببریم
آبی می‌شود.

سنگ آهک

کلسیم کربنات یا سنگ آهک
نمونه‌ای از صخره‌های به وجود
آمده از اجساد قدیمی هزار ساله‌ی
موجودات دریایی است. سنگ آهک
باز مهمی است چرا که کانی است
که برای ساختن کود، نقاشی، سرامیک و
سیمان از آن استفاده می‌شود.

مایع پاک کننده

باز بسیار قوی است که PH حدود ۱۴ دارد
حلال‌های آلکالینی با PH بالا برای پاک
کردن وسائل استفاده می‌شود. به طوری که
چربی‌ها را در خود حمل می‌کنند. مایع‌های
پاک کننده‌ای مثل سفیدکننده‌ها و صابون‌های
سوزش‌آور PH حدود ۱۰ دارند.

آب

آب خالص نه اسید است و نه باز، بلکه خنثی
است و PH آن ۷ است. آب باران اندکی
اسیدی است و PH حدود ۵ یا ۶ دارد در
صورتی که آب دریا اندکی قلیایی است و
حدود ۸ یا ۹ است.

PH آب شیر معمولاً بین ۶ تا ۸ است
که به گازها و مواد معدنی که در آن
حل شده است بستگی دارد.

گل ادریس

بوته‌های گل ادریس می‌تواند به
رنگ‌های متفاوتی برآید که این
امر بستگی به میزان اسیدیته‌ی
خاک دارد. در خاک اسیدی
گل‌های آبی می‌دهد. در خاک
قلیایی گل صورتی یا بنفش
می‌دهد و در خاک خنثی هم گل
کرمی یا سفید می‌دهد.

واکنش‌های شیمیایی

اتم‌ها یا مولکول‌ها با رابط‌هایی که اتصال یا باند نامیده می‌شوند در کنار هم قرار می‌گیرند. در مولکول‌ها، باندهای بین اتم‌ها می‌شکند و اتم‌ها به شیوه‌ی جدیدی به هم متصل می‌شوند که مولکول جدیدی را به وجود می‌آورند. این فرآیند واکنش شیمیایی است. در برخی واکنش‌ها هم عناصر مختلف به هم متصل می‌شوند و ترکیبی را حاصل می‌کنند. یا به بیانی دیگر ترکیبات به عناصر تشکیل دهنده‌ی خود یا به اجزای ساده‌تر می‌شکنند. همه‌ی اتم‌ها در ترکیبات مختلف به گونه‌ای متفاوت حضور می‌یابند و نقشی متفاوت در مکانی جدید را بازی می‌کنند.

گچ و سرکه به شدت واکنش می‌دهند و گچ توسط سرکه شکسته می‌شود.

فلز نقره روی حلقه‌ی مسی رسوب می‌کند.

زمانی که گوگرد و آهن با هم تحت گداختگی هستند، واکنش می‌دهند و انرژی تولید می‌کنند.

ترمیت اشتعال‌زا، مشتعل می‌شود و دمایی حدود ۴۳۵۰°F را ایجاد می‌کند.

ماده‌ای در سلول‌های سیب وجود دارد که فنون نامیده می‌شود و وقتی در معرض هوا قرار می‌گیرد با اکسیژن واکنش می‌دهد و اکسید می‌شود و رنگ قهوه‌ای ایجاد می‌کند.

۵ برگشت پذیر
تعداد کمی از واکنش‌ها برگشت پذیر هستند. بدین ترتیب که مولکول‌های به وجود آمده در یک واکنش می‌توانند دوباره به شکل اولیه‌ی خود بازآرایی شوند. واکنش ابتدایی، واکنش پیش رونده است و واکنش عکس آن واکنش برگشتی است. دی نیترژن تترا اکسید در اثر گرما به نیترژن دی اکسید می‌شکند ولی وقتی مجدداً سرد شود واکنش برگشتی صورت می‌گیرد و به نیترژن تترا اکسید تبدیل می‌شود.

۴ سرعت واکنش
سرعت واکنش تحت تأثیر عواملی چون دما، فشار، نور، سطح محیط و غلظت است. با تغییر هر کدام از این موارد می‌توان سرعت واکنش را تغییر داد. به عنوان مثال افزایش غلظت رنگ در یک محلول، سرعت رنگ زنی را افزایش می‌دهد.

۳ سوختن
فیتیله‌ی شمع در حال سوختن، با اکسیژن هوا واکنش می‌دهد و دوده و خاکستر به وجود می‌آورد. سوختن انرژی تولید می‌کند که به صورت نور و گرماست. در تمام واکنش‌ها، هنگام تشکیل یک پیوند انرژی آزاد می‌شود و هنگام شکستن پیوند انرژی مصرف می‌شود.

۲ جابه جایی
در یک واکنش جابه جایی، یک فلز که بخشی از ترکیب موجود در واکنش است، می‌رود و فلزی دیگر جای آن را می‌گیرد. اگر یک حلقه‌ی مسی را داخل محلول نقره نیترات ببریم، مس جای خود را با نقره‌ی محلول و ترکیب نشده با نیترات عوض می‌کند و محلولی آبی رنگ به نام مس نیترات به وجود می‌آورد و فلز نقره هم روی میله رسوب می‌کند.

۱ واکنش
وقتی سرکه (اسید استیک) با گچ (کربنات کلسیم) مخلوط می‌شوند یک واکنش شیمیایی رخ می‌دهد. سرکه‌ی اسیدی باعث شکسته شدن گچ می‌شود که کربن و اکسیژن را به صورت گاز دی اکسید کربن در حباب‌هایی آزاد می‌کند. در واکنش شیمیایی، ماده‌ای که واکنش را شروع می‌کند، واکنش دهنده نام دارد. و ماده‌ای که بعد از واکنش حاصل می‌شود، محصول نام دارد.

در دمای پایین تر نیتروژن دی اکسیدها با هم جفت می شوند و دی نیتروژن تترا اکسید بدون رنگ را به وجود می آورند.

اگر دوباره آنرا داغ کنیم نیتروژن به نیتروژن دی اکسید باز آرای می شود.

در دمای بالای ۲۸۴F نیتروژن دی اکسید به عنوان گازی قهوه ای رنگ وجود دارد.

غلظت بیشتر رنگ منجر به رنگی شدن قسمت بیشتری از تکه ی پارچه شده است.

اگر مخلوط خمیرنان (به همراه مخمر) را در مکان گرم قرار دهیم، حباب های کربن دی اکسید در آن به وجود می آید و خمیر پف می کند.

کریستال های پرمنگنات پتاسیم در آب ایجاد رنگ بنفش می کنند و حل می شوند تا زمانی که کل آب رنگ بنفش به خود بگیرد.

۶ گرما گیر

اگر مخلوط پودر گوگرد زرد رنگ و براده های آهن و نقره ای خاکستری رنگ را با هم حرارت دهیم، واکنش شیمیایی اتفاق می افتد و سولفید آهن به وجود می آید. بدون گرما و حرارت هیچ واکنشی بین آن ها رخ نمی دهد. اصولاً گرما اکثر واکنش ها را تسریع و سرما اکثر واکنش ها را کند می کند.

۷ گرماده

ترمیت مخلوطی از آلومینیوم و اکسید آهن است. وقتی آتش می گیرد در دمای بالا محترق و مشتعل شده و مثل تمام واکنش های دیگر در دمای بالا همراه با صدا، نور و حرارت است. واکنش هایی که در طی رخ دادن گرما ایجاد می کنند به واکنش های گرماده معروف اند.

۸ اکسیداسیون

برخی واکنش های شیمیایی در اطراف ما به صورت طبیعی رخ می دهند. یکی از متداول ترین آن ها واکنش اکسیداسیون است که طی آن ماده ای اکسیژن دریافت می کند. اکسیداسیون وقتی اتفاق می افتد که آهن زنگ می زند، چوب می سوزد یا ما نفس می کشیم، در تمام این واکنش ها مواد با اکسیژن هوا و واکنش می دهند.

۹ انحلال

انحلال زمانی رخ می دهد که ماده ای را در ماده ای دیگر حل کنیم به طوری که انگار هر دوی آن ها یک ماده هستند. اگرچه در انحلال هیچ واکنش شیمیایی رخ نمی دهد. نه برای حلال (ماده ای که ماده ی دیگر در آن حل می شود) و نه برای محلول (ماده ای که در ماده ی دیگر حل می شود).

۱۰ کاتالیزور

کاتالیزور ماده ای است که باعث وقوع حتمی واکنش و تسریع واکنش بین دو یا چند واکنش دهنده می شود اما خودش طی واکنش عوض نمی شود. کاتالیزورهای طبیعی، آنزیم نام دارند خمیرنان با افزودن کاتالیزور مخمر بالا می آید و پف می کند. در مخمر آنزیمی وجود دارد که آرد و آب و شکر با هم واکنش می دهند و کربن دی اکسید خارج می کنند که منجر به پف کردن خمیر می شود.

حالات مواد

هر چیزی که شما می‌توانید ببینید یا لمس کنید یا مزه کنید، حالتی دارد. مثل چیزهای زنده مثل خود شما یا غیر زنده مثل این کتاب. حالت در واقع ظاهر چیزی است که از اتم تشکیل شده و نه چیزی که از انرژی تشکیل شده است. گرما، نور و صدا اشکالی از انرژی هستند. چون آن‌ها مثل شما از اتم تشکیل نشده‌اند پس نمی‌توانید آن‌ها را ببینید، لمس کنید یا مزه کنید. تمام حالتی که در زمین هستند در سه صورت: جامد، مایع و گاز خلاصه می‌شوند.

۴ تبدیل حالت

حالات‌ها در اثر تغییر دما، مثلا سرد کردن یا گرم کردن، تغییر می‌کنند. مثلا حرارت دادن جامدات آن‌ها را ذوب می‌کند و به مایع تبدیل می‌کند و حرارت دادن مایعات آن‌ها را می‌جوشاند و به گاز تبدیل می‌کند. گازهای چگال را سرد می‌کنند تا به فرم مایع درآیند و مایع آن‌ها را فریز می‌کنند تا به فرم جامد درآیند. درحالی‌که حالت مواد از یکی به دیگری تغییر می‌کند، اتم‌های تشکیل دهنده‌ی آن‌ها تغییر نمی‌کنند، تنها طرز اتصال اتم‌ها به یکدیگر تغییر می‌کند.

۵ تغییر حالت

جامدات همیشه ظاهر ثابتی ندارند. برخی جامدات مثل شیشه یا یخ شکننده هستند و اگر به آن‌ها ضربه یا فشار وارد شود، می‌شکنند. دیگر فازات مثل لاستیک یا فلزات، چکش خوارند. یعنی قابل تغییر شکل دادن هستند مثلا می‌توان آن‌ها را پهن کرد یا کوبید و له کرد و یا به فرم‌های دیگری آن‌ها را شکست و شکل ظاهری‌شان را تغییر داد.

اغلب گازها غیر قابل دیدن هستند. حتی بخار هم تا زمانی که به حدی که حالتی چگالتر دارد و در هوای سرد‌تر از بخار به وجود می‌آید، تبدیل نشود، قابل رؤیت نیست.

برخلاف اکثر مواد، آب وقتی یخ می‌زند و جامد می‌شود منسجم می‌گردد (به خاطر طرز اتصال مولکول‌های آب به هم) چون مولکول‌های آب در حالت جامد و یخ نسبت به حالت مایع، فاصله‌ی بیشتری از هم دارند.

۱ جامد

جامدها مثل این مجسمه‌ی یخی، یخ، حجم و شکل ثابتی دارند که به آسانی تغییر نمی‌کند. پیوندهای قوی بین اتم‌های این حالت باعث می‌شود که اتم‌ها ثابت در جایی خود باقی بمانند و نتوانند حرکت کنند. اموری که در حالت گاز یا مایع دیده می‌شود، اتم‌ها در حالت جامد به صورت الگووار در کنار هم قرار می‌گیرند که منجر به تشکیل حالت‌های مگمعی یا منسجری که کریستال نامیده می‌شود، می‌شود.

۲ گاز

گاز حجم و شکل ثابتی ندارد. گاز تمام فضای خالی اطراف ما را پر می‌کند. اتم‌ها در حالت گاز می‌توانند آزادانه در هر جایی حرکت کنند. حرکت سریع گازها در مسافت‌های طولانی (نسبت به خودشان) صدای را ایجاد می‌کند که در اثر برخورد اتم‌ها به یکدیگر است.

حتی بدون اینکه آب را به قطعی جوش
برسانند، برخی اتم‌های آن در حالت مایع از
سطح آن جدا شده و آزاد می‌شود و به گاز
تبدیل می‌شوند. به این فرآیند تبخیر گویند.

۲ مایع
مایع شکل ثابتي ندارد ولی حجم ثابتي دارد.
اتم‌های حالت مایع قابلیت سر خوردن از روی هم
و حرکت کردن در کنار هم را دارند. همین خاصیت
به این حالت اجازه‌ی شکل گرفتن به ظرفی که در
آن است را می‌دهد. اتم‌ها در حالت مایع نسبت به
حالت گاز محکم‌تر به هم متصل هستند ولی نه به
محکمی اتصال اتم‌ها در حالت جامد.

۲

آب

آب مایعی بی مزه و بی بوست. اگرچه ظاهراً بی رنگ هست ولی در واقع آبی خیلی کمرنگ است. هر مولکول آب از دو اتم هیدروژن و یک اتم اکسیژن تشکیل شده است که فرمول شیمیایی H_2O برای آن تعریف شده است. آب ترکیب غالب کره‌ی زمین است. به طوریکه ۷۱ درصد از سیاره را شامل می‌باشد و بیشتر سطح زمین توسط اقیانوس‌ها پوشیده شده است و بدن هر سلول زنده‌ای را نیز شامل می‌شود.

برخلاف سایر ترکیبات، آب ترکیبی است که در بازه‌های دمایی کره‌ی زمین هر سه شکل جامد، مایع و گاز را دارد.

در سطح دریاها، آب به صورت مایع در دمای $0^{\circ}C$ - $100^{\circ}C$ وجود دارد ولی زیر $0^{\circ}C$ تبدیل به حالت جامد و یخ می‌شود و در دمای بالا $100^{\circ}C$ به حالت گاز تبدیل شده و بخار می‌شود.

برخلاف دیگر مواد، حالت جامد آب چگالتز از حالت مایع آن است. که به همین خاطر یخ روی آب شناور می‌ماند به جای اینکه در آن غوطه‌ور و غرق شود.

وقتی آب فریز می‌شود و یخ می‌زند، منبسط می‌شود و ۹٪ حجم آن افزایش می‌یابد و می‌تواند لوله‌های آب را بترکاند یا سنگ را بشکافد.

زمین در منظومه‌ی شمسی، تنها سیاره‌ای است که آب در دمای روز آن می‌تواند در حالت مایع باشد. در دیگر سیارات در روز، یا خیلی داغ و گرم است یا خیلی سرد و یخ.

آب برای زندگی ضروری است و به همین خاطر ستاره‌شناسان به دنبال این ترکیب در سیارات دیگر هستند.

به طور میانگین، بدن یک مرد میانسال شامل بیش از ۲ لیتر آب است.

برای حفظ سلامتی‌تان، روزانه به ۲ لیتر آب نیاز دارید.

۲۰٪ از جمعیت دنیا به آب آشامیدنی سالم دسترسی ندارند.

آب منبعی نیست که بتوان آن را دوباره به دست آورد مثل نفت. آب از زمین به هوا بخار می‌شود و باز در هوای سرد به شکل ابر درآمده و به صورت مایع و باران به زمین برمی‌گردد. در برخی از مناطق زمین که باران اندکی می‌بارد، آب می‌تواند منبعی غیرقابل دسترس باشد.

آب اولین بار در حرکتی هنری توسط هنرمندی انگلیسی
به نام Sean Rogg ظاهر شد. او مجموعه‌ای از
بطری‌های آب از سراسر دنیا جمع‌آوری کرد.

مواد اولیه

اغلب چیزهایی که در اطراف ما هستند از مواد ساخته شده‌اند. هر کدام از این مواد ویژگی‌های خاصی دارند مثلاً برخی محکم هستند یا برخی منعطف هستند که برای ساخت برخی کالاهای خاص و موردنظر ما به کار می‌روند. برخی مواد مثل پشم یا سنگ به طور طبیعی یافت می‌شوند. مواد سنتزی، مصنوعی هستند. مواد مرکب هم از ترکیب دو یا چند مواد با ویژگی‌های گوناگون به وجود می‌آید و در ساخت محصول موردنظر ما استفاده می‌شود.

کلوار در کلاه آتش‌نشان‌ها، به خاطر سبکی و استحکامی که دارد از آن‌ها محافظت می‌کند.

۳ کلوار

ماده‌ای سنتزی، منعطف و سبک است. کلوار برای لباس‌های حفاظتی مثل لباس‌های ضد گلوله استفاده می‌شود. مولکول‌های کلوار در زنجیره‌های بلندی در کنار هم با پیوند خیلی محکمی قرار گرفتند و به همین خاطر کلوار ۵ بار از فلز قوی‌تر است.

بتن ماده‌ای اصلی قابل استفاده در ساخت ساختمان‌های جدید است.

۱ ابریشم

این فیبر طبیعی از پیله‌ای کرم ابریشم ساخته شده است. هر پیله، نخی معادل ۳ کیلومتر دارد. نخ ابریشم به سادگی و سرعت قابل بافت است و محصول آن، به خاطر ساختار نخش، ظریف، لخت و اندکی درخشان است.

۲ بتن

بتن از شن، سنگریزه و سیمان و آب ساخته می‌شود. در ابتدا که آن را می‌سازند نرم و روان است و به همین خاطر می‌توان آن را در قالب موردنظر در جای موردنظر ریخت تا پس از خشک شدن شکل و حالت پایدار و سفت خود را بگیرد.

پلاستیک می‌تواند در هر شکل یا اندازه‌ای حالت بگیرد.

اغلب فلزات چکش خوراند و بدون شکستن تغییر حالت می‌دهند.

۴ پشم

این ماده‌ای طبیعی از پشم گوسفند تهیه می‌شود. پشم گوسفند ساختاری دارد که تمایل به کوچک شدن یا آب رفتن دارد، لذا برای ایجاد محصولی مطلوب از آن، آن را با فیبر دیگری ترکیب می‌کنند.

۵ ترکیبات کربنی

این مواد محکم و سبک هستند و قابل پیچیدن در اشکال گوناگون اند به طوری که مثلا در ساخت وسائل ورزشی از آنها استفاده می شود. آنها در واقع فرآورده های فرعی از زغال سنگ، نفت یا گاز طبیعی هستند.

۹ لیکرا

فیبر سنتزی است که برای ایجاد ویژگی های بهتر در مواد طبیعی مثل کتان ایجاد شده است. لیکرا محصولی کششی ایجاد می کند که همواره در شکل اولیه خود باقی می ماند اما کشیده می شود که این ویژگی برای ساخت لباس های ورزشی مناسب است.

۱۲ سرامیک

مواد سرامیکی از حرارت دادن خاک رس به روش های مختلف در دماهای بالا به وجود می آیند. چینی، شکستنی ها، سفال، سیمان و شیشه همگی سرامیک هستند. این مواد سفت، شکننده و مقاوم به حرارت اند.

۱۰ لاستیک

لاستیک طبیعی ماده ای الاستیک است که از لاتکس ایجاد شده، لاتکس شیرهی کرمی رنگ درخت لاستیک است. لاستیک سنتزی از پتروشیمی ساخته شده است. لاستیک در ساخت تایرها و محصولات ضدآب نقش دارد.

۱۱ نایلون

در سال ۱۹۳۸ ساخته شد و اولین محصول سنتزی بود. میزان بالایی از فیبرهای آن به خاطر ارزانی آن در صنعت، تولید می شد که اولین جایگزین برای نخ ابریشم در جوراب های زنانه یا چترنجات بود.

۱۴ کتان

ماده ای طبیعی است که از فیبرهای منعطف و دراز در دانه های پف کرده ی گیاه کتان وجود دارد، درست می شود. محصولات آن نرم و جاذب آب هستند و اگر با ماده ی سنتزی دیگری ترکیب شوند قدرت ایستایی نخواهند داشت.

چوب می تواند بریده شود، تراشیده شود و سمباده زده شود تا به شکل دلخواه درآید.

فیبرهای کتان در نخ فشرده می شوند و سپس به روش و فرم دلخواه بافته می شوند.

۷ پلاستیک

این گروه از مواد سنتزی را از پتروشیمی درست می کنند. آنها محکم، سبک و ارزان هستند و در وسائلی چون ورقه های منعطف، فیلم ها و یا فیبرها وجود دارند.

۸ شیشه

این سرامیک شفاف از حرارت دادن شن، سنگ آهک و کربنات سدیم در دمای بالا یا بازیافت شیشه های استفاده شده به وجود می آید. شیشه ی مذاب را می توان به هر شکلی که مورد نظر است درآورد. مثل پنجره، لنز و یا رشته های فیبرهای نوری.

۶ فلز

فلزات وقتی گرم می شوند می توانند تغییر شکل دهند و حالت بگیرند و از گیره ی کاغذ تا هواپیما را بسازند. آنها همچنین رسانای خوب گرما و جریان الکتریکی هستند.

۱۵ سنگ

سنگ ماده ای طبیعی است که از کانی های گوناگون تشکیل شده است. سخت و سفت و سنگین است و در فشارهای بالا مقاومت خوبی دارد. می توان آنها را با فشار بالای آب یا الماس برید.

سنگ گرانتی دستی تراشیده و کنده کاری شده، ابزاری مفید و بادوام برای آشپزخانه ایجاد کرده است.

طناب نایلونی از طنابی که با فیبرهای طبیعی ساخته شده، دوام بیشتری دارد.

نیروی گرانش

نیروی گرانش نوعی نیروی جاذبه است که بین همه‌ی اجسام جرم‌دار وجود دارد از اتم‌های میکروسکوپی گرفته تا ستارگان و سیارات. نیروی گرانش را در زمین می‌توان با افتادن اشیاء به سمت پایین، روی زمین ثابت کرد و پی به نیروی جاذبه‌ی غیر موئی زمین برد. در فضا نیروی گرانش بین ماه و زمین باعث نگه داشتن ماه در مداری به دور زمین می‌شود یا بین سیارات و ستارگان باعث نگه داشتن سیارات در مدارهای معینی به دور ستارگان می‌شود و یا در کهکشان‌ها اجرام و ستارگان را به صورت خوشه‌ای در کنار هم نگه می‌دارد.

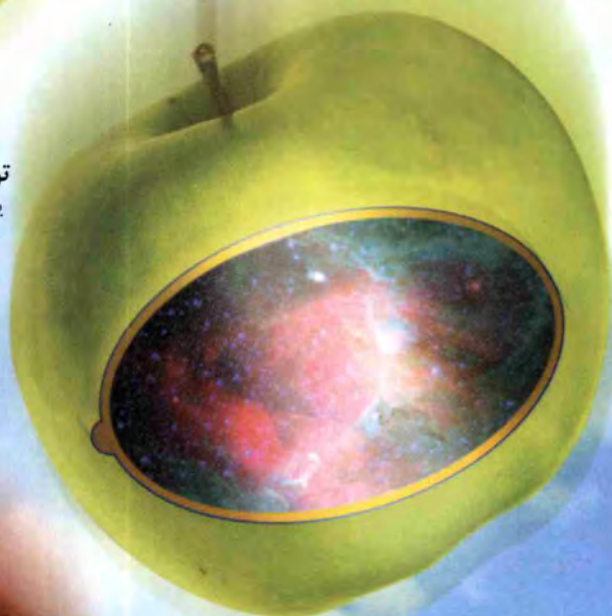
کشف نیوتون

افتادن یک سیب از درخت به زمین دانشمند انگلیسی، اسحاق نیوتون (۱۶۴۲-۱۷۲۷) الهامی در مورد نیروی گرانش زمین کرد. او نظریه‌ای ارائه داد که بیانگر این موضوع است: بین هر جسم جرم‌داری با جسم جرم‌دار دیگر نیرویی وجود دارد. هر قدر که این دو جسم بزرگ‌تر و نزدیک‌تر باشند، نیروی گرانش بین آن‌ها هم بیشتر است.

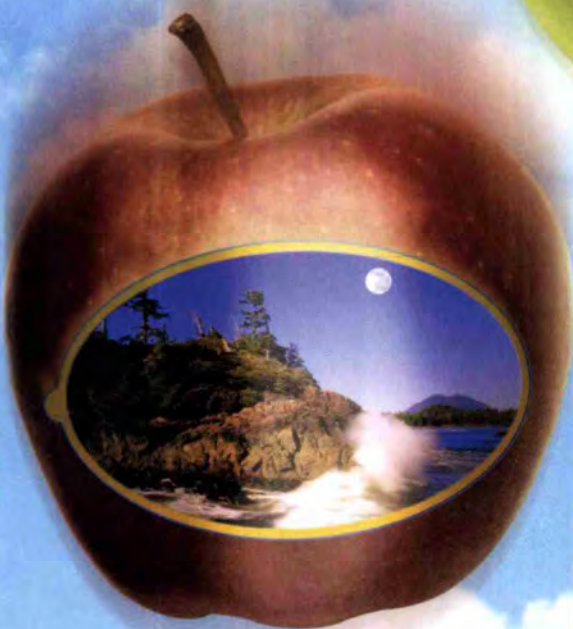
تولد یک ستاره

یک ستاره در ابری از گاز و غبار در فضا در خود تولد می‌یابد و سحب نامیده می‌شود. غبارها و گازها شروع به متراکم شدن می‌کنند و یک هسته را به وجود می‌آورند. هر قدر که جرم آن توده بیشتر شود نیروی گرانشی آن نیز بیشتر می‌شود و بدین ترتیب اجرام بیشتری را به خود جذب می‌کند. مرکز یا هسته‌ی ستاره مرتباً بزرگ‌تر و چگال‌تر می‌شود به طوری که انفجارهای هسته‌ای در آن رخ می‌دهد و باعث درخشیدن ستارگان می‌شود.

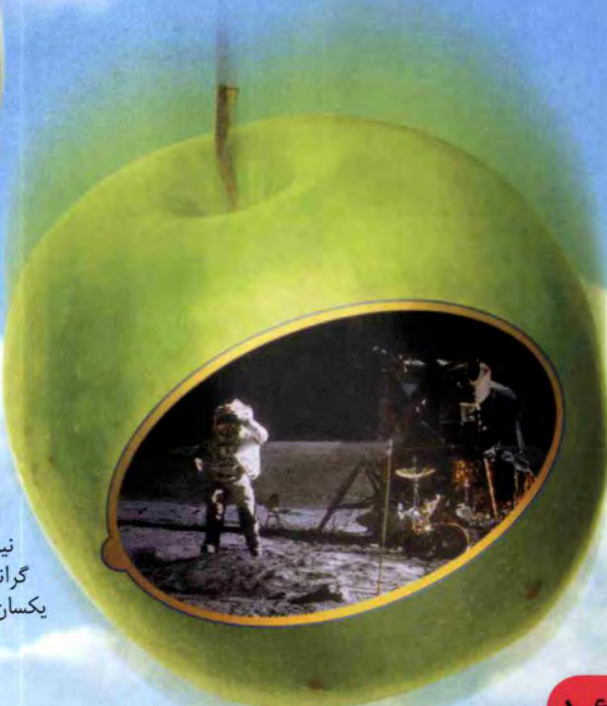
ماه و جزر و مد

همین‌طور که ماه در مدار خود به دور زمین می‌چرخد، نیروی جاذبه‌ای بین آن و آب اقیانوس‌ها و دریاها به وجود می‌آید که باعث برآمدگی آب به سمت بالا (ماه) می‌شود. نیروی حاصل از چرخش زمین هم باعث برآمدگی آب‌های زمین در سوی دیگر می‌شود. این برآمدگی‌ها با چرخش همواره‌ی زمین و ماه از بین می‌روند و باز تشکیل می‌شوند که باعث بالا و پایین رفتن سطح آب دریاها و اقیانوس‌ها می‌شود که جزر و مد نام دارد.

جرم و وزن

این دو یکسان نیستند. جرم یک شی، مقدار موادی است که آن شی شامل می‌شود. وزن یک شی، مقدار نیرویی است که به آن شی به خاطر وجود نیروی گرانش وارد می‌شود. این یعنی وزن یک فضاپرونده با جرم یکسان، در ماه، یک ششم وزن او در زمین است.

گرانش صفر

در مداری حول زمین، ستاره‌شناسان بی‌وزن می‌شوند و در سفینه‌ی خود معلق می‌مانند چون دیگر نیروی گرانشی در آنجا وجود ندارد. نیروی جاذبه‌ی زمین در حقیقت هنوز سفینه را به سمت خود می‌کشد ولی چون سفینه به سمت بیرون پرتاب شده است پس این دو نیرو همدیگر را خنثی می‌کنند و سیاره بدون نیروی گرانشی زمین همچنان پرتاب می‌شود. سفینه و فضانوردان معلق هستند ولی می‌توانند کارهای خود را انجام دهند، بدون اینکه به نیروی گرانش نیازی داشته باشند.

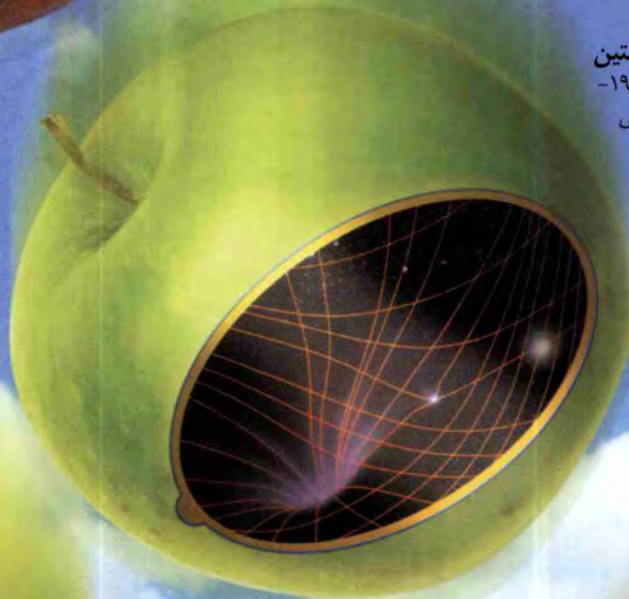
مرکز گرانش

مرکز گرانش یک شی در واقع نقطه‌ای است که در آن تعادل ایجاد شده است. یک شی با مرکز گرانش کمتر پایدارتر هست - بنابراین یک اتوموبیل ورزشی تعادل و پایداری بیشتری نسبت به یک اتوبوس دو طبقه دارد. راز راندن ماشین بر دو چرخ قبل، وجود مرکز گرانشی بالای چرخ‌هاست که هر چه فاصله‌ی این مرکز با چرخ‌ها بیشتر باشد، ماشین هم اریب‌تر (کج‌تر) حرکت می‌کند.

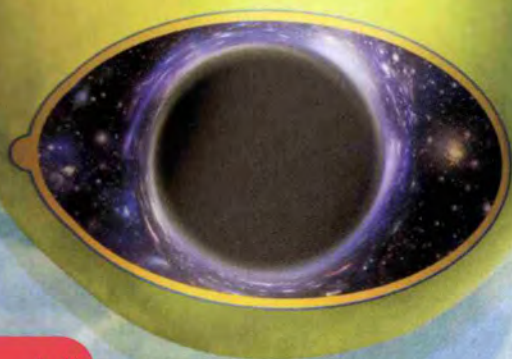
نظریه‌ی انیشتین

دانشمندی آلمانی به نام آلبرت انیشتین (۱۹۵۵-۱۸۷۹) نظریه‌ای ارائه داد که براساس روابطی چگونگی عملکرد جاذبه در فضا را بیان می‌کرد. او فضا و زمان را در صفحه‌ی لاستیکی وسیعی که همه چیز در دنیا روی آن قرار گرفته است، مقایسه کرد. اشیاء بزرگ مثل ستاره‌ها، عمق بزرگی در این صفحه‌ی لاستیکی به وجود می‌آورند. اشیایی با وزن کمتر مثل سیاره‌ها به سمت این عمق‌های بزرگ آماده می‌افتند. این عمق‌ها نیرویی ایجاد می‌کنند که ما آن را نیروی گرانش می‌نامیم.

سیاه‌چال‌ها

وقتی یک ستاره‌ی بزرگ می‌میرد، هسته‌ی آن فرو می‌پاشد. همین‌طور که ستاره‌ی مرده کوچک می‌شود و تحلیل می‌رود، هسته‌ی آن چگالتر می‌شود و ناحیه‌ای را در فضا به وجود می‌آورد که به آن سیاه‌چال می‌گوییم. نیروی گرانش این سیاه‌چال‌ها خیلی زیاد است به طوری که هر چیزی که به سمتش بیاید را می‌بلعد حتی چیزی مثل نور. اگرچه این سیاه‌چال‌ها غیر قابل دیدن هستند ولی تعریفی که از آن‌ها شده به خاطر تأثیری است که روی همه چیزهایی که اطراف آن هست، دارد. همه‌ی مواد توسط این سیاه‌چال‌ها مکیده می‌شوند به جز اشعه‌ی x ، که اشعه‌ی x به عنوان شناساگر آن‌ها توسط تلسکوپ دیده می‌شود.

مقاومت هوا

همه‌ی اجسام در خلأ با سرعت یکسانی می‌افتند درحالی‌که یک پر و یک سیب که روی زمین می‌افتند، سیب با داشتن جرم بیشتر سریع‌تر به زمین برخورد می‌کند. همین‌طور که آن‌ها می‌افتند از سرعت آن‌ها کاسته می‌شود که به خاطر بر خود اشیاء با هواست که نیروی اصطکاکی را به وجود می‌آورد. سرعت شی که به زمین سقوط می‌کند بستگی به تعادل بین نیروی گرانش زمین و مقاومت هوا دارد.

نیروی محرک (دینامیک)

هر شیئی با تغییر در سرعت یا جهتش مقابله و مقاومت می‌کند. این قانون را اینرسی نامیده‌اند جنبش یک شی تنها زمانی تغییر می‌کند که نیرویی مثل حل دادن یا کشیدن به آن وارد شود، حرکت سریع و پر قدرت اشیا تحت عنوان شتاب معرفی شده است. هر چه شی شتاب بیشتری داشته باشد، نگهداشتن آن شی سخت‌تر است. حرکت اشیا همچنین کینتیک (جابه‌جایی) را دربردارد. قوانین دینامیک یا اینکه چگونه نیروها اشیا را به حرکت درمی‌آورند توسط دانشمند اسحاق نیوتون در سه بند ارائه شده است.

قانون اول نیوتون

مادامی که شیء در سویی و با سرعتی در حرکت است، به حرکت خود بدون تغییری ادامه می‌دهد مگر اینکه بدان نیرویی اعمال کنند. در یک تصادف نمایشی ماشین‌ها به طور یکنواخت به سمت هم حرکت می‌کنند. آدمک‌ها هم در ماشین با سرعت ثابتی رانندگی می‌کنند.

اینرسی اگر آدمک داخل اتوموبیل کمربند ایمنی نداشته باشد با همان سرعت ماشین به سمت جلو حرکت می‌کند تا جایی که قطعه‌ای از ماشین رو به رو مثل شیشه‌ی جلوی ماشین مانع از حرکت او شود.

قانون دوم نیوتون

این نظریه بیان می‌کند که وقتی به شیء نیرویی اعمال شود، سرعت و جهت شیء تغییر می‌کند. همانطور که ماشین‌ها با هم تصادف می‌کنند، جلوی هر کدام از ماشین‌ها نیرویی به جلوی ماشین دیگر وارد می‌کند و باعث کاهش سرعت‌شان می‌شود. آدمک‌های داخل ماشین هم به خاطر تجربه‌های قبلی با بستن کمربند ایمنی، از سرعت‌شان کاسته می‌شود.

قانون سوم نیوتون

قانون سوم از قوانین جنبشی بیان می‌دارد که اگر به شیء نیرویی وارد شود، همین میزان نیرو را شیء در جهت مخالف آن برمی‌گرداند. بنابراین اگر ماشین نیرویی دریافت نکرده باشد هرگز نیرویی به سمت عقب وارد نخواهد کرد.

شتاب اگر کامیون سنگینی با ماشینی تصادف کند، کامیون ماشین را در فاصله‌ای کوتاه به عقب می‌راند، ولی بالاخره نیرویی که کامیون به ماشین وارد می‌کند با نیروی ماشین برابر می‌شود و ماشین متوقف می‌شود.

برخورد وقتی دو ماشین با هم تصادف می‌کنند، انرژی کینتیک به اشکال دیگر انرژی چون صدا و گرما تبدیل می‌شود، به طوری که جلوی هر دو ماشین مجاله می‌شود. به این نوع برخورد، برخورد غیرکشسان گویند.

مغناطیس

مغناطیس نیرویی غیرمرئی است که برخی اشیاء خاص را جذب می‌کند (به سمت خود می‌کشد) و برخی دیگر را دفع می‌کند (به عقب می‌راند) هر شیئی که بتواند اجسام مغناطیسی را جذب یا دفع کند در طبقه‌ی آهن رباهای یا مغناطیس‌ها قرار می‌گیرد. به ناحیه‌ی اطراف یک شی مغناطیسی که در آن ناحیه سایر اشیاء مغناطیس را به سمت خود می‌کشد، میدان مغناطیسی می‌گویند. این نیرو و میدان در قطب‌ها (نوک آهن ربا) قوی‌تر است. قطب‌های نا هم نام دو آهن ربا به سوی هم جذب می‌شوند ولی قطب‌های هم نام دو آهن ربا از هم دور می‌شوند. سیلردی زمین هم میدان مغناطیسی مخصوص خود را دارد، که تحت تأثیر مواد مذابی است که زیر سطح زمین در جریان‌اند.

۱ مواد مغناطیسی

اگر یک شیء که دارای نیروی مغناطیسی نیست ولی مستعد آن باشد، در یک میدان مغناطیسی از یک شی مغناطیس دیگر قرار بگیرد، خودش یک میدان مغناطیسی ایجاد می‌کند و تبدیل به یک شی مغناطیسی می‌شود. خواه به صورت موقت یا همیشگی در این میدان قرار گیرد. موادی مثل نیکل یا آهن، به راحتی مغناطیسی و دهمناطیسی می‌شوند، که تحت عنوان نیمه مغناطیس معروف‌اند. آلیاژ (ترکیب) آهن، نیکل و آلومینیوم خیلی سخت مغناطیسی می‌شوند و آهن ربای ثابت هستند.

۲ جاذبه

براده‌های ریز آهن پخش می‌شوند و یک میدان با نیروی مغناطیسی ایجاد می‌کنند. اگر در این جا دو آهن ربا را به براده‌ها نزدیک کنید، براده‌های آهن به سمت قطب‌های شمال و جنوب حرکت می‌کنند و نیروی جاذبه‌ی مغناطیسی را نمایش می‌دهند.

۳ دافعه

اگر دو قطب هم نام را به هم نزدیک کنید، می‌توانید دافعه‌ی بین دو قطب را احساس کنید. نیرویی که در اثر برخورد دو میدان مغناطیسی یکسان به وجود می‌آید.

۴ نیروی مغناطیسی

نیروی مغناطیسی که باعث جذب اشیاء به هم می‌شود، می‌تواند در صنعت کاربردهای زیادی داشته باشد. جرثقیل‌های بزرگ با همین نیرو، تازهای زیادی از فلزات را جابه‌جا یا حمل می‌کنند. همچنین ماشین‌های از کار افتاده یا قطعاتی از ماشین‌های بزرگ در صنعت.

هر دو انتهای نعل اسب دارای قطب‌های جنوب و شمال است.

قطب شمال مغناطیسی زمین واقع در شمالی‌ترین نقطه کاتادار، حدود ۱۶۰۰ km با قطب شمال خردی زمین از نظر جغرافیایی فاصله دارد.

تیغه‌های قچی در مجاورت دو قطب آهن ربا دارای بار مغناطیسی می‌شوند.

در بررسی این MRI بافت نرم، خونی از استخوان قابل تشخیص است.

سوزن‌های ته‌گرد پولاوی توسط نیروی مغناطیسی سنگ آهن ربا جذب می‌شوند.

قطب شمال

براده‌های آهن، چون قطب‌های هم‌نام به هم نزدیک شدند، به سمت عقب کشیده می‌شوند.

قطب شمال

قطب جنوب

براده‌های آهن، چون قطب‌های نام‌نام به هم نزدیک شدند، به سمت هم کشیده می‌شوند.

قطب شمال

عقر به‌های قوی در این قطب‌ها جهت قطب شمال را نشان می‌دهد.

۷ زمین مغناطیسی

جریان‌های الکتریکی در داخل سیاره‌ی زمین وجود دارد که با چرخش سیاره منجر به تبدیل سیاره به یک مغناطیس بزرگ که یک میدان مغناطیسی بزرگ به شعاع هزاران کیلومتر در فضا ایجاد می‌کند. زمین علاوه بر قطب‌های جغرافیایی، قطب‌های مغناطیسی هم دارد که به قطب‌های جغرافیایی نزدیک است ولی دقیقاً همان قطب‌ها نیستند.

۸ قطب‌ها

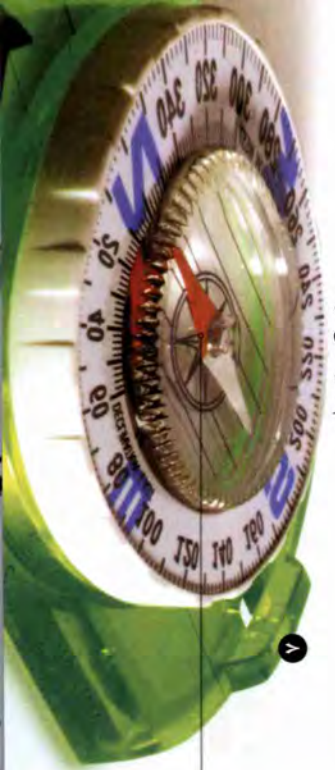
در قرن دوازدهم، قطب‌ها از یک سوزن دارای خاصیت مغناطیسی که آزادانه و روی یک تخته‌ی اتکا روی آب می‌چرخید، تشکیل شده بود. این سوزن همیشه خودش را با قطب‌های مغناطیسی زمین تنظیم می‌کند. بنابراین همواره سر سوزن سمت شمال قطب مغناطیس را نشان می‌دهد.

۵ آهن ربا

نزدیک به سه هزار سال پیش، مردم یک گونه‌ی چالاب سنگ را کشف کردند که اشیای آهنی را جذب می‌کرد. این سنگ آهن ربا یا ماییت نام گرفت، که یک آهن اکیس شده به همراه مغناطیس طبیعی خیلی قوی است. اولین بزرگوار آهن ربا ساخته شد.

۶ کاوش مغناطیس

در یک بررسی تصویر رزونانس مغناطیسی (MRI)، بیمار در یک میدان مغناطیسی قرار می‌گیرد و امواج رادیویی به سمت او ساطع می‌شوند و از بدن او عبور می‌کنند، که همین امر باعث لرزش مولکول‌های بدن بیمار می‌شود. بافت‌های مختلف به روش‌های متفاوتی لرزش ایجاد می‌کنند و باعث می‌شوند که هر بخش از بدن به صورت جداگانه قابل تشخیص شود.

موادی که الکترون‌های آن‌ها قادر به جابه‌جایی نیستند، نمی‌توانند جریان الکتریکی را عبور دهند، و به عنوان عایق شناخته شده‌اند. سیم‌های الکتریکی توسط پلاستیک یا لاستیک پوشیده و عایق‌بندی شده‌اند.

جریان الکتریسیته‌ی ایجاد شده نیروگاه‌ها را از طریق کابل‌های فلزی روی تیر برق‌های بلند، ترک می‌کنند. نیروی خارج شده با ولتاژ بالایی به سمت خانه‌ها و شهرها فرستاده می‌شود.

قبل از اینکه جریان الکتریکی به شهری برسد، در ایستگاه‌های خاصی توسط ناقل‌هایی، میزان ولتاژ آن کاهش می‌یابد. سپس جریان برق با ولتاژ پایین به میان شهر رفته و در کابل‌های سر هر خیابان قرار می‌گیرد.

در برخی از شهرها که زمین‌لرزه‌های شدیدی رخ می‌دهد، مثل توکیو در ژاپن، کابل‌های شهری در بالاتر از سطح زمین قرار دارند. چرا که کابل‌های زیرزمینی در برابر زلزله بسیار ضعیف و آسیب‌پذیر است.

۱ آمریکا شمالی با اینکه جمعیت آمریکا، ۵ درصد از جمعیت کل دنیا را شامل می‌شود ولی بیش از ۲۵ درصد از انرژی الکتریسیته‌ی تولید دنیا را مصرف می‌کنند، که غالباً با استفاده از زغال سنگ تأمین می‌شود.

۲ آمریکای جنوبی برخی کشورهای این قاره انرژی الکتریسیته را با استفاده از اتانول تولید می‌کنند، یک سوخت گیاهی قابل بازیابی سریع است که از محصولات فرعی نی شکر است.

۳ قاره‌ی قطب جنوب (آنتارکتیکا) انرژی الکتریسیته در اینجا توسط نیروی موتورهای دیزلی تولید می‌شود. از آن جایی که این منطقه، یکی از بادخیزترین مناطق دنیاست، آسیاب بادی‌های زیادی در اراضی آنجا قرار داده شده تا انرژی الکتریسیته‌ی بیشتری تولید شود.

۴ اروپا خیلی از کشورهای اروپایی هم‌اکنون از انرژی هسته‌ای برای تولید برق استفاده می‌کنند. فرانسه پیش‌روترین کشور در این راستاست و بیش از ۷۸ درصد از انرژی الکتریسیته‌ی تولیدی‌اش توسط نیروگاه‌های هسته‌ای است.

۵ آفریقا تنها ۱۰ درصد از جمعیت ۷۰۰ میلیونی آفریقا از نظر انرژی برق تأمین هستند. به جای انرژی برق، بیشتر مردم آن‌جا با جمع‌آوری چوب و فضولات حیوانات غذا می‌پزند و خود را گرم نگه می‌دارند.

۶ آسیا چین بزرگ‌ترین مصرف‌کننده‌ی نفت است، لذا از انرژی هیدروالکتریک، از پروژه‌ی Three Gorges Dam به عنوان منبع انرژی دیگر جهت تأمین انرژی لازم برای تولید برق، استفاده می‌کند.

۷ استرالیا انرژی الکتریسیته‌ی مصرفی در استرالیا توسط مصرف زغال سنگ تولید می‌شود. که در اغلب کشورهای دیگر نیز چنین است. بیشتر آن در South Wales و New South Wales متمرکز شده است.

نور شب

این عکس از مجموعه عکاسی توسط ماهواره‌ها در فضای نزدیک به زمین تهیه شده است. ظاهر شهرهای روشن توسط جریان الکتریسیته روی کره‌ی زمین را از دور نشان می‌دهد.

حلقه‌ی سیمی که در یک میدان مغناطیسی قرار دارد، الکتریسیته ایجاد می‌کند. این نیرو، به الکترون‌های داخل سیم نیرو وارد می‌کند تا به حرکت درآیند و جریان الکتریکی ایجاد کنند.

در تأسیسات نیروگاهی، نیروی لازم برای چرخاندن حلقه‌ها توسط نیروی آب (هیدروالکتریسیته) یا جریان گرم شده‌ی به وسیله‌ی نفت، زغال سنگ، گاز یا فرآیندهای نیروگاه‌های هسته‌ای تأمین می‌شود.

اگر جریان الکتریکی برقرار شود، جریان زندگی هم برقرار می‌شود. این جریان به یک رسانای خوب برای ادامه و بخش جریان و چیزی برای ایجاد قدرت و معمولاً یک منبع انرژی برای مستمرسازی جریان، نیاز دارد.

تمام رساناها برای ایجاد جریان الکتریکی، یک نیروی مقاومت هم دارند. وقتی رسانایی با جریان الکتریکی مقاومت می‌کند، نیروی الکتریکی جریان نیافته را که صرف مقابله با این نیروی مقاومت شده، به گرما تبدیل می‌کند.

الکتریسیته

برای روشن کردن شهرها و داشتن رایانه‌ی خانگی، همگی نیاز به نیروی الکتریسیته دارند. نیروی الکتریسته، نیرویی مفید است چرا که به راحتی قابل تبدیل به انواع دیگر انرژی چون گرما، نور یا حتی حرکت است. الکتریسیته، نتیجه‌ی رفتار ذرات کوچکی است که الکترون نام دارند که هر کدام از آن‌ها شارژ الکتریکی را تسخیر می‌کنند. وقتی شارژ الکتریکی در یک نقطه جمع می‌شود به آن الکتریسیته‌ی ساکن می‌گویند. اگر این شارژ از مکانی به مکان دیگر جریان پیدا کند به آن جریان الکتریکی می‌گویند.

بدن انسان سرشار از جریان الکتریسته است. صد بلیون سلول عصبی انسان در مغز پیام‌ها را با رگبار جریان الکتریکی بین خود، انتقال می‌دهند.

وقتی موهایتان را شانه می‌زنید یا ژاکت سنتزی خود را درمی‌آورید، هم الکتریسیته‌ی ساکن ایجاد می‌شود.

تشنه‌ی نور توسط جرقه‌ی بزرگ الکتریکی است که توسط الکتریسیته‌ی ساکن (شارژ) به وجود می‌آید که در ابری از کریستال‌های یخ و قطرات آب ذخیره شده است.

طیف الکترومغناطیس

انرژی در انواع امواج رادیویی، الکتریکی و مغناطیسی تقسیم می‌شود، مثل امواج ریز روی آب استخر. این انرژی در فضا سرعتی معادل سرعت نور یعنی ۳۰۰۰۰۰ کیلومتر بر ثانیه دارد. اگرچه همه‌ی انواع انرژی در فضا سرعتی برابر با هم دارند ولی طول موج (فاصله‌ی بین دو قله یا دو عمق) آن‌ها با هم متفاوت است. امواج کوتاه، انرژی بیشتری دارند، مثل اشعه‌ی X که می‌تواند به بدن انسان نفوذ کند، در حالیکه امواج بلندتر انرژی کمتری دارند، مثل نور که قدرت نفوذ به بدن را ندارد. به جز نورهای مرئی، بقیه‌ی انواع انرژی غیر قابل دیدن هستند. به همه‌ی این انواع امواج یا انرژی‌ها در کنار هم، طیف الکترومغناطیس می‌گویند.

نور مرئی

خورشید، بیشتر انرژی خود را در این امواج بروز می‌دهد و همین امواج در برخورد با آب، رنگین کمان را می‌سازند. اتمسفر زمین به این امواج غیرخطرناک اجازه‌ی عبور می‌دهد، در حالیکه به اکثر امواج خطرناک اجازه‌ی عبور نمی‌دهد. نور مرئی برای زندگی بسیار حیاتی است. بدون آن کره‌ی زمین سرد و مرده است.

امواج ماوراءبنفش

طول موج آن‌ها اندکی از طول موج نور مرئی کوتاه‌تر است و بنابراین انرژی آن‌ها هم از نور مرئی بیشتر است. این امواج که از خورشید ساطع می‌شود باعث آفتاب سوختگی و صدمات شدید پوستی می‌شود که با مسدود کننده‌های پوستی آفتابی مثل کرم‌های ضد آفتاب، قابل کنترل یا جلوگیری نیست.

امواج X

این امواج انرژی بالایی دارند، به طوری که می‌توانند از گوشت بدن عبور کنند ولی از استخوان نه، یا می‌توانند از یک چمدان پلاستیکی عبور کنند ولی فلزی نه. همین ویژگی باعث شده تا از این اشعه در بیمارستان‌ها برای تشخیص شکستگی استخوان‌ها یا در فرودگاه‌ها برای گشت وسایل استفاده شود.

امواج گاما

امواج گاما از فعالیت‌های رادیواکتیوی ایجاد می‌شود، مثل انفجارهای هسته‌ای. این امواج، طول موج کوتاهی دارند و حامل انرژی زیادی هستند. این امواج برای انسان خیلی خطرناک هستند ولی برای درمان سرطان، برای از بین بردن سلول‌های خطرناک سرطانی، استفاده می‌شود.

امواج

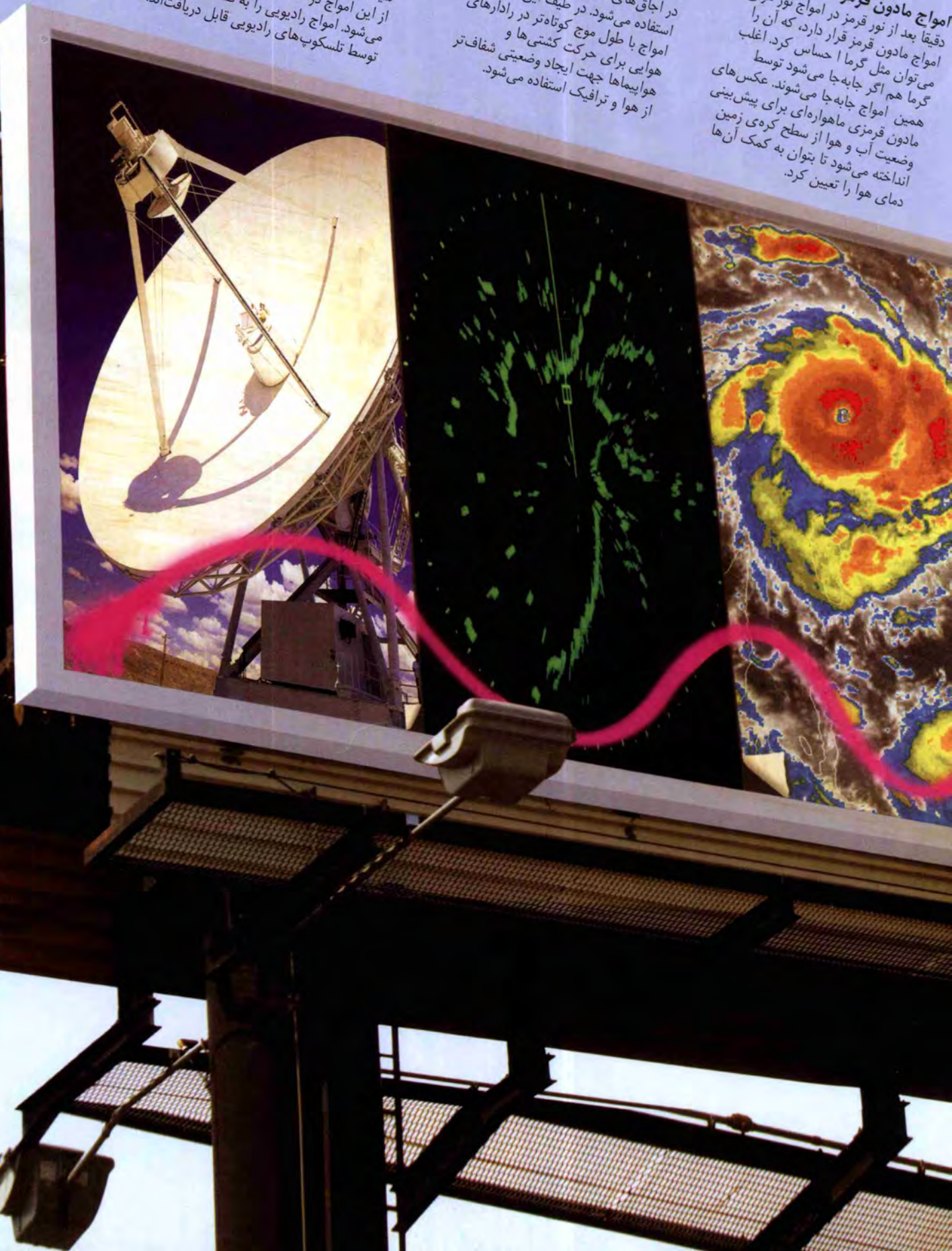
فرق امواج در هر دو انتهای طیف الکترومغناطیس خیلی زیاد است. طول موج امواج گاما در ابتدای طیف الکترومغناطیس به اندازه‌ی کسری از اندازه‌ی اتم‌هاست، در حالیکه اندازه‌ی طول موج امواج رادیویی آن در آن سوی طیف، هزاران کیلومتر است.

امواج رادیویی
 طولانی‌ترین طول موج در طیف
 الکترومغناطیس مخصوص این دسته از امواج
 است. خیلی از رسانه‌ها و وسایل ارتباطی
 مثل تلویزیون، تلفن، رادیو از این امواج
 استفاده می‌کنند که با طول موج‌های مختلف
 سیگنال‌های مختلف می‌فرستند. همچنین
 از این امواج در مطالعات جهان استفاده
 می‌شود. امواج رادیویی را به فضا فرستاده که
 توسط تلسکوپ‌های رادیویی قابل دریافت‌اند.

امواج ریز
 این امواج طول موج طولانی‌تری نسبت
 به امواج مرئی دارند. از این امواج
 در اجاق‌های مایکروویو برای پختن
 استفاده می‌شود. در طیف این امواج، از
 امواج با طول موج کوتاه‌تر در رادارهای
 هوایی برای حرکت کشتی‌ها و
 هواپیماها جهت ایجاد وضعیتی شفاف‌تر
 از هوا و ترافیک استفاده می‌شود.

امواج مادون قرمز
 دقیقاً بعد از نور مرئی در امواج نور مرئی،
 امواج مادون قرمز قرار دارد، که آن را
 می‌توان مثل گرما احساس کرد. اغلب
 گرما هم اگر جابه‌جا می‌شود توسط
 همین امواج جابه‌جا می‌شوند. عکس‌های
 مادون قرمزی ماهواره‌ای برای پیش‌بینی
 وضعیت آب و هوا از سطح کره‌ی زمین
 انداخته می‌شود تا بتوان به کمک آن‌ها
 دمای هوا را تعیین کرد.

بنفش

نور بنفش آخرین نور رنگی در طیف نورهای مرئی است که نسبت به نور قرمز در آن سوی نورهای رنگی در طیف نورهای مرئی طول موج کوتاه‌تر و فرکانس بالاتری دارد.

رنگ‌ها

نور، بخش مرئی از طیف الکترومغناطیس است. ما نورهای با رنگ‌های متفاوت را با طول موج‌های متفاوت می‌بینیم. سطوح مختلف برخی نورها با طول موج خاص را جذب و برخی دیگر را بازتاب می‌کنند. شیئی که به رنگ سفید دیده می‌شود، در واقع تمام نورها با طول موج‌های مختلف که به آن تابیده شده را بازتاب می‌کند، بدین ترتیب یک شیئی سیاه هم، تمام نورها با طول موج‌های مختلف را جذب می‌کند.

عقیده بر این است که بسته‌بندی قرمز یا رنگ قرمز غذا باعث افزایش اشتها و تحریک حس گرسنگی است.

تاکسی‌های زرد رنگ نیویورک به آسانی از مسافت‌های دور قابل دیدن است.

رنگ‌های اصلی

رنگ اکثر اشیای پیرامون ما از یک دامنه‌ای از طول موج‌ها تشکیل شده‌اند. مثلاً شیئی که به نظر زرد می‌رسد، احتمالاً بیش از ۸۰٪ نوری که بازتاب می‌کند، طول موج رنگ زرد است و اندکی هم طول موج رنگ‌های دیگر را بازتاب می‌کند.

نمادگرایی

ما از رنگ‌های مختلف جهت بیان نظرهای متفاوت استفاده می‌کنیم. اگرچه معنی رنگ‌های مختلف نیز متفاوت است. به عنوان مثال در برخی فرهنگ‌ها عروس‌ها لباس قرمز می‌پوشند ولی در فرهنگ‌های دیگر لباس سفید می‌پوشند.

هدیه‌های نقدی سال نو در چین، در بسته‌بندی‌های قرمز است چرا که در آنجا قرمز رنگ شانس است.

رنگ‌های مکمل

اگر طیف رنگ‌ها را به ترتیبی که در یک چرخه‌ی رنگی وجود دارد، مرتب کنیم، رنگ‌های مخالف هم، رو به روی همدیگر قرار می‌گیرند. مثل نارنجی و سبز که رنگ‌های مکمل هم هستند. وقتی رنگ‌های مکمل را در کنار هم قرار دهیم، آن‌ها به ترتیب روشنایی قرار می‌گیرند.

کور رنگی

توانایی تشخیص رنگ، مربوط به سلول‌های شبکیه‌ی چشم است که نسبت به طول موج‌های مختلف رنگ‌ها حساس‌اند. در فرد کوررنگ، این سلول‌ها که مربوط به تشخیص رنگ‌های طیف الکترومغناطیسی است، تخریب شده‌اند یا از کار افتاده‌اند.

شدت

در یک روز آفتابی، اشیاء پیرامون ما رنگی به نظر می‌رسند، چون در طول موج‌های نور، تفاوت‌های رنگ‌های مختلف، متفاوت و قابل تشخیص است. در یک روز ابری، نور کمتری به چشم ما می‌رسد در نتیجه اشیاء و رنگ آن‌ها به خوبی قابل تشخیص نیستند و به نظر کم‌رنگ می‌رسند.

یک شیء زرد رنگ، طول موج تمام رنگ‌ها به جز رنگ زرد را به خود جذب می‌کند و به همین خاطر زرد به نظر می‌رسد به آن دسته از رنگ‌هایی که نور را تشکیل می‌دهند و قابل دیدن هستند، طیف بین گویند. هر سیاهی یا سایه‌ای به معنی امتزاج رنگی با رنگ کناری‌اش است، ما رنگ‌های طیف بین را به هفت رنگ تقسیم می‌کنیم: قرمز، نارنجی، زرد، سبز، آبی، نیلی و بنفش.

شکاف نور سفید

وقتی نور سفید را از یک بلوک شیشه‌ای که منشور نام دارد، بگذرانیم، نور از هم پاشیده شده و رنگ‌های طیف بین مشخص می‌شود. وقتی نور خورشید در طول روز به قطره‌های باران برخورد کند، از آن‌ها می‌گذرد و پاشیده می‌شود و رنگین کمان را به وجود می‌آورد.

گیاهان سبز، پیگمان یا رنگ دانه‌های سبز، رنگی دارند که کلروفیل نام دارد.

ماشین‌ها

ماشین‌های ساده در جهت انجام کارهایی برای آسان‌تر کردن وظایف و کارهای بشر ساخته شد. کارهایی مثل، هل دادن یا کشیدن که نیاز به ماهیچه‌های قوی دارد. شش نوع ماشین ساده وجود دارد: چرخ، پیچ، اهرم، قرقره، سطح شیبدار و تیغه. این ماشین‌ها یا نیروی ما را بیشتر می‌کنند یا کم‌تر می‌کنند و یا جهت آن را تغییر می‌دهند. اکثر وسایل اصلی، ماشین‌هایی ساده چون اهرم یا بیل هستند.

۱ چرخ (چرخ دنده)

کار چرخ دنده‌ها، گیر انداختن یا پیچاندن است که سرعت و جهت نیروی ما را می‌تواند تغییر دهد. نیرویی که در محور یک چرخ دنده کوچک اعمال می‌شود، می‌تواند در جهت محور چرخ دنده‌ای بزرگ حرکت کند، آن را به حرکت درآورد و در نتیجه‌ی حرکت آن چرخ دنده‌های بزرگ‌تر و بزرگ‌تر به حرکت درآیند.

۲ پیچ

مارپیچ حلزونی یک پیچ، قدرت اعمال شده بر خود را صرف نگهداشتن یا جدا کردن قطعات می‌کند. یک پیچ باید بارها بچرخد تا یک حرکت به سمت بالا یا پایین را موجب شود.

۳ اهرم

اهرم‌ها نیروی وارد بر خود را بزرگ‌تر می‌کنند تا بتوان بارهای سنگین را با آن‌ها به حرکت درآورد. اهرم حول یک نقطه‌ی مرکزی حرکت می‌کند که نقطه‌ی تکیه‌گاه نام دارد. هرچه نقطه‌ی تکیه‌گاه از جایی که به اهرم نیرو وارد شده دورتر باشد، شیئی که قصد حرکت کردن را دارد، آسان‌تر به حرکت درمی‌آید.

حرکت چرخشی چرخ‌ها، اهرامه را به سمت روی سطح شیبدار می‌راند.

اهرم دوم پایین می‌آید و تیغه را روی گوجه‌فرنگی فرود می‌آورد.

حرکت تیغه به سمت پایین، گوجه‌فرنگی را به دو نیم می‌کند.

۴ قرقره

یک قرقره شامل طنابی است که به دور چرخ، می‌چرخد و بالا بردن، پایین بردن یا جابه‌جایی را برای ما آسان‌تر می‌کند. هرچه تعداد چرخ‌ها و طول طناب بیشتر باشد، نیروی لازم جهت بالا یا پایین کردن بار کمتر است ولی طناب بیشتری باید کشیده شود.

۵ سطح شیب‌دار

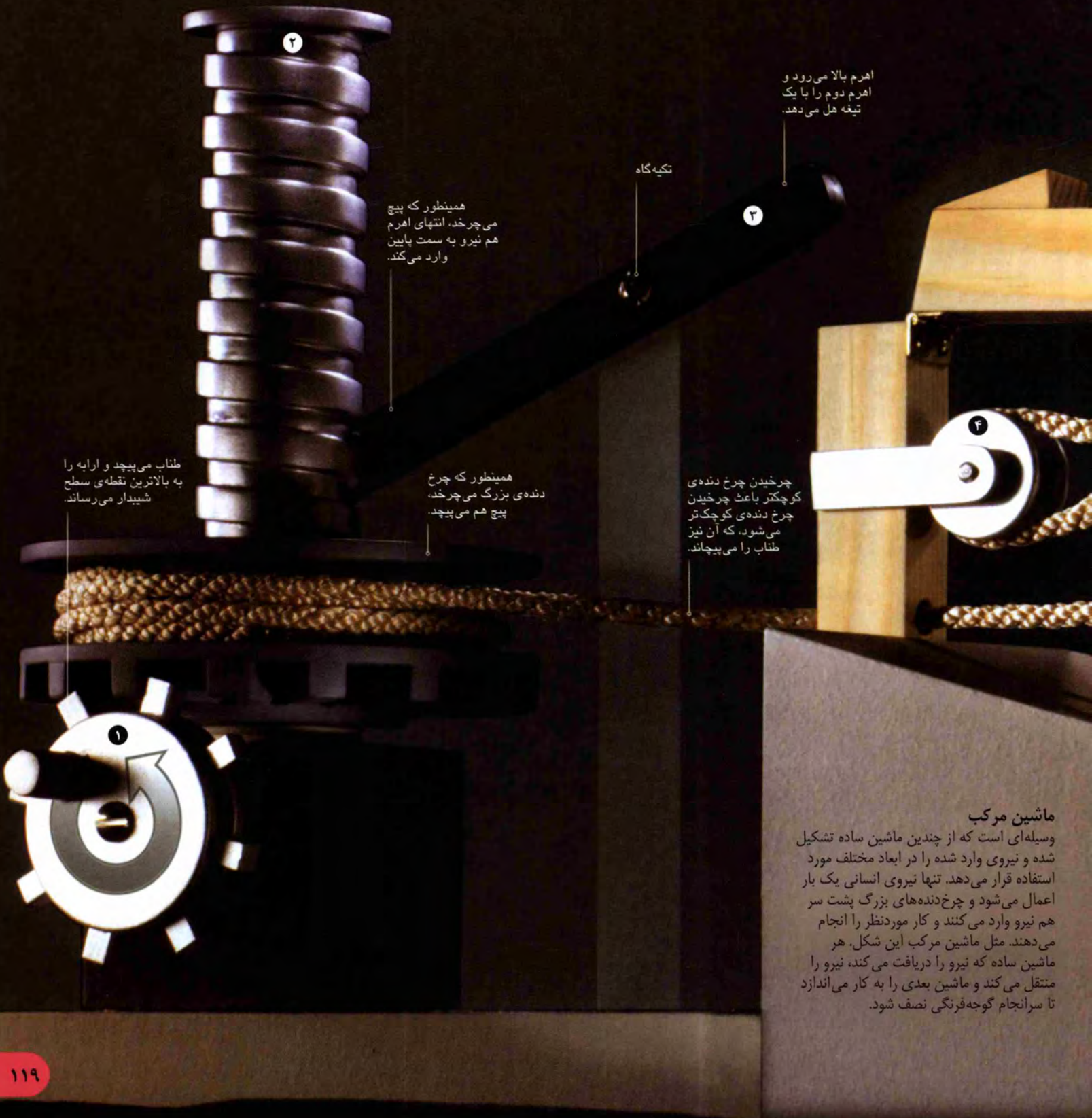
این یک سطح مسطح و صاف است که طرف‌های مختلف آن وزن‌های متفاوت دارند. هرچه طول این سطح کوتاه‌تر باشد نیروی لازم جهت حرکت روی آن بیشتر است و هرچه طول سطح آن بیشتر باشد، نیروی کم‌تری لازم است.

۶ تیغه

از این شی سه گوشه‌ای جهت بریدن برخی چیزها یا جای دادن چیزی زیر یک شی، جهت بالا بردن آن استفاده می‌شود. نیرویی به سمت پایین که به تیغه وارد کنیم، شکل عریضی به خود می‌گیرد و نیرویی غیرمستقیم و از پهلو به شی مقابلهش وارد می‌کند.

۷ ارابه

چرخ‌های ارابه به آن اجازه‌ی جابه‌جایی و حرکت روی سطوح را می‌دهد. برخلاف چرخ‌دنده‌ها این چرخ‌ها در ماشین‌ها طبقه‌بندی نمی‌شوند. چون میزان نیرویی که به آن‌ها اعمال می‌کنیم بیشتر یا کم‌تر نمی‌کنند و کمکی به انجام جابه‌جایی نمی‌کنند.

اهرم بالا می‌رود و اهرم دوم را با یک تیغه هل می‌دهد.

تکیه‌گاه

همینطور که پیچ می‌چرخد، انتهای اهرم هم نیرو به سمت پایین وارد می‌کند.

همینطور که چرخ دنده‌ی بزرگ می‌چرخد، پیچ هم می‌پیچد.

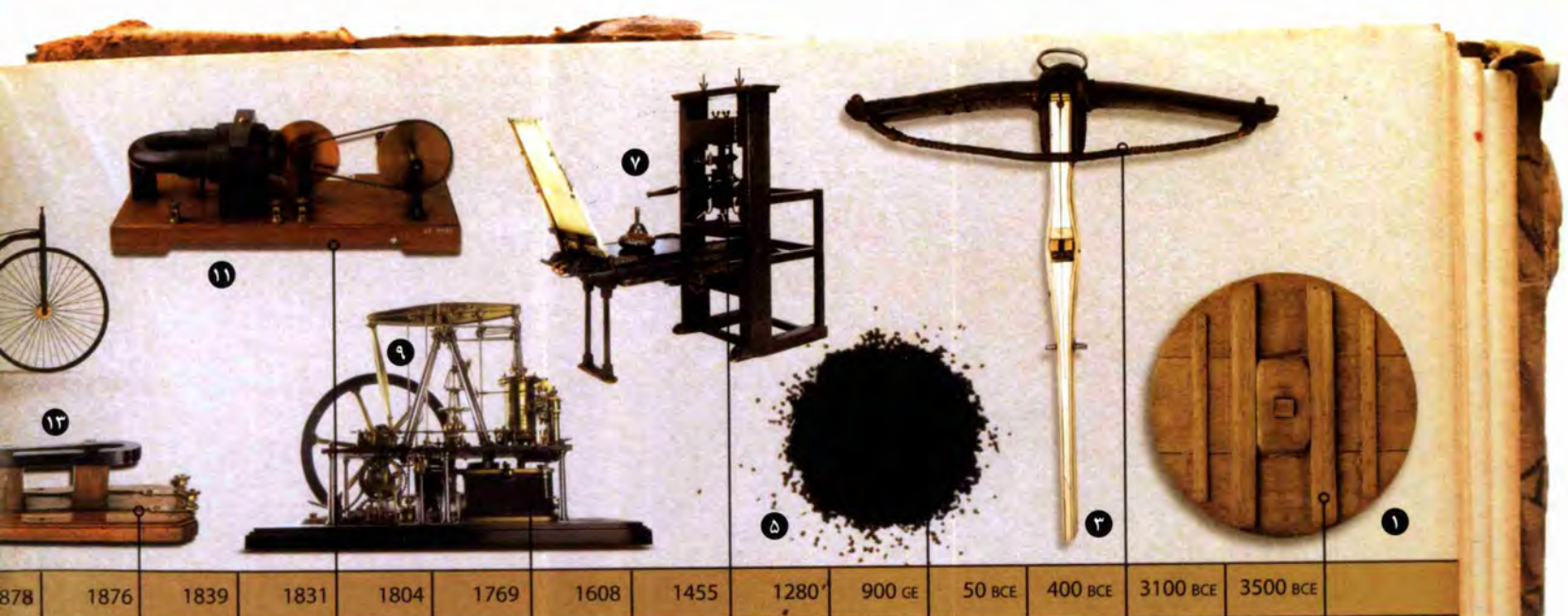
چرخیدن چرخ دنده‌ی کوچکتر باعث چرخیدن چرخ دنده‌ی کوچک‌تر می‌شود، که آن نیز طناب را می‌پیچاند.

طناب می‌پیچد و ارابه را به بالاترین نقطه‌ی سطح شیب‌دار می‌رساند.

ماشین مرکب

وسيله‌ای است که از چندین ماشین ساده تشکیل شده و نیروی وارد شده را در ابعاد مختلف مورد استفاده قرار می‌دهد. تنها نیروی انسانی یک بار اعمال می‌شود و چرخ‌دنده‌های بزرگ پشت سر هم نیرو وارد می‌کنند و کار موردنظر را انجام می‌دهند. مثل ماشین مرکب این شکل. هر ماشین ساده که نیرو را دریافت می‌کند، نیرو را منتقل می‌کند و ماشین بعدی را به کار می‌اندازد تا سرانجام گوجه‌فرنگی نصف شود.

878	1876	1839	1831	1804	1769	1608	1455	1280	900 GE	50 BCE	400 BCE	3100 BCE	3500 BCE
-----	------	------	------	------	------	------	------	------	--------	--------	---------	----------	----------

تکنولوژی

تکنولوژی به کارگیری دانش علمی است در راستای طراحی و اختراع عواملی برای انجام کارهای سخت و آسان تر شدن کارهاست. به زبان ساده، تکنولوژی‌های ابتدایی مثل چرخ، تنها در بیانات ساده‌ای قابل توضیح‌اند و عملکردهای ساده‌ای دارند. نوآوری‌های تکنولوژی جدید معمولاً نتیجه‌ی سال‌ها تحقیقات و بررسی‌های عملی‌اند، که از طرف سازمان‌های تجاری در آن‌ها سرمایه‌گذاری می‌شود.

۱ چرخ اولین چرخ در بین‌النهرین (عراق کنونی) وجود داشت. چرخ‌ها از قطعات چوبی که به وسیله میخ به هم متصل شده بودند، ساخته شدند.

۲ نوشتن در بین‌النهرین، ارقام و فهرستی از کالاها روی لوح‌های خاک رسی تراشیده شده است. مردم نیز از مهرهای دارای نقوش برجسته جهت علامت‌گذاری اموال و اجناس شخصی خود استفاده می‌کردند.

۳ کمان پولادی هر کمان معمولی به میزان قدرت کاربر آن بستگی دارد. کمان پولادی که در چین اختراع شد، مکانیسمی داشت که در ابتدا باید رشته‌ی کمان را با قدرت تمام کشید تا پیکان با قدرت بیشتری رها شود.

۴ کاغذ فرایند تولید کاغذ هم در چین اولین بار اتفاق افتاد. الیاف گیاهان و البسه‌ی کهنه را با آب مخلوط می‌کردند، آن را می‌کوبیدند و از آن خمیری تهیه می‌کردند، سپس آن را پهن و نازک می‌کردند و می‌گذاشتند تا خشک شود تا کاغذ به وجود آید.

۵ باروت از قدرت انفجاری باروت اولین بار چینی‌ها برای آتش‌بازی و انفجارهای نمایشی استفاده می‌کردند که بیشتر برای ترساندن دشمنان تا کشتن آن‌ها استفاده می‌شد.

۶ عینک در قرن یازدهم، چینی‌ها متوجه شدند که شیشه خمیده باعث شکست نور عبوری از آن می‌شود. ولی تولید و اختراع عینک ۳۰۰ سال بعد از آن اتفاق افتاد.

۷ چاپ توسط جوهانس گوتنبرگ اختراع شد که از یک سیستم تایپ متحرک استفاده کرد. - با حروف فلزی ارزان و خیلی سریع نامه‌ها را تایپ می‌کردند - ایشان باعث ایجاد توده‌ای از نوشته‌ها در غالب کتاب‌های چاپی شد.

۸ تلسکوپ اولین تلسکوپ، تلسکوپ منکسر کننده‌ی نور بود، به طوری که از دو لنز برای متمرکز کردن نوری که از اشیای دور به آن برخورد می‌کردند می‌شد.

۹ ماشین بخار جیمزوات موتور بخار چرخنده را برای تأمین انرژی کارخانه‌ها و معادن اختراع کرد و در انقلاب صنعتی سهم بسزایی داشت. ماشین بخار انرژی بخار را به انرژی حرکتی تبدیل می‌کند.

۱۰ لوکوموتیو خط آهن نخستین لوکوموتیو خط آهن با استفاده از انرژی بالایی، از انرژی ماشین بخار برای حرکت خود روی ریل استفاده می‌کرد.

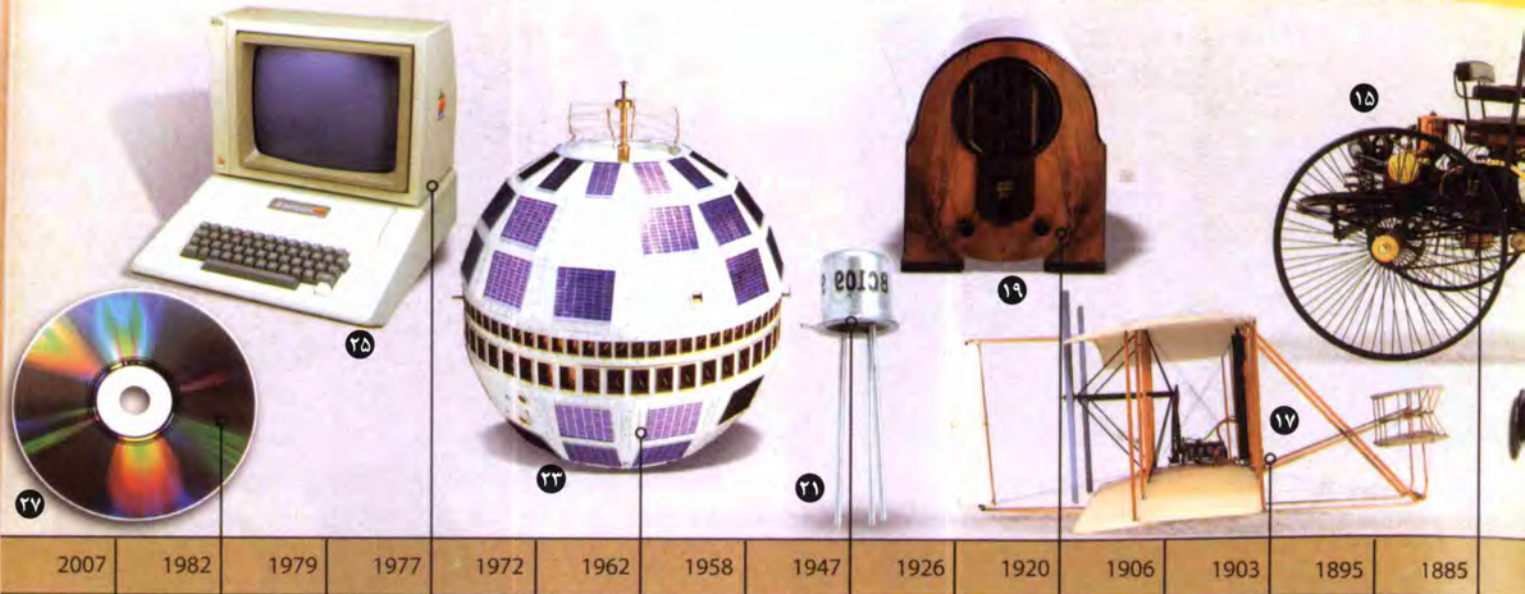
۱۱ ژنراتور الکتریکی مایکل فارادی نخستین ماشین الکتریکی که به وسیله‌ی انرژی الکتریسته حرکت می‌کرد را اختراع کرد. سپس این فرایند را معکوس کرد و از انرژی حرکتی برای تولید الکتریسته استفاده کرد. بنابراین ژنراتور الکتریکی اختراع شد.

۱۲ عکاسی اولین فرایند عملی عکاسی توسط لوئیس دگر انجام شد. این روش به عنوان روش دگر نام‌گذاری شد که یک صفحه‌ی مسی پوشیده شده از نقره و ماده‌ای شیمیایی که به نور حساس است و عکس را می‌گیرد، است.

۱۳ تلفن الکساندر گراهام بل مخترع تلفن شد، پس از اینکه وی فهمید، می‌توان ارزش صدا را به سیگنال‌های الکتریکی تبدیل کرد و از طریق سیم فلزی آن را انتقال داد و دوباره در آن سوی سیم آن را به لرزش صدا تبدیل کرد.

۱۴ لامپ نوری جوزف سوان و توماس ادیسون هم زمان متوجه شدند که عبور جریان الکتریکی از یک رشته‌ی فلزی باعث تابیده شدن نور از آن می‌شود و بدین ترتیب لامپ نوری را اختراع کردند.

۲۴ بازی های الکتریکی Pang اولین بازی الکتریکی موفق تجاری بود که پایه ی آن بازی پینگ پنگ بود و از دو پدال و تویی که با ضربه به جلو یا عقب می رفت تشکیل شده بود.

۲۵ کامپیوترهای شخصی اولین کامپیوتر رومیزی کارآمد، Apple II، یک کیبورد پیچیده داشت که به یک صفحه ی تلویزیونی وصل بود.

۲۶ تلفن همراه تلفن های بدون سیم هستند که توسط شبکه ای محدود به مکانی خاص، با انتقال و دریافت امواج رادیویی به جای کابل، امکان برقراری ارتباط صوتی را ممکن می سازند.

۲۷ لوح فشرده (CD) سی دی توسط نور لیزر، صدا و اطلاعات ضبط شده به صورت چاله هایی از ۰ و ۱ زیرسطح رویی صاف خود، خوانده می شود.

۲۸ آی فون به عنوان تکنولوژی پیشرفته، وسیله ای الکتریکی و پیچیده تر است. ابزاری چون آی فون های شرکت Apple برای انجام نقش ها و اعمال مختلفی چون، پخش موزیک، فیلم، عکس گرفتن یا ذخیره ی آن و دسترسی به اینترنت طراحی شده اند.

۲۰ رسانه ی تلویزیون جان لوگی برد اولین تلویزیون را اختراع کرد که از سری هایی از دیسک های چرخنده برای تولید تصویر استفاده می کرد. این وسیله ی مکانیکی خیلی سریع جای خود را به لوله ی اشعه ی کاتری الکتریکی داد.

۲۱ ترانزیستور همان عملکرد لامپ تریود را دارد ولی کوچکتر و قابل اطمینان تر از آن است و انرژی کمتری لازم دارد و اتصالات وسایل الکتریکی را برای انجام وظایفشان سریع تر و بیشتر می کند.

۲۲ ریز تراشه ها این اختراع هزاران ترانزیستور را با هم ترکیب می کند و در تراشه ی کوچک تر از جنس سیلیکان جای می دهد. جایگزین کنترل مکانیکی لوازم خانگی و مدارهای بزرگ در کامپیوترهاست.

۲۳ ماهواره های ارتباطی پرتاب اولین ماهواره ی ارتباطی، تل استار، امکان پخش برنامه های زنده ی تلویزیونی یا تماس های تلفنی را در سرتاسر دنیا داد. سیگنال ها را به ماهواره هایی که از مدار فضا خارج شده اند پرتاب می کنند و دوباره به زمین و دیش های ماهواره ای می فرستند.

۱۵ اتومبیل اولین اتومبیل اختراع شده از انرژی سوختن بنزین استفاده می کرد که ساختار بدنه اش U شکل و از جنس فولاد بود.

۱۶ سینما دو برادر به نام های لویس و آگوست لومیز، دوربین و پرژکتور را با هم ترکیب کردند و نام آن را سینما توگرافی گذاشتند که عکس های در حال حرکت را روی صفحه ای به نمایش می گذاشت.

۱۷ هواپیما برادران ویلبر رایت اولین هوانورد ممکن و کارآمد که از هوا سنگین تر بود را اختراع کردند اولین پرواز با آن هوانورد ۱۲ ثانیه طول کشید.

۱۸ لامپ تریود اولین بار برای کنترل جریان الکتریکی اختراع شد که به عنوان یک آمپلیفایر برای سیگنال های رادیویی و تلویزیونی و به عنوان یک سوئیچ در کامپیوتر استفاده می شد.

۱۹ پخش رادیویی اولین پخش برنامه رادیویی در سال ۱۹۰۶ اتفاق افتاد. در اواسط سال ۱۹۲۰ هم مردم برای خانه هایشان رادیو خریدند.

ربات‌ها

ربات، ماشینی است که ظاهراً خودش فکر یا عمل می‌کند. ساده‌ترین ربات‌ها، اسباب‌بازی‌های ماشینی یا آدم مکانیکی است که برای انجام چندین نقش مختلف که معمولاً نقش واقعی هم نیستن، هستند. برخی ربات‌ها کنترل از راه دور دارند و توسط رهبر خود از مسافت‌های دور کنترل می‌شوند. اغلب ربات‌های پیچیده هوش مصنوعی دارند - توانایی که قدرت تصمیم‌گیری، حل مسائل و آموختن را می‌دهد.

ربات ASIMO از یک دوربین در سرش استفاده می‌کند تا موانع را در راه خود تشخیص دهد و از آن‌ها عبور کند.

Kismet رباتی است که پاسخ مردم را با تغییر حالت چهره‌ی خود می‌دهد.

ربات جراحی

ربات‌های جراحی چون Vinci، می‌توانند برای دقایقی به همراه یک نمایشگر که اندوسکوپ نامیده می‌شود، وارد بدن شوند که از طریق شکافی که حداقل به اندازه‌ی ۱ سانتی‌متر عریض باشد، وارد می‌شوند. جراحان با استفاده از اندوسکوپ ناحیه‌ی جراحی را بررسی می‌کنند و با استفاده از کنترل از راه دور نیز خود ربات را به کارهایی وامی‌دارند.

Mitsubishi ماهی رباتی است که حرکات و نفس کشیدن ماهی در آب را تقلید می‌کند.

ربات‌های حیوانی

ربات‌های حیوانی تقلید حرکات و رفتارهای حیوانات مختلف را انجام می‌دهند. این فرآیند در پیشرفت و فرآیندهای حرکتی ربات‌ها در دنیای کارایی ربات‌ها گامی ضروری و سازنده است.

Spinybot II پاهای خاردار دارد که به وسیله‌ی آن‌ها به دیوار متصل می‌شود و عملکردها و رفتارهای حشرات بالا رونده را تقلید می‌کند.

شبیه انسان

تعداد ربات‌های کمی شبیه به انسان وجود دارند مثل Humanoid ربات‌ها یا Android ها. این ربات‌ها، قادر به حفظ تعادل خود و قدم زدن روی دو پا روی هر سطحی هستند و بدین ترتیب با وجود آن‌ها نیاز به سایر نقش‌ها و اعمال موجود در ربات‌های دیگر، در آن‌ها وجود ندارد.

این ربات یک آدم آهنی اسباب‌بازی است که می‌تواند به یک واکن تبدیل شود.

ASIMO از شرکت تولیدی موتو Honda (هوندای ژاپن است و می‌تواند از پله‌ها بالا یا پایین برود).

AIBO از شرکت Sony، پیچیده‌ترین رباتی است که قابل حرکت است و مثل سگ رفتار می‌کند.

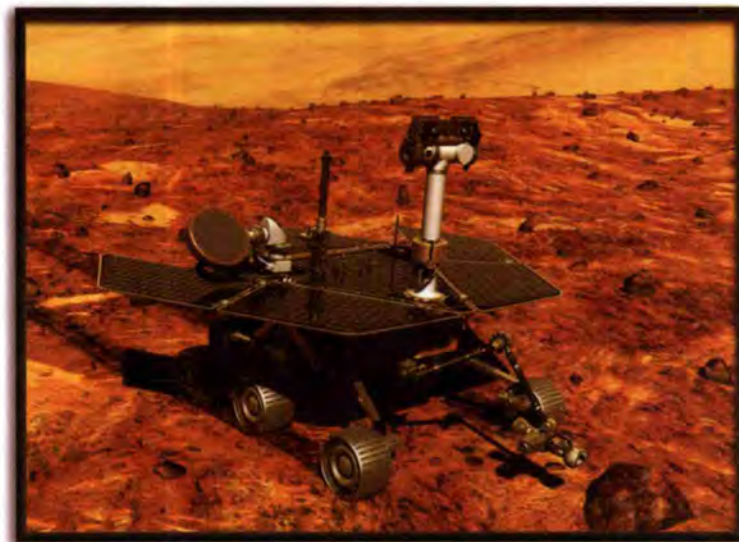

وظیفه‌ی جوش کاری در کارخانه‌های ماشین‌سازی توسط ربات‌ها انجام می‌شود.

بازوهای صنعتی

ربات‌های صنعتی چون بازوهای صنعتی از طریق کامپیوترها کنترل می‌شوند. آن‌ها کارهای خطرناک، سخت یا تکراری را انجام می‌دهند. یک ربات همه‌ی این کارها را بدون خطا و مکررا بدون استراحت و سریع‌تر از انسان انجام می‌دهد.

مسافران فضایی

در فضا، ربات‌های فضانوردی هستند که سطوح مختلف را با ابزارهای مناسب خود می‌پیمایند. از این رو به آن‌ها پرسه‌زن می‌گویند. آن‌ها را به فضا می‌فرستند تا امکان خطرناک برای اکتشاف انسانی را بیابند و بررسی کنند. فرایند جستجو در آن‌ها برنامه‌ریزی شده و یا از زمین برایش ارسال می‌شود. همچنین دوربینی دارد که موانع و مناظر را در راه خود می‌بیند و برای ارسال می‌کند.

Roomba ربات جاروبرقی دارای هوش ترسیم نقشه‌ی مسیری است که جارو کرده است.

کمک در خانه

یک Android به عنوان خدمت کار، تمام کارهای روزمره‌ی منزل را انجام می‌دهد. کارهایی تکراری مثل جارو کردن کف خانه یا زدن چمن‌ها، این ربات‌ها همچنین برای پیشگیری از ایجاد مانع یا خطری طی انجام فعالیتشان برنامه‌ریزی شده‌اند.

ربات نظامی

ربات‌های جنگی را در جنگل‌ها و سوختگی‌ها می‌فرستند و استفاده می‌کنند چرا که خطر از دست دادن جان برای آن‌ها وجود ندارد. رفتارها و برنامه‌های ربات در زمین دشمن، زمینی تحت بمب‌گذاری یا خطر وجود مین، توسط رهبرش در موقعیتی امن کنترل می‌شود.

جستجوگر

ربات جستجوگر را به اماکنی از زمین می‌فرستند که انسان قادر به ادامه‌ی حیات نیست. این ربات را به جاهایی مثل مکان‌های داغ یا دماهای خیلی بالا مثل دهانه‌ی آتش‌فشان‌ها، اعماق زمین تحت فشار زیاد یا اعماق اقیانوس‌ها، در مناطق دارای خطر اشعه‌های رادیواکتیوی یا مناطق سمی می‌فرستند.

IRobotss Coworker Office

دوربینی در گردش چرخشی خود حمل می‌کند و با آن عکس و فیلم می‌گیرد.

HOBOT (Hazardous Ordnance Bomb) Operator تجهیزات را برای انفجار یا احتراق منطقه یا چیزی را حمل می‌کند.

Robug III دارای پاهای متعددی است که قابلیت حرکت در سطوح شیب و ناهموار و خطرناک را به او می‌دهد تا مناطق خاص و صعب‌العبور را با دوربین خود بررسی و عکس‌گیری کند.

جابجایی (حمل و نقل)

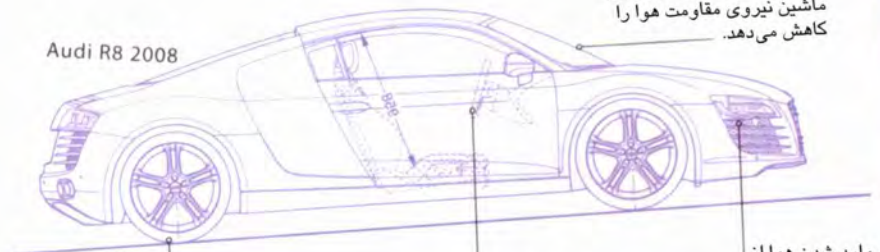
لغت امروز، پیوسته در حال سپری شدن است. تصور زندگی بدون هواپیماها، قطارها، کشتی‌ها و ماشین‌ها که همه روزه، مردم و اجناس را جابه‌جا می‌کنند غیر ممکن است. هر کدام از این ماشین‌های غیرقابل امتناع به طور اختصاصی برای حمل روی جاده، در هوا، زیر یا روی آب طراحی شده‌اند.

در جاده

اکثر وسایل نقلیه‌ای که روی جاده حرکت می‌کنند دارای موتور سوختنی هستند که با سوزاندن سوخت خود، انرژی لازم برای حرکت چرخ‌هایشان را به دست می‌آورند. در یک موتور سیکلت، موتور تولید انرژی بین دو چرخ قرار گرفته است.

حالت خمیده‌ی شیشه‌ی جلوی ماشین نیروی مقاومت هوا را کاهش می‌دهد.

Audi R8 2008

وارد شدن هوا از طریق پنجره‌های مشبک از رادیاتور موتور ماشین را خنک نگه می‌دارد.

رانندگی چرخ‌ها مربوط به میله‌ای است که چرخ‌ها را به جلو می‌راند.

تایرهای چرخنده توسط نایلون، ریون یا پولاد محکم قرار می‌گیرند.

چرخ جلو بین دو بازوی فلزی به نام چنگال‌ها قرار گرفته است.

دسته‌های موتور چرخ جلوی موتور را هدایت می‌کند.

جهش ناشی از عبور از روی دست‌اندازه‌ی مسیر را کاهش می‌دهد.

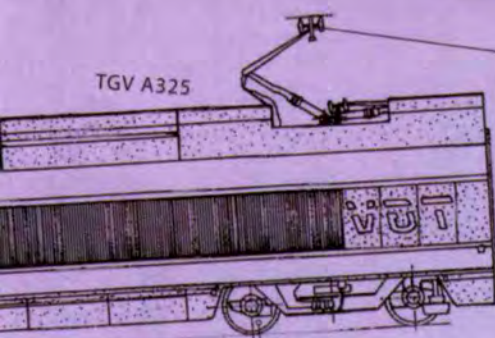

چرخ‌ها از فلزهایی چون پولاد یا آلایژی از پولاد و منیزیم ساخته می‌شوند.

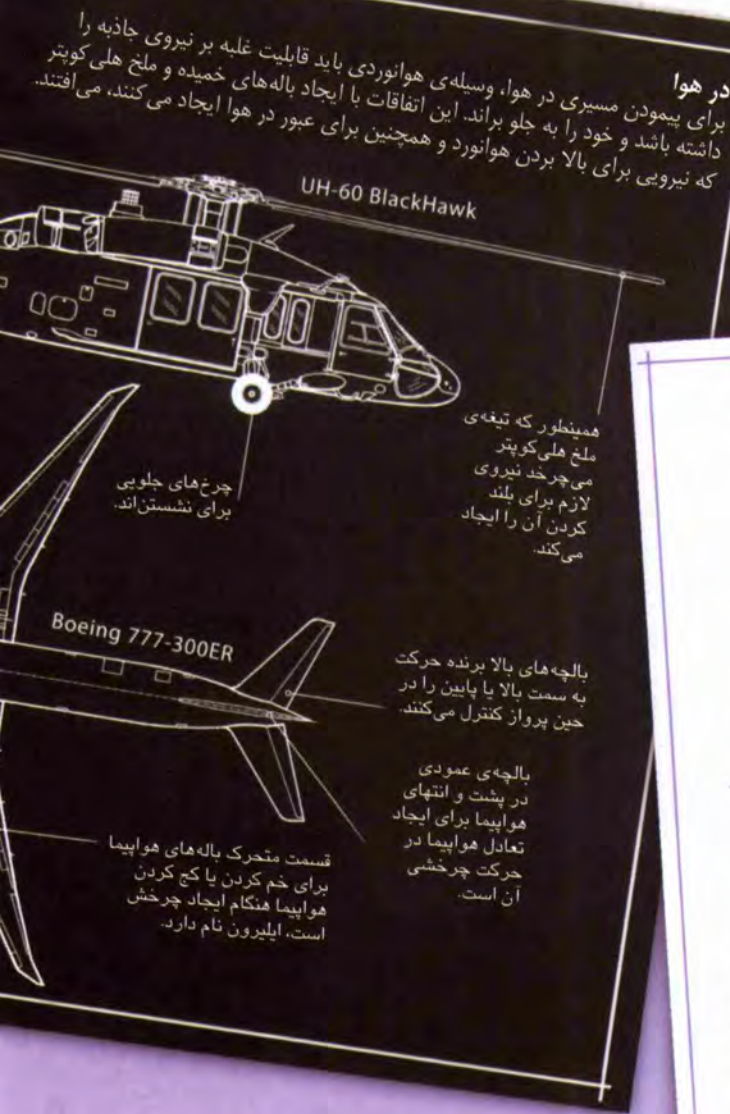
موتور باعث به حرکت درآوردن چرخ عقب موتور می‌شود.

گاز ناشی از سوختن سوخت موتور از طریق لوله‌ی اکزوز خارج می‌شود.

بازوها، که پانتوگراف (دستگاه تغییر مقیاس نقشه) نام دارد، نیروی الکتریکی را از بالای کابل‌ها جمع‌آوری می‌کند.

واگن، که به آن bogey (غول) نیز می‌گویند، تعداد چرخ‌هایش ۴ یا بیشتر است و یک تولیدکننده‌ی شک کشنده‌ی بزرگ دارد که باعث رانندگی چرخ‌ها می‌شود.

در هوا

برای پیمودن مسیری در هوا، وسیله‌ی هوانوردی باید قابلیت غلبه بر نیروی جاذبه را داشته باشد و خود را به جلو براند. این اتفاقات با ایجاد باله‌های خمیده و ملخ هلی‌کوپتر که نیرویی برای بالا بردن هوانورد و همچنین برای عبور در هوا ایجاد می‌کند، می‌افتند.

UH-60 BlackHawk

همینطور که تیغه‌ی ملخ هلی‌کوپتر می‌چرخد نیروی لازم برای بلند کردن آن را ایجاد می‌کند.

چرخ‌های جلویی برای نشست‌اند.

بالچه‌های بالا برنده حرکت به سمت بالا یا پایین را در حین پرواز کنترل می‌کنند.

بالچه‌ی عمودی در پشت و انتهای هواپیما برای ایجاد تعادل هواپیما در حرکت چرخشی آن است.

قسمت متحرک باله‌های هواپیما برای خم کردن یا کج کردن هواپیما هنگام ایجاد چرخش است. ایلیرون نام دارد.

برج هدایت - هم چنین بادبان نامیده می شود - خانه ای است که با تجهیزات درونش می توان بیرون و مسافت های دور را مشاهده کرد و یا ارتباط با بندرها برقرار کرد.

پریسکوپ

موتور زیردریایی

George Washington
۵۹۸ - USSSSBN

پوسته ی داخلی
زیردریایی، خدمه را از
فشار آب محافظت می کند.

پروانه ی در حال
چرخش، زیر دریایی
را به جلو می راند.

صفحه ی عقب کشتی به همراه
موتور زیردریایی بالا و پایین رفتن
زیردریایی را کنترل می کنند.

تانکی بین پوسته ی داخلی و
خارجی زیردریایی از آب پر و
خالی می شود و میزان عمق را
برای آن تعیین می کند.

سیلندر شکل های خارج
از پوسته ی داخلی موجب
حرکت سریع زیردریایی
در آب می شود.

J-Boats 160

بادبان ها باد را در خود گیر
می اندازند و با نیروی آن، قایق
را به جلو می رانند.

تیرهای ته قایق که مثل باله های
ماهی هستند برای ثابت نگه داشتن
کرجی بادی در آب استفاده
می شوند.

پروانه ی چرخنده را می توان به جای
کار بادبان در روزی که باد نمی وزد
استفاده کرد.

سکان عمودی قایق برای
رانندگی آن استفاده می شود.

در دریا

یک قایق به خاطر وزنش، روی آب به سمت پایین می رود، آب هم
آن را با نیروی سطح خودش به سمت بالا می برد، بنابراین نیروی
شناوری به وجود می آید که وزن قایق را تحمل می کند و به آن
امکان شناور بودن را می دهد. یک زیردریایی با پر کردن مخزنی از
آب دریا بر نیروی شناوری غلبه می کند و در آن فرو می رود. برای
اینکه به سطح بیاید با هوا آب را از مخزن خارج می کند.

ملخ هلی کوپتر در قسمت
انتهایی آن، پیکر هلی کوپتر
را از چرخش باز می دارد.

صفحه انتهایی هلی کوپتر،
آن را حین پرواز ثابت
نگاه می دارد.

موتور جت جریانی را با حرکت سریع و با فشار
هوا به بیرون به وجود می آورد و هواپیما را به
جلو می راند.

بدنه ی هواپیما
ظرفیت ۳۶۵ مسافر
را دارد.

هواپیمای بزرگ نیاز به
باله هایی به عرض ۶۵ متر
دارد تا بتواند از زمین
بلند شود.

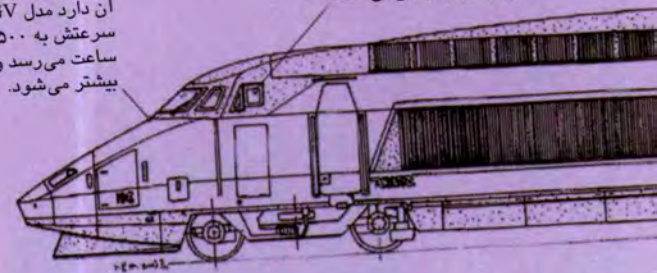
در راه آهن

قطارها بارها و محموله ها و
کالاها را با مصرف سوخت
بیشتری نسبت به ماشین
یا کامیون جابه جا می کنند.

اما در آخر آلودگی کمتری در اثر حمل و نقل
آن ها با قطار نسبت به ماشین و کامیون به وجود می آید. قطارهای
سریع تر مثل TGV فرانسوی، موتورهای الکتریکی دارند، ولی اکثر قطارها
با سوخت دیزل جابه جا می شوند. قطارها می توانند با یک لوکوموتیو (وسیله ی
نقلیه ی) در جلوی خود حرکت کنند، یا می توانند ۲ یا تعداد بیشتری لوکوموتیو
داشته باشند.

شکلی از قطار که مقاومت
هوا کمترین اثر را در سرعت
آن دارد مدل TGV است که
سرعتش به ۵۰۰ کیلومتر در
ساعت می رسد و از آن هم
بیشتر می شود.

جای لوکوموتیوران مجهز به
کامپیوتر برای راندن آن است.

دانشمندان

دانشمندان، جهان را برای فهمیدن چگونه و چرای رخ دادن اتفاقات مختلف، مطالعه کردند. شاخه‌های مختلف مطالعات وجود دارند مثل فیزیک، شیمی و ستاره‌شناسی. دانشمندان به دقت پدیده‌های مورد مطالعه‌ی خود را بررسی می‌کردند. آن‌ها برای مشاهدات خود تعریف‌هایی برگزیدند، که به آن‌ها نظریه یا فرضیه می‌گویند. سپس فرضیات و نظریه‌های خود را آزمایش و تجربه می‌کردند.

۱ آقای اسحاق نیوتون

ریاضی‌دان و فیزیک‌دان انگلیسی، نیوتون (۱۷۲۷-۱۶۴۲) قوانین حرکت را بیان کرد، که چه نیرویی اشیا را به حرکت درمی‌آورد و اجسام چگونه و در چه جهتی از نیروی جاذبه‌ی زمین حرکت می‌کنند. همچنین نور مرئی را مطالعه کرد و توضیح داد چگونه این نور به رنگ‌های مختلف تقسیم می‌شود.

۶ بلیس پاسکال

پاسکای فرانسوی (۱۶۳۳) خیلی از فرآیندهای عملی را کشف کرد و ریاضی‌دان بود. او ماشین حساب مکانیکی را طراحی کرد که شامل شماره‌ها و چرخ‌دنده‌ها بود و همچنین یک سرنگ خوب و کارآمد. و نیز آزمایشاتی در رابطه با فشار هوا انجام داد.

۲ ماری کوری

ماری کوری (۱۸۶۷-۱۹۳۴) در لهستان متولد شد ولی تحقیقات خود در مورد رادیواکتیویته را در پاریس و با همکاری همسر فرانسوی‌اش، پیر، انجام داد. او دو عنصر پالانیوم و رادیوم را در سال ۱۸۹۸ کشف کرد و دو جایزه‌ی نوبل برد. ماری کوری به خاطر سرطان خون، که احتمالاً می‌تواند به خاطر در معرض خطر رادیواکتیو بودن عناصر مختلف بوده باشد، فوت کرد.

۷ گالیله

ستاره‌شناس و ریاضی‌دان ایتالیایی (۱۶۴۲-۱۵۶۴) اولین کسی بود که برای مطالعه‌ی آسمان از تلسکوپ استفاده کرد. او چهار قمر بزرگ مشتری را کشف کرد. به همین خاطر تحت عنوان ماه‌های گالیله آن‌ها را می‌شناسیم.

۳

۲

۱

ماشین حساب مکانیکی پاسکال که تنها توانایی جمع کردن را داشت و خیلی هم دقیق نبود.

چراغ بنزن، که شعله‌ی قابل تنظیم دارد و در آزمایشات مختلف، خصوصاً شیمی برای دانشمندان در آزمایشگاه کارآمد بوده است. نام آن از مخترعش رابرت بنزن (۱۸۱۱-۹۹) گرفته شده است.

واحد جریان الکتریکی که آمپر یا آمپ نامیده می‌شود و از دانشمند فرانسوی کاشف آن، آندره ماری آمپر (۱۷۷۵-۱۸۳۶) نامش انتخاب شده است.

۳ لویجی گالوانی

دانشمند ایتالیایی گالوانی (۱۷۳۷-۹۸) اثر پالس‌های الکتریکی بر روی بافت موجودات زنده از حیوانات، را با انجام آزمایشاتی روی قورباغه، بررسی کرد. اگرچه نظریه‌ی وی مبنی بر اینکه بافت‌های حیوانات جریان الکتریسیته آزاد می‌کنند، اشتباه بود ولی همین نظریه‌ی اشتباه منجر به اختراع باتری توسط آلساندرو ولتا شد.

۸ کوپرنیکوس

کوپرنیکوس ستاره‌شناس لهستانی (۱۴۷۳-۱۵۴۳) به عنوان مؤسس علم ستاره‌شناسی جدید در دنیا شناخته شده است. مطالعات وی در مورد سیارات مختلف، ثابت کرد که خورشید در مرکز منظومه‌ی شمسی قرار گرفته است. در زمان وی نظریه‌ی مقبول عموم این بود که کره‌ی زمین در مرکز جهان قرار گرفته است.

۴ آلبرت انیشتین

انیشتین (۱۸۷۹-۱۹۵۵) در آلمان به دنیا آمد و بعد از هیتلر قدرتمندترین مرد بود و به ایالات متحده گریخت. انقلاب علم فیزیک بعد از مطالعات وی با دادن نظریه‌ی نسبیت که روابط بین ماده، انرژی، فضا و زمان را مشخص می‌کند، رخ داد. انیشتین در ۱۹۲۱ جایزه‌ی نوبل فیزیک را از آن خود کرد.

۹ آلساندرو ولتا

در سال ۱۸۰۰، تحقیقات و مطالعات وی در مورد جریان الکتریکی منجر به اختراع باتری توسط فیزیک‌دان ایتالیایی ولتا (۱۷۴۵-۱۸۲۷) شد. باتری‌های ولتا یا «میله‌های ولتایی» اولین تولیدکننده‌ی مطمئن جریان الکتریکی بود و با آن‌ها انجام انواع آزمایشات الکتریکی ممکن بود.

۵ الک جفریز

ژنتیک‌دان انگلیسی متولد شده در ۱۹۵۰ کشف کرد که هر فرد، الگوی DNA مشخصی دارد و چگونه بودن این ترتیب DNA را نیز به تصویر کشید. او DNA را بر اثر انگشت، در جریانات جنایی برای کشف مجرم از طریق شناسایی و ترسیم DNA افراد، پیشگام ساخت.

۱۰ بنجامین فرانکلین

سیاستمدار، نویسنده و دانشمندی آمریکایی (۱۷۰۶-۹۰) بود که در زمینه‌ی الکتریسیته تحقیقاتی داشت. او ثابت کرد که جریان الکتریکی باعث نور می‌تواند باشد و پیشنهاد کرد که جریان الکتریکی را برای روشن کردن ساختمان‌ها هدایت کنند.

در سال ۱۶۱۰، گالیله تلسکوپ خود را پیشرفته‌تر کرد و دو نوع جدیدی از آن را ساخت که توسط آن قمرهای مشتری را کشف کرد: آیو، اروپا، گانیمید و کالیستو

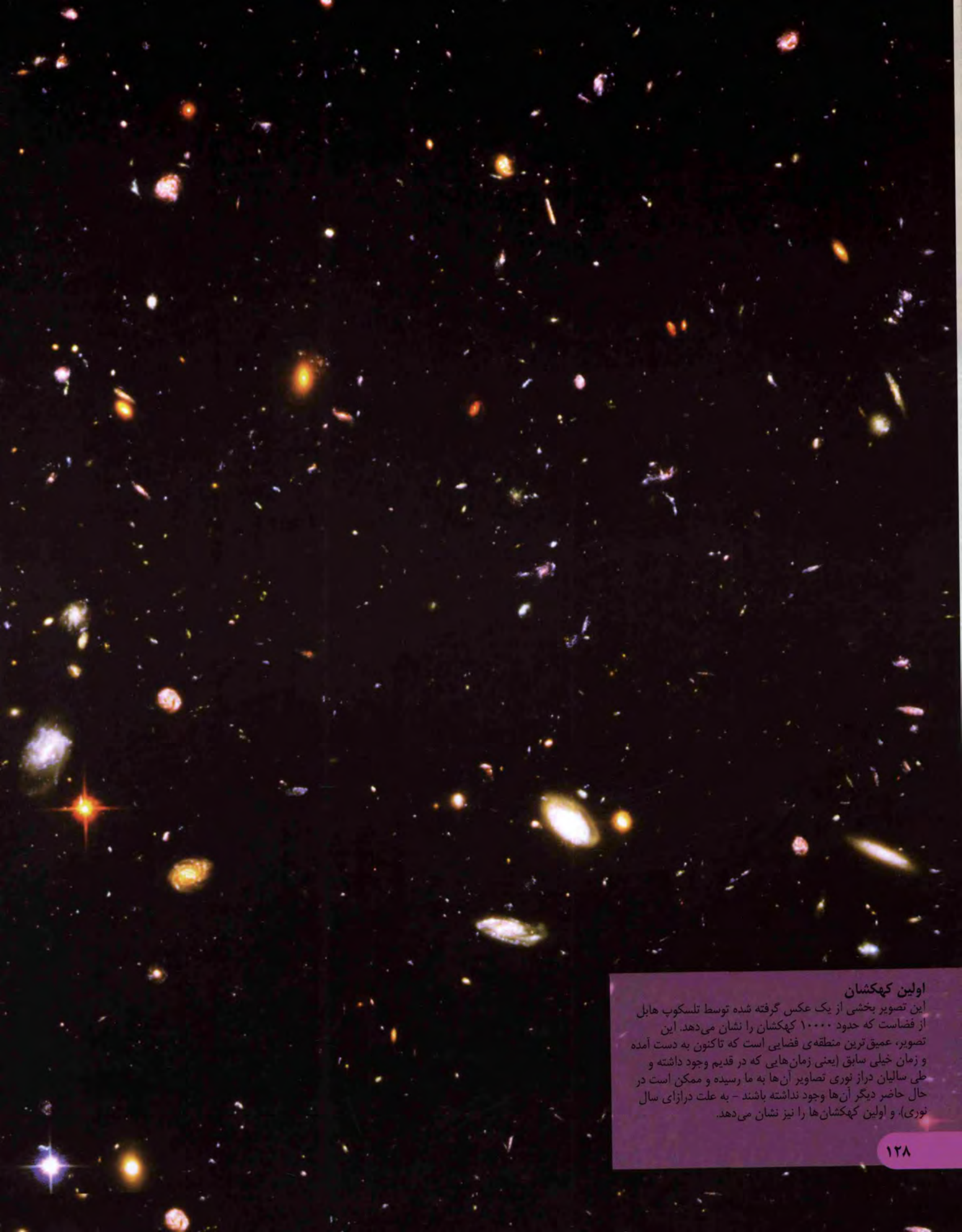
ترسیم نقشه‌ی DNA فرد که الگوی خاصی برای هر فرد دارد.

باتری ولتا از یک میله‌ی فلزی و دیسک‌های مقوای خیس خورده تشکیل شده است.

فرانکلین بیان کرد که یک بادبادک درحال پرواز در هوای توفانی همراه با رعد و برق می‌تواند شارژ الکتریکی شود، که ثابت می‌کند الکتریسیته همان نور است.

کوپرنیکوس از این مدل حلقه‌ای، کره‌ای استفاده کرد تا تئوری خود را مبنی بر مرکزی بودن خورشید، اثبات کند.

اولین کهکشان

این تصویر بخشی از یک عکس گرفته شده توسط تلسکوپ هابل از فضا است که حدود ۱۰۰۰۰ کهکشان را نشان می‌دهد. این تصویر، عمیق‌ترین منطقه‌ی فضایی است که تاکنون به دست آمده و زمان خیلی سابق (یعنی زمان‌هایی که در قدیم وجود داشته و طی سالیان دراز نوری تصاویر آن‌ها به ما رسیده و ممکن است در حال حاضر دیگر آن‌ها وجود نداشته باشند) - به علت درازای سال نوری، و اولین کهکشان‌ها را نیز نشان می‌دهد.

فضا

جهان هر چیزی است که وجود دارد، از کوچک‌ترین ذره روی کره‌ی زمین تا بزرگ‌ترین و دورترین کهکشان در فضا است. تمام بخش‌های جهان، شامل فضا و زمان، برای به وجود آمدن، Big Bang باید اتفاق می‌افتاد - انفجار بزرگی که حدود ۱۳٫۷ میلیارد سال قبل اتفاق افتاد. در آن زمان هیچ چیزی شباهت اندکی به چیزهای الان نداشت و بعد از انفجار به تدریج همه چیز سرد شد، تغییر کرد و به جهان کنونی رسید. هیدروژن و هلیوم که عناصر تشکیل دهنده‌ی جهان جوان شامل ستارها بودند، باعث تولید و تبدیل به عناصر مختلف دیگر شدند، عناصری که امروزه جهان را شامل می‌شوند، شامل هر چیزی روی زمین و جهان هستی است.

انفجار بزرگ

در ابتدا جهان به صورت غیرقابل تصویری کوچک، چکال و داغ بود، در عرض میلیونیم ثانیه از آنم هم کوچک‌تر شد و سپس به کهکشانی بزرگ منفجر شد. نکته‌ها حاصل از انفجار نکته‌های انرژی بودند که به مرور به ماده تبدیل شدند. در طول سه دقیقه جهان تبدیل شد به آنم‌های هلیوم و هیدروژن.

۱۳/۷
میلیارد سال قبل

شکل‌گیری کهکشان‌ها

پیش از یک میلیون سال طول کشید تا آنم‌های هیدروژن و هلیوم در کنار هم انبوه شدند و ابرهایی را به وجود آوردند، که تحت تاثیر نیروی جاذبه روی هم متمرکز شدند. حدود یک میلیارد سال بعد از Big Bang جهان از کهکشان‌های کوچک و کوتوله تشکیل شد. این تصادم، ادغام و تغییر شکل، کهکشان‌ها را به اشکال پیچیده و مارپیچی تبدیل کرد.

۱۳/۶۹
میلیارد سال پیش

پس زمینه‌ی کهکشانی Big Bang به نظر خیلی داغ اتفاق افتاده است، که گرمای آن مثل امواج میکرووی رادیویی در جهان ساطع شد. دانشمندان توانستند تصویری از جهان تازه یا گرفته را ایجاد کنند. این تصویر، نقشه حرارتی جهان، ۳۸۰۰۰۰ سال بعد از Big Bang است، این تصویر نشان می‌دهد که ماده به طوره یکسان توزیع شده و مناطق داغ‌تر (قرمز)، نواحی چکال‌تری هستند، همان جایی که کهکشان‌ها شروع به شکل‌گیری کردند.

کوچک‌ترین و قوی‌ترین کهکشان که ۸۰۰ میلیون سال بعد از Big Bang به وجود آمده است و قدیمی‌ترین کهکشان شناخته شده است.

کهکشان‌ها و ستارها فقط ۲ درصد از مواد جهان را تشکیل می‌دهند.

رنگ‌ها بیان‌گر اختلاف دمایی بین مواد است که مناطق قوی‌تر، مناطق داغ‌ترند.

۱
میلیارد سال قبل

۱۲
میلیارد سال قبل

۴/۴
میلیارد سال قبل

تولد منظومه شمسی
منظومه شمسی، آبروی از کار و غبار است که در صفحه‌ای گردی به نام کهکشان راه شیری قرار گرفته است. این ابر حلزونی شکل، به عنوان سحابی شیمی شناخته شده و تحت تاثیر نیروی جاذبه به سمت خود جذب شدند. در ابتدا در مرکز این ناحیه کره‌ای شکل گرفت. خورشید، ستاره‌ی جوان سپس در اطراف آن و در حول آن مواد و ترکیبات مختلف، سیارات، قمرها، سیارک‌ها و ستاره‌های دنباله‌دار به وجود آمدند.

راه شیری جوان

کهکشان راه شیری، کهکشایی که ما در آن زندگی می‌کنیم، هم زمان با خیلی از کهکشان‌های دیگر به وجود آمده است. همه‌ی ستاره‌های که الان در این کهکشان هست، در ابتدا وجود نداشته‌اند. از زمانی که کهکشان شروع به شکل‌گیری کرد ستاره‌های زیادی به وجود آمدند و میلیون‌ها یا میلیاردها سال در خسیدند اما سرانجام از بین رفتند. بقایای آن‌ها نسل جدیدی از ستاره‌ها را به وجود آورد.

امروز

آب موجود در اقیانوس‌ها، دریاچه‌ها، اتمسفر و قطب‌های یخی، کلید بازگشایی زندگی روی کره‌ی زمین است

سیارک‌های ناشی از برخورد زمین با سیارک‌ها، گرم به سمت قمر نزدیک می‌شدند و صخره‌های سنگی را می‌ساختند.

شکل‌گیری قمر

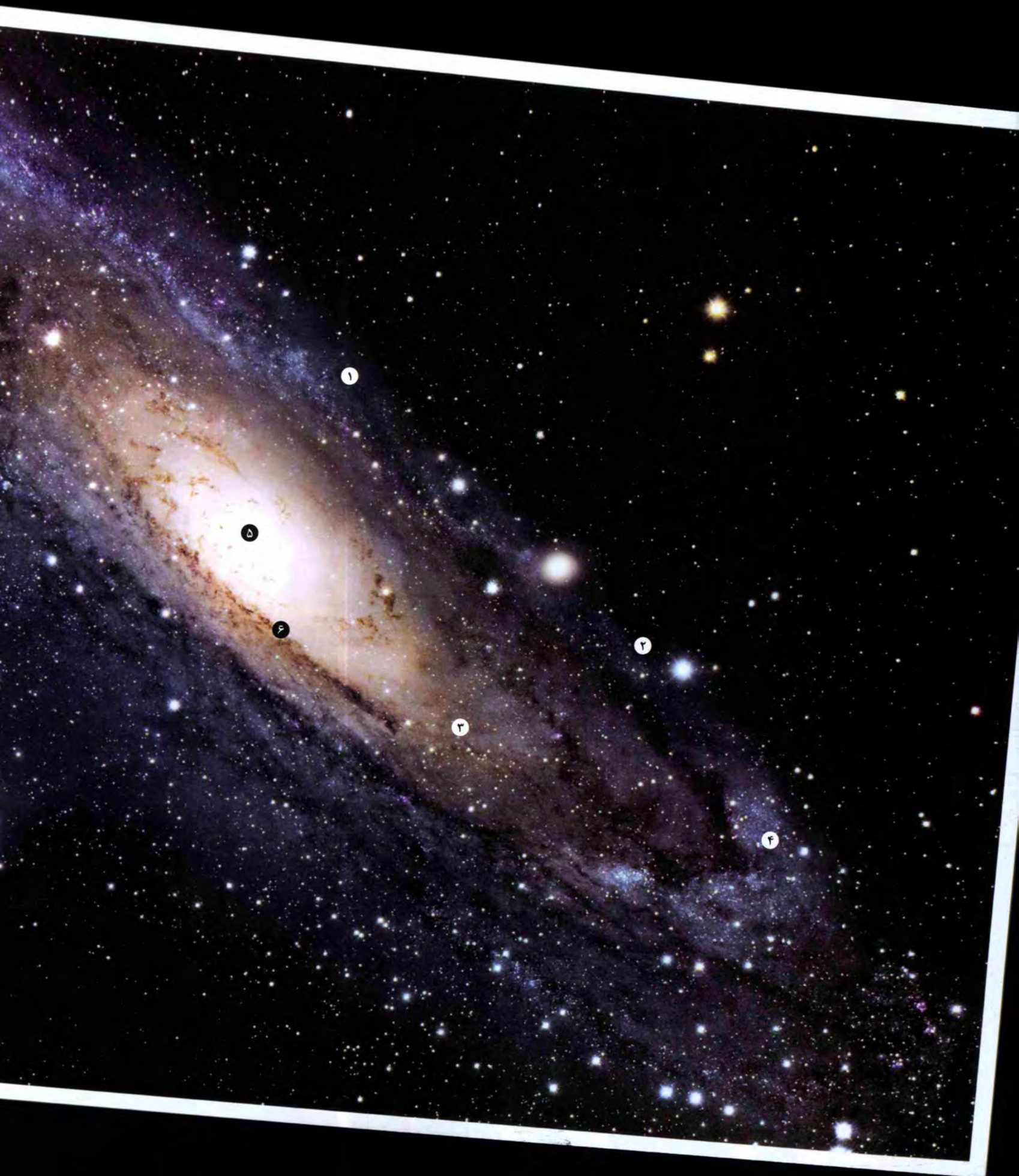
در کنار زمین، توده‌ای از مواد بی‌مصرف قرار داشت که مدام با سایر توده‌ها تعامل داشت و مایع می‌شد و تیرا کمتر می‌شد. زمین شروع به جذب می‌کرد و خرد شده سیارک‌هایی را به وجود می‌آورد. صخره‌های مذاب از تلاقی تراوشات فضایی به وجود می‌آمد. این‌ها قلمه سنگ‌هایی آبرو را در کنار زمین به وجود آوردند که تبدیل به کره‌ای گرد شد و قمر زمین نام گرفت.

۴/۵
میلیارد سال قبل

سیاره‌ی زمین

زمین، سومین سیاره از خورشید است و تنها جایی است که کهکشان که قدرت زندگی در آن وجود دارد، زندگی در ابتدا در اقیانوس‌ها حدود ۳۷ میلیارد سال قبل بوجود آمد. در ابتدا در اقیانوس سول‌های باکتریایی شکل بوجود آمدند و سپس در کشتی گیاهان و حیوانات شکل گرفتند. انسان نیز یک میلیون سال پیش روی کره‌ی زمین قدم نهاد.

کهکشان‌ها

یک کهکشان شامل گروه وسیعی از ستاره‌هاست که توسط نیروی جاذبه در کنار هم قرار گرفتند به طور میانگین ۱۲۵-۱۰۰ میلیون کهکشان در جهان وجود دارد. این کهکشان‌ها به طور یکسانی در فضا پخش نشده‌اند، بلکه در خوشه‌هایی با فواصل زیاد از هم قرار گرفتند. اگر همه‌ی کهکشان‌ها را در کنار هم قرار دهیم تنها دو میلیونوم فضا را اشغال می‌کنند.

۱ اندازه

کهکشان‌ها خیلی بزرگ هستند. بزرگ‌ترین آن‌ها عرضی معادل یک میلیون سال نوری دارد. (یک سال نوری معادل مسافتی است که نور در عرض یک سال طی می‌کند). کوچک‌ترین آن‌ها، کهکشان‌های کوتوله نام دارند و فقط چند هزار سال نوری عرض دارند. اندازه‌ی اندرومدا از یک سمت تا سمت دیگرش معادل ۲۵۰۰۰۰ سال نوری است.

۲ شکل

یک کهکشان از میلیاردها یا تریلیاردها ستاره که به چهار شکل: حلزونی، مارپیچی میله‌دار، بیضوی یا نامنظم قرار می‌گیرند. حلزونی و مارپیچی میله‌دار، صفحه‌های گردی هستند که دو بازوی ستاره‌ای پیچ خورده دارند. حلزونی مثل اندرومداست که بازوها از یک شکم محدب بیرون زده‌اند. در حالیکه مارپیچی میله‌دار، از انتهای میله‌ی مرکزی‌اش، ستاره‌ها جاری شدند. کهکشان‌های بیضوی توبی شکل‌اند، کهکشان‌های نامنظم هیچ شکل واضحی ندارند.

۳ ستاره‌های فلک

کهکشان مثل یک شی جامد رفتار نمی‌کند. هر ستاره مداری برای خودش حول مرکز کهکشان دارد. ستاره‌ها در کهکشان‌های حلزونی شکل چند هزار میلیون سال طول می‌کشند تا مدار خود را طی کنند. ستاره‌هایی که به مرکز کهکشان نزدیک‌اند نسبت به ستاره‌هایی که از مرکز دورند مسافت کمتری را در مدار خود می‌پیمایند.

۴ بازوهای حلزونی

ستاره‌ها در سر تا سر صفحه‌ی گرد حلزونی شکل کهکشان وجود دارند. بازوهای کهکشان از صفحه به صورت برجسته بیرون زده‌اند چرا که این قسمت از کهکشان پر از ستاره‌های روشن و جوان است.

۵ هسته

مرکز کهکشان‌های حلزونی شکل به طور معمول و قابل انتظار پر از ستاره‌های کهن سال قرمز یا زرد رنگ است که هسته‌ی سیاه بزرگی در مرکز خود دارند. مرکز سیاه اندرومدا ۳۰ میلیون بار از خورشید ما بزرگتر است.

۶ مسیرهای غبارآلود

ابرهای چگال و مسیرهای غبارآلود بین ستاره‌ها در یک کهکشان، باعث عدم دیدن ستاره و کهکشان به صورت واضح می‌شود.

۷ کهکشان‌های کوتوله

M11۰ یکی از کهکشان‌های کوتوله است که اندرومدا را دور می‌زند. این کهکشان کوتوله با نیروی گرانش اندرومدا در مدار خودش باقی می‌ماند.

کهکشان اندرومدا

اندرومدا یکی از نزدیک‌ترین کهکشان‌ها به کهکشان راه شیری است. این کهکشان حلزونی شکل ۲/۹ میلیون سال نوری از ما فاصله دارد - حداکثر فاصله‌ای که از زمین می‌توان با چشم غیرمسلح مشاهده کرد.

تولد ستاره

از مرکز ابرهای گاز هیدروژن ستاره‌ها شروع به شکل‌گیری می‌کنند مثل سحابی شاهین. بخشی کوچکی از ابر تحت تأثیر نیروی جاذبه فرو می‌پاشد. این توده‌ی از هم پاشیده شده مرتباً خردتر و له‌تر می‌شود و سرانجام حالت توبی، رسیده شده به خود می‌گیرد که به این شکل پیش ستاره می‌گویند - تصویری از یک ستاره‌ی تازه است.

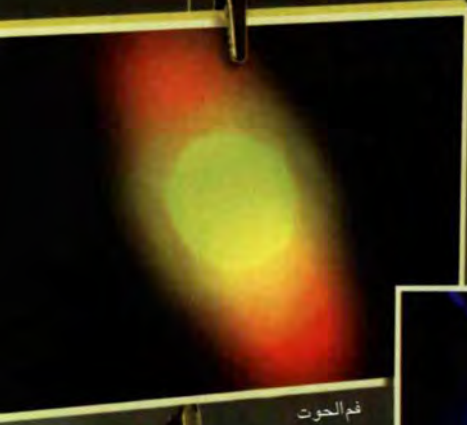
سحابی شاهین

جزئیات سحابی شاهین

ستاره‌های میانسال

اکثر ستاره‌ها بیشتر عمر خود را به صورت ثابتی می‌تابند. در این بازه به آن‌ها ستاره‌های متوالی اصلی گویند - خورشید یکی از آن‌هاست. سیاره‌ها در مدارهای حول ستاره‌ها می‌چرخند، مثل فم‌الحوت. و سیاره‌ها به دور خود گرد و غباری از عناصر مختلف دارند.

فم‌الحوت

کلب اکبر، درخشان‌ترین ستاره در آسمان شب زمین

آلیپرو، مجموعه‌ای دو ستاره‌ای

ستاره‌های جوان

یک پیش ستاره با گذر زمان، گاز تشکیل دهنده‌ی آن شکسته و خردتر می‌شود و نهایتاً ستاره داغ‌تر و چگال‌تر می‌شود. زمانی که دمای مرکز آن به (۱۰ میلیارد درجه سانتی‌گراد) برسد، هسته‌ی ستاره شروع به واکنش‌هایی می‌کند. هیدروژن به هلیوم تبدیل می‌شود و انرژی و نور تولید می‌شود که نور آن باعث درخشیدن ستاره و دیدن آن می‌شود. برخی ستاره‌ها از همان ابتدایی که تشکیل می‌شوند غبار و غباری در کنار آن‌ها وجود دارد که به مجموع ستاره و غبار، خوشه می‌گویند. برخی خوشه‌ها، مثل این دو خوشه‌ی نشان داده شده در شکل برای میلیون‌ها سال در کنار هم زندگی می‌کنند، اما سرانجام از هم می‌پاشند و دور می‌شوند.

خوشه جعبه جواهرات

خوشه‌ی چهار ضلعی نامنظم

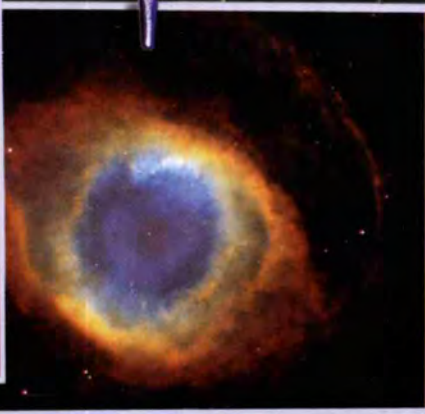
ستاره‌ها

ستاره‌ها توده‌های گرد رسیده شده‌ای داغ و درخشان از گازاند. تمام ستاره‌ها از ابعاد مختلف با هم فرق دارند: اندازه، رنگ، دما، درخشش و جرم. زندگی ستاره‌ها، شخصیت‌های گوناگون دارد که بعد از اتمام هر دوره چهره و شخصیتی جدید از آن‌ها می‌بینیم. منشأ این دوره‌ها و این تفاوت‌ها جرم آن‌هاست که شامل گاز تشکیل دهنده‌ی آن‌هاست. جرم یک ستاره تعیین‌کننده‌ی میزان و بازه‌ی زندگی آن ستاره است، و بدین ترتیب ابعاد شخصیتی ستاره تغییر می‌کند.

ابط الجوزا، ستاره‌ی
غول پیکر قرمز رنگ

سحابی مارپیچ

سوپر غول قرمز V87۸ آتشکشاخ، توسط ابری از
غبار و گاز احاطه شده است.

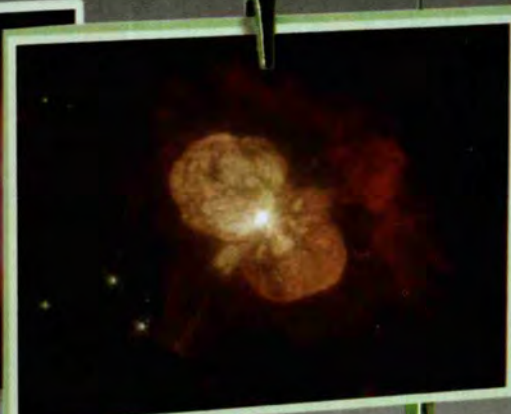
مرگ ستاره‌ها

وقتی که جرم یک ستاره بیش از هشت برابر
جرم خورشید ما از هیدروژن نباشد و به هلیوم
تبدیل شود، بزرگ می‌شود، سرد می‌شود
و تبدیل به یک غول قرمز بزرگ می‌شود
و شاید هم به یک سوپر غول قرمز تبدیل
شود. سرانجام این ستاره‌ی غول پیکر از هم
فرو می‌پاشد و سحابی از عناصر سیارات
را به بیرون پرتاب می‌کند. گازهای به
وجود آمده در این فرآیند در پس کوتوله‌ی
سفید ناپدید می‌شوند - بقایای سرد و سیاه
ستاره‌های اولیه.

سحابی چشم گریه با یک
کوتوله‌ی سفید در مرکزش

ابر نو اختر ۱۹۸۷A

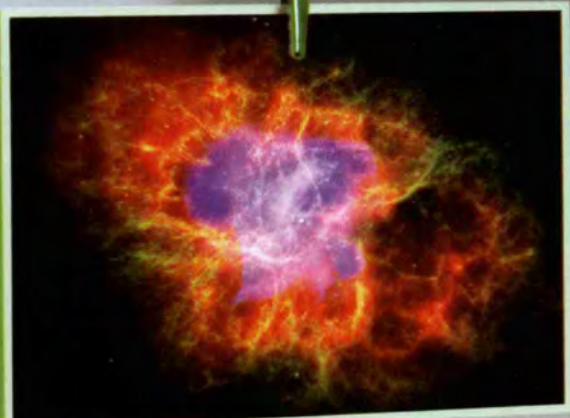
مواد بیرون ریخته از
اتاکارینا، ستاره‌ی پیری
که انتظار می‌رود هر
لحظه به یک ابر نو اختر
تبدیل شود.

مرگ ناگهانی

وقتی جرم ستاره‌ها به هشت برابر جرم خورشید
ما برسند، ممکن است عمرشان پایان یابد.
مرگ آن‌ها می‌تواند طی انفجاری ناگهانی و
خیره کننده و پرنور اتفاق افتد که ابر نو اختر به
وجود می‌آید. ابر نو اختر هم پس از اندکی در
فضا منفجر می‌شود. هسته‌های منفجر شده‌ی
ستاره‌ها می‌توانند به یک پالسار یا تب اختر
(یک ستاره‌ی در حال چرخش تند و چگال)،
یا یک سیاه چال (جایی که هسته تحت تأثیر
جاذبه‌ی خودش از بین می‌رود) تبدیل شوند.
غبارها و مواد موجود در فضا که طی این
انفجارها از ستاره‌ها باقی مانده است، می‌توانند
مواد اولیه‌ی تشکیل یک ستاره جدید باشند.

پالسار خرچنگ

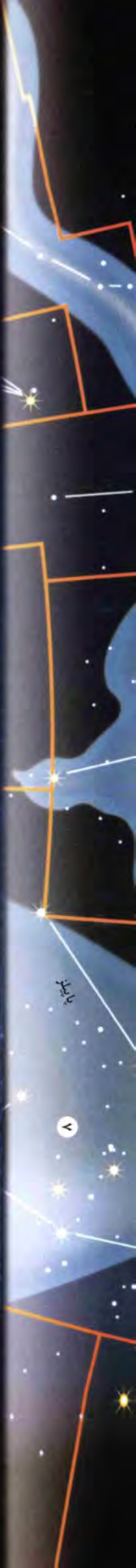

سحابی خرچنگ، بقایای یک ابر نو اختر.

۷ پاییز

طبق افسانه‌ای یونانی، پاییز کشتی‌ای است با ناخدایی قهرمان به نام جیسون. ماقی کشتی در صورت فلکی تومس کارکنان و خدمه و بادبان مشخص شده است.

۸ خرگوش

بزرگ‌تر از صورت فلکی سگ‌ها، خرگوش صحرایی است که در آسمان می‌چهد. این صورت فلکی یکی از ۴۰ مخلوق تصور شده در آسمان شب است. هم‌چنین ۱۳ پیکر انسانی و دو پیکر قنطورس (نیمه مرد - نیمه اسب) وجود دارد.

۹ کبوتر

تصور بر این است که این کبوتر، کبوتر حضرت نوح است که برای پیدا کردن زمین خشک به بیرون از کشتی فرستاده شد. همانطور که در انجیل آمده است، احتمال دارد که کبوتر جیسون هم باشد که در افسانه‌ای یونانی برای راهنمایی و به بیرون فرستاده شد.

۴ تکشاخ

جانوری افسانه‌ای و تک شاخ در ۱۶۳ معرفی شد. جانور در مسیر راه شیری دراز کشیده - گروهی از ستارگان درخشان که در سر تا سر آن گسترانیده شده‌اند. (در اینجا از پایین چپ تا بالا مرکز کشیده شده است).

۵ شکارچی

شکارچی از اکثر نقاط زمین مشخص است. او دستاش را بالا برده که در یکی سر شیر هست و در دیگری چماق. ستاره‌ی قمری رنگی در شانه‌ی او قرار دارد که ستاره‌ی غول‌پیکر بد العور است.

۶ نه‌پر

این صورت فلکی، ششمین صورت فلکی بزرگ آسمان است که رودخانه‌ای را به تصویر کشیده است. در این رودخانه خدای خورشید یونان فایون، کنترل نگهداری ارابه را از دست می‌دهد و پسرش هلیاس در رودخانه می‌افتد و غرق می‌شود.

۱ دویبکر

دو ستاره‌ی درخشان در دو پیکر در سر هر دوی آن‌ها قرار گرفته است. آن‌ها دو اسطوره‌ی باستانی دوقلو باستانی با نام‌های کاستر (راست) و پالوکس (چپ) هستند. در حقیقت در سر کاستر ۶ ستاره وجود دارد و در پالوکس هم یک ستاره‌ی بزرگ تاریخی رنگ وجود دارد.

۲ گاو

سر گاو زیر Hyades - یک ستاره‌ی ۷ شکل خوشه‌ای - کشیده شده است. چشم گاو همان ستاره‌ی قمری رنگ بزرگ است که درخشان‌ترین ستاره در این صورت فلکی است. خوشه‌ی ستاره‌ی ثریا هم پشت گاو قرار دارد.

۳ کلب اکبر و اصغر

تعدادی ستاره که به صورت سگ بزرگ و کوچک در آسمان قابل تصوراند. کلب اکبر همان سگ بزرگ است که گاهی اوقات ستاره‌ی سگ به آن می‌گویند که روشن‌ترین ستاره در آسمان شب است.

صورت‌های فلکی

منجمان همواره به آسمان شب از زمین می‌نگرند و الگویی از نقش ستاره‌ها در آن تصور می‌کنند. به این تصاویرهای فرضی، صورت فلکی می‌گویند. صورت‌های فلکی در واقع ما را با آسمان آشناتر و آن را برای بررسی و تجسس ما آسان‌تر می‌کند. اولین صورت فلکی حدوداً ۴۰۰ سال پیش تصور شد. اکنون آسمان شب زمین ۸۸ صورت فلکی دارد. بیش از نیمی از این صورت‌های فلکی مربوط به اسطوره‌های یونان باستان‌اند. مثل شکارچی و گاو.

آسمان شب

در ناحیه‌ای از بالای آسمان شب صورت فلکی شکارچی قرار گرفته است. خطی تاریخی ناحیه‌ی این صورت فلکی را مشخص ساخته است. خطوط سفید نیز بین ستاره‌های درخشان آن قرار دارد. و خود صورت فلکی در شکل آبی رنگ مشخص شده است.

خورشید

خورشید نزدیک‌ترین ستاره به زمین است و در مرکز منظومه‌ی شمسی قرار دارد. این توپ گول‌پیکر از گازهای داغ که تحت تأثیر نیروی جاذبه‌ی هسته‌ی خورشید در کنار هم قرار گرفتند، تشکیل شده است. حدود سه چهارم آن هیدروژن است و مابقی آن عمدتاً هلیوم است و میزان اندکی از آن نیز ۹۰ عنصر گوناگون است. بیش از نیمی از گازهای خورشید در هسته شکسته یا خرد می‌شوند. جایی که واکنش تبدیل هیدروژن به هلیوم و تولید نور و انرژی در آن رخ می‌دهد، هسته‌ی خورشید است. این انرژی از سطح خورشید خارج می‌شود و سیارات اطراف خود را گرم یا داغ و روشن می‌کند. این فرآیند تولید انرژی برای ستاره‌ای به اندازه‌ی خورشید ۴/۶ میلیارد سال طول می‌کشد یا حداکثر ۵ میلیارد سال. این تصویر خورشید را نه به گونه‌ای که از زمین قابل دیدن است بلکه با اشعه‌های ماوراء بنفش آن، گرفته شده است.

۱ اندازه

خورشید بزرگ‌ترین جرم در منظومه‌ی شمسی است. قطر خورشید ۱/۴ میلیون کیلومتر اندازه‌گیری شده است. یعنی ۱۰۹ برابر قطر کره‌ی زمین است. خورشید ۳۳۰۰۰۰ بار بیشتر از زمین مواد و عنصر دارد یعنی ۱/۳ میلیون زمین را می‌بلعد.

۲ آفتاب

برخلاف سایر ستاره‌ها، خورشید جامد نیست، اما سطح قابل رویتی دارد که فوتوسفید نام دارد - جایی که هیچ موجود زنده‌ای قادر به تحمل نیست و شعله‌ها و فوران‌های آتش و گاز به طور مداوم در فضا پخش و پرتاب می‌شوند. شعاع این تشعشعات به ۱۰۰۰ کیلومتر می‌رسد، که حاوی دانه‌های ریز مواد مذاب و گاز برافروخته است که نهایتاً حالتی شبیه به حرف P روی سطح خورشید به وجود می‌آورد.

۳ دما

دمای سطح خورشید ۵۵۰۰ درجه سانتیگراد است و به همین خاطر خورشید زرد به نظر می‌رسد. ستاره‌های قرمز رنگ از ستاره‌های سفید رنگ داغ‌تر هستند. که مرکز ستاره‌ها همواره داغ‌تر از سایر نقاط ستاره است. در مرکز خورشید، دما ۱۵ میلیون درجه سانتیگراد هست که واکنش‌های هسته‌ای در آن جا رخ می‌دهد. در هر ثانیه ۶۰۰ میلیون تن هیدروژن به هلیوم تبدیل می‌شود.

۴ برجستگی

ابرهای غول پیکر و گازهای نسبتاً سردی که حلقه یا کمانی نسبت به سطح خورشید ایجاد می کنند، برجستگی نامیده می شوند. برخی از این برجستگی ها حدود ۲۰ برابر زمین است. این حلقه ها به واسطه ی نیرویی که از میدان مغناطیسی خورشید ایجاد می شود، به جلو پرتاب می شوند.

۵ خار

فوران های کوتاه مدت از جنس گاز که خار نامیده می شوند، مسافتی حدود ۱۰۰۰۰ کیلومتر را از سطح خورشید به بیرون پرتاب می کنند.

۶ اتمسفر

دقیقاً بعد از سطح خورشید شروع می شود و لایه ی درونی اتمسفر آن است که کروموسفر نام دارد و تا ۲۵۰۰ کیلومتر بالاتر از سطح خورشید ادامه دارد. در پشت حلقه ی خورشید میلیون ها کیلومتر در فضا امتداد دارد. در این عکس فقط حلقه ی درونی دور خورشید قابل رؤیت است.

۷ لک روشن

داغ ترین ناحیه که ظاهراً سفید است. این نواحی عمدتاً از نظر واکنش های هسته ای فعال هستند و در نتیجه ی تمرکز میدان مغناطیسی در آن ناحیه ایجاد می شوند.

۸ چرخش به دور خود

برخلاف زمین جامد که در یک ترتیب و جهت مشخص به دور خود می چرخد، بخش هایی از خورشید در زمان هایی متفاوت به سمت های مختلف می چرخند. ناحیه ی استوایی خورشید، چرخشی ۲۵ روزه دارد. اما نواحی نزدیک به قطبین در طول روزهای متفاوتی، چرخش دارند.

۹ حلقه ی زرین خارجی

برجستگی های پیچ و تاب خورده یا حلقه ی زرین خارجی همراه هستند - حباب بزرگی که از بلیون ها تن گاز تشکیل شده و در فاصله ای از خورشید منفجر می شود.

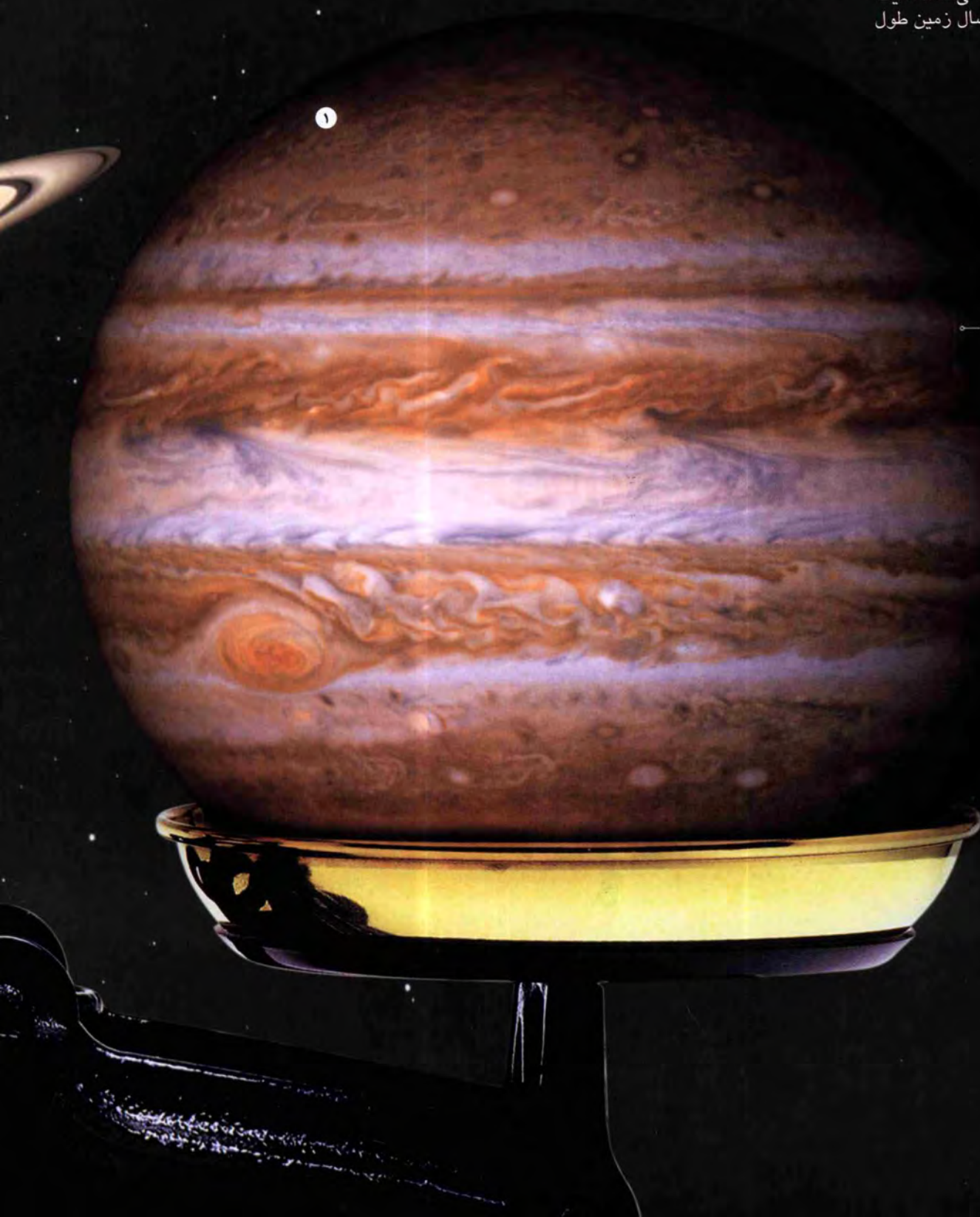
سیاره‌ها

هشت سیاره به دور خورشید در حال گردش‌اند. نزدیک‌ترین آن‌ها به خورشید به ترتیب عبارتند از: عطارد، زهره، زمین و مریخ که همگی صخره‌ای و سنگی‌اند. سیارات دورتر نیز به ترتیب: مشتری، زحل، اورانوس و نپتون هستند که به همگی آن‌ها سیاره‌های گازی می‌گویند. چرا که هر آنچه که ما از این سیارات می‌بینیم، فقط گاز است. تمام سیارات روی مداری خاص به دور خورشید حرکت می‌کنند. هر چه فاصله‌ی سیاره از خورشید بیشتر باشد، زمان بیشتری طول می‌کشد تا سیاره یک دور کامل دور خورشید بچرخد. عطارد به اندازه‌ی ۸۸ روز از زمین طول می‌کشد تا یک دور کامل بزند. نپتون ۱۴۶/۸ سال زمین طول می‌کشد تا یک دور کامل بزند.

۱ مشتری

بزرگ‌ترین و سنگین‌ترین جرم منظومه‌ی شمسی است که سریع‌تر از همگی سیارات دیگر طی ۱۸ ساعت به دور خود می‌چرخد. این غول منظومه‌ی شمسی غالباً از گاز هیدروژن و هلیوم تشکیل شده و هسته‌ای سنگی دارد. حلقه‌ای ظریف و نامعلوم دور تا دور مشتری را احاطه کرده است و تعداد زیادی قمر دارد.

سطح مشتری به خوبی قابل مشاهده است چرا که گازهای اتمسفر آن بسیار نازک و نزدیک به سطح آن هستند و با چرخش مشتری، آن‌ها نیز می‌چرخند.

۲ زحل

ششمین سیاره‌ی خورشید و دومین سیاره از نظر اندازه است که به رنگ زرد کم‌رنگ مشاهده می‌شود. مشخص‌ترین شاخصه‌ی آن مجموعه حلقه‌ی آن است که از میلیون‌ها تکه یخ کثیف تشکیل شده است. زحل اساساً از هیدروژن و هلیوم است که هسته‌ای سنگی شکل دارد. زحل تعداد زیادی قمر دارد.

۳ اورانوس

نهمین سیاره‌ی منظومه‌ی شمسی است که نسبت به زمین فاصله‌ی زیادی تا خورشید دارد. سرد است و عمدتاً بی‌شکل است و با لایه‌ای از مه پوشیده شده است. اورانوس را حلقه‌ای گشاد، در ناحیه‌ی استوایی آن احاطه کرده است. اورانوس نسبت به یک سمت خود تمایل زیادی دارد، بنابراین حلقه‌ها و قمرهایش به نظر سرتاسر آن را از بالا تا پایین فرا گرفته‌اند.

۴ عطارد

عطارد توده‌ای خشک و صخره‌ای است که پوشیده از میلیون‌ها دهانه‌ی آتش‌فشانی است. نزدیک‌ترین سیاره به خورشید و کوچک‌ترین سیاره است که بزرگ‌ترین بازه‌ی دمایی را دارد. در طول روز از داغی زیاد می‌پزد و در طول شب از سرمای زیاد یخ می‌زند.

۵ زهره

بعد از عطارد، دومین سیاره‌ی داغ منظومه‌ی شمسی است. سیاره‌ای سنگی است که لایه‌ای نازک از ابر و غبار اطراف آن باعث می‌شود تا گرمای خورشید را به دام اندازد و آنرا تاریک به نظر می‌آورد.

۶ نپتون

نپتون دورترین، سردترین و بادخیزترین سیاره در بین ۸ سیاره‌ی منظومه‌ی شمسی است. مثل اورانوس نپتون هم غالباً از آب، متان و یخ‌های آمونیاکی با اتمسفری غنی از گاز هیدروژن تشکیل شده است. مجموعه‌ی حلقه‌ای نازک در پیرامون خود دارد و تعداد زیادی قمر دارد.

۷ مریخ

به آن سیاره‌ی قرمز نیز می‌گویند. مریخ دورترین سیاره‌ی سنگی از خورشید است که سرد و خشک است. قطب‌ها و قله‌های یخی، آتش‌فشان‌های غول‌پیکر، بیابان‌های سوخته و دره‌های عمیقی دارد، که طی سالیان متمادی به وجود آمده‌اند. دو قمر کوچک نیز دارد.

۸ زمین

بزرگ‌ترین سیاره‌ی سنگی منظومه‌ی شمسی و سومین سیاره از خورشید است که تنها جایی است که زندگی در آن وجود دارد. تنها سیاره‌ای است که آب مایع در آن به وفور وجود دارد. با حرکت در سطح زمین پی به سطوح گوناگون آن می‌بریم. زمین فقط یک قمر دارد.

۹ کوتوله

منظومه‌ی شمسی سه سیاره‌ی کوتوله دارد - سیاره‌های گرد و کوچکی که در مدارهایی بین سیارات دیگر حول خورشید می‌چرخند. مدارهای اریس و پلوتو بعد از نپتون قرار دارند و بخشی kuiper Belt - منطقه‌ای سنگی و اجرام یخی - هستند. مدار سیریس هم بین مریخ و مشتری است و منطقه‌ی شناخته شده‌ای برای سیارک‌هاست.

غبارمه آلود حول سیاره زحل مانع از پدیدار شدن پوسته‌ی اصلی آن می‌شود.

اندازه‌ی اجزای تشکیل دهنده حلقه از دانه‌های غبار تا تخته سنگ‌هایی به عرض چندین یارد می‌باشد. این تخته سنگ‌ها و حتی ذرات غبار نتیجه قابل رویت می‌باشند.

رنگ آبی کره اورانوس به خاطر وجود متان در اتمسفر آن است.

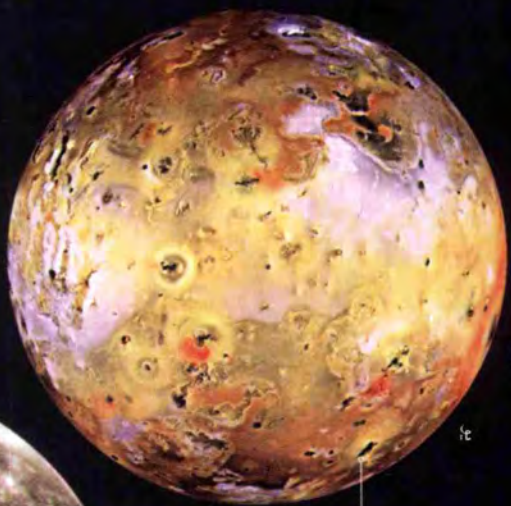
مقیاس سیارات

مریخ با اندازه‌ای معادل یک پنجم خورشید، بزرگ‌ترین سیاره است. عرضی معادل ۱۴۲۹۸۴ کیلومتر و اگر تمام سیارات دیگر را کنار هم بگذاریم جرمی معادل نیم جرم مریخ را دارند. در تصویر برای قیاس این رابطه، هفت سیاره‌ی دیگر و کوتوله‌ها با مریخ نشان داده شده‌اند.

قمرها

شش سیاره‌ی منظومه شمسی - به جز عطارد و زهره - مجموعاً ۱۶۰ میلیون قمر دارند. آن نخل انارده بازدهی بزرگی دارند. مثلاً کانیمید قمر مشتری، اندازه‌اش معادل عطارد است ولی کاله، قمر دیگر مشتری خیلی کوچک است به طوری که قطرش فقط (۲ کیلومتر) است. تمام قمرها سنگی یا یخی سنگی اند و سطحشان پر از جای دهانه‌ی آتش فشان‌ها یا جای ضربات سیارک‌ها و کوتوله‌ها از گذشته‌های دور است. نوزده قمر منظومه‌ی شمسی بیش از ۴۰۰ کیلومتر عرض دارند. اکثر قمرهای بزرگ شکل گرد دارند ولی اکثر قمرهای کوچک بی شکل اند.

۲

یو

نقاط سیاه که فعال‌ترین دهانه‌های آتش فشان‌های بیش از ۸۰۰ ناحیه از آن‌ها شناخته شده است.

(توفان آتشفشانی) دهانه‌ی آتشفشانی بزرگ است که تقریباً مسطح است.

اثرات ناشی از برخورد سیارک‌ها به این قوسط سطح یخی پوشیده شده است.

کالیستو

لایه‌ای شامل گازهای خاص اطراف این قمر باعث می‌شود به رنگ نارنجی دیده شود.

تیتان

۵

سطوح نامعوم آن می‌تواند به خاطر ضربات و خرد شدن سطح آن و گذشت زمان و فرسایش باشد.

میراندا

۶

میراندا

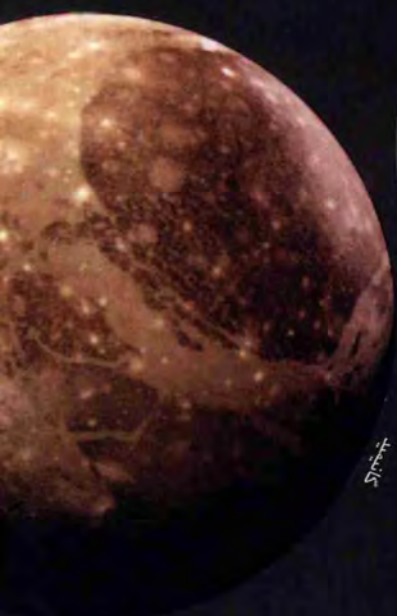
اریل

امبریلا

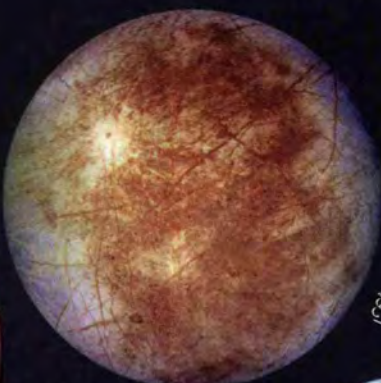

تیتانیا

۴

کالیستو

۱

اروپا

کالیستو

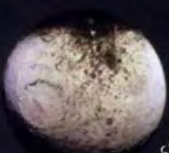
اروپا

کالیستو

اروپا

کالیستو

پوسته‌ی آریل در اثر انقباض و انفجار گسل بزرگ و طولانی در سطحش ایجاد شده که اکنون پوشیده از یخ است.

۱ ماه

ماه تنها ماهواره‌ی طبیعی زمین است. اندازه‌اش یک چهارم زمین است و پنجمین قمر بزرگ منظومه‌ی شمسی است. سطح آن خشک و سنگی است که تاهمواری‌های در اثر ضربات سیارک‌ها رویش ایجاد شده است.

۲ یو

قمر رنگارنگ یو، آتش‌فشانی‌ترین قمر منظومه‌ی شمسی است. سطح این قمر مرئیا در حال تغییر است. چرا که از شکاف‌های صخره‌ها مواد مذاب بیرون می‌ریزد و گازها با فشار دانه‌های مدانی را به بیرون پرتاب می‌کند.

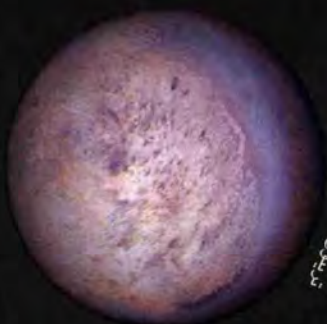
۳ اروپا

یکی از چهار قمر بزرگ مشتری است. گانیمید، کالیستو و یو دیگر اقمار بزرگ مشتری‌اند. به این چهار قمر بزرگ گالیل‌ها می‌گویند. چرا که گالیله از اولین ستاره‌شناسانی بود که با تلسکوپ خود آن‌ها را کشف کرد. در سطح اروپا فشارهای قهوه‌ای و خاکستری رنگ با هم تلاقی پیدا کردند و پر از مواد و آب یخ زده هستند.

۴ کائیمید

با داشتن عرضی معادل ۵۲۶۲ کیلومتر بزرگ‌ترین قمر منظومه‌ی شمسی است که متعلق به بزرگ‌ترین خانواده‌ی اقمار منظومه‌ی شمسی از مشتری است. ستاره‌شناسان تاکنون ۶۳ قمر از مشتری را پیدا کردند اما اگر بخواهیم قمرهای کوچکتر را نیز حساب کنیم این رقم باز هم بیشتر می‌شود. سطح کائیمید سنگی، یخی و بوسته‌اند یخ زده است.

۸ نریتون

پروتئوس کوچک قمر ۲۴۰ کیلومتر قطر دارد و دور نیتون می‌گردد.

۸ تریتون

یکی از ۱۳ قمر سیاره‌ی دور نیتون است که سنگی و یخی و جوان است. اسم آن، اسم مستعار حالایی است چرا که شیارها، شکاف‌ها و تورفتگی‌های سطح آن موجب شده تا شبیه به حالایی به نظر برسد.

۹ قمرهای کوچک

میانگین قطر این اقمار کوچک و بی‌شکل ۴۰۰ کیلومتر است، مثل ایمدیوس و هیریون. خیلی از این قمرهای کوچک که خیلی کوچک هستند مثل فوبوس و دیموس از مریخ، اکنون به عنوان سیارک شناخته می‌شوند.

همینطور که یک دنباله‌دار به خورشید نزدیک می‌شود، داغ‌تر می‌شود. برف و یخ‌های آن به گاز تبدیل می‌شوند، غبارهای آن از بین می‌روند و هسته‌ی مریخ به خورشید نزدیک‌تر می‌شود. وقتی دنباله‌دارها از مدار می‌شوند، یکی سر، که حاوی مواد جامد ترکیبی است (کما نام دارد) و دیگری دو انتهایست که یکی از گاز و دیگری از ذرات غبار است.

دنباله‌دارها

بیش از تریلیون‌ها دنباله‌دار در منظومه‌ی شمسی وجود دارند. دنباله‌دارها می‌توانند در مدارهایی دورتر از مدار زمین به خورشید، در حال گردش باشند و اگر در این مدار به هم بپیوندند کرده‌ای بزرگ پدید می‌آورند که ابر ۱ اوت نام دارد. دنباله‌دارها در واقع کلوخ‌هایی در ابعاد بزرگی هستند که متشکل از برف و عناصری دیگراند که مجموعاً به آن‌ها هسته یا گلوله‌ی برفی کثیف می‌گویند. تنها زمانی می‌توان دنباله‌دارها را دید که از کنار و نزدیکی خورشید عبور کنند و به اندازه‌ی کافی بزرگ و درخشان شده باشند.

کما: کما از مواد هسته‌ای و اصلی دنباله‌دار است که در حال حرکت و روانه شدن به سوی خورشید است.

دنباله: دنباله‌ها در ادامه‌ی دنباله‌دارها هستند و به خورشید نزدیک می‌شوند. جهت‌رهایی آن‌ها در خلاف جهت حرکت دنباله‌دار است و به سوی خورشید نیست.

دنباله‌دار همینطور که به خورشید نزدیک می‌شود، بزرگ‌تر می‌شود.

این نقطه‌ی داغ سیاره‌ی عطارد است.

نمایش دنباله‌دار ۳۳۰۰ دنباله‌دار از نزدیکی تاکنون عبور کردند و دیده شدند. حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ آن‌ها تنها یک مرتبه دیده شدند ولی چهار بار در قرن یک دنباله‌دار از زمین قابل مشاهده است، مثل دنباله‌دار مک‌نات در ژانویه‌ی ۲۰۰۷.

دنباله‌دار مک‌نات

عبور از خورشید

این تصویر مربوط به چرخش دنباله‌دار مک‌نات به دور خورشید است که توسط سفینه‌ی SOHO تصویربرداری شده است. مثل اغلب دنباله‌دارها، این دنباله‌دار هم نام خود را از کاشف آن که (رابرت مک‌نات) بود گرفته است. آقای مک‌نات بود گرفته است. آقای مک‌نات در آگوست ۲۰۰۶ اولین کسی بود که این دنباله‌دار را دید. در ژانویه‌ی ۲۰۰۷ خیلی بزرگ‌تر و پر نورتر شده بود، چرا که به خورشید نزدیک‌تر بود.

ساختار دنباله‌دارها

هسته‌ی دنباله‌دار، کلوخی است به اندازه‌ی یک شهر که دو سوم از این کلوخ برف و بقیه، سنگ و غبار است. دنباله‌دار هالی هر ۷۶ سال یک بار به دور خورشید می‌چرخد. وقتی همین دنباله‌دار به زمین نزدیک شد، در سال ۱۹۸۶ سفینه‌ی گیوتو به کمای آن نزدیک شد و تصاویری از آن تهیه کرد.

شکل دنباله‌ها دنباله‌هایی که از جنس گاز هستند، آبی و مستقیم‌اند ولی دنباله‌های ذره‌ای و غباری سفید و خمیده‌اند.

نزدیک به خورشید بلندترین شکل دنباله‌دارها، در نزدیک‌ترین فاصله از خورشید به وجود می‌آید. همین‌طور که از خورشید فاصله می‌گیرند، کوتاه‌تر می‌شوند.

صفحه‌ی درخشان و گرد خورشید با آمدن دنباله‌دار، پوشیده می‌شود.

چندین خرد تکه در دنباله‌ی دنباله‌دار، در حال تعقیب یک دنباله‌دار است.

دنباله‌دار سواشمن، واخن ۳، بیش از ۳۰ خرد تکه در دنباله‌ی خود دارد.

تجزیه

وقتی دنباله‌دارها از نزدیکی جرمی بزرگ مثل خورشید یا مشتری می‌گذرند، تحت تأثیر نیروی جاذبه‌ی آن‌ها قرار می‌گیرد و تجزیه می‌شود. دنباله‌دار سواشمن، واخن ۳، هر ۵/۴ سال، یک بار به دور خورشید می‌چرخد و ستاره‌شناسان متوجه تجزیه و فروپاشی آن شده‌اند.

فوران غبار و ذرات و گاز از هسته‌ی دنباله‌دار

طول هسته‌ی دنباله‌دار هالی ۱۵/۳ کیلومتر است.

شهاب سنگ

هر ساله بیش از هزاران تن مواد سنگی با اتمسفر زمین برخورد می‌کنند. اغلب آن‌ها از سیارک‌ها جدا شدند اما برخی هم از دنباله‌دارها، ماه و حتی مریخ جدا شدند. این تکه سنگ‌ها وقتی به زمین نزدیک می‌شوند نام شهاب‌واره می‌گیرند. اکثر آن‌ها تا از لایه‌ی اتمسفر عبور کنند، تجزیه می‌شوند و فرو می‌پاشند ولی برخی هم به ندرت به زمین برخورد می‌کنند که دیگر نام آن‌ها سنگ آسمانی است. به سه نوع اصلی تقسیم می‌شوند: شهاب سنگ سنگی، شهاب سنگ آهنی و آخرین نوع که خیلی نادر است شهاب سنگ سنگی، آهنی است.

اسکونل

شهاب سنگ سنگی - آهنی که در سال ۱۹۵۱ در اسکونل آرژانتین جمع‌آوری شد. کریستال‌های طلایی رنگی است که در زمینه‌ای مخلوط از آهن و نیکل قرار گرفته‌اند.

تیل

اولین شهاب سنگ سنگی - آهنی بود که ۴۰ سال پیش در آنتاریکا پیدا شد.

شهاب

شهاب سنگ وقتی با اتمسفر زمین برخورد می‌کند می‌سوزد و دنباله‌ای نورانی ایجاد می‌کند. در واقع به همین دنباله‌ی کوتاه عمر نورانی شهاب سنگ یا ستاره‌ی دنباله‌دار می‌گویند، هر ساله میلیون‌ها بار این حادثه رخ می‌دهد.

مرچیسون

شهاب سنگ سنگی معمول‌ترین نوع شهاب سنگ است. شهاب سنگ سنگی مرچیسون در استرالیا در سال ۱۹۶۹ فرو افتاد. این شهاب سنگ بیشتر از سایرین حجت بررسی و مطالعه بوده است. ساختاری از ترکیبات معدنی، آب و مولکول‌های پیچیده‌ی آبی دارد.

بارول

بارول، شهاب سنگ سنگی‌ای است که در انگلستان سال ۱۹۶۵ فرود آمد. وقتی به اتمسفر زمین رسید لایه‌ی سطحی‌اش در اثر اصطکاک و گرما، داغ و ذوب شد. که بعد از سرد شدن، به لایه‌ای جامد و سیاه رنگ تبدیل شد.

کنن دایبلو

این تکه سنگ صیقلی آهنی، شهاب سنگی منشأ گرفته از سیارک‌هاست که در اثر برخورد با زمین دهانه‌ی بارینجر را به وجود آورد. (در تصویر زیر)، تکه سنگ مذکور، ۳۰ تن وزن دارد و تنها سنگ موجود از سیارک‌هاست.

اثر ایجاد شده به شکل دهانه‌ی آتش‌فشان

اگر شهاب سنگ‌ها به زمین سقوط کنند، دهانه‌ی آتش‌فشان ایجاد می‌شود. دهانه‌ی آتش‌فشانی بارینجر که در اینجا نشان داده شده، به ندرت از برف پوشیده می‌شود و عرضی معادل ۱/۲ کیلومتر دارد و ۵۰ هزار سال پیش به وجود آمده است.

جیبین

بعد از شهاب سنگ سنگی، شهاب سنگ آهنی، معمول‌ترین نوع شهاب سنگ است. جیبین شهاب سنگ آهنی است که بیشتر حجم آن آهن و مقدار اندکی هم نیکل دارد. این شهاب سنگ آهنی نمایش داده شده، یکی از چندین شهاب سنگی آهنی است که در نامیبیا از سال ۱۸۳۰، سقوط می‌کنند.

کالکالانگ کریک

بیش از ۵۰ شهاب سنگ روی زمین یافت شدند که منشأ از ماه داشتند. این شهاب سنگ‌ها در اثر برخورد سیارک‌ها به ماه، جدا و پرتاب می‌شوند. کالکالانگ کریک شهاب سنگی قمری است، در استرالیا پیدا شد و هم جنس با خاک ماه است.

تک تایتز

قطعات شیشه‌ای شکل کوچکی هستند که وقتی در کنار هم قرار می‌گیرند شکل شهاب سنگی بزرگ را به وجود می‌آورند که با زمین اصابت کرده است. در اثر تصادم با زمین، سنگ‌های اطراف ناحیه‌ی برخوردش را از هم پاشیده و ذوب کرده و به بالا پرتاب کرده است. سپس سرد و محکم‌تر شده و در زمین شکل شیشه‌ای به خود گرفته است.

نکلا

نکلا یکی از ۳۰ شهاب سنگ مریخی است که تاکنون روی زمین پیدا شده است. این شهاب سنگ در اثر برخورد سیارک‌ها با مریخ به وجود آمده است.

با دوربین دو چشمی

سحابی شکارچی در آسمان شب زمین، ابر بزرگی متشکل از گاز و غبار و ستاره‌هاست. سحابی‌ها را اگر از دوربین دو چشمی - دو تلسکوپ با قدرت اندک که با هم کار می‌کنند - دید بهتر قابل رؤیت خواهند بود. برای دیدن سحابی شکارچی به وضوح، دو لنز اصلی به قطر ۵ سانتی‌متر لازم است که تصویر را هفت بار بزرگ می‌کند.

تصویر بهبود یافته

تلسکوپ‌های قوی‌تر تصویر بهتر و واضح‌تری از سحابی ایجاد می‌کند. در سر تا سر دنیا فقط ۵۰ تلسکوپ هستند که آینه‌های به عرض ۲-۵ متر دارند و ۲۰ تلسکوپ هم هستند که آینه‌هایی به عرض بیش از ۱۰ متر دارند. این تلسکوپ‌ها در ارتفاعات و قله‌های کوه‌ها واقع شدند، چرا که در آن‌جا هوا تمیزتر و ساکت و آرام‌تر است. این تلسکوپ‌ها از طریق کنترل‌ها و نظارت‌های کامپیوتری، هدایت می‌شوند و هدف موردنظر ستاره‌شناسان را هر چند روی کره‌ی زمین در حال چرخش، دنبال و بررسی می‌کنند.

تلسکوپ‌های بازتاب‌کننده از لنزهایی در جایگاه‌های مخصوصی استفاده می‌کنند تا به کمک آن‌ها نور را جمع‌آوری و متمرکز در ناحیه‌ی موردنظر کنند.

قسمت چشمی بزرگ کننده، در حالت ۹۰ درجه نسبت به بدنه‌ی تلسکوپ قرار می‌گیرد تا بیننده راحت باشد.

منظره‌ای با چشم غیرمسلح

صورت فلکی شکارچی به راحتی با چشم غیرمسلح قابل مشاهده است. در یک شب سیاه بدون مهتاب، ناحیه‌ای کدر و مخملی و کم نور در کنار سه ستاره‌ی کمر بند صورت فلکی شکارچی مشخص است. این همان سحابی شکارچی است.

تلسکوپ‌ها

اصلی‌ترین ابزار یک ستاره‌شناس، تلسکوپ است. این ابزار، اشیا و اجرام خیلی دور را چندین برابر بزرگ و واضح می‌کند. تلسکوپ چندین آینه و لنز در جاهای مشخص دارد تا نور را در یک منطقه متمرکز کند و تصویر واضحی ارائه دهد. بازتاب‌کننده‌ها از آینه استفاده می‌کنند و مورد استفاده‌ترین و معمول‌ترین نوع تلسکوپ‌اند. این نوع از تلسکوپ‌ها آینه‌های بزرگ‌تری دارند که قدرت تلسکوپ را برای ایجاد تصویری مطلوب چندین برابر افزایش می‌دهد.

حدوداً هزار ستاره‌ی جوان
در این تصویر مشخص
هستند چرا که امواج X از
خود ساطع می‌کنند.

متوسط تصویر تلسکوپ
با یک تلسکوپ مجهز به آینه‌ی به قطر
۲۰ سانتی‌متر می‌توان شکل و فرم یک
صورت فلکی را به آسانی مشاهده کرد.
یک دوربین هم به تلسکوپ وصل است
که نور و تصویر را جمع‌آوری می‌کند.

تصویر ارائه شده توسط اشعه‌ی X و مادون قرمز

تلسکوپ فضایی چاندرا، اشعه‌ی X
را جمع‌آوری می‌کند و برای ایجاد تصویری از مرکز صورت
فلکی شکارچی در سمت چپ استفاده می‌کند. تلسکوپ مادون
قرمز اسپیتزر نیز تصویری از همان ناحیه در قسمت راست ارائه
می‌دهد. ابرهای غبارآلودی که به وسیله‌ی نور ستارگان گرم
شدند و در تصویر قرمز رنگ مشاهده می‌شوند.

تصویری از فضا

برخی تلسکوپ‌ها هستند که با انرژی دیگری به جز نور
کار می‌کنند، مثلاً امواج رادیویی، اشعه‌ی X و انرژی
مادون قرمز. چون اتمسفر زمین از رسیدن این امواج
به زمین جلوگیری می‌کند پس این تلسکوپ‌ها در فضا
کارگذاری می‌شوند. تصویری که در این جا مشاهده
می‌کنید تصویری پیشرفته و رنگی است که توسط دو
تلسکوپ تهیه شده، یکی اسپیتزر که امواج مادون قرمز
را جمع‌آوری می‌کند و دیگری هابل که نور مرئی و
ماوراء بنفش را جمع‌آوری می‌کند.

مرکز صورت فلکی

آینه‌ی ۲/۴ متر تلسکوپ هابل نور را برای به تصویر
کشیدن جزئیات مرکز نورانی سحابی شکارچی
جمع‌آوری می‌کند. این ناحیه شامل چهار ضلعی
نامنظمی است که خوشه‌های ده ستاره‌ی جوان
پرنور دارد که با انرژی ماوراء بنفش خود مرکز
سحابی را روشن ساختند.

پیونر ۱۰ در ارتفاع کمی از مشتری در ۱۹۷۳ پرواز می‌کرده، در ۱۹۷۴ دو قوی آن یعنی پیونر ۱۱ هم به تعقیب آن آمد.

حداکثر سرعت وسیله‌ی ماه گرد، ۱۸/۶ کیلومتر بر ساعت است.

ماموریت آپولوی ۱۵

سویز ۱۹ با دو کیهان نورد روسیه‌ای

اولین ملاقات فضایی بین‌المللی

سفینه‌ی فضایی ویکینگ روی مریخ فرود آمد.

سفینه‌ی فضایی گیتو به مقصد دنباله‌دار هالی پرواز کرد.

تلسکوپ فضایی هابل پرتاب شد.

کلمبیا، اولین شاتل فضایی پرتاب شد.

پت فایندر مارس و گردشگرش، سوچزنر، مریخ را لمس کردند.

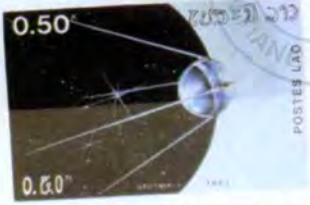
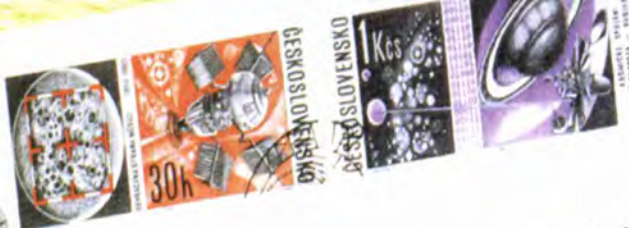
عبور زمانی از اکتشافات فضایی

- ۱۴ اکتبر ۱۹۵۷**
اسپاتنیک ۱، اولین ماهواره‌ی پرتاب شده به فضا توسط دولت روس.
- ۳ نوامبر ۱۹۵۷**
لاکا، سنگ روسیه‌ای، اولین موجود جاننداری که به فضا با اسپاتنیک ۲ سفر کرد.
- ۲ ژانویه ۱۹۵۹**
لیونا، اولین سفینه‌ی فضایی روسی که بر جاذبه‌ی زمین غلبه کرد.
- ۱۳ سپتامبر ۱۹۵۹**
لیونای ۲، اولین سفینه‌ی فضایی که روی ماه نشست در حالیکه روی سطح ماه سقوط کرد.
- ۱۲ آوریل ۱۹۶۱**
یوری گاگارین روسیه‌ای اولین کسی بود که به فضا سفر کرد. مدت زمان سفر او ۱۰۸ دقیقه بود.
- ۱۶ ژوئن ۱۹۶۳**
والنتینا ترشکووا، اولین زنی بود که به فضا رفت.
- ۱۸ مارس ۱۹۶۵**
الکسی لینوو روسیه‌ای اولین کسی بود که پیاده‌روی فضایی انجام داد.
- ۳ فوریه ۱۹۶۶**
لیونا ۲، اولین فرود موفقیت‌آمیز را روی ماه از آن خود کرد.
- ۲۴ دسامبر ۱۹۶۸**
آپولوی ۸، اولین سفینه‌ی آمریکایی با ماموریت انسانی زمین را به قصد مار ماه ترک کرد.
- ۲۰ جولای ۱۹۶۹**
نیل آرم استرانگ و باز آلدترین توسط آپولوی ۱۱ به ماه رفتند و به عنوان اولین انسان روی ماه قدم زدند.
- ۱۹ آوریل ۱۹۷۱**
راه اندازی اولین ایستگاه فضایی به نام سالیوت ۱ توسط روسیه.
- ۳۰ دسامبر ۱۹۷۳**
سفینه فضایی آمریکایی به نام پیونر ۱۰ برای اولین بار به مشتری سفر کرد.
- ۲۹ مارس ۱۹۷۴**
سفینه‌ی مارینر ۱۰ آمریکایی اولین پرواز به عطارد را داشت.
- ۱۷ جولای ۱۹۷۵**
آپولوی ۱۸ آمریکایی و سوپوز ۱۹ روسیه‌ای اولین ملاقات بین‌المللی فضایی را داشتند.
- ۲۲ اکتبر ۱۹۷۵**
اولین تصویر از سطح زهره توسط وینرا ۹ روسیه‌ای به زمین ارسال شد.
- ۲۰ جولای ۱۹۷۶**
ویکینگ ۱، اولین سفینه‌ی آمریکایی بود که روی مریخ، فرود موفقیت‌آمیزی داشت.
- ۱ سپتامبر ۱۹۷۹**
اولین پرواز به زحل با پیونر ۱۱ صورت گرفت.
- ۱۲ آوریل ۱۹۸۱**
کلمبیا، اولین شاتل فضایی آمریکایی که به فضا پرتاب شد.
- ۲۴ ژانویه ۱۹۸۶**
وویجر ۲، اولین سفینه‌ی فضایی که به زهره سفر کرد.
- ۲۰ فوریه ۱۹۸۶**
اولین مدول روسیه‌ای، ایستگاه فضایی میر به مداری در فضا پرتاب شد.
- ۱۳ مارس ۱۹۸۶**
جیوتو سفینه‌ی اروپایی اولین تصویر نزدیک از یک دنباله‌دار را گرفت.
- ۲۴ اگوست ۱۹۸۹**
وویجر ۲، اولین سفینه‌ی فضایی که به نپتون سفر کرد.
- ۲۴ آوریل ۱۹۹۰**
تلسکوپ فضایی هابل به فضا پرتاب شد.
- ۱۵ سپتامبر ۱۹۹۰**
مجلان سفینه‌ی آمریکایی، برنامه‌ی سه ساله‌ی نقشه‌برداری از زهره را آغاز کرد.
- ۲۹ اکتبر ۱۹۹۱**
کالیله، سفینه‌ی آمریکایی، اولین پرواز در ارتفاع کم را از گاسپرا، در حالیکه از کنار این سیارک عبور می‌کرد تجربه کرد.
- ۱۳ جولای ۱۹۹۵**
کالیله به مشتری رسید و کاوشگری را در اتمسفر آن رها کرد.
- ۴ جولای ۱۹۹۷**
سفینه‌ی فضایی پت فایندر مارس، سیار موقتی خود را روی مریخ رها کرد.
- ۲۰ نوامبر ۱۹۹۸**
زاریا، اولین مدول ایستگاه فضایی بین‌المللی (ISS) به فضا پرتاب شد.
- ۲ نوامبر ۲۰۰۰**
اولین خدمه‌های فضایی برای اقامت در ISS به فضا رفتند.
- ۱۲ فوریه ۲۰۰۱**
سفینه فضایی NEAR روی سیارک اروس فرود آمد.
- ۲۵ اگوست ۲۰۰۳**
تلسکوپ فضایی مادون قرمز اسپینتر به مدار زمین پرتاب شد.
- ۲۵ دسامبر ۲۰۰۳**
اولین سفینه‌ی بین سیاره‌ای اروپایی به نام مارس اکسپرس، به مقصد مدار مریخ به فضا پرتاب شد.
- ۴ ژانویه ۲۰۰۴**
روح سرگردان مکتشف مریخ، روی مریخ فرود آمد، دو قوی او به نام اوبورچونیتی او را دنبال می‌کنند.
- ۲ مارس ۲۰۰۴**
روزیتا، سفینه‌ی اروپایی، لنذر فابلی را با خود حمل می‌کرد و سفر ده ساله‌ی خود به دنباله‌دار چریوما - جراسیمکو شروع کرد.
- ۳۰ ژوئن ۲۰۰۴**
کازینی، سفینه‌ی فضایی آمریکایی به زحل رسید و سیاره و قمرهایش را مورد مطالعه قرار داد. هایکنز را به قمر تیتان زحل، برای مطالعه‌ی آن فرستاد.
- ۲۰ نوامبر ۲۰۰۵**
هایابوسا، سفینه‌ی ژاپنی در سیارک ایتوکاوا فرود آمد.
- ۱۹ ژانویه ۲۰۰۶**
نیوهوریزنس، سفینه‌ی آمریکایی برای سفر هشت ساله‌ی خود به پلوتو، به فضا پرتاب شد.
- ۴ اگوست ۲۰۰۷**
سمندر یافینسک، سفینه‌ی فضایی آمریکا، برای به نمایش گذاشتن مریخ به فضا پرتاب شد و در ۲۰۰۸ به مقصد رسید.
- ۱۴ ژانویه ۲۰۰۸**
مسنجر آمریکایی، اولین پرواز در ارتفاع کم خود، در مدار عطارد را آغاز کرد و در سال ۲۰۱۱ آماده چرخش به دور آن شد.

اکتشاف فضا

انسان حدود ۵۰ سال پیش توانست به فضا سفینه بفرستد. در آن زمان، حدود صد صنعت رباتیک به فضا فرستاده شد تا در منظومه‌ی شمسی سیارات، ماه و دنباله‌دارها بررسی و مطالعه شوند. آن‌ها یا در مدارها پرواز می‌کردند یا در سیارات دیگر فرود می‌آمدند. گام‌گذاری در ماه، کمک و امیدی برای قدم بعدی در مریخ شد.

ماهواره‌ی روسی اسپاتنیک

سگ داخل
کپسول

اسپاتنیک ۲ که به
همراه خود یک سگ به
نام لاکا می‌برد.

مرکوری اطلس ۵ که به
همراه خود شامپانزه‌ای به
نام انتوس را حمل می‌کند.

یوری گاکارین اولین انسان در فضا

والنتینا ترشکوا، اولین زن
در فضا

الکسی لینو اولین پیاده‌روی در فضا را انجام داد

آپولوی ۸ در مدار ماه

بلند شدن آپولوی ۱۱

در مداری به دور ماه

انسان روی ماه
قدم می‌زند

داخل اتمسفر زمین
فرو افتاده

قطعات آپولوی
۱۱ که تحت
برنامه‌نویسی
کولومبیا
به زمین
بازمی‌گردند.

MERCURY MARINER 10 29 USA

VENUS MARINER 2 29 USA

EARTH LANDSAT 29 USA

MOON LUNAR ORBITER 29 USA

MARS VIKING ORBITER 29 USA

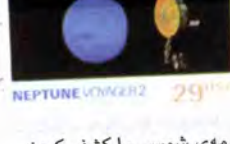
JUPITER PIONEER II 29 USA

SATURN VOYAGER 2 29 USA

URANUS VOYAGER 2 29 USA

NEPTUNE VOYAGER 2 29 USA

PLUTO NOT YET EXPLORED 29 USA

سفینه‌هایی که اصلی‌ترین اجرام منظومه‌ی شمسی را کشف کردند.

سفرهای فضایی و فضاوردان

از زمان اولین مأموریت فضایی انسانی در ۱۹۶۱ تاکنون، بیش از ۴۶۰ نفر به فضا سفر کردند. ۲۶ نفر از آن‌ها به ماه رفتند و بقیه در مدارهایی حول زمین اقامت کردند. تنها روسیه، چین و آمریکا به فضا، انسان فرستاده است. اگرچه، انسان‌ها، تنها موجودات زنده‌ی فضاورد نیستند. حیواناتی چون سگ، میمون و عنکبوت به فضا برای کمک بیشتر در تحقیقات فرستاده شدند.

۱۲ Baker اولین میمون اسکورل که به فضا در ۲۸ می ۱۹۵۹ پرواز کرد. او با یک میمون ریزس که Albe نام داشت همراه بود.

۱۳ Eugene Cernan یکی از اعضای مأموریت آپولو ۱۷ در دسامبر ۱۹۷۲ بود. او آخرین انسانی بود که روی ماه قدم زد.

۱۴ Neil Armstrong اولین انسانی که پاهایش را روی ماه گذاشت. او ۲ ساعت و ۳۵ دقیقه مشغول بررسی و مشاهده‌ی سطح تابان ماه بود.

۱۵ Yuri Gagarin اولین کسی که به فضا پرواز کرد. سفر او در اپریل ۱۹۶۱ بود که ۱۰۸ دقیقه طول کشید. طی این سفر او به دور کره‌ی زمین می‌چرخید.

۱۶ Sunita Williams زنی که طولانی‌ترین سفر فضایی را داشت (۱۹۴٫۷ روز)

۷ Eileen collins اولین رهبر زن شاتل فضایی زن در فوریه ۱۹۹۵ و اولین فرماندهی زن شاتل فضایی در جولای ۱۹۹۹.

۸ Yang Liwei اولین فضاورد چینی (taikonout). اولین مأموریت انسانی فضایی چینی در اکتبر ۲۰۰۳ شروع شد.

۹ Svetlana savitskaya دومین فضاورد زن و اولین زنی که پیاده‌روی فضایی انجام داد.

۱۰ Michael collins سومین عضو مأموریت آپولو ۱۱ در ۱۹۶۹. او به دور ماه می‌گشت و مانند Aldrin, Armstrong سطح ماه را بررسی و مطالعه می‌کرد.

۱۱ Dennis Tito اولین توریست فضاورد که ۲۰ میلیون دلار برای شش روز سفر هزینه کرد.

۱ Alan shepard دومین انسان و اولین آمریکایی بود که به فضا سفر کرد.

۲ UIF Merbold فضاوردی آلمانی، اولین اروپایی بود که با شاتل فضایی پرواز کرد.

۳ Jim voss بیشترین زمان پیاده‌روی فضایی را از آن خود و Susan Holms ثبت کرد.

۴ Susan Helms (بالا را مشاهده کنید).

۵ Laika اولین حیوانی که به مدار زمین پرواز کرد سگ روسیه‌ای که در اسپاتنیک ۲ در ۱۹۵۷ به فضا سفر کرد.

۶ Alexei leonov اولین پیاده‌روی فضایی مجهز به تجهیزات حفاظتی فضایی به نام وُسکاد، در مارس ۱۹۶۵ که ۱۰ دقیقه طول کشید.

۱۷ Mike Melvill اولین فضانورد تاجر بود. او کشتی فضایی را در ژوئن ۲۰۰۴ خلبانی کرد.

۱۸ Valentina Tereshkova اولین زنی که به فضا پرواز کرد. او سفری سه روز در وُستوک ۶ در ژوئن ۱۹۶۳ داشت.

۱۹ Sergei Krikalev رکورددار بیشترین زمان سپری شده در فضا است. در شش سفر فضایی، مجموعاً ۸۰۳/۴ روز، زمان سپری کرد.

۲۰ Sam اولین میمون رزوس که در ۱۹۶۰ به فضا سفر کرد. از طریق او تجهیزات لازم برای پرواز انسان به فضا مورد بررسی قرار گرفت.

۲۱ Valeri Poliakov رکورددار بیشترین زمان سپری شده در فضا طی یک سفر است. رکورد او ۴۳۷/۷ روز است.

۲۲ Bruce McCandless اولین پیاده روی بدون محدودیت در فضا در فوریه ۱۹۸۴ را انجام داد.

۲۳ John Glenn اولین آمریکایی که به مدار فضایی زمین در ۱۹۶۲ سفر کرد. او پیرترین مسافر فضایی بود که در ۱۹۸۸، ۷۷ ساله بود.

۲۴ Arabella عنکبوتی که در سال ۱۹۷۳ به ایستگاه فضایی اسکای لب فرستاده شد. به خوبی در فضا خود را وفق داد و شبکه‌ای از تار تنید.

۲۵ Coelophysis جمجمه‌ی دایناسوری که با شاتل فضایی اندور در ۱۹۹۸ به فضا رفت.

۲۶ قورباغه‌ی سبز درختی به ایستگاه فضایی میر در ۱۹۹۰ برده شد.

۲۷ Buzz Aldrin دومین کسی بود که روی ماه قدم گذاشت.

۲۸ ماهی نیم باله با شاتل فضایی کلمبیا در ۱۹۹۸ پرواز کرد.

۲۹ میمون اسکورل به همراه ۲۴ موش سفید به آزمایشگاه فضایی ۳ در ۱۹۹۸ برده شدند.

۳۰ موش سفید (بالا را مشاهده کنید)

۳۱ جوجه بلدرچین از تخم‌هایشان در ایستگاه فضایی میر در مارس ۱۹۶۰ بیرون آمدند.

۳۲ Belka, Strelka اولین سگ‌هایی که در سفر فضایی‌شان به مدار زمین در ۱۹۶۰ زنده ماندند.

۳۳ Ham اولین شامپانزه که به فضا سفر کرد. در ۱۹۶۱ برای آزمایش تجهیزات لازم جهت سفر انسان به فضا، در مأموریت انسانی فضایی آمریکایی، او را به فضا فرستادند.

آنتاریکا (قطب جنوب)

کوه‌های قطب جنوب عرض آنتاریکا را فراگرفته‌اند و قاره را به شرق و غرب تقسیم می‌کند. این ناحیه مرز دریای سرخ که با نام ستاره‌ی خاکی نیز می‌شناسند، است. این کوه‌ها در این منطقه غارهای یخی معروفی دارند.

زمین

سیاره‌ی زمین

زمین حدود ۴/۶ میلیارد سال قبل، از توده‌ای غنی از آهن و مقداری هم خاک و شن به وجود آمد که به دور خورشید در حال گردش بود. برخی صخره‌های سنگی شکسته می‌شدند و تکه‌هایی به نام شهاب سنگ به وجود می‌آوردند که ممکن بود این تکه‌ها در اثر گرمای ضربات وارد شده باز به هم متصل شوند. این بمباران تکه‌ها ممکن بود پیوسته باشد؛ بدین ترتیب سیاره از گرمای ضربات داغ و ذوب می‌شد. پس این هسته‌ی آهنی داغ شده، روان می‌شد و به سمت مرکز توده‌ی سیاره حرکت می‌کرد و هسته‌ی سیاره را شکل می‌داد. بدین ترتیب سنگ‌ها و مواد سبک‌تر هم در قسمت گوشه و پوسته باقی می‌ماندند.

ساختار زمین

سیاره‌ی زمین مثل یک هلو، لایه لایه است. پوسته‌ی سنگی، لایه‌ی سطحی و نازک زمین را تشکیل می‌دهد. قسمت گرم و روان و محرک، زیر پوسته، گوشته نام دارد که مثل قسمت گوشتی و آبدار هلوست. در مرکز سیاره، عناصر فلزی سخت و سنگین وجود دارند مثل قسمت چوب و سخت هسته‌ی هلو.

پوسته‌ی سنگی سرد، تنها قسمت کوچکی از کل توده‌ی بزرگ زمین را تشکیل داده است.

با حرکت ثابت گوشته‌ی زمین، قسمت پوسته‌ای که دقیقاً بالای آن است کداخته می‌شود.

تل داغ بالا رونده، صفحات پوسته را از ناحیه‌ای نازکتر می‌شکند و جدا می‌کند و بالا می‌آید.

با به زیر رفتن پوسته‌ی اقیانوس‌ها، کوه‌ها بلندتر می‌شوند.

۱ هسته‌ی داخلی

هسته‌ی داخلی توپ سنگینی از آهن و نیکل جامد است. گرمای این قسمت به خاطر واکنش‌های هسته‌ای است که رخ می‌دهد و دمای آن ناحیه را به ۴۷۰۰ درجه سانتی‌گراد می‌رساند. با این دمای بالا انتظار می‌رود که هسته مذاب باشد، عاملی که از این امر جلوگیری می‌کند فشار زیاد در آن منطقه است.

۲ هسته‌ی خارجی

هسته‌ی جامد داخلی، توسط لایه‌ای از گوگرد، نیکل و آهن مذاب پوشیده شده که هسته‌ی خارجی نام دارد، عامل چرخش این لایه به صورت مذاب، میدان مغناطیسی زمین است.

۳ گوشته‌ی پایینی

۲۹۰۰ کیلومتر در عمق زمین برابر است با لایه‌ی سنگی گوشته، که دما در آن ناحیه ۳۵۰۰ درجه سانتی‌گراد است. فشار زیاد در این ناحیه از ذوب شدن سنگ‌ها و عناصر جلوگیری می‌کند اما دمای فوق‌العاده بالایی آنجا در نهایت باعث می‌شود سنگ‌ها مثل خمیر حرکت آرامی داشته باشند.

۴ گوشته‌ی بالایی

حداکثر دمای این ناحیه ۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد است. در این ناحیه حرکت عناصر و مواد باعث می‌شود تا قسمت پوسته در نواحی نازک و سرد ترک بردارد، و اگر فشار از این ناحیه کم شود، مواد مذاب بیرون می‌ریزند مثل دهانه‌های آتش‌فشان‌ها.

۵ پوسته‌ی اقیانوس‌ها

قطر پوسته‌ی بین قاره‌ها کمتر از ۱۱ کیلومتر است. این لایه از جنس سنگ‌های سنگینی است که از شکاف‌های بین اقیانوسی فوران کرده و بستر دریا و اقیانوس را پوشانده است.

۶ پوسته‌ی قاره‌ها

سبک‌ترین نواحی پوسته‌ی زمین است که مثل لوح‌های وسیعی روی گوشته‌ی روان قسمت زیرین قرار گرفته‌اند. ۷۰ کیلومتر بالاتر از سطح دریا، ضخامت پوسته‌ی قاره‌هاست.

ماه

بلافاصله بعد از زمین این سیاره شکل گرفت. در اثر برخورد سیارکی بزرگ به زمین و متلاشی شدن آن ماه به وجود آمد. بعد از این فروپاشی، بیشتر قسمت‌های فلزی و سنگین سیارک به زمین متصل باقی ماند و قسمتی از هسته‌ی زمین را شامل شد ولی قسمت‌های سنگی و سخت کوچک آن به فضا پرتاب شد و تحت تأثیر نیروی جاذبه‌ی کره‌ی زمین در مداری نسبت به آن قرار گرفت و ماه را به وجود آورد.

فرورفتگی‌های بزرگ روی ماه با مواد مذاب تیره‌رنگی که سابقاً فوران کردند، پر شده است.

۷ سطح خشکی

تحت تأثیر عوامل گوناگونی چون نور خورشید، باد و باران هست و سنگ‌های این ناحیه با فرسایش آب و هوا و پدیده‌های گوناگون تجزیه شده و خاک را به وجود می‌آورد، خاک برای موجودات زنده مثل گیاهان و حیوانات ضروری است.

۸ اقیانوس‌ها

قسمت‌های سطحی کره‌ی زمین که فرو رفته هستند و پر از آب‌اند، به طور متوسط عمق اقیانوس‌ها می‌تواند ۳/۷ کیلومتر باشد. بیشتر آب درون زمین، سابق به صورت بخار از دهانه‌ی آتش‌فشان‌ها بیرون زده است.

۹ مجموعه اقلیمی

نور خورشید، آب دریاها و اقیانوس‌ها را تخیل می‌کند و با خود به سطح مرتفع‌تری از اتمسفر می‌برد. بخار آب در ارتفاع، توده‌های در حال چرخش ابرها را ایجاد می‌کند که بر خشکی‌ها می‌بارند و زندگی را به آن‌ها هدیه می‌دهند.

۱۰ اتمسفر

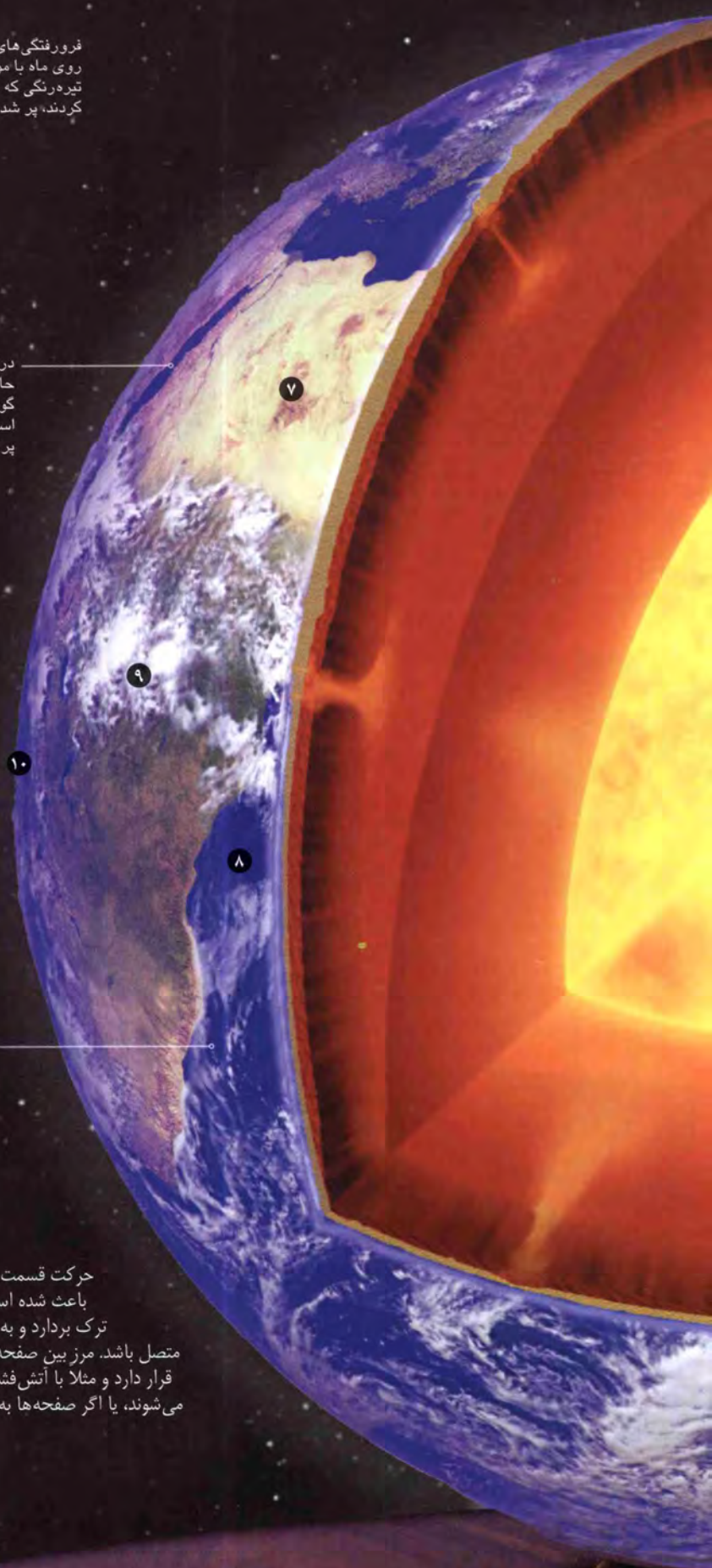
توده‌ی زمین، نیروی جاذبه‌ای دارد که بر اثر آن برخی گازها مثل نیتروژن، اکسیژن و کربن دی‌اکسید را در نزدیکی خود نگاه می‌دارد. همین گازها لایه‌ای اطراف زمین ایجاد می‌کنند که آن را در شب گرم نگاه می‌دارد و از خطر اشعه‌های مرز برای زندگی جانداران روی زمین محافظت می‌کند.

دریای سرخ، در واقع ترکی حاصل از فشار و قسمت گوشتی زمین به پوسته است که آب اقیانوس آن را پر کرده است.

بیش از ۷۰ درصد از سطح زمین پوشیده از اقیانوس‌هاست.

در سطح

حرکت قسمت ضخیم و داغ و روان گوشته، باعث شده است که پوسته در قسمت‌هایی ترک بردارد و به صورت صفحه صفحه به هم متصل باشد. مرز بین صفحه تحت تأثیر نیروی زمین‌لرزه قرار دارد و مثلاً با آتش‌فشان‌های این صفحه‌ها از هم جدا می‌شوند، یا اگر صفحه‌ها به هم برخورد کنند، کوهی بالا می‌آید.

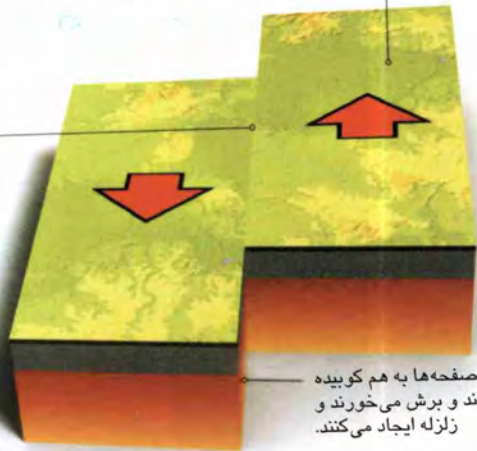

مرزهای لغزنده در این مرزها، صفحه‌ها در کنار هم و در خلاف جهت با هم، می‌لغزند. در این مرزها و این موقع، زلزله‌های سریع رخ می‌دهد ولی نقاط آتش‌فشانی به ندرت به وجود می‌آید.

ترکیب زمین با حرکت صفحه‌ها، جابجا می‌شود.

مرز صفحه‌ها با خط شکست بین صفحه‌ها مشخص می‌شود.

صفحه‌ها به هم کوبیده می‌شوند و برش می‌خورند و زلزله ایجاد می‌کنند.

صفحه‌ای آرام در طول مرز سان‌آندریز فالت می‌لغزد.

شکاف زمین

صفحه‌ها به هم وصل‌اند و زمین را به وجود می‌آورند. برخی صفحه‌ها، در مرزهای واگرا از هم دور می‌شوند، اما برخلاف انتظار، زمین هیچ گاه بزرگ نمی‌شود، چرا که از آن سو، در مرزهای هم‌گرا، صفحه‌ها به زیر هم می‌لغزند. حرکت‌ها در صفحه‌های آرام، کاکائو و کاریب چگونه شکل‌گیری مرزها را به نمایش می‌گذارد.

صفحه‌ای آرام

در مرز واگرا، صفحه‌ها در آرام شرقی از هم دور می‌شوند.

در مرزهای هم‌گرا، صفحه‌ای کاکائو به زیر صفحه‌ای کارائیب می‌لغزد.

صفحه‌ای آمریکای شمالی

صفحه‌ای کاریب

صفحه‌ای کاکائو

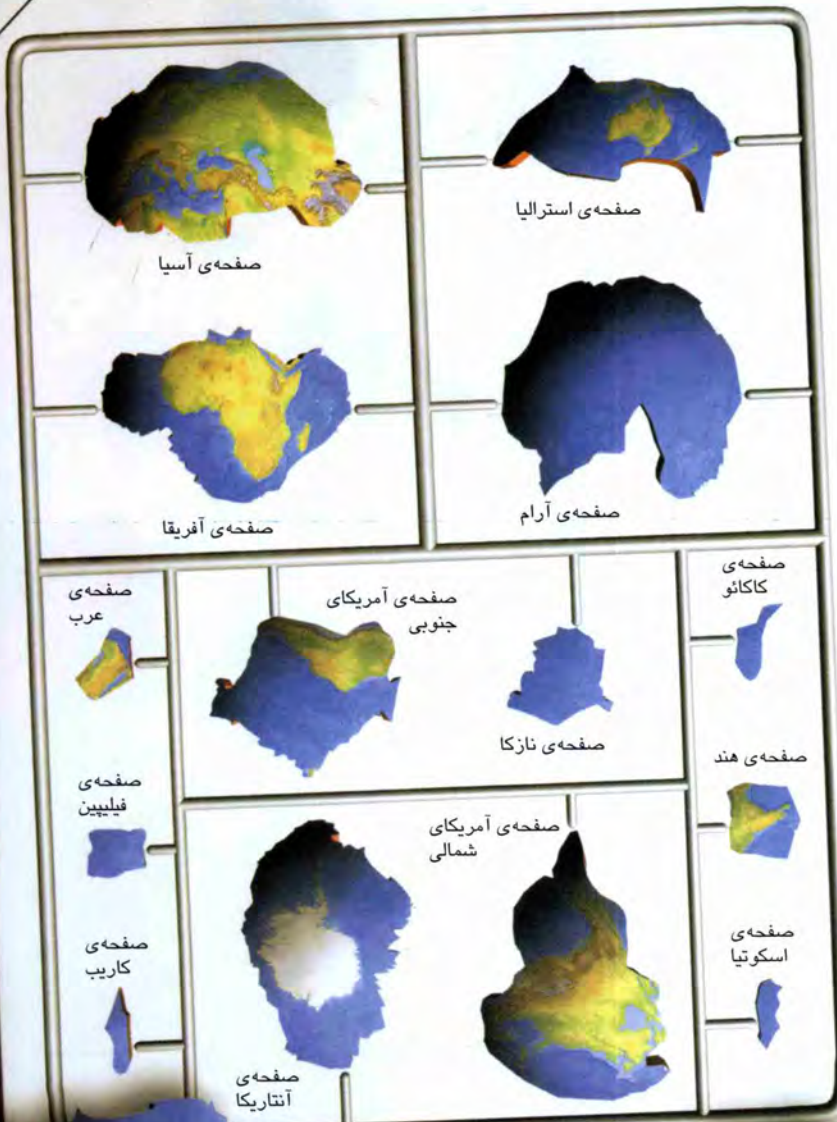
صفحه‌ای نازکا

صفحه‌ای آمریکای جنوبی

تکتونیک صفحه‌ای (لایه‌های زمین)

پوسته‌ی زمین، صدف شکننده‌ای است که روی قسمتی عمیق و داغ که لایه‌ی گوشته نام دارد، را پوشانده است. این لایه خیلی آرام حرکت می‌کند و انرژی حرکت خود را از داغی و گرمای تولید شده در اعماق زمین به دست می‌آورد. همین حرکت، صفحه‌های پوسته‌ی زمین را ایجاد می‌کند، که صفحه‌ها را برخی جاها به هم نزدیک و در برخی مواقع هم از هم دور می‌کند. همینطور که این صفحه‌ها حرکت می‌کنند، عوامل طبیعی روی زمین، مثل کوه و دریا و اقیانوس را، کوچک‌تر یا بزرگ‌تر می‌کنند.

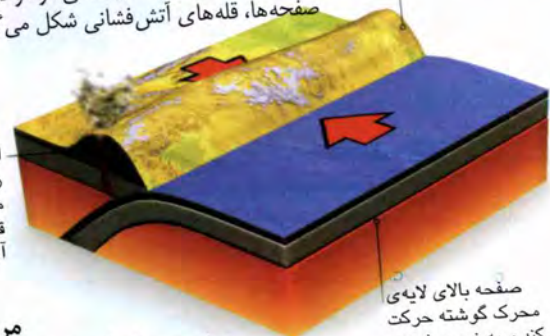

مرز صفحه‌ها

در برخی مرزهای بین دو صفحه، حالت دور شدن صفحه‌ها از هم و در برخی حالت نزدیک شدن به هم را می‌بینیم. هم‌چنین حالت سوم وجود دارد که گاهی صفحه‌ای به زیر صفحه‌ی مقابل می‌لغزد. در این نوع حرکت صفحه‌ها، زلزله ایجاد می‌شود و در مرز بین صفحه‌ها، قله‌های آتش‌فشانی شکل می‌گیرد.

صفحه‌ی قاره‌ای بالا می‌رود و کوه‌ها را تشکیل می‌دهد.

اصطکاک سنگ‌ها را نوب می‌کند و موجب فوران آن‌ها از قله‌ی کوه به صورت آتش‌فشان می‌شود.

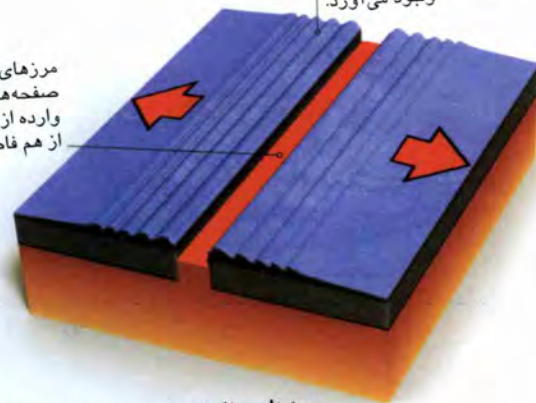
صفحه بالای لایه‌ی محرک گوشته حرکت می‌کند و به زیر صفحه‌ی روبه رو می‌لغزد.

مرزهای همگرا

در این مرزها، یکی از صفحه‌ها زیر صفحه‌ی دیگر می‌لغزد. همیشه بستر اقیانوس‌ها به زیر صفحه‌های قاره‌ای می‌لغزد و کوه‌ها بالاتر می‌روند.

بیرون ریختن مواد مذاب از بین فاصله‌ی دو صفحه لایه‌های سنگی جدید را به وجود می‌آورد.

مرزهای سست بین صفحه‌ها با نیروی وارده از لایه‌ی گوشته، از هم فاصله می‌گیرند.

مرزهای واگرا در این مرزها، صفحه‌ها از هم فاصله می‌گیرند که معمولاً در بستر اقیانوس‌ها اتفاق می‌افتد. این پدیده منجر به بیرون ریختن مواد مذاب از قسمت گوشته می‌شود و بالاخره بستر جدیدی از اقیانوس را به وجود می‌آورد.

جعبه‌ی قطعات

۱۵ صفحه‌ی تکتونیک بزرگ وجود دارد و تقریباً ۴۰ صفحه‌ی کوچک هم وجود دارد. آن‌ها بستر اقیانوس‌ها و خشکی‌های قاره‌ها را تشکیل می‌دهند. صفحه‌های قاره‌ای ضخیم‌ترند ولی سبک‌تر از سنگ‌های بستر اقیانوس‌هاست. اندازه و شکل صفحه‌های اقیانوسی همواره در حال تغییر است در صورتی که صفحه‌های قاره‌ای برخلاف حرکت گوشته زیر آن، خیلی تغییر نمی‌کنند.

آتش فشان‌ها

آتش فشان، دیننی‌ترین و مخرب‌ترین پدیده‌ی زمین‌شناسی است. اغلب آتش فشان‌ها در مرز بین صفحه‌های پوسته‌ی زمین، جایی که شکاف بین دو صفحه وجود دارد، ایجاد می‌شوند. شکاف صفحه‌ها باز می‌شود و اصطکاک ناشی از برخورد صفحه‌ها به هم، لایه‌ای که به زیر می‌لغزد را ذوب و لایه‌ای که بیرون یا بالا می‌رود را خرد و تکه تکه می‌کند. آتش فشان‌ها اغلب در نقاط داغ در مرز صفحه‌های ارتفاع می‌افتند که باعث بیرون زدن تلی از مواد مذاب از گوشته‌ی زمین می‌شود.

Kilauea
جزایر هاوایی رشته آتش فشان‌هایی دارد که عمدتاً در اثر لغزیدن بستر اقیانوس آرام، مواد مذاب از نقاط داغ بیرون می‌ریزند. قدیمی‌ترین آتش فشان در شمال این منطقه خاموش شده است اما Kilauea فعال‌ترین آتش فشان دنیا در ناحیه‌ی جنوبی هاوایی است.

مواد مذاب بیرون ریخته، به همراه دود و بخاری هستند که عمدتاً از بخار آب، کربن دی‌اکسید و سولفور دی‌اکسید تشکیل شده است.

برخی از سنگ‌های مذابی که به بیرون پرتاب می‌شوند در هوا سرد شده و مثل یک خط داغ به زمین می‌خورند که بسبب‌های گداخته نام دارند.

موانع مذاب و فشان بیرون می‌آیند که از خاکسترها و باده‌هایی از آبی که بر موانع مذاب آتش فشان‌ها می‌کند، از آبی که بر موانع مذاب و داغ و شکسته است.

دمای این گداخته‌های جاری حدود ۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد است که باعث می‌شود تاریخی به نظر برسند و روان باشند.

یک مخروط از خاکستر که دمای آتش فشان Kilauea فعال را احاطه کرده است.

۱ فوران

وقتی مواد مذاب Kilauena فوران می‌کند، گداخته‌های بازالت و گازها از اعماق زمین از طریق دهانه‌ی آتش‌فشان بیرون می‌ریزند. گداخته‌های بازالت خیلی روان‌اند، بنابراین میزان زیادی از آن روی لبه‌ی دهانه‌ی آتش‌فشان جاری می‌شود. بیرون آمدن گاز از دهانه‌ی آتش‌فشان می‌تواند منجر به انفجار گاز و تقاطع داغ گداخته‌ها شود.

۲ دهانه‌ی آتش‌فشان

گداخته‌ها به بیرون می‌جوشند و بیرون می‌ریزند. مخروطی‌ها از آوار سنگ‌ها ایجاد می‌کنند. بیشتر گداخته‌ها درون مخروط باقی می‌مانند یا منفجر شده و به بیرون می‌پاشند تا سطح مخروط و دهانه‌ی آتش‌فشان سخت و زبرتر شود. این اتفاق اغلب لایه‌های زیرین از زغال، خاکستر و گداخته‌های سرد شده را در معرض دید قرار می‌دهد.

۳ مخروط

این مخروط آتش‌فشانی کوچک تنها قلعه‌ای است که دهانه‌ی آتش‌فشان گنبدی شکل بزرگ را پوشانده است. پوششی که در اثر به زیر فرود آمدن ۲۳۷۷ متر از بستر اقیانوس به وجود آمده است، گنبد یا گداخته‌های جاری که در هاوانی فوران می‌کنند، بالا می‌روند. آتش‌فشان‌هایی که مواد گداخته‌ی چسبناکی بیرون می‌ریزند، شیب بیشتری نسبت به مواد جاری ایجاد می‌کنند.

۴ جریان گداخته‌ها

گداخته‌هایی که از آتش‌فشان Kilauena بیرون می‌ریزند، خیلی داغ و جاری هستند، به طوری که مثل رودخانه‌ای از آتش در دامنه‌ی کوه جاری می‌شوند و در پایین، جمع می‌شوند. از سال ۱۹۸۳ این آتش‌فشان (Kilauena) به طور پیوسته بیش از ۱۰۰ sqkm، مواد مذاب به بیرون ریخته است.

۵ انواع گداخته‌ها

گداخته‌های هاوانی اغلب بازالتی هستند و در اثر به زیر فرود آمدن بستر اقیانوس، بیرون می‌ریزند. روان بودن آن به خاطر وجود میزان اندکی سلیکا است. ماده‌ی معدنی که برای ساخت شیشه استفاده می‌شود، دیگر گداخته‌ها که از آتش‌فشان‌های دیگر بیرون می‌ریزند، به خاطر داشتن سلیکا به میزان زیاد، خیلی جاری نیستند و چسبناک هستند.

۶ مجرای گداخته‌ها

جریان جاری از دهانه‌ی آتش‌فشان Kilauena، در فاصله‌ی دور، سرد و سخت می‌شود. اگرچه قسمت‌های زیرین و داخلی این جریان جاری، هم‌چنان جاری است. این موضوع، مجرای گداخته‌ها را ایجاد می‌کند که تا نزدیکی دریا پیش می‌رود و به داخل دریا که می‌ریزد، اپری از بخار آب دریا را ایجاد می‌کند.

گداخته‌های جاری با سرعتی بیش از ۱۰۰ کیلومتر بر ساعت به طرف پایین حرکت می‌کنند.

سطح جریان گداخته‌ها سرد و سیاه و چروک‌دار می‌شود که خصوصیت سطح سنگ‌های سیاه است.

گداخته‌های بازالتی هاوانی وقتی سرد می‌شوند، سنگ‌های غنی از آهن و سنگین را به وجود می‌آورند.

زمین لرزه (زلزله)

صفحه‌های سنگی وسیع پوسته‌ی زمین، همیشه در حال حرکت‌اند. جاهایی که صفحه‌ها با هم برخورد دارند، زلزله ایجاد می‌شود. حرکت‌های سبک باعث لرزش (تکان) اندکی می‌شوند ولی اغلب سنگ‌های صفحه‌ها در مرزها با هم برخورد دارند. لرزش و غرش از زمانی که سنگ‌ها در هم قفل می‌شوند و مسیر حرکتشان از حالت طبیعی خارج می‌شود تا زمانی که دو صفحه و سنگ‌ها از هم به قصد مسیر اصلی‌شان دور شوند ادامه می‌یابد. سنگ‌ها به سمت عقب جهش می‌زنند و اغلب چندین بار در مسیرشان تغییر می‌کند که این امر می‌تواند زلزله‌ای فاجعه‌آفرین ایجاد کند.

شیلی ۱۹۶۰

توسط دانشمند آمریکایی به نام چارلز ریشتر بیان شد و برای اندازه‌گیری قدرت زمین لرزه توسط دستگاهی به نام لرزه‌نگار، استفاده می‌شد.

بزرگ‌ترین زلزله که بیشترین صدمه را وارد کرد، تاکنون در شیلی در ۱۹۶۰ رخ داد. در مقیاس ریشتر، به بزرگی ۹٫۵ ریشتر بود. مقیاس ریشتر برای زلزل، در سال ۱۹۳۵

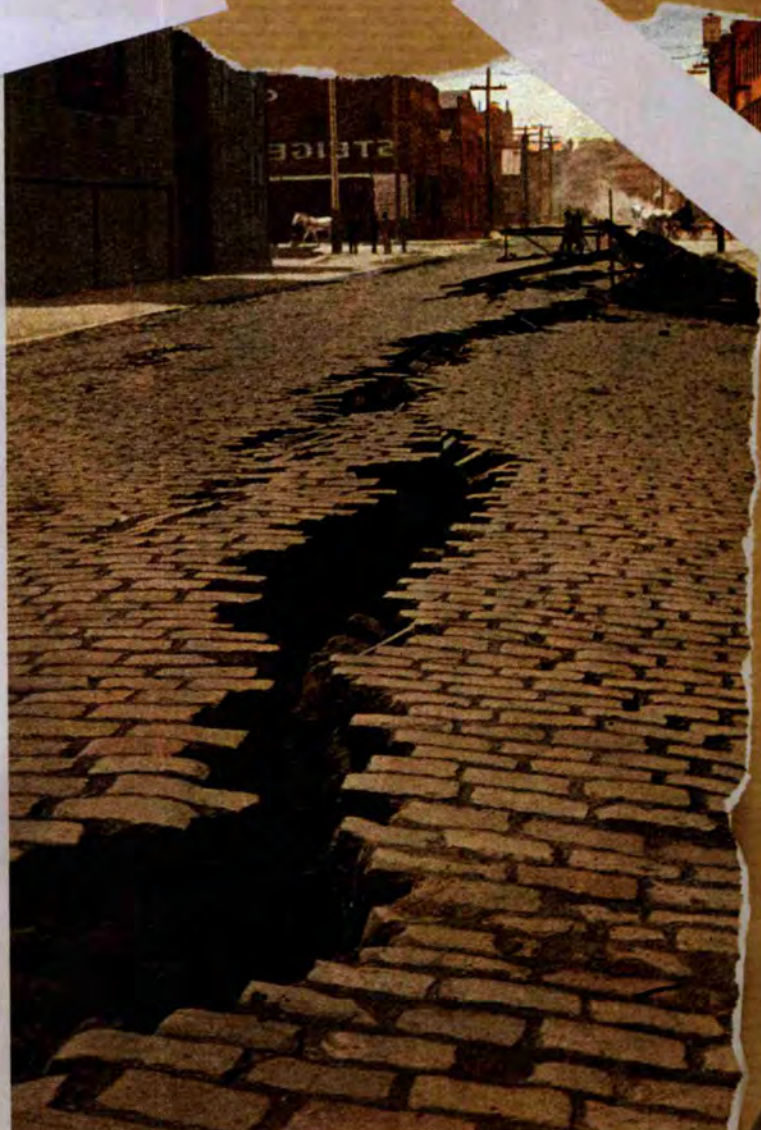

آلاسکا ۱۹۶۴

۲۷ مارس ۱۹۶۴، بستر اقیانوس آرام به زیر پوسته‌ی آلاسکا خزید و زمین لرزه‌ی بزرگی ایجاد کرد. در این زمین لرزه تعداد اندکی جان سالم به در بردند، اگرچه تعداد کشته‌ها هم ۱۲۵ نفر بود.

مکزیکوسیتی ۱۹۸۵

شهر مکزیک در بستر از خاک رس خشک شده، که سابقاً بستر دریاچه بوده، ساخته شده است. زلزله‌ای که در ۱۹۸۵ در مکزیک رخ داد، انگار زمین رسی آن، تبدیل به ژله‌ای لرزان شده بود. امواج لرزشی آن شش بار زمین را لرزاند و همه جا را خراب کرد. ساختمان‌های بلند شهر مکزیک با لرزش‌های متناوب بر زمین فرو ریختند و در آخر بیش از ۹۰۰۰ کشته بر جای ماند.

سان فرانسیسکو ۱۹۰۶

صفحه‌ی اقیانوس آرام به زیر صفحه‌ی آمریکای شمالی لغزید و سان آندریز فالت در کالیفرنیا تحت تأثیر این حادثه قرار گرفت. سان فرانسیسکو از ابتدا در ناحیه‌ی خطرناکی به اشتباه ساخته شد. در زلزله‌ای ۱۹۰۶ بیشتر این شهر ویران شد و ۶ متر از زمین آن لغزید و آتش‌سوزی‌های زیادی را متجرب شد و خرابی‌های زیادی به بار آورد.

کوبا ۱۹۹۵

زمین، در آن جا زلزله رخ می دهد.
در سال ۱۹۹۵ زمین لرزه ای شهر
پیشرفته ی کوبای ژاپن را در هم کوبید و
۶۴۳۳ کشته شد.

ژاپن در غرب اقیانوس آرام قرار دارد،
یعنی در صفحه ای که خیلی متحرک
است و بیش از هر جای دیگر در

اندونزی ۲۰۰۶

در سال ۲۰۰۶، زمین لرزه ی جدی در جزیره ی اندونزی از جاوا،
رخ داد. بیش از ۱۳۵ هزار خانه را ویران کرد و حداقل ۵۷۸۰
نفر کشته داشت. این زمین لرزه به شهر میراث دنیایی، معبد
هندوهای پرامبانان را آسیب زد، ولی تخریب و آوار نکرد.

سونامی ۲۰۰۷

در اثر سونامی در آسیا در سال
۲۰۰۴، ۲۸۳۰۰۰ کشته بر جای
ماند. این سونامی بر اثر برخورد
صفحه ی اقیانوس و لغزش آن
با سوماترا بود. در اقیانوس هند،
امواج بزرگی ایجاد شد که تمام
ساحل و مسافت های دورتری از
ساحل را تحت تأثیر ضربات خود،
ناپود کرد.

شهر یاند آسه،
سوماترا و اندونزی را
در آوریل ۲۰۰۴ نشان
می دهد.

تصویر همان نواحی
را بعد از سونامی، در
ژانویه ۲۰۰۶ نشان
می دهد.

کوه‌ها

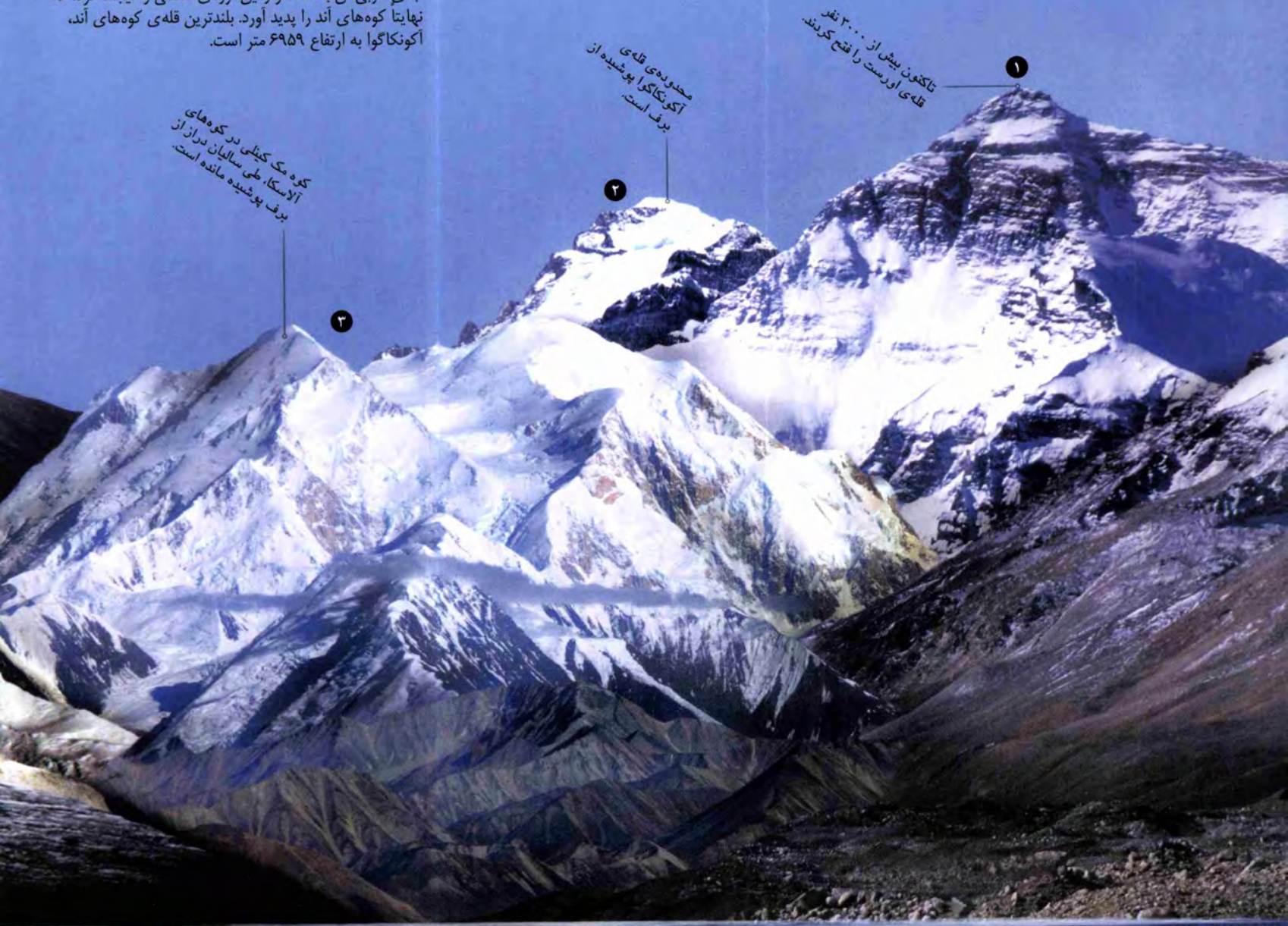
کوه‌های تمام دنیا، بر اثر برخورد و بالا آمدن صفحه‌های پوسته‌ی زمین در ناحیه‌ی مرزها، ایجاد می‌شوند. جایی که صفحه‌ها به هم برخورد می‌کنند، لبه‌های قاره‌ها به سمت بالا به یکدیگر نیرو وارد می‌کنند و مثل کوه‌های آند در آمریکای جنوبی برمی‌خیزند. در این میان، ممکن است سنگ‌های داغ زیر پوسته هم از ترک‌ها و شکاف‌های پوسته‌های حرکت کرده و بیرون بریزند و قله‌ها و کوه‌های آتشفشانی را ایجاد کنند. هم‌چنین مواد گداخته از پوسته‌هایی که از هم فاصله می‌گیرند یا از نقاط داغ بیرون می‌ریزند، تصویر افقی زیر، عکسی از بلندترین قله‌های قاره‌ای است، که براساس ارتفاع از اقیانوس آرام در کنار هم قرار گرفتند.

۱ کوه اورست

بلندترین قله‌ی جهان، اورست، ۸۸۵۰ متر بالاتر از سطح دریاست. این کوه در رشته کوه‌های هیمالیا واقع است. هیمالیا ۵۰ میلیون سال قبل در اثر برخورد هند و آسیا به وجود آمده است. جالب اینجاست که هند همچنان به سمت شمال حرکت می‌کند، بنابراین اورست هم در حال بلندتر شدن است.

۲ کوه آکونکاگوا

بستر اقیانوس آرام به زیر آمریکای جنوبی خزید، به طوری که لبه‌ی غربی آن بالا آمد و زمین لرزه‌ی سختی را ایجاد کرد، که نهایتاً کوه‌های آند را پدید آورد. بلندترین قله‌ی کوه‌های آند، آکونکاگوا به ارتفاع ۶۹۵۹ متر است.

۱
تاکتون بیش از ۳۰۰۰ نفر
قله‌ی اورست را فتح کردند.

۲
محل‌دهی قله‌ی
آکونکاگوا پوشیده از
برف است.

۳
کوه مک کینلی در کوه‌های
آلاسکا، طی سالیان دراز از
برف پوشیده مانده است.

۳ کوه مک کینلی

کوه مک کینلی با ارتفاع ۶۱۹۴ بالاتر از سطح دریا بلندترین قله‌ی رشته کوه‌های آلاسکا در کوردیلرای غربی آمریکای شمالی است. جبهه و اندازه‌ی و انزوای این کوه نسبت به رشته کوه‌های دیگر در اطرافش، او را تبدیل به کوهی زیبا و منظره‌ای دیدنی در طبیعت آلاسکا کرده است.

۴ کوه کلیمانجارو

بلندترین کوه در آفریقا با دهانه‌ای آتش‌فشانی که سه مخروط آتش‌فشانی دارد، کلیمانجارو است. بلندترین قله در بلندترین مخروط به نام کیمبو با ارتفاع ۵۸۹۵ متر است. نام دیگر مخلوط‌ها، ماونزی و شیرا است.

۵ ماوناکیا

بلندترین نقطه در هاوایی، قله‌ی آتش‌فشانی با ارتفاع ۱۰۰۰۰ متر از سطح اقیانوس آرام است. اگرچه ارتفاع این قله از سطح دریا فقط ۴۲۰۵ متر است ولی بزرگ‌ترین کوه در کره‌ی زمین است.

۶ وینسون مسیف

دور افتاده‌ترین کوه روی زمین در قاره‌ی یخ زده‌ی قطب جنوب است. در نگاهی کلی به وسعت این قاره‌ی یخی، مرتفع‌ترین نقطه، وینسون مسیف در اِس وِث است. با ارتفاعی بالغ بر ۴۸۹۷ متر.

۷ مونت بلنک

با حرکت رو به شمال قاره‌ی آفریقا، لبه‌ی قاره‌ی اروپا تا خورده و بالا آمده و کوه‌های آلپ را به وجود آورده است. بلندترین قله‌ی آلپ، مونت بلنک با ارتفاع ۴۸۰۸ متر است ولی از آن جایی که قله‌ای یخی دارد، ارتفاع آن سال به سال تغییر می‌کند.

۸ آنوراکی (کوه کوک)

بلندترین قله در نیوزلند، قله‌ی آنوراکی است که به زبان بومی مائوری است و به معنی سوراخ کننده‌ی ابر است. این کوه همچنین با نام کوه کوک شناخته شده است. اکنون ارتفاع این کوه ۲۷۴۴ متر است. اما قبل از ریزش کوه در سال ۱۰ متر بیشتر بود.

دو پنجاه در حال آب شدن دامنه‌های آنوراکی با برف‌های سنگین تغذیه می‌شوند و باز یخ می‌زنند.

حداکثر ارتفاعی که قله‌ی یخی مونت بلنک می‌تواند بالاتر برود، ۱۶ متر است.

دامنه‌ی پرشیب و لیز وینسون مسیف، با لایه‌ای ضخیم از برف و یخ پوشیده شده است.

وسعت جسم کوه ماوناکیا کم کم آب می‌شود و در آب اقیانوسی که در حال بالا آمدن است، غرق می‌شود.

دهانه‌ی آتش‌فشان مخروط کیمبو به معنی معادل ۲/۴ کیلومتر دارد.

اقیانوس منجمد شمالی

بیشتر قسمت‌های این اقیانوس در زمستان با ضخامت نازکی از یخ پوشیده شده است. خیلی از این یخ‌ها در بهار آب می‌شوند و اجازه‌ی عبور نور خورشید از آب را می‌دهند تا زندگی در آب‌های سرد برگردد. آب‌های نزدیک به قطب شمال، حتی در تابستان هم یخ زده‌اند. یخ‌های این اقیانوس و قطب شمال، سالانه، به میزان زیادی آب می‌شوند که علت آن گرم شدن جهانی کروی زمین است.

صفحه‌ی اقیانوس آرام به سمت زیر پوسته‌ی ژاپن حرکت می‌کند و گودال اقیانوسی را به وجود آورده که به شدت زلزله خیز است.

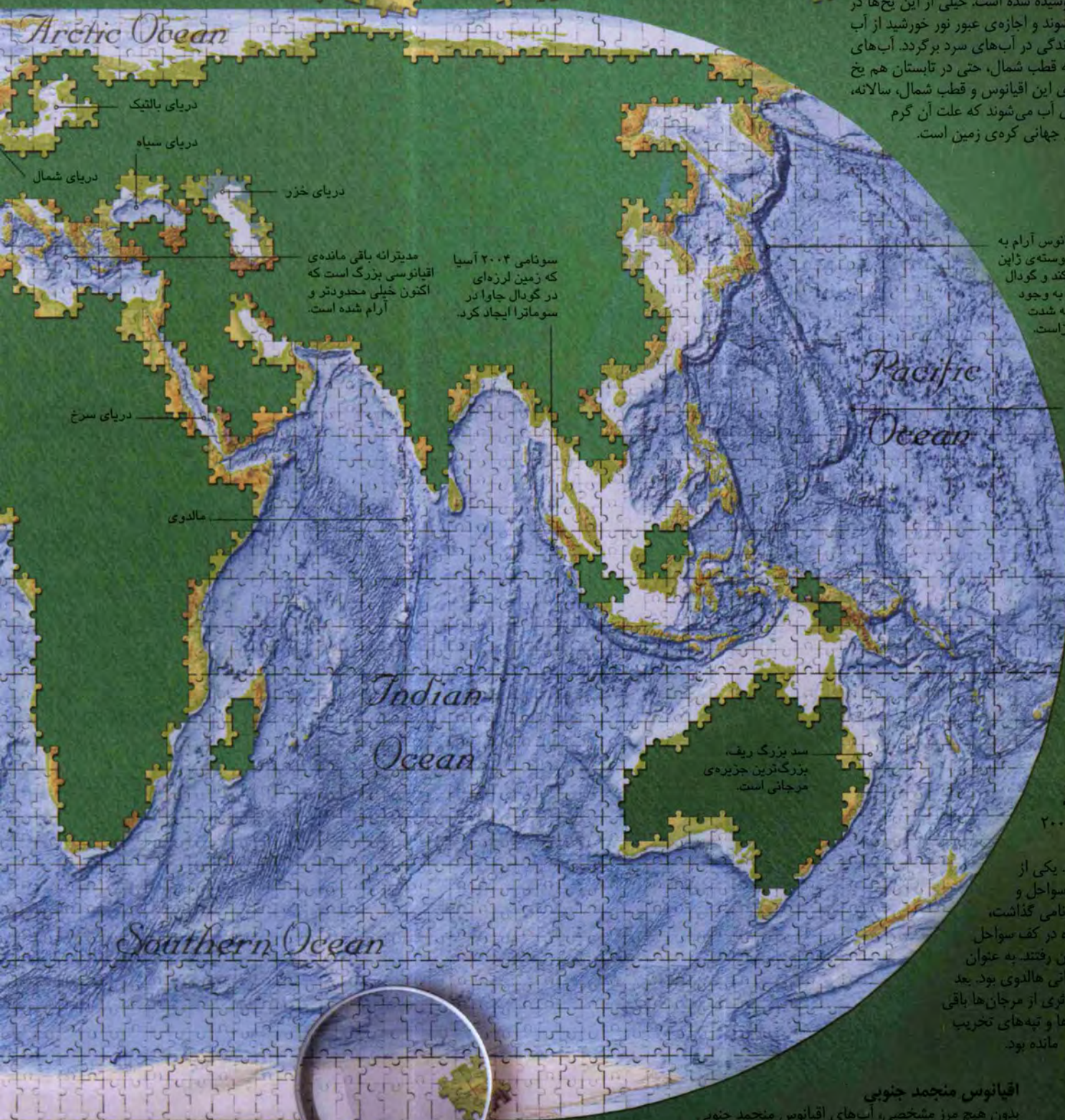
در زیر امواج اقیانوسی، گودال ماریانا پست‌ترین نقطه‌ی زمین است. به عبارتی ۱۱ کیلومتر زیر دریاست.

اقیانوس هند

اقیانوسی در نواحی گرمسیری زمین که به خاطر سونامی ۲۰۰۴ و صدمات وارده بر سوماترا بدنام است. یکی از اثرات جدی که بر سواحل و اطراف آن، این سونامی گذاشت، مرجان‌های خوابیده در کف سواحل بود که همگی از بین رفتند. به عنوان مثال جزیره‌ی مرجانی هالدوی بود. بعد از سونامی نه تنها اثری از مرجان‌ها باقی نماند بلکه تله‌ها و تپه‌های تخریب شده‌ی ساحل باقی مانده بود.

اقیانوس منجمد جنوبی

بدون هیچ مرز مشخصی، آب‌های اقیانوس منجمد جنوبی حلقه‌ای سرد از گرداب حول آنتارکتیکا به وجود آوردند. اغلب در زمستان، این اقیانوس هم سطحی از یخ آن را می‌پوشاند. گاهی قطعاتی از یخچال‌ها و توده‌های یخی از قطب جدا می‌شود و در آب‌های این اقیانوس آن قدر شناور باقی می‌ماند تا آب شود.

دریای بالتیک

دریای سیاه

دریای شمال

دریای خزر

مدیترانه باقی مانده‌ی اقیانوسی بزرگ است که اکنون خیلی محدودتر و آرام شده است.

سونامی ۲۰۰۴ آسیا که زمین لرزه‌ای در گودال جاوا در سوماترا ایجاد کرد.

دریای سرخ

مالدی

سد بزرگ ریف بزرگ‌ترین جزیره‌ی مرجانی است.

اقیانوس‌ها

اقیانوس‌ها بیش از دو سوم سطح زمین را پوشانده‌اند، عمق اقیانوس‌ها به طور میانگین $3/8$ کیلومتر است، اما آب آن‌ها شور است. بستر اقیانوس‌ها جایی است که صفحه‌های پوسته‌ی زمین یا از هم فاصله می‌گیرند و یا به هم کوبیده می‌شوند و شکاف‌های عمیق و طولانی یا قله‌های توخالی آتش‌فشانی را ایجاد می‌کنند. بر این اساس، اندازه و شکل اقیانوس‌ها مدام در حال تغییر است.

هاوایی تنها آتش‌فشان جزیره‌ای و کوه دریایی است.

اقیانوس آرام
بزرگی اقیانوس آرام به اندازه‌ی همه‌ی اقیانوس‌های دیگر با هم است. لبه‌های بستر اقیانوس آرام در گودال‌های عمیق، مثل گودال ماریانا می‌لغزد و آب می‌رود و کوچک می‌شود. قسمت شرقی اقیانوس، برخلاف اینکه لبه‌ای با فعالیت متوسط تکتونیک دارد، سالانه ۲۲ سانتی‌متر بزرگ‌تر می‌شود.

اقیانوس اطلس

آمریکای شمالی و جنوبی از آفریقا و اروپا جدا شدند و به غرب حرکت کردند و اقیانوس اطلس را پدید آوردند. بستر این اقیانوس، از حاشیه‌ی میانی اطلس، در حال گسترش است. این حاشیه در قسمت شمالی، بستر اقیانوس را می‌شکافد و ایسلند را با آتش‌فشان‌ها و چشمه‌های آب گرم به وجود می‌آورد.

سنگ و کانی

سنگ‌ها، ترکیباتی از مواد و عناصر شیمیایی‌اند که مواد معدنی یا کانی نامیده می‌شوند، که کریستال‌ها را با اشکال مشخص پدید می‌آورند. سنگ‌ها به سه دسته‌ی اصلی تقسیم می‌شوند. سنگ‌های آذرین، که آن دسته از سنگ‌ها هستند که وقتی مواد تشکیل دهنده‌ی آن‌ها مذاب شده است به بیرون ریخته و در مجاورت هوا سرد و سخت شده است، سنگ‌های دگرگونی که ترکیبات و ساختارشان با تأثیرات دما و فشار تغییر می‌کند و سنگ‌های رسوبی که از اجساد و بقایای جانوران دریازی گرفته تا خاک و شن و هر نرداه‌ی که در ته دریا به صورت فشرده و بدون آب رسوب کند، است.

۱ اسلبیت (سنگ لوح) از رسوب کردن صدف‌ها تحت فشار زیاد، این سنگ‌های سیاه به وجود می‌آید. آن‌ها صفحه‌های نازکی را تشکیل می‌دهند که برای سقف به عنوان مصالح ساختمانی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

۲ باریت کاکس کومب این کانی نسبتاً سفید را می‌توان در سنگ‌های سیاه به صورت رگه‌هایی مشاهده کرد. کریستال‌های این کانی، فرم‌های خوشه‌ای را پدید می‌آورد که شبیه به کاکس کومب (تاج سر خروس) است.

۳ شپیست در واقع همان اسلبیت است که با فشار و گرمای زیاد، از سنگ رسوبی نرم تبدیل به سنگ دگرگونی خیلی سخت شده است.

۴ گچ گچ، نوعی سنگ آهک است. از بقایای اجساد ارگانسم‌های کوچک در آب دریاهای نواحی گرمسیری در زمان دایناسورها، در ته دریا رسوب کرده و تشکیل شده است.

۵ سنگ مرمو سنگی سخت و کونزک است که نوعی سنگ آهکی دگرگونی است. در معماری و مجسمه‌سازی می‌توان از آن استفاده کرد، چرا که به راحتی برش می‌خورند و می‌توان آن را به شکل دلخواه صیقل داد؛ بنابراین جلوه‌زیبایی دارد.

۶ کلسیت ماده‌ی اصلی تشکیل دهنده‌ی سنگ‌های آهکی و مرمری است. همچنین در غارهای آهکی می‌تواند ساختارهای استالاکتیت و استالاگمیت را تشکیل دهد.

۱۳ گرانبی یک از سنگ‌های اصلی تشکیل دهنده‌ی قاره‌هاست. مواد مذابی که در زیر زمین به تدریج سرد می‌شوند، گرانبی‌ها را تشکیل می‌دهند. کوآرتزهای بزرگ، فلوپسها و کریستال‌های میکا از این طریق به وجود می‌آیند.

۱۴ برش این سنگ، رسوبی از شکستن سنگ‌هایی با به‌های نیز که بعداً با تکه‌های نرم به هم چسبیده می‌شوند تشکیل می‌شود.

۱۵ اسپیدین به عنوان شیشه‌ی آتش فشانی هم شناخته می‌شود. سنگ‌های سبز تیره‌ی درخشان هستند که وقتی گدازه‌ها در معرض هوا خیلی سریع سرد می‌شوند، کریستال‌های آن را پدید می‌آورند.

۱۶ کاپرو سنگ کریستالی غنی از آهن تیره‌ی زبر و درشت است که در عمق بستر اقیانوس‌ها پدید می‌آید.

۱۷ پامیس (سنگ پا) گازهایی که از دهانه‌ی آتش فشان‌ها بیرون می‌ریزند، در گدازه‌ها به صورت جاب‌های گازی قرار می‌گیرند. پامیس‌ها با داشتن این جاب‌های گازی زیاد، حتی برخی اوقات در سطح آب می‌توانند شناور باشند.

۱۸ کروندوم سخت‌ترین کانی بعد از الماس است. مات است و از کریستال آن برای ساخت لعل سرخ و باقوت کبود استفاده می‌کنند.

۱۹ البیت کانی کم‌رنگ است که از فلوپسات غنی از سدیم تشکیل می‌شود. یکی از عناصر اصلی گرانبی است. کریستال‌های چهارگوش بزرگی دارد که در نور خورشید می‌خشند.

۲۰ گرانبی از کربن خالص تشکیل شده است - مثل الماس، کانی فلزی نرمی است که خط سیاهی از خود بر جای می‌گذارد. برای درست کردن معز مداد از آن استفاده می‌شود.

۲۱ بازالت بازالت سیاه و سنگین، نوعی از دهانه‌های ریپروندم گارو است. از گدازه‌های غنی از آهن خارج شده از دهانه‌ی آتش فشان اقیانوس‌هاست که سریعاً در آب سرد می‌شوند.

۲۲ ماسه سنگ ماسه‌ها به وسیله‌ی دیگر کانی‌ها به هم می‌چسبند و ماسه سنگ‌ها را به وجود می‌آورند. این ماسه سنگ فورمز از دانه‌های شن‌های بیابان تشکیل شده است.

۲۳ پیریت نام دیگر آن طلای قلابی است. این کانی فلزی زرد رنگ حاوی آهن و سولفور است. اغلب کریستال‌های مکعبی مثل این یکی که در اینجا نشان داده شده به وجود می‌آورد.

۲۴ کنکروما خیلی شبیه برش است. سنگی جامد و سخت است که از خرده‌سنگ‌هایی که با دیگر کانی‌ها به هم متصل هستند تشکیل شده است، مثل این‌هایی که در بستر رود و ساحل دریایچه پیدا شده‌اند.

۷ سنگ آهک همه‌ی سنگ‌های آهکی از کانی گچ و اندکی کلسیت تشکیل شده‌اند. به آسانی در آب باران حل می‌شود و مجموعه غارهای وسیعی را به وجود می‌آورد.

۸ هالیت آب دریاچه‌های نمکی که یخار شود، این کانی باقی می‌ماند. هالیت همان سنگ نمکی است که برای تهیه‌ی نمک طعام از آن استفاده می‌کنند.

۹ بیویت بیویت قهوه‌ای سوخته، نوعی مگاست، ماده‌ی معدنی است که اغلب در گرانبی و شپیست وجود دارد. ظاهر کریستالی و صفحه‌ای نازکی دارد که مانند صفحه‌ی پوسته پوسته شده از پلاستیک سخت است.

۱۰ اکوژیت یک سنگ دگرگونی سنگین و چگال که عمق سطح زمین را شامل می‌شود. اکوژیت شامل نیروکسین سبز روشن و لعل قرمز درخشان می‌شود.

۱۱ ترومیت فیبرهای کریستال مانند، شفاف و نازک، هستند که در واقع از سنگ آهکی که تحت فشار و گرمای زیادی بوده، به وجود می‌آیند.

۱۲ بریل کانی خیلی سخت و شفاف است که اغلب کریستال‌های مایل به سبزی را ایجاد می‌کند. از این کریستال‌ها در تهیه‌ی زمرد و اکوامارین در جواهر سازی استفاده می‌کنند.

نام دانیوریت از ش
دانیوری آمریکا کر
شده است.

دانیوریت، بی رنگ،
زرد، سبز و یا قهوه‌ای
رنگ است.

بریل سبز کمرنگ،
نوعی از زمردهای
سبز است.

کریزوبریل، از زرد
عسلی تا سبز نعنانی،
تنوع رنگ دارد.

کهرپای قهوه‌ای اصلی،
یکی از هزاران رنگ
کهرپاهاست.

صغیر طلایی، فرم
طلایی از صغیر آلی
است.

نام اسپینل ارغوانی از
رنگ ارغوانی‌اش گرفته
شده است.

آندالوزیت با نورها
سبز و نارنجی
می‌درخشد.

گارنت، لعلی محبوب
و مشهور با تمدنی
انسانی است.

سپترین به رنگ زرد
گرم، نوعی کوارتز
است.

بریل زرد، ته رنگی از
آهن و اورانیوم دارد.

کهرپای ابلق، یعنی دو
رنگ در کنار هم در
یک کریستال

صغیر ارغوانی یکی
از کروندوم‌های
سخت است.

اسپینل بنفش هم مثل خیلی
اسپینل‌های دیگر از معدن
میائما برما استخراج شده
است.

اوپال با پخش در خود،
رنگش تغییر
می‌کند.

توپاز، برطرف کننده‌ی
ناراحتی، نگرانی و خشم
است.

آمتیست، همیشه
به رنگ بنفش یا
صورتی است.

کریزوبریل با ظاهری
افسونگر و جذاب
قیمت‌گذاری می‌شود.

کهرپای سرخی که به
نظر یاقوت است، روبلیت
نام دارد.

یاقوتی با مواد
معدنی صغیر، ولی
به رنگ قرمز.

اسپینل قرمز، اغلب
به عنوان یاقوت سرخ
استفاده می‌شود.

زمرد سبز چشم‌گریه
خطی براق و کمرنگ رو
خود دارد.

گاهی اوقات به کهرپای
سبز، وردلیت هم
می‌گویند.

رنگ لالایت با سایر
سنگ‌های جواهراتی دیگر
متفاوت است.

کهرپای سبز، می‌تواند
بسیار شبیه به زمرد
سبز باشد.

تانزانیت، نام خود را
از مکان کشفش یعنی
تانزانیا گرفته است.

زیرکن آبی، مرغوب‌ترین
و محبوب‌ترین نوع
زیرکن است.

ماتریکس اوپال، سنگی
صیقل داده شده با
رگه‌هایی از اوپال است.

سنگ ماه، جواهری جادو
در هند به حساب می‌آید.

آلبیت همیشه سفید
است.

چشم ببر، خطی از
رنگ زرد با حاشیه‌ای
قهوه‌ای دارد.

یاقوت آتشی، با کاغذ
سمپاده‌ای لعل صیقل
داده شده و به شکل گنبد
درآمده است.

کوارتز چشمان گربه،
خطی تابناک و کمرنگ
مثل چشم گربه دارد.

کریزوپراس به خاطر رنگ
سببی‌اش مورد توجه و
ستایش قرار دارد.

بریل سبز، همدیگی
کمرنگ برای زمرد سبز
است.

توپاز بی رنگ
می‌تواند با الماس
شکسته شود.

زیرکن قهوه‌ای، یکی از
تنوع اقسام رنگ‌های
زیرکن است.

زیرکن سبز بیشتر از
نوع آبی آن است.

کهرپاها از سایر
سنگ‌های جواهراتی، تنوع
رنگ بیشتری دارند.

آمتیست، یک فرم
بنفش از کوارتزهای
معمولی است.

صغیر ستاره، الکویی
ستاره مانند در سطح
خود دارد.

زیرکن یکی
از سنگین‌ترین
جواهرات است.

اسفالریت، سنگ طبیعی است که درخششی مثل الماس دارد.

لالایت زوایا می‌تواند سیاه دیده شود.

مورکانیت، بریل صورتی رنگ با متگنز است.

کریزوبریل اغلب به رنگ عسلی - قهوه‌ای است.

کهربای سبز، ته رنگی از کرومیوم دارد.

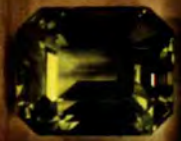
صفیر صورتی دقیقاً معادل یاقوت صورتی است.

پیتل آبی که اسپینل ت هم نام دارد، بسیار نادر است.

گارنت آلماندینیا بزرگ‌تر از گارنت معمولی است.

پریدات از کریستال اولیوین سبز کم‌رنگ ساخته شده است.

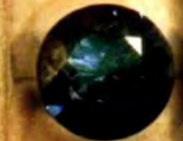
توپاز، میانجی برای برطرف کردن مرگ ناگهانی است.

آکوامارین نوعی بریل آبی کم‌رنگ است.

تصور می‌شود، کریزوبریل تعادل هورمونی را ایجاد می‌کند.

ایندیکولیت، نوعی کهربای کیود است.

پفیری که شامل اکسید هن است، ته رنگی از زرد دارد.

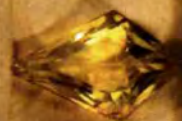
توپاز معمولاً زرد است ولی بی‌رنگ هم می‌تواند باشد.

اپال آتشین، اپالی واضح و شفاف به رنگ قرمز است.

کانزیت، با سایه‌های مختلفی به رنگ بنفش، می‌درخشد.

کهربای زرد از مالوای می‌آید.

صفیر همیشه ظاهر الگویی پرستاره دارد.

صفیر زرد کمیاب‌تر از صفیر آبی است ولی قیمتی ارزان‌تر از آن دارد.

یونک سبز مثل الماس سبز می‌درخشد.

اپال از کوه‌ها استخراج شده، قرین سنگ عقیق است.

گارنت ستاره، با الگویی پرستاره می‌درخشد.

سنگ لاجورد، یکی از اولین سنگ‌های جواهراتی بود که کشف شد.

هماتیت، فرم درخشانی از اوره آهن است.

ژاد معمولاً سبز است اما می‌تواند بنفش مایل به ارغوانی هم باشد.

ژاد ۷۰۰۰ سال است که در جواهرات جای گرفته است.

کهربای صورتی چشم‌گره‌ای، ظاهری سایه روشن دارد.

کانزیت تا صد سال پیش ناشناخته بود.

رودولیت، نوعی گارنت قرمز مخملی است.

سینهلایت کانی کمیاب از سریلانکاست

ژاد اغلب تراشیده شده است و سابقاً برای ساخت ابزار از آن استفاده می‌کردند.

سنگ‌های جواهراتی

مواد معدنی زمین به صورت طبیعی که قابل استخراج، تصفیه، صیقل دادن و فرم دادن به اشکال دلخواه هستند، که در برابر نور می‌درخشند. خیلی از آن‌ها هنگامی که استخراج می‌شوند حاوی مواد اضافی هستند که باعث می‌شود ته رنگی از آن‌ها در سنگ جواهراتی ما وجود داشته باشد مثل: صفیر، کهربا و توپاز. قیمت‌های گزاف و گرانی برای آن‌ها تعیین می‌شود. مجموعه‌ی سنگ‌های جواهراتی که در این دو صفحه مشخص شده است بیش از یک میلیون دلار می‌ارزد.

سنگ ماه نامش به خاطر خاصیت تابناکی اوزان و موجی که دارد، است.

فیروزه، سنگ آسمانی از جنس مس است.

گارنت معمولاً رنگی قرمز - قهوه‌ای یا کلا رنگ گرم دارد.

سرب (سنگ)
معدن سرب

سرب

فلز تیره رنگ سرب، نرم و چگال و سنگین است و نقطه‌ی ذوب پایینی دارد که باعث شده به راحتی به خود شکل بگیرد. در اسید باتری، ترکیب اصلی است و همچنین برای ایجاد وزنه‌های سنگین و پوشش سقف هم از آن استفاده می‌شود. سرب، یک سرب معدنی است که ترکیبی از سرب و سولفور است که کریستال‌های بزرگی را به وجود می‌آورد.

نیکل فلز ضد زنگی است که برای ساخت شیرآلات زیاد مورد استفاده قرار می‌گیرد.

کارنیت (سنگ معدن نیکل)

حلقه‌ی پلاتینی

پلاتونیوم

فلز زیبا و سنگین پلاتونیوم، اغلب در ساخت جواهرات از آن استفاده می‌شود، چون خیلی سریع کدر و تیره نمی‌شود سفت‌تر و کمیاب‌تر از طلاست، از این رو گران‌تر از آن نیز هست. در برخی قطعات از فلز خالص آن استفاده می‌کنند.

طلا

فلزی با کارایی بالاست، درخشان است و تنها فلزی است که در معادن به صورت خالص قابل یافت است. چیزهایی که از آن می‌سازند، صدها سال بدون هیچ تغییری باقی می‌مانند. از آن برای ایجاد جریان الکتریکی هم استفاده می‌شود که طی این جریان، فلز طلا کدر و تیره نمی‌شود.

کابل‌های تصویری از جنس طلا

فلزها

فلزات مواد معدنی هستند که ساختار اتمی بسیار نزدیکی به هم دارند. همین ساختار باعث شده تا آن‌ها رسانایی خوبی برای جریان گرما و الکتریسیته باشند. بیشتر فلزات محکم، کارآمد و ایده‌آل برای ساخت صنایع مختلف و ابزارآلات و وسائل هستند. فلزهای خالص، همان عناصر مختلف اند که یک نوع اتم در ساختار شیمیایی خود دارند. در طبیعت، خیلی از فلزات با سنگ‌ها مخلوط می‌شوند یا با دیگر عناصر ترکیب می‌شوند و ترکیبات جدیدی را به وجود می‌آورند. این سنگ‌های معدنی ترکیبی باید تصفیه و خالص‌سازی شوند تا فلز موردنظرمان را از آن‌ها دریافت کنیم.

وسایله‌ای سربی برای ماندن غواص زیر آب

نقره‌ی طبیعی

نقره

یکی از فلزهای با ارزشی که به طور طبیعی در دهانه‌ی آتش‌فشان‌ها وجود دارد، نقره است. اگر صیقل داده شود، بسیار درخشان و براق است ولی خیلی زود تیره می‌شود. از آن جایکه فلز نرمی است برای اینکه بتوان از آن فلز سفت‌تری بدست آورد، با فلزات دیگر آن را ترکیب می‌کنند و از آن آلیاژ تهیه می‌کنند، مثل لیره‌ی استرلینگ.

فلزات نقره‌ای استرلینگ

پلاتونیوم

مس

مس فلز نرمی است که اصولاً با فلزات دیگر ترکیب می‌شود تا سفت‌تر و محکم‌تر شود. مثلاً با روی ترکیب شده و آلیاژ برنج را تولید می‌کند و یا با قلع ترکیب شده و آلیاژ برنز را تولید می‌کند. رسانایی توانایی در جریان الکتریسیته است، از این رو در ساخت سیم برق از آن استفاده می‌شود. سنگ معدن آن در طبیعت کالکوپیریت هست که شامل مس، آهن و سولفور است.

کالکوپیریت: سنگ معدن مس

لوله‌ها و سیم‌های مسی

بوکسیت (سنگ معدن آلومینیوم)

آلومینیوم

فلزی وافر در طبیعت، دارای مقاومت بالا در برابر خوردگی، و سبک است که در ساخت فویل، قوطی‌ها و در صنعت هواپیماسازی به وفور مورد استفاده است. بوکسیت، نام سنگ معدن آن است که شامل فلز آلومینیوم به صورت ترکیبی است.

تیتانیوم

با وجود اینکه فلز سبکی است ولی محکم است. اغلب به صورت آلیاژ مورد استفاده قرار می‌گیرد. در صنعت هواپیمایی فضانوردی و دریانوردی برای ساخت کپسول‌هایی که تحت تأثیر فشار خم نمی‌شوند یا منفجر نمی‌شوند، مورد استفاده است. روتیل، سنگ معدن آن است که متشکل از تیتانیوم و اکسیژن است.

روتیل (سنگ معدن تیتانیوم)

هماتیت (سنگ معدن آهن)

جیوه

تنها فلزی که در دمای اتاق مایع است و به همین خاطر در ساخت دماسنج‌های پزشکی از آن استفاده می‌کند. نقره‌ای رنگ است. سنگ معدن آن سینابر، در نزدیکی‌های کوه‌های آتش‌فشانی وجود دارد که سنگی قرمز رنگ است که ترکیبی از جیوه و سولفور است.

سینابر (سنگ معدن جیوه)

آهن

کارآمدترین فلز که بسیار قوی، وافر در طبیعت و کارآمد است. با مراحلی از تصفیه و پالایش برای الحاق و ترکیب با سایر فلزات آماده است. سنگ معدن آن هماتیت است که دارای آهن اکسید - همان زنگ آهن - است.

پیچ و مهره‌های فلزی

نیکل

به ندرت به صورت خالص مورد استفاده قرار می‌گیرد و اغلب با آهن آلیاژی ضد زنگی به وجود می‌آورد. برای هر چیزی قابل استفاده است، مثلاً در چاقو، چنگال و به عنوان جایگزین استخوان ران و لگن مورد استفاده قرار می‌گیرد. از آلیاژ نقره و نیکل هم برای سکه‌سازی استفاده می‌کنند.

کاسیتريت (سنگ قلع)

قوطی از جنس قلع

قلع

بیشتر به خاطر قوطی‌های قلعی - دارای روکش قلع - شناخته شده هستند. قلع به خاطر داشتن خاصیت الکتریکی بالا در ساخت اجزای الکتریکی زیاد مورد استفاده قرار می‌گیرد. آلیاژ قلع با سرب، لحیم را به وجود می‌آورد که برای سوار کردن مدارهای الکتریکی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

اسفالریت (سنگ معدن روی)

روی

روی فلز سفیدی است که در ترکیب با مس آلیاژ برنج را ایجاد می‌کند. مصارف بالایی دارد، به عنوان مثال در گالوانیزاسیون یا آبکاری فلزی برای ایجاد خاصیت ضد زنگی در ابزار و وسایل از آن استفاده می‌کنند. سنگ معدن آن اسفالریت نام دارد که ترکیبی از روی، آهن و سولفور است.

زنجیر کالوانیزه شده

زنبق دریایی، جانور گیاه شکلی بوده که متعلق به خانواده‌ی ستاره‌ی دریایی است و در بستر دریا زندگی می‌کرده و از طریق ساقه‌های خود حرکت می‌کرده است.

عصر پالئوزوئیک (زندگی باستانی)

زندگی در دوره‌ی پریکامبرین آغاز شد، زمانی بیش از ۳/۵ میلیارد سال پیش، اما تمام حیات و زندگی به وجود آمده در ارگانسیم‌های تک سلولی مثل باکتری‌ها خلاصه می‌شد. در اوایل عصر پالئوزوئیک، یعنی ۵۴۰ میلیون سال قبل، نوعی زندگی پرسلولی آغاز شد. فسیل این موجودات که شامل تریلوبیت دریایی، ماهی، حشرات و گیاهان سبز و برخی خزندگان ابتدایی بودند کشف شده است.

فسیل‌ها

بقایا و اثرات و نشانه‌هایی از برخی موجودات (مثل گیاهان و حیوانات) که بین سنگ‌ها باقی مانده است، تحت عنوان فسیل شناخته می‌شوند. شرایط فرآیند فسیلیزاسیون بسیار خاص است و میلیون‌ها سال طول می‌کشد. اما در این شرایط حساس، حتی کوچک‌ترین ارگانسیم روی کره‌ی زمین هم می‌تواند از خود فسیلی مشخص جای بگذارد. تعیین سن دقیق فسیل بسیار دشوار است. دیرینه‌شناسان فسیل به دست آمده را پس از بررسی‌ها و تحلیل‌های دقیق، تعیین دوره و عرصه می‌کنند. همین فرآیند، بزرگ‌ترین مرحله‌ی تاریخ‌شناسی زمین را می‌گذراند.

تریلوبیت‌ها که موجوداتی شبیه به شپش چوب هستند، در سر تا سر دوره‌ی پالئوزوئیک زندگی کردند.

اجزا و پیر و بال موجود در فسیل آرکتیوپتریکس اولین پرنده‌ی شناخته شده، به خوبی مشخص است.

همه‌ی حیوانات، از جمله این حشره، می‌توانند فسیل خوب و کاملی از خود در کهریا یا صمغ درخت کاج بر جای بگذارند.

استخوان‌های دایناسورها، مثل جمجمه‌ی دینوئیکوس، فسیل‌های جالب و تماشایی هستند.

فسیل آمونیت‌ها (موجودات دریایی ماقبل تاریخ) در این کتاب که متعلق به ۱۰۰ سال پیش است جمع‌آوری شده است.

جانورانی شبیه و از خانواده‌ی مگس دراگون، ۱۵۰ میلیون سال قبل خیلی زیاد بودند.

عرصه‌ی مزوزوئیک (اواسط دوره‌ی زندگی)

یعنی ۲۵۲ میلیون سال قبل، زمانی که دایناسورها زندگی می‌کردند، خزندگان غول پیکر به خشکی راه پیدا کردند، پروتوزوئرها به دریاها نازل شدند و خزنده‌های دریایی چون ایکتیوساروس‌ها در کنار آمونیت‌های اسکونید مانند شنا می‌کردند. گیاهان گل دار و پستانداران کوچکی روی خشکی پدیدار شدند. پایان این دوره با انقراضی وسیع در ۶۵ میلیون سال قبل است.

ماهی‌های نرم تن پالئوداری که از اجداد زندگی به خشکی آمدند.

فسیل مرجان‌های باستانی
متعلق به ۱۰ میلیون سال قبل.

عصر سنوزوئیک (زندگی جدید)

فسیل هیچ دایناسوری متعلق به ماقبل ۶۵ میلیون سال قبل یعنی عصر سنوزوئیک نیست. این مساله، نشان می‌دهد که آن‌ها قبل از این دوره از بین رفتند. ولی فسیل پستانداران در این دوره به وفور پیدا شده که شامل گونه‌های نزدیک به انسان، یعنی متعلق به ۳/۶ میلیون سال قبل بوده‌اند. اولین فسیل انسان یافت شده متعلق به یک میلیون سال قبل بوده است.

مجموعه‌ی بزرگی از فسیل‌ها که به شناخت و تشخیص فسیل‌ها و دوره‌های باستانی کمک می‌کند.

دندان ماموتی که در بستر دریای شمالی پیدا شده و دلیل بر این است که این دریا زمانی خشکی بوده است.

فسیل مجموعه‌ی انسان بازسازی شده از *Homo habilis* که جد انسان‌های جدید است.

چکش و اسکنه که برای تراشیدن اطراف فسیل استفاده می‌شود.

چکش زمین‌شناسی

اسکنه

شیشه‌ی ذره‌بین

باستان‌شناسی

دیرینه‌شناسی، یعنی مطالعه‌ی استخوان‌ها و لوازم قدیمی به عنوان فسیل و عتیقه. اما دیرینه‌شناسان چیزهایی به جز استخوان‌دارها را نیز مطالعه می‌کنند مثل نرم‌تنان، گیاهان و حتی باکتری‌ها. کار دیرینه‌شناسان شامل کشف کردن، بیرون آوردن و تمیز کردن فسیل‌ها و عتیقه‌جات و نگهداری آن‌ها به عنوان فسیل تا آن‌ها را به خوبی شناسایی کنند و ویژگی‌ها و تعلقات آن‌ها را ثبت کنند. محدوده‌ی ابزار و وسایل باستانی از چکش گرفته تا اسکنه‌های پزشکی است که به آن‌ها در آماده و تفسیر کردن یافته‌هایشان کمک می‌کرده است.

دو نیمه سنگ که فسیل صدف آمونیت هستند.

فسیل‌زاسیون

اصولاً هر چیز سخت زنده‌ای مثل صدف‌ها یا استخوان‌ها می‌توانند فسیل تشکیل دهند. بیش از میلیون‌ها سال طول می‌کشد تا این پیکر سخت با مواد معدنی که در آن قرار دارد اشباع شود و به سنگ تبدیل شود. صدف‌ها و استخوان‌ها اغلب مواد معدنی را در خود حل می‌کنند و قالبی از ترکیباتی که آن‌ها را پوشانده به وجود می‌آورند. به ندرت، قسمت‌های نرم بدن مثل باله‌ها ممکن است که اثری از خود در سنگی با دانه‌بندی مناسب بر جای بگذارند.

حلزون معدنی شده با اپال

حلزون متعلق به اواخر دوره‌ی مزوزوئیک که قالبی از صدف خود که با اپال پر شده به وجود آورده است.

ردپای جانوری سه انگشتی، دایناسوری درنده که رد فسیلی نام دارد.

۵ استگوزاروس

استگوزاروس از گیاهانی که ۱۴۴-۱۵۵ میلیون سال قبل در آمریکای شمالی وجود داشته، تغذیه می کردند و بزرگتر از یک اتوبوس بودند. دانشمندان در مورد نقش استخوان های صفحه ای بزرگی که در پشت جانور بودند و به استخوان هایی دیگر وصل نبودند، به نتیجه ای نرسیدند، ممکن است از آن ها به عنوان زره استفاده می کرده یا شاید مثل صفحه های خورشیدی، برای تنظیم دمای بدن جانور بوده است.

۶ اویراپتور

شبییه به استروئیمیموس است ولی با جثه ی کوچکتر و احتمالاً منقار و قدرت آرواره ای کمتر. نام آن یعنی دزد تخم، چون اولین فسیلی که از آن پیدا شده است، در آشیانه ی دایناسوری دیگر که تخم هایش را گذاشته، بوده است. ممکن است این دایناسور حین دزدیدن تخم ها مرده است.

۴ استروئیمیموس

بلندتر از انسان و دنده ای سریع است. به طوری که بیشتر شبیه شترمرغ ها به نظر می رسد تا دایناسورها. در پوزه ی بلندش هیچ دندانانی یافت نشده و ممکن است منقار استخوانی و کشیده اش شبیه یک پرند باشد. به احتمال زیاد، حیوانات سریع و کوچک را شکار می کرده است.

۳ تریسراپتوس

با استخوان پوششی گردن و سه شاخ بزرگی که در سر دارد، می تواند از خود در برابر شکارچیان قوی تر محافظت کند. براساس بررسی ها و مطالعات دیرینه شناسان، طول این جانور حداقل ۹ متر بوده است.

۲ سارولوفوس

نوعی تیرانوزاروس موقتی علف خوار با یک استخوان میله ای شکل در سر خود به عنوان تاجی دفاعی بود. فسیلی که از این دایناسور در آسیا پیدا شد میله ی سرش خیلی بلندتر از فسیلی بود که در آمریکا پیدا شد. پس در این گونه تنوع وجود داشته است.

۱ تیرانوزاروس

تیرانوزاروس بزرگ و درنده بود و در اواخر دوران زندگی دایناسورها یعنی ۶۵-۷۰ میلیون سال قبل (mya) زندگی می کرده است. بزرگترین آن ها تیرانوزاروس رکس بود که ۱۴ متر طول و دندان های تیز برنده ای بیش از ۱۵ سانتی متر داشت. فسیل آن در سنگ های آمریکای شمالی، به طور قابل توجهی در مونتانا و داکوتای جنوبی یافت شده است.

دایناسورها

زمان‌های خیلی دور، زندگی روی کره‌ی زمین توسط دایناسورها حکمفرمایی می‌شد. گروهی از خزندگان چثه‌ی بزرگی داشتند. نوع علفخوار آن‌ها، سنگین و آرام حرکت می‌کرد و نوع گوشتخوار آن‌ها سبک و چابک می‌جهید. آن‌ها ۶۵ میلیون سال قبل منقرض شدند. (MYA). ولی فسیل‌های آن‌ها در جاهای مختلف زمین باقی مانده است. دانشمندان با استفاده از فسیل‌ها و مطالعه و بررسی و سرهم‌بندی آن‌ها سعی در شناخت ظاهر، طرز زندگی و کلا متعلقات آن‌ها دارند.

۱۰ ولوسیراپتور

استخوان‌های فسیلی آن‌ها در مغولستان پیدا شد که جثه‌ای کوچک و خیلی شبیه به پرندگان کنونی بود. طبق آخرین تحقیقات، احتمال پر و بال داشتن آن زیاد هست. شکارچی با سرعت بالایی است که احتمالاً حین پرواز به شکار حمله می‌کرده و خیلی سریع و پر قدرت با چنگال‌های خود، طعمه را می‌قاییده است.

۹ دیپلودوکوس

این دایناسور غول‌پیکر در آمریکای شمالی زندگی می‌کرد، هم‌زمان فسیل گردن او بین درختان استرالیا یافت شد. گردنی به بلندی ۲۷ متر با سری کوچک و دمی شلاق مانند داشت.

۸ آلوزاروس

اگرچه ظاهراً خیلی شبیه به تیرانوزاروس هست ولی دایناسوری گوشت‌خوار است که فسیل یافته شده از آن متعلق به ۷۰ میلیون سال پیش است. این زمان طولانی‌تر از دوره‌ای است که آخرین دایناسور از بین رفته است.

۷ ایگوانودون

بقایای این دایناسور گیاهخوار، اولین بار حین شناسایی و تفسیر فسیل‌های دایناسورها کشف شد. دندان‌های این دایناسور ۱۸۲۲ در انگلستان توسط مری آن متل کشف شد. شوهر او دکتر گیدین متل متوجه شد که دندان‌های پیدا شده شبیه به دندان‌های سوسمار درختی است. پس متوجه شد که این دندان‌ها متعلق به خزنده‌ای غول‌پیکر که منقرض شده، هست.

دانه تگرگ

ابر صاعقه‌های بزرگی باعث ریزش قطره‌های باران در حالتی متجمد، در ارتفاع، می‌شوند. حبه‌های یخی از ابرها بر زمین فرود می‌آیند، ولی خیلی زود بخار می‌شوند. این حالت خیلی اوقات در هوای ابری می‌تواند اتفاق بیفتد و تگرگ‌های بزرگ‌تر از توب گلف بباراند.

توفان همراه با آذرخش و صاعقه

افتاب داغ، می‌تواند آب را بخار کند و به ارتفاع بالا، جایی که می‌تواند ابرها را تشکیل دهد، ببرد. پهنای برخی ابرها به ۱۵ کیلومتر یا حتی بیشتر هم می‌رسد. آن‌ها وزن بالایی از آب را در خود دارند که در یک هوای توفانی می‌توانند باران‌های سیل‌آسا ایجاد کنند.

رعد و برق

کریستال‌های یخی درون ابرها، توسط یک ابر صاعقه می‌توانند مثل باتری‌های غول‌پیکر، با انرژی الکتریکی شارژ شوند. سوانجام این شارژهای ذخیره شده، در یک جرقه‌ی فوق‌العاده بزرگ نورانی آزاد می‌شوند، به طوری که هوا را در مسیر خود تا ۳۰۰۰۰ درجه سانتیگراد را در کسری از ثانیه داغ می‌کند.

گردباد

بالا رفتن هوای گرم و بخار هوا، باعث تشکیل ابرهای مارپیچی و ارتفاعات می‌شود. گاهی اوقات همین موقعیت تبدیل به گردابی پیچنده و محکم که در ارتفاعاتی در آسمان در حال چرخش سریع است، می‌شود. به این پدیده گردباد گویند. دانه‌های گرد و غبار در گرداب تحت تأثیر نیروی باد با سرعتی متفاوت از ۵۰۰ کیلومتر بر ساعت در حال چرخش اند. قدرت اوج‌گیری گردباد می‌تواند به راحتی خانه‌ها را از جای خود بکند.

سیل

باران‌های سنگینی که منجر به طغیان آب رودخانه‌ها می‌شوند، با بالا آمدن آب رودخانه، ساحل و سرزمین‌های نزدیک به آن‌ها زیر هجوم سیل روده فرو می‌روند. آب رودخانه می‌تواند به تدریج بالا بیاید ولی به همین نسبت هم می‌تواند سریعاً طغیان کند و با امواج بزرگ و خروشان به طرف پایین دره حرکت کند و هر چیزی را سر راه خود از بین ببرد. سیل می‌تواند خانه‌ها را از جای خود بکند و حتی شهرها را به طور کلی زیر گل و لای خود مدفون سازد.

تندباد

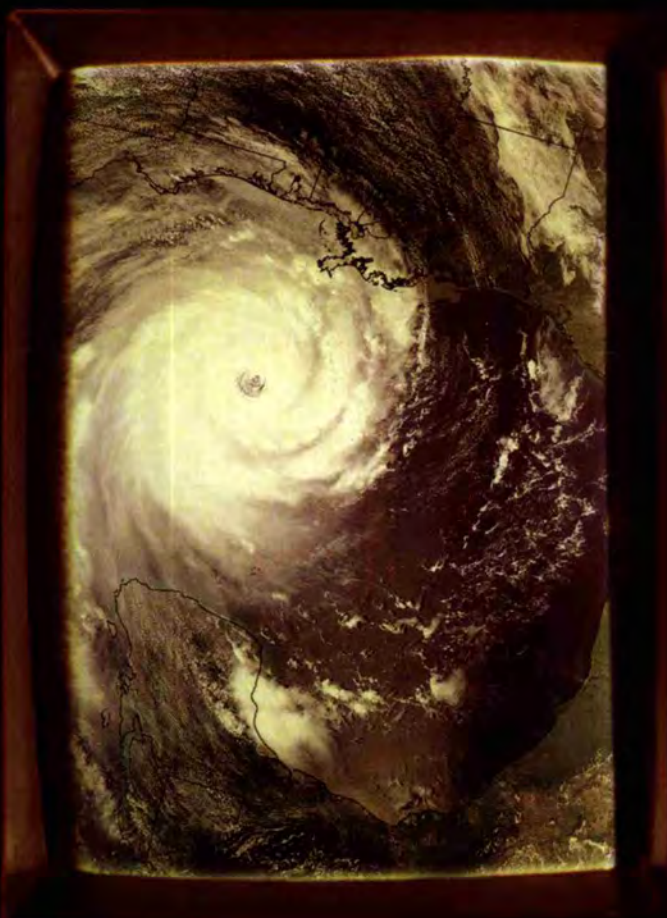
برحادثه‌ترین و تخریب‌گرترین آب و هوا مبروط به توجی گرمسیری اقیانوس هاست. جایی که گرمای شدید توفان‌ها و گرداب‌هایی را در ارتفاع اندک با فشار پایین هوا به وجود می‌آید. ماریچ‌های بادی با سرعتی معادل ۳۰۰ کیلومتر بر ساعت یا حتی بیشتر در حال چرخش‌اند. تلاطم آب اقیانوس، توفان دریایی را ایجاد می‌کند که شهرهای ساحلی را می‌تواند غرق کند. تندبادهای اقیانوس آرام، تانفون نامیده می‌شوند.

کولای

آب و هوای زمستانی یخ زده در خیلی از نواحی به طور معمول وجود دارد، اما در شرایطی که مدام تغییر حالت آب و هوایی وجود دارد، معمولاً کولای‌های مخربی به وجود می‌آید. اگر در هوای یخ زده و فوق‌العاده سردی، بچار آب وارد شود به صورت بارانی از یخ‌های بسیار نازک درمی‌آید. این شرایط آب و هوایی، می‌تواند منجر به قطع خطوط ارتباطی و خطوط راه‌آهن شود، و جاده‌ها را به تله‌های مرگباری تبدیل کند.

20

پیش‌بینی وضعیت آب و هوایی

تساویر ماهواره‌ای مثل این یکی در پیش‌بینی تندباد در گلف مکزیکو برای هواشناسان کمک می‌کند. نوعی پیش‌بینی دیگری نیز وجود دارد مبنی بر اینکه، باد، دما، فشار هوا و عواملی از این قبیل را اندازه‌گیری کرد، به رایانه می‌دهیم، رایانه‌ای که براساس مدل‌های ریاضی از اتمسفر، برنامه‌ریزی شده، می‌تواند وضعیت آب و هوا را پیش‌بینی کند. رایانه‌ها با اطلاعات به دست آمده، پیش‌بینی می‌کنند که واکنش هوا در شرایط بعدی چه خواهد بود.

آب و هوا

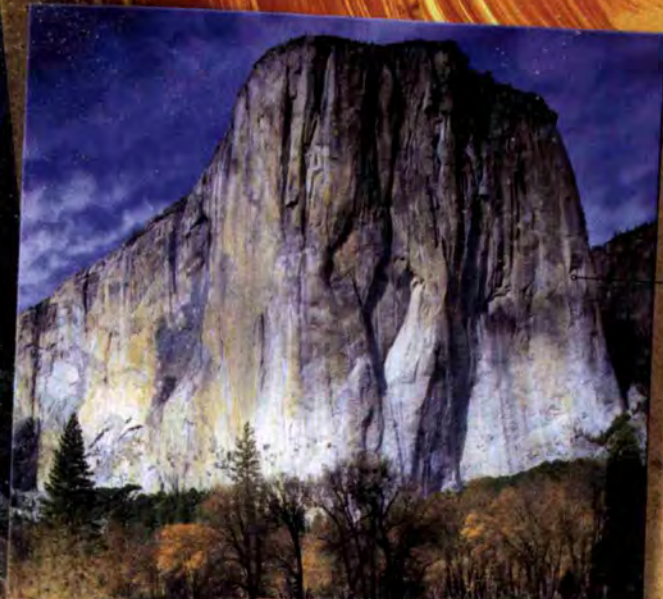
شامل پدیده‌های گوناگونی چون: تغییر زاویه‌ی تابش خورشید، چرخش جریان هوا و تغییر اتمسفر نزدیک به زمین، بادهای تکان دهنده‌ی ابرها، باران و برفی که از سطح اقیانوس‌ها تا خشکی‌ها ادامه دارد. بدون این مجموعه‌های آب و هوایی، زمین به بیابانی بی‌حاصل تبدیل می‌شود. اگرچه، گاهی اوقات هم می‌تواند در مقیاسی بزرگ باعث وحشت و تخریب برخی مناطق گردد.

توفان شن
در بیابان‌ها، باد دانه‌های شنی را بلند می‌کند و به صخره‌ها و سنگ‌های لخت و غریبان می‌کوبد و عرض و طول و حتی شکاف‌های سنگ‌ها را با شن می‌شوید. بستری از سنگ‌های شنی، مثل این تصویر در آمریکای شمالی، ممکن است پوششی با اشکال موج طی نشست شن‌ها در میلیون‌ها سال، ایجاد کند.

نیروی باد در آریزونا، فرسایشی انجام داده که حاصل آن شکل کرگ‌نمایی است که به آن کرگ صحرایی آمریکای شمالی می‌گویند.

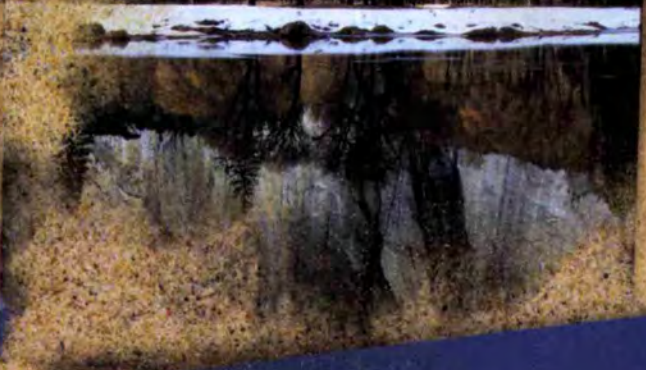

دیوارهای گرانیتی کاپیتان آل در کالیفرنیا میلیون‌ها سال است که با نیروهای فرسایشی دست و پنجه نرم می‌کنند.

گرانیت‌های فرسایش یافته
گرانیت سنگ کریستالی سختی است، اما می‌تواند شکسته شود و فرسایش یابد. این سنگ در اعماق زمین، تحت فشار و گرما شکل می‌گیرد، وقتی به سطح زمین می‌رسد و در معرض آب و هوا و تغییر فشار قرار می‌گیرد، لایه‌ی رویی آن شروع به فرسایش و پوسته پوسته شدن می‌کند. با باران اسیدی تخریب می‌شود و با یخ هم ضیق‌لی می‌شود.

بیش روی سنگ‌ها به سمت بالا، مسیر رویانه‌ی گرانیت را خنیده کرده و به شکل نعل اسب درآورده است.

توده‌ها و صخره‌ها
امواج در برخورد با صخره‌های ساحلی منظره‌ای دیدنی ایجاد می‌کنند، شکسته می‌شوند و سپس به عقب برمی‌گردند. سنگ‌های نرم‌تر زودتر فرسایش پیدا می‌کنند و از پرتگاه‌ها جدا می‌شوند و توده‌های سنگی سخت‌تری را بر جای می‌گذارند.

سنگ‌های ساحلی با امواج از پایین بریده می‌شوند، پس از بالا سقوط می‌کنند و به طور کلی از بین می‌روند.

یخ‌های متحرک تکه سنگ‌هایی را با خود می‌بردند.

مزایا و تپه‌ها

در زمین‌های خشک، سیلاب‌های فصلی، سنگ‌ها را از نقاط ضعیف‌تر تخریب می‌کنند و دره‌ها را به وجود می‌آورند. این دره‌ها عمیق‌تر و عمیق‌تر می‌شوند و سنگ‌های نرم شسته شده در جایی دیگر روی هم قرار می‌گیرند و سخت‌تر و سخت‌تر می‌شوند. سرانجام آن چه که تشکیل می‌شود مزایا و تپه‌های کوچک‌تری است که هر کدام از آن‌ها توسط راسی از سنگ‌های سخت‌تر پوشیده شده‌اند.

خرده‌سنگ‌ها،

سرازیری‌هایی در دامنه‌ها و اطراف دره‌ها مثل دره‌ی یوتا، به وجود می‌آورند.

زمین‌های کارست

آب باران اندکی اسیدی است و می‌تواند سنگ‌های آهکی را در خود حل کند. نهایتاً زمین‌هایی تشکیل می‌شوند که کارست نام دارند. با غارهایی که در نتیجه‌ی فرسایش آب و هوایی سنگین سوراخ‌هایی کوچک ایجاد شده‌اند.

فرسایش

سطح زمین همواره دستخوش فرسایش و تغییراتی به سبب باد، باران، یخ زدگی، داغی هوا، امواج اقیانوسی و آب‌های جاری که با خود تکه سنگ‌ها و شن و ماسه‌ها را جابه‌جا می‌کند، بوده است. تمام نیروهای نام برده، حتی می‌توانند سخت‌ترین سنگ‌ها را نیز بسایند، که به این عمل فرسایش گویند. بعد از مدتی کوه‌ها صاف می‌شوند و خرده‌ها و تکه‌های آن به شکل شن و ماسه و گل و لای در جایی دیگر رسوب می‌کند. این ته‌نشست‌ها چه در بستر دریا و چه در خشکی، احتمالاً کوه‌ها و سنگ‌های جدیدی را به وجود آورند.

شکاف‌ها و تنگه‌های باریک

باران‌های سیل‌آسا در بیابان‌ها، دانه‌های شنی حل شده را به مزایا می‌پاشد. گوشه‌های مزایا در صخره‌ها و سنگ‌ها تحت تأثیر فرسایش باران و باد چرخشی، اشکال قیفی شکلی به وجود می‌آورند. عکس دره‌ها، این قیف‌ها را در آنها عریض‌تر از نوک هستند.

شعاعی از نور از شکاف باریک بالای تنگه‌ی بز کوهی در آریزونا، می‌تابد.

فرسایش رودخانه

در اثر حرکت رودخانه‌ها، دره‌های V شکل و گلوگاه‌هایی با شیب تند به وجود می‌آید، به خصوص اگر رودخانه‌ها با سرعتی تند در سنگ‌های شنی جاری باشند.

در چین نزدیک کانمینگ، قله‌های تیز سنگ‌ها و صخره‌های آهکی، جنگل سنگی را به وجود آورده است.

ناپدید شدن برف‌ها

در کوه‌ها و سرزمین‌های مرتفع، یخ‌ها و برف‌های زمستانی، شروع به آب شدن می‌کنند و از آب آن‌ها رودی به وجود می‌آید. همین رود، دره‌ای U شکل را به وجود می‌آورد. اغلب جاهایی که یخ‌ها و برف‌ها ذوب می‌شوند، رودخانه‌های کوچک جریان می‌یابند.

رودخانه‌ها

اکثر رودخانه‌ها از بالای برآمدگی و تپه‌ای به سمت پایین جریان دارند و اغلب این برآمدگی کوه است و پایین کوه دریاست. جریان‌های کوچک و سریعی به هم وصل می‌شوند و رودخانه‌های کوچک را به وجود می‌آورند. اغلب از ناحیه‌ای مرتفع با شیب بسیار تند به سمت پایین سررازی هستند و دره‌های عمیقی به وجود می‌آورند. تا اینکه به سرزمین همواری برسند. از سیلاب‌های سالانه، دشت‌های سیلابی وسیع و حاصلخیزی به وجود می‌آید. هر رودخانه در مسیر خودش در دشت سیلابی حرکت می‌کند، بزرگ‌تر می‌شود ولی آرام‌تر جریان می‌یابد، تا اینکه به مصب یا دلتای خود برسد، جایی که در حقیقت از آن جا به دریا می‌ریزد.

انقسامات

جریان اصلی رود که به دو شاخه یا مسیرهای متفاوت تقسیم می‌شود انشعاب نام دارد این انشعابات بعد از باران‌های سنگین، یا در پیار بعد از آب شدن برف کوه‌ها باز به هم می‌پیوندند. در همین زمانی، پیوستن آن‌ها به هم، سیلاب‌هایی را تشکیل می‌دهد که توده‌های سنگین و زیادی از گل و لای را با خود می‌برند و انجم‌های چین‌داری را در مسیر خود بر جای می‌گذارند. این جریان‌های توده‌ای از آن‌ها راکی (کوه کوه) و نیوزیلند برای پیوستن به رودخانه‌ی هاپیکینز، جاری می‌شوند.

منابع

همه‌ی رودخانه‌ها منبعی دارند. منبع تغذیه می‌تواند دریاچه، مرداب یا چشمه‌های جوشان باشند، که این آخری منبع تغذیه‌ی اکثر رودخانه‌های جوان است. اکثراً منبع رودخانه‌هایی که در کوه‌ها جریان دارند، برف‌های قله‌ی کوه است، که در حال ذوب شدن است.

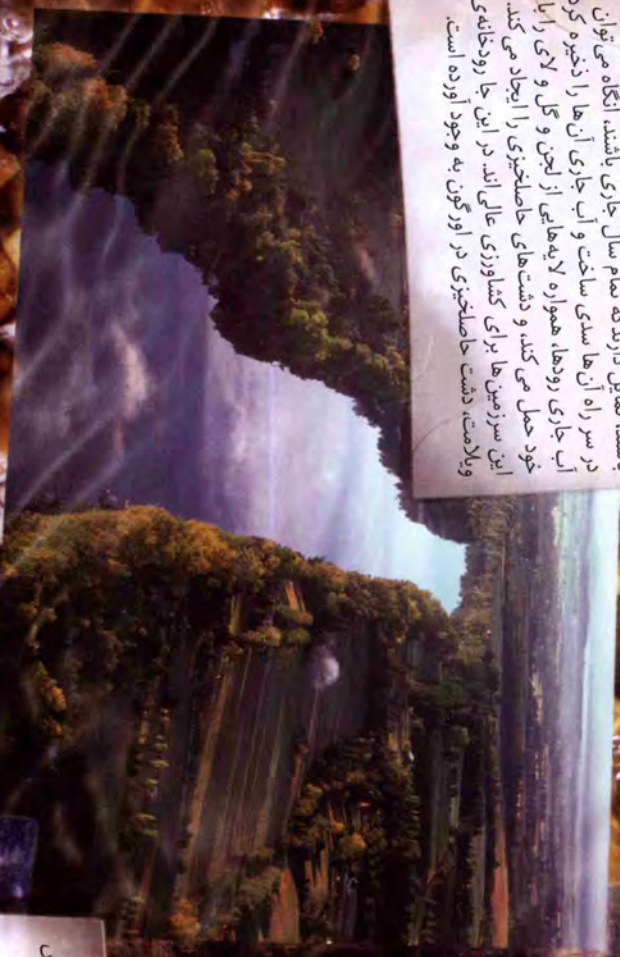
جریان‌های مرتفع

رودخانه‌هایی که از ارتفاعات جریان می‌یابند، جریان‌های مرتفع گویند. معمولاً بالاترین سرعت آب را دارند، بستری سنگی دارند و آبشارها را به وجود می‌آورند. رودخانه‌ی چوران از کوه Anyantepui در وئوئولا در آمریکای جنوبی، بلندترین آبشار دنیا، آبشار آجل را با ارتفاعی معادل ۹۷۴ متر به وجود آورده است.

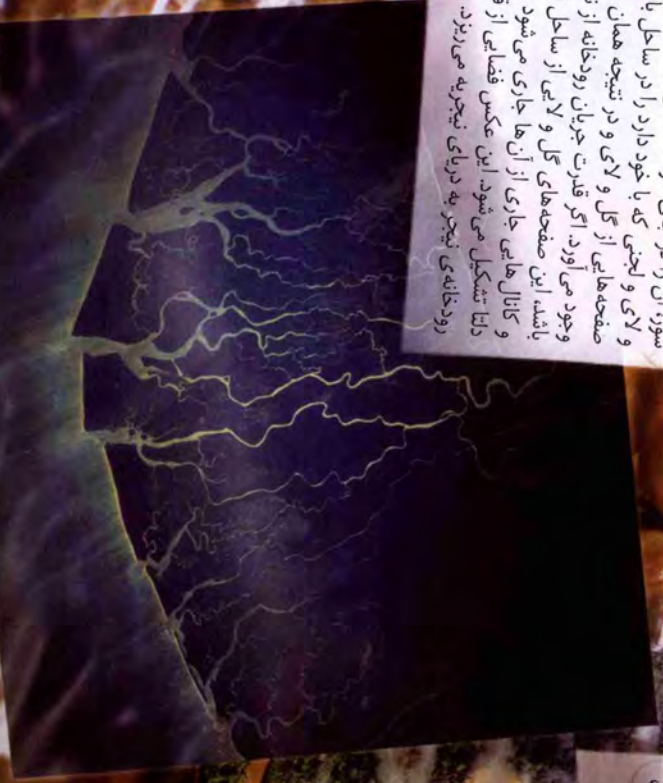
جریان‌های پایین

رودخانه‌ها در جریان‌های پایین‌تر، آهسته‌تر حرکت می‌کنند ولی میزان آبی که حامل هستند، بیشتر است. اگر بدون کنترل باشند، تمایل دارند که تمام سال جاری باشند، انگاه می‌توان در سر راه آن‌ها سدی ساخت و آب جاری آن‌ها را ذخیره کرد. آب جاری رودها، همواره لایه‌هایی از لجن و گل و لای را با خود حمل می‌کند، و دشت‌های حاصلخیزی را ایجاد می‌کند. این سرزمین‌ها برای کشاورزی عالی‌اند در این جا رودخانه‌ی ولامت، دشت حاصلخیزی در اورگون به وجود آورده است.

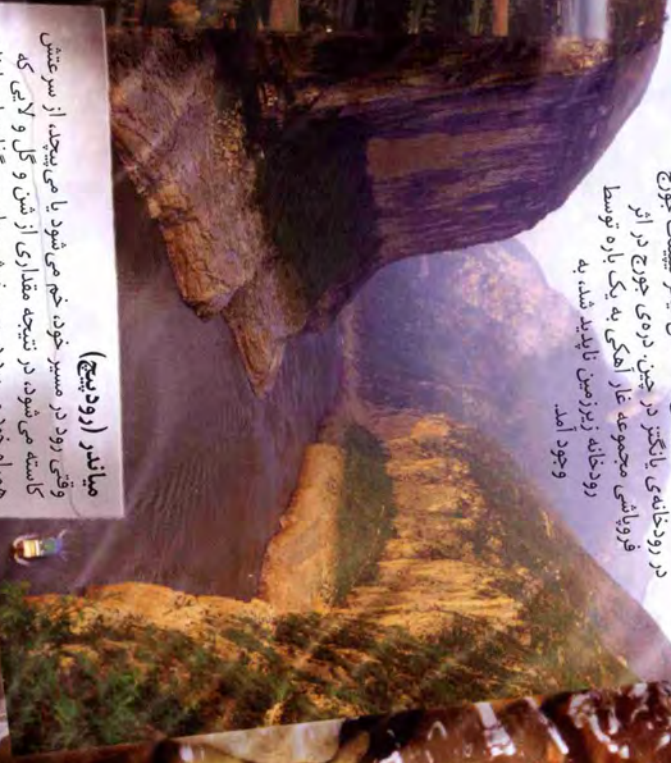
دلتا و مصب رود

مصب رود، آب رودخانه با آب شور برخورد می‌کند، امواج آب در ساحل، آن را در جای خود نگاه می‌دارد بنابراین رودخانه گل‌شور، آن را در جای خود نگاه می‌دارد باقی می‌گذارد و لای و لجنی که با خود دارد را در ساحل باقی می‌گذارد و صفحه‌هایی از گل و لای و در نتیجه همان مصب رود را به وجود می‌آورد. اگر قدرت جریان رودخانه از نیروی امواج بیشتر باشد، این صفحه‌های گل و لایی از ساحل فراتر می‌روند و کانال‌هایی جاری از آن‌ها جاری می‌شود و بدین ترتیب دلتا تشکیل می‌شود این عکس فضایی از قسمتی است که رودخانه‌ی نیجری به دریای نیجریه می‌ریزد.

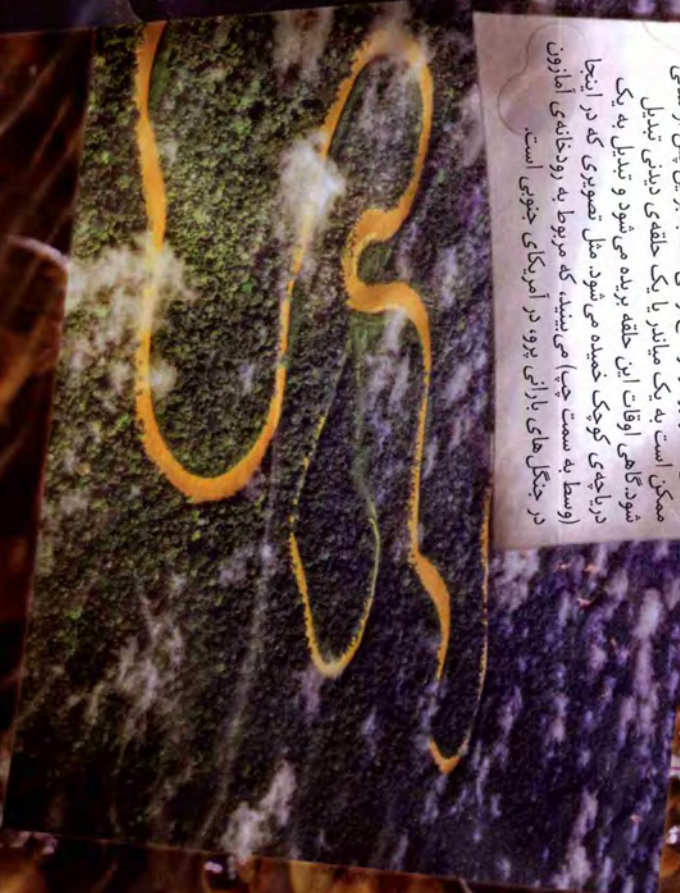
دره‌ها و تنگه‌ها

در مسیر حرکت رود، از بالا تا پایین، زمین به صورت دره‌ی V شکلی فرسایش می‌یابد. برخی رودها از دره‌های تنگ با شیب تند عبور می‌کنند، مثل تیگر لیبینگ جورج در رودخانه‌ی کانگور در چین. دره‌ی جورج در اثر فروپاشی مجموعه غار آهکی به یک باره توسط رودخانه زرد زمین نابید شد، به وجود آمد.

میاندر (رود پیچ)

وقتی رود در مسیر خود، خم می‌شود یا می‌پیچد، از سرعش کاسته می‌شود در نتیجه مقداری از شن و گل و لایی که همراه خود می‌برد در پس خمش، جای می‌گذارد. این اتفاق پیش‌مسیر رود را واضح‌تر می‌کند، بنابراین پس از مدتی ممکن است به یک میاندر یا یک حلقه‌ی دیدنی تبدیل شود. گاهی اوقات این حلقه بریده می‌شود و تبدیل به یک دریاچه‌ی کوچک خمیده می‌شود. مثل تصویری که در اینجا (وسط به سمت چپ) می‌بینید که مربوط به رودخانه‌ی آمازون در جنگل‌های بارانی پرو، در آمریکای جنوبی است.

غارها

وقتی سنگ‌ها با نیروهای فرسایشی چون، نیروی ساحلی یا باران، فرسایش می‌یابند، سنگ‌های ضعیف‌تر از هم فرو می‌پاشند و سنگ‌های سخت‌تر باقی می‌مانند. همین فرسایش‌ها می‌تواند منجر به تشکیل مجموعه غارهایی شود. این غارها می‌توانند در سنگ‌های آهکی خیلی بزرگ و وسیع باشند و حتی گودال‌ها و رودخانه‌های زیرزمینی را ایجاد کنند. آب‌های جاری زیر یخ‌ها می‌توانند توده‌های یخی را فرسایش دهند. در جایی مثل هاوایی، آتش‌فشان‌های فعال چندین کانال مواد مذاب که شامل سنگ‌های ذوب شده‌ی جاری است، دارند.

غارهای آهکی

آب باران، کربن دی اکسید هوا را در خود حل می‌کند و به کربونیک اسید ضعیف تبدیل می‌کند. در سنگ‌های آهکی، آب اسیدی شده، سنگ را در خود حل می‌کند و رشته‌ای از سوراخ‌ها و گودال‌ها روی سنگ به وجود می‌آید. آبی که در خود سنگ حل شده دارد از سقف می‌چکد و در قسمتی که چکیده به تدریج با ریزش ثابت سنگ حل شده در آب، استالاکتیت‌ها به سمت بالا، به وجود می‌آیند و برعکس آن‌هایی که از سقف آویزان هستند استالاکمیت نام دارند.

این استالاکمیت بزرگ از رسوب کلسیت در نتیجه‌ی قرن‌ها چکیدن آب، به وجود آمده است.

آب‌های زیرزمینی

آب‌هایی که غارهای زیرزمینی را به وجود می‌آورند در مجموعه غارها جاری هستند و حتی رودخانه‌های زیرزمینی را ایجاد می‌کنند. در آب و هوای بارانی، رودخانه‌ها غارها را پر می‌کنند و آن‌ها را به اشکال جالبی فرسایش می‌دهند به طوری که ارتفاع آب در غار کاملاً مشخص است. در برخی نواحی که دارای سنگ‌های آهکی است، مثل یوکاتان در مکزیکو، هیچ آب جاری در سطح زمین وجود ندارد و همه‌ی آب‌های جاری زیرزمینی هستند. در برخی مناطق از این آب‌های جاری زیرزمینی سقف زمینی برداشته می‌شود و آب به بیرون جاری می‌شود که به صورت طبیعی به آن چشمه یا مخزن طبیعی و تحت‌الارضی آب می‌گویند.

آب تمیز غار، لایه‌های ساختاری سنگ‌های غار را نشان می‌دهد.

کریستال‌ها

آب‌هایی که در غارها می‌چکند، مواد معدنی هم چون کلسیت و یا ژئیس را در خود به صورت حل شده دارند. این آب‌ها می‌توانند به آرامی بخار شوند یا طبیعت شیمیایی‌شان عوض شود، در این صورت مواد معدنی باز به صورت جامد درمی‌آیند و احتمالاً کریستال‌های درخشان تراشیده شده‌ای مثل جواهرات به وجود می‌آورند.

کریستال‌های کلسیتی ظریف را در انتهای این استالاکتیت مشاهده می‌کنید، در واقع وقتی استالاکتیت وارد آب شده این توده‌ی کریستالی تشکیل شده است.

غارهای ساحلی

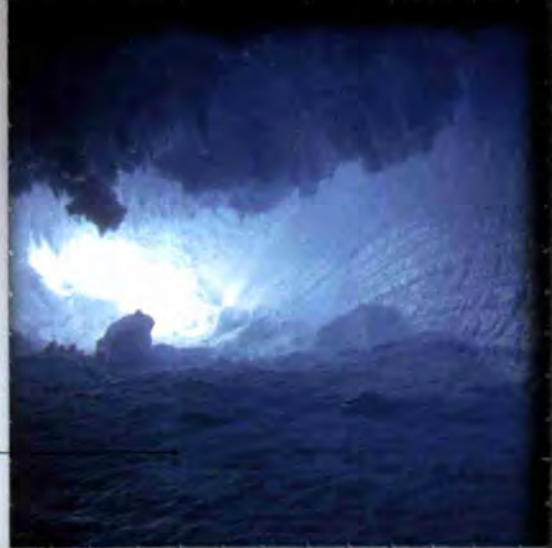
در برخی ساحل‌های سنگی، امواج با نیروی آب به ترک‌های پایینی سنگ‌ها نیرو وارد می‌کند و باعث جدا شدن سنگ‌ها در قسمت پایینی می‌شود. اغلب سنگ‌های قسمت بالایی روی هم می‌ریزند و یک صخره‌ی دیوار مانند شکاف‌دار ایجاد می‌کنند. اما ممکن است نیروی موج به قسمت ضعیف‌تری برخورد کند و غار عمیقی را به وجود آورد. حتی ممکن است غارهای وسیعی با طاقی کمانی شکل به وجود آید.

غارهای یخچالی زمین‌های کارست

نزدیک به انتهای یک یخ، فرایند ذوب شدن در حال رخ دادن است و جریانی از آب به سمت پایین می‌ریزد و به تدریج گودال، عمودی را به وجود می‌آورد. وقتی آب به انتهای یخ می‌رسد، بین یخ و سنگ جاری می‌شود و شروع به ایجاد تونل و نهایتاً غاری با نیروی فرسایشی خود می‌کند. در این زمان مجرای به وجود آمده پر از آب می‌شود و آخرین تکه‌های یخ باقی مانده در جریان آب می‌افتند. در اواسط زمستان این غارهای یخی برای بررسی و اکتشاف نسبتاً ایمن هستند.

پوشش‌های یخی سقف این غار یخچالی در دوره‌ی ذوب شدن یخ‌ها، کاهش یافته است.

غارهای یخی

در برخی نواحی کوهستانی، در غارهای آهکی هوا خیلی سرد می‌شود و آبی که به درون غار می‌ریزد، به سرعت یخ می‌بندد. بنابراین قندیل‌های یخی و آبشارهای یخ زده به وجود می‌آید. در تشکیل چنین یخ‌هایی دما نقش بسیار مهمی دارد، بنابراین این غارهای یخی به ندرت به وجود می‌آیند. اگر سنگ‌های اطراف غار خیلی سرد باشند، آب قبل از اینکه به غار برسد یخ می‌بندد. اگر غار باز گرم شود همه‌ی یخ‌ها ذوب می‌شود و آب از همان مجرای که آمده باز بخار می‌شود.

ریزش آب به درون غار کسترت، در کوه‌های پیرپینز اسپانیا، آبشار یخ زده‌ای را به وجود آورده است.

مجرای گدازه

اکنون سرد و خالی است، اما زمانی پر از گدازه‌های جاری سرخ‌رنگ بود که از دهانه‌ی آتش‌فشان هاوایی بیرون می‌ریخت، گدازه‌ها که از دهانه‌ی آتش‌فشان بیرون می‌ریزند، آنقدر داغ هستند که مثل آب جاری و روان هستند. همین‌طور که این جریان داغ جاری بوده و به پایین می‌ریخته، بالای آن در حال سرد و جامد شدن بوده و سقف مجرای گدازه را به وجود آورده است. همین امر به جاری و گرم ماندن مجرای گدازه کمک می‌کند. و بالاخره زمانی که جریان گدازه‌ها تمام می‌شود این جریان در این مسیر آن قدر ادامه می‌یابد تا درون آن خالی شود و اکنون تنها سقف مجرای باقی مانده و زیر آن مثل غار خالی است.

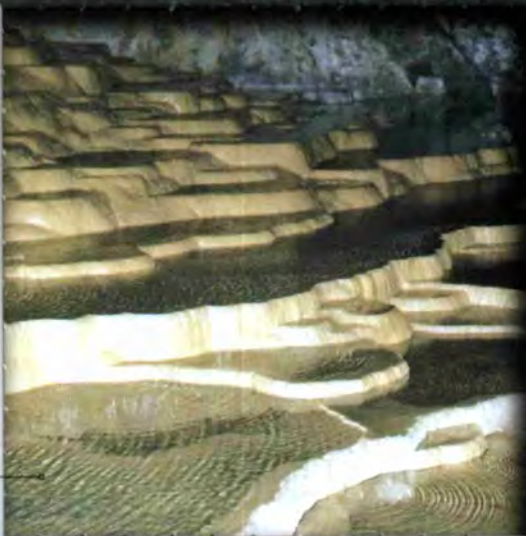
جامد و سرد شدن بالای جریان گدازه، سقف غار را به وجود آورده است.

سرهای کلسیتی

آب‌های جاری در غار آهکی (آکی‌یوشی‌دو) در ژاپن از کلسیم کربنات یا کلسیت اشباع است. از سقف غار تا پایین یعنی جایی که آب جاری است، سراسیمبی از کلسیت کریستال شده، به وجود آمده که به آن‌ها سدهای کلسیتی می‌گویند. در این سدهای کلسیتی، آب از بالا به سمت پایین به آرامی سرازیر می‌شود و بعد از پر کردن هر سد به سد بعدی سرازیر می‌شود.

علی‌رغم اینکه آب سرشار از کلسیت است ولی ظاهری بسیار شفاف و تمیز دارد.

اقلیم منطقه‌ای
 اقلیم منطقه‌ای در کره‌ی زمین به سه دسته تقسیم می‌شود:
 جنگل‌های بارانی استوایی، بیابان‌های مدارهای شمالی و جنوبی
 نزدیک به استوا و جنگل‌های سوزنی برگ شمالی. نواحی چمنزار
 بیشتر در مناطقی است که برای رشد درخت خیلی خشک باشد.

نواحی چمنزار گرمسیر

نواحی گرمسیری که دارای اقلیم باران‌های سنگین برای ایجاد جنگل‌های متراکم و همیشه سبز نیست. این اقلیم دارای زمین‌های پوشیده از چمن است که تعداد درخت اندکی با فواصل زیاد در آن می‌توان یافت. این درختان قادر به تحمل هوای بدون باران هستند.

چمنزار معتدل

برخی مناطق معتدل اند که باران اندکی دریافت می‌کنند و معمولاً در قلب قاره‌های بزرگ وجود دارند. برای رشد درخت خیلی خشک‌اند و به طور طبیعی چمن و بوته و درختچه در آن جا می‌توان یافت، هرچند اکنون از این نوع اراضی برای کشاورزی هم استفاده می‌کنند.

جنگل‌های شمالی

جنوب توندرا آنتاریکا، شمالی‌ترین نطقه‌ی قاره‌های کره‌ی زمین گروهی از جنگل‌های متراکم را دارد. نوع درختان این جنگل مخروطی است با برگ‌های سوزنی شکل که در طول زمستان یخ زده می‌توانند زنده بمانند.

اقلیم منطقه‌ای

تفاوت تابش آفتاب به بخش‌های مختلف زمین، آب و هواهای متفاوتی را به وجود آورده است. تفاوت در تابش، تفاوت آب و هوایی که در زمین به وجود آورده از جنگل‌های بارانی نواحی گرمسیری مرطوب تا بیابان‌های یخی آنتاریکا است. اغلب این اقلیم‌های منطقه‌ای پوشش گیاهی خاصی هم دارند که اساس و پایه‌ی زیست و اکوسیستم در هر منطقه است.

کوهستانی

کوه‌ها و سرزمین‌های مرتفع که خیلی سرد هستند مثل توندرا آنتاریکا، ضمناً رشد گیاه نیز بسیار کم و دشوار است. در ارتفاعات کم‌تر، هوا گرم‌تر است و به گیاهان و درختان بیشتری اجازه‌ی رشد می‌دهد.

جنگل‌های بارانی گرمسیری

آفتاب شدیدی در نیمکره‌ی زمین و حوالی آن می‌تابد که آب زیادی را بخار می‌کند و باران‌های زیادی را به وجود می‌آورد. باران‌های سنگین و گرمی که در این مناطق می‌بارند، رشد جنگل‌های انبوه را تحریک می‌کند.

جنگل‌های معتدل

اقلیم معتدل نه خیلی گرم و نه خیلی سرد. در نزدیکی اقیانوس‌ها، آب و هوای معتدل و مرطوب به گیاهان و درختان فرصت رشد عالی را در تابستان می‌دهد ولی در زمستان تمام آن‌ها برگ‌های خود را از دست می‌دهند.

قطبی و توندرا

منطقه‌ی قطبی تنها در تابستان آفتاب ضعیفی دارد و در کل زمستان تاریک است. همه‌ی سال این ناحیه یخ زده است ولی در شمال ناحیه‌ای به نام توندرا ناحیه‌ی قطبی را احاطه کرده که تابستان در آن جا یخ‌ها آب می‌شوند و گیاهان رشد می‌کنند.

بیابانی

برخی نواحی که باران خیلی کمی دارند، ناحیه‌ی بیابانی هستند. اکثر این مناطق تحت تابش شدید خورشید است و هوای داغ و خشکی دارد که عمدتاً نزدیک به خط استوا است. گیاهان خاصی هم قادر به رشد در این شرایط سخت هستند.

مدیترانه‌ای

سرزمینی عمدتاً پوشیده از درختچه که بین ناحیه‌ی معتدل و ناحیه‌ی بیابانی است و تقریباً آب و هوایی خشک دارد. بعد از ناحیه‌ی مدیترانه‌ای، نام هر ناحیه‌ی دیگری در زمین که آب و هوایی با این شرایط ذکر شده داشت، با این اقلیم نام برده می‌شود. گیاهانی که در این منطقه وجود دارند ساختار و برگ‌هایی دارند که در هوای داغ تابستان طاقت می‌آورند.

ذرت با
چوبش

دانه‌های
سویا

دانه‌های خشک
شده‌ی سویا

آرد سویا

دانه‌های برنج

کیک
برنجی

برنج

یکی از سه غذای اصلی -
ذرت و گندم - است. گیاه علفی
است که در هر آب و هوای گرم و
مرطوبی قابل کشت است. معمولاً در
نواحی باران‌زا، مثل نواحی اطراف استوا که
زمین‌هایی حاصلخیز و سیلابی دارد.

سویا

غنی از روغن و پروتئین است، اولین
بار در آسیا کشف شد. اکنون به عنوان
یک گیاه در کل دنیا شناخته شده است
و در هر آب و هوای گرمی قابل پرورش
است.

ذرت

گیاه خودروی آمریکاست
که بیشتر در نواحی خورشیدی
دیده می‌شود. هسته‌ای دارد که بعد
از پختن قابل خوردن هست. همچنین
می‌توان آن‌ها را خشک و آرد کرد
تا نان یا چیپس درست کرد.

سوس سویا

شیر سویا

برنج پخته شده

دانه‌های برنج

نیام کاکائوی
خشک شده

توفو غذایی که
از سویا تهیه
می‌شود.

چیپس ذرت

نان ذرت

دانه‌ی کاکائو

کاکائو

اصلی‌ترین عنصر شکلات، دانه‌های
کاکائوست که از نیام درخت کاکائو به دست
می‌آید. بیشترین تولید کاکائو در غرب آفریقا و
آمریکای مرکزی است. دانه‌های کاکائو ابتدا زیر نور
خورشید و می‌آیند، سپس خشک می‌شوند، برشته
می‌شوند و یا برای پودر کاکائو آسیاب می‌شوند یا
برای تهیه روغن از آن‌ها استفاده می‌شود.

نیام کاکائوی
تازه

شیکه‌ای از
شکلات

محصولات کشاورزی

تمام غذاهای گیاهی، محصول کشاورزی است. از
مزارع بزرگ گندم و ذرت در آمریکای شمالی گرفته
تا زمین‌های پرورشی موز و درختستان‌های نارگیل
در نواحی گرمسیری. تمام محصولات که ما اکنون
برداشت می‌کنیم، زمانی به طور طبیعی در طبیعت
وجود داشتند. اکنون با علم و تکنولوژی پرورش
میوه‌های لذیذتر، دانه‌های خوراکی و روغن‌های
خوراکی بهبود و گسترش یافته است.

سیب‌زمینی‌های سفید

سیب‌زمینی

سیب‌زمینی غده‌ی گیاهی
(ذخیره‌ی ریشه‌ای) است که
از خانواده‌های نزدیک به
گوجه‌فرنگی است. در قرن
شانزدهم از آمریکای جنوبی به
اروپا برده شد و بعد از آن یکی
از اصلی‌ترین غذاهای موجود در
جهان شد.

سیب زمینی قرمز

برگ‌های تازه
چای

کیسه‌های چای

چای

از برگ‌های این گیاه همیشه
بهار برای تهیه چای استفاده می‌شود.
می‌توان گیاه چای را در نواحی گرمسیری
و نواحی مدارهای شمالی و جنوبی زمین
پرورش داد. در چین و هند بیشترین میزان
از این گیاه پرورش داده می‌شود که با دست
چیده می‌شوند و به سرعت خشک
می‌شود. برگ چای هم به
صورت ساده و هم به صورت
بسته‌بندی شده در کیسه‌های
چای قابل استفاده است.

برگ‌های چای
خشک شده

گوجه‌فرنگی

به سیب‌زمینی بسیار نزدیک است و اولین بار
در منطقه‌ای در آمریکای جنوبی اوایل قرن ۱۵
کشف شد. اکنون در همه جای دنیا قابل پرورش
است.

خوشه‌ی
گوجه‌ی قرمز

درون یک
گوجه‌فرنگی زرد

خوشه‌های
گندم

نان از آرد
گندم ساخته
شده

گندم

در نیمکره‌ی شمالی گندم مهم‌ترین
دانه‌ی غذایی است و در مقیاس
بالایی در حال کشت بوده و هست.
یکی از گیاهان علفی دانه‌دار
است که با دانه‌های بیشتر و
با کیفیت بهتر برای تهیه‌ی
آرد نان پرورش داده
می‌شود.

دوغین دانه های
آفتابگردان

گل آفتاب گردان

گل شکفته شده ی آفتاب گردان حاوی هزاران دانه است. میتوان مغز این دانه ها را خورد ولی اغلب از آن ها روغن تهیه می شود. زنبورهای عسل عاشق گل آفتاب گردان اند و از نکتار آن در تهیه ی عسل استفاده می کنند.

دانه های
آفتابگردان

سر گل
آفتابگردان یا
دانه های خشک
شده

گل آفتابگردان در
حال شکفته شدن

نارگیل در پوسته ای
ضخیم و غلافی
ریشه ای رشد می کند.

پودر نارگیل
خشک شده

نارگیل تازه

کرم نارگیل

داخل نارگیل
لایه ای گوشتی
سفید و خوش طعم
وجود دارد.

نارگیل
در جزایر اقیانوس آرام یکی از اصلی ترین محصولات نارگیل است. از غلاف ریشه ای آن برای حصیربافی یا طناب بافی استفاده می شود.

انگور روی
خوشه

مویز
و کشمش

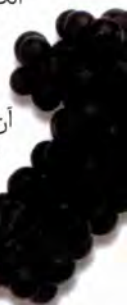

انگور
سفید

انگور سیاه

انگور

یکی از گیاهان و میوه های قدیمی انگور است که از ۶۰۰۰ سال پیش در مصر باستان پرورش داده می شد. در تاجیکستان ها در آب و هوای گرم قابل پرورش است. از محصولات آن می توان خود میوه ی انگور، کشمش (جبه ی خشک شده ی انگور) و مویز (جبه ی خشک شده ی بدون هسته ی انگور) تهیه کرد.

ساقه ی
نیشکر

نیشکر

در مزارع نواحی گرمسیری و نیمه حاره ای کشت داده می شود. نیشکر در واقع ساقه ی ضخیم نوعی علف است. بیش از نیمی از شکر دنیا از نیشکر تهیه می شود. همچنین به همراه الکل به عنوان سوخت زیستی استفاده می شود. (سوخت زیستی سوختی است که تجدیدپذیر باشد).

شکر
قهوه ای

شیره، آب میوه
خیلی چسبناک
و غلیظی است
که در مراحل
تهیه ی شکر
ساخته می شود

موز

موز به صورت خوشه های ۲۰۰ تایی یا بیشتر با ساختاری گوشتی و بدون هسته رشد می کند. اغلب در نواحی گرمسیری رشد می کنند و زمانی که سبز هستند چیده می شوند تا زمان فروش زرد شوند و کاملاً رسیده باشند.

موز رسیده

موز سبز

قهوه

قهوه یکی از اصلی ترین و معمول ترین محصولات نواحی گرمسیری است. قهوه در واقع دانه های درختی کوچک هست. هر میوه ی قرمز درخت شامل دو دانه است که باید قبل از برشته کردن و آرد کردن، با آفتاب خشک شوند.

دانه های قرمز
قهوه

دانه های برشته
شده ی قهوه

فنجان قهوه

محیط زیست

جمعیت انسان در حال افزایش است و همچنان منابع زمینی و هوایی در حال استفاده‌اند و خسارات ناشی از آن هم به محیط اطراف وارد می‌شود. این تخریب توسط ما صورت می‌گیرد که بخشی از آن شامل تخریب محیط زیست، مثل جنگل و زمین‌های حاصلخیز است و بخشی هم شامل آلودگی خشکی‌ها، اقیانوس‌ها و اتمسفر است. خیلی از گیاهان و حیوانات در معرض خطراند و تمام اکوسیستم‌ها مثل صخره‌های مرجانی و جنگل‌های بارانی در تهدید جدی هستند.

اخطار جهانی

جدی‌ترین تهدید جهان اکنون، گرم شدن زمین است. گرم شدنی که در اثر افزایش گازهایی است که گرما را در اتمسفر زمین جذب می‌کنند، هست. این پدیده در الگوهای طبیعت مثل باران و سطح دریا مخصوصاً در قطب‌ها به خاطر آب شدن یخ‌ها و یخچال نیز اثر می‌گذارد.

آلودگی‌های دریا و خشکی

خیلی از چیزهایی که مصرف‌شان برای ما تمام می‌شود و آن‌ها را دور می‌ریزیم، در جایی روی خشکی‌ها انباشته می‌شوند و یا در دریا ریخته می‌شوند. تمام پلاستیک‌ها هرگز پوسیده و تجزیه نخواهند شد و این برای طبیعت بسیار خطرناک است. فاضلاب‌های ناخالص و دیگر مواد زائد هم به دریاهای نزدیک می‌ریزند مثل دریای مدیترانه.

زیاده‌ها در گوناگون برای بازی در برزیل

مه‌دردی که آسمان لوس‌آنجلیس را پوشانده است

آلودگی هوا

سیگار و گازهای صنعتی، نیروگاه‌های برق، خانه‌ها و وسایل نقلیه همین مه‌دود بالای شهرها را ایجاد می‌کنند. این آلودگی هوا برای نفس کشیدن خطراتی به همراه دارد ولی اصلی‌ترین و بزرگ‌ترین خطر آن گرم شدن هواست.

صخره‌های مرجانی در حال مرگ‌اند، در حالیکه اقیانوس‌ها گرم‌تر می‌شوند، و خیلی از انواع مرجان‌ها در حال انقراض‌اند

زیاده‌های شناور در دریاهای می‌تواند تهدیدی برای آبزیان باشد و آن‌ها را بکشد. چمن و صفتی در ساحل‌ها نیز وجود دارد

باران‌های اسیدی

دود و گازهای صنعتی و نیروگاه‌های برق با بخار هوا مخلوط می‌شوند و اسید نیتریک و سولفوریک ضعیف به وجود می‌آورند. این باران اگر بیارد، سلامت درختان و جانوران آبی را به خطر می‌اندازد. این پدیده، در چین، روسیه و کانادا خطر جدی است.

جنگلی که تحت تأثیر باران‌های اسیدی از بین رفته، در نزدیکی کوه‌های آپالچیان

جنگلی که تحت تأثیر باران‌های اسیدی از بین رفته، در نزدیکی کوه‌های آپالچیان

قطع درختان جنگلی

در همه‌ی دنیا، سالانه خیلی از مناطق جنگلی از بین می‌رود. جنگل‌های نواحی گرمسیری با داشتن چوب فراوان در وضع بدی قرار دارند و همچنین از زمین‌های آن‌جا برای کشاورزی در حال بهره‌برداری‌اند. این یکی از بزرگ‌ترین و خطرناک‌ترین خراب‌کاری‌های بشری در طبیعت است که یکی از اثرات آن تغییرات آب و هوایی است.

از بین رفتن جنگل‌های بارانی در چپالاس در مکزیک.

مهرجانه طبیعت در چین

کمبود تنوع زیستی

مادامی که طبیعت و زیستگاه جانوران در حال تخریب است، گیاهان و حیوانات هم جای کمتری برای زندگی دارند. کمبود زیستگاه برای باقی مانده‌ها از گونه‌های مختلف مشکلی است در پی تخریب طبیعت. بدین ترتیب گونه‌های مختلف گیاهی و جانوری در معرض خطر مرگ قرار می‌گیرند و عده‌ای منقرض می‌شوند که این امر سلامتی اکوسیستم‌ها و نهایتاً سیاره را به خطر می‌اندازد.

حفاظت از زمین

حفظ محیط زیست فقط وظیفه‌ی دولت نیست. ما همگی می‌توانیم در این امر کمک کنیم وقتی روش صحیح زندگی کردن را بیاموزیم. مثلاً این کارمندان با دوچرخه‌سواری جای رانندگی تا محل کار خود، آلودگی هوا را کاهش می‌دهند.

پانصدای بزرگ در پارک وحش حفاظتی ولونگ، در چین

دوچرخه‌سواری تا محل کار برای کارمندان در سانفرانسیسکو آمریکا

نقاشی عروس

در جشن ازدواج سنتی در روستای بالکان در دونج الجیو پنج، صورت عروس را نقاشی می‌کنند تا شانس بد را از خود دفع کند. فرهنگ هر منطقه، مخصوص همان منطقه است. مثل زبان که در این روستا مخلوطی از زبان صربستانی، مقدونی و ترکیه‌ای است.

انسان و جغرافیا (مردم و محله‌ها)

منظر ۵

[illegible]

میمون امور با نام
بلند و راه راه، حیوان
بومی ماداگاسکار
است.

و مشهورترین آن‌ها اهرام ثلاثه در گیزی مصر است که ۴۵۰۰ سال پیش ساخته شدند.

گوریل‌های کوهستانی در معرض خطر در پارک ملی آتش‌فشان رواندا زندگی می‌کنند.

کشاورزی
خیلی از آفریقایی‌های روستایی اکنون سبزیجات و میوه‌های کوچک
پرورش می‌دهند و محصولات خود را در بازارهای محلی به فروش می‌رسانند. خرما، اولیو و مرکبات بهترین گیاهان
هوای آفریقا برای پرورش است که دارد بیش از نیمی از سطح آفریقا را
پوشانده است. تولید می‌کند و صادرات می‌شوند.
مصرفی دنیا را تولید می‌کند. پنبه‌های گسترده شده نیز از
آفریقا صادر می‌شوند.

پنبه برای پارچه بافتی استفاده می شود.

مماسی نوعی پریدن
است، که به نحوی در
آن قدرت افراد به نمایش
گذاشته می‌شود.

کشورهای اصلی
نیجریه یکی از
تولید نفت است.

و به کوهی می رسد که در آن راه را و مسلمانان را
به کوه بالا می برد و از آنجا که در کوهستان است
و به کوه بالا می رسد و از آنجا که در کوهستان است
و به کوه بالا می رسد و از آنجا که در کوهستان است

موسیقی
جشن های آفرینایی معمولاً همراه با موسیقی است، موسیقی که پر کاشن اصلی ترین و معروف ترین وسیله ی آن است.
و ضرب طبل ها هم از شاخ حیوانات است که بیشتر اوقات آهنگ های محلی و سنتی خود را با آن ها می نوازند. برخی وسایل موسیقی که با پیروی برق کار می کنند مثل کورا، دابیل بل و کیچ هم نواخته می شوند.

مسابقات

کوه‌های کیمانتاجارو در مرز
تانزانیا و کنیا قرار دارد
و ارتفاعی معادل ۵/۸۹۵
متر دارد.

طالبا

五

51

افاق

آخرین خبر به دست آمده در مورد بقایای فسیل انسان در آفریقا، این خبر است، در آنکه زندگی انسانی از این قاره شروع شده است، در کل دنیا پخش کرد. جمعیت کنونی آفریقا ۸۵۰ میلیون نفر است که بیشتر آن‌ها در مناطق روستایی متعلق به ۵۳ کشور زندگی می‌کنند. بیشترین تنوع آفریقا در فرهنگ آن است، فرهنگ‌هایی که از دیرباز تاکنون ادامه دارند به همراه چشم‌اندازهای طبیعی که نسبت به قاره‌های دیگر خیلی طبیعی تر و دست نخورده‌تر است. این ترکیب شیفته کننده، سیل گردشگرهای همیشگی خود را دارد.

منظره‌های گیج‌کننده‌ی
شهر کیپ و کوه‌های تبیل
در جنوب آفریقا.

[illegible]

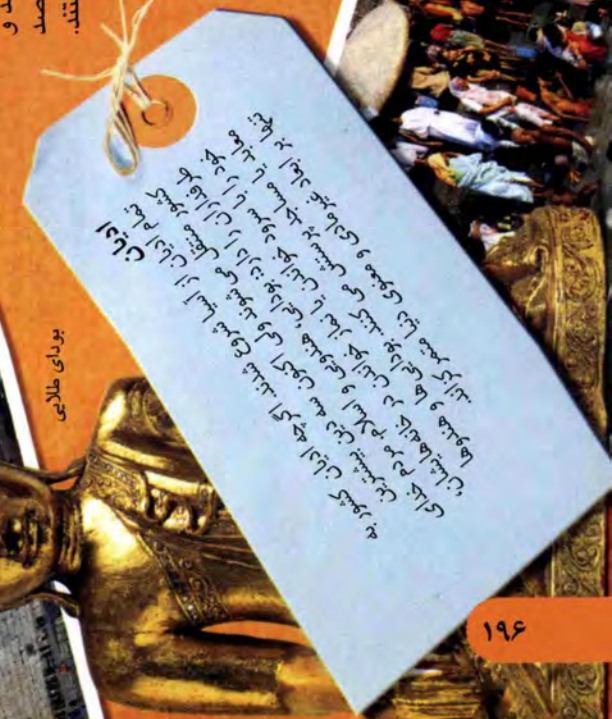
شهر روشن هونگ
کونگ ۷ میلیون نفر
جمعیت دارد.

عبور و مرور در
دومین شهر بزرگ
هند، دلهلی نو.

غسل در رودخانه‌ی گانگ در
واراناسی، عملی مقدس در
دین هندوئیست.

بودای طلایی

آنها به یکدیگر می‌رسند و برای تبرک بردن از آنجا می‌آیند. در این مکان، مردم به یکدیگر می‌رسند و برای تبرک بردن از آنجا می‌آیند. در این مکان، مردم به یکدیگر می‌رسند و برای تبرک بردن از آنجا می‌آیند.

مردم فلسطین در دیوار ندبه
در اورشلیم گرد هم می‌آیند و
نماز برپا می‌کنند.

آسیا

آسیا بزرگ‌ترین قاره‌ی کره‌ی زمین است. از نزدیکی‌های قطب شمال تا سواحل و جزایر اقیانوس با رشته‌کوه‌های متعدد و بلند و طولانی، صحرای‌های شنی، جلگه‌های بی‌درخت، دشت‌های حاصلخیز و جنگل‌های بارانی گرمسیر، آسیا است. شامل ۴۸ کشور است که در تصویر صفحه‌ی بعد نمایش داده شده است. هر کدام در راه تجاری خود پیشرفت‌های چشمگیری داشتند و روستاها و مزارع کشاورزی زیادی هم دارند. امروزه ۶۰ درصد جمعیت دنیا در آسیا ساکن هستند.

برج‌های پتروناس در
کوالالمپور مالزی

نویک، سوپ رشته با
گوشت گاو

ماسک ازدها در جشنواره‌های
تایوانی ازدها یا جشن سال
نوی چین بسیار رنگارنگ
است.

فرهنگ و تمدن
صنعت فیلم سازی بالی وود در سال بیش
از هزار فیلم در بمبئی تولید می‌کند.
هنر موسیقی ریشه‌ای عمیق در فرهنگ
آسیایی دارد.

هند بزرگ‌ترین تولید کننده‌ی چای
جهان است. این گیاه در تپه‌های
بالای شمال هند رشد می‌کند.

غذا
غذاهای آسیایی مشتمل از ترکیب فرهنگ‌هاست. اندک
آشنایی آسیایی شامل آشپزی هندی (مخلوطی از غذاهای
هند با چاشنی‌ها و ادویه‌های تند)، چینی (برنج سفید شده
گوشت و سبزیجات)، تایوانی (ادویه و سبزیجات و برنج با
ماکارونی) و ژاپنی (ماهی خام یا پخته که سوشی نام دارد)
است و تقریباً یکی از بخش‌های جذاب حرفه‌ی گردشگری
است.

سوشی

فیلم‌های بالیوودی نام
خوب را از اول نام می‌بندی
تا گرفته است.

گروه گیتاریست مکزیکی
آهنگی سنتی خود به نام
ماریاچی را می‌نوازند.

کوه‌های راکی از آلاسکا در
شمالی‌ترین نقطه‌ی آمریکا تا
جنوب آن کشیده شده است.

اقلیم‌ها

یک سوم کانادا در دایره‌ی شمالی وجود دارد که اغلب سال یخ
زده، سرد است. از بالای کانادا به سمت پایین ابتدا کوه‌های
یخی راکی هستند که برای اسکی عالی‌اند، سپس
جنگل‌های آپالاچیان هست که در حال تبدیل شدن به
چمنزار است. قاره‌ی آمریکا ترکیبی از دشت‌ها، بیابان‌ها
و پارک‌های ملی چون یلواستون و یوسمیتی است. در
جنوبی‌ترین نقطه‌ی قاره می‌توانید از سواحل مکزیک و کاریب
لذت ببرید.

به فیلم‌های موفق، صنعت
فیلم‌سازی جایزه‌ی اسکار از
طرف مجریان فرهنگستان اهدا
می‌کنند.

آمریکای شمالی

قبل از ورود اروپایی‌ها در قرن ۱۶ به این سرزمین، قبیله‌های
بومی در آنجا زندگی می‌کردند. بعد از آن سیل مهاجران به
این قاره شروع شد و تبدیل به قاره‌ای پیشگام در مسائل
مادی با فرهنگی جوان شد. کشورهای آمریکای مرکزی
بیشتر به زبان اسپانیایی صحبت می‌کنند. این کشورها با
کوه‌ها و مناظر طبیعی، فرهنگ‌ها و سنت خود را دارند.

تنگی گراند طی میلیون‌ها
سال با نیروهای فرسایشی آب
و یخ به وجود آمده است.

کاومیش

شاه مار با نشانه‌های
نوار خاکستری

سگ پایی کانادایی که
تازه متولد شده و پشم و
خز کرکی دارد تا بیشتر
گرم بماند.

کلاه فوتبال
آمریکایی

صنعت

پیشرفت آمریکا در عرصه‌های تولیدات گندم، آهن، فولاد،
برق، اتومبیل و هواپیمایی بسیار چشمگیر و سریع بوده
است. ماهیگیری، صنعتی مهم در سواحل آرام است
و قزل‌آلای به دست آمده را صادر می‌کنند. کانادا
بزرگ‌ترین صادرکننده‌ی چوب نرم در دنیاست که در
ساخت و ساز مورد استفاده است. مکزیک هم نفت و گاز
طبیعی خود را به فروش می‌رساند.

تراشه‌های کامپیوتری
کالیفرنیا، مرکز
تولیدات میکرو
الکترونیک

کمباین دروگر گندم در
مزارع گندم آمریکا

اتومبیل کادیلاک
قدیمی

حیات وحش
شمالی‌ترین نقطه‌ی آمریکا بیشتر از اینکه میزان انسان
باشد، میزان حیواناتی چون خرس‌ها و غوزن شمالی در
کوه‌های راکی است. در قبیله‌ی قاره‌ی آمریکا هم کاو
میش‌ها، بزهای کوهی و غوزن‌ها در پارک‌های ملی
زمن‌های مربوط به این منطقه است که حیوانات نادری
چون یوزپلنگ فلوریدایی و گاو دریایی می‌توانند زندگی
بیابان ساوران مکزیک می‌توانند زندگی کنند.

غذا
فست فودهای آمریکای شمالی در تمام دنیا معروف است. غذاهایی که شامل همبرگر، هات می شوند و به راحتی و سادگی هم قابل مصرف اند. میوه های گوشتی و سبزیجات تازه ای که در کالیفرنیا و وجود می آورند. در جنوب مکزیک ذائقه ای مردم به غذاهای تند و سرد تغییر یافته است.

بیشتر بادام زمینی هایی که در آمریکا پرورش داده می شوند، برای تهیه کره مورد استفاده قرار می گیرند.

چوب های درختان افرای کانادا برای تهیه ۷۵ درصد از شریت افرا - شریت مورد علاقه و به همراه پنکیک - استفاده می شوند.

آمریکا یک چهارم پرتقال های جهان را تولید می کند.

دستکش و توپ بیسبال

ورزش

برجسته ترین تاریخ فوتبال آمریکایی، جشن قهرمانی و سوپر بول و پربیننده ترین برنامه ای تلویزیون آمریکا بود. بسکتبال و بیسبال هم برنامه های پربیننده ای هستند. در قسمت های سرد کانادا مسابقات اسکی، اسکی روی یخ و هاکی روی یخ هم مهم ترین و پربیننده ترین مسابقات ورزشی برگزار می گردد.

مجسمه ای آزادی

جاذبه های تاریخی
مجسمه ای آزادی نیویورک از طرف مهاجران فرانسوی توسط کشتی به امپراطوری ایالت نیویورک هدیه شده است و بلندترین آسمان خراش نیویورک است. دیگر منظره ای این قاره کوه راشمور است که صورت چهار رئیس جمهور آمریکا بر آن تراشیده شده است. قدیمی ترین جاذبه ای تخریبی آن در آمریکای مرکزی است. خرابه های تمپل در میان و آزنک است.

کفش های مخصوص هاکی روی یخ، تیغه ای دارد تا بازیکن به راحتی روی یخ ها سر بخورد.

اینگاها
 آخرین تمدن بزرگی که در
 آمریکای جنوبی ظاهر شد
 اینکا بود. در قرن دوازدهم با
 مهندسان مخصوصی پایتخت
 خود کوکو را طراحی کردند و
 نمایی خاص از تمدن خود در آن
 بر جای گذاشتند. در قرن ششم
 امپراطوری آن‌ها از پرو به شیلی
 هم گسترش یافت. در سال
 ۱۵۳۲ امپراطوری اینکا توسط
 اسپانیایی‌ها از بین رفت.

پریامت، برگ‌های خشک
 شده برای تهیه چای اند.
 چایی که در مراسم
 هلاوین می‌نوشند.

کروست کاو
 اصلی‌ترین غذای
 آرژانتینی هاست.

آمریکای جنوبی

آمریکای جنوبی قاره‌ای فعال و غنی از نظر تاریخی،
 زبان و فرهنگ است. غنیمت‌های بومی‌اش در درختان
 معروفش در جنگل پرباران آمازون است. در حالیکه
 تمدن تاریخی‌اش هم در کوه‌های آند و شهر مایوپیتچو
 باقی مانده است. در حالیکه زبان اسپانیایی و پرتغالی به
 خاطر استعمار در آن جا رخنه کرده.

غذا
 ذرت غذای اصلی است و برای تهیه نان یا کیک به
 همراه گوشت یا پنیر خورده می‌شود. استفاده می‌شود.
 سبب‌زمینی، نارنج، برنج و انواع و اقسام حبوبات هم
 از غذاهای دیگر مورد علاقه مردم این قاره است.
 غذاهای تند به وفور دیده می‌شود.
 در تمام منوهای آن‌ها

مینیسترون، گل رنگی و
 زیباست که در پرو، شیلی
 باعث رونق اقتصادی شده و بر
 ارزش ۲۵۰ دلاری متر به‌دراش
 دارد می‌شود.

آفریقای جنوبی یکی از
 قاره‌های جهان است که
 در آنجا تنوع زیادی در
 طبیعت و فرهنگ وجود
 دارد. در این قاره تنوع
 زیادی در طبیعت و فرهنگ
 وجود دارد. در این قاره
 تنوع زیادی در طبیعت و
 فرهنگ وجود دارد.

شبهه‌ای درخت کائوچو را برای تهیه‌ی کائوچو از درخت می‌گیرند.

قهوه‌ی برزیلی

برزیل یک چهارم قهوه‌ی مصرفی دنیا را تولید می‌کند. اکوادور آب و هوای عالی برای پرورش موز و گیج‌خوری دارد. دامنه‌های شیب‌دار تپه‌های مرتفع‌تر این دامنه‌ها سیب‌زمینی کُست می‌شود و در قسمت‌های پایین‌تر درخت به صورت خودرو می‌روید.

بادام برزیلی

موز

قورباغه‌ی چشم قرمز که در شب فعالیت دارد و به جستجوی حشره برای خوردن می‌گردد.

مستقر بزرگ توکان، او را قادر ساخته تا بتواند از میوه‌های درختان تغذیه کند.

پاتاگونیا شمالی ترین قسمت این قاره به خاطر یخ‌های شناور دیدنی اش، معروف است.

ماهی‌های دندان تیز از پیرانه‌های شناور در رودخانه‌ی آمازون تغذیه می‌کنند.

در سال ۲۰۰۲ برای بار پنجم برزیل جام قهرمانی جهان را از آن خود کرد.

برزیل است. سطح وسیع و حاصلخیز آن با تنوع بی‌نهایت در گیاهان و حیوانات، آب و هوا، و فرهنگ. این کشور یکی از کشورهای جهان است که بیشترین تنوع زیستی را دارد. این کشور همچنین یکی از کشورهای جهان است که بیشترین تنوع فرهنگی را دارد.

در فصول بارانی، رودخانه‌ی آمازون پر از آب است و بیشتر قسمت‌های نزدیک به خود را در آب جاری خود غوطه‌ور می‌کند.

آمازون بزرگ‌ترین جنگل دنیا، خانه‌ی بیش از ۱۵۰۰۰ گونه‌ی حیوانی است. بوزینگ‌ها، اسلوت‌ها و خوک جنگلی از جمله حیوانات این منطقه هستند. درختان بلند جنگل زندگی ماهی‌خوار که با شتاب روی آب رودخانه‌ی بزرگ آمازون فرو می‌آید، رودخانه‌ها و لایک‌پشت‌ها در آن شنا می‌کنند.

بلندترین آبشار دنیا واقع در ونزوئلا با ارتفاعی بالغ بر ۹۷۹ متر آنجل نام دارد.

برزیل یکی از کشورهای جهان است که بیشترین تنوع زیستی را دارد. این کشور همچنین یکی از کشورهای جهان است که بیشترین تنوع فرهنگی را دارد. برزیل یکی از کشورهای جهان است که بیشترین تنوع زیستی را دارد. این کشور همچنین یکی از کشورهای جهان است که بیشترین تنوع فرهنگی را دارد.

شهرها

خیلی از شهرهای اروپایی دارای قلعه و کلیسا هستند. مرکز برخی شهرهای شرقی اروپا در پرتقال پایگاه میراث جهانی است. پاریس و میلان پیشگامان مد هستند در حالیکه مرکز مالی اروپا لندن و ژنو هستند که غنی ترین شهرهای اروپایی هستند.

یکی از دهانه های آتش فشانی فعال مربوط به کوه واسویوس در ارتفاع ۱۲۸ متر در ایتالیا است.

مناظر طبیعی

در این قاره مناظر طبیعی تفاوت زیادی با هم دارند. تکه های یخ و یخچال در آبرده های ایسلند و نروژ قابل قیاس با رشته کوه های زیبا و باشکوه آلپ و پیرنیس نیستند. سراسر سرزمین های مدیترانه ای ساحل های شنی و زمین های حاصلخیز وجود دارد.

یکی از مناظر زیبا و حیرت انگیز که برای عکاسی فوق العاده است، آبرده های معروف نروژ است.

اروپا

با اینکه قاره ی کوچکی است ولی تأثیرات زیادی در ابعاد مختلف دارد. در قرن های گذشته ساکنان این قاره، سرزمین های دیگر را به استعمار درمی آوردند. امروز دیگر خبری از استعمار نیست ولی آثار استعمار گذشته، مثلاً زبان، طراحی بناها و سرگرمی های اروپایی هنوز در کشورهای مستعمره ی گذشته وجود دارد. رشد بالای صنعت و تجارت در ۴۴ کشور این قاره، آن ها را ثروتمند ساخته و زندگی در سطح بالایی از استانداردها را برای آن ها فراهم آورده است.

فرهنگ

اروپا فرهنگی غنی در ادبیات، هنر، موسیقی، اپرا و ... با بسیاری از پیشگامان در عرصه های نویسندگی، بازیگری، آهنگ سازی و ... دارد. موزه ها، تئاترها، خانه های اپرا و نمایشگاه های هنری افراد زیادی را به شهرهای مختلف این قاره می کشاند.

نقاشی های گل های زرد توسط نقاش معروف هلندی وینسنت ون کوک در ۱۸۸۸ یکی از آثار معروف عصر خود شد.

پالا غذایی با زمینه ی برنج به همراه گوشت گاو و غذاهای دریایی است.

غذا

پیتزا و ماکارونی غذاهای لذیذ ایتالیایی و ماهیچه، کرب و پنیر هم غذاهای لذیذ فرانسوی هستند. شکلات های لذیذ و لوکس بلژیک، پالاهای مخصوص اسپانیولی و سوسیس های دودی آلمانی هم غذاهای لذیذ دیگر اروپایی است که پیشنهاد می شوند.

کرب، نوعی پنکیک نازک است.

در ایتالیا ماهیچه، غذای محبوب و مشهور در فرانسه و بلژیک است.

جام بازی های تنیس ویمبلون در لندن به
روجر فدرر سوئیسی تعلق یافت.

سیاحت در فرانسه اولین بار در
سال ۱۹۰۳ برگزار شد و اکنون
به مسابقه‌ی دوچرخه‌سواری
بزرگی تبدیل شده است.

این برج ساعت بزرگ
بخشی از خانه‌ی
پارلمان انگلیس است.

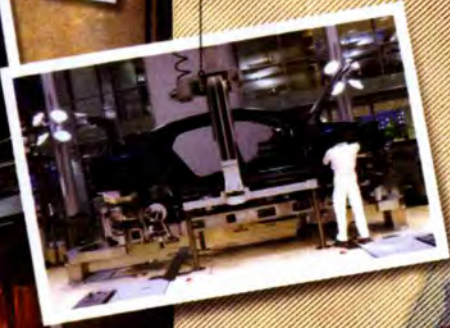
ICELAND

مسابقه‌ی ماشین سواری فرمول ۱
در اروپا ورزشی مشهور است.

پرتقال برخی از عمیق‌ترین
دریاها را برای ماهیگیری
دارد.

آلمان یکی از پیشگامان
عرصه‌ی صنعت تولیدات
اتومبیل است.

صنعت فلز در شرق
اروپا در حال پیشرفت
است.

پرورش گل به خصوص گل
لاله، یکی از مهم‌ترین صنعت
اقتصادی در هلند است.

حدود ۴۰ درصد از زمین‌های
زراعی عربستان زیر کشت
خرماست.

ورزش
اتحادیه فوتبال‌های ایتالیایی، اسپانیایی و انگلیسی
در تمام دنیا به عنوان بهترین اتحادیه شناخته
شده است. فوتبال و راگی بازی‌های کل
سال و تنیس و کریکت (نوعی بازی گوی
و چوب) بازی‌های تابستانی و اسکی‌های
مختلف در کوهستان بازی‌های زمستانی‌اند.

صنعت

آلمان با کارخانه‌های تولیدات اتومبیل و صنعت
تکنولوژی برتر، در کل این قاره پیشرو و پیشگام در
عرصه‌ی صنعت است. جنگلیانی در فنلاند و
سوئد حرفه‌ای جالب و زیبایی آفرین است، در
حالیکه در نروژ و ایسلند، ماهیگیری حرفه‌ای
تجاری و سودآور است.

فوران آب از چشمه‌های آب گرم به طور تقریباً یکنواختی در جزیره‌ی نیوزلند وجود دارد

تیم ملی راگبی (فوتبال آمریکایی) نیوزلند

تیم کریکت استرالیا

خصوصیات فیزیکی
با وجود چشمه‌های آب گرم نیوزلند و تکه‌های یخ و یخچال رونان و صخره‌های مرجانی و خط ساحلی زیبا و جزایر آتش‌فشانی آرام، هنوز این ناحیه به صورت زیبایی قابل تغییر است. بخار و دود دهانه‌های آتش‌فشانی در رشته‌کوه‌های قدیمی اولورا که به سمت نیوزلند حرکت می‌کنند، برجسته‌ترین پدیده‌ی طبیعی این قاره است.

کوه‌های ماسه سنگی رشته کوه اولورا مکانی قدیمی و مقدس و بومی است.

سواحل آفتابگیر استرالیا به وسعت ۶۰ کیلومتر شامل ساحل‌ها و خلیج‌هاست.

استرالیا

قاره‌ای است در نیمکره‌ی جنوبی کره‌ی زمین و شامل استرالیا، نیوزلند، پاپوآنیوگینه، و جزایر آرام در همسایگی‌شان تمام ۱۴ کشور این ناحیه جزیره هستند و بیشتر مناظر طبیعی و حیات‌وحش در آنجا دست نخورده باقی مانده است. نشست قسمتی از جنوب شرقی آسیا در هزاران سال پیش این قاره را به وجود آورد. در قرن ۱۸ اروپایی‌ها به این قاره مهاجرت کردند و اکنون جمعیتی بالغ بر ۳۰ میلیون دارد.

سنگ‌هایی که به شکل خاصی در کوه‌های استرالیا وجود دارند و به نام سه خواهر شناخته شده‌اند.

گردشگری

هوای گرم و چشم‌اندازهای فوق‌العاده و بی‌نظیر در استرالیا و نیوزلند، آنجا را برای جذب گردشگر در سراسر سال آماده و مناسب ساخته است. شهرهای بندری چون سیدنی و آکلند، موقعیتی برای زندگی ساحلی و فرهنگی به وجود آورده است. بناهای معروفی هم چون خانه‌ی اپرای سیدنی و پریدج نیز در آنجا وجود دارند.

خانه‌ی اپرای سیدنی

حدود ۲۵ میلیون گوسفند در نیوزلند سالانه حداقل یک بار پشم چینی می‌شوند.

مست‌ی جوش طلائی

ورزش

آب و هوای استرالیا به ساکنین آنجا اجازه‌ی ایجاد بیشترین فضاهای تفریحی بیرون از سالن را داده است. کیرکت (نوعی بازی گوی و چوب)، راگبی (فوتبال آمریکایی) و گلف ورزش‌های معمول استرالیا و کشتیرانی و موج‌سواری هم مخصوص ساحل‌های زیبای آن جاست. تنیس، کیرکت و راگبی با وجود اتحادیه‌های مخصوص به خود در نیوزلند، در استرالیا لذت‌بخش هستند و تاکنون موفق بودند.

اکثر صنایع ساخته شده، توسط صنعتگر امتحان می‌شود تا از خوب کار کردن آن اطمینان حاصل شود.

هنرهای بومی، مناظر و نقوش طبیعت را به تصویر می‌کشند.

سمبل‌های دینی و افسانه‌ای روی چوب تراشیده شده و هنر پلیزری را به نمایش گذاشته است.

فرهنگ

عقاید، فرهنگ و هنر این قاره از زیستگاه آن نشأت گرفته، لذا بسیار غنی و ریشه‌دار است. استرالیایی‌های بومی برای طبیعت و حیات وحش خود احترام زیادی قائل‌اند. قبایل مائوری در نیوزلند حرکت سنتی به نام «هاکا» را اجرا می‌کنند. اهالی جزایر پلیزری در اقیانوس آرام از سنت‌هایی خانوادگی بومی جزایر خود لذت می‌برند.

عنکبوت شبکه‌ساز، بومی استرالیاست و با یک تیش می‌تواند انسانی را از پای درآورد.

حیات وحش

جانوران بومی استرالیا با ویژگی‌هایی که دارند در کل دنیا شناخته شده هستند. مثلاً جانوران کیسه‌داری (حیواناتی که نوزادان خود را بعد از تولد مدتی در کیسه‌های خود نگهداری می‌کنند) مانند کانگورو، کوالا و وام‌بت. برخی پرندگان این قاره همچون کوکا براس و شتر مرغ استرالیایی نیز خاص و بومی‌اند. برخی مارهای کشنده و عنکبوت‌ها نیز در آنجا وجود دارند.

شیطان تیغ‌دار، مارمولک استرالیایی است که در بیابان‌های اطراف زندگی می‌کند.

مخزن درخت بالوپ، برای فصول بی‌آب، ذخیره می‌کند.

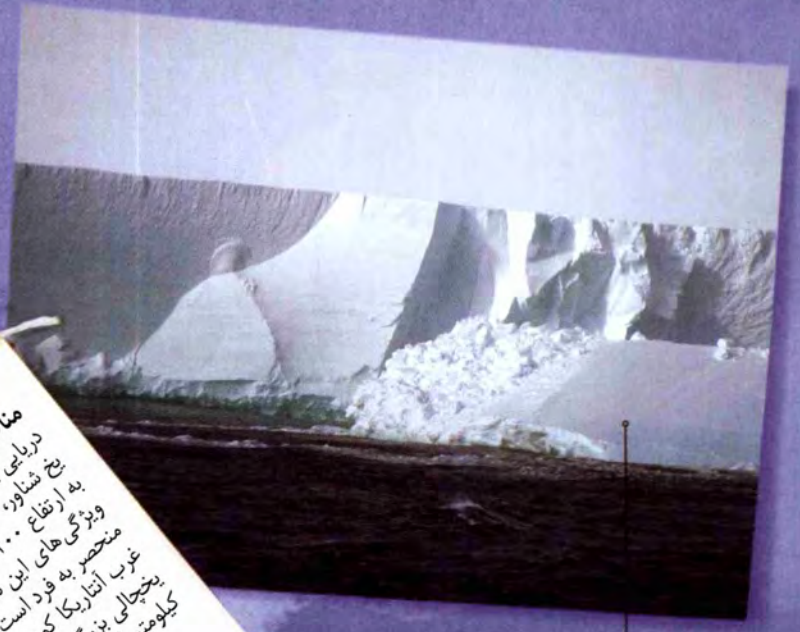
استرالیا گیاهان و درختانی دارد که در هیچ جای دیگر دنیا وجود ندارد و قابل رشد نزدیک به ۸۰ درصد از گیاهان و تقریباً تمامی درختان منجمله اوکالیپتوس مخصوص و بومی همان قاره است. اگرچه مرکز این قاره کم‌باز است ولی قارچ‌ها و گیاهان و درختان نام برده در جنگل‌های بارانی و مرطوب اطراف به وفور رشد دارند.

برگ‌های اوکالیپتوس منبع غذایی کوآلا هستند.

صنعت

دامپروری گوسفند و گاو در این قاره، آن‌ها را در عرصه‌ی صادرات پشم، گوشت و محصولات لبنی پیشگام و پیشرفته ساخته است. در منابع و معادن قابل‌بازسازی چون سنگ آهن، قلع، تفره و الماس نیز غنی‌اند. استرالیا در صادرات زغال سنگ پیشرو است. بعد از کینه، بزرگ‌ترین صادرکننده‌ی طلا و مس در دنیاست.

منظر طبیعی
 دریای بی نظیر، توده‌های یخ شناور، به ارتفاع ۲۰۰ کیلومتر از ویژگی‌های این سرزمین منحصر به فرد است. در شرق و غرب آنتریکا کوه‌های یخی و یخچالی بزرگی به وسعت ۲۵۰۰ کیلومتر قرار دارند.

کوه آریوس در جزیره‌ی راس در جنوبی‌ترین نقطه‌ی کره‌ی زمین واقع است. فعال‌ترین آتشفشان دنیاست.

توده‌های برفی و یخچالی که از فلات یخی راس جدا می‌شوند و به دریا می‌ریزند.

اقلیم

در زمستان اقیانوس در حاشیه‌ی جنوبی‌ترین قاره منجمد می‌شود و یخ‌ها و قله‌های کوه‌های این قاره دو برابر می‌شود. ریزش برف سالانه در آن جا کمتر از ۵ سانتی‌متر است، یعنی ساختمانی خشک‌تر از بیابان‌ها، سرعت وزش باد در توفان‌های همیشگی این قاره بیش از ۳۰۰ کیلومتر بر ساعت است، لذا بادخیزترین قاره‌ی دنیا نیز می‌باشد.

نمونه‌ای که از مرکز توده‌های یخی و یخچالی که دانشمندان برای مطالعه‌ی گرم شدن کره‌ی زمین بررسی می‌کنند.

تحقیقات

خلود ۴۰ ایستگاه تحقیقاتی
دائمی و ۱۰۰ ایستگاه تحقیقاتی
موقتی در آنتاریکا قرار گرفته‌اند.
دانشمندان در این ایستگاه‌ها
آب و هوا، اقلیم، حیات وحش و
زمین آنتاریکا را بررسی و مطالعه
می‌کنند. سوره‌های مطالعه
نمونه‌های یخی برای تشخیص
تغییرات آب و هوایی و انفسر و
همچنین بررسی و تحلیل عملکرد
و زندگی پنگوئن‌هاست.

تلسکوپ در منطقه‌ی تحقیقاتی
کاتکوریچ برای استفاده از آسمان
پاکیزه و استثنایی آنتاریکا

گردشگری

از سال ۱۹۵۰ کشتی‌های گردشگری برای سیاحت و گشت
زندن در دریای آنتاریکا به این قاره آمدند و تاکنون ادامه
دارند، طوریکه در سال‌های اخیر هر تابستان ۱۰۰۰
نفر برای گردشگری به این قاره می‌آیند و یا با هواپیمای
با کشتی به سرزمین آنتاریکا می‌آیند و یا با هواپیمای
شخصی یا دولتی بر فراز مناظر زیبا و منحصر به فرد
جنوبی ترین نقطه‌ی زمین پرواز می‌کنند. لباس‌های عایق دار
و عینک‌های آفتابی همیشه در آن جا مورد نیازاند.

گردشگرها در طول
شب مجبورند در
کشتی بمانند.

قطب جنوب (آنتاریکا)

سردترین قاره‌ی کره‌ی زمین که دما تا ۸۰- درجه
سانتیگراد کاهش می‌یابد و پوست انسان در عرض چند
ثانیه یخ می‌زند. دانشمندان زیادی برای بررسی شرایط
سخت زندگی بر این دور افتاده‌ترین نقطه‌ی دنیا سفر
کرده‌اند و به جستجو و اکتشاف نادانسته‌ها پرداخته‌اند. در
سال ۱۸۲۰ این قاره کشف شد و ۱۴ میلیون کیلومتر مربع
بود که ۹۷ درصد آن از یخ پوشیده شده بود.

در مدتی که کولاک هست، پنگوئن‌های
بزرگتر تمام پنگوئن‌ها را در کنار هم جمع
می‌کنند و خودشان برای محافظت از آن‌ها
در حاشیه‌ی اجتماع قرار می‌گیرند.

حیات وحش

چیزان این قاره برای زنده
ماندن دائم در حال رقابت با
هم‌اند و آل و ماهی و زگی
آبی در آب با هم رقابت دارند.
شبه جزیره‌ی این قاره بهترین
نقطه از لحاظ اعتدال اقلیمی
است. به همین خاطر بسیاری از
خوک‌های آبی و پرندگان بومی
این منطقه در این بخش از قاره
تولید مثل و تخم‌گذاری دارند.

وال‌های کوزپشت زندگی اجتماعی دارند
و از این طریق از نسل خود محافظت
می‌کنند.

پرچم‌ها

در جنگ‌های تاریخی، رهبران جلوی صف ارتش خود قرار می‌گرفتند و پرچم ارتش یا کشور خود را در دست داشتند. امروزه از پرچم‌ها برای تزئین ساختمان‌ها، علامتگذاری رخ دادهای سیاسی، شروع مسابقات ملی، احترام به مردگان، شناساندن ملیت در بندرگاه‌ها و دریاها به دیگر کشتی‌ها و ... استفاده می‌شود. برای شناخت این همه کشور و ملیت مختلف نیاز به رنگ‌ها و طرح‌های مختلف است. سازمان‌ها و شهروندان پرچم خود را برای احساس قدرت و هویت و افتخار و وحدت برافراشته می‌دارند.

عربستان سعودی

کانادا

نروژ

بوتان

استرالیا

۱

دانمارک

۲

کره‌ی جنوبی

۳

هند

شیلی

۴

ایران

ژاپن

فیلیپین

ایسلند

قزاقستان

کوبا

سومالی

آلمان

۷

۶

مکزیک

پرو

PERU

PERU

۸

ایرلند

نقشه‌های زمین‌شناسی

انواع مختلف سنگ‌ها با رنگ‌های مختلف در این نوع از نقشه‌ها رمزگذاری می‌شوند. زمین‌شناسان این نقشه‌ها را جهت شناخت مکان‌های کانی‌های موردنظر یا نفت یا گاز مطالعه می‌کنند و مهندسان هم برای ایجاد اطمینان قبل از ساخت و بناسازی در هر محل این نقشه‌ها را بررسی می‌کنند.

چارت‌های کشتیرانی

نقشه‌های دریایی از سواحل یا مناطق مختلف اقیانوس‌ها چارت نامیده می‌شود. این نقشه‌ها اطلاعاتی در مورد جز و مد، جریان آب، عمق آب، خطرات بالقوه و ویژگی‌های بستر اقیانوس‌ها و دریاها دارد. ملوان‌ها این نقشه‌ها را در عرشه کشتی با کمک خدمه‌های دریانوردی استفاده می‌کنند و مسیر خود را می‌یابند.

نقشه‌های سیاسی

ملیت‌ها و مرزهای کشورها در نقشه‌های سیاسی مشخص است. هر کشور به رنگ خاصی در نقشه مشخص است، لذا مرز بین کشورها بسیار واضح می‌باشد. مشخصه‌های دیگری هم چون رودخانه‌ها، شهرها، دریاها و اقیانوس‌ها نیز نامگذاری و مشخص شده‌اند.

نقشه‌های فیزیکی

ویژگی‌های همیشگی طبیعی و بومی در نقشه‌های خاصی به نمایش درمی‌آیند. بیابان‌ها، کوه‌ها، رودها، دریاچه‌ها و اقیانوس‌ها به همراه پستی و بلندی سرزمین‌ها در این نقشه‌ها مشخص‌اند.

نقشه‌ی راه‌ها

این نقشه‌ها در واقع کمک‌های دیداری برای مسافران بین شهری یا کشوری است. این نقشه‌ها از نقشه‌ی خیابان‌ها مساحت بیشتری را تحت پوشش قرار می‌دهد و با استفاده از رنگ‌ها و خطوط بزرگ‌راه‌ها، راه‌های اصلی و راه‌های بین شهری را به نمایش می‌گذارد.

نقشه‌ها

نقشه‌ها نمای کلی از لایه‌ی بیرونی کره‌ی زمین که ما آن را کم و بیش ایجاد کردیم، به طرق گوناگون است. برخی از آن‌ها خصوصیات زمین و ارض‌شناسی را بیان می‌کند و برخی دیگر مرز بین شهرها و ملت‌ها را به نمایش می‌گذارد. برخی نقشه‌های دیگر مسیرها و راه‌ها را با نام مخصوص به خودشان به نمایش درمی‌آورند که این نقشه‌ها مثلاً برای حاملان کالا در هر نوع مسیری، هوایی، زمینی و حتی دریایی مفید است. مقیاس نقشه بیانگر فاصله‌های واقعی و سمبل‌ها و نشانه‌هایی است که در نقشه استفاده شده است.

ماهوره‌های فضایی برای گرفتن عکس و تصویری در مقیاس بالا از سطوح موردنظر زمین در مدار تعریف شده و مشخصی قرار می‌گیرند و تغییرات سطح زمین، اقیانوس‌ها، خشکی‌ها و حتی اتمسفر را در تصاویری برای ما می‌فرستند و ما را از این تغییرات آگاه می‌کنند.

نقشه‌های حمل و نقل ساده به تصویر کشیدن نقشه‌های حمل و نقل بسیار مهم است. اگرچه در این نقشه‌ها مسافت مشخص نشده است ولی جهت و مسیر امکان مختلف باید به خوبی مشخص شود. این قوانین، نقشه‌هایی را به وجود می‌آورد تا مسافران بتوانند بهترین و سریع‌ترین مسیر تا مقصد خود را بیابند.

نقشه‌های خیابان‌ها

وسيله‌ای مفید برای کسانی است که می‌خواهند در شهر یا استانی بگردند. این نقشه شامل مکان‌های مهم چون ایستگاه راه‌آهن، بیمارستان‌ها، کلیساها و پارک‌هاست. این نوع نقشه‌ها از طریق تلفن همراه و شبکه‌های اینترنتی در دسترس است.

نقشه‌های ساختمانی

وقتی طرح جدیدی برای ساختار یک ساختمان در نظر گرفته می‌شود، ابتدا مهندسان مربوطه نقشه‌ی آن را ترسیم می‌کنند. جزئیاتی چون ظاهر ساختمان، دیوارها و راه ورودی مشخص می‌شود تا اجرای کار در طول ساخت و ساز آسان‌تر شود. اندازه‌های دقیق هر قسمت هم در مقیاس واقعی در نقشه بیان می‌شود.

LA FRANCOPHONIE

اکنون حدود ۲۰۰ میلیون نفر در کل دنیا به زبان فرانسوی صحبت می‌کنند. گروهی با ملیت فرانسوی این اتحادیه را برای ارتقای ادبیات و فرهنگ فرانسوی در ۱۹۷۰ تأسیس کردند.

جمهوری ایالت مستقل (CIS)

بعد از فروپاشی جماهیر شوروی سابق در ۱۹۹۱، رهبران جمهوری جدید این اتحادیه را برای اجرای سیاست‌های اقتصادی و خارجی خود تأسیس کردند. ۱۱ ایالت به عضویت این اتحادیه درآمده‌اند.

اتحادیه اروپا (EU)

اکنون ۲۷ ایالت به عضو درآمده‌اند. در سال ۱۹۹۳ جهت ایجاد اطمینان از آزادی ملت‌های عضو در روابط کالا، خدمات، مالی و مارک تأسیس شد.

اتحادیه لاتین (LATIN UNION)

زبان‌هایی مثل ایتالیایی، اسپانیایی و فرانسوی از زبان لاتین، روم قدیم مشتق شده‌اند. اتحادیه لاتین در ۱۹۵۴ برای حفظ میراث مشترک زبان کشورهای که پایه‌ی زبان‌شان لاتین است، تأسیس شد.

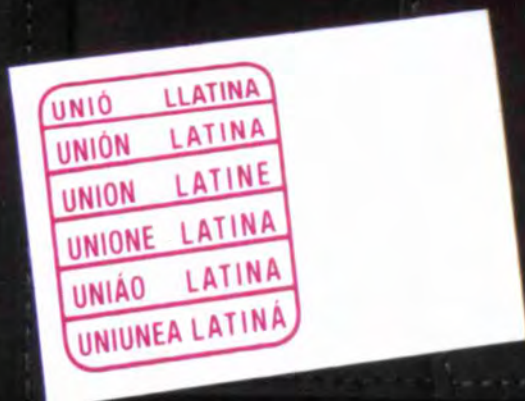

اتحادیه‌ی آفریقا

در ۲۰۰۱ برای کاهش جنگ و فقر در آفریقا این اتحادیه تأسیس شد. در آتیوبی قرارگاهی دارد که ۵۳ ملیت به عضویت آن درآمده‌اند.

انجمن ملت‌های جنوب شرقی آسیا (ASEAN)

در ۱۹۶۷ تایلند، اندونزی، مالزی، سنگاپور و فیلیپین این اتحادیه را تأسیس کردند. امروزه ۱۰ ملیت مختلف به عضویت این اتحادیه با اهداف رشد اقتصادی و روابط صلح‌آمیز درآمده‌اند.

اتحادیه‌ها

در تمام دنیا گروه‌های مختلفی از مردم از ملیت‌های متفاوت، به دلایل خاصی گرد هم آمده‌اند. واحدهایی که تشکیل می‌دهند اتحادیه نام دارند. با پشتیبانی‌های مالی و تأثیرات بین‌المللی، اهداف فراگیر و جهانی و انسانی را دنبال می‌کنند.

سازمان پلیس جرمین
بین‌المللی INTERPOL
در سال ۱۹۲۳ با هدف
همیاری و کمک به نیروهای
پلیس کشورهای دنیا در
اعمال قانون در جرائم
تأسیس شد.

اتحادیه سازمان ملل (UN)

بعد از اتمام جنگ جهانی دوم در ۱۹۴۵ این سازمان با هدف ترویج صلح در جهان ایجاد شد. امروزه این سازمان تصمیماتی در رابطه با حقوق بشر، پیشرفت‌های اقتصادی، و تصمیمات جنگی نیز می‌گیرد.

بانک جهانی WORLD BANK

این بانک جهانی در ۱۹۴۴ برای بازسازی اروپای بعد از جنگ تأسیس شد. امروزه به ملت‌های فقیرتر کمک مالی می‌کند و یا دستیار فنی می‌فرستد.

سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (NATO)

در ۱۹۴۹ برای حفاظت از ایمنی اعضای آمریکایی و اروپایی در قطب شمال تأسیس شد.

سازمان تجارت جهانی (WORLD TRADE ORGANIZATION)

در ۱۹۹۵ تأسیس شد و تنها سازمانی است که قوانین تجارت بین کشورها را مدیریت می‌کند.

سازمان کنفرانس اسلامی (OIC)
در ۱۹۶۹ تأسیس شد.
رهبران اسلامی برای
حفاظت از مصلحت
مسلمانان آن را
تأسیس کردند. امروزه
این سازمان ۵۷ ملت
عضو دارد.

سازمان کشورهای صادرکننده نفت (OPEC)

۱۲ کشور بزرگ تولیدکننده نفت عضو آن هستند. برای ایجاد اطمینان از وجود حمایتی ثابت و قانونمند از نفت و تولیدکنندگان آن تأسیس شده است.

اقتصاد

از زمان‌های قدیم، کشاورزان محصولات خود را به بازار می‌بردند، جایی که مشتری‌ها در معامله‌ای با آن‌ها قیمتی برای کالاها تعیین می‌کردند. امروزه میزان کالاها زیاد شده ولی قوانین همان قوانین گذشته است. نقش جوامع در مردمی که با هم کار می‌کنند، می‌سازند، صنعتگری می‌کنند یا کالاها را بین مردم توزیع می‌کنند، تعریف می‌شود. چنین مجموعه‌ای که برای تولید، پخش و مصرف کالاها با هم هماهنگ هستند، اقتصاد نام دارد.

تولید

تمام کشورها از نیروی مردمی و مواد خامی که دارند برای تولید انواع کالاها و فروش آن‌ها استفاده می‌کنند. بهترین راه افزایش سود در این فرآیند، کاهش هزینه‌ی تولید است. مثلاً با کاهش حقوق کارگر و استفاده از ماشین‌آلات سریع‌تر می‌توان این امر را حقیقت بخشید. مادامی که تولید افزایش داشته باشد، اقتصاد هم رشد خواهد کرد.

اقتصاد سنتی

در کشورهایی که ثروتمند نیستند، اقتصاد سنتی رواج بیشتری دارد. مردم کالاهای کمتری را برای خود تولید می‌کنند و مابقی را می‌فروشند. مثلاً کشاورزان روستایی محصولات خود را به اندازه‌ی مصرف خانواده برمی‌دارد و اضافی‌ها را در بازارهای محلی به فروش می‌رساند.

این محصولات به نظر بی‌مصرف‌اند، اما با تقاضای مردم تولید می‌شوند.

عرضه و تقاضا

یک برنامه‌ی اقتصادی بر پایه‌ی حرکت عده‌ای برای تأمین معیشت و خدمت به عده‌ای متقاضی که بهای آن را می‌پردازند، عمل می‌کند. وقتی تقاضا بالا باشد، قیمت عرضه هم بالا می‌رود ولی اگر عرضه بالا رود، قیمت آن برای تشویق تقاضا کاهش می‌یابد.

کارهای خانگی

هیچ کاری که در خانه انجام می‌شود و مربوط به همان چهارچوب باشد جز اقتصاد محسوب نمی‌شود. تنها ارتباطی که بین کارهای خانگی و اقتصادی می‌توان یافت، مثلاً استخدام کارگر برای تمیز کردن خانه و پرداخت بهایی برای انجام این کار است.

ابعاد بخش های اقتصادی
دولت وظیفه‌ی کنترل و حمایت و تأمین
فعالیت های اقتصادی کشور را دارد. اقتصاد
مقوله‌ای چندبخشی است. در تمام بخش ها مثل
بخش سلامت و یا حمل و نقل قسمتی از چرخه‌ی
اقتصادی به دست دولت و قسمت دیگر به دست
خود مردم کشور می‌چرخد.

مواد خام

برخی مواد و کالاها استفاده می‌شوند تا کالا و ماده‌ی
دیگری تولید شود. این مواد اغلب مواد خام‌اند یا حداقل
موادی‌اند که به تنهایی دیگر کاربری ندارند، مثل فلزات،
زغال سنگ، پشم یا کاغذ. اکثراً مواد اولیه یا خام در
محصولات نهایی تولید شده غیر قابل تشخیص هستند.

کالاهاى مصرفى

تولیدکننده باید نیاز مردم و مصرف کننده را به دقت بررسی
کند و بشناسد تا درخواست او را اجابت کند و فروش خوبی داشته
باشد و نهایتاً سود خوبی به دست آورد. نیازهای مختلف مثل اتومبیل،
پوشاک، وسایل بازی و یا غذا به تولیدکنندگان مخصوص و جداگانه‌ای
سفارش می‌شود تا میزان رضایت مصرف کننده افزایش یابد.

اعتراض

اگر شهروندان ایالت یا کشوری با سیاست‌ها و عملکردهای دولت موافق نباشند، گاهی اوقات با هم در صحنه‌ای به نشانه‌ی اعتراض جمع می‌شوند. اغلب راه‌پیمایی می‌کنند یا در کنار ارگان دولتی مربوطه تجمع می‌کنند تا صدای اعتراض خود را به گوش دولتمردان برسانند.

اعتراضات ۲۰۰۷
فیلیپین در کنار مقر
رئیس جمهوری

پاسپورت، سند ملی است که
به شهروندان اجازه‌ی عبور
و مرور در خارج از کشور یا
ایالت خود را می‌دهد.

معترضان اغلب از
بلندگو استفاده می‌کنند تا
صدای‌شان شنیده شود.

پرچم آلمان

در زمان جنگ دولت
می‌تواند، مردم را به
فراخوان دفاع از کشور
دعوت کند.

شهروندان

مردمی که در یک ایالت یا کشور به دنیا می‌آیند شهروند خوانده می‌شوند. این نام برای آن‌ها حقوقی به وجود می‌آورد که دولت موظف است این حقوق را به آن‌ها پرداخت کند، مثل حق رأی دادن، با وضع این حقوق برای شهروند، مسئولیت‌هایی هم برای شهروند به وجود می‌آید، و از او به عنوان یک شهروند انتظار می‌رود که به قوانین دولت احترام بگذارد و عمل کند. مهاجران یا تبعیدشدگان یا پناهنده‌ها هم گاهی به عنوان شهروند در نظر گرفته می‌شوند. هر شهر یا ایالت توسط پرچم ملی‌اش معرفی می‌شود.

ایالت (استان)

در طول تاریخ، کشورها به دست رهبران مختلفی اداره می‌شوند. زمانی رأس مملکت خاندانی سلطنتی بود که به جای تمام مردم برای تمام امور به تنهایی تصمیم می‌گرفتند. در خیلی از کشورها این قدرت تصمیم‌گیری به کل مردم آن کشور داده شده است. اکنون شهروندان حق رأی دادن به سیاستمدار موردتوجه خود را دارند و حتی می‌توانند در برابر سیاست‌های نادرست آن‌ها اعتراض کنند. پیروزی در رأی‌گیری، شخص را در رأس تمام تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت‌ها قرار می‌دهد و اداره‌ی کشور یا ایالت به دست رئیس‌جمهور و معاون وی می‌افتد.

مجلس

ایالت می‌تواند نمایندگانی را انتخاب کند تا قوانین را برای اداره و اجرای امور کشور تصویب کنند، به این انتخاب شده‌ها، نماینده‌ی مجلس می‌گویند. اعضای دولت درباره‌ی سیاست‌ها و تغییرات جدید مناظره می‌کنند و قوانین جدیدی را تصویب می‌کنند یا قوانینی را عزل می‌کنند. وقتی قانونی مطرح شد در مجلس بین نمایندگان رأی‌گیری برای تصویب آن می‌شود. بعد از کسب اکثریت آراء، قانون تصویب می‌شود. شهروندان موظف‌اند قوانین را اجرا کنند.

را اجرا کنند

چوب دستی سلطنتی در خانه‌ی
تعلقات مجلس عوام انگلیس
نگهداری می‌شود.

در مجلس عوام انگلیس،
وزرا در مورد تغییرات و
تصویبات سیاست‌ها و
قوانین مذاکره می‌کنند.

در برخی از کشورها
براساس سنت مرسوم،
قاضی، کلاه کیس
مخصوصی را می‌پوشد.

قوانین و دستورات

قاضی یک کشور و دادگاه را با هم قوه‌ی قضائیه
گویند. در این قوه، در مورد ادعای جرائم یا
نزاع‌های مدنی در دادگاه و براساس قوانین
کشوری تصمیم‌گیری می‌شود. همه‌ی افراد حاضر
در دادگاه باید قوانین کشوری را قبول داشته باشند
و قاضی هم باید آن‌ها را در ایجاد تصمیم و بقیه
در رأی به تصمیم قاضی لحاظ کند. در خیلی از
کشورها قوانین توسط نیروهای پلیس حمایت و
نظارت بر اجرا می‌شود.

کلاه پلیس ایتالیایی

صندوق رأی، محرمانه
است و حاوی آراء
مردم می‌باشد.

گل رنگی که در
برخی مراسم،
سیاسیون به نشان
وفاداری نسبت
به قانون و مردم
می‌پوشند.

دموکراسی

در یک جامعه‌ی دموکراتیک شهروندان
حق رأی دادن به نامزد مورد علاقه‌ی
خود از بین تعدادی نامزد کاندید شده را
دارند. در روز رأی‌گیری، همه‌ی مردم
رأی می‌دهند و در پایان با شمارش آراء،
فردی که بیشترین رأی را آورده، دولت
جدیدی به وجود می‌آورد.

چکش چوبی و بلوکی که در
دادگاه توسط قاضی برای
ایجاد سکوت استفاده می‌شود.

رژیم سلطنتی

در گذشته، اداره‌ی کشور در دستان پادشاه
یا ملکه بود و او رأس مملکت در نظر گرفته
می‌شد و حرف‌های او قانون به حساب می‌آمد.
اگرچه هنوز برخی از کشورها بر رژیم سلطنتی
خود باقی ماندند ولی، این سلطنت بیشتر
جنبه‌ی تشریفاتی دارد. در نهایت این رژیم هم
دولت انتخاب شده‌ی ای از سوی مردم دارد
که برای اداره‌ی کشور تصمیم می‌گیرد.

تاج سلنتی بریتانیا که با اشیاء
گران قیمت تزیین شده و اولین
بار در ۱۸۳۸ ملکه‌ی بریتانیا،
ویکتوریا، آنرا بر سر گذاشت.

تاج چینی که روی خود
تصویر ازدهایی دارد که
از مرورایدی محافظت
می‌کند و که به معنی
خردمندی است.

نشان رئیس
جمهوری آمریکا

رئیس جمهور آمریکای جنوبی،
شیلی، میشل بچلت کمربندی را برای
داشتن سمبلی اداری پوشیده است.

جمهوری

کشورهایی که به جای پادشاه یا ملکه
رئیس جمهور دارند، جمهوری نامیده
می‌شوند. رئیس جمهور توسط خود
مردم یا توسط قوه‌ی مقننه انتخاب
می‌شود و در رأس دولت قرار دارد.

تاج اسقف این تاج توسط اسقف در کلیسای کاتولیک رومی، بزرگ‌ترین اقلیت مسیحی، پوشیده می‌شود.

بودایی آئین بودایی ۵۶۳ سال قبل از میلاد با تولد شخصی به نام سیده‌ها‌تا‌گواتما، در جایی که امروزه نپال نامیده می‌شود، تاسیس شد.

مجسمه‌ی بودا اغلب از جنس طلاست، که اهمیت آن را نشان می‌دهد.

منواره (شمعدانی یهودیان) این شمعدان هشت شاخه در جشن نورهانو‌کای یهودیان استفاده می‌شود. شاخه‌ی مرکزی شمعی را در خود جای می‌دهد که با آن بقیه شمع‌ها را روشن می‌کنند.

انتونی مقدس مردمان پرهیزگاری که خداپرستانند، کلیسا لقب مقدس را به آن‌ها می‌دهد.

صلیب چون عیسی (ع) بر صلیب مرد، در اعتقادات مسیحیان صلیب مقدس است.

جام در مراسم مشارکتی پرستش خداوند، نان وسیله‌ی معاش و زندگانی حضرت عیسی (ع) می‌دانند. به همین خاطر نوشابه را اغلب در جام می‌نوشند.

شمایل حضرت عیسی نقاشی از حضرت عیسی (ع) که به مسیحیان یادآوری می‌کند که عیسی مسیح، روحی خدایی دارد که همواره زنده است.

تقسیم خوبی‌ها بودایی‌ها معتقدند که اگر زندگی نیکو و خوبی در دنیای مادی داشته باشند، زندگی خوبی در آخرت در انتظار آن‌هاست. از این رو در جشنی به نام تقسیم خوبی‌ها، این نیکویی‌ها و زیبایی‌های زندگی را بین هم تقسیم می‌کنند.

در معبد، آب از طریق مجرای به بیرون پاشیده می‌شود که برای تقسیم خوبی‌های زندگی در نظر گرفته می‌شود.

مذهب بودا برخلاف اکثر ادیان دیگر، مذهب بودا بر پرستش یک خدا یا چند خدا اعتقادی ندارد. به جای آن این مذهب، تنها بوداها را تربیت می‌کند، که چگونه به روش صحیح زندگی کنند چیزی را یا کسی را آزار ندهند و امیال و هوس‌هایشان را کنترل کنند. بودایی‌ها امیدوارند که در طول زندگی به خرد و کمال مورد نظرشان، که تحت عنوان روشنفکری و کمال بیان می‌کنند، دست یابند.

چرخ نمازگزار و نمازگزار

همینطور که چرخ نمازگزار در حال چرخیدن است یک ماترا (نمازگزار یا قدیس) با چرخش چرخ، ستایش و حمادی را بارها و بارها تکرار می‌کند.

یهودیت

دینی است از موسی کلیم که عبری نیز نامیده می‌شود. دین یهود، اولین دین موفق بود که توانست یکتا بودن خدا را ابلاغ کند، به ترتیبی که برای ادیان دیگر، مسیحیت و اسلام نیز پایه‌ای محکم شد. یهودیان معتقدند خداوند آن‌ها را قوم برتر قرار داده و به آن‌ها قوانین خاصی برای ادامه‌ی زندگی اعطا کرده است. داستان زندگی اولین قوم یهود در کتاب مقدس یهود (پیمان نامه‌ی قدیمی مسیحیان) آورده شده است.

کیباس برخی مردان یهودی برای نشانه‌ی احترام به خداوند، خصوصاً موقع برگزاری نماز، پوشش‌های کوچکی به نام کیباس بر سرشان می‌گذارند.

گانیش هندوها خدای فیل که نماد خرد و کمال است را می‌پرستند. وقتی با مشکل روبه‌رو می‌شوند، او را ستایش کرده و از او کمک می‌خواهند.

مذهب هندو یکی از قدیمی‌ترین ادیان است که ۵۰۰۰ سال پیش در هند شروع شد. هندوها معتقدند که روح برتری به نام برهمن در هزاران الهه یا رب‌النوع تجلی یافته است. هندوها ایمان خود را به طرق گوناگونی به نمایش می‌گذارند ولی همگی آن‌ها به اصل تناسخ برمی‌گردند.

کریشنا کریشنا، الهه‌ی معروف هندوست که معتقدان به این مذهب او را مظهر شادی و امید می‌دانند.

کریشنا معمولاً به صورت جوانی با پوستی آبی رنگ در حال لبخند زدن نمایش داده می‌شود.

تکان دهنده‌ی آب در یکی از مراسم‌های مذهبی هندوها، روحانی در معبد بر سر پرستشگران آب می‌پاشد.

ناسور این تصویری از صدای مقدس ناسور است که بعد از پرستش هندوها به صدا درمی‌آید.

دانه‌های تسبیح در اسلام خداوند متعال ۹۹ اسم دارد که این رشته با دانه‌های که ۹۹ تاست، می‌تواند مسلمانان را با شمردن دانه‌ها و بردن تمام نام‌های خداوند، به یاد خداوند متعال بیندازد.

موزائیک اسلامی کلمات مقدس قرآن روی اشیای تزئینی از جمله کاشی به تصویر درمی‌آیند.

نسخه‌های خطی اسلامی چون مسلمانان اعتقاد دارند قرآن سخنان خداوند است، هنگام دوباره نوشتن آن‌ها، دقت و احترام فراوانی قائل می‌شوند.

اسلام مسلمانان معتقدند، خداوند حرف‌هایش را از طریق وحی فرشته‌ای به نام جبرئیل به پیغمبرشان حضرت محمد(ص) ابلاغ کرد و او نیز این سخنان را در کتاب مقدسش به نام قرآن گردآوری کرد. معتقدان به این دین سعی در زندگی کردن طبق قوانین این کتاب دارند. مهم‌ترین این مسئولیت‌ها و قوانینی که برای هر مسلمان وجود دارد پنج رکن اصلی اسلام نام دارد که عبارتند از: نماز، کمک به نیازمندان، روزه گرفتن برای یک ماه در سال، رفتن به زیارت خانه‌ی خدا در مکه، و ایمان به خدا.

قبله‌نما مسلمانان هنگام برپا داشتن نماز باید مقابل شهر مقدس مکه و خانه‌ی کعبه قرار گیرند. قبله‌نما وسیله‌ای است که به آن‌ها کمک می‌کند تا جهت ایستادن خود را بیابند.

ادیان

دین مجموعه اعتقاداتی است که رمز و راز زندگی را آشکار می‌کند. مردم هدایت و راهنمایی برای سپری کردن زندگی به روش درست و نیکو را در ادیان مختلف جستجو می‌کنند. اغلب ادیان در باورهایشان یک یا چندین خدا دارند. آن‌ها ایمان خود را با انجام اعمالی نظیر: گردهمایی و برگزاری نماز و یا خواندن کتاب‌های مقدس‌شان ابراز می‌دارند. در دنیا ادیان زیادی وجود دارد، اما در این جا ادیان با پیروان بیشتر معرفی شدند.

طومار تورات مهم‌ترین و مقدس‌ترین کتاب در مذهب یهود، طومار تورات است که برای هر روز از زندگی دستورالعملی دارد.

جشن‌ها و میهمانی‌ها

در سراسر دنیا، خیلی از مردم میهمانی‌های مختلفی را به دلایل گوناگونی برگزار می‌کنند. این دلایل می‌توانند برای پرستش پروردگار، تغییر فصل، انجام آداب و رسوم، دید و بازدید دوستان و آشنایان و یا گرامی‌داشت یک حادثه‌ی مهم تاریخی باشند. برخی جشن‌ها هر ساله برگزار می‌شوند ولی برخی مراسم‌ها هم با عوض شدن ماه یا براساس تقویم قدیمی برگزار می‌شوند. غذاهای خاص و خوشمزه همواره بخشی از این مراسم‌ها و جشن‌ها بوده است.

۱ کریسمس

این جشن در سالروز تولد عیسی مسیح در کشورهای زیادی در تاریخ ۲۵ دسامبر برگزار می‌شود. سنت‌هایی از قبیل تزئین درخت صنوبر و هدیه دادن و رفتن به کلیسا وجود دارد. مسیحیان معتقدند که در این روز سانتاکلاس همان ناجی مسیحیان ظهور می‌کند.

۲ روز مرده‌ها

این اعتقاد میان مکزیکی‌هاست. بر این اعتقاد، ارواح در شب اول نوامبر به زمین برمی‌گردند و به دیدن بستگان خود می‌روند. آن‌ها در خانه‌هایشان محراب‌ها را تزئین می‌کنند و در گورستان گل می‌گذارند و شمع روشن می‌کنند.

در جشن کریسمس خانواده کنار هم جمع می‌شوند و غذاهای خوشمزه‌ای می‌خورند مثل استون، که یک کیک معطر میوه‌ای است.

جمجمه‌هایی که با آب و شکر درست شدند و احتمالاً به شکل افرادی که فوت کرده‌اند تزئین می‌شوند.

۳ روز شکرگزاری

این مراسم در ایالات متحده در چهارمین پنج‌شنبه‌ی نوامبر و در کانادا در دومین دوشنبه برگزار می‌شود. در این مراسم، خانواده‌ها برای قدردانی از نعماتی که دارند در کنار هم جمع می‌شوند. این سنت از اروپا ۴۰۰ سال پیش آورده شد.

۴ جشن کشتی اژدها

این جشن در شرق آسیا برگزار می‌شود. طبق افسانه‌ها، شخصی از مقامات چینی در رودخانه‌ای غرق می‌شود. پس از آن مردم با قایق‌ها و کشتی‌هایی که در جلوی عرشه مجسمه‌ی سر اژدها دارد در رودخانه صف می‌بندند و برنجی که با برگ خیزران بسته‌بندی شده در رود می‌اندازند تا ماهی‌ها هنگام گرسنگی به پیکر او حمله نکنند و از این برنج‌ها بخورند.

پامپکین، پای گیاهی است که در روز شکرگزاری تهیه می‌شود.

برنج‌های چسبناکی که در بسته‌بندی‌های سه گوش قرار گرفته‌اند.

کیک ماه، گوه‌ای شکل است و با چای خورده می‌شود.

۵ جشن پاییزی

این جشن مخصوص شرق آسیاست و قدمتی ۳۰۰۰ ساله دارد. وقتی پاییز نزدیک می‌شود، طبق سنت، محصولات باید درو شوند. در آن موقع ماه کامل‌ترین و درخشان‌ترین حالت را دارد. خانواده‌ها و دوستان کار هم می‌آیند و غذاهای لذیذی چون کیک ماه و یا شیرینی‌های گرد پر از دانه‌های لوتوس می‌خورند.

۶ جشن لوسیا

هر ساله، ۱۳ دسامبر در نروژ و سوئد جشنی برگزار می‌شود به نام سینت لوسیا (دختری مسیحی که به خاطر ایمانش کشته شد). در صبح زود این دختر لباس سفید رنگی بر تن داشت (اغلب دخترهای جوان لباس سفید در گرمی داشت یاد او می‌پوشند) و سینی پر از کلوچه‌های داغ زعفرانی برای خانواده‌اش می‌برد.

۷ عید فطر

این عید مسلمانان است که بعد از اتمام ماه رمضان، بعد از یک ماه روزه گرفتن، جشن می‌گیرند. سه روز آخر را جشن می‌گیرند که با دیدن ماه جدید آغاز می‌شود. مردم بهترین لباس هایشان را می‌پوشند و به مسجد می‌روند.

۹ عید پاک

جشن عید پاک در سومین روز مرگ عیسی مسیح است که افراد با ایمان در انتظار تجلی و قیام او در این روز هستند. سالروز آن در اواخر مارس و آوریل است. مردم در این روز به کلیساها می‌روند و تخم‌مرغ‌های عید پاک خود را به هم دیگر می‌دهند.

۸ دیوالی

نام دیگر آن جشن نور است، جشن دیوالی به خاطر پیروزی خوبی‌ها بر بدی‌ها است. خانواده‌های هندو، چراغ‌های نفتی را روشن می‌کنند و آن‌ها را در طاقچه‌ها یا بالکن‌ها قرار می‌دهند. همچنین کارت‌هایی برای هم دیگر با آرزوی سالی خوب می‌فرستند.

در عید فطر، بچه‌ها شیرینی‌ها و کلوچه‌های خوشمزه‌ای که با آرد برنج، دانه‌های خشکبار و عسل درست شده است، می‌خورند.

ترپ کوهی له شده نماد تلخی و سختی روزگار بردگی است.

استخوان ساق کباب شده نماد انسان‌های ساده‌ای هستند که در پیشگاه خدایان قربانی می‌شدند.

سیب و دانه‌های خشکبار را له و با هم مخلوط می‌کنند که نماد ملاتی است که مصریان در ساختمان‌هایشان استفاده می‌کردند.

سبزیجات سبز، که اغلب کاهو انتخاب می‌شود، نماد زندگی جدید است.

۱۰

تخم‌مرغ رنگ شده یا شکلات در عید پاک بین مردم تقسیم می‌شود.

تخم‌مرغ برشته شده در زمان بابلیان در معبد اورشلیم درست می‌کردند.

جعفری را در آب‌نمک غوطه‌ور می‌کنند تا یادآور اشک بردگان باشد.

۶

۸

در طول جشن دیوالی، مردم شیرینی و شکلات از دوستان‌شان هدیه می‌گیرند.

شهرها

شهرها از زمان خیلی دور نیز وجود داشتند، زمانیکه تنها به عنوان مرکز تجارت در نظر گرفته شده بودند و اغلب در مرکز امپراطوری‌های بزرگ و پراکنده وجود داشتند. در اوایل قرن بیستم از هر ۱۰ نفر ۱ نفر در شهر زندگی می‌کرد. صنعتی شدن شهرها، به رشد هرچه بیشتر آن‌ها کمک کرد تا جایی که بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند. شهرهای بزرگ مرکز تجارت، فرهنگ و دولت و سیاست‌اند.

آسمان‌خراش‌ها

اولین آسمان‌خراش در دهه‌ی ۱۸۸۰ ساخته شدند. در واقع ساختمان‌های بلند راه حل کمبود مکان در شهرها بود. امروزه بیش از ۷۰۰۰ آسمان‌خراش در شهر هونگ کونگ وجود دارد.

شهرهای ایالتی

در یونان باستان، تأسیس شهری جدید با نظام قانونی جدید که مخصوص خود همان شهر بود، امری معمولی بود. در قرن پنجم قبل از میلاد، صدها شهر ایالتی به همین ترتیب تأسیس شدند که آتن یکی از مهم‌ترین آن‌ها بود. امروزه آتن مرکز یونان است.

آتن جدید در کنار مخروبه‌های قدیمی ساخته می‌شود.

زندگی کنار رودخانه‌ها

شهرها و استان‌ها اغلب کنار رودخانه‌ها به وجود می‌آمدند تا از مزایای آن برای ارتباط با سایر شهرها در تجارت و حتی کشاورزی استفاده کنند. شهر لندن توسط امپراطوری رومانی در گذشته‌های دور در کنار رودخانه‌ی تایمز تأسیس شد و اکنون وسیع‌تر و زیباتر شده است.

شهرهای مذهبی

برخی شهرها مراکز مهم دینی و مذهبی‌اند، مکه در عربستان سعودی، شهر مقدس مسلمانان است. همچنین پیامبر مسلمانان در این شهر متولد شده است.

شهرهای پیوسته

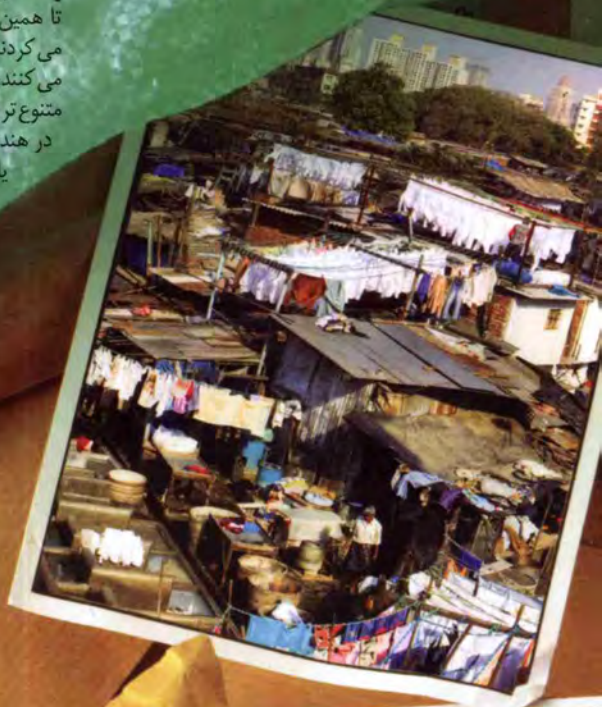
وقتی شهری با شهرهای اطرافش ادغام شود، شهری بزرگ به وجود می‌آورد که به آن شهرهای پیوسته می‌گویند. بزرگ‌ترین شهر پیوسته‌ی دنیا، توکیو در ژاپن است که بیش از ۳۴ میلیون جمعیت دارد.

در بخش غربی تصویر خانه‌ی پارلمان بریتانیا وجود دارد.

رشد جمعیت

تا همین اواخر، اکثر جمعیت دنیا در روستا زندگی می کردند. امروزه اغلب مردم در شهرها زندگی می کنند، درواقع به کار بهتر و فرصت های بیشتر و متنوع تر کوچ کرده اند. در خیلی از شهرها مثل بمبی در هند، جمعیت تا حد سرریز شده از شهر، افزایش یافته و افرادی را در پناهگاه های کاغذی و خیابانی به طور دائم به وجود آورده است.

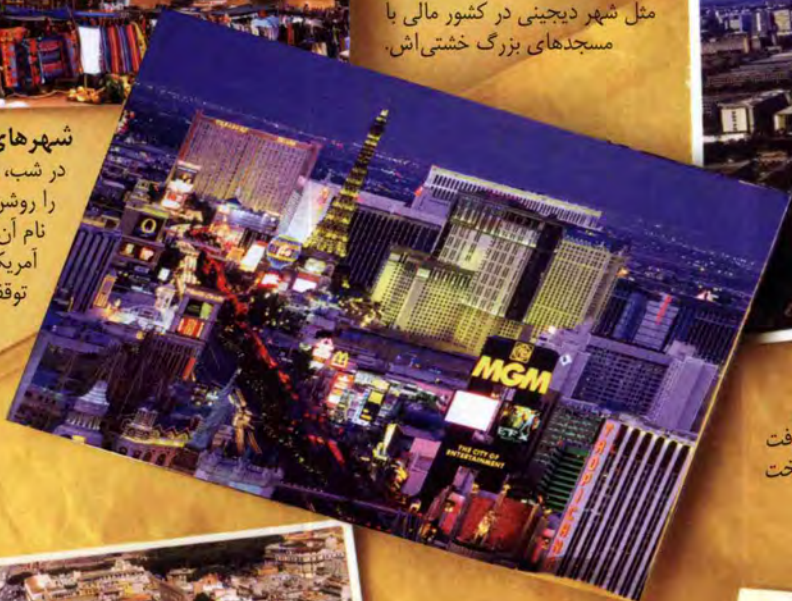
میراث های جهانی

ملت ها و ایالت های دارای تحصیلات و زادگاه علوم مختلف و سازمان های فرهنگی (UNESCO) مناطق و شهرهایی که از نظر فرهنگی و هنری و علمی در تاریخ اهمیت دارند را در فهرست خود قرار می دهند و از آن محافظت می کنند. شهرهایی که در این فهرست قرار می گیرند، میراث فرهنگ جهانی نام می گیرند مثل شهر دیجینی در کشور مالی با مسجد های بزرگ خشتی اش.

شهرهای بیابانی

در شب، نور شهر لاس وگاس در بیابان نوادا، را روشن می کند. لاس وگاس یعنی علفزار، نام آن به خاطر این است که مسافران آمریکا در این شهر تنها یک مکان را برای توقف و آب دارند.

ساختمان های خاص

تا ۱۹۶۰ پایتخت برزیل ریودوژانیرو در ساحل شرقی بود. دولت می خواست بیشتر رشد و پیشرفت در مرکز کشور باشد، به همین خاطر یک برند پایتخت جدید در مرکز کشور ساخت. به این پایتخت جدید، پایتخت مدرن برزیل می گویند.

شهری درون شهر دیگری

تعداد کمی از شهرهای ایالتی امروزه باقی مانده اند و یکی از آن ها شهر واتیکان در روم، ایتالیا هست که خانه ی پاپ و مرکز کلیسای کاتولیک رومانی است. واتیکان هنوز پرچم، سرود، سکه و تمبرهای پستی مخصوص ملی خود را دارد.

سرپوش تارگ سرپوشی است که کل سر و گردن را می پوشاند و مخصوص مردم تارگ هست. آن ها را از آفتاب سوختگی شدید و طوفان شن محافظت می کند.

بومرنج تله ای چسبناک و پرتابی است که بومیان استرالیا برای شکار برخی حیوانات استفاده می کنند.

کلاه آفتابی مردم قولانی در غرب آفریقا از این کلاه برای ایجاد سایه در صورت خود استفاده می کنند.

مناطق دور افتاده (زندگی بی کران)

انسان برای زندگی کردن در هر مکان و برهه ای آمادگی پیدا کرد، مثلاً در بیابان های سوزان، قطب های یخی و جنگل های مرطوب و بارانی. ساکنان بیابان ها با مشکل کمبود آب کنار آمدند. در قطب هم چالش مرگ آور، گرم ماندن و پیدا کردن غذا بود. در جنگل های مرطوب بارانی هم که پر از حیات بود، برخی حیوانات خطرناک و وحشی بودند و برخی گیاهان هم سمی و کشنده بودند.

قطب شمالی

قطبی یخی است که سخت ترین مکان برای زندگی است. در آنجا هیچ گیاهی رشد نمی کند، بنابراین ساکنان برای زنده ماندن مجبورند حیواناتی مثل خوک آبی، شیر ماهی، وال، پرندگان و ماهی ها را شکار کنند. اختراعات جدیدی مثل اسنوموبایل زندگی را در آن منطقه ی دور افتاده و وحشی آسان تر می کند.

اسنوموبایل سورتیه ی موتوردار است که روی یخ و برف به خوبی سر می خورد و اسکی می کند.

یخ شکن وسیله ای بسیار نوک تیز برای شکاف یخ های قطور استفاده می شود.

چوب ماهی گیری ساکنان قطب از حفره های یخی که به آب اقیانوس می رسد ماهی گیری می کنند.

عصای چسبناک کاوشگران یا ساکنان قطب از این عصا که تیغه ای بیل مانند دارد و به زمین می چسبد برای جستجو و تفحص استفاده می کنند.

جنگل های مرطوب بارانی

برخلاف قطب ها و بیابان ها جنگل های مرطوب و بارانی مثلاً در آمریکای جنوبی، تنوع فراوانی از گیاهان و حیوانات دارند. مشکل اینجاست که خیلی از حیوانات و پرندگان، خیلی دیگر را شکار می کنند و به هم حمله می کنند و همدیگر را طعمه قرار می دهند. مثلاً برخی از شکارچیان در شاخ و برگ درختان به دنبال طعمه هستند و مثلاً میمون ها را شکار می کنند. طعمه را به پایین می اندازند و با استراتژی خاص خود او را می کشد و می خورد.

پشه بند منجر به حفاظت انسان هنگام خواب از نیش و گزش پشه و حشرات می شود. بیماری خطرناک و مرگ آور مالاریا از راه گزش پشه منتقل می شود.

قورباغه ی تیغ دار سمی این قورباغه سم خطرناکی را از تیغ های خود که نقش خشی کردن شکارچی را دارد، ترشح می کند.

بانوج به مردم ساکن جنگل های مرطوب و بارانی اجازه می دهد تا دور از دسترس حشرات و مارها استراحت کنند.

شترها بادیه‌نشینان از شتر برای جابه‌جایی در صحرا و بیابان استفاده می‌کنند. این حیوان می‌تواند ساعت‌ها بدون نیاز به آب و با استفاده از ذخایر چربی در پشت خود (کوهان) در صحرا حرکت کند.

کیسه‌ای از پوست بز
بادیه‌نشینان عرب، آب را از قسمت‌های عمیق بیرون می‌کشند و درون کیسه‌هایی از پوست بز قرار می‌دهند.

تخم شترمرغ مردم ساکن بیابان کالاهاری در جنوب آفریقا، تخم‌های شترمرغ را در آب قرار می‌دهند و بعداً از آن‌ها استفاده می‌کنند.

بیابان تغییرات بالای دمای را می‌توان در بیابان دید - دمای هوا در روز خیلی بالا و در شب خیلی سرد هست -
مسأله‌ای که تمام بیابان‌نشینان با آن روبه‌رو هستند. بیابان‌نشینان همواره در جستجوی پیدا کردن منبع آب تازه هستند. در این جستجو گاهی به دنبال پرندگان یا حشرات می‌روند تا شاید حیوانات آن‌ها را به سمت آب هدایت کنند. آن‌ها در مصرف آب خیلی مراقب‌اند و حتی یک قطره آب هم برای آن‌ها ضروری است.

باشلق سنتی ساکنان قسمت قطبی کانادا، لباس‌های پشمی گرمی از پوست گوزن آمریکایی شمالی می‌پوشند.

کفش‌های پوستی ساکنان اسکاندیناوی شمالی کفش‌هایی که از پوست گوزن شمالی تهیه شدند، می‌پوشند.

لباس‌های مدرن قطب این لباس‌های جدید دقیقاً به اندازه‌ی لباس‌های سنتی بدن را گرم می‌کنند، تنها از لباس‌های سنتی انعطاف‌پذیرتر و سبک‌تر هستند.

بلوایپ چوب طراحی شده به شکل لوله که برای شکار پرندگان و یا میمون استفاده می‌شود.

خانه‌ی چوبی مردم ساکن جنگل‌های مرطوب و پرباران، خانه‌های چوبی و حفاظتی را در بالا و نزدیک آب می‌سازند تا از گزند خزنده‌ها و اکثر حیوانات در امان باشند.

موزائیک روم شرقی
این تصویر کاشی کاری شده، از تئودور
همسر امپراتور جاستینین (۵۶۵ - ۵۲۷)
در دادگاه قضایی است. امپراطوری روم
شرقی در شرق مدیترانه به وجود آمد، که
شاخه‌ای از امپراطوری روم بود.

تاریخ

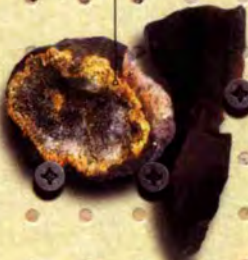

ماقبل تاریخ

دورترین فاصله‌ی زمانی از ما، زمانی که هنوز نوشتن اختراع نشده بود، زمان ماقبل تاریخ نام دارد. بدون نوشتن، انسان‌های ماقبل تاریخ چیزی از خود ثبت نکردند، تنها وسایلی از زمان خود بر جای گذاشتند که با بررسی آن‌ها می‌توان تا حدودی به چگونگی زندگی آن‌ها پی برد. وسایلی پیدا شده‌اند که متعلق به ۲/۵ میلیون سال قبل هستند که جنس آن‌ها از سنگ، استخوان و چوب است. سپس، آن‌ها چگونگی استفاده از فلزات - ابتدا مس بعد برونز و در آخر هم آهن را آموختند.

ساقور ۲/۵ میلیون سال قبل
با تراشیدن سنگ کوچک و ایجاد کردن لبه‌ای برنده، به وجود آمد. همچنین از این وسیله برای کوبیدن استخوان و دستیابی به مغز آن استفاده می‌شد.

چخماخ سولفید آهن

آتش‌زنه مردم ماقبل تاریخ
آتش را با ضربه زدن سنگ‌های چخماخ در مقابل سولفید آهن ایجاد می‌کردند.

چکش استخوانی (استخوان گوزن)
از این وسیله برای ضربه زدن به یک چخماخ برای شکل دادن و فرم دادن به آن استفاده می‌شد.

اشکال حیوانات از ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد،

مردم شکلی از حیوانی که شکار می‌کردند، به وجود می‌آوردند. مثلاً این شکل یک ماهوت است.

شکل ماهوت با عاج‌های بلند، برای شکار کردن آن وقت و نیروی زیادی صرف می‌شد، به همین خاطر شکل این حیوان را ساختند.

گروه‌های شکارچی

برای بیشتر مردم ماقبل تاریخ گذران زندگی فقط با شکار حیوانات و جمع‌آوری گیاهان وحشی مقدور بود. گروه‌های شکارچی در کنار هم زندگی می‌کردند و مدام گله‌های حیوانات را دنبال می‌کردند و به دنبال منبع گوشت تازه بودند. اولین شکل از زندگی انسانی در آفریقا به وجود آمد، سپس به تدریج در آسیا و اروپا هم شایع شد. ۵۰۰۰ سال قبل از میلاد انسان به استرالیا و بین ۱۴۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰ سال قبل از میلاد هم به آمریکا راه پیدا کرد.

تبر صیقل داده
شده این تبر با تیغه‌ی صیقل داده شده که از جنس سنگ چخماخ است برای مسطح کردن زمین و آماده کردن آن برای کشاورزی استفاده می‌شد.

تبر دستی اولین وسیله‌ی سنگی
که برای طراحی وسایل دیگر ۱/۵ میلیون سال قبل ساخته شد. نوک تیز آن برای بریدن گوشت یا حفر کردن زمین برای به دست آوردن ریشه‌های خوراکی استفاده می‌شد.

اسکریپر بهترین ابزارهای سنگی از سنگ چخماخ درست می‌شدند و لبه‌ی تیزی داشتند. این وسیله برای تمیز کردن یا جدا کردن پوست حیوانات استفاده می‌شد.

تاریخ کشاورزی

بین ۹۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ سال قبل از میلاد مردم روش جدیدی برای زندگی ابداع کردند آن کشاورزی بود. آن‌ها به تدریج آموختند که چگونه محصولات کشاورزی را ذخیره کنند و اینکه دانه‌ی هر گیاه را بگیرند و بار آن را بکارند و اینکه حیواناتی مثل گوسفند و بز را رام کنند و خودشان پرورش دهند. با کنترل و تامین غذای مورد نیاز خود توانستند در دهکده‌هایی برای همیشه ساکن شوند. همینطور که آن‌ها ثابت می‌شدند، جمعیت‌شان هم بیشتر می‌شد و حرفه تامین نیازها مثل کشاورزی و دامپروری هم شایع‌تر و بهتر می‌شد.

شاخ گوزن مردم اروپا
از شاخ گوزن در کشاورزی و حفر زمین استفاده می‌کردند.

نوک نیزه مردم کشاورز
هم چنان به شکار حیوانات وحشی ادامه دادند. آن‌ها به صورت ماهرانه‌ای با پرتاب نیزه‌های دارای نوک تیز، حیوانات را شکار می‌کردند.

داس سنگ چخماخ که بر دسته‌ای چوبی نصب شده و شکل داس کشاورزی دارد، و شاید برای جمع‌آوری محصولات کشاورزی به عنوان داس استفاده می‌شد.

تیغه‌ی چخماخی

تیغه این تیغه‌ی سنگی با تیغه‌ی چخماخی و تیزش در غلاف چوبی قرار گرفته و برای شکل دادن به چوب استفاده می‌شد.

مس و برنز

کشف بعدی این بود که راه استفاده از فلزات را پیدا کردند. حدود ۵۰۰۰ سال قبل از میلاد مردم اروپا و آسیا فهمیدند که چگونه مس را از سنگ‌های به دست آمده استخراج کنند. آن‌ها از فلز براق برای ساخت وسایل و جواهرات استفاده کردند. حدود ۳۵۰۰ سال قبل از میلاد، انسان متوجه شد که از مخلوط کردن کمی قلع و مس می‌توانند فلز جدیدی به نام برنز ایجاد کنند.

شمشیر برنزی: کشف فلز سخت‌تر برز باعث شد تا انسان وسیله‌های رزمی بهتر و کارآمدتری همچون شمشیر را اختراع کند. این شمشیر قدیمی تمیز شده تا رنگ طلایی آن به چشم بخورد.

کمر بند فرمانروا: این وسیله دگوری بر سر کمر بند وصل بوده و از پهن کردن تکه‌ای برنز با ضربات چکش، شکل گرفته است.

سنجاق برنزی سنجاق: برنزی با تکه رنگی از طلا در بین اشراف زادگان، رایج بود. این سنجاق‌ها برای بستن لباس استفاده می‌شدند.

سر تیر: برخی وسایل برنزی مثل سر این تیر از ذوب کردن فلز و ریختن آن در قالب به وجود آمده‌اند.

شمشیر کوتاه مصریان: باستان جنگ‌افزارهای سبک و کوچکی از جمله این شمشیر کوچک را بر لباس خود می‌بستند و با خود حمل می‌کردند. برای افزایش قدرت تیغه، جاری در مرکز آن وجود دارد.

داس آهن: در ابزارآلات مورد استفاده‌ی وافر انسان به کار رفته بود، مثل این داس که در دسته‌ای از شاخ گوزن قرار گرفته بود. داس برای چیدن محصولات به خصوص محصولات علفی استفاده می‌شد.

خنجر سلطنتی: این خنجر برنزی با اشیاء دریایی در قالب‌های طلایی و نقره‌ای تزئین شده و متعلق به فرمانروای مایکنا در یونان بوده است.

نوک نیزه: این نوک نیزه‌ی بزرگ، پیش‌کاربرد فرو کردن داشته تا پرتاب کردن، با میله‌ی چوبی‌اش حدوداً ۲ متر است.

خنجر آهنی غلاف: این خنجر آهنی با باریکه‌های برنز تزئین شده است. این خنجر در رودخانه‌ی تامز در انگلستان پیدا شده که متعلق به ۴۵۰ - ۵۵۰ سال قبل از میلاد است.

عصر شمشیر آهنی: جنگ‌افزارهای آهنی از جنگ‌افزارهای برنزی محکم‌تر بودند. این شمشیر آهنی با طول ۵ سانتی متر در ۷۰ سانتی متر در ۱۹۸۷ در قبرستان عصر آهنی پیدا شد. این شمشیر تقریباً پدیده‌ای نادر است. چرا که اشیای آهنی با گذشت زمان زنگ می‌زنند و می‌پوسند.

آینه این تصویر: پشت آینه‌ی برنزی است که تزئین شده است. سمت دیگر آینه به خوبی صیقل داده شده تا بازتاب مناسبی داشته باشد.

عصر آهن

اگرچه آهن وافرترین عنصر روی زمین است، دوره ساخت وسایل از آن به پایان رسید. برخلاف قلع یا مس، آهن در حرارت آتش ذوب نمی‌شود. انسان تا ۱۵۵۰ سال قبل از میلاد نمی‌دانست چگونه به آهن شکل بدهد. تا اینکه آموخت با داغ کردن و ضربه زدن به آهن داغ می‌تواند در آن تغییر شکل ایجاد کند. برنز فلز مورد استفاده‌ی اشراف‌زاده‌ها و ثروتمندان بود و آهن هم برای مردم عادی استفاده‌ی بیشتری داشت.

اولین تمدن‌ها

بیش از ۵۰۰۰ سال قبل، مردم کشاورز روستایی در بین‌النهرین (عراقی کنونی)، مصر و هند در کنار رودها اولین تمدن‌ها را به وجود آوردند. مردم جنوب بین‌النهرین سومری‌ها نام داشتند و اولین شهرها را به وجود آوردند. هر شهر توسط فرمانروایی جداگانه اداره می‌شد، که تمام فرمانرواها از طرف خدای محلی برگزیده شده بودند. این تصویر از پادشاه شهر اورو خدمه و حشمة‌ای است که مردم برای او آوردند.

۱ پادشاه

مردم سومر معتقد بودند که مقام پادشاهی از مقام خدایان پایین‌تر است. ظاهر پادشاه بدون تاج بود و لباس دامن‌دار بلندی می‌پوشید و در حقیقت از سایرین به جز خدایان مقام بالاتری داشت.

۲ نوکران

دو مرد بین پادشاه و مهمانانش قرار گرفتند و برای آن‌ها خوراکی‌ها و نوشیدنی‌های گوارا آورده‌اند. پایین‌تر بودن مقام آن‌ها در اندازه‌ی کوچک‌ترشان مشخص است. آن‌ها در خانه‌های خشتی گلی زندگی می‌کردند.

۳ اشراف‌زادگان

این افراد یا کشیش بودند یا از بستگان پادشاه بودند و یا با املاک و ثروت خود، قدرتمند بودند. این افراد بر صندلی‌هایی با پایه‌های منبت شده و نقش‌دار نشسته‌اند که نشانه‌ی ثروت و قدرت آن‌هاست.

۴ مطربان

این شخص در حال نواختن چنگ است که روی آن نقش سر گاو وجود دارد. دیگر ابزارهای موسیقی آن زمان، فلوت، نی و طبل است.

۵ آواز خوان

در تصویر، خواننده‌ای به همراه فرد چنگ‌نواز، در حال خواندن و سرگرم کردن مهمانان است. آواز یکی از اصلی‌ترین آداب پرستش در مراسم تشریفاتی بود که برای شکرگزاری از محصولات کشاورزی و غیره بود.

۶ کشاورزان

اگرچه آن ناحیه، منطقه‌ای خشک و داغ بود ولی گل و لای رودخانه، زمین را برای کشاورزی آماده می‌ساخت. کشاورزان برای آبیاری اراضی خود کانال‌هایی متصل به رود حفر می‌کردند. محصولات کشاورزی آن‌ها اغلب خرما، جو، شلغم و پیاز بود.

۷ ماهیگیران

رودخانه‌ها معدن ماهی برای تمدن‌های نخستین به شمار می‌آمد. رودخانه‌های ایندوس در هند، نیل در مصر و دجله و فرات در سومر پر از ماهی بودند که انسان با نیزه یا با طور ماهیگیری می‌کرد.

۸ حیوانات

گوسفند و بز و گاو و خوک حیوانات حیاتی برای تمدن‌های نخستین بودند. از آن‌ها گوشت، پشم، پوست و شیر تهیه می‌کردند. از گاوها برای شخم زدن اراضی و از الاغ برای جابه‌جایی استفاده می‌کردند.

۹ کارگران

این شخص بار سنگینی را با بندی به کمر و سر خود بسته و حمل می‌کند. به عنوان مثال این کارگر برای ساختن معبد بار می‌کشید و نهایتاً دستمزدی هم دریافت می‌کرد.

۱۰ پوشش

لباس‌ها، چه برای زن و چه برای مرد از پشم یا الیاف گیاهی تهیه می‌شد. پیرهن دامن‌دار که شبیه به پوست گوسفند بود. زنان و مردان ثروتمند هم طلا و جواهرات به خود می‌آویختند.

استانداردهای شهر اور

این موزائیک از سنگ لاجورد آبی، شن قرمز و صدف سفید در شهر اور حدود ۲۵۰۰ سال قبل از میلاد ساخته شده است. این تصویر در گوشه‌ای از جعبه‌ی چوبی در قبرستان سلطنتی پیدا شده است. هدف از ساخت این جعبه هنوز شناخته نشده است. در گوشه‌ای از آن مهمانی و سور آرامی برقرار است و در گوشه‌ی دیگری از آن صحنه‌ای از جنگ به تصویر کشیده شده است.

دنیای باستان (کلاسیک)

تمدن یونان و روم باستان، عنوان دنیای کلاسیک را دارند. در اینجا کلاسیک به معنای فرهنگ و کیفیت بالای هنر و علم و ... است. یونان در علم و هنر پیشرو بود. روش‌های هنری، مهندسی و ادبیات یونان بر امپراطوری روم تأثیر گذاشت. افراد جامعه به جهت اختراعات، علم و یا دستاوردهای نظامی مطرح می‌شدند.

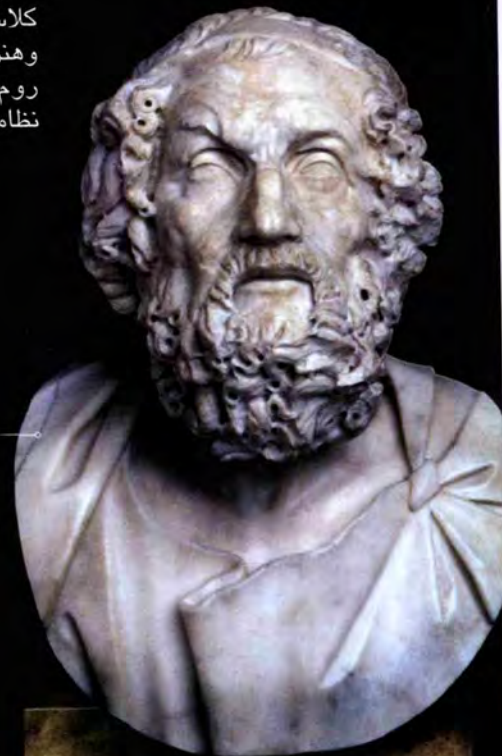

صورت سقراط کرد و بینی‌اش پهن و کوتاه بود.

پوست شیر، سرپوش قهرمان افسانه‌ای یونان، هرکول، به نشانه‌ی قهرمان بودن الکساندر بزرگ بر سرش نقش دادند.

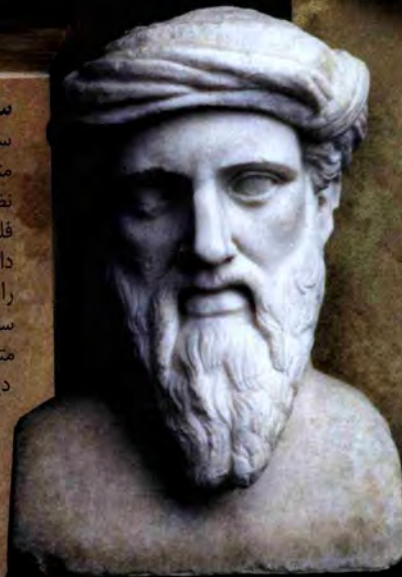

عده‌ی خیلی کمی هومر را می‌شناسند و زندگی او را خوانده‌اند، عقیده‌ی عموم بر این است که وی نابینا بوده است.

هومر

در طول قرن هشتم قبل از میلاد، هومر، سروده‌ای جنگی درباره‌ی افسانه‌ی جنگ یونان با شهر تروی، نوشت. ایلیاد، یکی از داستان‌های رزمی افسانه‌ی یونانی است. ادیسه، سرگذشت قهرمانی دیگر به نام ادیسیوس است که در سفر بازگشت به خانه، بعد از جنگ است. نوشته‌های هومر بسیار قوی و اثرگذار در بین نوشته‌های دیگر در طول تاریخ شد. او در یونان شخصیت خیلی مهمی شد، به طوری که لقب «شاعر» را به او دادند. سروده‌های هومر را با صدای جنگ می‌خوانند و دکلمه می‌کنند.

فیثاغورث

فیلسوف، منجم و ریاضی‌دانی متعلق به قرن ۶ قبل از میلاد بود. امروزه او را به خاطر نظریه‌هایش خصوصاً در علم هندسه، در مثلث یاد می‌کنند، در عین حال وی معلم دین نیز بود. فیثاغورث سعی در حل رازهای جهان داشت و ریاضی را کلید اصلی حل هر معمای می‌دانست. او معتقد بود که اعداد واقعیتی نامحدود است.

پریکلس

مردی سیاسی و ژنرال بود. پریکلس (۴۹۵ - ۴۲۹ قبل از میلاد) رهبر آن بود و نظام دموکراسی (قدرت مردم در حکومت) را ایجاد کرد. او در شهر آتن معبد‌های زیادی ساخت که مهم‌ترین آن‌ها، معبد پارتنون مخصوص آتنا، الهه‌ی شهر آتن بود. موقعیت فرهنگی هنری بناهای شهر آتن در زمان وی بسیار پیشرفت کردند.

سقراط

سقراط (۴۶۹ - ۳۹۹ قبل از میلاد) متفکری اهل آتن از یونان بود که نظرات وسیع و مؤثری درباره‌ی فلسفه داشت. به طوری که تمام دانشمندان عرصه‌ی او علم فلسفه را با نام پری سقراط یک (فلسفه‌ی سقراط) بیان می‌کردند. ولی این متفکر برخلاف سایر متفکران دیگر دنیا سعی در درک جهان و عالم نکرد. او معتقد بود که این موضوع که بهترین روش زندگی را دریابیم از شناخت دنیا بهتر است. با نظریات و بیاناتش دشمنانی پیدا کرد که سرانجام او را به مرگ با نوشیدن زهر محکوم کردند.

الکساندر بزرگ

یکی از بزرگ‌ترین ژنرال‌ها و شجاع‌ترین سربازان، الکساندر (۳۵۶ - ۳۲۳ قبل از میلاد) پادشاه ماسدونا در شمال یونان بود. بعد از فشارهای یونان بر منطقه‌ی تحت حکومت وی، امپراطوری وسیعی، از مصر تا شمال هند را فتح کرد. تنها ۳۲ سال عمر کرد و همین عمر اندک لقب الکساندر بزرگ را به او بخشید.

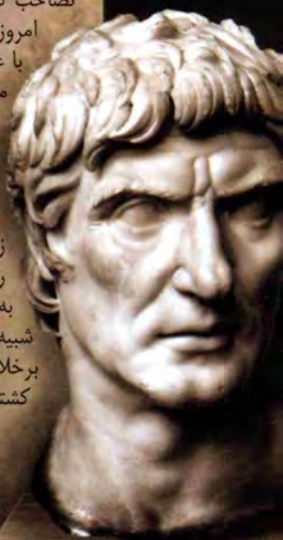

معروف بود که جولیس سزار موهای کم پشتی دارد، به همین خاطر موهایش را به جلو شانه می‌کرد تا حقیقت را بتواند کند.

جولیوس سزار

جولیوس سزار (۱۰۰ - ۴۴ قبل از میلاد) سیاستمدار، ژنرال و نویسنده‌ای مشهور بود. شهرت او بیشتر به خاطر تصاحب کشور گل باستان (فرانسه امروزی) بود که در کتاب خود با عنوان جنگ گل از آن یاد می‌کند. علاوه بر این جنگ، وی با رقیب رومی خودش، پامپی که ژنرال بود جنگی غیرنظامی داشت. سزار در روم قدم برمی‌داشت و زندگی دیکتاتوری آشکاری را علان می‌داشت. سرانجام به خاطر رفتار و روشی که شبیه به پادشاهان داشت که برخلاف قوانین جامعه رومی بود، کشته شد.

سولا

سولا ژنرال رومی بیباک و باهوش بود. (۱۲۸-۷۸ سال قبل از میلاد) درگیری‌های وی با رقیبش، ماریوس ژنرال، منجر به رخداد اولین جنگ‌های داخلی در روم شد. سولا اولین ژنرالی بود که به عنوان سردار ارتش در روم رژه داد و قدرت را تصاحب کرد. بعد از او جولیس سزار نیز تقریباً سرنوشتی شبیه وی داشت.

تراجان هم مثل اوگاستس تاجی شهری از برگ بلوط بر سر داشت.

تاجی از برگ درخت بلوط، هدیه‌ای از طرف مردم به اوگاستس بود که زندگی آرامی را به رومی‌ها اعطا کرده بود.

تراجان ردایی از پوست بز، برای تحت حمایت بودن خدایان می‌پوشید و همچنین تصویری از سر مار مانند مدوزا بر آن جلوه داشت.

هرچند اوگاستس تا ۷۶ سالگی زندگی کرد ولی در مجسمه‌ها و نقاشی‌ها، همواره تصویر مرد جوان و خوش قیافه‌ای از وی می‌ساختند.

اوگاستس امپراتور

اوگاستس لقب اکتاوین را به جولیس سزار به خاطر میراثش، داد. وی اولین امپراتور روم شد. اوگاستس بعد از شکست رقیب خود، مارک آنتونی در نبرد رو در رو، توانست بر روم حکمرانی کند (۲۷-۱۴ قبل از میلاد). وی توانست ۴۰ سال بر روم حکومت کند و آرامش و ثبات حکومت را بعد از چندین سال جنگ تمدن به وجود آورد.

اگریپانیا

همسر امپراتور کلادیوس، اگریپانیا (۵۹-۱۵ سال قبل از میلاد) زنی با هوش و قدرتمند بود. او همسرش را متقاعد کرد تا نرو، پسرش از ازدواج سابق وی را بپذیرد. او توانست کلادیوس را زهر بخوراند و پسرش را در ۱۶ سالگی بر تخت سلطنت بنشانند. در ابتدا نرو توانست با کمک مادرش حکمرانی کند اما سرانجام از دخالت‌های وی خسته شد و حکم قتل او را صادر کرد.

تراجان

متولد اسپانیا بود و اولین کسی بود که متعلق به خارج از ایتالیا بر روی حکمرانی کرد. (۹۸-۱۱۷ قبل از میلاد). وی ژنرال موفقی بود و با تصاحب سرزمین بالکان یا همان عراق کنونی، امپراطوری روم را به وسیع‌ترین سرزمین‌ها تبدیل کرد. در روم جایگاهی برای او همراه با ارتش و ... با احترام تعبیه شده است.

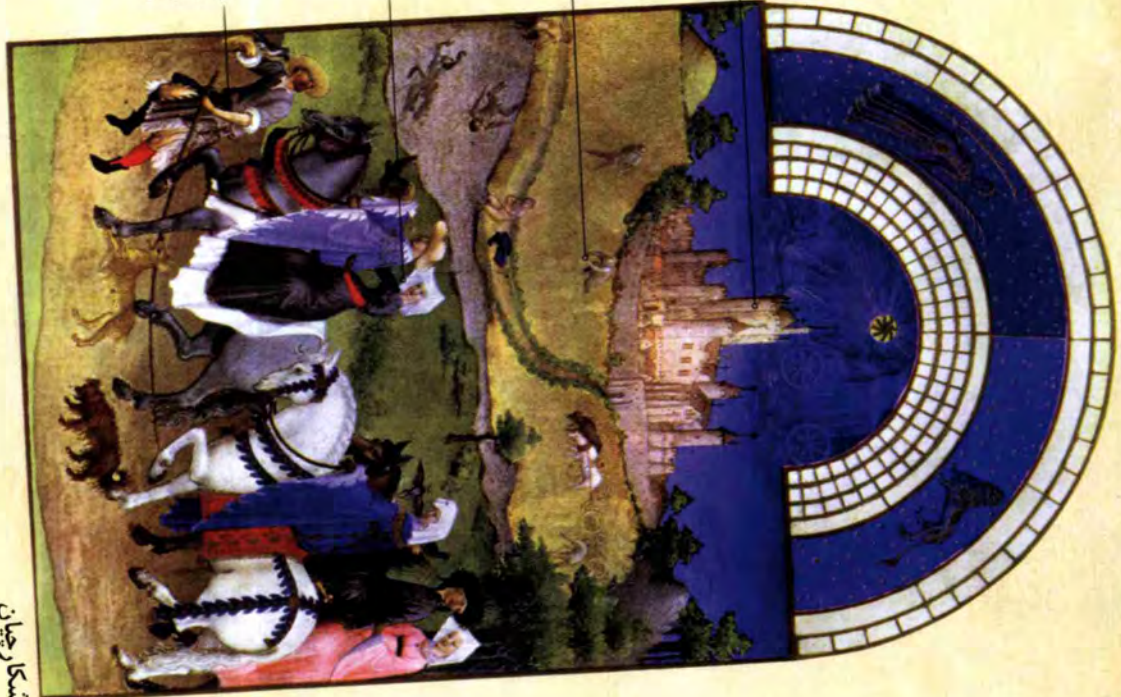

قلعه، دژی نظامی بود و پادگانی برای سربازان داشت.

تاکستان‌ها یا دیوارهای کورتاهی محافظت می‌شدند.

روستاییان حقوق خیلی کمی داشتند و بدون اجازه‌ی لورد نمی‌توانستند روستا را ترک کنند، یا حتی ازدواج کنند.

مرد قورش‌باز شکارچی خوب و ماهری بود که مستعزاد قابل توجهی می‌گرفت.

شکارچیان

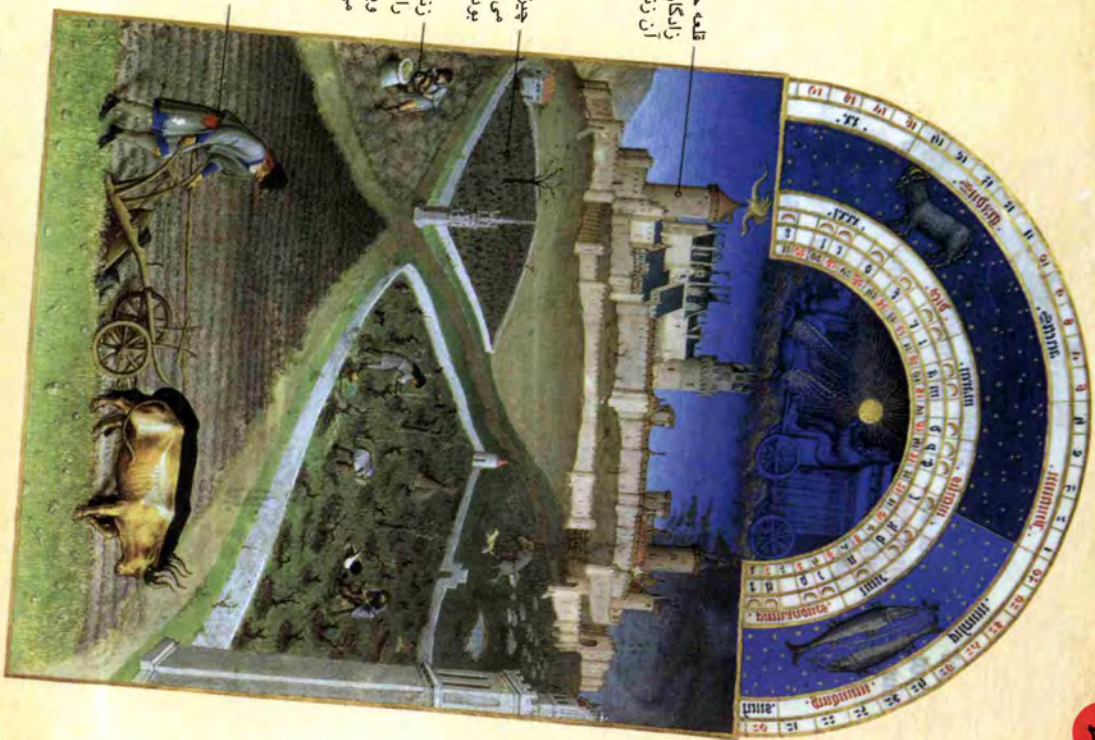
برای دوکی قورتمند و ثروتمند بود. زمین‌ها و قلعه‌های زیادی داشت. این نقاشی، تصویری از دوک بوری و جمعی از اشراف‌زادگان با لباس‌های فاخر و زیباست که در قلعه‌ای در آناتولیس، به دنبال شکار پرندگان‌ی هم چون کبک، قو، اردک، کبوتر و پرندگان دیگر هستند. شکار برای افراد ثروتمند میانسال بهترین و لذت‌بخش‌ترین تفریح بود.

قلعه جایی بود که اشراف زانگان برای تسوی موقتاً در آن زندگی می‌کردند.

چیزی که با آن علف‌ها را می‌بریدند، تیغهای انحنادار بود که داس نام داشت.

زنان موهای خود را با سرپوشی که ویمپل نام داشت می‌پوشانیدند.

مرد قورش‌باز، شکارچی خوب و ماهری که مستعزاد قابل توجهی می‌گرفت.

جامعه‌ی فئودال

جوامع قرون وسطا بر اساس نظام فئودال زندگی می‌کردند. یعنی زمین‌ها را در ازای خدماتی می‌دادند. در رأس این سیستم، پادشاه زمین‌هایی را به اشراف‌زادگان اعطا می‌کرد. در عوض اشراف‌زادگان هم، سربازان، پادشاه را تأمین می‌کردند. در ازای آن میان روستاییان و کشاورزان هم بر سر این زمین‌ها کار می‌کردند و در ازای شش قسمتی از زمین به آن‌ها برای تأمین معیشت زندگی خودشان داده می‌شد.

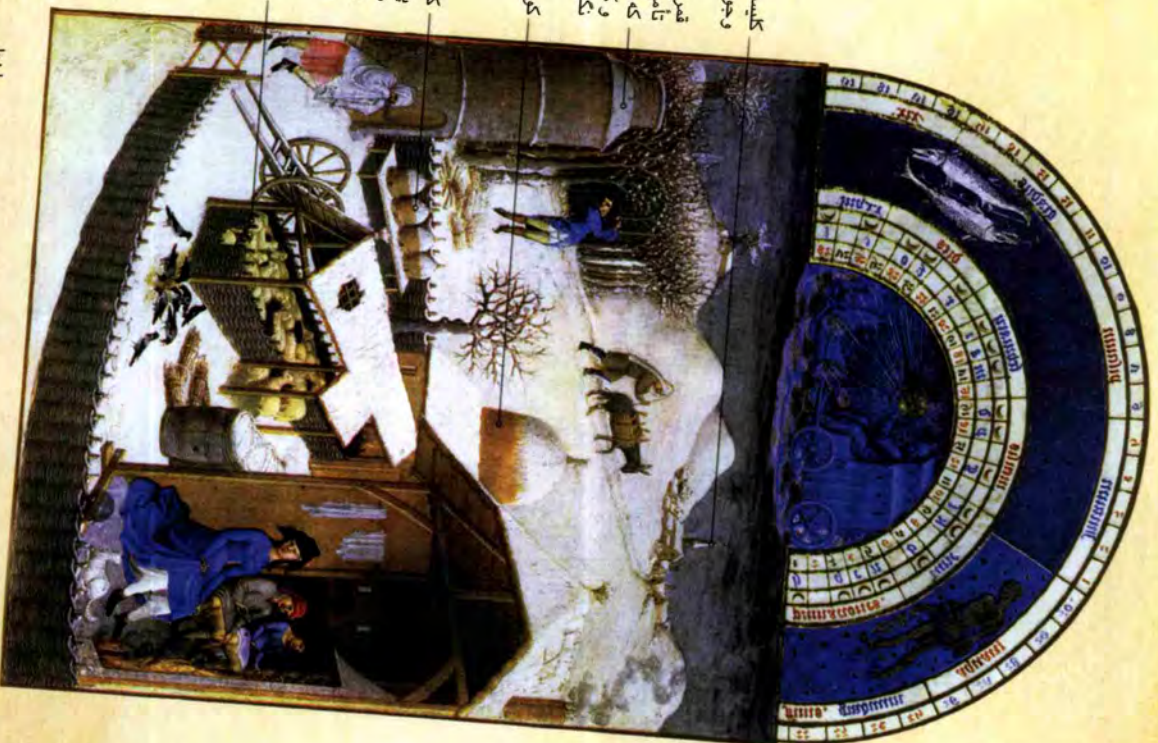
کلیسا در مرکز روستا
و چور داشت.

قمری‌ها و کبوتران برای
تأمین گوشت در ساختمان
که محل نگهداری آن‌ها بود
و کبوتر خانه نام داشت.
نگهداری می‌شدند.

کرمه علف خشک

کندوهای زنبورک برای
پرورش زنبور عسل، برای
ساختن عسل‌ها و شیرینی‌ها
و همچنین در همان برخی
بیماری‌ها بود.

کشاورزان
مجبور بودند یک
مهم محصول
خود را به
کشیش و کلیسا
بدهند.

خانه‌ی رعیتی
این تصویر زندگی کشاورزان در زمستان را نشان می‌دهد. خانه‌های رعیتی ساختار
این تصویر زندگی کشاورزان در زمستان را نشان می‌دهد. خانه‌های رعیتی ساختار
این تصویر زندگی کشاورزان در زمستان را نشان می‌دهد. خانه‌های رعیتی ساختار
این تصویر زندگی کشاورزان در زمستان را نشان می‌دهد. خانه‌های رعیتی ساختار
این تصویر زندگی کشاورزان در زمستان را نشان می‌دهد. خانه‌های رعیتی ساختار

کتاب ساعت‌ها

این تقاشی‌ها از کتاب تملق گونه‌ای به نام ساعت‌ها آورده شده است. این کتاب
در مورد دوک فرانسه، به نام بری است که تقریباً در ۱۳۱۰ می‌زیسته. این کتاب
تفاوت‌های فاحش افراد را در یک زمان و یک منطقه را اعلام می‌کند. در آن زمان
کتاب نوشتن پدیده‌ای نادر بود، کتاب‌ها دست‌نویس بودند و تصاویر هم با دست
تقاشی شده بودند. اغلب کتاب‌ها در مورد دین و مذهب بودند.

دوها و قلعه‌ها برای
نشان دادن ثروت و
قدرت پادشاه ساخته
می‌شد تا ارتش دشمن
را ناامید کند.

بل متحرک

بهرارهای کوتاهی که
برای مسابقات بین
شرایه‌ها ایجاد شده
بودند. مسابقاتی که با
ضربه‌ی نیزه شوالیه بود
و افراد شجاع و پیروز در
این مسابقات برای پادشاه
و ارتش کشور استخدام
می‌شدند.

زندگی روستایی
خیلی سخت بود و
اکثر بچه‌ها پیش
از ۱۰ سالگی عمر
نمی‌کردند.

ساختمان قلعه

همینطور که در تقاشی مشاهده می‌شود، در سیتامبر در تابستان، انگورها
می‌رسیدند. قلعه‌های زیبا و باشکوه و کلیساهای ظریف و نقش‌داری در طول
قرون وسطا بنا شدند. با استفاده از وسایل ساده و استعداد و مهارت و هنر
ماسون‌ها سنگ‌ها به نقوش زیبا و هنرمندانه‌ای بریده و تراشیده و صیقل
می‌شدند.

زندگی در قرون وسطی

قرون وسطی، به معنای دوران میانه است و در واقع نامی است که به
تاریخ اروپا از فروپاشی امپراطوری روم در قرن پنجم و دوروی جدید
۱۵۰۰ ساله است. در این سال‌ها، ۹۰ درصد جمعیت اروپا در حوالشی
شهرها و دهکده‌ها زندگی می‌کردند. آن‌ها اغلب کارگران و کشاورزان
فقیری بودند که برای اشراف‌زادگان و ثروتمندان کار می‌کردند.

تمدن آمریکا

تا زمانی که اروپایی‌ها در قرن ششم برای استعمار به آمریکا تاخت و تاز نکرده بودند، تمدن آمریکا در شکوه و جلال خود می‌درخشید. از ۲۵۰ تا ۹۰۰ سال قبل از میلاد پادشاهی مایان در مرکز آمریکا حکمرانی می‌کرد. شهرهایی بزرگ و باشکوه با معبدهای سنگی و نظامی براساس ریاضیات و نجوم در آنجا برقرار بود. در قرن چهاردهم، امپراطوری بزرگ آزتک، اهرام و معابدی برای خدای خورشید خود ساخت و قربانی‌های زیادی را فدای آن کرد. در قرن پانزدهم امپراطوری اینکا مساحتی بیش از ۳۲۰۰ کیلومتر را از آن خود کرد. در طول سواحل اقیانوس آرام در آمریکای جنوبی، شبکه‌ای از جاده‌ها، قلعه‌ها و شهرها را بر فراز کوه‌های آند به وجود آورد.

خدای باران خدای باران
مایان، دندان‌های نیش بلند
و بینی درازی دارد.

یک فرد اینکایی که
پشت سر استعمارگر
اسپانیایی راه می‌رود.

نی‌های با اندازه‌های
متفاوت، صداهای
متفاوتی ایجاد می‌کند.

سنگ چخماخی حالت
داده شده‌ی دندان‌دار

۱ زندگی روزمره

تمدن‌های آزتک، اینکا و مایان همه براساس کشاورزی بودند. محصول اصلی آن‌ها که غذای اصلی آن‌ها را تشکیل می‌داد ذرت بود. از ذرت، پنکیک یا همان توریتلا تهیه می‌کردند و نوشیدنی خاصی هم از آن تهیه می‌کردند و در کنار پنکیک می‌نوشیدند. برای به دست آوردن این محصولات و ساختن ساختمان‌ها و بناها، مردم باید مثل کشاورز و سرباز و کارگر فرمانروایان، کار می‌کردند.

۲ سفالگری

مردم آمریکا ظروف خود را از خاک رس که به صورت گل درمی‌آوردند، می‌ساختند. برای ساختن دیواره‌های ظرف، گل را روی سطحی قرار می‌دادند که مدام در حال چرخیدن بود. محصولات سفالگری هم برای پخت و پز و نگهداری غذا و آب استفاده می‌شدند و هم به عنوان وسیله‌ای تزئینی در خانه‌ها بودند.

چاقو در آنجا هیچ وسیله‌ی
فلزی وجود نداشت، بنابراین
چاقو هم از سنگ درست
شده بود.

موسیقی موسیقی در
امپراطوری اینکا، با
دمیدن در سرنی‌های
نیشکر، نواخته شد.

نوشیدنی نوشیدنی
اینکاها «شیشا» (ماء
الشعیر) بود که در جام
چوبی می‌نوشیدند.

قسمت مخروطی ظرف باعث
می‌شد تا ظرف در حفره‌هایی
از زمین ثابت بماند.

تزئینات اینکایی بیشتر
تحت تأثیر الگوهای
باقی بود.

شکارچیان به شکل گوزن
تغییر قیافه می‌دادند و
گوزن‌ها را تعقیب می‌کردند.

پوست جاکوار که
با پر تزئین شده
است.

ظروف سفالی اینکا اینکاها از این ظرف‌های سفالی برای حمل و ذخیره
نوشیدنی استفاده می‌کردند. مردم آن‌ها را به کمک طنابی، در پشت خود
حمل می‌کردند.

جام میکس تک جامی
است که توسط قبیله‌ی
جنوبی آزتک‌ها ساخته
شده است.

مرغ مگس خوار که لبه‌ی ظرف
نشسته و آماده‌ی نوشیدن
جرعه‌ای است.

پشقاب نقاشی‌هایی
که روی سفال کشیده
می‌شد، اغلب تصاویر
زندگی روزمره بود. این
ظرف سفالی مایان، نقاشی
از شکار کردن گوزن و استفاده
از قسمت‌های مختلف آن، مثل
شاخ را نشان می‌دهد.

طلا، بهترین هدیه
برای خدای خورشید
اینکاه بود.

۳ خدایان

مایان‌ها و آزتک‌ها در معابد و اهرام خدایان و الهه‌های خود را می‌پرستیدند. آن‌ها معتقد بودند که خدایان مختلفی باعث طلوع کردن خورشید و باریدن باران و رشد محصولات کشاورزی می‌شوند. اینکاه‌ها معتقدند بودند که خورشید، ماه و زمین، خودشان خدا هستند. اینتی، خدای خورشید، مهم‌ترین اینکاه‌ها بود.

هدایا هدایای مردم به پیشگاه
خدای خورشید و زمین،
مجسمه‌های طلایی بود.

۳

شاک، خدای باران، گوی
خوشبویی را در دست دارد
که در مراسم دینی، آنرا
روشن می‌کنند.

۴ نگهداری میراث

این تمدن‌ها روش‌های متفاوتی برای میراث‌گذاری داشتند. مثلاً آزتک‌ها نقاشی‌ها و نوشته‌هایی بر سنگ‌ها دارند که تفسیرهای گوناگونی در مورد آن‌ها شده است. مایان‌ها سیستم پیچیده‌تری داشتند، آن‌ها وسایلی برای نواختن و موسیقی بر جای گذاشتند. اینکاه‌ها به جای نوشتن از صنعت دیگری که شامل رشته‌ای بلند با گره‌های مختلف می‌شد و «کیپوس» نام داشت استفاده می‌کردند.

۵ آئین مذهبی

مردم معتقد بودند که باید برای ادامه پیدا کردن لطف و رحمت خدایان، به آن‌ها هدایا و پیش‌کش‌هایی تقدیم شود. مهم‌ترین و بهترین پیش‌کش زندگی انسان بود که در هر سه تمدن اینکاه، مایا و آزتک این امر صادق بود. آزتک و مایا، قلب اسرای جنگی را برای خدایان پیش‌کش می‌بردند.

نشانه‌های مختلف برای
روزهای آزتک‌ها

تقویم این کتاب تقویم آزتکی بوده
که توسط آن کشیش حوادث آینده
را پیش‌بینی می‌کرده است.

کیپو رنگ، اندازه، تعداد و
موقعیت گره‌ها، همگی
نکات مهمی برای اینکاه‌ها
دربار داشت.

گره‌ها برای شمردن
استفاده می‌شدند.

میراث مایانی کتاب مایانی که بر پوسته‌ی درخت انجیر نوشته شده و مثل
آکوردئون تا شده است.

تزکاتلیوکا، خدای
جنگ و ستیزه‌ی
آزتک بود.

پوشش آزتکی‌ها،
لباس‌های
رنگارنگی
می‌پوشیدند که
اغلب با پر تزئین
شده بودند.

۵

شکل چشم، معمولاً
در تزئینات چاقو
دید می‌شود.

این ماسک متعلق به
تمدن تیئوتی هوکان،
قبل از تمدن آزتک است.

چاقوی قربانگر کشیش آزتکی از
چاقوی سنگی برای بیرون آوردن
قلب اسیر جنگی استفاده می‌کرد.

ماسک سنگی بر سنگ‌ها صورتک
هایی تراشیده می‌شد که در معابد
مکزیک نگهداری می‌شدند.

کوزه‌ی خاکستر مرده استخوان‌های
سوخته سربازان شجاع آزتکی در این
کوزه‌ها مدفون می‌شد.

دریانوردان

اولین وسیله‌ی دریانوردی حداقل ۵۰۰۰ سال قبل درست شد. اولین کشتی‌ها احتمالاً از الوارهای چوبی یا با تنه‌ی درختان درست شدند. با پیشنهاد انسان بعد از چند سفر با کشتی‌ها بادبان هم به آن اضافه شد. اولین بادبان‌ها، از پارچه‌های لباس‌های کوچک و معمولی بودند. همینطور که کشتی‌ها به تدریج بزرگتر و پیشرفته‌تر می‌شدند، استفاده‌ی از آن‌ها هم متنوع‌تر و طولانی‌تر می‌شد. مثلاً برای اکتشاف به سرزمین‌های دور، یا تجارت و حتی حمله و غارت به سرزمین‌های دیگر.

طناب‌هایی که از هر طرف کشتی به هم بسته شدند تا کشتی را از غرق شدن نجات دهند.

کشتی مصری

کشتی‌های مصری که برای تجارت به کار می‌رفتند، از الوارها و تخته‌های چوبی و با طناب به هم بسته شده بودند. در ۲۴۵۰ سال قبل از میلاد ساخته شده بودند. در این کشتی تیرهای سستی، مربعی را تشکیل می‌دادند که جای بادبان بود.

اندازه‌ی بادبان با کشیدن طناب تغییر می‌کرد.

پاروهای زمانی استفاده می‌شدند که باد نمی‌وزید

وایکینگ‌ها، دزدان دریای شمال

وایکینگ‌ها جنگجوهای دریایی قرن ۸ تا ۱۱ بودند. کشتی‌هایی که می‌ساختند یا خیلی محکم بودند و با آن‌ها به اقیانوس اطلس طوفانی سفر می‌کردند یا سبک و باریک بودند و با آن‌ها در رودخانه‌های کم‌زرفا سفر می‌کردند.

بادبان‌ها با صلیب مسیح علامتگذاری شده بودند.

کاراوال

کاراوال، کشتی اکتشافی است که توسط پرتغالی‌ها در قرن ۱۵ اختراع شد. این کشتی بادبان‌های سه گوشه داشت که از بادبان‌های چهارگوشه بهتر دریانوردی می‌کرد. با این کشتی‌ها مسیرهای دریایی هند کشف شد.

بالای تیرهای بادبان‌ها، نشیمنگاهی برای دیدبانی و مراقبت از مسیر دریایی وجود داشت.

گالین

کشتی جنگی انگلیسی بود که در قرن ۱۶ ساخته شد و برای اکتشاف و تجارت هم استفاده می‌شد. عرشه‌های زیادی داشت همچنین دریاچه‌هایی در بدنه‌ی کشتی داشت که محل پرتاب توپ و شلیک بود. نیروهای دریایی انگلیسی از این کشتی تا قرن ۱۸ استفاده می‌کردند.

قسمت گرد عقب کشتی یا سر
قو، که در اعتقادات رومانی‌ها
شانس آور است، تزئین شده است.

کشتی تجاری رومانی

کشتی‌های تجاری رومانی، طوری ساخته می‌شدند که بتوانند حداکثر بار دریایی را با خود حمل کنند. چنین کشتی، ظاهراً مقاوم بود ولی خیلی آهسته حرکت می‌کرد. این کشتی‌ها نگران حمله‌ی دزدان دریایی نبودند، چون دریای مدیترانه اغلب ایمن و پاکسازی شده بود.

کشتی عربی

از قرن هشتم، بازرگانان و ماهیگیران عرب در اقیانوس هند در کشتی‌های مخصوصی با نام دثو، دریانوردی می‌کردند. آن‌ها اغلب توسط پادهای موسمی جابه‌جا می‌شدند و با شمال آفریقا و هند روابط تجاری برقرار می‌کردند.

بادبان‌های کشتی از فیبرهای
حصیری تشکیل شدند.

هر جفت بادبان‌های
سه گوش، می‌توانند
باد را در هر جهتی به
کار بگیرند.

کشتی چینی (جانک)

کشتی‌هایی با عقبه‌ی پهن هستند که همین ساختار باعث می‌شود نسبت به کشتی‌های دیگر برای پارو زدن و کنترل کشتی راحت‌تر باشند. حدود ۲۰۰۰ سال قبل چینی‌ها این کشتی‌ها را اختراع کردند و نام آن را جانک گذاشتند. این کشتی در تاریخ بزرگ‌ترین تیرهای چوبی بادبانی را داشته، نه‌ایتاً ۹ تیر بادبانی می‌تواند داشته باشد.

کلیپرها ۱۲ بادکش
داشتند که باعث
سریع‌تر حرکت
کردن کشتی می‌شد.

کلیپر

کلیپر کشتی تجاری قرن ۱۹ بود که بدنه‌ای نازک و طولانی و چندین بادبان مختلف داشت. به اسب‌های توندرو، کلیپر می‌گویند. کلیپرهای آمریکا و انگلیس در سفرهای تجاری، به سر تا سر جهان سفر کردند.

جنگ

در طول تاریخ بین قبایل و ملت‌های مختلف بر سرزمین، منابع و موقعیت‌ها جنگ و نزاع رخ می‌داده است. توده‌های جنگی با گذشت زمان و اختراع جنگ‌افزارهای جدید، عوض شده است. اکنون اکثر سلاح‌ها کشنده‌اند و همچنین راه‌های حفاظتی در جنگ‌های مختلف هم بسیار زیاد و متنوع شده است.

۱ تیر و کمان

تیر و کمان، جنگ‌افزاری است که حدوداً ۱۲۰۰۰ سال قبل اختراع شد، بنابراین یکی از قدیمی‌ترین جنگ‌افزارهاست. انواع مختلفی از آن وجود دارد. مثلاً کمان دستی توسط سربازان پیاده مورد استفاده قرار می‌گیرد، در حالیکه کمان‌های کوتاه مغولی قابل استفاده برای سواران‌اند.

۲ زره

اولین زره‌هایی که سربازان در جنگ‌ها می‌پوشیدند، بیشتر از چوب و چرم و استخوان ساخته شده بودند، بعد از اینکه بشر فلز و روش استفاده از آن‌ها را کشف کرد، زره‌های فلزی (حلقه‌های فلزی که به هم گره خوردند) و صفحه‌های فلزی (سپر، کلاه) اختراع شدند.

شوالیه‌های قرون وسطا شوالیه‌های اروپایی با روش خاصی می‌جنگیدند و به پیروزی می‌رسیدند. شوالیه‌ها زره‌های فولادی می‌پوشیدند که هم باعث حفاظت از جانشان می‌شد و هم مایه‌ی فخر و ثروت کشورشان بود.

شکاف‌های قسمت جلوی کلاه باعث دیدن شوالیه و نفس کشیدن او می‌شود.

صفحه‌هایی به نام «بزاگو» از زیر یغل شوالیه حفاظت می‌کند.

شمشیر برای ضربه زدن به دشمن در نقاط حساس است.

زره‌ی سبک و قابل انعطاف، باعث حرکت آزادانه‌ی شوالیه می‌شود.

حتی پاهای شوالیه هم پوشش زرهی دارد.

تیرانداز مغولی در قرن سیزدهم، مغول‌ها با لباس‌های رزمی مخصوص خود از شرق آسیا، بزرگ‌ترین امپراتوری تاریخ را فتح کردند. آن‌ها سوار بر اسب می‌تاختند و با تیر و کمان حمله می‌کردند.

گرزهای سنگین که با فرود آمدن بر سر دشمن، آن‌ها را از پای درمی‌آورد.

کلاه خود چرمی

زره‌ی که از به هم دوختن صفحه‌های چرمی سخت شده به وجود می‌آمد

گرز آهنی

کمان

شمشیر و غلاف تزئین شده‌ی آن تیردان

تیردان چرمی قرمز بیش از ۶۰ تیر را در خود جای می‌دهد.

۲ شمشیر

شمشیر برای جنگیدن رو در رو و نزدیک است. در این نوع پیکار، یک یا دو ضربه خراش آور و زخمی کننده و نهایتاً یک ضربه ی مرگ آور وجود دارد. لیه ی بالایی دسته ی شمشیر برای جلوگیری از سر خوردن دست و رفتن به سمت تیغه ی شمشیر است. همچنین از پایین کشیدن ضربات شمشیر دشمن هم جلوگیری می کند.

۴ یونیفورم

در شلوغی های جنگ باید دوست از دشمن با لباس خاص خود تشخیص داد. داشتن لباس یکجور همزمان، هم باعث دلگرمی و عمل یا اعتماد به نفس بیشتر و هم باعث تشخیص دشمن است.

۵ سلاح گرم

در قرن ۱۴ در چین اختراع شد و قابل حمل بود. به سربازان قدرت بیشتر کشتن دشمن از فاصله ی دورتر را می داد. این سلاح گرم، باعث کنار رفتن و بی ارزش شدن زره شوالیه ها می شد.

۶ استتار

در قرن بیستم، پوشش های روشن جنگی کنار رفت و پوشش های رزمی هم رنگ با محیط اطراف سربازان به وجود آمدند. لباس های با الگوهای تیره و سبز باعث استتار سرباز می شود که اولین بار این ترفند توسط سربازان فرانسوی برای پنهان سازی استفاده شد.

سرباز پیاده نظام فرانسوی سربازان جنگ های ناپلئونی (۱۵ - ۱۸۰۳)

لباسی شبیه به نوازندگان طبل می پوشیدند. تنها تفاوت آن ها داشتن تفنگ باروتی بود.

مهامی که جاسازی شده بودند و با سر نیزه به داخل تفنگ فشرده می شدند.

کیف های دوخته شده ای که لوازم ضروری هر سرباز در آن قرار می گرفت.

کفش هایی که با میخ های فلزی محکم ساخته شده بودند.

نیزه ای که به لوله ی تفنگ می زد.

بعد از هر بار که تفنگ باروتی می توان با آن شلیک کرد.

کلاه بلند نظامی (شاکو) از سر سربازان تا حدودی محافظت می کرد و همچنین باعث بلند قدرتش شدن آنها می شد.

سرباز چتر باز آمریکایی در جنگ های جهانی دوم، گاهی اوقات سربازان از راه هوایی حمله می کردند. این سربازان لباس چتر نجات یا همان پاراشوت بر تن داشتند و از هواپیما داخل خطوط دشمن می پریدند.

کمر بند برای حمل مهمات بیشتر

وقتی سربازان با لباس چتر نجات درون آب می افتادند، جلیقه ی نجات باد می شد.

کلاه

بسته های مهمات برای پر کردن تفنگ

تفنگ آتشی بعد از هر بار پر کردن، هشت بار شلیک می کرد.

انقلاب روسیه

حرکت بلشویک به رهبری ولادیمیرلنین، منجر به دولتی کمونیست در روسیه در ۱۹۱۷ شد. دولت کمونیست نوعی سلطنت جدید براساس دولت کارگران به وجود می آورد. دولتی که براساس مالکیت صنعت و اراضی نهادینه شده است.

انقلاب کوبه

در سال ۱۹۵۶ تا ۱۹۵۹، شورشیان کوبایی با رهبری فیدل کاسترو و چه گوارا (تصویر سمت چپ) دولت دیکتاتوری فلوچسیوباتیستا را برانداختند. اگرچه کاسترو خود دیکتاتوری جدیدی بعد از باتیستا به وجود آورد ولی وضعیت فقرای کوبا را اندکی اصلاح کرد. مثلاً برای اولین بار برای آن‌ها تعدادی مدرسه و بیمارستان ساخت.

انقلاب فرهنگی

در ۱۹۴۹، دولت کمونیست چین توسط مائوزدونگ قوی تر شد. اما در ۱۹۶۶ مائو که از سرپیچی چینی‌ها از قوانین کمونیستی بیم داشت، انقلاب فرهنگی را ایجاد کرد تا روش افکار قدیمی را ریشه کن کند. با این وجود، مخالفان و روشنفکرانی دست به مخالفت زدند و کشور هم شلوغ شد.

انقلاب مخملی (انقلاب ضد انقلاب)

توده‌ی معترضان نوامبر ۱۹۸۹ و اعتصابات دسته جمعی مردم کشور چکسلواکی، منجر به براندازی دولت کمونیست سابق شد. چون این انقلاب بدون خشونت و خونریزی صورت گرفت نام آن را انقلاب مخملی که منظور همان انقلاب آرام است، گذاشتند. در این تصویر مردم راه‌پیمایی پرچم دولت جدید چکسلواکی را در دست دارند.

民团结如一人 试看天下谁能敌

انقلاب‌ها

انقلاب حرکتی فراگیر در جامعه است، که در مدت زمان کوتاهی قابل رخداد است. این پدیده سخت و خشن است و دولت‌های ناخواستنی را سرکوب می‌کند. سرکوبی که به وسیله‌ی همه‌ی مردم سرزمینی یا گروه‌هایی انقلابی در یک کشور اتفاق می‌افتد. اهداف انقلاب اکثراً حول برابری حقوق اقشار مختلف جامعه یا گرفتن حقوق مسلم شهروندان است. با این وجود از بین بردن یک دولت خیلی آسانتر از تشکیل یک دولت بهتر است.

جمهوری اسلامی ایران

از سال ۱۳۴۲، نهضت اسلامی مخالفت با شاه کم کم به قیامی سراسری تبدیل شد. سرانجام شاه در دی ماه ۱۳۵۷ از کشور فرار کرد و امام خمینی در ۱۲ بهمن همان سال به وطن بازگشتند. در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷، انقلاب اسلامی به پیروزی رسید. مردم ایران در جریان همه پرسی ۱۲ فروردین ۱۳۵۸، به نظام جمهوری اسلامی رأی مثبت دادند و خواستار تشکیل چنین حکومتی شدند. جمهوری اسلامی با وجود کارشکنی های قدرت های استکباری، به ویژه دولت آمریکا و تحمیل ۸ سال جنگ به مردم شریف ایران، سربلند و استوار در راه پیشرفت است.

درگیری‌های انقلابیون

در طول ۱۷۷۵ تا ۱۷۸۱ مردم بریتانیا، ۱۳ مجمع در آمریکای شمالی بودند که برای کسب استقلال و سرنگونی پادشاه بریتانیا یعنی جورج سوم با هم جنگیدند. سرانجام در ۱۷۷۶ بیانیه‌ای صادر شد (تصویر زیر) که سران این انقلاب اعلام کردند: که همه‌ی انسان‌ها در حقوق زندگی، آزادی و پیشرفت با هم برابرند.

IN CONGRESS, JULY 4, 1776.
The unanimous Declaration of the thirteen united States of America.

[illegible][illegible]

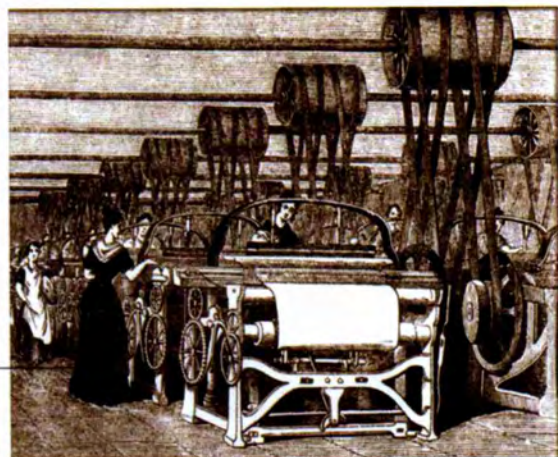
انقلاب فرانسه

در ۱۷۸۹ آشوبی علیه دولت پادشاه فرانسه، لوییس شانزدهم برپا شد. با شعارهای آزادی، حقوق برابر و اتحاد، توانستند پادشاه را برکنار کنند. در ۱۷۹۳ رهبران و دولتمردان فرانسوی در منطقه‌ای یکی پس از دیگری محکوم به مرگ می‌شدند و با گیوتین سر از بدنشان جدا می‌شد.

انقلاب صنعتی

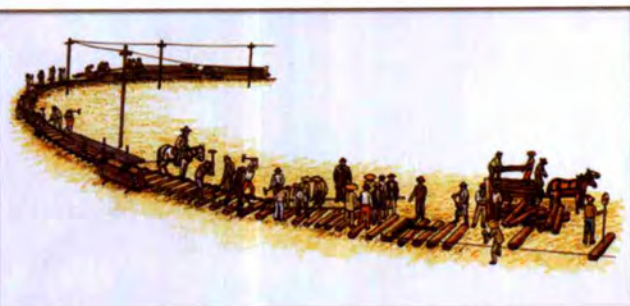
از قرن ۱۸ که ماشین‌های مختلف اختراع شدند و به تولید و کار انسان سرعت بیشتری دادند، رشد و پیشرفت و تغییرات چشمگیری در زندگی انسان رخ داد. به این تغییرات، انقلاب صنعتی می‌گویند که اولین بار در بریتانیا اتفاق افتاد و پس از آن هم در کل اروپا و آمریکا هم شایع شد. تحولات اولیه در کارخانه‌جات نساجی رخ داد. ماشین‌های نساجی که در ابتدا با نیروی آب کار می‌کردند و سپس هم با فشار بخار ماشین‌ها برای سوخت به زغال سنگ فراوان و برای ساختار و ظاهر به آهن احتیاج داشتند. با پیشرفت کارخانه‌ها، شهرها هم بزرگتر شدند. کارگران و کشاورزان هم از گوشه و کنار و روستاها به شهرها برای کار در کارخانه‌ها، مهاجرت کردند.

کارخانه‌ها

ساختمان‌های بزرگی که پر از ماشین‌های مختلف برای تولید محصولات در مقیاس بالا بودند. مثلاً یکی از کارخانه‌های معمول و معروف، کارخانه‌ی نساجی بود. ساختمان پر از ماشین‌های پارچه‌بافی بود که با قدرت بخار کار می‌کرد و صدایی که ایجاد می‌کرد کرکنده بود.

کارگران کارخانه مجبور بودند هوای گرم و مرطوب و کم اکسیژن کارخانه را تحمل کنند.

راه آهن

مخترع بریتانیایی، ریچارد ترویتیک در ۱۸۰۴ ماشین بخار را اختراع کرد. لوکوموتیوهای ابتدایی با زغال سنگ معدن حرکت می‌کردند. از سال ۱۸۲۵ خط آهنی با قابلیت جابه‌جایی مسافران به وجود آمد و تعداد زیادی کارگر را به خود اختصاص داد.

اولین لوکوموتیو که قدیمی‌ترین لوکوموتیو موجود است در سال ۱۸۱۳ تا ۱۸۱۴ ساخته شد و کتری بخار یا پوفینگ بیل نام داشت.

پیراهن پشمی

شال پشمی

پوشش کارخانه

کارخانه‌ها، کارگران زن و بچه را به مردان ترجیح می‌دادند چرا که هم دستمزد کمتری طلب می‌کردند و هم قوانین را بهتر رعایت می‌کردند. زنان در کارخانه لباس‌های سنگین و بادوامی می‌پوشیدند که تولید خود کارخانه بود. بدین ترتیب هم برای خود کارخانه تبلیغ می‌شد و هم ارزان‌تر برای کارگران بود و هم اجناس کارخانه به فروش می‌رفت.

چکمه‌های چرمی میخ‌دار کارگری، ساختاری با دوام داشتند.

شهرهای جدید

کارخانه‌های جدید و کوچکی در اطراف شهرها و مناطق روستایی تأسیس شدند، که شبانه‌روز کار می‌کردند. در نزدیکی کارخانه‌ها هم، خانه‌هایی برای کارگران ساخته می‌شدند که خیلی نزدیک به هم و کوچک بودند. چنین شهرهای صنعتی، مناطق تاریک و با هوایی گرفته از دود کارخانه‌ها بودند.

اختراعات

جهش‌های انقلاب صنعتی به خاطر ایده‌های جدید، متودها و ماشین‌آلات جدید بود. اختراع ماشین بخار، ابتداعی بود برای آغاز راهی صنعت‌گونه در معدنکاری، نساجی و فلزکاری.

برنامه‌ی تبدیل آهن توسط هنری بیسمیر در ۱۸۵۵ اختراع شد.

بیماری‌ها

مردم در شهرهای شلوغ و پرجمعیت زندگی می‌کردند. آن‌ها فضایی برای جمع‌آوری زباله‌ها، فاضلاب‌ها نداشتند. آب تمیزی هم برای آشامیدن در اختیارشان نبود. بیماری‌های مختلفی مثل وبا، تیفوس و تیفوئید در شهرها شیوع یافتند و هزاران نفر را کشتند.

جعبه‌ی پزشکی که برای درمان وبا استفاده می‌شد.

بیماری‌ها

هرگاه انسان‌های زیادی در کنار هم زندگی کنند، بیماری‌های گوناگون بین همه‌ی آن‌ها شایع می‌شود، مثلاً با سفرهای دریایی مردمی به منطقه‌ای جدید، بیماری‌هایی مثل طاعون وبا در جامعه‌ی جدید شیوع می‌یافت. در قدیم که انسان علت اصلی و درست بیماری‌ها را نمی‌دانست، درمان هم بی‌اثر بود. اکنون ما می‌دانیم که عوامل ایجاد کننده‌ی آن‌ها موجوداتی میکروسکوپی مثل باکتری‌ها و ویروس‌ها هستند.

بعضی از دکترها ماسک‌های شبیه به پرندگان که با گیاهان پر شده بود می‌پوشیدند، چرا که معتقد بودند باعث دفع طاعون می‌شود.

طاعون

در دهه‌ی ۱۳۴۰ طاعون در سراسر دنیا غوغا کرد. نیمی از جمعیت اروپایی‌ها و میلیون‌ها آسیایی و آفریقایی را کشت. انسان تصور می‌کرد که طاعون با تنفس هوای آلوده ایجاد می‌شود. اما علت اصلی آن باکتری‌هایی بودند که با نیش کک منتقل می‌شدند.

وبا

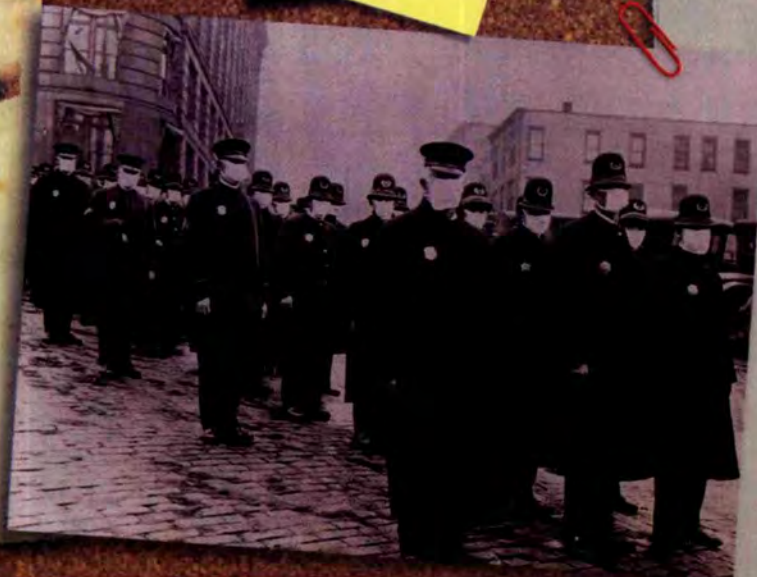
این‌ها استخوان‌های افراد مبتلا به وبا در سردابه‌ای در پاریس هستند. استخوان تلف شدگان وباست، که اولین بار با کشتی تجاری از هند به اروپا در ۱۸۲۹ رسید. این بیماری در اثر نوشیدن آب آلوده به فاضلاب و مدفوع انسانی که حامل باکتری عامل این بیماری است، ایجاد می‌شود. بیماران پس از دوره‌ای طولانی اسهال و استفراغ سرانجام می‌میرند.

آبله، زخم‌های بزرگ و برجسته‌ای در بدن و بیشتر پوست ایجاد می‌کند که بعد از خوب شدن، جای زخم‌ها باقی می‌ماند.

آبله

آبله بیماری است که هم می‌تواند باعث زخم و هم کوری و نهایتاً مرگ مبتلایان شود. مثل آنفولانزا و سرماخوردگی عامل این بیماری هم ویروس است که تنها در سلول زنده می‌تواند زندگی کند و باعث بیماری شود. آبله بیماری است که در دنیای پزشکی امروز، ریشه کن شده است.

شیوع آنفولانزا

بروز همگانی بیماری را شیوع گویند. بدترین شیوع جهانی در ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۰ رخ داد. زمانی که عده‌ی زیادی در سراسر جهان مبتلا به آنفولانزا شدند و بین ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون نفر هم تلفات به بار آمد. در آن زمان استفاده از ماسک صورت در سراسر دنیا اجباری شد. چرا که ویروس عامل این بیماری از راه سرفه و عطسه قابل انتقال بود.

پلیت قلمینگ
باکتری‌های رشد کرده در

باکتری‌ها
باکتری‌ها میکروارگانیسم‌هایی تک‌سلولی‌اند که می‌توانند زخم‌ها را آلوده کنند و منجر به بیماری شوند. در سال ۱۹۲۸ دانشمندی اسکاتلندی به نام الکساندر فلمینگ متوجه شد که کپک‌ها باعث کشته شدن باکتری‌های مضر می‌شوند. او از این پدیده برای ساخت داروهای ضد باکتریایی که، آنتی بیوتیک نام دارند، استفاده کرد.

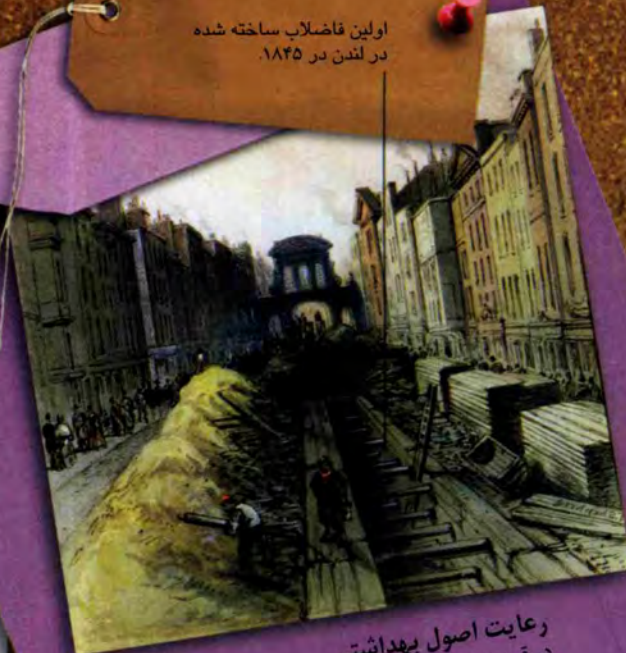
بهداشت
تا دهه‌ی ۱۸۶۰، انسان هنوز به اهمیت بهداشت در جلوگیری از ابتلا به بیماری‌های عفونی پی نبرده بود حتی جراحان قبل از عمل جراحی دست‌هایشان را نمی‌شستند در سال ۱۸۶۵ جراحی به نام جوزف لیستر، زخم بیمارانش را با اسید فتیک شستشو داد این ماده باعث کشته شدن باکتری‌هایی که می‌توانند زخم را آلوده کنند، می‌شود.

تبلقات شستشوی دست
پرستاران یا مواد ضدعفونی
کننده در قرن نوزدهم

JEY'S DISINFECTANTS

اولین فاضلاب ساخته شده
در لندن در ۱۸۴۵

رعایت اصول بهداشتی

در قرن نوزدهم، عده‌ای زیادی در اروپا مکرراً به وبا مبتلا شدند. این موضوع تا زمانیکه از ورود فاضلاب به منابع آب‌های آشامیدنی جلوگیری شد، ادامه داشت. آخرین مورد شیوع بیماری در اروپا، در ۱۹۲۳ در روسیه اتفاق افتاد. وبا هنوز با عنوان بیماری شایع در برخی کشورهای آسیایی مثل عراق وجود دارد.

واکسیناسیون
واکسن میکروب کشته شده یا ضعیف شده‌ای است که به بدن کمک می‌کند تا در برخورد مستقیم با بیماری‌ها، جدی‌تر و مؤثرتر مقابله کند. دکتر انگلیسی به نام ادوارد جنر، متوجه شد، اگر کسی به آبله‌ی گاوی مبتلا شود (نوع خفیف آبله)، بار دوم که به همین بیماری (نوع انسانی) مبتلا شود خیلی مقاوم‌تر خواهد بود. در سال ۱۷۹۶، وی عفونت تاول آبله گاوی را به پسر هشت ساله‌ای به نام جیمز فیبس تزریق کرد. وقتی این پسر به بیماری آبله مبتلا شد، بدنش مقاومت زیادی در برابر آن از خود نشان داد. بدین ترتیب اولین واکسن ساخته شد.

صدف‌ها در ظروف سبیدی
نگهداری می‌شدند

چرم‌های قرمز رنگی که به
صورت حلقه بافته می‌شدند

اسکناس رومی که
در ۱۷۸۶ چاپ شده
است.

قالب‌های سکه ژاپنی
متعلق به قرن هفدهم،
که سکه‌هایی از طلا
و نقره را پس از
قالب‌گیری با چکش
حالت می‌دادند

تراشه‌های جای گرفته
در کارت که مثل
کامپیوتر عمل می‌کنند.

پول

قبل از اینکه انسان پول را اختراع کند، تجارت با مبادله‌ی کالا با کالا یا اعطای اجناس مختلف صورت می‌گرفت. مشکل اعطای اجناس گوناگون این بود که تجار مجبور بودند، کالای درخواستی طرف مقابل را فراهم کنند. پول به عنوان میزانی برای خرید و فروش و تجارت اختراع شد. از اشیاء و موادی که به نظر با ارزش و کمیاب بودند ساخته می‌شد مثل چرم‌های رنگی یا فلزات. اولین حکاکی روی پول متعلق به ۴۵۰۰ سال پیش روی سکه‌های نقره در بین‌النهرین (جنوب عراق کنونی) یافت شد.

برگ تنباکو، پول مورد استفاده‌ی بریتانیایی‌های مهاجر به آمریکای شمالی در قرن ۱۷ و ۱۸ بود.

در زمان‌های مختلفی در تاریخ، از صدف‌های خر مهره به عنوان پول در چین، هند و آفریقا استفاده می‌شد.

دابلون‌های طلایی توسط اسپانیایی‌های مهاجم به آمریکای مرکزی اختراع شد.

۸ پول سنگی

پول رایجی که توسط مردم جزیره‌ی یاپ در اقیانوس آرام مورد استفاده قرار می‌گرفت. برای پرداخت مبالغ زیاد برای برخی کالا که خیلی سنگین بودند و ... از صفحه‌های سنگی بزرگی که قطرشان حتی به ۴ متر هم می‌رسید، استفاده می‌کردند.

۹ چک

نوعی دیگر از پول چک است که مبلغی دلخواه از حساب بانکی به حساب دیگری واریز می‌شود. در قرون وسطا، شوالیه‌های تمپلار، بین افراد گردشگر یا مسافران اروپا، چک‌های پولی ترویج و تقسیم می‌کرد، تا بدون حمل پول به راحتی به سیاحت خود در اروپا بپردازند.

۱۰ کارت‌های اعتباری

اولین بار در دهه‌ی ۱۹۲۰ در آمریکا برای خرید گاز استفاده شد. اکنون خیلی از مردم دنیا از کارت‌های اعتباری پلاستیکی استفاده می‌کنند. نوعی پول نقد است که توسط بانک تهیه می‌شود و برای جابه‌جایی مبالغ زیاد یا کم بسیار مناسب و راحت کار می‌کند.

۵ سکه‌های چینی

اولین پولی که در چین اختراع شد متعلق به ۵۰۰ سال قبل از میلاد بود. فلزات گردی که شبیه به صدف خر مهره بود. شکل این پول‌ها خیلی ساده بود و سرانجام به شکل سکه‌های گردی که سوراخ مربع شکلی در وسط دارند تبدیل شدند.

۶ اسکناس

در اصل اسکناس متعلق به چین است که در قرن دهم اختراع شد. در ابتدا اسکناس، رسیدهای دست نوشته‌ای بودند که بین تاجران رد و بدل می‌شد، تا اینکه دولت تقبل چاپ و تولید میزان زیادی از این رسیده‌ها در مبلغ‌های متفاوت کرد.

۷ ومیم (پول مخصوص سرخ پوستان آمریکایی)

آمریکاییان بومی کمربندهایی داشتند که از صدف سفید تا بنفش ساخته شده بودند و به عنوان پول مورد استفاده قرار می‌گرفتند. این کمربندها با ظواهر متفاوت به عنوان مبالغ مختلف پول مورد استفاده قرار می‌گرفتند.

۱ گنج‌های مصریان

در مصر باستان، برای پرداخت بهای هر چیز، از اشیاء و مواد گوناگون با ارزش براساس وزن، استفاده می‌کردند. از جمله پرداختی‌های آن‌ها انواع میله‌ها، حلقه‌ها و تکه‌های فلزی بود.

۲ میزان برمه‌ای

در طول قرن هجدهم در برمه (میانمای کنونی) به وزن‌های مختلفی از نقره، که به عنوان میزان پرداخت بها استفاده می‌شد، نقره‌ی گل گفته می‌شد. نقره را به حالت مذاب درمی‌آوردند و در قالب‌های دارای طرح گل می‌ریختند.

۳ مقررات تجارت

سکه‌ها عمدتاً در قرن شانزدهم در سفرهای دریایی جابه‌جا می‌شدند. تاجران هلندی برای تشخیص تفاوت سکه‌ها و ارزش آن‌ها از کتاب راهنمای پول خارجی استفاده می‌کردند.

۴ پول‌های چرمی

جزایر سانتاکروز اقیانوس آرام از سکه‌های چرمی بلندی برای خریدن کانو (نوعی قایق بدون بادبان) استفاده می‌کردند. محکم‌ترین و روشن‌ترین چرم، بیشترین ارزش را داشت.

تا قرن ۱۷، از حلقه‌های نقره‌ای به عنوان پول در تایلند استفاده می‌شد.

زندگی خانگی

خیلی از ابزارآلات و ماشین‌های کمکی که اختراع شدند، کاربرد خانگی دارند مثل یخچال، فریزر، ماشین لباسشویی، ماشین ظرفشویی و جارو برقی. توانایی نگهداری و جلوگیری از فاسد شدن غذا توسط فریزرها، منجر به نگهداری غذا در مدت زمان طولانی یا انتقال آن‌ها در مسافت‌های طولانی شده است. خیلی زود بعد از این اختراع هم، غذاهای آماده‌ی طبخ منجمد به بازار آمد و مدت زمان آشپزی را کاهش داد.

شام آماده بسته‌های غذایی آماده که فقط باید گرم شوند. می‌توان آن‌ها را حین تماشای تلویزیون خورد.

مسافرات

دستاوردها و پیشرفت‌های حمل و نقل و راه و ترابری باعث شد انسان در مسافرات راحت‌تر و آزادتر شود. میلیون‌ها خانوار، اتومبیل شخصی می‌خرند و بزرگ‌راه‌های زیادی که احداث شدند، باعث جابه‌جایی با سرعت بیشتر در زمان کمتر شدند. مسافرات‌های هوایی هم از ۱۹۳۰ آغاز شدند. مسافرات‌هایی که توسط راه‌های دریایی و یا خط آهن ساعت‌ها طول می‌کشیدند، اکنون با پروازی کوتاه به پایان می‌رسند.

کره زمین راه‌های مسافراتی کوتاه و زیاد، مردم دنیا را به نسبت به گذشته، به هم نزدیک‌تر ساخته است.

سوغاتی همینطور که

راه‌های سفر و مسافرت آسان‌تر و مسافران بیشتر می‌شوند، کشورها و شهرها هم درآمدی از حضور گردشگران به دست می‌آورند.

مسافرات هوایی

هوایی ارزان‌تر، به خیلی از خانواده‌ها این فرصت را می‌دهد تا تعطیلاتی را در شهرها و کشورهای خارجی بگذرانند.

کار

در طول قرن بیستم، نقش زن در اجتماعات کاری به طور کلی عوض شد. در دهه‌ی آغازین، اختیارات کاری محدودی داشتند اما با گذشت زمان حقوق کاربری و فرصت‌های شغلی جدیدی کسب کردند. محل کار هم با متودها و وسایل ارتباطی جدید مثل رایانه و اینترنت، قابل تغییر شد. تکنولوژی جدید کارخانه‌ها را اتوماتیک کرد و نیاز به نیروی کارگر انسانی را به حداقل رساند.

جایگاه زن در کار در ۱۹۷۰ زنان برای کسب موقعیت‌های شغلی بیشتر و بهتر و حقوق برابر با مردان مبارزه کردند.

تکنولوژی کامپیوتری از اواخر دهه‌ی ۱۹۷۰، با اختراع کامپیوترهای شخصی، انقلابی در محل کار و شغل به وجود آمد.

تلفن پیشرفت

راه‌های ارتباطی، باعث آسان‌تر شدن تجارت جهانی شده است.

ماشین تایپ بیشتر زمان سپری شده‌ی این قرن، ادارات ماشین تایپ داشتند که اسناد و مدارک را برای خود تایپ می‌کردند.

پیامد

جمعیت جهان از ۱/۶۵ میلیارد نفر به ۶ میلیارد نفر افزایش یافت، در حالیکه تفاوت بین اقشار مختلف جوامع و حتی بین زن و مرد پدیدار می‌کند. حقوق و قوانین نابرابری بین زن و مرد و طبقات مختلف جامعه در دنیا در حال افزایش است.

رأی این مدال افتخاری است که به زنی که برای گرفتن حق رأی زنان مصرانه تلاش کرد، داده شد.

قرن بیستم

قرن بیستم بیشترین تحول و تغییرات در زندگی بشر داشته است. بزرگ‌ترین دستاوردهای این قرن اختراع تلویزیون، کامپیوتر اینترنت و انرژی هسته‌ای است. در ابتدای قرن، اولین پرواز انسان به مدت ۱۲ ثانیه در ۱۹۰۳ بود. در ۱۹۶۹ هم، فضانوردان آمریکایی به ماه سفر کردند و روی آن راه رفتند.

اعتراضات اعتراضات ضد جنگی مردمی در دهه‌ی ۱۹۶۰.

سازمان ملل متحد (UN) سازمان بین‌المللی که برای کمک جلوگیری از جنگ یا خاتمه دادن به جنگ در ۱۹۴۵ تأسیس شد.

مبارزات

جنگ جهانی اول (۱۸ - ۱۹۱۴) بیش از ۲۰ میلیون کشته، که اکثر آن‌ها سربازان جوان بودند، بر جای گذاشت. قدرت هوایی در جنگ جهانی دوم (۴۵ - ۱۹۳۲) شهرها را نقطه ضعف رقیبان و حریفان جنگی قرار داد. حدود ۶۰ میلیون نفر در این بین کشته شدند که اکثر آنان افراد غیرنظامی بودند. این جنگ و جدال‌ها در جنگ سرد بین آمریکایی‌ها و کمونیست‌های روسیه، شکل دیگری به خود پیدا کرد.

سمبل‌های جنگ سرد داس و چکش نماد جنگ سرد بین کمونیست‌های روسیه‌ای و آمریکایی‌هاست.

چکش و داس نماد اتحاد بین کارگران و کشاورزان بود.

ماسک گازی ماسکی بود که در جنگ جهانی اول سربازان از آن استفاده می‌کردند و در جنگ جهانی دوم علاوه بر سربازان، افراد غیرنظامی هم از آن استفاده می‌کردند.

یخچال تولید انبوه یخچال‌های خانگی بعد از جنگ جهانی دوم شروع شد.

World's Most Convenient
Hotpoint

Special Cold Zones
Provide For Every
Refrigeration Need

LOOK TO HOTPOINT FOR

سرگرمی‌ها

رادیو در اوایل قرن بیستم اختراع شد و پخش رادیویی اولین بار در دهه‌ی ۱۹۲۰ انجام شد. در دهه‌های ۱۹۳۰ و ۴۰ مهم‌ترین و بزرگ‌ترین تفریحی که اختراع شد، فیلم بود. در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۶۰ که تلویزیون‌های خانگی اختراع شد، صنعت تئاتر و سینما طرفداران خود را از دست داد.

تلویزیون تلویزیون‌های ابتدایی، کوچک بودند و تصاویر را به صورت دانه‌های سیاه و سفید نشان می‌دادند.

واکمن در دهه‌ی ۱۹۸۰ اختراع ضبط و صوت‌های شخصی، مردم را قادر به شنیدن موسیقی در حال حرکت کرد.

گرامافون اولین ضبط کننده‌ی صدا بود. این اتفاق با چرخاندن دسته‌ی گرامافون رخ می‌داد.

رادیو در اوایل قرن بیستم، افراد خانواده کنار هم جمع می‌شدند و رادیو گوش می‌کردند.

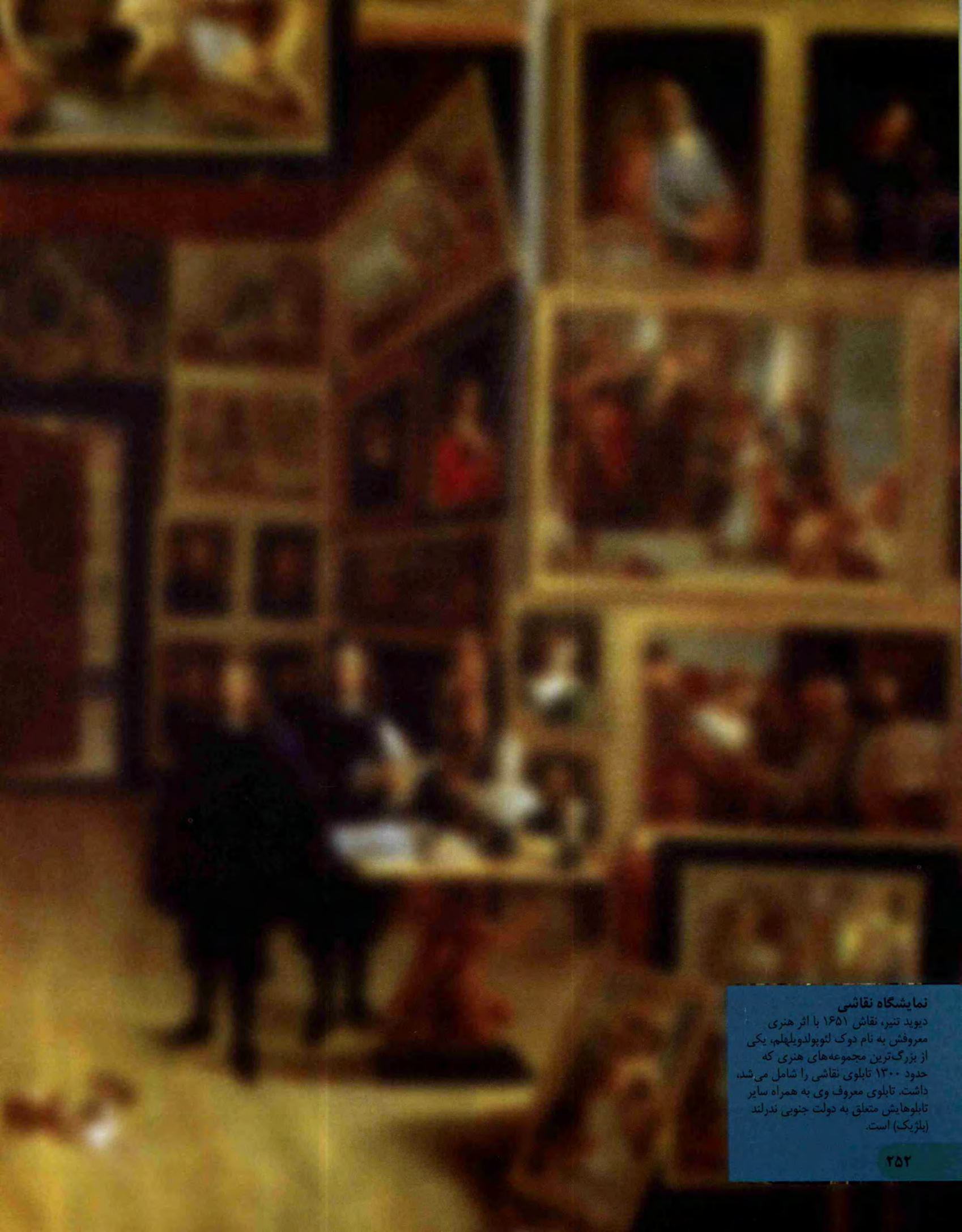
فیلم مردم در سینماها ازدحام می‌کردند تا فیلم مورد علاقه‌ی خود را تماشا کنند.

ایدز بیماری است که از ۱۹۸۰ شروع شد و تاکنون جان میلیون‌ها نفر را گرفته است.

قحطی خیلی از کشورها با بحران خشکسالی رو به رو شده‌اند.

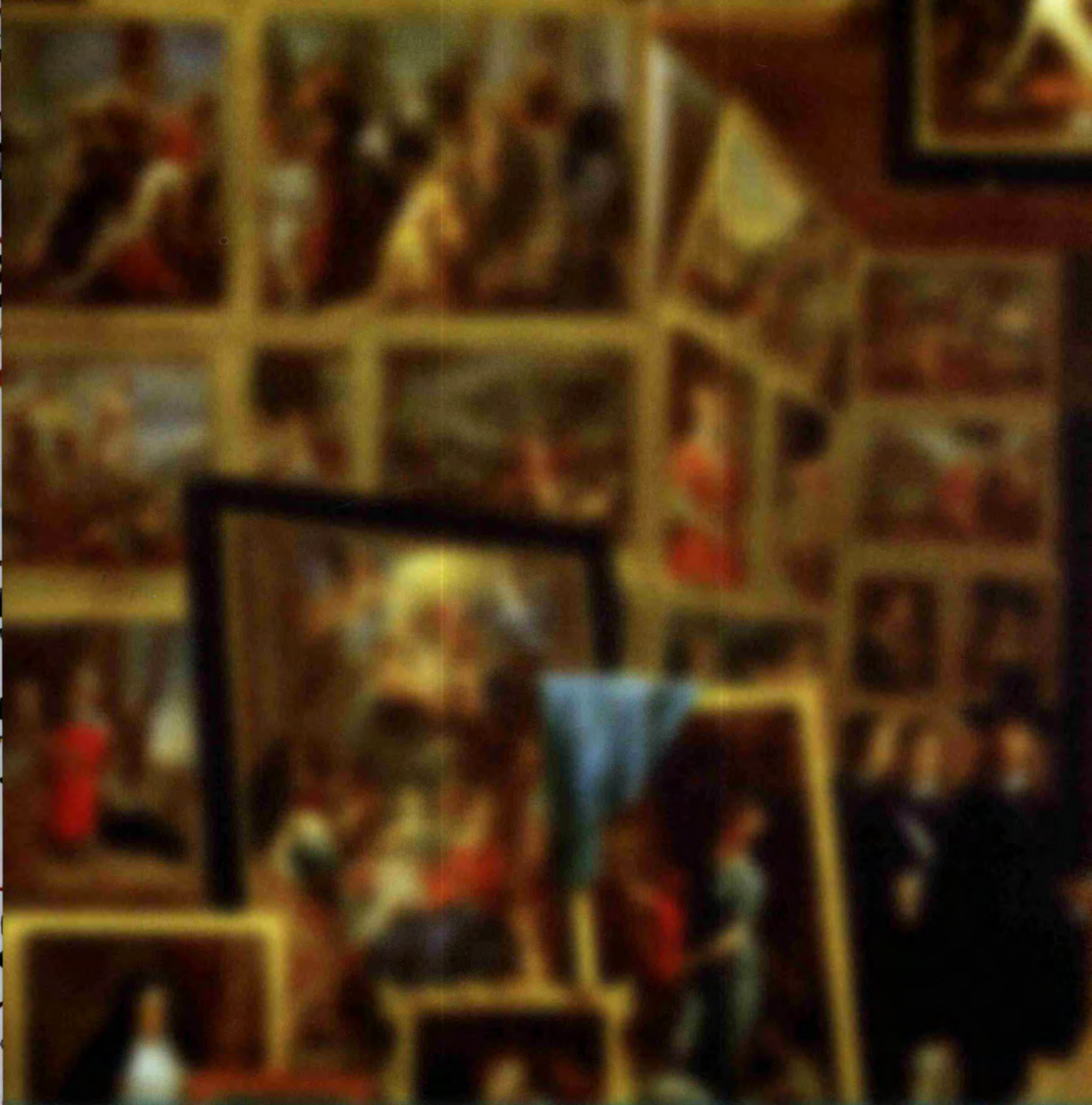

نمایشگاه نقاشی

دیوید تیر، نقاش ۱۶۵۱ با اثر هنری معروفش به نام دوک لئوپولدویلهم، یکی از بزرگ‌ترین مجموعه‌های هنری که حدود ۱۳۰۰ تابلوی نقاشی را شامل می‌شد، داشت. تابلوی معروف وی به همراه سایر تابلوهایش متعلق به دولت جنوبی ندرلند (بلژیک) است.

هنر و فرهنگ

هنر

برخی هنرمندان سعی در ایجاد اثری زیبا دارند، برخی دیگر در پی ایجاد اثری در مورد طبیعت و دنیا هستند. در گذشته‌ها، هنر شامل ابعاد دینی، جادوگری یا عرفانی می‌شد. تنوع هنری بسیار بالاست و هنرمندان نیز در فرهنگ‌ها و ابعاد مختلف، انسان را از جهات مختلف به تصویر می‌کشند.

آثار هنری در آرامگاه نقاشان مصری
بدن انسان را با دقت زیادی می‌کشیدند. سرها و لب‌ها به خوبی نشان داده شدند و حتی خمیده بودن اعضا و چشم‌ها نیز واضح است.

اولین اثر هنری نقشی حکاکی شده از یک زن حامله در استرالیا متعلق به ۲۵۰۰۰ سال قبل کشف شده است. موهای زن به خوبی و با جزئیات مشخص است ولی صورت وی هیچ شکل مشخصی ندارد.

هنر هندی این نقاشی که متعلق به ۱۷۷۰ است، زیاد به واقعیت نزدیک نیست اما قواعد و قانون خاصی دارد. مثلاً یکی از قواعد آن، این است که، تصویر ورزشکاران به صورتی است که بدنشان نمایی تمام رخ دارد در حالیکه صورتشان نمایی نیم‌رخ دارد.

هنر مردمی هنرمند هلندی، رمبرند ون ریجن (۱۶۰۶-۶۹)، ۶۰ اثر هنری مردمی از خود به جای گذاشته است. ثمره‌ی کار وی تجربه‌ی تکنیک‌های هنری مختلف و خلق اثری از زندگی خودش است.

نقاشی سلطنتی هنرمند آلمانی، هنس هولباين، نقاش دربار، پادشاه انگلستان، هنری هشتم است که پسر وی، ادوارد را در ۱۵۳۹ با لباس‌های فاخر و گران به تصویر کشیده است.

مونالیزا با نیمه لبخند مرموزش، معروف‌ترین اثر هنری دنیاست. در سال ۱۵۰۳-۷ توسط لئوناردو داوینچی، هنرمند ایتالیایی به تصویر کشیده شد.

تصاویر تخیلی هنرمند مکزیکی، فریدا کاهلو (۱۹۰۷-۵۴) تصاویری از خودش خلق می‌کرد که زائیده‌ی قدرت تخیلش بود.

اشکال جدید هنرمند اسپانیایی پابلویکاسو (۱۸۸۱-۱۹۷۳)، انسان را از فرم‌ها و اشکال واقعی به فرم و اشکال جدیدی در حالتی موحش به تصویر کشیده است.

هنر احساسی «فریاد» در (۱۸۹۳) از ادوارد مانچ نروژی، در راستای خلق آثاری در خور بیان احساسات مختلف انسانی نسبت به تصاویر واقعی و تابلویی بود.

صورتک‌های آفریقایی این کار ظریف زحمت زیادی برده و برای مراسم مذهبی استفاده می‌شود. کسی که ماسک را می‌زند با ارواح ارتباط برقرار می‌کند.

کتاب مقدس هنرهای اروپایی متعلق به قرون وسطا، بیشتر دین‌گرا بودند. در این کتاب تصویر مریم مقدس به همراه پسر نوزادش، عیسی مسیح رسم شده است.

ارتش سفالی ۲۰۹ سال قبل از میلاد بیش از ۸۰۰۰ اثر سفالی در شکل سرباز انسان‌نما به وجود آمد. این سربازان در گورستان چینی‌ها برای حفاظت از اولین امپراتور چینی ساخته شدند. هر سرباز ویژگی و ظاهر خاصی دارد.

امپرسیونیسم هنرمند فرانسوی به نام ادگار دگا (۱۸۳۴ - ۱۹۱۷) سبک جدیدی به نام امپرسیونیسم یا مکتب تجسم را به وجود آورد. نوع سبک وی در این تصویر از حرکات مشخص است، نور در زوایای متفاوت می‌تابد و حرکات و حالت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

ضربات قلمو وینسنت ون گوگ نیز هنرمندی هلندی بود که مثل رمبرند، نقاشی‌های مردمی می‌کشید. بیش از ۳۰ اثر وی در پنج سال پایان زندگی‌اش کشیده شدند. وی سبک خاص و آرامی داشت که تنها با ضربات قلمو تصویر موردنظرش را خلق می‌کرد.

نقاشی ژاپنی در ۱۷۹۴ هنرمند ژاپنی، تا شوسای شاراگو، نقش چوبی از هنرپیشه‌ای در نقش اوتانی اوینجی خلق کرد. وی نقش این انسان بدذات را با شکلی که گویی قصد ترساندن کسی را دارد، به تصویر کشیده است.

هنر کارتونی هنرمند آمریکایی، کیت هارلینگ (۱۹۵۸ - ۹۰) سبک خاصی را به عنوان حرفه‌ای جدید آغاز کرد. وی تصاویر کارتونی را به عنوان هنرمندی گرانبه‌ای خلق کرد.

هنر پاپ اندی وار هول (۱۹۲۸ - ۸۷) اشیا و اشکال را به شکل هنری فرهنگی خاصی به تصویر درمی‌آورد. در ۱۹۶۲ وار هول تصویر ستاره‌ی سینما، یعنی مارلین مونرو را به شکل چاپی کشید.

مجسمه‌سازی تراشیدن پیکر انسان به گونه‌ای محو، که گویی اعضای پیکرش تقلیل رفتند، سبکی خاص از مجسمه‌ساز بریتانیایی، هنری مور (۱۹۸۶ - ۱۸۹۸) است.

معماری

هنر و علم طراحی ساختمان‌ها و ساختارهای دیگر تحت عنوان هنر معماری شناخته شده است. از گذشته‌های دور، انسان برای ساخت خانه‌ها قواعد و دلایل خاصی را در نظر می‌گرفت. مثلاً دلایلی عملی را در نظر می‌گرفت و پناهگاه می‌ساخت یا براساس دلایل دینی و اعتقادی، گورستان یا معابد را می‌ساخت. در طی قرن‌ها، هنر معماری با به کارگیری مواد اولیه‌ای با کیفیت بالا برای خلق آثاری هرچه بیشتر جسورانه و هنرمندانه استفاده شد.

۶ رايچ استیج

ساختمان پارلمان جمهوری آلمان از ۱۸۹۴ تا ۱۹۳۳ که بر اثر سانحه‌ی آتش‌سوزی از بین رفت. بعد از اتحاد دوباره‌ی آلمان‌ها ساختمان پارلمان جدید با نام باند استیج، دوباره برلین برگشت. ساختمان پارلمان سابق را از بین بردند و ساختمان جدید را درون دیوارهای قدیمی بنا کردند.

۷ مسجد دجینی

بزرگ‌ترین ساختمان با آجرهای گلی در دنیاست. در کشور مالی و متعلق به ۱۹۰۹ است. دیوارهای ضخیمی دارد که با لایه‌ی نازکی از گچ و خاک پوشیده شده‌اند. مردم از تیرک‌های چوبی درخت خرما برای سرپا نگه داشتن و تعمیر آنجا استفاده می‌کنند.

۱ کالازیم

اولین آمفی تئاتر در روم، ساختمان کالازیم در ۸۰ سال قبل از میلاد ساخته شده است. اندازه و طراحی این ساختمان بسیار عجیب و جالب است. سالن آن ۸۰ درب خروجی و ورودی دارد که می‌تواند بیش از ۵۰۰۰ تماشاچی را در خود جای دهد. مسابقات مختلف، خصوصاً جنگ بین گلادیاتورها در این مکان اجرا می‌شد.

۴ سالن کنسرت دیسنی

خانه‌ی برجسته‌ی لوس آنجلس با نام ارکستر فیل هارمونیک، ۱۶ سال برای طراحی و ساخت زمان برد و سرانجام اولین شب در ۲۰۰۳ افتتاح شد. قسمت بیرونی این خانه از منحنی‌های فلزی ضد زنگی ساخته شده است. در سالن شنیداری، قاب‌های چوبی به صورت هنرمندانه‌ای با ظاهری زیبا و قابلیت در طنین صدا، به کار رفته‌اند.

۲ بورگاند استارکیرکی

در قرن دوازدهم که نروژی‌ها، عقاید وایکینگی خود را کنار گذاشتند و مسیحی شدند، هزاران کلیسای چوبی زیبا در راه تجاری نروژ ساختند. تراشکاری‌های چوبی که اغلب حیوانات را به تصویر می‌کشیدند، قاب درب کلیساها را مزین می‌کرد.

۳ کانستوت گراز

استرالیایی‌های بومی، لقب بیگانه‌ی دوست داشتنی را به این موزه‌ی هنری استرالیایی دادند. طراحی آن ۲۰۰۳ پایان یافت. پوسته‌ی خارجی موزه از جنس شیشه‌ی آکرلیکی است که به راحتی می‌توان تصاویر و انیمیشن‌های داخل موزه را از بیرون تماشا کرد. داخل موزه و سالن بزرگ کنار هم وجود دارند که هر کدام گالری خاص و متفاوتی دارند.

۵ ساختمان کریسلر

آسمان خراش دهه‌ی ۱۹۲۰ در نیویورک هنوز بلندترین آسمان خراش دنیاست که اتفاقاً ساختاری آجری دارد و ارتفاعش ۳۱۹ متر است.

سطح کلیسا با قیر و نفت برای حفاظت از چوب‌ها تراشیده شده است.

۲

نوک شیروانی‌ها با صلیب و یا سر اژدها، مثل کشتی‌های وایکینگی، تزئین شده است.

برخی حضار از گرما و بازتاب نور دیوارها و بدنه‌ی فلزی ساختمان شکایت داشتند که با خال خال کردن و زبر کردن این قسمت‌ها در ۲۰۰۵، این مشکل برطرف شد.

۳

۴

روزنه‌هایی در بالای ساختمان وجود دارند که باعث می‌شود نور طبیعی داخل ساختمان و نمایشگاه نفوذ کند.

اتشمار ضعیف‌تر در طبقات بالا و اشراف‌زادگان در طبقات پایین نزدیک به میدان مبارزه قرار می‌گرفتند.

۱

بالای ساختمان، پنجره‌های سه گوش در هفت قوس، زیر تاج مناره‌ها قرار گرفته‌اند.

حضار می‌توانند در قسمت‌های شیشه‌ای سوار شوند و از افق مرئی برلین، در مسیری مارپیچ بالا روند و منظره‌ی وسیعی را از آنجا نظاره‌گر باشند.

بافت پوششی این هتل کشتی مانند را از بیرون در برابر خورشید محافظت می‌کند و در شب هم با نورهای رنگی شروع به درخشیدن می‌کند.

۸ برج العرب

طوری طراحی شده که شکل کشتی مخصوص عربی (Dhow) است. هتلی لوکس به ارتفاع ۳۲۱ متر در دوبی است که یکی از بلندترین ساختمان‌های دنیا به شمار می‌آید. در دریا، در نزدیکی ساحل به صورت جزیره‌ای مصنوعی ساخته شده است. دو بال وسیع دارد که V شکل‌اند و شبیه به دکل‌های کشتی است.

۹ EL PALAU DE LES ARTS

این خانه‌ی اپرای اسپانیایی بخشی از ساختمان پیچیده‌ی یک موزه، نزدیک والنسیاست. این خانه وسط باغی قرار گرفته که استخرهای شفاف و مسیرهای به هم پیوسته دارد. سقف آن از کاشی‌هایی با پوسته‌ی برجسته و انحنادار فلزی پوشیده شده است.

۱۰ آرنا آلیانس

استادیوم ساکر در مونیخ آلمان است و تنها استادیومی است که قابلیت تعویض رنگ قسمت خارجی را دارد. در سال ۲۰۰۵ با گنجایش ۷۰۰۰۰ تماشاگر افتتاح شد. به خاطر ظاهر و شکل غیرمعمول این استادیوم، برخی آلمان‌ها به آن «قایق بادی» نیز می‌گویند.

سه برج بزرگ با انتهای بیضی شکل که شبیه تخم‌شتر مرغ (نماد خلوص) هستند.

قسمت بیرونی خانه‌ی اپرا که صاف و براق است و داخل آن که شبیه به عرشه‌ی کشتی است.

۳۰۰۰ ورقه‌ی فلزی که با هوا پر شده است از داخل به بیرون نور رنگی می‌تاباند و اغلب به رنگ تیم میزبان است.

نمادها

انسان از سمبل‌های متفاوتی - از یک برگ شبدر تا آتش دهان اژدها - استفاده می‌کنند تا عقاید خود را به صورت چکیده یا خلاصه بیان کنند. سمبل‌ها می‌توانند ندیدنی‌ها یا نگفتنی‌ها را به بهترین صورت ممکن به تصویر بکشند. ما همه روزه به صورت ناخودآگاه از آن‌ها استفاده می‌کنیم. به عنوان مثال برخی زبان‌های نوشتنی یا اعداد، سمبل هستند.

مذهب

سمبل‌های قسمت پایین، در مفهوم و نشانه‌ای از خداوند به کار می‌روند. سمبل‌های دینی، معانی زیاد و متفاوتی دارند که در معابد، مساجد و مراسم دینی استفاده می‌شوند.

ماه و ستاره سمبل و نماد
باور و اعتقادات اسلامی است که در پرچم خیلی از کشورهای اسلامی دیده می‌شود.

اِپساراس در اسطوره‌های هندی، سمبل ماوراء طبیعی بهار زن است.

ینگ یانگ سمبل اعتقادی تالویست هست و نماد نظم و اتحاد در جهان است.

چرخ قانون در آئین بودا، هشت میله‌ی این چرخ نماد هشت راه رسیدن به روشنفکری است.

صلیب عیسی مسیح صلیبی است که عیسی مسیح را بر آن قرار دادند و یادآور خدای مسیح است.

انویس در مصر باستان، خدای مرگ بود. مردگان را در مراحل مختلفی مومیایی می‌کرد و محافظ آنان بود.

خوش شانس

انسان به امید از دست ندادن فرصت‌ها یا بدشانس نبودن یا دور کردن نیروهای شیطانی از سمبل‌هایی استفاده می‌کنند. این سمبل می‌تواند جواهرات یا بدلی جات یا حتی تکه‌ای از یک شی از طبیعت باشد. خیلی از این سمبل‌های شانس به فرهنگ یا خرافات قرن‌ها پیش برمی‌گردد.

گریستوفر مقدس برخی مسیحیان آویزه‌هایی از تصویر حامی مقدسی که در سفر طولانی است می‌پوشند، تا هنگام سفر از آن‌ها محافظت کند.

فو در اعتقادات چینی‌ها، نماد خدای شانس است. نمادی است که با آن پاکت نامه‌هایی که در سال نوی قمری به بچه‌ها می‌دهند، تزئین می‌کنند.

گل سفید چارو در اسکاتلند نماد شانس و خوبی است. برخی می‌گویند اگر این گیاه را در میدان جنگ بکارند، در آن جا هیچ خونی ریخته نخواهد شد.

نعل اسب در اروپا و آمریکا قرار دادن نعل اسب بالایی درب خانه به معنی دعوت شانس و نعمت به خانه است.

چهار برگ شبدر اغلب شبدر سه برگ دارد. ولی چهار برگ آن را خرافاتی‌ها برای به دست آوردن شانس و خوبی‌ها به صورت تصادفی همراه خود دارند.

چهارپایان افسانه‌ای

این حیوانات تنها در اسطوره‌ها و افسانه‌ها هستند ولی سمبل‌های آنان ساخته شده و بسیاری از مردم به آن‌ها اعتقاد دارند. ساختار این حیوانات یا مخلوطی از چند حیوان است یا مخلوطی از انسان و حیوان است. برخی از این موجودات افسانه‌ای قدرت‌های باور نکردنی دارند.

سمندر در تخیل انسان‌ها همراه با آتش است. اگر شخصی آن را داشته باشد، از آتش دوزخ و جهنم در امان می‌ماند.

قنطورس در افسانه‌های یونانی این چهارپای نصف اسب، نصف انسان، سمبلی از غریزه‌ی حیوانی و قضاوت انسانی است.

مینوتور این حیوان وحشی مخصوص افسانه‌های یونانی است. بدن این جانور انسان و مرد است و سرش گاو نر است. نماد و سمبلی از تضاد و تعارض غریزه‌ی حیوانی و شعور انسانی است.

تک شاخ اسبی با یک شاخ تابیده در سر، در بسیاری از افسانه‌های کشورهای متفاوت وجود دارد. در چین نماد نجابت و ملایمت است.

ماکارا جانوری آبی و متعلق به افسانه‌ها و اسطوره‌های هندو است. قسمتی از پیکرش ماهی و قسمتی کروکودیل است و سمبل عشق است.

اژدها با ویژگی‌هایی که دارد نماد قدرت در فرهنگ چینی است. گفته می‌شود که از دهانش آتش به بیرون می‌زند.

طبیعت

در خیلی از کشورهای دنیا از اعضای سلطنتی حیوانات به عنوان سمبلی از ویژگی‌ها و قابلیت‌هایی که مردم دوست دارند، استفاده می‌شود. وقتی از حیوانی برای این کار استفاده می‌شد، به آن توتیم می‌گفتند.

عقاب نماد خرد و شکوه و جلال است. یک جیغ از این پرندگی ساکت به معنی پیشگویی رخدادی بزرگ است.

مار در فرهنگ خیلی از کشورها سمبلی از شیطان است و برخی جاها هم می‌تواند نماد تولد دوباره باشد، وقتی پوست می‌اندازد.

جغد در برخی کشورها سمبل مرگ و در فرهنگ برخی دیگر سمبل خرد و دانش است.

ماهی قزل‌آلا در ژاپن و خیلی دیگر از بخش‌های آسیا نماد قدرت است. شاید نماد قدرت بودن آن به خاطر این است که برخلاف جریان رودخانه شنا می‌کند.

دولفین سمبل لذت، عشق و شادی است.

وزغ آزتکی‌ها تصور می‌کردند که نماد قدرت و تولد دوباره در زندگی است ولی چینی‌ها آن را نماد ثروت می‌دانستند.

میمون سه میمون ژاپنی که نماد قوانین جالبی هستند: بدی، نین، بدی نشو، بدی نگو.

سوسک طلسم‌هایی هستند که به شکل سوسک تراشیده می‌شوند. در مصر باستان نماد قدرت بوده و به عنوان پوششی برای زندگی ابدی بوده است.

۱۱ لاتین

زبانی متعلق به زمان امپراطوری رومانی است. زبانی است که خیلی زبان‌های دیگر از آن منشأ گرفتند و حتی خیلی از لغات این زبان در خیلی از زبان‌های دیگر استفاده می‌شود.

۱۲ روسیه‌ای

۱۶۰ میلیون نفر به صورت بومی به این زبان صحبت می‌کنند و خیلی‌ها هم از این زبان به عنوان زبان دوم استفاده می‌کنند. زبان روسی، یکی از زبان‌های مهم در اروپا و یکی از شش زبان برتر اداری در ایالات متحده است.

۱۳ انگلیسی

این زبان با استعمارهای زیاد انگلیسی‌ها، جهانی شد. امروزه ۴۰۰ میلیون انسان بومی به این زبان صحبت می‌کنند. و اکثر کاربران اینترنت نیز از این زبان استفاده می‌کنند.

۸ اسپانیایی

در شمال اسپانیا به وجود آمد و اکنون ۴۰۰ میلیون نفر به این زبان صحبت می‌کنند. در آمریکای جنوبی و مرکزی هم مردم به این زبان صحبت می‌کنند. امروزه، مکزیکی بیشترین افرادی را که به زبان اسپانیایی صحبت می‌کنند دارد.

۹ بنگالی

دومین زبان رایج هندی‌هاست. در برخی قسمت‌های جنوبی آسیا نیز صحبت می‌شود. ۲۳۰ میلیون انسان به این زبان صحبت می‌کنند.

۱۰ یونانی

زبان باستانی است که از قرن نهم قبل از میلاد تاکنون همانگونه که بوده، باقی مانده است. ۲۵ میلیون نفر، جمعیت یونان هنوز به همین زبان در کشور خود صحبت می‌کنند.

۵ هندی

زبانی که مردم اهل شمال و مرکز هند صحبت می‌کنند، به عنوان زبان هندی شناخته شده است. اگر ۳۰۰ میلیون انسان بومی به این زبان صحبت می‌کنند ولی هندی‌های زیادی هستند که زبان هندی، زبان دوم آن‌هاست.

۶ پرتغالی

زبان متعلق به زمان رومانی است و در پرتغال به وجود آمده است. در قرن ۱۶ و ۱۷ به خیلی از کشورهای آمریکای جنوبی هم وارد شد. امروزه در سراسر دنیا ۲۳۰ میلیون نفر به این زبان صحبت می‌کنند.

۷ ژاپنی

در دنیا ۱۳۰ میلیون نفر به این زبان صحبت می‌کنند. زبان ژاپنی را می‌توان برای احترام به طرف مقابل بر اساس سن و موقعیت اجتماعی، تطبیق داد و صحبت کرد.

در نوشتار یونانی بین کلمات، فاصله‌ای وجود ندارد.

خیلی از حروف بنگالی از ترکیب حرف صامت و حرف مصوت به وجود می‌آیند.

در دستور نوشت زبان اسپانیایی مرسوم ۲۸ حرف استفاده می‌شود.

امروزه به ندرت از زبان لاتین برای صحبت استفاده می‌شود ولی از دستور و حروف نوشتاری آن به صورت گسترده‌ای در سراسر دنیا استفاده می‌شود.

زبان روسی از الفبای سریلیک استفاده می‌کند. الفبایی که متعلق به قرون وسطاست و نام مختص خود، استیون سریلیک را دارد.

استفاده‌ی جهانی از زبان انگلیسی، منجر به ثبات این زبان و رشد و پیشرفت هرچه بیشتر آن و سالانه افزودن لغات جدیدی به آن می‌شود.

زبان

انسان به وسیله‌ی زبان با دیگران ارتباط برقرار می‌کند، چه آنرا بگوید و چه بنویسد. امروزه ۶۸۰۰ زبان مختلف در دنیا وجود دارد. خیلی زبان‌ها نیز در گذشته وجود داشتند که اکنون فراموش شدند. میلیون‌ها انسان به زبان کشورهای قدرتمند در عرصه‌ی اقتصاد و سیاست صحبت می‌کنند.

فارسی

زبان مادری و زبان اصلی خانواده و دودمان ما هخامنشی بوده است. نخستین یافته‌های نوشتاری از این زبان، سنگ‌نبشته بیستون است که پیشینه‌ی آن به سده‌ی ششم پیش از میلاد برمی‌گردد. باستان که از آغاز تا فروپاشی شاهنشاهی هخامنشی، تقریباً از سده‌ی بیستم تا حدود چهارم و سوم پیش از میلاد را دربرمی‌گیرد. از زبان‌های ایرانی باستان چهار گویش آن شناخته شده‌است: مادی، سکایی، اوستایی و فارسی باستان.

زبان فارسی امروز و پارسی میانه چه از نظر واژگانی و چه از نظر دستوری همانندی زیادی دارند. در واقع تحولی که از فارسی باستان تا فارسی میانه افتاده‌است بسیار عظیم‌تر از تحولی‌است که از فارسی میانه تا فارسی نورخ داده‌است.

۱ چینی

بیش از یک میلیارد انسان به صورت بومی به زبان چینی صحبت می‌کنند، ۸۸۰ میلیون انسان نیز در قسمت‌های عالی رتبه‌ی چینی، از شمالی‌ترین و جنوب غربی چین، به گویش‌های مختلف صحبت می‌کنند.

۲ فرانسوی

در دنیا ۲۵۰ میلیون نفر به زبان فرانسه صحبت می‌کنند. فرانسوی زبان اداره‌جات کشورهای ایالتی است. زبانی برگرفته از زمان زبان رمانی است که در واقع از زبان لاتین مشتق شده است.

هنرمندانی هستند که نوشته‌های مقدس اسلامی را با خط خوش، خوشنویسی می‌کنند.

۳ عبری

زبان مقدس معتقدان به دین یهودی است. ۳ میلیون نفر در سراسر دنیا به این زبان حرف می‌زنند. خیلی نوشته‌های قدیمی دینی از ۱۲ تا ۶ قرن قبل از میلاد به این زبان نوشته شدند.

۴ عربی

نزدیک به ۲۴۶ میلیون نفر در دنیا به این زبان با هم صحبت می‌کنند. زبانی بسیار قدیمی و شبیه و نزدیک به زبان عبری است. قرآن، کتاب مقدس مسلمانان به زبان عربی نوشته شده است.

زبان ژاپنی به صورت عمودی نوشته می‌شود.

نوشته‌های فرانسوی ۵ حرکت دارد که چگونه تلفظ کردن حروف را مشخص می‌کند.

الفبای عبری فقط ۲۲ حرف دارد و از راست به چپ نوشته می‌شود.

زبان پرتغالی ۲۶ حرف دارد و ۵ حرکت برای صداگذاری حروف دارد.

حدود ۴۰۰۰ حرف در نوشته‌های روزانه‌ی چینی‌ها وجود دارد.

در نوشته‌ی هنری، حروف با خطی افقی به هم متصل می‌شوند.

نمایشنامه

داستان‌هایی که توسط نویسنده‌ای نوشته می‌شوند و تماشاگرانی را به خود اختصاص می‌دهد. داستان پس از نوشتن که در گروه، تئاتر یا در تلویزیون و یا فیلم سینمایی و حتی در رادیو نیز قابل ارائه است. بینندگان یا شنوندگان این برنامه‌ها فقط حوادث بیان شده‌ی داستان را متوجه می‌شوند، بنابراین نویسنده علاوه بر جذاب ساختن حوادث برای مخاطب باید توضیحات لازم برای گروه اجرا را نیز بدهد.

موفق‌ترین و مشهورترین نمایشنامه‌نویس و داستان‌نویس دنیا، ویلیام شکسپیر بود.

وقتی داستانی موفق و پرفروش باشد، نویسنده سعی می‌کند پایان‌های متفاوت و داستان‌های متفاوت دیگری را از آن‌ها ادامه دهد.

J. K. Rowling
Harry Potter
ET LA COUPE DE FEU

ALD DAHL
The BFG

Illustrations by Quentin Blake

کتاب‌های بچه‌ها

امروزه خوانندگان جوان، حیطه‌ی سلیقه‌ی وسیعی دارند، و هم از داستان‌های واقعی و هم از افسانه‌ها لذت می‌برند. نوشتن برای بچه‌ها، حرکتی خاص‌تر از نویسندگی برای سنین دیگر است. کتاب بچه‌ها، عموماً به همراه تصاویر است تا درک داستان و حادثه را بالاتر و بیشتر کند. در واقع بچه‌ها از نقش اول داستان که اکثراً هم سن و سال با خواننده است، الگو برداری می‌کنند. برخی داستان‌ها ذهن کودک را در زندگی واقعی خودش به چالش می‌کشند مثلاً با برخی فداکاری‌ها، شجاعت‌ها و یا حتی داغ‌دیدی‌ها و غم‌های بزرگ.

- بیش از ۲ میلیارد کپی از رمان جانی رافت.
- پرفروش‌ترین نمایشنامه مخصوص ویلیام شکسپیر با تعداد کپی بالغ بر ۴ میلیارد بوده است.
- داستان‌های هری پاتر بود که فروشی معادل ۵۰۰ میلیون کپی داشت.
- الکساندر دumas بیش از ۲۵۰ میلیون کپی فروش داشته است.
- انجیل، کتاب مقدس مسیحیت در حال ترجمه به بیش از ۲۰۰ زبان است.

پرتیرازترین کتاب

کتاب‌های فوق‌العاده محبوبی که به تعداد وسیعی برای خوانندگان فروش داشتند، پرتیرازترین کتاب‌ها هستند. مقدس یا همان انجیل بوده است که ظاهر نزدیک به ۶ میلیارد کپی و فروش داشته است. کتاب رهبر چین سابق، مان‌زوئنگ به نام نقل کپی فروش ۹۰۰ میلیون کپی قرآن نیز نزدیک به ۹۰۰ میلیون کپی یعنی ۸۰۰ میلیون کپی فروش داشته است. از کتاب‌های مهم و پرفروش اروپا، رمان لرد خیال پرست، نوشته‌ی اسکال دسروانتس ساودرا بود که نزدیک به ۵۰۰ میلیون کپی از آن فروش رفت.

یاشو (۹۳ - ۱۹۴۳)
معروف‌ترین شعر ژاپنی بود

افسانه‌های ملی

نوعی داستان خارق‌العاده با شخصیت‌های عجیب با ویژگی‌های غیرواقعی که در موقعیت‌های باورنکردنی قرار می‌گیرند و ویژگی‌های خاص و غیرواقعی خود را بروز می‌دهند. زمان این داستان‌ها اغلب گذشته است ولی زمان دقیق مشخص نیست. در ابتدا این افسانه‌ها برای همه جذاب و خواندنی بودند اما اکنون تنها برای کودکان قابل بیان و خواندن‌اند. اغلب تصاویر زیبا و وهم‌انگیزی نیز از داستان‌ها وجود دارند که کتاب را برای خواننده جذاب‌تر می‌کند.

نقوش زیبا و لطیف و ظریف افسانه‌ی ملی روسیه‌ای.

شعر

در مقایسه با نثر، شعر در خط‌های مشخصی به جای پاراگراف نوشته می‌شود. در اشعار باید از بهترین لغات برای ایجاد تصویر، ایده یا احساس در بیننده استفاده شود. برخی شعرها قافیه دارند. یک نوع شعر قدیمی، هایکو ژاپنی است که باید در این نوع شعر از لغات ۱۷ سیلابی (یک واحد صدا را سیلاب گویند) برای بیان مطالب استفاده کرد.

ادبیات

هرگونه نوشتار خلاق را ادبیات گویند. ادبیات شامل افسانه‌ها، رمان‌ها، اشعار، نمایشنامه‌ها و حتی داستان‌های واقعی مثل کتاب‌های مرجع، دفتر خاطرات، نامه‌ها و اتوبیوگرافی‌هاست. در همه‌ی انواع ادبیات، نویسنده، از قدرت تصور خود برای شکل دادن به کلمات اولیه استفاده می‌کند. نویسندگان سعی در تنظیم نقل اطلاعات، ایده‌ها یا حتی احساسات در بیانی منظم و شفاف‌اند تا برای خواننده جذاب باشد و او را درگیر نوشته کند.

نوشتن حقیقت‌ها و اطلاعات نویسنده است. در این نوع نوشته، نویسنده باید به خواننده کمک کند، و او را سریعاً به زندگی یا واقعی‌تری که آنرا لمس می‌کند هدایت کند. گویی که آنرا لمس می‌کند. داستان‌های واقعی شامل اتوبیوگرافی‌ها (نوشتن زندگی شخصی) و آنیوگرافی‌ها (نوشتن زندگی خود) است.

آن فراتر از تجربه‌های شخصی خود را به عنوان بخشی از زندگی به صورت پنهان از نازی‌ها در جنگ جهانی دوم نوشته است.

جنایت و مجازات، رمانی روسی، نوشته‌ی داستایووسکی است.

رمان این نوع داستان‌های معروف و محبوب در مورد عشق و زندگی دو نفر هستند که معمولاً پایان خوشی دارند. می‌تواند هم تاریخی و هم مدرن نوشته شود.

جنایی این داستان‌ها عملکردها و زندگی افراد مجرم و جنایتکار را شامل می‌شوند. در اکثر این داستان‌ها کارآگاه‌هایی هم وجود دارند که دنباله‌روی اعمال جنایتکاران می‌شوند و اعمال و برنامه‌های آنان را از بین می‌برند.

افسانه‌های علمی در این نوع داستان‌ها، نویسندگان از حقایق علم و تکنولوژی خود به همراه قوه‌ی تخیل خود استفاده می‌کنند و داستانی را برای اکنون یا آینده طراحی می‌کنند.

نویسنده، شخصیت‌ها، بستر و موقعیت‌ها و اعمال و ویژگی‌های داستان را با قوه‌ی تخیل خود، خلق می‌کند. اگرچه بیشتر داستان روال و حوادثی واقعی دارد ولی گاهی عناصری تخیلی نیز به آن اضافه می‌شوند. افسانه‌ها شامل داستان‌های کوتاه، رمان‌ها (داستان‌های بلند با حداقل ۶۰۰۰۰ لغت) اشعار و نمایشنامه‌ها هستند.

۵ شبکه‌های جهانی

رسانه، تجارتی جهانی است. اکثر بازارهای فروش رسانه‌ای دنیا توسط تعدادی کمپانی کنترل می‌شوند. ماهواره‌های فضایی که در مدارهای معینی حول زمین قرار گرفتند، برنامه‌های تلویزیونی را پخش می‌کنند.

صفحه‌ی تخت تلویزیونی با وضوح تصویر بالا

دیش ماهواره

دیش ماهواره به ساختمان وصل می‌شود و سیگنال‌ها را از ماهواره‌های فضایی دریافت می‌کند.

رادیوهای دیجیتالی صدا را توسط سیگنال‌های دیجیتالی با کیفیت بالایی پخش می‌کنند.

مجلات نسبت به روزنامه‌ها در برکته‌ها و صفحه‌های صاف‌تر و براق‌تر و بهتری چاپ می‌شوند.

۶ روزنامه‌ها

روزنامه‌های روزانه یا هفتگی‌اند که شامل خبر، اطلاعات، داستان و تبلیغات‌اند. چین بیشترین انتشار روزنامه را با تعدادی معادل ۹۳/۵ میلیون چاپ روزانه دارد. امروزه خیلی از خبرها و روزنامه‌ها به صورت online قابل دسترسی‌اند.

۷ مجلات

خبرها و محتویات مجلات مخصوص همان روزی که به چاپ رسیدند، نیستند. مجلات حوادثی که طی جریانی ممتد رخ می‌دهد را پوشش می‌دهد، لذا اغلب خوانندگان خاص و ثابتی دارند.

LE FIGARO MAGAZINE

SCIENCES ET AVENIR

DER SPIEGEL

Geboren am 9. November '80
die Kinder des Mauerfalls werden

۴ رادیو

برنامه‌ی رادیویی جنگ دنیاها در ۱۹۳۸ در ایالات متحده، شنندگان را به این باور رساند که مریخی‌ها به زمین حمله خواهند کرد. هنوز برنامه‌های رادیویی در ایستگاه‌های رادیویی با پخش امواج به فضا و برگشت آن‌ها در قالب، نمایش، خبر، گفتگو و موسیقی، پخش می‌شوند.

۳ تلویزیون

از اولین پخش تلویزیونی در دهه‌ی ۱۹۳۰ تاکنون، برنامه‌های تلویزیونی سعی در خبررسانی و سرگرم کردن مخاطب دارند. امروزه DVD پلیرها باعث شدند تا مردم بتوانند فیلم‌های سینمایی را در خانه مشاهده کنند. هم چنین برنامه‌های تلویزیونی مختلف از بین هزاران شبکه قابل انتخاب‌اند و حتی با تلویزیون‌های جدید می‌توان برنامه‌های زنده را ضبط و باز پخش و تماشا کرد.

رسانه

راه‌هایی که انسان برای تبادل اطلاعات در مقیاس بزرگ و وسیع استفاده می‌کند، رسانه نام دارد. این برقراری ارتباط می‌تواند نوشتاری، شنیداری، چاپی یا حتی دیجیتالی باشد. در طول تاریخ، پیشرفت‌های عرصه‌ی تکنولوژی، از ماشین چاپ گرفته تا اینترنت، همگی برای سهل و سریع‌تر کردن دسترسی مردم به یکدیگر است. امروزه، اطلاعات طی چند ثانیه در سراسر دنیا پخش می‌شوند.

این کتاب، محصول رسانه‌ای است که برای استفاده از تکنولوژی دیجیتال تولید شده است.

۱ رسانه‌ی دیجیتالی

دیجیتال شامل فرآیندی است که اطلاعات قبل از اینکه توسط وسایل الکترونیکی به صورت کدهایی بر پایه‌ی اعداد، فرستاده شوند یا ذخیره شوند، تبدیل می‌شوند. اینترنت کلید تشکیل رسانه‌های دیجیتالی است و انواع و اقسام رسانه‌ها را به هم مربوط می‌سازد. همه با ساختن بلاگ و یا حتی وبسایت می‌توانند با طیف وسیعی از مخاطبین ارتباط برقرار کنند.

۲ همگرایی رسانه‌ها

تکنولوژی رسانه، سعی در اشتراک‌سازی یا ایجاد تشابهات در وسایل الکترونیکی است. بنابراین یک وسیله باید قادر به ارائه‌ی چندین سرویس باشد. به عنوان مثال تلفن همراه دارای امکاناتی چون بازی، پخش موسیقی، عکس و اتصال به اینترنت است.

میوزیک پلیر دیجیتال

DVD اطلاعات را روی دیسکی فشرده و ذخیره می‌کند که با نور لیزر خوانده می‌شود.

کامپیوتر لپ تاپ

تلفن همراه

روزنامه‌ها در کاغذهای ارزانی چاپ می‌شوند و حاوی خبر به صورت چاپی‌اند.

ریتزاشه‌های تکنولوژی کوچک و قابل حمل و با کارایی‌های بالا هستند.

عکاسی

عکاسی، ایجاد تصویر از دنیای ملموس، به گونه‌ای که نور را از اجزای پیرامون جذب شود، است. نور جذب شده روی یک فیلم عکاسی، متشکل از صفحه‌ای پلاستیکی پوشیده از مواد شیمیایی که به نور حساس‌اند، یا توسط سنسورهای الکترونیکی قابل ثبت است. از زمانی که دوربین عکاسی اختراع شد، عکاسان دید ما را نسبت به دنیا تا حدودی تغییر دادند. عکس‌هایی از طبیعت پیرامون ما، باکتری‌های میکروسکوپی، خرابی‌های جنگ، فاصله‌ی کهکشانی‌ها مراسم و جشن‌های ورزشی و خانواده‌های خودمان را می‌توانیم مشاهده کنیم.

سرعت باز و بسته شدن دیافراگم دوربین تا حدی است که می‌تواند تصویر قطرات آب را در هوا ثبت کند.

هنر تبلیغاتی

اغلب عکس‌هایی که ما می‌بینیم تبلیغاتی‌اند. تصاویری که در خیابان روی بیلبردها یا در محلات مشاهده می‌کنیم. این تصاویر اغلب رتوش شدند تا تصاویر بهتر و جذاب‌تر به نظر برسند.

۱ حرکت

دوربین‌های مدرن بسیار حساس‌اند، به طوری که دیافراگم‌شان در کسری از ثانیه باز و بسته می‌شود. این ویژگی ما را قادر می‌سازد تا ثانیه‌ها را ثبت کنیم. مثلاً تصویر یک بازیکن فوتبال حین گل زدن یا تصویر شقایق یک شناگر را در آب و جست و خیزش را می‌توانیم ثبت کنیم.

۲ تصویر

قبل از اختراع دوربین عکاسی، تنها خانواده‌های ثروتمند می‌توانستند از خانواده‌ای خود تصویری کشیده شده توسط یک هنرمند نقاش را داشته باشند. در روزها و سال‌های ابتدای اختراع دوربین عکاسی، مردم بهترین لباس‌های خود را می‌پوشیدند و در استادیوی عکاسان ژست می‌گرفتند. امروزه آلبوم‌های خانوادگی شامل عکس روز تولد، تعطیلات، ازدواج و خلاصه روز به روز زندگی است.

۳ دوربین‌های اولیه

دوربین‌های اولیه متعلق به ۱۸۳۹ بودند. متشکل از جعبه‌های بزرگی بودند که زمان گرفتن عکس طولانی داشتند. (زمانی که لازم است تا یک فیلم عکاسی یا یک سنسور تصویری نور محیط اطراف را به خود بگیرد). در گذشته، کسی که می‌خواست از خود عکس بگیرد، می‌بایست ۲۰ دقیقه در حالتی ثابت می‌ماند. این حالت بیشتر پیشنهاد عکاسان بود که می‌گفتند روی صندلی به صورت صاف و بی‌حرکت بنشینند و نگاهشان را در جای خاصی ثابت نگه دارند. با گذشت زمان، دوربین‌ها کوچکتر شدند و حساسیت‌شان به نور هم بیشتر شد.

سپیا (رنگ قرمز قهوه‌ای)، پیگمان‌های قهوه‌ای در عکس است که ناشی از کاتلیفیش عکاسی است که باعث می‌شود عکس بادوام‌تر باشد.

دریچه‌های لنز قابل باز و بسته شدن‌اند.

۵ لنز

دوربین برای عکس برداری نیاز به متمرکز کردن نور در یک نقطه دارد که به آن لنز می‌گویند. لنز، شیشه‌ای منحنی، شبیه به عدسی است. لنز روم (در تصویر بالا) از کنار هم گرفتن چندین لنز به وجود می‌آید. با تغییر فاصله‌ی هر لنز در این مجموعه با لنز دیگری، عکاس می‌تواند عکس از شی موردنظر خود را در هر فاصله‌ای بگیرد.

۶ لنز ماکرو

انواع خاصی لنز وجود دارند که برای گرفتن تصویر نزدیک از شیء کوچک مثل مگس، استفاده می‌شوند. لنز ماکرو می‌تواند در ناحیه‌ی خاصی از شیء کوچکی تمرکز کند. مثلاً در این تصویر در حالی‌که چشم‌های مگس کاملاً واضح‌اند، بدنه‌ی مگس تار و محو است.

۷ ریمپرتاژ

فتوجورنالیست‌ها، روزنامه‌نگارانی هستند که در خبرگزاری خود بیشتر از اینکه از لغات استفاده کنند از تصاویر استفاده می‌کنند. این اشخاص همواره با دوربین‌های مجهز خود در مناطق حادثه‌خیز، مثلاً منطقه‌های جنگی و حوادث طبیعی مثل سیل یا آتش‌سوزی حضور می‌یابند و حتی برای عکس گرفتن و به دست آوردن خبر موثق، جان خود را به خطر می‌اندازند.

این نوع تصاویر منظره‌ای، غیرمعمول و خاص‌اند و به آن‌ها عکس کرانه‌ای یا افقی می‌گویند.

۹ مناظر

عکاسی هم مثل نقاشی می‌تواند صحنه‌ها و مناظری زیبا و دیدنی ایجاد کند. خیلی از عکس‌های مناظر زیبا، چند ساعت بعد از طلوع یا قبل از غروب خورشید گرفته می‌شوند. خورشید در پایین آسمان قرار می‌گیرد و درخشش و تابش بیشتر و طلایی به منظره‌ی پایین می‌دهد.

۱۰ دوربین‌های دیجیتالی

دوربین‌های مدرن مجهز به کامپیوتراند و تصویر را به جای اینکه روی فیلم ثبت کنند، به صورت دیجیتالی ثبت می‌کنند. عکاسان دوربین‌های دیجیتالی بدون محدودیت تعداد عکس و مصرف فیلم، می‌توانند هر تعداد که بخواهند عکس بگیرند. تصاویر دوربین‌های دیجیتالی به آسانی در کامپیوتر قابل رویت‌اند و می‌توان آن‌ها را به اینترنت نیز برد.

نور می‌تواند در سطوح و میزان مختلف در هر اتاق و استودیوی تنظیم شود.

۸ فیلم دوربین عکاسی

دوربین‌های اولیه یا از جنس فلز یا شیشه‌ای و سنگین بودند. از زمانی که چرخانده‌ی فیلم در ۱۸۸۸ اختراع شد، دوربین‌ها هم کوچکتر و هم ارزان‌تر شدند. تصویر روی فیلم به صورت معکوس می‌افتاد تا روی کاغذ چاپ عکس به صورت درست چاپ شود.

منشأ تئاتر، یونان باستان است که در محل خود شامل بازیگری هم می‌بود. در قرون وسطا، بازیگران، نقش‌هایی در داستان‌های دینی، بر صحنه‌های متحرکی در وسط شهر، اجرا می‌کردند. در قرن ۱۷ سکوهای چهار وجهی که با پردای از تماشاچیان جدا می‌شد، وجود داشت که بازیگران در آن قرار می‌گرفتند. امروزه سالن تئاترهای مدرنی برای همه‌ی انواع هنرها مثل پانتومیم و بازیگری، وجود دارد.

۱ صحنه نمایش

طاقی تزیین شده که سکوی نمایش را از محل قرارگیری تماشاچیان جدا می‌کند، صحنه‌ی نمایش است. در واقع به عنوان چارچوبی تصویری برای تماشاچیان است. این نوع صحنه‌ی نمایش همراه با طاق و پرده در ایتالیا در ۱۶۱۸ ابداع شد، ولی خیلی از صحنه‌های نمایش در جاهای دیگر دنیا بدون پرده هستند.

۲ پرده‌ی نمایش

پرده‌ی نمایش اغلب از پارچه‌ای سنگین مثل چلوار است، پرده‌ی نمایش در واقع پوششی برای بازیگران ذخیره و عوامل پشت صحنه از دید تماشاچیان است. برخی پرده‌های نمایشی، جنسی ضد حریق دارند، تا اگر آتش‌سوزی رخ داد توسط پرده به جایی دیگر منتقل نشود.

۳ لور

جایی است برای شویندگان مخصوص که عموماً در ردیف‌های صندلی دایره‌وار قرار می‌گیرند. لورهای شخصی معمولاً از صندلی‌هایی راحتی‌تر و گران‌تر و در بهترین نقطه‌ی دید صحنه قرار گرفته‌اند.

۴ کنج

گوشه‌های چپ و راستی پرده‌ی نمایش که خارج از صحنه‌ی نمایش است کنج گفته می‌شود. این قسمت برای تماشاچیان قابل رویت نیست و بازیگران قبل از ورود به صحنه در آن قسمت قرار می‌گیرند.

۷ بازیگران

موفقیت یک گروه تئاتر بستگی زیادی به بازی بازیگران آن گروه دارد. حالت چهره، تن صدا و حالت‌های بدن و حرکات مخصوص باعث می‌شود تا تماشاچی بهتر و سریع‌تر به درک واقعه‌ی صحنه بپردازد. اولین بازیگر در تاریخ، شاعری یونانی بود که شعروش را در قرن ۶ قبل از میلاد به تنهایی اجرا کرد و خواند.

۸ صحنه

صحنه‌سازان برای ایجاد جوی بهتر برای نمایش، عواملی مرتبط با داستان را در مکانی مناسب و با چشم اندازی از تماشاچیان در کنار هم به گونه‌ای هنرمندانه قرار می‌دهند. در قسمتی از صحنه، تجهیزات و لوازم آویزان است. سیستم پیچیده‌ای از چرخ‌ها و قرقره‌ها وجود دارند که قسمت‌های سنگین صحنه‌ی نمایش را بالا می‌برد.

۹ سکوی نمایش

در تئاتر سکوی نمایش، جایی مسطح است که عوامل اجرای نمایش روی آن قرار می‌گیرند. سکوهایی نمایشی قدیمی، عموماً از جنس چوب و تخته بودند که در کف، درجه‌ای داشتند که عامل اجرا و صحنه از آن جا به راحتی قابل انتقال بود.

لباس

لباس بازیگران از صندوقخانه یا جارجی آورده می شود. شخصی مسئول این صندوقخانه بود که برای تهیه ی لباس مناسب برای بازیگران بود و در تعویض لباس به آن ها کمک می کرد.

۵ ارگست

زیر قسمت جلویی صحنه ی نمایش، قسمت فرو رفتنای وجود داشت که جایگاه نوازندگان و تجهیزاتشان بود. رهبر ارگستر رو به روی آن ها می ایستاد و با حرکات و علامت های خود، گروه را راهنمایی می کرد تا تمام عوامل در زمان خود و به طور مناسب اجرا کنند.

ورزش

خیلی از ورزش‌ها، ریشه در تاریخ دارند، و شاید برمی‌گردند به زمانیکه دویدن و پرتاب کردن مهارت‌هایی بودند که برای بقای بشر لازم بودند. هر فعالیت بدنی که نقش خاصی را در سلامتی بدن ایفا کند یا برای سلامتی ضرورت داشته باشد را می‌توان نوعی ورزشی به حساب آورد. درصدر بازی‌ها و ورزش‌های پرطرفدار می‌توان ورزش‌ها و حرکات با توپ را دید.

۵ هاکی در این بازی دو تیم دارای چوبدستی‌های مخصوص هاکی‌اند. افراد هر تیم باید تلاش کنند و توپ را با چوبدستی‌ها به دروازه‌ی طرف مقابل بفرستند.

۶ پرتاب وزنه بازیکنان، هر کدام پرتابه‌ای فلزی با وزن ۷ کیلوگرم را هر چه می‌توانند دورتر پرتاب می‌کنند و بدین ترتیب با هم رقابت می‌کنند.

۱۲ راگبی یا فوتبال آمریکایی در این بازی، بازیکنان باید تلاش کنند تا توپ تخم‌مرغی شکل را در زمین حریف، در پشت خط دروازه فرود بیاورند.

۱۳ توپ طبی ورزشکاران این توپ‌های سنگین را در پیکر خود جاسازی می‌کنند تا هنگام تمرین و ورزش کردن، ماهیچه‌هایشان سنگین‌تر شود.

۱ هورلینگ بازی سرعتی ایرلندی است که شامل ۱۵ پرتاب کننده، به همراه چوبدستی‌هایی است که شکل تبراند. در بازی دو دروازه وجود دارد و یک توپ.

۲ نوعی فوتبال آمریکایی پرتاب کردن یا حمل کردن توپ تخم‌مرغی شکل به زمین طرف مقابل امتیاز محسوب می‌شود.

۳ چوگان بازی با توپ، سوار بر اسب است. سوارکاران از چوبدستی بلندی که همان چوگان نام دارند برای هدایت توپ به داخل دروازه استفاده می‌کنند.

۴ فوتبال محبوب‌ترین ورزش دنیاست. شامل دو تیم ۱۱ نفره است که ۹۰ دقیقه باید تلاش کنند تا توپ را به داخل دروازه‌ی حریف بفرستند.

۱۰ لاکروس بازیکن‌ها در این بازی با چوبدستی مشکی که توسط بومیان آمریکا اختراع شده، به توپ لاستیکی باید ضربه بزنند. باید توپ را به دروازه‌ی حریف مقابل انداخته و امتیاز کسب کنند.

۱۱ سافت بال در این بازی، افراد تیم باید با چوبدستی خود به توپ ضربه بزنند و توپ را به دورترین نقطه پرتاب کنند تا تیم حریف بعد از گذراندن چهار گوشه‌ی زمین نتواند توپ را بگیرد.

۷ فوتبال اسکاتلندی این بازی نشأت گرفته از بازی قدیمی ایرلندی به نام کاید است. بازیکنان با لگد زدن یا ضربه زدن به توپ باید آن را به دروازه‌ی H شکل حریف خود وارد کنند.

۸ Aussie Rules Football بازیکنان باید توپ را با لگد زدن یا پرتاب کردن به هم گروهی خود پاس دهند. توپ باید با این پاس کاری‌ها، بین چهار تیر پایان زمین بازی انداخته شود.

۹ شعبده‌بازی با توپ‌ها شعبده‌بازان چندین توپ را هم‌زمان در هوا نگه می‌دارند. توپ‌ها باید کوچک باشند تا با دست به راحتی گرفته شوند. وقتی تجربه‌ی فرد زیاد شود، می‌تواند به جای توپ، چیزهای دیگر مثل چاقو یا مشعل‌های کوچک قرار دهد.

۱۴ بیسبال این بازی خیلی شبیه به بازی سافت بال است ولی با توپی کوچک‌تر و سفت‌تر بازی می‌شود.

۱۵ کریکت بازیکن باید توپ را در دروازه‌ی حریف (متشکل از تیرهای چوبی) پرتاب کند، در حالیکه دروازه هم باید با یک توپزن محافظت شود.

۱۶ گلف مرحله به مرحله است و باید در هر مرحله از فاصله‌ای معین به توپ با چوبدستی ضربه زد تا درون سوراخ تعبیه شده جای بگیرد.

توپ راگبی (فوتبال آمریکایی) تخم‌مرغی شکل است تا وقتی در حال پرتاب است در بالای سر، راحت‌تر گرفته شود.

توپ‌های جدید فوتبال ۳۲ قطعه به هم کوک زده دارد.

توپ‌های طبی از ۲/۵ کیلوگرم وزن دارند.

۱۷ بولز بازی مشهور و محبوب در فرانسه است. بازیکنان با هم رقابت می کنند تا توپی تقریباً سنگین را روی توپی تقریباً کوچک تر از توپ قبلی بیندازد.

۱۸ بولینگ در مسیری صاف و مسطح بازیکن توپ را به سمت هدف های کوچک تری در انتهای مسیر می اندازد. هر بازیکن که تعداد هدف های بیشتری را بیندازد برنده است.

۱۹ اسنوکر یا نوعی بیلارد از چوبدستی هایی به نام کیو استفاده می کنند تا ۱۵ توپ قرمز و شش توپ به رنگ های دیگر را در شش پاکت خاص که در میزی پوشیده شده از پارچه ای ابریشمی هستند، بیندازند.

توپی که در بازی نتبال استفاده می شود از توپ بسکتبال اندکی کوچک تر است.

۲۰ رواندر اعضای تیم در حال چرخش، توپ را با چوبدستی کنترل می کنند. برای کسب امتیاز بازیکنان باید توپ را چنان ضربه بزنند تا در دورترین نقطه، قبل از اینکه بازیکن دیگری آن را بگیرد، بیفتد.

۲۱ بسکتبال بازی اولین بار با سبدهای هلو انجام شد. دو سبد در دو قطب زمین در حلقه قرار می گیرند. اگر توپ از حلقه و سبد از بالا به پایین عبور کند، امتیاز کسب می شود.

۲۲ نت بال بر پایه ی بازی بسکتبال است. در محوطه ای سرباز انجام می شود و بین زنان استرالیایی محبوبیت و شهرت زیادی دارد.

۲۳ والیبال دو تیم شش نفره، تلاش می کنند توپ را از بالای شبکه توری بزرگ بین خود عبور دهند و برای این کار فقط باید با دست توپ را لمس کنند. اگر توپ در طرف حریف به زمین بیفتد، تیم دیگر امتیاز کسب می کند.

۲۴ کروکت روستائیان فرانسوی قرن ۱۴ این بازی را ابداع کردند. با چوبدستی باید طوری به توپ ضربه زد تا از حفره ها و حلقه های خم و پیچ دار، بدون خارج شدن از بین آن ها، عبور کند.

۲۵ تنیس در زمین چمن یا حیاط خاکی بازی می شود. یا دو بازیکن در دو قطب طور یا چهار بازیکن به صورت دو به دو در دو طرف طور با هم بازی می کنند. آن ها باید توپ را به زمین حریف با راکت پرتاب کنند. اگر بازیکنی نتواند به توپی که به زمینش وارد شده ضربه بزند و به سمت حریف وارد کند، به طرف مقابل خود امتیاز داده است.

۲۶ بیلارد بسیار شبیه به بازی اسنوکر است. دو بازیکن سعی می کنند که یا توپ های قرمز و یا زرد را داخل حفره ها بیندازند. برنده بازیکنی است که توپ سیاه آخر را بیندازد.

۲۷ اسکووش بازیکنی در محوطه ای دیواردار، روبه روی دیوار می ایستد و با راکت به توپ چنان ضربه می زند که با دیوار برخورد کند و برگردد.

۲۸ والیبال ساحلی اولین بار در کالیفرنیا در ساحل شنی در دهه ی ۱۹۲۰ بازی شد. هم اکنون در محوطه هایی همراه با شن که ساحل مصنوعی ایجاد کردند، بازی می شود.

۲۹ واترپولو بازی با توپ در آب است. با دست توپ را جابه جا می کنند و سعی می کنند تا توپ را به دروازه ی حریف برسانند.

۳۰ تنیس بولینگ بازیکن توپ سنگینی را در مسیری چوبی می اندازد و باید در انتهای مسیر ۱۰ میله ای چوبی را بیندازد.

۳۱ ماربل رقابت بازیکنان سر ضربه زدن تپله ای شیشه ای به درون دایره تعبیه شده یا به تپله های دیگر است.

سطح توپ واترپولو لیز نیست.

توپ تنیس توخالی است و توسط چوبدستی هایی که پدال نام دارند به آن ها ضربه می زنیم.

سه سوراخ در سطح توپ بولینگ تعبیه شده تا با آن ها بتوان توپ را راحت تر گرفت.

توپ والیبال ساحلی نرم تر و بزرگ تر از توپ والیبال است.

این یک کتاب است.
این یک دانشنامه است.

اما شبیه هیچ دانشنامای که تا به حال دیده‌اید نیست.

یک میلیون نکته، از فلزات و مولکول‌ها تا ربات‌ها و انقلاب‌ها به صورتی جالب، بی نظیر و جذاب با روش‌های متفاوتی بیان شده است. مثل یک موزه‌ی بزرگ، موتور غول‌پیکر و یا بزرگترین گاراژ دنیاست که هر چیزی در هر مقیاسی در آن قرار گرفته است.

هزاران مطلب، هزاران تصویر، هزاران لغت، کهکشانی از نکته‌های مختلف برای جست و جو و اکتشاف...

پیداش کنید، نگاهی کنید، آگاه شوید.

تهران، خیابان ولیعصر (عج)، میدان منیریه
خیابان معیری (منیریه) شماره ۱۴۵
تلفن: ۶۶۴۱۰۸۴۹ - ۶۶۴۹۸۳۲۶
دورنگار: ۶۶۹۶۳۵۶۷